ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ ԵՒԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
2
ԱՊՐԻԼ
MARDI
2 Avril
1935

ԺԱ ՐԴ ՏԱՐԻ - 11e Année N° 2769

ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՒԻՒԻՕՆ ՈՒ ԱՐՔԸ ԳԼՈՒԽ ԳԼԽԻ

Քաղաքական շրջանակները շատ դոհ կ'երեւան Մոսկուայի խօսակցութիւններէն, որոնց ելքը անակնկալ մը եղաւ շատերուն համար:

Մանաւանդ ուրախ են խորհրդային վարիչները, քանի որ, համաձայն պաշտօնական զեկոյցին, կարելի եղած է վարագոյր մը թիւրիմացութիւնները, դէմ դիմաց եւ սրտաբաց խօսակցութեամբ:

Անչուշտ կանխահաս է տակաւին, վերջնական եզրակացութեան մը յանգելու համար: Անգլիոյ ներկայացուցիչը իրաւասութիւն չունէր որ եւ է վճիռ արձակելու կամ յանձնառութեան տակ մտնելու: Իրրեւ տեղեկատու, ան իր «հետախուզական» աշխատանքներուն արդիւնքը պիտի հաղորդէ բրիտանական դահլիճին, որուն կ'իյնայ վերջնական վճիռը:

Բայց եւ այնպէս, խօսակցութեանց մտերմութիւնը, անոնց բարեյաջող ելքը եւ պաշտօնական զեկոյցին ոգին կ'ապացուցանեն թէ խնդալէս լոյս մը պիտի ծագի Մոսկուայէն, խաղաղութեան գաղափարին համար:

Ի՛նչ ակնկալութիւն, Պերլինի եւ Մոսկուայի զեկոյցներուն մէջեւ:

Պերլինի զրոյցներուն առթիւ, երկու կողմերն ալ դոհացան չոր ու ցամաք զեկոյցներով, որոնք ոչ թէ կացութիւնը կը պարզէին, այլ կը ձգտէին պարակել անոր ծանրութիւնը: Սըր Ճօն Սայմըն չկրցաւ ծածկել իր յուսախաբութիւնը նոյն իսկ երեսփոխանական ժողովին առջեւ, որ անհամբեր բարի լուրի մը կը սպասէր: Ոչ միայն չկրցաւ ծածկել, այլ եւ չեզտեց թէ շատ խոր են կարծիքի տարբերութիւնները՝ անգլիական եւ գերմանական կառավարութեանց մէջեւ:

Մինչդեռ, Մոսկուայի զեկոյցին մէջ, ախոյանքի, բացայայտ դոհունակութեան չող մըն է որ կը կայծկլտայ, առաջին խօսքէն մինչեւ վերջինը:

Կարելի է ըսել թէ առաջին անգամ է որ խորհրդային իշխանութիւնը այսպիսի բացախիտ յայտարարութիւն մը կ'ընէ, քաղքենի – դրամատիրական երկրի մը հետ մշակուած յարաբերութեանց մասին:

Մեծն Բրիտանիա իր դիւանագիտական յարաբերութիւնները վերահաստատեց ամէնէն մոայլ օրերուն, 1924 փետր. 1ին, գործակատար մը ղրկելով Մոսկուա: Սակայն միշտ ալ խնդիրներ ունեցաւ, պարբերաբար խզելով առեւտրական յարաբերութիւնները, նոյն իսկ խուզարկութեան ենթարկելով Լոնտոնի խորհրդային առեւտրական պատուիրակութեան չէնքը: Դեռ 1933ի ապրիլին էր որ ծագեցաւ նորագոյն միջադէպը — չորս անգլիացի ճարտարագէտներու ձերբակալումն ու դատապարտութիւնը, չոնգալիոյ դատավարութենէ մը յետոյ:

Ըսել կ'ուզենք թէ՝ վէճերն ու նախատաչարումները երբեք չդադրեցան երկու երկիրներուն միջեւ, որոնք երկու հակոտնեայ բեւեռներ են, իրենց պետական կարգուսարքով:

Ինչպէս Ֆրանսա եւ Գերմանիա, նոյնպէս Մեծն Բրիտանիա եւ Ռուսաստան կը համարուին զարուոր կամ ժառանգական ոսոխներ,— միշտ մրցակից՝ միջազգային աշխարհակալութեան կրկէսին մէջ:

Ռուսական յեղափոխութեան զարգացումը աւելի սրեց Լոնտոնի եւ Մոսկուայի հակամարտութիւնը, քանի որ համաշխարհային յեղափոխութիւնը ամէնէն առաջ կը սպառնար բրիտանական աշխարհակալութեան, զրդռելով անոր գաղթականները, Հնդկաստանէն մինչեւ ամենահեռաւոր կղզին:

Արդ, բոլորովին տարբեր հով մըն է որ կը փչէ այսօր, իրրեւ հետեւանք մարտ 28–31ի տեսակցութեանց, որոնց մէջ սիրական դեր կատարեց Ստալին, համաձայնաւոր կուսակցութեան կեդր. կոմիտէին ընդհ. քարտուղարը,— Խորհրդային Միութեան բուն վարիչը:

Այս ալ բացառիկ դէպք մըն է, Մոսկուայի միջազգային յարաբերութեանց մէջ:

Այն աստիճան որ, Թերթերու թղթակիցները աւելի շատ կը ծանրանան Իարն – Ստալին, քան թէ Իարն – Լիթվինով խօսակցութեանց վրայ:

Անոնց լուրերուն համաձայն, Ստալին կոպտօրէն մէջտեղ դրած է Անգլիոյ հետ եղած բոլոր խնդիրները, Եւրոպայէն մինչեւ Մայր. Արեւելք: Մանրամասնօրէն բացատրելով իրենց տեսակէտները, Ստալին յայտնած է հաբթել շատ մը թիւրիմացութիւններ եւ ճամբայ բանալ իրական մերձեցման: Նոյն իսկ հաւատացողներ կան թէ կարելի պիտի ըլլայ հաշուեյարդարի ենթարկել երկու երկիրներուն միջեւ եղած բոլոր վէճերը, ինչպէս պատահեցաւ անգամ մը (1907)

Հաւասի թղթակիցը կը գրէ թէ՝ երկրորդ խօսակցութեան առթիւ, որ տեղի ունեցաւ Լիթվինովի ամառանոցին մէջ, Ստալին եւ ընկերները նոյն կոպիտ անկեղծութեամբ յայտարարեցին թէ անգլեւխորհրդային չհաները համեմատաբար են ինչպէս Եւրոպայի, նոյնպէս Ասիոյ մէջ:

— «Անոնք բացատրեցին թէ Անգլիա սխալ հաշիւ կ'ընէ, բացատրելով ճափոնի ծաւալումը ի վնաս Խ. Միութեան. որովհետեւ, այն օրը որ ռուսական ուժը դադրի իրրեւ հաւասարութեան կշիռ, ճափոն իր ուշադրութիւնը պիտի կեդրոնացնէ Հնդկաստանի վրայ, եւ Անգլիա պիտի ապրի Ասիայէն վտարուելու տեւական սպառնալիքին տակ: Մենք չենք պահանջեր որ դիրք բռնէք մեզի համար: Ձեր դերը Մայր. Արեւելքի մէջ, ինչպէս այլուր, պէտք է ըլլայ միջնորդի մը դերը, համաձայն Ազգերու Դաշնակցութեան սկզբունքներուն»:

Դեռ շատ աւելի ընդարձակ է Մոսկուայի խօսակցութեանց տարողութիւնը:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԼՈՆՏՈՆԻ ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՎԵՐՋԱՅԱՆ ԿԱՏԱՐԵԱԼ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԵԱՄԲ

— . —

Անգլիա կուսակից Արեւելեան Դաշինքին

ԼՈՆՏՈՆԻ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿԸ ԼԵՀԱՍՏԱՆ ԳՆԱՑ

Կիրակի օր վերջացան Մոսկուայի խօսակցութիւնները, շատ սիրալիր մթնոլորտի մը մէջ, եւ Անգլիոյ ներկայացուցիչը մեկնեցաւ Վարշաւա, շարունակելու համար իր «հետախուզական» առաքելութիւնը: Բոլոր հետաքրքրութիւնները կը հասաստեն թէ երկու կողմերն ալ շատ գոհ մնացած են խօսակցութիւններէն, որոնց արդիւնքին վրայ վերջնական եզրակացութեան մը պիտի յանգի անգլիական դահլիճը: Խօսակցութիւններէն անմիջապէս վերջը, հեռաւեալ պաշտօնական զեկոյցը հրատարակուեցաւ Մոսկուայի մէջ, մարտ 31 թուականով.—

Վերջին քանի մը օրերու ընթացքին, խօսակցութիւններ տեղի ունեցան Մոսկուայի մէջ, Պարոն Անթոնի Իրընի եւ Պարոն Մաքսիմ Լիթվինովի միջեւ, ներկայ միջազգային կացութեան գլխաւոր տարրերուն արեւելեան դաշինքի ծրագրին եւ փետր. 3ի անգլեւֆրանսական զեկոյցով յուզուած ուրիշ հարցերու, ինչպէս եւ անգլեւխորհրդային յարաբերութեանց բարւոքման եւ զարգացման մասին: Այդ խօսակցութեանց ընթացքին, որոնք տեղի ունեցան կատարեալ անկեղծութեան եւ բարեկամութեան մթնոլորտի մը մէջ, պ. Իրըն պ. Լիթվինովի հաղորդեց այն խօսակցութիւնները որ վերջերս տեղի ունեցան անգլիացի նախարարներուն եւ գերմանական կառավարութեան պետին հետ: Երկու ներկայացուցիչները համաձայն եղան թէ այդ խօսակցութիւնները նպաստած են աւելի պարզելու Եւրոպայի կացութիւնը: Պ. Իրըն, ինչպէս եւ պ. պ. Սթալին, Մոլոթով եւ Լիթվինով այն կարծիքը յայտնեցին, ներկայ միջազգային կացութեան հանդէպ, թէ աւելի քան երբեք անհրաժեշտ է շարունակել ձեռնարկուած ջանքերը, յօրինելու համար հաւաքական ապահովութեան դրութիւն մը, Եւրոպայի մէջ,փետր. 3ի անգլեւֆրանսական զեկոյցին հիման վրայ եւ համաձայն Ազգերու Դաշնակցութեան սկզբունքներուն: Պ. պ. Սթալին, Մոլոթով եւ Լիթվինով այդ խօսակցութեանց ընթացքին չեզոքացին թէ արեւելեան Եւրոպայի ապահովութեան կազմակերպումը եւ փոխադարձ աջակցութեան ծրագիրը երբեք չեն ձգտիր որ եւ է պետութեան կղզիացման կամ պաշարման, այլ կը միտին հաւասար ապահովութիւն ստեղծել բոլոր մասնակցող ազգերուն եւ թէ այս պայմաններուն մէջ Գերմանիոյ եւ Լեհաստանի մասնակցութիւնը հարցին լաւագոյն լուծումը կը կազմէ: Երկու կառավարութեանց ներկայացուցիչները, իրրեւ հետեւանք տեսակէտներու լրիւ եւ անկեղծ փոխանակութեան, գոհունակութեամբ հաստատեցին թէ ներկայիս չկայ չահերու որ եւ է հակամարտութիւն երկու կառավարութեանց միջեւ, միջազգային քաղաքականութենէն բխած գլխաւոր հարցերու մասին: Այս իրողութիւնը կը ներկայացնէ ամուր հիմք մը բեղնաւոր գործակցութեան, խաղաղութեան գաղափարին համար: Երկու կառավարութեանց ներկայացուցիչները համոզուած են թէ իրենց երկիրները ընդունելով որ իւրաքանչիւրին բարգաւաճումը եւ ամբողջութիւնը բարիք մըն է միւսին համար — իրենց փոխադարձ յարաբերութիւնները պիտի վարեն գործակցութեան եւ ազաժողովի ուխտին համաձայն կնքուած յանձնառութեանց պահպանման ոգիով: Այս նկատողութիւններով, պ. պ. Իրըն, Սթալին, Մոլոթով եւ Լիթվինով համոզուած են թէ երկու երկիրներուն բարեկամական գործակցութիւնը յանուն խաղաղութեան եւ ապահովութեան՝ կենսական կարեւորութիւն ունի այդ ուղղութեամբ կատարուած միջազգային ջանքերու զարգացման համար»:

Ինչպէս կ'երեւայ այս պաշտօնական զեկոյցէն, երկու կառավարութեանց ներկայացուցիչները մանրամասնօրէն քննած են բոլոր խնդիրները, եւ եզրակացութիւնը եղած է շատ բարեյաջող, բոլորովին հակառակը Պերլինի խօսակցութեանց: Իրապէնները կարծիքով, զեկոյցին մէջ Գերմանիոյ եւ Լեհաստանի մասնակցութեան համար գործածուած բացատրութիւնը — «լաւագոյն լուծումը» , փոխանակ «միակ լուծումը» ըսելու — կը նշանակէ թէ Մեծն Բրիտանիա չպիտի ընդդիմանայ արեւելեան դաշինքին, եթէ Գերմանիա եւ Լեհաստան իրենց տեսակէտներուն վրայ պնդելով չմասնակցին անոր: Այդ պարագայի մէջ, վերջնական որոշումը կ'իյնայ բրիտանական դահլիճին, որ մանրամասնօրէն պիտի ուսումնասիրէ պ. Իրընի քաղած տեղեկութիւնները եւ եզած առաջարկները:

Այդ որոշումը մեծ դեր պիտի ունենայ Սթէգայի ժողովին մէջ, որ պիտի դումարուի ապրիլ 11ին: Եթէ Մեծն Բրիտանիա այդ ժողովին մէջ ընդունի թէ հաւաքական ապահովութեանը համար էական պայման է արեւելեան դաշինքին կնքումը, նոյնիսկ առանց Գերմանիոյ եւ Լեհաստանի մասնակցութեան, հաւանական է որ դաշինքը ստորագրուի պ. Լավալի Մոսկուա այցելութեան ատեն: Այս ճամբորդութիւնը պիտի կատարուի Սթրէսայի ժողովէն անմիջապէս վերջը: Փարիզի խորհրդային դեսպանը ուրբաթ եւ շաբաթ տեսակցեցաւ պ. Լավալի հետ, այս ճամբորդութեան մասին:

Գերմանական մամուլը արտակարգ վերապահութիւն կը ցուցնէ Մոսկուայի խօսակցութեանց մասին: Իրապէնները կը հաւաստեն թէ որոշ անհանգստութիւն կը տիրէ Պերլինի պաշտօնական շրջանակներուն մէջ: Մանաւանդ պակս կը վախցուի որ եթէ Խ. Միութիւնը առանց վերապահութեան ընդունի անցեալական տեսակէտը՝ հաւաքական ապահովութեան մասին, հետեւանքը պիտի ըլլայ Գերմանիոյ մեկուսացումը: Այս առթիւ մեծ յոյսեր արուած են Լեհաստանի վրայ: Կը կարծուի թէ Մոսկուայի խօսակցութեանց բարեյաջող ելքը մեծապէս պիտի ազդէ Լեհաստանի վրայ, որ մինչեւ հիմա մերժած է միանալ արեւելեան դաշինքին:

Իտալիոյ մէջ առայժմ լուութիւն կը պահեն Մոսկուայի խօսակցութեանց մասին, սպասելով ապրիլ 11ի խորհրդակցութեանց: Այդ ժողովին ելքէն կախում ունի միջազգային կացութեան բարեփոխումը կամ ծանրացումը:

■■■■■■■■

ԿԱԶԱՐԴԵԼ ԴԻՄԱԿՆԵՐ պիտի բաժնուին Իտալիոյ ժողովուրդին, համաձայն նախարարական խորհուրդի որոշման: Միեւնոյն ատեն որոշուած է զանազան դիւրութիւններ ընծայել զօրակոչի ենթակայ գիւղացիներուն, տուրէ ազատ կացուցանել, պարտքերը յետաձգել, ընտանիքներուն օգնել եւն.:

ՊԵԼԺԻԱԿԱՆ ԴՐԱՄԸ (պելգա) կ'արժէ 51 սանթիմ, համաձայն նոր օրէնքին որ կը տրամադրէ 28 առ հարիւր արժեզրկում:

ՄԱՐԴՈՒԿԷՍԵԱՆ ՎՐԴ. ԾԱՆՐԱՊԷՍ ՎԻՐԱԽՈՐՈՒԱԾ

« Նիւ Եորք Թայմզ » կը գրէ մարտ 18ի թիւին մէջ.—

ԿՐԷՆՍԲՐՆ, (ՐՕՏ ԱՑԼԷՆՏ), 17 ՄԱՐՏ.— Ղեւոնդ վրդ. Մարդուկէսեան – եան, Փրովիտէնսի հայ առաքելական եկեղեցւոյ հովիւը, ծանրապէս վիրաւորեցաւ երեք հարուածներով, այսօր կէսօրին, երբ կը գտնուար յուղարկաւորութենէ մը: Յարձակողն էր հաշմանդամ մարդ մը, որ ոտիկանութեան յայտարարեց թէ վարդապետը բուն դրդիչն է Ղեւոնդ արք. Դուրեանի սպանութեան (1933): Մէկ ձեռքով գաւազան մը բռնած եւ միւսով ատրճանակ մը, ճօրճ (Գէորգ) Նազարեան չորս հարուած պարպեց, գետին փռելով վարդապետը եւ վիրաւորելով անոր մտերիմ բարեկամը, հարուստ Նազարավաճառ Օսկար Պարսամեան, որուն ինքնաշարժը կը մտնէր հովիւը: Ազգականներ եւ սգաւորներ, որոնք ներկայ էին Ճակոբ Գալուստեանի յուղարկաւորութեան, որուն ներկայ էին Ճակոբ Գալուստեանի յուղարկաւորութեան, մեղադրեցին ոստիկանութիւնը օգնութեան հասնելով ցրուեց կատղած այրերն ու կիները:

Մարդուկէսեան վարդապետ Սինկ Սինկի բանտին մէջ դատապարտութիւն մը կրած է 1907էն 1910, ամբաստանուելով թէ բռնի դրամ պահանջած է Նիւ Եորքի առեւտրականներէն, երբ գանձապետն էր հնչակեան յեղափոխական ընկերութեան: (Տ'ակնարկէ Ց. Թավշանճեանի սպանութեան): Վարդապետը փիլոնազուրկ հռչակուած էր, բայց իր կուսակիցները վերահաստատեցին զայն մը վերջը որ ծանօթ էր իբրեւ «գործադուլ Աստուծոյ դէմ»:

⁂ Այս առթիւ ամերիկեան թերթը կը յիշէ Դուրեան արք.ի սպանութեան պարագաները, պատմելով թէ հանգուցեալը սպառնալիք ստացած էր հակախորհրդային խմբակէ մը եւ քաղաքական վէճերու խառնուած: «Շիքակոյի համայնարհային ցուցահանդէսին մէջ, Դուրեան մերժեց խօսիլ, երբ տեսաւ որ բեմը զարդարուած էր հայկական նախորդ հանրապետութեան դրօշով, փոխան Ռ. Միութեան դրօշին: Նիւ Եորքի մէջ դրօշամարտը պատակեց եկեղեցական համագումարը (երեսփ. ժողով), իսկ Ուսորքի մէջ առաջնորդը յարձակում կրեց երկու անհատներու կողմէ: Իր սպանութեան առթիւ 9 հոգի դատապարտուեցան, երկուքը մահուան»:

“Ի ՀԱՐԿԻՆ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽ ՊԻՏԻ ՂՐԿԵՆՔ ՄԵՐ ԶՕՐՔԸ”

=o·o=

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ՈՒՇԱԳՐԱԻ ՁԱՌԸ ՊԱՇՏՕՏԻ ՍՊԱՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻՆ ՄԷՋ

Շաբաթ օր, Մորպոնի մեծ ամփիթեատրոնին մէջ գումարուեցաւ պահեստի սպաներու միութեան ազգային խորհուրդը, հովանաւորութեամբ հանրապետութեան նախագահին: Ներկայ էին պատերազմական նախարարը, Զօր. Վէյգան եւ ուրիշ զօրավարներ: Առաջին խօսքը առաւ պ. Տէդիէ Ֆէոի, Միութեան նախագահը, որ յայտնեց թէ մէկ տարիէ ի վեր 15 նոր ընկերակցութիւններ համախմբուած են իրենց դրօշին տակ: Այժմ բոլոր համախմբուած ընկերակցութեանց թիւն է 471, իսկ անդամներու թիւը՝ 98,000: Միութիւնը մեծ դեր կատարած է օդանաւային պաշտպանութեան մէջ: 180,000 ունկնդիր կիներ ներկայ եղած են դասընթացքներուն: Ցեղոյ չէջտեց երիտասարդներու թեան անհրաժեշտութիւնը, եթէ պարագաները չփոխուին:

Այնուհետեւ խօսք առաւ պատերազմական նախարար Զօր. Մօռնէ, որ ուշագրաւ ճառ մը խօսեցաւ: Պարզելով օրուան կացութիւնը, յիշեց 1914ի օրերը եւ չէջտեց.

— « Կացութիւնը այն չէ ինչ որ կ'ուզէինք, չէջտակի նայինք, առանց կուրացման կամ յոռետեսութեան: Մենք շատ երկար քնացանք դաշնագիրներու հաւատքին վրայ զոր միայն ուժը կրնար յարգել տալ: Ոչինչ կրնայ չեղեցնել մեզ խաղաղութեան ջերմ սէրը, բայց այդ սէրը կապ չունի բարեպաշտ խաղաղասիրութեանհետ: Մարդիկ խաղաղութիւնի՝ունենան երբ արժանի են անոր: Ուրեմն արժանի ըլլանք մեր աշխատանքով եւ կորովով: Անչուշտ շատ ընելիքներ ունինք բարոյական ասպարէզին մէջ. բայց ես կ'ուզեմ ամփոփուիլ զուտ պինուորական ասպարէզին մէջ: Քանի որ այսօր զրացի ենք ամբողջ ժողովուրդ մը որ զէնքի տակ է, ամէն բանէ առաջ անհրաժեշտ է բարւոքել մեր պաշտպանողական դրութիւնը: Ուրեմն պիտի պահպանենք եւ Ի ՀԱՐԿԻՆ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽ ՊԻՏԻ ՂՐԿԵՆՔ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ՈՒԺԵՐԸ, ՀՈՆ ԱՇԽԱՏԵԼՈՒ ԵՒ ԴԻՐՔ ԲԻՒՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԻՐՐԵՒ ԱՐԹՈՒՆ ՊԱՀԱԿ: Նմանապէս պիտի շարունակենք արդիացնել մեր սպառազինութիւնը, որ թէեւ պակասներ ունի, սակայն ծիծաղելի պիտի ըլլար թերագնահատել անոր արդի ուժը: Վերջապէս անհրաժեշտ է անընդհատ բարւոքել բանակին մարզանքը: Ասոր համար կը վստահինք ձեր ուժեղ աջակցութեան: Դուք պիտի օգնէք գործօն բանակի ձեր ընկերներուն, այս գործին մէջ »:

Երկաթեայ գիւնուորութիւն եւ ուրիշ պահանջներ

Ճաշօրդ օրը, միութեան 15ամեակին առթիւ, նախագահեց եւ ճառ մը խօսեցաւ Զօր. Վէյգան, եւ յիշելով պատերազմական նախարարին այն խօսքը թէ « Ի հարկին անհրաժեշտ զօրքը պիտի պահուի սահմանապահութեան վրայ, ըսաւ.— « Ամէնէն անմիջական, ամէնէն անհրաժեշտ գործն է այդ: Անգամ մը որ անցնի գինուորական պակասաւոր դասերու չէջտանը, կարելի չէ առանց պայմանի վերադառնալ մէկ տարուան գինուորութեան: Շատ բարեիղճօրէն կատարուեցաւ միամեայ գինուորութեան փորձը, որ կատարելագոյն ընդունելի էր 1928ին, երբ կը գտնուէինք Հռենոսի վրայ, եւ երբ մեր հարեւանին սպառազինութիւնը այն չէր ինչ որ եղած է այսօր»:

Եզոյ մխածայնութեամբ քուէարկուեցաւ հետեւեալ բանաձեւը.—

Երկար ատենէ ի վեր, Պահեստի Սպաներու Ազգային Միութիւնը իր տարեկան համագումարներուն մէջ ընդարձակ է բանաձեւեր մատնանշելով երկու վտանգներ, դուրսէն՝ Գերմանիոյ վերազինումը, ներսէն՝ հակազգային պայթարներու անպատիժ մնալը: Այդ կոչերը ապարդիւն մնացած են եւ զինուորագրութեան օրէնքի 40րդ յօդուածին երկչոտ գործադրութեամբ չէ որ պիտի ապահովուի երկրին պաշտպանութիւնը:

Ոչ բանաձեւի, ոչ ալ ճառի ժամանակ է, այլ գործի:

Եթէ Ֆրանսա կ'ուզէ պահպանել իր անկախութիւնը եւ ազատութիւնը, անհրաժեշտ են չորս միջոցներ.—

1.— երկամեայ գինուորութիւն, հաստատուած՝ մասնաւոր օրէնքով մը եւ անմիջական զօրացում մեր գինուորական, ծովային եւ օդանաւային ուժին, բոլոր միջոցներով:

2.— Անխնայ զսպել որ եւ է պայթար, քարոզութիւն կամ արարք որ կրնայ

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԻՄ ՊՏԻԱԿԱՆ ՎԱԽԿԱՅԻՆ

— ◆◆ —

«Կոկո է, տիկին Կրամերը ճանաչում էր ինձ մեր պատանեկության տարիներից։ Մենք միասին մեծացել ենք, միասին ենք խաղացել, նա ինձ մի քանի տարով մեծ է, բայց միևնույն դասարանում ենք սովորել։ Ես նրան շատ եմ սիրում, նա էլ ինձ։ Ես ամուսնացած եմ, նա էլ։ Ես ունեմ երեխաներ, նա էլ։ Ես ապրում եմ Ամերիկայում, նա էլ։ Ես ուզում եմ տեսնել իմ հին ընկերուհուս, նա էլ ուզում է տեսնել ինձ։ Ես գիտեմ, որ նա Փարիզում է, ես էլ Փարիզում եմ։ Ես գիտեմ, որ նա Ռիվիերայում է, ես էլ Ռիվիերայում եմ։ Ես գիտեմ, որ նա Ռիվիերայի Ռոքբրյուն քաղաքում է, ես էլ Ռոքբրյունում եմ։ Ես գիտեմ, որ նա Ռոքբրյունի Վիլլա Մարիա հյուրանոցում է, ես էլ Վիլլա Մարիա հյուրանոցում եմ։ Ես գիտեմ, որ նա 27 համարի սենյակում է, ես էլ 27 համարի սենյակում եմ։ Ես գիտեմ, որ նա ննջասենյակում է, ես էլ ննջասենյակում եմ։ Ես գիտեմ, որ նա մահճակալի վրա է, ես էլ մահճակալի վրա եմ։ Ես գիտեմ, որ նա ... ես ... ես ... ես ...»

Այս տողերը գրված էին մի թղթի վրա, որ ես գտա Ռոքբրյունի Վիլլա Մարիա հյուրանոցի 27 համարի սենյակում, ննջասենյակում, մահճակալի վրա։ Ես գիտեմ, որ նա ... ես ... ես ... ես ... Ես գիտեմ, որ նա ... ես ... ես ... ես ... Ես գիտեմ, որ նա ... ես ... ես ... ես ...

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

=0·0=

Ա. Ս. ՊՈՒՇԿԻՆ

ՊՈՄՊԱՆ

Ես ինձ ոչ մի կերպ չէի կարող հանգստացնել, ոչ էլ կարող էի հասկանալ, թե ինչ է պատահել ինձ հետ։ Ինչո՞ւ էր ինձ այդքան ուժեղ ձգում դեպի Պոմպանը։ Ինչո՞ւ էի ես այդքան հաճախ գնում այդ տեղը։ Ինչո՞ւ էի ես այդքան ուշադրություն դարձնում Պոմպանի ամեն մի մանրուքի վրա։ Ինչո՞ւ էի ես այդքան ուշադիր ուսումնասիրում նրա հագուստը, նրա ձեռքերը, նրա ոտքերը, նրա քայլվածքը, նրա ժեստերը, նրա դեմքի արտահայտությունը։ Ինչո՞ւ էի ես այդքան հետաքրքրվում նրանով, որ նա ինձ ոչ մի կերպ չէր հետաքրքրում։

Ես ինձ ոչ մի կերպ չէի կարող բացատրել այդ զգացմունքը։ Ես ինձ ոչ մի կերպ չէի կարող հասկանալ, թե ինչ է պատահել ինձ հետ։ Ես ինձ ոչ մի կերպ չէի կարող հանգստացնել։

Ես ինձ ոչ մի կերպ չէի կարող հանգստացնել, որովհետև ես ինձ ոչ մի կերպ չէի կարող համոզել, որ ես ոչ մի կերպ չեմ սիրահարվել Պոմպանի մեջ։

Ես ինձ ոչ մի կերպ չէի կարող համոզել, որ ես ոչ մի կերպ չեմ սիրահարվել Պոմպանի մեջ, որովհետև ես ինձ ոչ մի կերպ չէի կարող համոզել, որ Պոմպանը ինձ ոչ մի կերպ չի հետաքրքրում։

Ես ինձ ոչ մի կերպ չէի կարող համոզել, որ Պոմպանը ինձ ոչ մի կերպ չի հետաքրքրում, որովհետև ես ինձ ոչ մի կերպ չէի կարող համոզել, որ ես ոչ մի կերպ չեմ սիրահարվել Պոմպանի մեջ։

Ես ինձ ոչ մի կերպ չէի կարող համոզել, որ ես ոչ մի կերպ չեմ սիրահարվել Պոմպանի մեջ, որովհետև ես ինձ ոչ մի կերպ չէի կարող համոզել, որ Պոմպանը ինձ ոչ մի կերպ չի հետաքրքրում։

Ես ինձ ոչ մի կերպ չէի կարող հանգստացնել

խափանել ազգային պաշտպանութեան կազմակերպութիւնը կամ տկարացնել երկրին բարոյական ուժերը:

3.— Զինուորական պարտաւորիչ պատրաստութիւն:

4.— Օրէնք մը, որուն համաձայն կազմակերպուի ազգը, պատերազմի պարագային:

Պահեստի սպաները, որոնք դրօշի տակ հրաւիրուած բանակին հրամանատարութեան ներքեւ տասներորդը կ'ապահովեն, իրենց վրայ ինկած պատասխանատուութեան բերումով, կը պնդեն որ անմիջապէս ձեռք առնուին այս միջոցները:

Գերմանիոյ բանակին կազմակերպումը

Պերլինէն կը հեռագրեն թէ այս շաբթու պիտի հրատարակուին բանակին վերակազմութեան օրէնքները, համաձայն մարտ 16ի որոշման, որով պարտաւորիչ զինուորութիւն հաստատուեցաւ: Այդ օրէնքներուն տրամադրութեամբ, գերմանական բանակը պիտի բաղկանայ հետեւեալ ուժերէն.—

1.— *Կանոնաւոր բանակը (Ռայխսվէր), որ կազմուած է արհեստով զինուորներէ եւ որուն անուանական թիւն է 100.000:*

2.— *Ոստիկանութեան զանազան ճիւղերուն մէջ արձանագրուած զինուորներէն, որոնք մաս պիտի կազմեն բանակին, համաձայն մարտ 16ի օրէնքին: Այս բանակին թիւը կարելի չէ ճշդել, բայց 100.000էն վար ըլլալու չէ:*

3.— *Զանազան դասերու զօրակոչէն: Վերջինը 1915ի դասն է, որ կը բաղկանայ 600.000 զինուորագրուներէ: 1916ի դասէն կը հաշուուին 400.000 զինուոր, 1917էն՝ 350.000, 1918էն՝ 300.000:*

Այս համրանքը աչքի առջեւ ունենալով, կառավարութիւնը դիւրութեամբ կրնայ լուծել զինուորագուներու խնդիրը: Բայց շատ ծանր են անուեռական ժուռուրութիւնները, քանի որ իւրաքանչիւր զինուորի պիտի տրուի օրական 40 ֆֆէնինկ (պատերազմէն առաջ 22 էր), զինուորներուն կիները ամսական 45 մարք պիտի տանան եւն.: Ամէն պարագայի մէջ, կը կարծուի թէ գերմանական նոր բանակը 500.000էն պակաս չպիտի ըլլայ:

Ֆրանկոթուրք հաստաձայնութիւն
Սուրիոյ վերաբերեալ հարցերու մասին

Գրած էինք թէ Սուրիոյ մարզպանը Ենիկիւրի գացած է, մեծ պատիւներու արժանանալով: (Այժմ վերադարձած): Անատոլուի գործակալութիւնը հետեւեալ պաշտօնական զեկոյցը կը հրատարակէ այս առթիւ կատարուած խորհրդակցութեանց մասին.—

Սուրիոյ Ֆրանսական մարզպան կոմս որ Մարթէլ տեսակցեցաւ Թուրքիոյ վարչապետին, արտաքին, ներքին, դատական, տնտեսական եւ մաքսի գործավարներուն հետ, երկու երկիրները շահագրգռող խնդիրներու մասին: Ֆրանսական դեսպանն ալ ներկայ գտնուեցաւ այս տեսակցութեանց, որոնց նիւթը կազմեցին հետեւեալ հարցերը.—

1.— *Սահմանները եւ սահմանային յարաբերութիւնները:* 2.— *Երկաթուղիի փոխադրութիւնը:* 3.— *Առեւտրական դաշնագրեր:* 4.— *Թուրքիոյ Սուրիոյ եւ Սուրիոյ Թուրքերուն կալուածները:* 5.— *Ուզած հպատակութիւնը ընտրելու իրաւունք ունեցողներուն խնդիրը:* 6.— *Եմտական հարցեր:* 7.— *Զանազան կայաններ: Տեսակէտներու փոխանակութիւնը տեղի ունեցաւ կատարեալ գործակցութեան եւ մեծ բարեկամութեան մթնոլորտի մը մէջ, իբրեւ հետեւանք Ֆրանսայի եւ Թուրքիոյ միջեւ գոյութիւն ունեցող բարեկամական կապերուն, ինչպէս նաեւ բարի դրացնութեան յարաբերութեանց որ Թուրքիա կը մշակէ Արեւելքի մէջ Ֆրանսական հոգատարութեան ենթակայ երկիրներու հետ:*

Արտաքին գործավարը յիշեցուցած ըլլալով Իսքէնտէրունի չրջանի յատուկ մանուածոյ վարչաձեւը որ կը վերաբերի Թուրք բնակիչներու առանձին կանոնադրութեան, Տը Մարթէլ հաւաստեց թէ Ֆրանսա վճռած է պահպանել իր քէնտէրունի նահանգին ինքնավարութիւնը եւ յարգել այս մասին երկու կառավարութեանց միջեւ գոյութիւն ունեցող պայմանագրութիւնները:

Մարզպանը եւ արտաքին գործավարը համաձայն գտնուեցան հաստատելու համար թէ երկու երկիրներու միջեւ գոյութիւն ունեցող սահմանները անհպելի եւ անբռնաբարելի են:

Որոշուեցաւ որ սահմանային մնայուն յանձնաժողովը իր առաջիկայ նստաշրջանը գումարէ Դամասկոս, 17 յունիս 1935էն սկսեալ:

Սահմանային չրջանակները շահագրգռող այլ որոշումներու կարգին, ո – րոշուեցաւ որ այս չրջանակներուն մէջ գործուած ոճիրներուն հետիններն, ինչպէս նաեւ այդ չրջանակներէն դուրս ոճիր գործող բայց հոն ապաստանած անձերը փոխադարձաբար պիտի յանձնուին իրարու, առանց յանցաւորներու յանձնումի ձեւակերպութեանց:

Տեսակէտներու կատարեալ նոյնութիւն մը հաստատուեցաւ բոլոր այն հարցերու մասին որոնք նիւթ կազմեցին այդ խօսակցութեանց:

Ոչ մէկ վանապահիժ Յունաստանի մէջ

Աթէնքի պատերազմական առեանը չաբաթ օր արձակեց իր վճիռները, ամբաստանեալներու առաջին չարքին համար: Իրիկուան ժամը 9.30ին, վերջին պաշտպանողականներէն յետոյ, բոլոր ամբաստանեալները առաջնորդուեցան Սինկրուի բանտը, իսկ առեանը խորհրդակցութեան քաշուեցաւ: Ամբաստանեալներուն վաստակաւորները անոնց ստորագրել տուին մէկ – մէկ խնդրագիր, որպէսզի հանրապետութեան նախագահը ներում չնորհէ: Միայն գնդ. Սա – քաֆիս մերժեց: Միւս ամբաստանեալները ազաչեցին որ ստորագրէ, բայց գնդապետը յայտարարեց թէ կատարեալ գիտակցութեամբ չարժած է, եւ միմիայն հանրապետութիւնը պաշտպանելու համար: Առեանին խորհրդակցութիւնը տեւեց իբր հինգ ժամ, մինչ ունկնդիրները անձկութեամբ կը սպասէին, իսկ ամբաստանեալներուն կիները, քոյրերը եւ ազգականները անկիւն մը քաշուած կուլային: Առաւօտուն ժամը 2.15ին առեանը արձակեց իր վճիռները: Տասը ամբաստանեալներ, որոնց մէջ նաեւ գնդ. Սարաֆիսը, ցմահ տաժանակրութեան եւ մասնաւոր ապահովութեան հին եւ նոր վերատեսուչներուն դէմ, բայց փաստերը բաւական չհամարուեցան, իսկ շատ մը վկաներ եւս առած էին իրենց յայտնութիւնները: Այս առթիւ կաշառքի խօսքեր ալ եղան:

Իւիւնութեան գործերու նորոգում Մարսէյլի մէջ

Մարսէյլի օտար աշխատաւորներէն ոմանք որոնց իւիւնութեան գործերը լրացած են եւ որոնց մակաւնութիւնները կը սկսին B. գրով, նորոգման համար պէտք է դիմեն 21, **Rue Edmond Rostand**, սկսելով երկուշաբթի օրէն, 1 ապրիլ: Այն օտար աշխատաւորները որոնք իրենց գործերը յանձնած են եւ ընկալագիր ստացած են, պէտք է դիմեն, անձամբ կամ ուրիշի միջոցաւ, հետեւեալ գումարներով.—

Թիւ 1էն 150 — երկուշաբթի, 1 ապրիլ:
Թիւ 151էն 300 — երեքշաբթի, 3 ապրիլ:
Թիւ 301էն 450 — չորեքշաբթի, 3 ապրիլ:
Թիւ 451էն 600 — հինգշաբթի, 4 ապրիլ:
Թիւ 601էն 750 — ուրբաթ, 5 ապրիլ:

15 տարեր ամպոցուած՝ Պոռոտոյի մէջ

«Մաթէն» կը գրէ թէ աւտրիացի բժիշկ մը փոխադարձ համաձայնութեամբ ամլացման գործողութիւն կատարած է 15ի չափ այրերու վրայ, Պոռոտոյի մէջ: Ապահովութեան Տեսչութիւնը խիստ քննութեան ձեռնարկած է, երեւան հանելու համար այս գործին բոլոր դաղտնիքները: Շոնդալից յայտնութիւններ կը սպասուին:

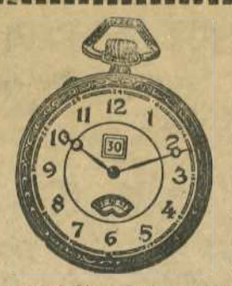
Գործողութեան ենթարկուած անձերէն երեքը ձերբակալուեցան: Կ'ըսուի թէ իւրաքանչիւր գործողութեան համար կը գանձուէր 300—700 ֆրանք:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ
ՖՐ. Կ. ԽԱՉԻ ՓԱՐԻԶԻ եւ ՖԱՇՆ-ՊԱՆԵԼՈՅԻ Մ.-ՇԻՒԼԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ
7 Ապրիլ կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 2.45ին
Պէթիկրաթեան սրահին մէջ, 26, Rue Troyon, Sèvres. (Métro. Pont de Sèvres)
ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ «ՔԻՕԿՕՆԴԱ»
(Յրաիր 4 արար Գաբրիէլ տ'Անունցիոյի)
Կը մասնակցին.— Պարոններ. Դ. Յէրվիշեան, Ս. Թորոսեան, Ս. Շահլաեեան, Տիկիններ. Լ. Գետրոսեան, Ե. Լաթիֆեան, Ֆնարիկ Մակդոնալդ. Օրիորգներ, Քանեթար, Ա. Գազագեան:
Տոմսերու գիները 10, 7 եւ 5 Ֆրանք: Միջնարարներուն պիւֆէ:

ԹԱՏԵՐ. ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ ԵՒ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ
Նախաձեռնութեամբ ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏԻ եւ ՇՐՋԱՆի Հայր. Միութեան Փարիզի մ.-ճիւղի եւ հովանաւորութեամբ Ֆրանսայի ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ՎԱՐԶԱԻԻԹԵԱՆ:
6 ԱՊՐԻԼ, ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30էն ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՅՍ
Գ. ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆի սրահին մէջ 13, Rue Pierre Curie
K. Bigètre. Քէթրօ՝ փորթ տ'իթալի:

ՏԱՐՕՆ-ՏԻՒՐՈՒԻԲԵՐԱՆԻ *կեդր. վարչութեան երեկոյթ-պարահանդէսը տեղի կ'ունենայ 27 Մարտ շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30էն մինչեւ առաւօտ պէլվիլուազի ժան-ժօրէս մեծ սրահին մէջ:*
Պատրաստուեցէ՛ք տեսնելու հայկ. պարերը ՏԱՐՕՆի տարազով:

ԾԱԽՕՒԻ Է *բազմամարդ թաղի մը մէջ ԿՕՇԿԱԿԱՐի եօթ մը: վարձք՝ 100 ֆրանք ելևկտրական լոյսը միասին: Բրփրիզ՝ 700 ֆր.: Դիմել՝ ամէն օր ժամը 1-3 DANIEL, 30, Rue Milton. Paris (9).*

ՆՈՐ ԺԱՄԱՑՈՑՑ ՄԸ

Ջուիցերիական նոր ժամացոյց մը որ մեքենական եւ տեսական կերպով ցոյց կուտայ օրերը: Ժամացոյցին տուփը քրոնաւոր նիքէլ է եւ զարգանկարուած: Երաշխաւորուած 5 տարուան համար: Ժամացուցակին մէջտեղի բացուածքին կ'երեւի օրուան տուականը: Թուականին փոփոխութիւնը տեղի կ'ունենայ ձիշտ կէս գիշերին: Մէկ օր վերջացած միւսը կը սկսի: Գինը՝ 35 ֆր.: Կը դրկուի **contre remboursement**ով: Եթէ ժամացոյցը լաւ չգտնուի փոխարժէքը կը վերադարձուի: Աւտոտաճիմանէ եղած պատուիրեներու համար դրկել 50 ֆր. կանխիկ: Շատցնները գրել ընծեռնելի եւ որոշ: Այս ժամացոյցը չեմանուիր ժամագործներու մօտ:
Գիմել՝ **Maison EMBO**, 24, Rue de Civry, Paris (16). Dep. AR.

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ջ. Ո. Մխիթեան Փարիզի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ այս Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին «Յիշօրիա» ճաշարանի վերնայարկը: Զեկոյց՝ Նորընտիր վարչութեան, կեդր. վարչութեան շրջաբերականի ընթերցում, Ապրիլ 11)24ի տագաօն և Ծրանաահայ Ազգ. Հարցեր:

ԿՐ ՓՆՏՈՒԻԻ

Կը փնտռուի եգիպտացնակ Յարութիւն Գաբրիէլեան (Թոգատցի): Հօր անուն՝ Ագաճան մօր անուն՝ Մարիամ, քրոջ անուն՝ Մարիամ, կը փնտռուի իր Աննա հօրաքոյրին հարսին՝ Վառվառ, կէօյէպաթմազեանի կողմէ: Իմացնել՝
Mme. Varvar Geulebatmazian, 13 rue Nungesser à Décines, Isère, France.

ԳԱՑԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON

FILMS RECOMMANDÉS
ՓԱԹԷ – ՆԱԹԱԼԻ ՍԻՆԷՄԱՆԵՐԸ ԳԱՑՏԱԳԻՐ ՄԱՐՏ 29էն 4 ԱՊՐԻԼ
EMPIRE. Charlie Chan à Londres —Sur scène: la célèbre fantaisiste Marie Dubas, et 6 attractions
MARIVAUX. Le bonheur (Charles Boyer, Gaby Morlay)
MARIGNAN. Barcarolle (Pierre Richard Wilm, Edwige Feuillère)
MOULIN ROUGE. Monsieur Sans Gene (Fernand Gravey) — Vers L'Abyssinie
IMPERIAL. Mascarade (Vers. orig. sous titre Français)
OMNIA CINE INFORMATIONS. Actualité mondiales — Science et police
VICTOR HUGO. Le billet de mille — Rigoletto
ROYAL. Roi de Camargue — Bolero
BARBES. Ademai aviateur — Terre soumise
BELLEVILLLE. Les nuits moscovites — L'Ecole des resquilleurs
CAPITOLE. Bibi la purée — Sur scène : Berval dans son répertoire
DEMOURS. Bibi la purée — Vive la compagnie
EXCELSIOR. Bibi la purée — Complet des courses
FEERIQUE. Quadrille d'amour — Cocaïne
LECOURBE. Quadrille d'amour—Cocaïne
LOUXOR. Bibi la purée — Complet des courses
LUTETIA. Le billet de mille — Rigoletto
LYON. Bibi la purée — Sur scène: Trio Miami, numéro de danses — Les 3 Rhicker - Bockers, acrobates comiques
MAGIQUE. Compartiment des dames seules — Menaces
MAINE. Quadrille d'amour — Un petit trou pas cher
METROPOLE. Bibi la purée — Sur scène Le ténor Tino Rossi
MONTPARNASSE. Bibi la purée — Les surprises du Sleeping
MOZART. Le voyage imprévu — L'affaire Steinberg Isola di Capri
PALAIS DES GLACES. Quadrille d'amour — Cocaïne
PATHE ORLEANS. Quadrille d'amour — Sur scène : Melle Wilma Delmar de l'Opéra de Vienne — La danseuse Andrée Ludwig avec le duc de harpes Casella et Perrette
RECAMIER. Quadrille d'amour — La chanson de l'adieu
ROCHECHOUART. Bibi la purée — Complet des courses
SAINT CHARLES. Quadrille d'amour — Sur scène : Marthe Ferrare, chanteuse — Orchestre Soulier
SELECT. Angele (Orane Demazis, Fernandel)

BANLIEUE
ALHAMBRA D'ASNIERES. La chanson de l'adieu — Taxi de minuit
COLOMBES. Bibi la purée — Complet des courses
CASINO DE CLICHY. L'Aristo — Le million
KURSAAL AUBERVILLIERS. Les filles de la concierge — Paqubot Tenancity
KURSAAL BOULOGNE. Relâche
OLYMPIA DE CLICHY. Quadrille d'amour — Hors bord C,67
PATHE CINEMA PALACE (Boulogne). Bibi la purée — Complet des courses

Raki "ERIVAN"

ԵՐԵՒԱՆ օղին, որ ճանչցուած է իր առաջնակարգ յատկութեամբ, օղիներու մէջ ամէնէն նախընտրելի մեծ վաճառանիշը կը ներկայացնէ:
ԵՐԵՒԱՆ օղին արտադրուած է Թոքատի մէջ, բնական անիսոնի խառնուրդով, եւ խաղողի հիւթով, երաշխաւորուած է քիմիական ամէն բաղադրութիւնէ զերծ ըլլալը:
Պահանջեցէք, փնտռեցէք ԵՐԵՒԱՆ օղին Մեծաքանակ գնումներու համար՝
Ներկայացուցիչ
S. A. GRANDES DISTILLERIES PEUREUX
48, Bld. des Vignes, Marseille
Tél. Colbert 58 - 10
Եւ DISTILLERIE VIAL
18, Rue Fontaine, St. Denis (Seine)
Tél. Plaine 09 - 95
Լիոնի եւ Շրջաններու ներկայացուցիչ
D. N. BAHADOURIAN
82, Rue Séigne. Lyon (Rhône)
Նիսի եւ Շրջաններու գործակալ՝
M.M. H. Khatchadourian et Danielian
24, rue Assalit. Nice (A. M.)

ԽԱՉԱԳՈՂԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԸ

»»»··«««

Գրեց՝ ՐԱՖՖԻ

— Այսօր ի՞նչ ես կերել, Օլիա:

— Այնօրից որ մայրս մեռաւ, ես հաց չեմ կերել:

— Շատ ժամանա՞կ է որ մայրդ մեռաւ:

— Երկու չաբաթ է: Ցետոյ Սաչան մեռաւ, յետոյ Միհական մեռաւ... եւ – ըմկ թաղեցին փոքրիկ Վերային...:

Խեղճ աղջիկը չկարողացաւ վերջացնել· նա սկսեց հեկեկալ:

— Գիտե՞ս, Վերան իմ քոյրն էր, ասաց նա արտասաուախառն ձայնով:

Ես առեցի Օլիային մի կտոր երշիկ եւ խնդրեցի որ ուտէ: Խեղճ աղջիկը առաջին անգամ տեսնում էր մի այսպիսի բան:

— Այդ ի՞նչ է, հարցրեց նա:

— Եփած միս է:

Նա չկերաւ, թէեւ մօր մեռնելուց յետոյ հաց չէր կերել, այլ վազեց մբաւ խրճիթը, երեւի, հիւանդներից մէկին ուտացնելու համար:

Քաւոր Պետրոսի այցելութիւնները երկար չտեւեցին, որովհետեւ նա մբաւել էր մի քանի խրճիթներ միայն, եւ ամէն տեղ տեսնելով միեւնոյն զար – հուրելի տեսարանները, դժբախտութիւնները, համբերել չէր կարողացել եւ յետ էր դարձել: Նա սառուկ զգայուն մարդ էր· թշուառութեան հա – մար դեռ պահուած էին նրա աչքերում արտասուքի մի քանի կաթիլներ...:

Նրա հետ էր եւ քահանան եւ գիւղի ատեանտէրը: Իսկ գիւղացիների մի խումբ, լսելով այդ անակնկալ այցելութեան համբաւը, հաւաքուել էր մեր կեցած տան դրանը:

Հէնց որ նսաեցին, քաւոր Պետրոսը դարձաւ դէպի քահանան այս խօսքերով·

— Ես ձեզ կը տամ մի դումար, ասէր հայր, գլանով դուք հաց, բժիշկ եւ դեղօրայք բերել կը տաք քաղաքից: Ես հաւատացած եմ, որ ձեր ծուխի թշուառութիւնը ձեզ համար նոյնքան դժուարին է եւ ցաւակցական, որքան և – դու նա ինձ համար, երբ այս գիշեր իմ աչքով տեսայ ողորմելի մարդկանց կրած տառապանքը:

— Այդ փողերը գանձարանի՞ց են, հարցրեց գիւղի տանուտէրը:

— Այդ փողերը ես եմ տալիս ձեզ, պատասխանեց քաւոր Պետրոսը:

Նրանք զարմացած մնացին: Նրանց վրայ տիրեց մի տեսակ երկիւղ, մի տեսակ կասկած, թէ ինչ նպատակ կրող էր լինել գրանում, որ մի անծանօթ մարդ, մի քանի ժամ իրանց գիւղում հիւր լինելով, նուիրում էր այդքան փող:

— Առաուծոյ եւ իմ հոգու համար եմ տալիս, ասաց քաւոր Պետրոսը:

Առաուծոյ եւ հոգու անունը տալու ժամանակ նրանց կասկածը փարատուեցաւ, եւ ամէն կողմից օրհնութիւնները եւ չնորհակալութիւնները չափ չունէին:

Քահանան, որպէս երեւում էր, բաւական մարդ էր, նա թոյլատուութիւն խնդրեց քաւոր Պետրոսից, որ ներս կանչէ գրսում կանգնած գիւղացիներին եւս, որ մի քանի վկաների ներկայութեամբ տանայ գումարը, որպէսի վերջը տարաձայնութիւնների առիթ չմնայ:

— Ես, ասաց նա, — այդ գումարը մի քանի անձինքների գործակցութեամբ կը ծախսեմ, եւ նրա գործադրութեան մասին մանրամասն հաշիւ կը ներկայացնեմ ձեզ: Ցետոյ խնդրեց նա քաւոր Պետրոսի հասցէն:

— Այդ հարկաւոր չէ, սէր հայր, ես ձեզ բոլորովին հաւատում եմ:

Քաւոր Պետրոսը մինչեւ անգամ չյայտնեց նրանց իր անունը, թէեւ շատ խնդրեցին: Եւ հանգստացրեց քահանային Աւետարանի խօսքերով, թէ բարեգործութիւնները պէտք է ծածուկ կատարուին եւ միայն Աստուած պիտի գիտենայ:

Ցետոյ դարձաւ նա դէպի ինձ, եւ ներկայ գտնուողներին անհասկնալի լեզուով, ասաց·

— Պատրաստուիր, որ չուտով ճանապարհ ընկնենք, այս գիւղը մնալու տեղ չէ:

Քաւոր Պետրոսը իւր ձեռքով մխիթարեց այն գիւղացու դժբախտութիւնը, որի տանը հիւրասիրուեցանք մենք: Քառորդ ժամից յետոյ մեր սայլակը արդէն գտնուում էր ճանապարհի վրայ:

Սպահանցի քահանային եկեղեցու չինութեան համար հանդանակած գումարից յետոյ, քաւոր Պետրոսի այդ երկրորդ բարեգործական վարմունքը ինձ աւելի զարմացնում էր: — Զարմացնում էր, գլխաւորապէս այն պատճառով, որ եկեղեցու չինութեան գործում նրան թելադրում էր հաւատը, կրօնի զգացմունքը եւ վերջապէս ազգային նախանձախնդրութիւնը: Իսկ այստեղ ի՞նչ կար, որ զարթեցնէր նրա կարեկցութիւնը: Միթէ՞ մի ամբողջ սովատանջ բազմութեան թշուառութիւնը կարո՞ղ էր ազդել նրա քարացած սրտի վրայ:

Այդ խորհրդածութիւնները զրաղեցնում էին իմ միտքը երբ մեր սայլակը դանդաղ կերպով առաջ էր գնում: Ձիանները ամբողջ օրը չարչարուած լինելով, չէինք կամենում աւելի յոգնեցնել նրանց: Այդ միջոց էր տալիս ինձ քաւոր Պետրոսից բացատրութիւններ խնդրելու:

— Բարեգործութիւնը լա՞ւ բան է, հարցրի նրանից:

— Ես չեմ հասկանում, ի՞նչը առիթ տուեց քեզ յանկարծ մի այսպիսի հարց առաջարկել ինձ:

— Ինձ առիթ տուեց ձեր այսօրուայ վարմունքը:

— Լաւ բան է:

— Ուրեմն մենք ինչո՞ւ ենք խաբում, կողոպտում, սպանում, եւ ամէն տեսակ եղեռնագործութիւններից յետ չենք մնում:

— Մենք կողոպտում ենք ժլատ հարուստներին: Իսկ աղքատներին պէտք է օգնել:

Գիշերային լռութեան պահուն, անապատի մէջ, ճանապարհն վրայ առանձնացած մի խստասիրտ մարդու հետ, այս տեսակ մարդու հետ, այս տեսակ վիճաբանութիւնը կարող էր վտանգաւոր հետեւանքի հասցնել: Իմ տապարը, որ միշտ սայլակի նստարանի տակ էր պահուած լինում, հանեցի եւ խրեցի գօտիս մէջ: Լուսնեակի լուսով քաւոր Պետրոսը նկատեց այդ· Իսկ ես նրա դէմքի վրայ նկատեցի մի արհամարհական ժպիտ:

— Դուք սպում էք, թէ աղքատներին եւ թշուառներին պէտք է օգնել: Շատ գեղեցիկ միտք է, չարունակեցի ես: — Իսկ ողորմելի թաթար Ասկերը ազքատ եւ թշուառ չէ՞ր, ինչո՞ւ հրամայեցիք ինձ սպանել նրան:

(Շար.)

Le Gérant: H. STEPHAN
17, Rue Damesme, PARIS (13)
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
3
ԱՊՐԻԼ
MERCREDI
3 Avril
1935

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄՍԵԱՑ ԵՌԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

11 ՐԴ ՏԱՐԻ - 11e Année N° 2770

ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՆԵՆԳՈՒԹԵԱՄԲ ԵԻ ՄԱՍԱՄԲ ՆՈՐԻՆ

=•·•=

Մեր տեղեկութեանց համաձայն, ապրիլ 6ին նիստի հրաւիրուած է Պուլվար Օսմանի « ազգային ժողովը», լսելու համար առաջադրութեան զեկուցումը:

Այս առթիւ ուղղուած հրաւէրին մաս կը կազմէ Ֆրանսերէն ծրագիրը – կանոնագիր մը, « Հայ Ազգային Խորհուրդ »: Նպատակը,— «Պաշտպանել եւ ապահովել Հայերու իրաւունքները եւ շահերը, բարոյական օգնութիւն եւ աջակցութիւն ընծայել հայ տարերքներուն, որպէսզի կարենան կատարել իրենց վարչական պարտաւորութիւնները իրենց Ֆրանսա բնակութեան մասին եւայլն»:

Նախագիծը այնուհետեւ կը ձեւակերպէ կազմակերպութեան մանրամասնութիւնները,— վարչութիւն, ընդհ. ժողով, եկամուտ, լուծում եւն.:

Երեւութապէս անմեղ նախաձեռնութիւն մը, որ կը ձգտի օգտակար նպատակի մը:

Այդպէ՞ս է իրականին մէջ: Բարի՞ք պիտի ծնի այս ձեռնարկէն եւ կատարուած աշխատանքէն, թէ նոր չարիք,— պատակտում եւ անիշխանութիւն:

Դժբախտաբար վերջինը: Եւ այս անգամ աւելի սեւ ախտանշաններով:

Երբ առաջին անգամ հրապարակ դրուեցաւ այս խնդիրը, նախաձեռնութեամբ Հայ Տնտեսական Կեդրոնին, աւելի ճիշդ անոր ատենապետին քարտուղարին, մենք առանց վերապահութեան յայտնեցինք մեր տեսակէտը:

Փեար. Ցի խեղկատակութենէն — «ազգ. ժողով» — առաջ թէ վերջը, չարք մը խմբագրականներով բացատրեցինք թէ գործը դրուած է լոյրծուն ճամբու մը վրայ, եւ լաւ կ'ըլլայ որ լրջանան եւ կարճ կապեն:

Մինչ այս մինչ այն, նոր մարմինը ընդհարումներ ունեցաւ Միացեալ Ցանձնաժողովին հետ, որ առժամապար առանձնած է տարագիրներու հոգատարութիւնը:

Ինչպէս կ'երեւայ, բոլոր բարեկամական խորհուրդները, ազդարարութիւնները ու յորդորները անցած են ապարդիւն, եւ Պուլվար Օսմանը կը չարունակէ ջուր պղտորել անիմաստ յամառութեամբ:

Եթէ միայն յամառութիւն ըլլար, ոչինչ: Նենգութիւնն ալ աղ ու պղպեղ:

Ահաւասիկ վերջին փաստը,— Ֆրանսերէն ծրագիրը – կանոնագիրը:

Անոր առաջին յօդուածին մէջ (ընդհ. կազմակերպութիւն), կը կարդանք.—

«Համաձայն 1901 յուլիս 1ի օրէնքին, Փարիզի եւ շրջականերու հայ գաղութին համար կազմուած է «Հայ Ազգ. Խորհուրդ» անունով դաշնակցութիւն մը, հայրենակցական, տնտեսական, արհեստակցական, գիտական, գեղարուեստական եւ գրական, ընկերային, բարեգործական եւ նախկին ռազմիկներու ընկերակցութեանց միջեւ (որոնց կազմական կանոնագիրները պաշտօնապէս յանձնուած են), որոնք իրենց հաւանութիւնը յայտնած են ներկայ կազմական կանոնագրին (սքաքիւ)»:

Երկրորդ յօդուածը կը պարզէ նպատակը, որու մասին խօսեցանք արդէն, իսկ երրորդը՝ կը թուէ 34 ընկերակցութիւններ եւ Միութիւններ, որոնք հիմնադիր անդամները կը համարուին «Հայ Ազգային Խորհուրդ»ին:

Ճիշդ այստեղ ալ կը բացուի ծանօթ խեղկատակութեան երկրորդ վարագոյրը:

1· Շարուած անուններուն մէջ կան ընկերակցութիւններ եւ մարմիններ, որոնք կամ ձեռնպահ մնացած են առաջին ժողովին (9 փետր.), եւ կամ բացատական դիրք բռնելով հեռացած: Այդ օրէն ասդին, աւելի պարզուած է կացութիւնը:

Այդ կազմակերպութիւններն են.— Եկեղեցւոյ վարչութիւն, Հայ հոմէական եկեղեցի, Հայ աւետարանական եկեղեցի, Բարեգործական, Ջ. Ո. Միութիւն, Հ. Մ. Ը. Մ., Գաղթ. Կեդր. Ցանձնաժողով, երկու «օֆիս»ները, Համազգային, Գրական Ակումբ, Տիկնանց Միութիւն, Հայ Կամաւորներու եւ Մարտիկներու Միութիւն, Աղքատախնամ եւն.:

Ուրեմն դուրս կը մնան առնուազն 14 հաստատութիւններ: Եթէ ատենդման կարօտ կէտեր ալ գտնուին, բան չի փոխուիր բուն կացութենէն:

Մանաւանդ որ, յիշուած կազմակերպութեանց գլխաւորները արդէն մաս կը կազմեն Միացեալ Ցանձնաժողովին, եւ չեն կրնար երկու չուանի վրայ խաղալ: Այդ շարքին գլուխը կը գտնուին Բարեգործականը, յարաբերութիւնները, երկու օֆիսները եւն.:

2· Մնացեալ 20 Միութիւններուն մէջ կան տարրեր որոնք կամ կեղծ են, կամ վերջին պահուն յարմարցուած:

Այսպէս,— սափրիչներու Միութիւն, նպարավաճառներու Միութիւն, Կիլիկիոյ Հայր. Միութիւն, Պոլսեցիներու Միութիւն(?), գոհարավաճառ – ժամագործներու Միութիւն, կօշկակարներու Միութիւն, հայուհի պահեստիներու Միութիւն(?), չարժավարներու Միութիւն (վարչութիւնը ինք հրապարակաւ հերքեց իրենց մասնակցութիւնը), կօշիկի գործարանատէրներու Միութիւն: Գումար՝ 9: Համադրումար՝ 23:

3· Դեռ կան երեք Միութիւններ որոնք խոշոր հարցական մը կ'արժէն,— 1· Հայ թէքնիսիէններու Միութիւն.— 2· Հայ ճարտարապետներու Միութիւն.— 3· Հայ թէքնիսիէններու Միութիւն (ուսումնասիրութեանց յանձնախումբ): Ապահովաբար եւ անոնք ալ նոյն ճիւղին տերեւներն են, ինչպէս կը բացատրէր ճարտարապետ մը, առաջին ժողովին առթիւ:

Այսքանը՝ իրրեւ պատկեր վաւերականութեան: Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ի՞ՆՉ ԼՈՑՍ ՊԻՏԻ ԾԱԳԻ ՎԱՐԾԱԻԱՑԷՆ

Լեհաստան կը գտնուի աւելի վր առջեւ

ՈՉ-ՅԱՐՁԱԿՄԱՆ ԴԱՇԻՆՔՆԵՐ ՈՒՆԵՆԱԼՈՎ ԹԷ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԵՒ ԹԷ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ՀԵՏ

*Անգլիոյ ներկայացուցիչը Վարշաւա հասաւ երկուշաբթի գիշեր եւ ընդունուեցաւ մեծ պատիւներով: Առաջին անգամ է որ անգլիացի նախարար մը Լեհաստան կ'այցելէ: Պ. Իրըն կայարանէն ընդունուեցաւ արտաքին նախարար Պ. Պէքի կողմէ, պատիւ մը որ զլացուած էր հանգուցեալ Պ. Պատթուի, երբ արտաքին նախարարը Վարշաւա կ'երթար մէկ տարի առաջ: Հիւրը ուղղակի առաջնորդուեցաւ հիւրանոց մը եւ անմիջապէս գործի սկսաւ: Առաջին խօսակցութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ, երեքշաբթի, Պ. Պէքի հետ: Ցետոյ Պ. Իրըն ճաշի հրաւիրուեցաւ հանրապետութեան նախագահին կողմէ, իսկ իրիկուան դէմ ընդունուեցաւ մարշալխտ Փիլսուտսքիի կողմէ, որ Լեհաստանի անպաշտօն դիկտատորն է: Իրազեկները կը հաւատան թէ Վարշաւայի վարիչներուն գլխաւոր գործը պիտի ըլլայ բացատրել թէ Լեհաստանի արտաքին քաղաքականութիւնը հիմնուած է Ֆրանսայի եւ Ռումանիոյ հետ կնքուած դինակցութեանց, ինչպէս եւ Գերմանիոյ եւ Ռուսաստանի հետ հաստատուած ոչ յարձակման դաշինքներուն վրայ: Միեւնոյն ատեն պիտի համոզեն թէ Լեհաստան որ եւ է գաղտնի համաձայնութիւն չունի որ հակասէ այդ յանձնառութեանց: Այնպէս որ, Լեհաստանի համար դժուար է ընդունիլ արեւելեան դաշինքը, այնպէս ինչպէս խմբագրուած է: Տեղական թերթերը ընդունելով հանդերձ Մոսկուայի խօսակցութեանց արժէքը, պիտի կուսան թէ բուն լարը պիտի ծագի Վարշաւայէն: Դեռ 1934 յունուարին էր որ Լեհաստան ոչ յարձակման դաշինք մը կնքեց Գերմանիոյ հետ: Գոնուելով Գերմանիոյ եւ Ռ. Միութեան միջեւ, Լեհաստան ճչմարիտ անելի մը մատնուած է: Իրրեւ անկախ պետութիւն, անչուշտ չի կրնար թոյլ տալ որ օտար բանակ մը անցնի լեհական հողէն, փոխադարձ աջակցութեան յանձնառութեամբ: Գերմանիա եւ Ռուսաստան սահմանակից չըլլալով, ատիպուած են լեհական հողին վրայ գործել, եթէ կռիւ բռնուին որ եւ է ատեն: Այժմ կացութիւնը աւելի բարդացած է, քանի որ Գերմանիա վերահաստատեց պարտաւորիչ զինուորութիւնը: Անշուշտ Մոսկուայի տեսակցութեանց արդիւնքը մեծ դեր պիտի կատարէ Լեհաստանի բռնելիք դիրքին վրայ: Լեհական մամուլը մեծ կարեւորութիւն կուտայ Պ. Իրընի այցելութեան, խոհեմ լուութիւն պահելով կառավարութեան դէմ – տաւորութեանց մասին: Պ. Իրընի քաղած տեղեկութեանց համաձայն, Լեհաստան անխախտ պահելով հանդերձ իր հիմնական քաղաքականութիւնը, պատրաստ է վերագնահատման ենթարկելու իր դիրքը, հետեւեալ հիմերուն վրայ·— 1. Լեհաստան իր շահերուն համար նոյնքան կենսական կը նկատէ Լիթուանիոյ հողային ամբողջութեան պահպանումը, որքան անգլիական շահերուն համար կենսական է Պելժիոյ ամբողջութեան պահպանումը.— 2. Լեհաստանի յարաբերութիւնները Գերմանիոյ հետ՝ հաստատուած են ճիշդ այն հիմերուն վրայ ինչ որ Ռուսաստանի հետ, ուրիշ խօսքով, ոչ – յարձակման դաշինքէն դուրս, որ եւ է գաղտնի դաշնագիր կնքուած չէ Պերլինի հետ.— 3. Լեհաստան չի ծածկեր իր վրդովումը՝ Գերմանիոյ ծաւալողական քաղաքականութեան մասին, որ ուղղուած է դէպի արեւելք:

Այս հիմնական կէտերը աչքի առջեւ ունենալով, կը կարծուի թէ Լեհաստան ի վերջոյ պիտի հաւանի ստորագրել արեւելեան դաշինքը, եթէ ուրիշ բանաձեւ մը գտնուի փոխադարձ աջակցութեան տեղ· կամ եթէ Անգլիա եւս յանձն առնէ երաշխաւորել Լեհաստանի հողային ամբողջութեան պահպանումը, ինչպէս բրաւ Աստրիոյ համար:

Լուրջ տատանումներ Գերմանիոյ մէջ

*Մոսկուայի խօսակցութիւններէն աւելի, Վարշաւայի այցելութիւնն է որ կը զբաղեցնէ Պերլինի հանրային կարծիքը, որովհետեւ Լեհաստան միակ պետութիւնն է որ այսպէս կամ այնպէս դաշնակից կը համարուի Գերմանիոյ: Մամուլը մանրամասնօրէն կը վերլուծէ Մոսկուայի պաշտօնական զեկոյցը, երեւան հանելու համար բոլոր գաղտնիքները: Կարեւոր թերթ մը գիտել կուտայ·— «Ի՞նչ անցած դարձած է Մոսկուայի մէջ: Պ. Իրըն տեղեկագիր մը կազմեց Պերլինի խօսակցութեանց մասին, եւ յետոյ համաձայնութիւն գոյացաւ արեւելեան դաշինքի մը համար (Մոսկուայի մէջ): Ճիշդ է որ, իրրեւ լաւագոյն լուծումը, կը յանձնարարուին ապահովել Գերմանիոյ մասնակցութիւնը, բայց, Ը. Միութիւնը յայտնապէս կը հետաքրքրուի ուրիշ հարցով մը.— Ի՞նչ պիտի ըլլայ Անգլիոյ դիրքը, եթէ արեւելեան դաշինք մը կնքուի առանց Գերմանիոյ մասնակցութեան: Պ. Լիթվինով երբեք չէ ծածկած թէ իր արեւելեան դաշինքի ծրագիրները ուղղուած են Գերմանիոյ դէմ: Ան աւելի անկեղծ գտնուած է քան Պ. Լավալ կամ Պ. Պառթու»: Իսկ արտաքին նախարարութեան պաշտօնաթերթը կը գրէ·— «Լեհաստան, որ մեր դրացին է, կրնայ ըսել թէ երբեք սպառնալիքի ենթակայ չէ մեր կողմէ: Արդ, Ռուսաստանը ինչո՞ւ ինքզինքը սպառնալիքի ենթարկուած կը նկատէ մեր կողմէ, քանի որ սահմանակից չէ Գերմանիոյ: Լեհաստանի հետ կնքուած դաշնագիրը այդ երկրին կուտայ ապահովութեան նոյն երաշխիքները ինչ որ կրնան առանձին մեր բոլոր դրացիները, եթէ ուզեն»:

Երեք օր եւրէ գիշեր աղօթք աշխարհի խաղաղութեան համար

Պապը բուռն ճառ մը խօսեցաւ ապրիլ 1ին, Կոնսիստորիայի գաղտնի նիստին մէջ, դատապարտելով պատերազմի ձգտումները եւ հրաւիրելով հսկում կատարել Լուռտի մէջ, աղօթել երեք օր երեք գիշեր, որպէսզի Աստուած խաղաղութիւն պարգեւէ խռովեալ աշխարհին: «Թէ ժողովուրդները ոտրէն զեղծ պիտի վերցնեն իշխանը դէմ, թէ ոտրէն պէտք պիտի ըլլայ եղբայր եղբօր արիւն թափել ցամաքի եւ ծովու վրայ եւ օդին մէջ, թէ կործանումն ու աւերը անգամ մը եւս պիտի տարածուին ի սփիւռս աշխարհի,— այնպիսի հրէշային ոճիր մը պիտի ըլլայ, այնպիսի կատաղի խելագարութիւն մը, որ մեզի բացարձակապէս անկարելի կը համարինք: Արդարեւ, մեզի չեզ կրնար համոզուիլ թէ աւոնզի որ ի սրտի ունին ազգերու բարօրութիւնը, կրնան դէպի սպանդ եւ կործանում եւ բնաջնջում առաջնորդել ոչ միայն իրենց ազգերը, այլ եւ մարդկութեան մէկ մեծ մասը: Բայց եթէ ո եւ է մէկը յանդգնի գործել այդ անիծապարտ ոճիրը, այն ատեն մեզի կը մնայ բազկատարած աղօթել Աստուծոյ, վշտագին սրտով, եւ աղաղակել,— «Ցրուէ եւ ամօթապարտ ձգէ, Տէ՛ր, այն ժողովուրդները որ պատերազմ կ'ուզեն»:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԴԻՄԱԿԱՒՈՐ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

=o=

Տէպա դիտել կուտայ, որ կարմիր Ռուսիան ալ, ի վերջոյ, սկսաւ բաղխեցնել: Արդարեւ, կ'ըսէ փարիզեան այս թերթը, հին բարբերը ևս – րոյթի ձեւով կը ծաւալին արդէն Լիւնիկրատէն մինչեւ Մոսկուա, Մոսկուայէն մինչեւ ... երեւան անպայմանաւ: Օձիքներէն ու պուրժուա վե – բարկուներէն վերջ, ահա Ռուսիա կը մտնէ դիմակաւոր պարահանդէսը: Մոսկուայի մէջ վերջերս տրուած դիմակաւոր պարահանդէսի մը առթիւ, Տէպա դիտել կուտայ թէ ռուսական մեծ յեղափոխութենէն վերջ առաջին անգամ է որ տեղի կ'ունենայ բաղխեցնի մը համար: Պարահանդէս է սարքուած յեղափոխական Ռուսիոյ մէջ, աւելի բան տասը տարիէ ի վեր: Այնպէս որ առաջին պարահանդէսը չէ այն, որուն խօսքը կ'ընէ Տէպա: Մենք գիտենք որ այնտեղ կը պարեն մարդիկ, միշտ դիմակաւոր, երեւութապէս զուարթ այլ հոգեպէս վշտահար: Վշտահար անոր համար որ յեղափոխութիւնը, կատարուած յանուն ազատութեան եւ մարդկային պայմանիներու բարելաւման, ի վերջոյ ձեւն առաւ պարի մը, զոր բերեաս ճիշդ կ'ըլլար անուանել մահուան պարը:

ԱՐԱՋ

Ի՞ՆՉՊԷՍ ՊԻՏԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԻ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՆՈՐ ԲԱՆԱԿԸ

Նոր տեղեկութեանց համաձայն, Գերմանիոյ նոր բանակին կազմակերպութիւնը իր գլխաւոր դիծերուն մէջ պիտի ըլլայ ճիշդ այն ինչ որ էր պատերազմէն առաջ: 18էն 45 տարեկան բոլոր Գերմանացիները ենթակայ են զինուորութեան: Անոնք յաջորդաբար պիտի անցնին զօրծոն բանակէն պահեստի եւ յետոյ երկրապահ բանակը: Պարտաւորիչ աշխատանքի ծառայութիւնը, որուն չըլլանը պիտի ըլլայ հաւանաբար մէկ տարի, նախապատրաստութիւնը պիտի կազմէ զինուորութեան: Շնորհիւ աշխատանքի բանակատեղիներուն ուր որոշ մարզանքներ կը կատարուին, կարգապահութեան վարժեցնելով երիտասարդները, կարելի պիտի ըլլայ զինուորութեան չըլլանը նշանակել մէկ տարիէն 18 ամիս, եթէ աշխատանքի ծառայութիւնը տեւէ վեց ամիս, ինչպէս այժմ: 1901ի եւ 1915ի բոլոր դասերը զէնքի տակ պիտի կանչուին, հիները՝ ութ ամսուան չըլլանի մը համար, 1910էն 1915ի դասերը՝ վեց ամիս կամ մէկ տարի: Եղած հաշիւներուն համաձայն, նոր բանակին զինուորներուն թիւը պիտի ըլլայ առնուազն 500.000, իսկ 1901 - 1915 բոլոր դասերը հաշուելով՝ մօտ ինը միլիոն:

Նոր բանակին հիմը պիտի ըլլայ հետեւեալ սկզբունքը.—երկրին բոլոր բնակիչները ի ծնէ պաշտպաններ են, տեսականօրէն ենթակայ պարտաւորիչ զինուորութեան: Սակայն գործնականին մէջ եւ դեռ քանի մը տարի գերմանական նոր բանակը իրապէս պիտի բաղկանայ առնուազն 200.000 արհեստով զինուորներէ: Նոր օրէնքը կը տրամադրէ նաեւ վերահաստատել ընդհ· սպայակոյտը: Հաւանական է որ զինուորական գերագոյն խորհուրդ մըն ալ հաստատուի անյապաղ, ցամաքային բանակի, նաւատորմի եւ օդանաւային ուժերու ներկայացուցիչներով:

Այժմէն պարագայի մէջ, բոլոր տեղեկութիւնները կը հաստատեն թէ Գերմանիա նեղութիւն չպիտի կրէ զինուորի համար: Նոր բանակին պահեստիները պիտի կազմուին նաեւ մեծ պատերազմին նախկին զինուորներէն, որոնց մեծ մասը ծանօթ է «Պողպատեայ Սազաւարտներ» անունով: 1905էն 1914ի դասերը 600.000ը կ'անցնին: 1915ի դասը կը հաշուէ 590.000 զինուոր: «Նահանջ» տարիներու բացն ալ շատ մեծ չէ· այսպէս, 1916ի դասէն կը հաշուեն 387.000 զինուոր, 1917էն՝ 340.000, 1918էն՝ 310.000, 1919էն՝ 341.000: Այս թուականէն վերջ արու ծնունդներու թիւը տարեկան 600.000ը անցած է մինչեւ 1926: Ետոյ եղած է 500.000, թէեւ տարբերութիւններով: 1933էն ի վեր ծնունդները մեծապէս աւելնալ սկսած են, շնորհիւ հիթլէրական քարոզութեանց:

Ֆրանսայի օդանաւային կազմակերպութիւնը

ՇԻՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ԿԱՏԱՐՈՒԻ ՓԱՐԻԶԷՆ ՀԵՌՈՒ

Երեսփ. ժողովը երկուշաբթի օր քուէարկեց օդանաւային ուժի կազմական կանոնագիրը, որ միեւնոյն դիակավարութեան մէջ կը կեդրոնացնէ ամբողջ կազմակերպութիւնը: Մշակուած ծրագրին շնորհիւ, Ֆրանսա այս տարի պիտի ունենայ այնքան օդանաւային ուժ որքան Գերմանիա կրնայ ստեղծել նոյն ժամանակաշրջանին մէջ: Այս մասին բացորոշ յայտարարութիւններ բրաւ օդանաւային նախարարը, դիտել տալով թէ նախորդ եռամսեայ ծրագիրը չափազանց դանդաղ պիտի ընթանար, նկատի ունենալով Գերմանիոյ ճիւղերը: Մինչեւ հիմա Ֆրանսայի օդանաւային ուժը բաժնուած էր երկու մասերու, մէկը՝ ենթակայ բանակին, միւսը՝ նաւատորմին: Այժմ կեդրոնացում պիտի հաստատուի: Պ. Լօտան Էյնաք, որ երբեմն օդանաւային նախարար եղած է, բացատրեց թէ ներկայ օդանաւային ուժի նպատակը պէտք է ըլլայ «կազմալուծել համախմբումն ու զօրաշարժը եւ խուճապ ստեղծել քաղաքային բնակչութեան մէջ: Այն երեք չաբաթներու ընթացքին ուր բանակի համախմբում պիտի կատարուի, օդանաւային ուժը առանձին պիտի գործէ եւ իր հաշուոյն: Խուճապ ստեղծելով, օդանաւային ուժը կրնայ կտրել զիմադրութեան թափը եւ թշնամութեանց դադարում պարտադրել»: Այս առթիւ նախարարը դիտել տուաւ թէ մինչ հեծելազօրքը դեռ բանակին 9 առ հարիւրը կը կազմէ, օդա –

(Լաւերու շարունակութիւնը կարդալ Գ· էջ)

ՁՅՈՒՆԻՑ ԳՅՈՒՂԱՑԻՆ

ՀՈԿԵՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ամառային ընդունելությունից հետո, Ցորտի, Լեհաստանի, Ռումինիայի, Չեխոսլովակիայի, Հունգարիայի, Բուլղարիայի, Հարավսլավիայի, Հունաստանի, Թուրքիայի, Իրանի, Աֆղանստանի և Ֆինլանդիայի դեսպանները հրաժեշտի այցելություններ կատարեցին ՍՍՀՄ Ժողովրդական կոմիսարների խորհրդի նախագահ ընկեր Մոլոտովի մոտ։

Ներկա էին ՍՍՀՄ ԺԿ խորհրդի նախագահի տեղակալ ընկեր Ստալինը, ՍՍՀՄ ԺԿ խորհրդի նախագահի տեղակալ ընկեր Կագանովիչը, ՍՍՀՄ ԺԿ խորհրդի նախագահի տեղակալ ընկեր Միկոյանը, ՍՍՀՄ ԺԿ խորհրդի նախագահի տեղակալ ընկեր Վոզնեսենսկին, ՍՍՀՄ ԺԿ խորհրդի նախագահի տեղակալ ընկեր Մալենկովը, ՍՍՀՄ ԺԿ խորհրդի նախագահի տեղակալ ընկեր Բերիան, ՍՍՀՄ ԺԿ խորհրդի նախագահի տեղակալ ընկեր Կաֆտանովը, ՍՍՀՄ ԺԿ խորհրդի նախագահի տեղակալ ընկեր Սաբուրովը, ՍՍՀՄ ԺԿ խորհրդի նախագահի տեղակալ ընկեր Զվերևը, ՍՍՀՄ ԺԿ խորհրդի նախագահի տեղակալ ընկեր Ռուդենկոն, ՍՍՀՄ ԺԿ խորհրդի նախագահի տեղակալ ընկեր Տևոսյանը, ՍՍՀՄ ԺԿ խորհրդի նախագահի տեղակալ ընկեր Ռուդնև

ԻՄ ՊՑԵՒՈՎՈՑ ՊՈՒՆԴ

— ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏՄՎԱԾՔ —

Տէր Ղոլղ Ա. Ծ. Ղոլղեան Ս. Ընդհ. Քահանայ Ս. Էջմիածնի

Տէր Ղոլղ իր Օհան անուն մանկան հետ Ամերիկայէն կը դառնար Հայրենիք, երբ ճամբուն վրայ, Ռումանիոյ մէջ, մահացաւ մանկիկը։ Հայրը, որ ուզեց իր սիրելի զաւկին մարմինը հասցնել Էջմիածին, ստիպուեցաւ ճամբան ձգել զայն Ռումանիոյ մէջ։ Ահա թէ ինչպէս կը պատմէ ինքը Տէր Ղոլղ։

Ես Ղոլղ Ղոլղեան եմ։ Ծնած եմ Ամերիկա։ Ամերիկա ծնած եմ ես։ Ամերիկա ծնած է նաեւ կինս։ Ամերիկա ծնած է նաեւ մանկիկս։ Ամերիկա ծնած է նաեւ մանկիկիս մայրը

նաւային պաշտօնէութիւնը հազիւ 7 առ հարիւր կը ներկայացնէ։ Շեչտեց թէ անհրաժեշտ է աւելցնել ոչ միայն օդանաւորդները, զեկավարութիւնը յանձնելով հրետասարդներու, այլ եւ բարձրացնել ամբաձիգ օդանաւերու համեմատութիւնը եւ ապակեդրոնացնել օդանաւերու չինութեան ճարտարարուեստը։ Այդ չինութեանց մեծ մասը կեդրոնացած է Փարիզի մօտ, ուրմէն ենթակայ օդանաւային յարձակումներու։ Այժմ օդանաւերու եւ յարակից չինութեանց գործարանները պիտի տարածուին երկրին զանազան մասերուն մէջ, մասնաւորապէս դէպի հարաւ եւ արեւմուտք։

Ռումանիան ալ կը պատրաստուի

Ռումանական խորհրդարանը վերջերս վաւերացուց տուրքերու յաւելման եւ նոր տուրքերու հաստատման օրէնքը։ Այս յաւելումները եղած են գլուխ հանելու համար ազգային պաշտպանութեան զօրացումը, համաձայն արդի ռազմագիտութեան։ Սովորական ելմտացոյցէն զատ, երկու միլիառ լէյի բացառիկ վարկ մը սահմանուած է այս գործին։ Վարչապետ Պ. Թաթարէսքօ հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրաւ այս առթիւ.

— «Մեր պատմական իտէալը իրականացած է։ Մենք այլ եւս ո եւ է մէկուն չենք նախանձիր եւ միայն մէկ բաղձանք ունինք,— հանդարտութիւն եւ աշխատանք, որպէսզի կարենանք մեր ժողովուրդի հանճարին բաժինը բերել մարդկային քաղաքակրթութեան։ Բայց, մեր սահմաններէն անդին սպառազինութիւնները կը բազմապատկուին, ուժի պաշտամունքը աւելի կը չեշտուի ամէն օր, հաշտութեան դաշնագիրները յարձակումներ կը կրեն անոնց կողմէ որոնք չեն ուզեր հպատակիլ պատմութեան վճիռներուն։ Տանք մեր բանակին արդիական ռազմագիտութեան գործիքները, որպէսզի կարենանք ապահովել մեր սահմաններուն և անկախութեան պաշտպանութիւնը, ինչպէս եւ օգնել խաղաղութեան գաղին։

ՀԱՅ ԿՈՆՋ ՄԸ ԴԻԱԿԸ ՀԱՆՈՒԵՑԱՒ ԳԵՏԷՆ

ՇԱՍ, (Իզէո)։— Մարտ 29ին ցամաք հանուեցաւ հայ կնոջ մը՝ Թագուհի Թորոսեանի դիակը (Պրուսացի)։ Դժբախտ կինը անհետացած էր Նէվիլէն, փետր. 24ին։ 34 օր ջուրին յատակը մնալէ վերջ, 45 քիլոմեթր հեռաւորութեամբ ցամաք կը նետուի Շասի շրջակաները։ Իր ետին կը ձգէ ամուսինը, Հրաչ Թորոսեան, զաւակը՝ հինգ տարեկան Ալպէր, եղբայրը Օննիկ (Սէնթ Է–թիէն), իսկ մայրը կը մնայ Նէվիլ։

Կիրակի օր թաղումը կատարուեցաւ Շասի մէջ։ Դրեթէ ամբողջ գաղութը ներկայ էր։ Այս առթիւ մեր ցաւակցութիւնները բոլոր պարագաներուն։

15 երիտասարդներու ափոգման դէպքը

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԲԺԻՇԿԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԵՑԱՒ

Թերթերը սիւնակներով մանրամասնութիւններ կը հրատարակեն 15 երիտասարդներու ամբողջման մասին, որ տեղի ունեցած է Պոատոյի մէջ եւ որուն առաջին լուրը հաղորդած էինք երէկ։ Պրիւսէլի մէջ ձերբակալուեցաւ այն օտար բժիշկը որ գլխաւոր պատասխանատուն կը համարուի այս խայտառակ արարքին։ Դէպքը երեւան հանեց Պոատոյի ապահովութեան տեսուչը, երկար հետապնդումներէ յետոյ։ Ամբողջ քաղաքը յուզման մատնուած է. մանաւանդ որ, պատասխանատուները մեծ մասով օտարականներ կամ պետական պաշտօնեաներ են։ Ան այժմ երեւան հանուած են 15 դոհեր, որոնք ամբողջման ենթարկուած ըլլալով, այլ եւս չեն կրնար զաւակ արտադրել։ Զոհերէն հինգը Ֆրանսացի են, երեքը՝ Սպանիացի։

Անցեալ շաբաթ օր, ապահովութեան տեսուչը տեղեկութիւն ստացաւ թէ մարտ 23ին եւ 24ին Պոատօ եկած են երեք հոգի, որոնց երկուքը օտարական եւ յայտնած են ամբողջման ենթարկել 15 հոգի, աշակցութեամբ անիւթական–ներու եւ տեղացի պաշտօնեաներու։ Անմիջապէս քննութիւն կատարուեցաւ եւ իրրեւ առաջին արդիւնք ձերբակալուեցան Տէր եւ Տիկ. Փոէվոթէլ, երկուքն ալ Թղթատարական պաշտօնեայ։ Այր եւ կին հանգստաւէտ բնակարան մը ունին, որուն ննջարանը յատկացուցեր էին գործողութեանց։ Նախ ուրացան, բայց զատ – զատ հարցաքննուելով եւ նեղը դրուելով, այր եւ կին խոստովանեցան ամէն բան։ Այրը ոչ միայն դիւրացուցած էր 14 անձերու ամբողջումը, այլ եւ ինքն ալ գործողութեան ենթարկուած էր։ Ոստիկանութիւնը խուզարկեց բուժարան – բնակարանը, եւ երեւան հանեց 30 ճերմակ զոգնոց, 30 զոյգ ձգախէժ ձեռնոց, բժշկական անձեռոցներ, խոշոր լուացարան մը, թունաւոր դեղի սրուակներ, հականեխականներ, ալքօլ, խորհրդաւոր խոզոմակներ եւն.։ Կինը խոստովանեցաւ թէ իր ննջարանը բուժարանի վերածեր էին, «ընկերութեան գաղին համար»։ (Ենթակաները անիշխանականներ են եւ ինքնաբերաբար գործողութեան ենթարկուած, հետեւելով իրենց դաւանանքին ...)։

Ոստիկանութիւնը յայտնեցաւ գտնել 8—10 զոհեր, որոնց մէկ մասը յայտնեց թէ գործողութիւնը ճրի կատարուած է, իսկ միւսները թէ 150 — 500 ֆրանք վճարած են։ Ոմանք ըսին թէ ինքնաբերաբար գացած են, իսկ ուրիշ – ներ ալ պատմեցին թէ ինքնաշարժով փոխադրուած են տուն մը, եւ հոն իրենց գլուխը ծածկուած է տոպրակով մը, այնպէս որ ոչ բժիշկը տեսած են, ոչ ալ օդնականները։

Քաղուած տեղեկութեանց վրայ, Պրիւսէլի մէջ ձերբակալուեցաւ «ամբողջուիչը», Նորբեր Պարթոզէք, ծնած 1902ին Մարիէնպուրկի մէջ (նախապէս Աւստրիա, այժմ Եուկոսլաւիա)։ Կը կարծուի թէ կալանաւորը այն մարդն է որ բուժարան մը ունէր Կրացի մէջ, նոյն գործողութեանց համար։ Ամբաստանեալը ուրացաւ, բայց այժմ իր ինքնիրը աւելի ծանր կը համարուի, որովհետեւ հաստատուած է թէ կապ ունէր խրուաթ ահաբեկիչներու հետ։

Ծանօթ իրաւագէտներ կը յայտարարեն թէ օրէնքը մշանջենական բան – տարկութիւն կը արամադրէ անոնց որ ամբողջում կը կատարեն, (նոյն իսկ մահապատիժ, եթէ ենթական մեռնի)։ Կ'ըսուի թէ Պոատոյի զոհերէն մէկուն վիճակը շատ ծանր է։

Իսկենտէրունի խնդիրը

Երէկ հրատարակած էինք պաշտօնական զեկոյց մը, որ տեղեկութիւններ կուտար Սուրբիոյ մարզպանին եւ թրքական կառավարութեան միջեւ կատարուած բանակցութեանց մասին։ Նոր տեղեկութեանց համաձայն, պաշտօնական զեկոյցը անդամ մը եւս կը հերքէ Ալէքսանդրէթի սանճաքի մասին ըրած գրոյցները, անձեռնմխելի հռչակելով հաստատուած սահմանները։ Մարզպանին եղած ըսեր ընդունելութիւնը անդամ մը եւս կը հաստատէ թէ ամբաղնդուած է ֆրանքեւրոպական բարեկամութիւնը։ Քաղաքական շրջանակները մասնաւորապէս կը չեշտեն Քամալ Աթաթիւրքի կողմէ ֆրանսական դեսպանին եւ մարզպանին եղած սիրալիր ընդունելութիւնը, որ մասնաւոր նշանակութիւն կը տանայ միջազգային քաղաքականութեան ներկայ վիճակին մէջ։

7000 հպիպտացի բանուորներ ճամբայ չինելու համար

Եգիպտական կառավարութիւնը արտօնեց որ 7000 բանուորներ վար – ձուին իտալական կառավարութեան կողմէ, ճամբայ չինելու համար էրիթրէի մէջ (արեւելեան Ափրիկէ)։ Անոնք իսկ արձանագրուած են 4000 հոգի, որոնք չուռով ճամբայ պիտի ելլեն։ Եգիպտոսի աշխատանքի նախարարութիւնը պայման դրած է որ այս բանուորները չգործածուին զինուորական շրջանակներու մէջ կամ զուտ զինուորական գործերու համար, եւ անմիջապէս վերադարձուին, եթէ ընդհարում պատահի Հապէշիստանի հետ։ Եգիպտացի քննիչ մը պիտի ընկերանայ կարաւաններուն, որպէսզի այս պայմանները յարգուին։ Նուազագոյն աւուրչէքը պիտի ըլլայ տասը դահեկան, ինչ որ գրեթէ կրկինն է եգիպտոսի հասարակ բանուորի օրականին։

ՁԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՊԵԼԺԻԱԿԱՆ ՖՐԱՆՔՒԻՆ արժեզրկման հետեւանքով մէկ անգամէն բարձրացան ապրանքներու գիները։ Կառավարութիւնը անմիջապէս խիստ միջոցներ ձեռք առաւ, անտեղի յաւելումները խափանելու համար։ Բոլոր առեւտրականները պաշտօնատուն կանչուեցան եւ հրահանգներ ստացան։ Ցատուկ պաշտօնեաներ հսկողութիւն պիտի կատարեն։

ԼԻԻԲՍԷՆՊՈՒՐԿի կառավարութիւնն ալ 10 առ հարիւր կոտրեց իր դրամին արժէքը, ազդուելով Պելժիոյ օրինակէն։

ՄԱՐՍԷՑԻ մէջ ալ բժշկական ուսանողները դասադուլ հռչակեցին, իբրեւ բողոք օտարականներու տրուած իրաւունքներուն։ Այս դէպքին առթիւ հակաֆաշական բանուորներ բողոքող ցուցարարներուն դէմ ելլելով, կռիւ մը ծագեցաւ։ Երկու ուսանողներ, ինչպէս եւ անցորդ մը վիրաւորուեցան, իսկ ինը հոգի ձերբակալուեցան։

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ որոշեց ջնջել Մերակոյտը եւ լուծել երեսփոխանական ժողովը։ Նոր ընտրութիւնները պիտի կատարուին 45 օր վերջը։

ԱՖՂԱՆԷՔի զինուորական ատեանին նախագահը, Զօր. Պաքտիւլոս, կրեակ քշուեցաւ, երկու հոգի՝ Սէլանիկ, ուրիշ մը՝ Գաւալա, ամբաստանուելով թէ շատ մեղմ վարուած են յեղափոխութեան պատասխանատուներուն դէմ, մահապատիժ չտալով։ Առեանին հինգերորդ անգամն է, որ ամենածանր պատիժը պահանջած էր, կը պահէ իր պաշտօնը։

ԱԶԳ. ՊԱՐԳԵՒԱԶԱՆի 4րդ շարքին վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի ապրիլ 16ին, մրեւնոյն տեղը։

ՄԱՆՐ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆՆԵՐԸ նոր գոյց մը կատարեցին առջի օր, Սալ Վակրամի մէջ, բողոքելով Մերակոյտին դանդաղութեան դէմ եւ պահանջելով վերաքննել առեւտրական «Ֆօն»երու վաճառման գիները։ Նոր գոյցեր պիտի կատարուին եւ ի հարկին պիտի փակուին խանութները։

Երեսփ. ժողովը առջի օր քուէարկեց օրինագիծ մը, որուն համաձայն կը դադրին պարտքի համար եղած բռնագրաւումներն ու վաճառումները։

Մարսէյլի մանր առեւտրականները երկուշաբթի օր փակեցին իրենց խանութները եւ մեծ մեծ ցոյց մը կատարեցին։

Գաւառ

ԼԻՈՆի «Վարանդեան» կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին. 181, Գուր Լաֆայէթ «Զարդարեան» Գրադարանը։

«ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ»ի ֆր. կեդր. Մարմինը յառաջիկայ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐի սկիզբը փարիզի մեծագոյն սրահներէն մէկուն մէջ, մեծ պատրաստութեամբ կը տօնէ ՐԱՖՖԻի ծննդեան հարիւրամեակը։

ԻՐԻՍ ՊԻՒԼՊԻՒԼԵԱՆի ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍԸ
ՄԱՑԻՍ 15ԻՆ Salle CHOPINի ՄԷՋ
Մանրամասնութիւնները յայտնուած։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ
ԿԱՋՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ
ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ՔԱՇԱՆ-ՊԱՆԵԼՕԶԻ Մ.-ՃԻՒՂԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ
7 Ապրիլ կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 2.45ին
Պէօիկթաշեան սրահին մէջ, 26, Rue Troyon, Sèvres. (Métro. Pont de Sèvres)
ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ «ՋՒՈԿՈՆԴԱ»
(Տրամ 4 սարար Դարբիէլ տ'Անունցիօյի)
Կը մասնակցին.— Պարոններ. Գ. ՏԷՐՎԻՇԵԱՆ, Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ, Ս. ՇԱՀԼԱՍԵԱՆ, Տիկիններ. Լ. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ, Յ. ԼԱՒԻՖԵԱՆ, ֆնարիկ ՄԱԿԴՕՆԱԼԴ, Օրիորդներ. ՓԱՆԹԱՐ, Ա. ԴԱԳԱԶԵԱՆ։
Տոմսերու գիները 10, 7 եւ 5 ֆրանք։ Միջնաբարձերուն պիւֆէ։

Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՏՕՆԷ
ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԷԿԸ
ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ
22 ԱՊՐԻԼ, ԶԱՏԿԻ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ
ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
13 ԱՊՐԻԼ, ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ
Կը խօսին՝ Mr. KRAFT BONNARD
Mr. MARIUS MOUTET (երեսփոխան)
ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ
22 ԱՊՐԻԼ, ԶԱՏԿԻ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ
ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ
14 ԱՊՐԻԼ, ԿԻՐԱԿԻ ՕՐ
ՎԱԼԵՆՍԻԱՅԻ ՄԷՋ
27 ԱՊՐԻԼ, ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ
13bis, Rue Boucherie սրահին մէջ
ՌՈՄԱՆԻ ՄԷՋ
28 ԱՊՐԻԼ, ԿԻՐԱԿԻ ՕՐ

ԹԱՏԵՐ, ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ ԵՒ ՊԱՐԱՒԱՆԴԷՍ
Նախաձեռնութեամբ ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏԻ եւ ՇՐՋԱՆԻ Հայր. Միութեան Փարիզի մ.-ճիւղի եւ հովանաւորութեամբ Ֆրանսայի ՇՐՋԱՆԱՑԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ։
6 ԱՊՐԻԼ, ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30էն մինչեւ լոյս
Պ. ՅՈՎՀԱՆՆԻՄԵԱՆի սրահին մէջ 13.Rue Pierre Curie
K. Bicêtre. Մէթրօ՝ փորթ տ'Իթալի։
Կը ներկայացուի «ԱՇԽԱՐՀԻ ԴԱՏԱՍՏԱՆԸ»
Կը մասնակցին դերասաններ՝ Տիկ. ԳԱՅԵԱՆ, ՊՇՏԻԿԵԱՆ, ԲԱՐԻԼՈՅԱՍԵԱՆ, ՈՄՄԱՐԵԱՆ եւ տեղական ուժեր
Կէս գիշերէն վերջ Հայկական եւ Եւրոպական պարեր մասնակցութեամբ «ԵՓՐԱՏ» նուագախմբի, դեկավարութեամբ Պ. Տ. ՕՀԱՆԵԱՆի։
Ձօն պիւֆէ ժողովրդական գիներով։
Մուտքերու մասնակցութեան համար կը գանձուի 5 ֆրանք։

ՊԱՐԱՆՑԻԿ ՄԸԾ ՑԵՐԵԿՈՅԹ
Կազմակերպուած՝ Փարիզի Հայ Տիկնանց Միութեան Պետ. Հայր
Կարմիր Խաչի Օգն. Մասնաճիւղին կողմէ
Ի ՆՊԱՍՏ ԲՈՒԺԱՐԱՆԻ
Տեղի կ'ունենայ կիրակի, 14 ապրիլ, ժամը 16էն մինչեւ կէս գիշեր
Cercle Militaire չքեղ սրահին մէջ, 8, Place St. Augustin, Paris (8e)
Թէյ, պար, նուագախումբ, զեղարուեստական հաճելի ժամանցներ եւ անակնկալներ, պաղ ընթրիք։
ՄՈՒՏՔ 20 ՖՐԱՆՔ՝ ԹԷՁԸ ՄԻԱՍԻՆ

Հայերու ժամադրավայրը
ճաշարան ՅԼՕՐԻԱ
61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)
Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton: 52-73
Ընտիր եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՅՕՒՇԱՏԵՏՐ

Զ. Ո. Միութեան Փարիզի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ այս Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին «Ճլօրիա» ճաշարանի վերնայարկը։ Զեկոյց՝ նորընտիր վարչութեան, կեդր. վարչութեան շրջաբերականի ընթերցում, Ապրիլ 11)24ի պատօն եւ Ֆրանսահայ Ազգ. խորհուրդ։

×

Այն օրերը, որոնք Նէր Իսթ Բիւլիֆի ներկայացուցիչ Կօրտօն Պէրըի միջոցաւ Ֆրանսա եկած են պայմանագրութեամբ, կը հրաւիրուին ժողովի այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Քաֆէ լա Քըթիթ Սուրսի ներքնասրահը, 130 Պուլըվար Սէն Ժէրմէն, Փարիզ (6) Սինէմա Օտէօնի դիմացը։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։

ԳԱՑԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON
Le Gérant: H. STEPHAN
17, Rue Damesme, PARIS (13)
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

ԽԱՉԱԳՈՂԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԸ

Գրեց՝ ՐԱՖՖԻ

— Ես մէկոցներէ մէջ խորութիւն չեմ դնում։ Եթէ ասկէրին սպաննել չուայի, չէի կարող կողոպտել Բու – խարեցի հարուստ վաճառականին։ Իսկ Բուխարեցուն կողոպտելով ես այսօր մի ամբողջ դիւղ պատեցի սովամահ մահից։

Քաւոր Պետրոսի խօսքերը որքան էլ ինձ տարապայման թուէին, այսուամենայնիւ, նրանք բնում էին հատուտ համոզմունքից, որոնց համե – մատ եւս զործում էր նա։ Նա իւր գաղափարների մէջ յաջորդաբար էր վարւում։ Այնքան ժամանակ նրա մօտ ծառայելով, ես վկայ էի եղել շատ անգթերի եւ միչտ նկատել էի, որ նա մի առանձին կատաղիատելութիւն ունէր դէպի ժլատ հարուստները,— որոնց ընդհակառակն, նա երբեք չէր վշտացրել աղքատին եւ միչտ թշուառների բարերար էր հանդիսացել։ Բայց ես յիշեցի մի պայման, որի մասին մինչեւ այսօր առիթ չէի ունեցել խօսելու նրա հետ։ Ես հարցրի.

— Դուք, որ միչտ բարի էք եղել դէպի աղքատը, դէպի հարստահարեալը եւ դէպի թշուառը, ինչո՞ւ մինչեւ այսօր չկատարեցիք ձեր խոստումը մի անձի վերաբերութեամբ, որ ձեր պատճառով թշուառացաւ։

— Ի՞նչ անձ։

— Իմ վարպետը։ Չէ՞ք յիշում, երբ առաջին անգամ մենք վճռեցինք թողնել մեր հայրենիքը եւ օտար աշխարհ գնալ, մենք ուխտեցինք փող վաստակել եւ այդ մարդու կրած բոլոր վնասների փոխարէնը վճարել։ Մոռացե՞լ էք։

— Չեմ մոռացել։ Երբ կը հանենք իշեւանը, դու ինձ յիշեցրու, ես ցոյց կը տամ քեզ մի նամակ, որից դու կը տեղեկանաս, որ ես վաղուց կարգադրութիւն արել եմ այդ մասին։ Ես ուղարկել էի մի գումար մեր գիւղի քահանային, խնդրելով, որ հասցնէ քո վարպետին, բայց պատասխան ըստացայ թէ այն օրից որ նրան փախ – ցրին բանից, նրա մասին ոչինչ տեղեկութիւն չկայ, թէ՛ ինքը եւ թէ իւր ընտանիքը անյայտացել են։ — Բայց ինձ զարմացնում է մի բան, Մուրադ, թէ ի՞նչը առիթ տուեց քեզ այսպէս կասկածաւոր կերպով վերաբերուել դէպի իմ գործունէութիւնը։

Ես ոչինչ չպատասխանեցի։

— • —

Ը.
ՓՐԿՈՒԹԵԱՆ ՀՐԵՇՏԱԿԸ

Անցել էր աւելի քան մի ամիս այն օրից, որ մենք թողեցինք հրեայ սեղանաւորի գտնուած քաղաքը։

Շատ երկար կը լինէր, եթէ մանրամասնաբար նկարագրէի մեր ամբողջ ճանապարհորդութիւնը։ Իմ յիշատակարանի այս գլուխը ես կիսով չափ համառօտում եմ,— համառոտում եմ, որովհետեւ չատպում եմ ծանօթացնել ընթերցողին մի նոր դէպքի հետ, որը իմ սրտին շատ մօտ է։

Կարճ կ'ասեմ. անցնելով զանազան գաւառներից եւ փոքրիկ քաղաքներից, մենք արդէն գտնուում էինք կայսրութեան հարաւային գաւառներում։ Սեւ ծովի եղերքի մօտ։ Բնութիւնը այս – տեղ փոխուեցաւ, անապատներից ազատուեցանք, երկիրը աւելի լեռնային էր։

Ամառնային գեղեցիկ առաւօտներից մէկն էր։ Մեր ճանապարհը գնում էր նեղ ձորի միջով, որ պատած էր խիտ անտառներով։ Ճանապարհի մէկ կողքով զուգընթաց կերպով ձգւում էր խորին անդունդ, որի յատակում հասիլ նշմարւում էր լեռնային գետակը։ Իսկ ճանապարհի միւս կողքին բարձրանում էին ապառաժներ, որ ծածկուած էին ծառերով։

Ինձ յայտնի չէր, թէ ո՞ւր էր տանում այդ ճանապարհը, կամ ի՞նչ էինք որոնում այդ վայրենի, համարեա անմարդաբնակ լեռների մէջ։ Ես միայն հետացած էի բնութեան գեղեցկութիւններով։ Երբեմն ես լսում էի առուակների խոխոջմունքը, որոնք թաքուն վազում էին թփերի միջով։ Երբեմն տեսնում էի նրանց ջրվէժը, որ նոր ծագող արեգակի առաջին ճառագայթներից ծիածանի նման կամար էին կապում կանաչազարդ լեռան վրայ։ Տեղ տեղ հանդիպում էին հին ամրոցների աւերակները, որ մնացել էին Թաթարների տիրապետութեան ժամանակներից։

Կրկնում եմ որ ես ամենեւին տեղեկութիւն չունէի, թէ ինչ նպատակով էինք ճանապարհորդում։ Միայն քաւոր Պետրոսը մի բան որոնում էր այն լեռների մէջ. նա չտապում էր, որքան կարելի է, չուռով հասնել ծովի ափերին։

Մինչեւ կէսօր մենք գնում էինք միեւնոյն նեղ ճանապարհով, որ երկու կողմից սեղմուած էր ծառերով։ Բայց դեռ ոչ մի բնակութեան չէինք հանդիպել եւ ոչ մի մարդու երես չէինք տեսել։ Շարունակել ուղին անհնարին էր, որովհետեւ ձիաները սատկիկ յոգնած էին։ Պէտք էր փոքր ինչ հանգստանալ։ Մենք կանգնեցրինք սայլակը մի տեղում, ուր ձորի միջով անցնող գետակը աւելի բարձրից էր հոսում եւ ջուրը բոլորովին մատչելի էր։ Իմ առաջին հոգսը եղաւ ձիաները ջրել եւ նրանց կեր տալ։ Ճետոյ սկսեցինք յագեցնել եւ մեր քաղցը։

Ճաշելուց յետոյ քաւոր Պետրոսը նստած էր մի ծառի հովանու ներքոյ, լուռ մտախոհութեան մէջ էր գտնուում։ Սատանան գիտէ թէ ի՛նչ էր մտածում նա։ Նրա այս տեսակ լռութիւնը մինչ նախադուշակում էր մոտալուտ փոթորիկ։ Ես ձանձրացայ եւ մտայ անտառը փոքր ինչ ծառերի մէջ մտնելու համար։

— Հեռու չգնաս, զգուշացրեց նա։

— Ինչո՞ւ։

— Այս տեղերը խիստ երկիւղալի տեղեր են։

— Ես ինձ հետ կը վեր առնեմ տապարս։

Այս զէնքը իմ մարմնի անբաժանելի անդամներից մէկն էր։

Զարմանալի բան է, լինում են այնպիսի րոպէներ, երբ հասակ առած մարդն անդամ երեխայ է դառնում։ Իմ մանկութեան զուարճութիւնները միտքս եկան. սկսեցի քաղել եւ ուտել վայրենի պտուղներ։ Նրանք անզգալի կերպով հրապուրում էին ինձ աւելի հեռու եւ հեռու դէպի անտառի խորքը։ Ես բոլորովին մոռացայ քաւոր Պետրոսի պատուէրը։

(Շար.)

ՅԱՌԱՋի եւ ՄԵՂՈՒԻ համար դիմեցէք՝ ընկեր Sarkis Bilalի 7, rue du Puy, Romans (Drôme).

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70
(ԵՐԹԵԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ ,—

ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄՍԵԱՑ	ԵՒԱՄՍԵԱՑ
Ֆրանսա եւ գաղութներ ..... 140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա .... 250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ ..... 200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳ-ՇԱԲԹԻ
4
ԱՊՐԻԼ
JEUDI
4 Avril
1935

ԺԱ ԱՐԴ ՏԱՐԻ - 11e Année No 2771

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՅՕ՞ՆՔ ՇԻՆԵԼ, Կ՚ՈՒԶԵՆ ԹԷ ԱԶՔ ՀԱՆԵԼ

—••—

Այս տողերը գրած ատեն ստացանք ազդ մը, «Փարիզի եւ շրջականերու ներկայացուցչական ընդհ. ժողովի» դիւանին կողմէ, որ կը հասաւատէ մեր երկուան տեղեկութիւնը:

Այսպէս, դիւանը կը խնդրէ ծանուցանել թէ՝ «Բ. ընդհ. ժողովը տեղի պիտի ունենայ 6 ապրիլ 1935ին, չաբաթ օր, ժամը 14–ին, Հայ Տնտեսական Կեդրոնի հաւաքատեղիին մէջ, 39 Պուլվար Օսման: Օրակարգը.— 1· Զեկոյց առժամեայ մարմնի.— 2· Սթաթիւի վաւերացում.— 3· Ընտրութիւն գործադիր մարմնի»:

Այս առթիւ, կը խնդրուի այն կազմակերպութիւններէն «որոնց մասնացութեամբ հրաւէր ղրկուած չէ», դիմել դիւանին եւ «հրաւէրը սոսնձով ներկայացուցիչներ ղրկել»:

Ուրեմն, այս ձախող ձեռնարկը պիտի չարունակուի այնպէս ինչպէս հիմնուեցաւ փետր· 9ին, անտեսելով լրջութեան եւ պատասխանատուութեան բոլոր պայմանները:

Երկկ իրենց մշակած կազմակը – կանոնագիրը պրպտելով, ուզեցինք հաստատել թէ որքան խախտուն են ձեռնարկին վաւերացանութեան հիմերը:

Իրենց արձանագրած 34 Միութեանց եւ կազմակերպութեանց մէջ, առ նուազն 25 հատ համբերինք, իրրեւ ընդդիմադիր, ձեռնպահ, չինծու կամ անգոյ: Եթէ վրիպումներ ալ պատահած ըլլան, կացութիւնը նորէն աննպաստ է Պուլվար Օսմանի համար:

Անշուշտ իրական պատկերը պիտի պարզուի չաբաթ օր, երբ ժողովի ներկայանան բուն հիմնադիրները եւ հրաւիրեալները, ինչպէս եւ Հայր· Միութիւնները, որոնցմէ առ նուազն տասը հատ կը գտնուին հրապարակի վրայ:

Այժմ քննենք երկրորդ հիմնական պարագայ մը, որ կը սպառնայ քար գայթակղութեան դառնալ:

Մինչեւիկեալ ըսենք որ այս թերթը տարիներէ ի վեր կ՚արծարծէ Ազգ· Մորհուրդի մը կազմութեան հարցը, իրրեւ տարրական պահանջ: Այսօր ալ բան չէ փոխուած այս տեսակէտէն: Այնպէս որ, աւելորդ է միտք պղտորել կոմիտեի ղրոյցներով կամ թերթաչ հրատարակութիւններով:

Նոյն իսկ չատ ուշ են արթնցած այս ճամբուն վրայ, եւ մնալով ոչ միայն Մարսէյլէն, այլ եւ արեւելեան յեղին գաղութէն:

Ո՞ւր է, վերջապէս, այն միջին սերունդը, որ պիտի ուզէր արժեցնել իր հանրային յատկնութիւնները, դիրքեր դրաւելով եւ պատասխանատուութիւններ ստանձնելով յանուն գաղութներու ինքնապաշտպանութեան:

Արդ, ինչո՞ւ բացատրական դիրք բռնեցինք Պուլվար Օսմանի ձեռնարկին դէմ, անխնայ քննադատելով զայն:

Երկու գլխաւոր պատճառներով.—

1· Ամբողջ գործը, ինքնին, բացատրական հանգամանք ունի, թէ՛ իր նախաձեռնութեան եղանակով եւ թէ յաջորդական արարքներով: Ջանազան հաւատամքներ կամ բարի սրամտադրութիւններ բաւական չեն, փարատելու համար անվստահութեան մշուշը, որ լայնանիստ փռուած է այդ ձեռնարկին վերեւ: Մանրամասնութիւններ չենք յիշեր, օրը օրին եւ առանց վերապահութեան խօսած եւ գրած ըլլալով ամէն բան:

2· Տնտեսական տագնապին աստիճացման հեռանկարով, կազմուելու Միացեալ Ցանցնաժողով մը, որուն կը մասնակցին գլխաւոր կազմակերպութիւններն ու յարանուանութիւնները, եւ որ պատրաստակամութիւն կը յայտնէ ոչ միայն գործելու, այլ եւ իր կազմը զօրացնելու:

Մենք մեր քննադատութիւնները չինայեցինք նաեւ այդ Ցանցնաժողովին հանդէպ, նոյնքան վճռականութեամբ մատնանշելով անոր թերութիւնները:

Արդ, Միացեալ Ցանցնաժողովը կը յայտարարէր իր վերջին զեկոյցով, Հայ Տնտեսական Կեդրոնի հետ կատարուած բանակցութեանց առթիւ (29 մարտ)·

–– «Միացեալ Ցանցնաժողովը ինքզինքը իբր սահմանափակ մարմին մը չի նկատեր եւ պատրաստ է ընդունելու ամէն աջակցութիւն եւ գործակցութիւն որ կը ձգտին Ֆրանսայի հայ գաղութին եւ աշխատաւորութեան վիճակին բարելաւման: Ո՛վ որ նոր ծրագիր մը ունի այդ ուղղութեամբ, ո՛վ որ նոր փաստ մը ունի արժեւորելիք, ո՛վ որ նոր դուռ մը կը ճանչնայ որուն չէ բախուած մինչեւ հիմա, կրնայ դիմել Միացեալ Ցանցնաժողովին, որ պատրաստ է ընդունելու ամէն թելադրութիւն եւ խորհուրդ: Միացեալ Ցանցնաժողովը կը կարծէ թէ Ֆրանսայի հայ գաղթականութեան ի նպաստ աշխատելու լաւագոյն եղանակը այս է ներկայ ծանր պայմաններուն մէջ, եւ ոչ թէ հետամուտ ըլլալ ստեղծելու նոր մարմին մը, որ, բացի կազմակերպչական դժուարութիւններ յարուցանելէ մեր ներքին կեանքին մէջ, հարկաւորաբար երկարութիւն յառաջ պիտի բերէ ֆրանսական իշխանութեանց մօտ կատարուելիք ձեռնարկներուն եւ դիմումներուն մէջ»:

Կրնա՞ք անտեսել այս պարագան: Ուրիշ խօսքով, չէ՞ք վախնար նոր նոր եւ աւելի խոր պառակտումէ մը եւ վտանգաւոր խաչմերուկներէ, ճիշդ այն պահուն երբ վրդովիչ համեմատութիւններ առացած է աշխատաւորական տագնապը:

Ի վերջոյ, որո՞ւն համար գաղտնիք է թէ՝ ներկայ պարագաներուն մէջ, որ եւ է Ազգային Մորհուրդի առաջին գործը պիտի ըլլայ գրաւել օրաւան հոգերով: (Պուլվար Օսմանի կանոնագիրը ծրագիրն ալ ուրիշ բան չըսեր, մինչդեռ մենք աւելի լայն կ՚ըմբռնենք Ազգ· Մորհուրդի մը ծրագիրը):

Ի՞նչ խօսք որ, թէեւ առժամեայ, բայց դեռ վեց ամիս կամ աւելի երկար կրնայ գործել Միացեալը, հետեւաբար նոր եւ անվաւեր մարմին մը ճակատագրել՝ կը նշանակէ ճակատ ճեղքել: Ծանր վճռոտ մարմին մը ճակատագրել՝ կը նշանակէ ճակատ ճեղքել: Ծանր չինելու տեղ աչք հանել:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՆՈՐ ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԻԲՐԵԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՎԵՐՍՋԻՄԱՆ

=o–o=

Վարչապետին կարեւոր յայտարարութիւնները
Ազգային Պաշտպանութեան մասին

=o–o=

ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽԻ ԱՄՐՈՒԹԻՒՆԸՐԸ ԱՊԱՀՈՎ

Ի ՀԱՐԿԻՆ ՎԵՐԷՆ ՎԱՐ ՊԻՏԻ ՓՈԽԷՆ ՁԻՆՈՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՕՐԷՆՔԸ

Երեսփ· ժողովը երեքշաբթի օր քուէարկելով սոխպղպական խնդիրները, նիստերը դադրեցուց մինչեւ մայիս 28ին: Այս առթիւ չատ կարեւոր յայտարարութիւններ ըրաւ Պ· Ֆլանէն, երկրին պաշտպանութեան եւ անտեսական – ելմտական կացութեան մասին, վստահութեան խնդիր յարուցանելով: Ժողովը վստահութիւն յայտնեց 125ի դէմ 401 ձայնով: Դէմ քուէարկեցին ընկերվարականները եւ համայնավարները:

ՖՐԱՆՔԸ ԱՄՈՒՐ,— ՈՍԿԵԴՐԱՄ ՊԻՏԻ ՀԱՆՈՒԻ

Խօսելով ելմտական կացութեան մասին, վարչապետը յայտարարեց թէ Ֆրանսա երբէք պատճառ չունի Պելժիոյ օրէնքին հետեւելու: Կառավարութիւնը պիտի պահէ ոսկեդրամի դրութիւնը եւ աւելի ապահովութիւն ներշնչելու համար, որոշած է վերաթացնել ոսկի դրամներու պատրաստութիւնը: Որ եւ է վախ չկայ Ֆրանքը արժեզրկելու:

Այս առթիւ, սեղանաւորական շրջանակներու մէջ դիտել կուտան թէ ոսկի դրամներու շրջաբերութիւնը մեծ օգուտ մը չպիտի ունենայ հրապարակին համար եւ չատեր պիտի ուզեն ոսկի դիզել: Անոնց կարծիքով, քանի որ Պանք որ Ֆրանսը 80,000,000,000 Ֆրանք արժողութեամբ ոսկի ունի, կառավարութիւնը կրնայ դիւրաւ փոխ դրամ գտնել, պայմանաւ որ յանձն առնէ ոսկիեդրամով վճարել:

ՁԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ցետոյ անցնելով բուն հարցին — ազգային պաշտպանութեան — Պ· Ֆլանէն յայտարարեց թէ մարտ 22էն ի վեր զինուորական չարժումներ կը կատարուին, իրրեւ հետեւանք Գերմանիոյ վերապինման եւ թէ սահմանագլուխի ամրութեանց պահակազօրքերը լրիւ կազմ ունին այժմ: Այն 160.000 զինուորները որոնք ըստ օրինի պիտի արձակուէին ապրիլ 15ին, կրնան դրօշի տակ պահուիլ աւելի երկար ատեն: « Ֆրանսա հարկադրուած է կազմակերպել իր ապահովութիւնը, նախ իր իսկ զինուորական միջոցներով եւ երկրորդ ուրիշ ազդերու հետ կնքուած զինուորական համաձայնութիւններով: Ոչ ոք կրնայ ժխտել զինուորական անհրաժեշտութիւնը: Կառավարութիւնը անգործ չէ մնացած որ եւ է ատեն: Ապրիլ 5ին զինուորական յանձնաժողովը պիտի քննէ պայմանաժամը լրացած զինուորներու արձակման խնդիրը: Կառավարութիւնը պիտի կատարէ իր պարտականութիւնը, յանուն երկրի գերագոյն շահերուն: Ինչ կը վերաբերի օդային ուժերուն, անհրաժեշտ միջոցները ձեռք առնուած են: Մորհրդարանը արդէն քուէարկեց օրէնք մը, քաղաքացիները պաշտպանելու համար ընդդէմ օդանաւային յարձակումներու: « Նահանջ » տարիներու բացը գոցելու համար ալ օրէնք մը քուէարկուեցաւ, երկարաձգելով զինուորութեան շրջանը: Բայց առժամեայ միջոց մըն է այս, եւ Գերմանիոյ զինուորական նոր կազմակերպութեան մանրամասնութիւնները իմանալէ յետոյ, Ֆրանսա թերեւս պիտի հարկադրուի վերէն վար փոխել իր զինուորական կազմակերպութիւնը: Գալով սպառազինութեանց, կառավարութիւնը որ եւ է մէկուն խորհուրդին չսպասեց իր պարտականութիւնը կատարելու համար: Անհրաժեշտ վարկերը քուէարկուած են եւ բացորոշ է թէ ուրիշ վարկեր ալ պէտք պիտի ըլլան: Այս նոր վարկերը պիտի օգտագործուին անմիջապէս որ լրանայ օդանաւային նախապատրաստութեան յաւելուածական ծրագիրը: Ռազմանիւթի ճարտարագործութիւնն ալ կ՚ընթանայ երկու ուղղութեամբ,— աւելցնել գործարաններու արտադրական կարողութիւնը եւ դուռ – չանալ մսխումներէ: Իսկ ամբութեանց ծրագիրը ամբողջովին գործադրուած է: Մէկ խօսքով, ոչինչ պանց առնուած է բոլոր ասպարէզներուն մէջ, երաշխաւորելու համար Ֆրանսայի պաշտպանութիւնը: Եթէ հարկադրուած եմ ըսել ամէն ճշմարտութիւն, սակայն եւ այնպէս երկիրը պէտք է պահէ իր հանդարտութիւնը: Ամէն բան ցոյց կուտայ թէ Ֆրանսա երկար եւ ժամանելի ճիգի մը պիտի ենթարկուի, ամբողջելու համար իր ապահովութիւնը: Բայց կառավարութիւնը խոչընդոտ չի վախնար որ եւ է ասպարէզի մէջ»:

Վարչապետին ճառը խոր տպաւորութիւն գործեց երեսփոխաններուն վրայ, որոնք իրենց վստահութիւնը յայտնեցին ստուար մեծամասնութեամբ:

⁂ Նոյն օրը ուշագրաւ ճառ մը խօսեցաւ Զօր· Տէնէն, օդանաւային նախարարը, Օդանաւային Պաշտպանութեան Միութեան ասջեւ: Նախարարը յայտնեց թէ արդէն ունին 5000 կամաւոր ազդարարներ, 150,000 մարզուած օդնականներ եւ 23 «կրաւորական պաշտպանութիւն» կազմակերպութիւններ, քաղաքացիներու ապահովութեան համար: Ֆրանսա որքան ալ մեծ ուժ ունենայ եւ ինչ փոխադարձ միջոցներ ալ ձեռք առնուին, թշնամի օդանաւեր նորէն պիտի յաջողին ճամբայ գտնել եւ քաղաքներ ռմբակոծել: Բայց եւ այնպէս, չնորհիւ կրաւորական պաշտպանութեան, չպիտի կրնան ջլատել երկրին կեանքը: Կառավարութիւնը ամէն ճիգ պիտի թափէ, կատարելագործելու համար օդանաւային կազմակերպութիւնը: Մանաւանդ միջոցներ խորհուած են անակնկալ յարձակումներու դէմ եւ անընդհատ հետազօտութիւններ կը կատարուին: « Քանի մը օրէն ամէնէն արդիական օդանաւերու տորմիղի մը պիտի ունենանք կազմ եւ պատրաստ: Ֆրանսա վճռած է ամբակոծութեան պատասխանել ամբակոծութեամբ եւ հրդեհին հրդեհով »:

Ժողովին ներկայ էր նաեւ նախկին վարչապետ Տումէրկ, որ նոյնպէս կրաւոր ճառ մը խօսեցաւ:

=•·•=

ՊՈՒՏՈՑԻ ԱՄԼԱՅՄԱՆ ԴԻՊԻՆ առթիւ, նոր ֆնինութիւններ կը հաստատեն թէ շատ աւելի մեծ թիւ մը կը կազմեն զոհերը, 100էն մինչեւ 300, այլ թէ կին:

ՆՈՐ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՂԵՒՈՆԴ Ծ. ՎՐԴ· ՄԱՐԳՈՒԿԵՍԵԱՆԻ ԴԷՄ

սարհուած մահափորձի մասին

Վերջին թղթակցով հասած ամերիկեան թերթերը հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը հաղորդեն Ղեւոնդ Ծ· վրդ· Մարգուկէսեանի դէմ սարքուած մահափորձի մասին, որուն առաջին լուրը հաղորդած էինք երեքշաբթի օր.—

Յուղարկաւորութեան ներկայ գտնուողներ Նազարեանի վրայ թափեցան եւ մահու չափ ծեծեցին զինք բռունցքով, ոտքով ու զաւազանով, երբ ոստիկանութիւնը վրայ հասաւ եւ Նազարեանը ուշակորոյս վիճակի մէջ ազատեց ծեծողներու ձեռքէն:

Մարգուկէսեան իր կեանքը կը պարտի Տոքթ· Սթանլի Թրիսմէնի, որ պատահմամբ Մմիթ Սթրիթէն կ՚անցնէր եւ ներս մտնելով սիրտը բնութիւնական ականջափողի յարով կապեց ու դադրեցուց Մարգուկէսեանի վիրաւորեալ թեւին արիւնհոսութիւնը: Միւս երկու գնդակները հանդիպած են Մարգուկէսեանի ոտվայրնին: Վիրաւորը հիւանդանոցի բժիշկներուն խօսքով, յոյս կը ներշնչէ ապրելու:

Պոսթըն Կլոպ մարտ 8ի թիւով կը գրէ թէ Մարգուկէսեանի անունը արդէն իսկ հանուած է վտանգաւորներու ցանկէն: Յակոբ Պարսամեանի վէրքը շատ անհանգիստ է: Նախնական դարմանէ յետոյ տուն գացած է:

Նազարեան, որ նոյնպէս հիւանդանոց փոխադրուած է, ժամերով դարմանումէ յետոյ ուշքի եկած է: Ընդունած է թէ իճի սպանելու դիտումով գարկաւ Մարգուկէսեանը եւ երկար մանրամասնութիւններ տուած է պատահարներուն մասին: «Դժբախտութիւն մը պիտի ըլլայ եթէ ան ապրի — ըսած է — ան էր գլխաւոր կազմակերպիչը Դուրեան արք·ի սպանութեան»:

— Ես — յարած է — երեք ամիս առաջ ըսի Մարգուկէսեանի, որպէս զի դադրեցնի իր պատակտիչ բարոգութիւնները: Եւ այսօր Պրօտ Սթ·ի եկեղեցին գացի սպանելու զինք, բայց որոշեցի սպասել մինչեւ որ յուղարկաւորական պաշտամունքը աւարտի: Ես գիտէի թէ յուղարկաւորութիւնը ուր պիտի կատարուէր եւ թէքսիով մը հոդ գացի: Մարգուկէսեան հոգեւորական չի ճանչցուիր Հայ Առաքելական Եկեղեցւոյ կողմէ: Անիկա բացարձակապէս եկեղեցական մը չէ:

Նազարեան կրակելէ յետոյ պռոցց յուղարկաւորներուն իր ատրճանակը շարժելով.— «Ետ կեցէ՛ք, ետ կեցէ՛ք» եւ ուզեց հեռանալ, դէպի ինքնաշարժեր գտնուող տեղ մը: Առաջին անգամ Պարսամեան ինկաւ իր վրայ եւ բռնեց զինք:

« *Պոսթըն Փօսթ* »ի պատմութեամբ, Մարգուկէսեան երկու տեղէ վիրաւորուած է: Նազարեան եւս դաշունահարուած է: Նազարեան իրեն եղած հարցման պատասխանելով, ըսած է թէ «Առջի գիշեր բունիս մէջ տեսայ զԱստուած, անիկա իմ մօտս եկաւ ու ըսաւ ինծ որ Մարգուկէսեանը սպաննեմ: Աստուած ըսաւ թէ Մարգուկէսեան այլեւս բահանայ չէ եւ պէտք է որ մեռնի»:

⁂ Ձօրն Նազարեան, որ կիրակի օր (17 մարտ) Մարգուկէսեանը վիրաւորած էր, երկուշաբթի դատարան հանուեցաւ եւ ընդունելով մէկտեղ թէ իճը կրակած է, դատաւորին կարգադրութեամբ ըսաւ թէ յանցաւոր չէ, որպէս զի դատավարութիւն ըլլայ:

Շրջանային դատաւոր Լուիզ Տըն, 12000 տոլարի երաշխաւորութիւն սահմանեց Նազարեանի համար, 10000ը Մարգուկէսեանի եւ 2000ը Պարսամեանի վրայ յարձակում գործած ըլլալուն համար: Դատավարութիւնը տեղի պիտի ունենայ ապրիլ 1ին: Նազարեան բանտ փոխադրուեցաւ, ուր մասնագէտներու կողմէ ճնշութեան պիտի ենթարկուի թէ իր խելքին տէ՞րն է, ինչպէս սովորութիւն է այսպիսի խնդիրներու մէջ: (*Պայքար*, 19 եւ 20 մարտ):

ՎԱՐՉԱԽԱՅԻ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԵՆԷՆ ՎԵՐՋ

—·—

Լեհաստան կը կրկնէ իր առարկութիւնները

ՆՈՐԷՆ ՅՕՌԵՏԵՍՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՆՍՏՈՒԳՈՒԹԻՒՆ

Անգլիոյ ներկայացուցիչը երէկ վերջացուց Վարչապետի այցելութիւնը եւ անցաւ Փրակա, մնալով առաքելութեամբ: Արժանահաւատ լուրերու համաձայն, Լեհաստան կրկնած է իր առարկութիւնները արեւելեան դաշինքին դէմ, այնպէս որ Պ· Իտըն չէ կրցած ստանալ իր սպասած արդիւնքը: Երկու կողմէն ալ բացատրութիւններ տրուած են, բոլոր մանրամասնութիւններով, եւ սակայն, համաձայնութիւն չէ գոյացած գլխաւոր հարցերու մասին: Մանաւանդ Մարշալ Փիլսուտսքի դիտել տուած է թէ արեւելեան դաշինքը նոր բան մը չաւելցնէր հաւաքական ապահովութեան վրայ, քանի որ Լեհաստան ոչ – յարձակման դաշինքներ կնքած է Գերմանիոյ եւ Ռ· Միութեան հետ, ինչպէս եւ դինակցութիւն՝ Ֆրանսայի եւ Ռումանիոյ հետ: Մէկ խօսքով, Լեհաստան աւելի վստահութիւն ունի պետութիւնէ պետութիւն կնքուած համաձայնութեանց, քան թէ հաւաքական դաշինքներու վրայ:

Իրականէ թղթակիցները կը հաւատան թէ այժմ աւելի հաւանական է որ արեւելեան դաշինքը մէկդի դրուի եւ աւելի ճկուն բանաձեւ մը գտնուի, հաւաքական ապահովութեան համար: Կ՚ըսուի թէ Լեհաստան պիտի համակերպի, եթէ փոխադարձ աջակցութիւն դաշնադիրը վերածուի միայն օդանաւային գործակցութեան: Արդարեւ, Լեհաստան դաշնադիրը կնքած ըլլալով թէ Գերմանիոյ եւ թէ Ռուսաստանի հետ, չի կրնար թոյլ տալ որ մէկուն կամ միւսին զինուորները անցնին իր հողէն, բայց օդանաւերը կրնան սաւառնիլ, առանց վար իջնելու...

Երկու նոր պարագաներ աւելի կը թանձրացնեն անստուգութիւնը: Նախ, հետզհետէ կը հաստատուի թէ Մեծն Բրիտանիա չպիտի մտնէ որ եւ է հաւատքական կարգադրութեան մէջ որ ուղղած է Գերմանիոյ դէմ կամ զայն պաշարելու հանդամանք ունի: Այս նկատումով, հաւանական է որ անգլիական կառավարութիւնը առաջարկէ փոխադարձ աջակցութեանդաշինքը չսահմանափակել որ եւ է չրջանի համար, այլ անոր մէջ առնել Եւրոպայի բոլոր ազդերը: Այսպիսի դաշինք մը պիտի հիմնուի Ազգերու Դաշնակցութեան ուխտին վրայ:

«Մարեցէք հանդիսաւորութեան բոցերը»

Երկրորդ, իտալական կարեւոր թերթ մը, « Փօփօլօ տ'Իթալիա», ուշադրաւ խմբագրական մը հրատարակեց առջի օր: Այս թերթը կիսապաշտօնական օրգան է, իսկ խմբագրականին համար կ՚ըսուի թէ գրած կամ ներշնչած է նոյն ինքն Մուսոլինի: Յօդուածը կը սկսի հետեւեալ աղդարարութեամբ.— «Ժամանակն է մարելու չափազանցեալ խանդավառութեան բոցերը»: Իտալական միւս թերթերն ալ սկսան այս եղանակը հնչեցնել, խօսելով Մոսկուայի

(Յարերու շարունակութիւնը կարդալ Գ· էջ)

ԻՄ ՍՓԻԹԱԿԻ ՎԱՂՈՒՑՈՒՄԸ

ՊԱՏՄՈՒՄ Է ՀԱՅԿ ՀԱՍՊԱՐՅԱՆԸ

(Ա. Խրիմի մասը)

«Ցումատուտուն Վ»ջումատուտուն Յայգֆահուտուն» ՀԱՅԿ ՀԱՍՊԱՐՅԱՆԻ

ԻՄ ՍՓԻԹԱԿԻ ՎԱՂՈՒՑՈՒՄԸ

ՊԱՏՄՈՒՄ Է ՀԱՅԿ ՀԱՍՊԱՐՅԱՆԸ

(Ա. Խրիմի մասը)

Գիշերը ես չքնացի։ Ամբողջ գիշերը մտածում էի այդ մասին։ Ինչպե՞ս կարելի է ինձ նման մարդուն, որ ամբողջ կյանքում ոչ մի վատ բան չի արել, որ ոչ ոքի չի վնասել, որ ամբողջ կյանքում աշխատել է, ինչպե՞ս կարելի է ինձ նման մարդուն ենթարկել այդ ամենին։ Ես ոչ մի հանցանք չունեի, ոչ մի մեղք, ոչ մի հանցագործություն։ Ես ոչ մի գողություն չեմ արել, ոչ մի սպանություն, ոչ մի ավազակություն։ Ես ոչ մի ստություն չեմ արել, ոչ մի զրպարտություն, ոչ մի ամբաստան

— Courtisanի դրավէճին առթիւ, ի՞նչ էր ձեր տպաւորութիւնը:

— Օ՛, տիկնայ ուղղակի տպաւորութիւն էր: Իմացածիս նայելով արդիւնք էր: Խմացածիս նայելով բարեբախտաբար պզտիկ թիւ մը լոկ, որ կը կազմէին դիս չհասկցողները: Բացի մէկէն, փարիզ, որ մինչեւ վերջ յամառեցաւ: Ի՞նչ էր անունը ...

— Զօպանեա՞նը:

— Այո՛:

— Ինչի՞ կը վերագրէք այս թշնամանքը:

— Թերեւս նախանձի, կը միջամտէ պ. Ֆէնէրճեան:

— Իրենց հարիէրը լրացուցած մարդիկ իրաւունք չունին նախանձելու երիտասարդներուն: Ես ոչ մէկուն թշնամի եմ, հետեւաբար թշնամանք ալ չի կրնար ըլլալ:

— Այդ դրավէճին մէջ, սակայն, մեծամասնութիւնը ձեզի հետ էր:

— Կը կարծեմ թէ այդպէս պէտք է մտածէր ամէն ճշմարիտ հայ մարդ: Ես իմ ցեղս կը սիրեմ, բայց իմ սէրս արդեօք մը չէ որ քննադատեմ անոր անցեալն ու ներկայի թերութիւնները: Օրինակի համար այսօր ալ կան կարգ մը մարդիկ՝ որ պատիւ չեն բերէր հայ ազգին: Եւ ես կը զգուշանամ անոնցմէ, որովհետեւ օտարները դիս ալ անոնց հետ կը բաղդատեն: Այն չուշտ այս դիտողութիւնս խոնարհ խաւերէն աւելի կը վերաբերի այն թիփերուն՝ որոնք առանքներէն կը պոռան իրենց Հայ ըլլալը եւ սակայն իրենց համբաւը կ'արատաւորէ ազգը:

Ձայէն կը բարձրանանք ղարձեալ տանիքը, բայց օդին ծխելու համար, կուշտ ու կուռ: Կը խօսինք սարէն ձորէն, այլեւս մաքմայած:

Պ. Արլէն ամերիկեան սիկառ մը կը հրամցնէ ինծի: Ու ոսկեզրուագ ծխատուփին կողքին նկարը քանդակուած անուններու մատնանշելով, կը բացատրէ.

— Ահա ամբողջ ընտանիքս: Ամէնէն վերը ես եւ կինս (Տիգրան – Ադալանտա), մէջտեղը՝ մանչս, իսկական Մայքըլ Արլէնը, իսկ վերը՝ ազգնակս Վենեգիան: Կը տեսնէք որ հաշիւը փակուած է:

— Այդ բանը Աստուած մխայն գիտէ, վրայ կուտամ ես:

— Բայց այլ եւս տեղ չէ մնացած նոր անուններու համար, կը պնդէ ան խնդալով:

— Նոր ծխատուփ մը կը գնէք ... Ցետոյ:

— Ինչո՞ւ այսքան չուտ կը թողուք Աթէնքը:

— Չեմ կրնար տեղ մը տխուկ ը նել: Միշտ պէտք է համբերդեմ: Ատենագրի խնդիր է: Նոյնպէս կը խորհիմ սեփականութենէ: Կը բնակիմ միշտ meublé տուներու մէջ:

— Կատարեալ ընկերվարական մը, ուրեմն:

— Ամէն ճարպիկ մարդ ընկերվարական է, բայց ոչ կարմիր ...

— Պէրնարտ Շօին պէս:

— Շօն բոլշեւիկ չէ: Միայն շատ խիստ է դիկտատորներուն հանդէպ:

— Իսկ դո՞ւք:

— Կ'ատեմ ամէն տեսակի բռնութիւն: Ապագայ կեանքը պիտի դրուի ժողովրդավար սկզբունքներու վրայ:

Իսկ դուք, կը հարցնէ յանկարծ ինծի դառնալով, դուք ո՞ր կուսակցութեան կը պատկանիք: Հնչա՞կ, Դաշնա՞կ:

— Դաշնակցական եմ, եւ հաւատացող ... հին գինի:

— Ուրեմն ազգայնական էք: Բայց պէտք չէ շատ ազգայնական ըլլալ: Նախ մարդ ենք, յետոյ Հայ:

— Մեր ազգայնականութիւնը զրահ մըն է ոչ թէ սուր: Բոլորովին տարբեր մեծ ազգերու չովինիզմէն՝ որ կ'ուզէ ուրիշները կլանել:

Կամաւորական վրդ. միջամտելով դեղեցկօրէն կը բացատրէ մեր կացութիւնը եւ այն վտանգները՝ որոնք կը սպառնան զանազան միջավայրե – րու ազգեցութենէն ենթակայ հայ ժողովուրդին:

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՔՍՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ԱՌԹԻՒ

— • —

Աջէն ու ձախէն, բամմագիսի ու բամմագիմակ չոշորթներու վայրա – հաչուքիւններուն չեմ դիջանիր պա – տասխանել: Իսկ ծածկանուններու տակ իրենց ինքնութիւնը պարտկող յիմարներուն՝ երբէք ու երբէք: Ծածկանունի տակ ապատանելու վախը, արդէն ինքնին դատապարտութիւնն է ենթականերուն:

Ներողութիւն, այս մէկ անգամ – ուան համար:

Անցեալ չաբաթ, փարիզի Հնչակեան եւ Ռամկավար թերթերուն մէջ, Տրակինեանին ղրկուած ապուշապատում դրութեան մը հանդիպեցայ, որուն մէջ խծբծանքի առարկայ զարձած էի: Հնչակեան թերթը եղածին պէս ը – պած էր մանկապարէզի աչակերտի չարագրութիւնը յիշեցնող այդ յիմարաբանութիւնը: Իսկ ռամկավարներու թերթը յղկած ու յարմարցուցած:

Ի՞նչ բան է որ տեղի տուած է այս քսութեան: Մարսէյլի մասին գրած տարեկան տեսութեանս մէջ, յիշած էի թէ ուրիշ քանի մը չրջաններու կարգին, Տրակինեան եւս պիտի մասնակցի իր ներկայացուցիչներով ազգ. երեսփ. ժողովին:

Ահա այս է ամէնը: Բայց այս ի՞նչքան կիրք, ի՞նչքան անկիրթ քսութիւն:

Անցեալ տարի երբ Տրակինեան գացի, պարտք սեպեցի առաջին առթիւ իսկ այցելութեան երթալ մատուռ – մանկապարէզը, եւ տեսնուիլ «Ցառաջ»ի վարչութեան անդամներուն հետ: Աչք ծակող պակասները անտեսելի դիտակցարար, այն նկատումով, որ չէր լսուիր թէ իրար իյնան: Եւ այս առաջադրութեամբ ալ, վերադարձիս գրեցի «Ցառաջ»ին մէջ, գովելով զիրենք: Եւ յանձնարարեցի Տրակինեանի դժգոհ տարրերուն, որ չէլլայ թէ խախտեն կացութիւնը անիմաստ ըսի ըսուններով:

Եւ ահա այն մարդիկը որ գովեստի արժանացեր էին, ձայն ու ժպտուն չհանեցին, եւ հիմա ալ, պզտիկ ակնարկի մը առթիւ փորիցս բռնուած են:

Անկիրթ Թորգոմներ, Դաշնակցութիւնը ձեզմէ չպիտի սորվի թէ, Տրակինեանի մէջ թէ այլուր, հոգ ունի՞ զործելու թէ ոչ:

Ապ. կեդր. վարչութեան դէմ հայհոյելէ առաջ, նախ խորհեցէք թէ, «Ազօրինի» ու «Դաշնակցական» յորջորջած այդ իշխանութեան կողմէն է որ, քահանայ մը տրամադրուած է ձեզի, հոգեւոր եւ այլ գործերու համար:

Այսքան ալ ապերախտութիւն ...

Հրաչեայ

Ամփոփում

Պատայլի դէպքին առթիւ, թերթերը լեցուն են զիտական ու պատմական ծանօթութիւններով ամլացման մասին:

Այս գործողութիւնը երկու տեսակ է գլխաւորաբար:— Ամլացում (stérilisation) եւ ոչնչացում (castration):

Երկրորդ գործողութիւնը, որ չատ կատարուած է կենդանիներու վրայ, նոյն իսկ մեր բնագաւառներուն մէջ եւ ծանօթ՝ «կրտել» բայով, երբ կը կատարուի մարդոց վրայ, իբրեւ հետեւանք ենթակաները կը կորսնցնեն իրենց առնական յատկանիշերը համաձայն այն տարիքին՝ երբ կատարուած է այդ գործողութիւնը,— ամբողջ նկարագիրը կը փոխուի, ձայնը աղջկակի ձայն կը դառնայ, պեխերը չեն բուսնիր, վախկոտ կը դառնայ, եւն.:

Միւս գործողութիւնը, ամլացում, չի վնասեր սեռային ախորժակին, այնպէս որ այրը այր է միչտ, բայց չի կրնար հայր ըլլալ կամ ցերունդ չինել: Այս գործողութիւնը հոգեբնախօսական հետեւանք չունենար, այնպէս որ անվնաս կը գործադրուի մարդոց վրայ: Այսպէս Ամերիկայի եւ Զուիցերիոյ Վօ նահանգին մէջ օրէնքով ամլացման կ'ենթարկուին ոճրագործները, խեղթերը եւ վնասակար հիւանդութեամբ վարակուածները: Վերջերս այս գործողութիւնն է որ կը կիրարկէ Գերմանիա:

Այս գործողութիւնը կը կատարուի չողարուժութեամբ (radiothérapie) կամ վիրարուժական նշդրակով: Ընդհանրապէս վերջին ձեւով, որ աւելի անվնաս է եւ դիւրին: Գործողութիւնը կը կայանայ սերմնաբեր խողովակներու վիրահատութեան մէջ, առանց վնասելու սերմնածնութեան երեւոյթին, որ ապրիւրն է այրերու հոգեբնախօսական խառնուածքին:

ԼՐԱՏՈՒ ԱՐՈՒԵՍՏԻ

Ա. ԽԱՉԱՏՐԵԱՆԻ ՆԿԱՐՆԵՐԸ ՔՈՓԷՆՀԱԿԻ ՄԷՋ

»»» ««

Մարտ 31ին փակուեցաւ Ա. Խաչատրեանի իրանեան նկարներու ցուցահանդէսը՝ որ սարքուած էր Քոփէնհակի պետական թանգարանին մէջ, անօրէն Պ. Շէօլիմանի կողմէ:

Արեւելեան արուեստներու հոչակաւոր վարպետ մը փրոֆ. Քիւլ այս առթիւ դասախօսութեամբ մը պարզած է ցուցադրուած 65 նկարներու բնոյթը, իրանեան արուեստին նրբութիւնները եւ Խաչատրեանի վերստեղծման արժէքը, գնահատութեան ջերմ խօսքերով: Դանիական թերթերը նոյնպէս մեծ գովեստով կը խօսին հայ արուեստագէտին կատարած այս պատասխանատու աշխատանքին մասին, հիա – ցում յայտնելով վերարտադրութեան նուրբ արուեստին համար:

Նկարիչը, որ Քոփէնհակ կը դանդաղ վերջին չաբաթը, հացկերոյթի մը հրաւիրուած է Տանըմարքցի յայտնի արուեստագէտ եւ պալատի թաւջութակահար Հերման Սանտպիի մօտ:

Սեպտեմբերին ցուցահանդէսը կը փոխադրուի Սթոքհոլմ, ազգային թանգարանին անօրէնին կարգադրութեամբ ու յետոյ Օսլօ (Նորվեկիա):

Ա.

ԿԱՐԴԱՑԻՔ, ՏԱՐԱԾԵՑԻՔ «ՑԱՌԱՋ»Ը

Հայկական հարսանիք չարժանկարով

(Խնջոյքի եւ պարի տեսարաններ, Ա. մասը հրատարակուեցաւ Գշ. օր)

Պ. Ռ. ԽԱՆՃԵԱՆ

Պ. Ժ. ԼՈՒԻՊԻՆԵԱԿ (*J. Loubignac*)

Գ. Մ. ԱԼԷՄՇԱՀ

ՄԱՄՈՒԼ

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴ ԵՒ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ

«Ցուսաբեր» հետեւեալ խորհրդածութիւնները կ'ընէ այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ (23 մարտ):

— «Վերջին տարիները միշտ գանգատներ կը լսուին, թէ մեր ժողովուրդը կորսնցուցած է ամէն հետաքրքրութիւն եւ նուաճական սոսկ ձեւի ներքեւ գրականութեան եւ գեղարուեստի նկատմամբ: Ասպացոյց՝ նախապատրաստական շրջանի այն անօրինակ ժողովրդականութիւնն ու գուրգուրանքը, որ կը վայելէին հայ բանաստեղծները: Նալբանդեան եւ Պատկանեան, Դուրեան եւ Պէշիկթաշլեան, Թումանեան եւ Մեծարենց, Սիամանթօ եւ Վարուժան մէկ մէկ ժողովրդական հերոսներ էին, որոնց խօսքը սրբազան պատգամ էր Հայու համար: Ու հասկանալի է, ժողովուրդը, իր մեծամասնութեամբ, այդ խօսքին մէջ կը գտնէր հարազատ արձագանգը իր ապրումներուն եւ յուզումներուն, բզգացումներուն եւ ձգտումներուն: Ան վարժուած էր նկատել բանաստեղծութիւնը ոչ միայն տպաւորութեան արտայայտութիւն, այլ եւ գործելու հրաւէր: Ըսել է՝ ըմբռնած էր բուն էութիւնը բանաստեղծութեան, որ՝ գեղեցկացած ե: Շափիճների խօսքով՝ գուիցերիացի ե: Շափիճների խօսքով՝ «կը յայտնէ ապագան, կը հրահրէ դէպի կեանք, կոչում կ'ընէ արիութեան ... Ան ամբողջ ժողովրդական շարժում մը կ'ներգէ: բայց ոչ դասագրքերէ, այլ այն հոգիէն, որու վրայէն կը բալեցիք, այն հեռուէն, ուր կը դիմեցիք, աստղերէն՝ որոնց կը նայիցիք յոյսով առլի, անտառներէն, հովիտներէն, լեռներէն, գետերէն — այն ամէնէն, որ կը կազմեն միութիւնը բնութեան: միութիւն՝ յագեցած գիտելիքի եւ հաւատքի պարունակութեամբը այն երիտասարդութեան, որ դաստիարակուած է այդ կերպով՝ ապրելու եւ իր մէջ կերպաւորելու անթաժանելի ամբողջութիւն մը եւ պաշտպանելու զայն կեանքի բովան – դակ հանգոյով»:

Այդպէ՞ս է յետպատերազմեան ը – նաւելի է, ժողովուրդը, իր մեծամասնութեամբ, այդ խօսքին մէջ կը գտնէր հարազատ արձագանգը իր ապրումներուն եւ յուզումներուն, բզգացումներուն եւ ձգտումներուն: ան վարժուած էր նկատել բանաստեղծութիւնը ոչ միայն տպաւորութեան արտայայտութիւն, այլ եւ գործելու հրաւէր: Ըսել է՝ ըմբռնած էր բուն էութիւնը բանաստեղծութեան, որ՝ գեղեցկացած ե: Շափիճների խօսքով՝ գուիցերիացի ե: Շափիճների խօսքով՝ «կը յայտնէ ապագան, կը հրահրէ դէպի կեանք, կոչում կ'ընէ արիութեան ... Ան ամբողջ ժողովրդական շարժում մը կ'ներգէ: բայց ոչ դասագրքերէ, այլ այն հոգիէն, որու վրայէն կը բալեցիք, այն հեռուէն, ուր կը դիմեցիք, աստղերէն՝ որոնց կը նայիցիք յոյսով առլի, անտառներէն, հովիտներէն, լեռներէն, գետերէն — այն ամէնէն, որ կը կազմեն միութիւնը բնութեան: միութիւն՝ յագեցած գիտելիքի եւ հաւատքի պարունակութեամբը այն երիտասարդութեան, որ դաստիարակուած է այդ կերպով՝ ապրելու եւ իր մէջ կերպաւորելու անթաժանելի ամբողջութիւն մը եւ պաշտպանելու զայն կեանքի բովանդակ եռանդ

եւ Վարչաւայի խօսակցութեանց, ապրիլ 11ի ժողովին եւայլն մասին: Նոյնիսկ Պասլին վերջին քարոզը կապ ունի Իտալիոյ ներկայ քաղաքականութեան հետ: «Փոփօլօ տ'Իթալիա»ի խմբագրականին համաձայն, Իտալիա կ'ուզէ որ վերջնական եւ միացեալ ձեռնարկ մը կատարուի Գերմանիոյ հանդէպ, եւ իբրա – քանչիւր պետութիւն որոշ պատասխանատուութիւններ ստանձնէ: «Սթրէզայի ժողովին մէջ, Անգլիա, Ֆրանսա եւ Իտալիա պէտք է նոյնացնեն իրենց տե – սակէտները՝ Գերմանիոյ պարտաւորիչ զինուորութեան վերահաստատման մասին: Այս ալ բաւական չէ: Պէտք է հաւաքական ուղեգիծ մը գտնել կարգ մը պատահականութեանց հանդէպ որ կրնան նախատեսուիլ»:

⁂ Լեհական կառավարութիւնը խնդրեց որ Ֆրանսայի արտաքին նախա – րարը կանգ առնէ Վարչաւայի մէջ, Մոսկուա գացած ատեն: Պ. Լավալ հաւա – նութիւն յայտնեց:

⁂ Վարչաւայի խօսակցութեանց ատեն, լեհական կառավարութիւնը հա – ւաստած է թէ իրենք երբեք աչք չունին Լիթուանիոյ վրայ, որուն հողային ամ – բողջութեան պահպանումը նոյնքան անհրաժեշտ է Լեհաստանի ապահովու – թեան համար որքան Պելժիոյ ամբողջութիւնը՝ Անգլիոյ համար:

Առեւտրիչը խոստովանեցաւ

ՁՈՒԻՑԵՐԻՈՑ ԲԱՂՈՔԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ԴԷՄ

Ինչպէս կը յիշուի, վերջերս հակահիթլէրական օրագրող մը, եաքոպ, ա – ռեւտրական Պալի մէջ (Զուիցերիա), խորհրդաւոր պարագաներու տակ: Նախ ըսին թէ սպաննուած է, յետոյ հաստատուեցաւ թէ Գերմանիա փախ – ցուած եւ բանտարկուած է: Այս դէպքին վրայ, Զուիցերիոյ կառավարութիւ – նը խիստ քննութիւն բացաւ, ձերբակալելով կասկածելի հիթլէրական մը, Վէ – զման: Ամբաստանեալը երկար դիմադրելէ յետոյ, առջի օր խոստովանեցաւ ամէն բան: Ցայտնեց թէ ինքն էր որ կազմակերպեց եաքոպի առեւտրադուման, ալակցութեամբ Գերմանիոյ գաղտնի ոստիկանութեան երկու գործակալնե – րուն:

Այս խոստովանութեան վրայ, որուն մանրամասնութիւնները չատ եր – կար են, բուռն հարցապնդումներ եղան Զուիցերիոյ խորհրդարանին մէջ: Իսկ կառավարութիւնը երկար բողոքագիր մը ուղղեց Գերմանիոյ, պահանջելով եռ վերադարձնել առեւտրադէսը: Կ'ըսուի թէ Գերմանիա պիտի մերժէ, իբրեւ լրտես ամբաստանելով եաքոպը:

Փարիզի մէջ ալ հետապնդումներ կը կատարուին, հիթլէրական գաղտնի գործակալներու դէմ:

Մահ Պ. Փիէռ Ռըճօսէյի

Ցաւով կ'իմանանք մահը Պ. Փիէռ Ռըճոսէյի, որ ծանօթ էր որքան մի – ջազգային ընկերվարութեան, նոյնքան հայկական չրջանակներու եւ մանա – ւանդ Հ. Ց. Դաշնակցութեան: Ծնած էր 1871ին: 1906ին խմբագիր եղաւ «Իւ – մանիթէ»ի մէջ, յետոյ վարիչ, Ժորէսի օրով, եւ վերջապէս տնօրէն՝ 1915էն մինչեւ 1918 հոկտեմբեր: Ընկերվարականներու պատակոտմէն վերջը, կ'աշ – խատակցէր «Փոփիւլէր»ի, «Ռոթիտիէն»ի եւ ուրիշ թերթերու: Ունէր նաեւ իր շաբաթաթերթը, «Լա վի Սօսիալիսթ»: Հրատարակած է քանի մը գրքոյկ – ներ,– «Հրեաներու կացութիւնը Լեհաստանի մէջ», «Ժողովուրդներու խաղաղու – թիւնը» եւայլն: Ընկերվարական կուսակցութեան մէջ մտած էր 1899ին, եւ ա – րագօրէն դարձած կեդրոնական դէմք: Առաջին անգամ երեսփոխան ընտրուե – ցաւ 1914ին: Պատերազմի միջոցին անդամ էր բանակի յանձնաժողովին, 1915էն 1919: Այնուհետեւ վարած է բազմաթիւ պաշտօններ, մանաւանդ իբրեւ անդամ խորհրդարանական յանձնաժողովներու: Ամէնէն եռանդուն պաշ – պանն էր ձախակողմեան դահլիճներու եւ կուսակից՝ ընկերվարականներու պաշտպանութեան: Իբրեւ բարենորոգչական, հետզհետէ սուր պայքարի մը բռնուեցաւ կուսակցութեան կեդրոնական վարչութեան, մասնաւորապէս Պ. Լէօն Պլումի եւ Փոլ Ֆոռի հետ: 1933 ապրիլին պառակտումը անխուսափելի դարձաւ եւ Փարիզի համագումարէն եւ բազմաթիւ փորձերէ վերջը, Ռընոտէլ վտարուեցաւ իր հինգ ընկերներուն հետ (Նոյ.4-5): Ըմբոստները անմիջա – պէս նոր կուսակցութիւն մը կազմեցին, նախ «Ժան – Ժոռէս Մխթիւն», յե – տոյ «Ֆրանսայի ընկերվարական կուսակցութիւն» անունով: Այս որոշման վր – բայ 30 երեսփոխաններ անջատուեցան մայր կուսակցութենէն:

Ռընոտէլ ծանօթ էր իբրեւ ուղղամիտ գործիչ, եւ ջերմ բարեկամ հայ ժող – ովուրդի դատին:

Օsար ուսանողներ կը սպառնան հեռանալ

Վերջին ցոյցերուն հետեւանքով, խոր յուզման մատնուած են Փարիզի օտար ուսանողները եւ չատեր կ'ուզեն հեռանալ: Այս առթիւ հրատարակուած բողոքագրի մը մէջ, խումբ մը օտար ուսանողներ կը յայտարարեն.— «Մեր կացութիւնը անտանելի դարձած է: Կը սպասենք որ Ֆրանսական կառավա – րութիւնը օգնէ մեզի: Ցաւալի պիտի ըլլար եթէ ստիպուէինք մեր երկիրները վերադառնալ»: Զրոյց կը չրջի թէ չատեր արդէն պատրաստուած են մեկնե – լու: Բազմաթիւ Հունգարի ուսանողներ դիմած են Մատրիտի համալսարա – նը: Չափազանց դժգոհ են նաեւ Իրանցի ուսանողները եւ կը խորհին խմբովին Լոնտոն երթալ: Մօտերս ժողով մը պիտի գումարեն հազար Իրանցի ուսանող – ներ, վերջնական որոշում տալու համար:

ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲ

Այս շաբաթ երեկոյ, ժամը 9ին, «Ֆլօրիա» ճաշարանը *61, rue Mr. le Prince.*

Ա. ՋԱՄԱԼԵԱՆԻ ՁԵԿՈՒՑԸ՝ ցպաւորութիւններ Հայ գաղութներէն *(Եգիպտոս, Սուրիա, Պաղեստին եւ Իրաք)*:

Մուտքը՝ ազատ է:

Փառիզ եւ արուարձանները

ՍԱՐՍԷԼ-ԱՌՆՈՒՎԻԼԻ «Վարպան» ենթակոմիտէի ընկերական ընդհ. ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին Առնուվիլի Գաֆէ տը լա Կառի մէջ: Կարեւոր օրակարգ: Կը հրաւիրուին Հայր, Ռագմիկ եւ Ցաւրոս խումբերու բոլոր ընկերները:

Գալատ

ՄԱՐՍԷՑԼԻ Պատ. Մխիթեան ընդհ. ժողովը այս կիրակի առաւօտ ժամը 10ին, Դրագարանի սրահին մէջ:

ՄԱՐՍԷՑԼԻ Վարանդեան խումբի ընկերական ժողովը, այս Շաբաթ իրի – կուն, ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին:

ԼԻՈՆԻ «Վարանդեան» կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ըն – կերները վաղը Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին. 181, Թուր Լաֆայէթ «Զար – դարեան» Գարդարանը:

ՄԷՆ Թ'ԷՔԻԷՆԻ Պետրոս ենթակոմիտէի ընդհ. ընկերական ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին «Դուբեան» Գրագարանին մէջ: Մաս – նաւոր ուշադրութեան կը յանձնուի թաշօմիէռի եւ Ռօշ-Թայէյի ընկեր – ներուն:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ

ՖՐ. Կ. ԽԱՉԻ ՓԱՐԻԶԻ եւ ՔԱՇԱՆ-ՊԱՆԵԼՕՑԻ Մ.-ՁԻԿԼԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ

7 Ապրիլ կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 2.45ին

Պօլիկթաշեան սրահին մէջ, 26, Rue Troyon, Sèvres. (Métro. Pont de Sèvres)

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ «*ՋԻՕԿՕՆԴԱ*»

(Ցրամ 4 սլար Դարբիէլ տ'Անունցիօյի)

Կը մասնակցին.— Պարոններ. Գ. Տէրվիշեան, Ս. Թորոսեան, Ս. Շահլասեան, Տիկիններ. Լ. Պետրոսեան, Յ. Լաթիֆեան, Քնարիկ Մակդնալդ. Օրիորդներ. Քանթար, Ա. Գազազեան:

Տոմսերու գիները 10, 7 եւ 5 ֆրանք: Մէջերարտներուն պիւֆէ:

Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՏՕՆԷ

ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԷԿԸ

ՎԱԼՍԱՆԻ Մէջ

6 Ապրիլ, այս շաբաթ երկոյ Foyer de Théâtreի մէջ

Կը նախագահէ՝ ՀՐԱՆՏ ԱԿՈՆԱՑԵԱՆ

ՌՈՄԱՆԻ Մէջ

7 Ապրիլ, կիրակի օր

Կը նախագահէ՝ ՀՐԱՆՏ ԱԿՈՆԱՑԵԱՆ

Հանդէսին յայտագրի մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ, ինչպէս Վա – լանսի, նոյնպէս Ռոմանի մէջ:

ԹԱՏԵՐ. ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ ԵՒ ՊԱՐԱՒԱՆԴԷՍ

Նախաձեռնութեամբ ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏԻ եւ ՇՐՋԱՆԻ Հայր. Միութեան Փարիզի մ.-ճիւղի եւ հովանաւորութեամբ Ֆրանսայի ՇՐՋԱՆԱՑԻՆ ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ:

6 ԱՊՐԻԼ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30Էն ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՅՍ

Պ. ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆի սրահին մէջ 13, Rue Pierre Curie

K. Bicêtre. Մէթրօ՝ փորթ տ'Իթալի:

Կը ներկայացուի «ԱՇԽԱՐՀԻ ԴԱՏԱՍՏԱՆԸ»

Կը մասնակցին դերասաններ՝ Տիկ. ԴԱՅԵԱՆԷ, ՊԵՏՏԻԿԵԱՆ, ԲԱՐԻԼՈՅԱՆ, ՄՄՕԱՐԵԱՆ եւ տեղական ուժեր

կէս գիշերէն վերջ Հայկական եւ Եւրոպական պարեր մասնակցութեամբ «ԵՓՐԱՏ» Նուագախումբի, դեկավարութեամբ Պ. Տ. ՕՆՈՒՏԵԱՆի:

Ձոխ պիւֆէ ժողովրդական գիներով:

Մուտքերու մասնակցութեան համար կը գանձուի 5 ֆրանք:

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(12 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

159, Rue Lafayette **Tél. Nord 68 - 02**

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փոդոցի արկածներ, անմիջապէս կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարաններու առջեւ, կուտայ **certificats de coutumes**ներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները:

Ամէն տեսակ մասնաւոր հանգամանք ունեցող վաւերաթուղթի խմբագրութիւն, ընկերութեան կազմութիւն եւ հաշուեյարդար: Նախարարութեանց եւ հանրային վարչութեանց ուղղուելիք խնդրագիրներ եւ բղթակցութիւններու կազմութիւն: Հարկային գեղչեր: Ներկայ տնտեսական կացութեան պատճառաւ խորհրդակցութիւններ կը տրուին **10** ֆրանիի, իսկ նամակով եղած խորհրդակցութեանց համար **15** ֆրանի:

Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17 — 19: Նաեւ ժամադրութեամբ

Թատրական

*Կ'ուզէ՞ք ծիծաղիլ, կ'ուզէ՞ք լալ, կ'ուզէ՞ք զուարճանալ, կ'ուզէ՞ք ուրախանալ, կ'ուզէ՞ք տխրիլ, կ'ուզէ՞ք ամէն բան, կ'ուզէ՞ք ոչինչ, կ'ուզէ՞ք ամէն ինչ, կ'ուզէ՞ք ոչ ոք, կ'ուզէ՞ք ամէն մարդ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Dameme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70
(ԵՐԹԵԻՆԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄՍԵԱՑ ԵՌԱՄՍԵԱՑ

Թրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ 5 ԱՊՐԻԼ VENDREDI 5 Avril 1935

ԺԱ ՐԴ ՏԱՐԻ - 11e Année N° 2772

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՁԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ ՍԿՍԱԻ...

— •• —

Բոլորովին տարբեր հարցի մը մասին պիտի գրէինք այսօր, երբ սաացանք Պուլկարա Օսմանի մէջ տարբուած «Ազգամեայ Վարչութեան» առաջին զեկոյցը, «հրատարակութեան խնդրանքով»:

Ի՞նչ կ'ըսէ զեկոյցը.—

1. Փետր. 9ին առաջադրուած կանոնագիրը – ծրագիրը կազմուած ըլլալով, նոր ժողովը պիտի գումարուի չարաթ օր:

2. Շարք մը բանակցութիւններ կատարուած են «մասնաւորաբար Հայ Բարեգործական Ընդհ. Միութեան եւ Միացեալ Ցանձ – նաժողովին հետ»:

3. Միացեալ Ցանձնաժողովը այդ բանակցութեանց առթիւ մամուլին հաղորդած է զեկոյցներ «որոնք իրականութեան հարազատ պատկերը չէին»: Ցետոյ, «անոնց մէջ ակնարկ էր հանրային կարծիքը շփոթեցնելու ձգտումը»:

4. «Հայ գաղթականներու վիճակը բարելաւելու համար կարգ մը դրական ծրագիրներ մշակեցինք, լուռ ու անաղմուկ տեսակ – ցեցանք Թրանսայի ականաւոր անձնաւորութեանց հետ, անոնց կարծիքները չօչափելու եւ արդիւնաւէտ գործունէութեան մը գիծը պատրաստելու համար»:

Մնացեալը կ'իմանաք վաղը, երբ հրատարակենք ամբողջ զեկոյցը:

Ուրեմն, ճակատամարտը սկսած է արդէն: Մինչեւ հիմա «լուռ եւ անաղմուկ», իսկ այսուհետեւ՝ «հրապարակախոսա գայթակղութեամբ», ինչպէս պիտի ըսէր Օրմանեան պատրիարք:

Այսուհետեւ պիտի սոիպուինք լսել ոչ միայն երկու տարբեր զեկոյցներ, աղմկալի ճառեր եւ լրագրական բանավէճեր, այլ եւ պիտի ունենանք երկու տարբեր գլուխներ եւ բերաններ, Փրանսական իշխանութեանց առջեւ: Ցանուն միեւնոյն ժողովուրդին եւ նոյն հոգերուն:

Չէ՞ որ, Միացեալէն անջատ, Պուլկար Օսմանի «Ազգամեայ»ն ալ իր կարգին խօսակցութիւններ ունեցած, կարծիքներ չօչափած, «նախապատրաստական աշխատանքներ» կատարած է:

Չէ՞ք փորձուիր աղաղակել,— Ուրա՛խ լեր, ժողովուրդ, փայլուն է ապագադ: Անհէր եւ անճար էիր երէկ, այսօր մէկի տեղ երկու հոգատար ունիս, երկուքն ալ գիշերը ցերեկին խառնած, կը մրցին իրարու հետ, դարման գտնելու համար ցաւերուդ: Ե՞րբ տեսեր էիր այսքան երանաւէտ կացութիւն ...

Կը զուարճանա՞նք: Ներողութիւն: Պատկերը այնքան վրդովիչ է որ, այս քանի մը տողերն անգամ ակամայ գրի կ'առնենք:

Աքլորը չկանչած, իրականացաւ ինչ որ կը նախատեսէինք սկիզբէն ի վեր,— պառակտում, խաչաձեւում, ամուլ վէճեր, ազդեցութեան պայքար եւ վտանգաւոր մրցակցութիւն: Ոչ միայն ազգային չրջանակի մէջ, այլ եւ տեղական իշխանութեանց առջեւ:

Մարգարէ ըլլալու պէտք չկայ, գուշակելու համար այս պղտոր կացութեան հետեւանքները:

Մանաւանդ որ, եթէ Միացեալ Ցանձնաժողովին աշխատանքներուն քիչ – շատ ծանօթ ենք հրատարակուած զեկոյցներով, դաղափար չունինք միւսներու «լուռ եւ անաղմուկ» գործունէութեան մասին:

Ամէն պարագայի մէջ, կը գտնուինք խոչոր հարցականի մը առջեւ: Եւ ստիպուած ենք մտահոգութեամբ հետեւիլ կացութեան ելեւէջներուն:

Սպասելով որ Պուլկար Օսմանի «հրամանատար»ը ինք բանայ վարագոյրը, չարաթ օրուան ժողովին մէջ, մեր խօսքը կ'ուղղենք մասնաւորապէս անոր հովանաւորած հոսանքներու ներկայացուցիչներուն, եւ կը հարցնենք.

— Ո՞վ պիտի ստանձնէ այս նոր խայտառակութեան պատասխանատուութիւնը:

Անոնք որ յարմարեցան փետր. 9ի խեղկատակութեան, եւ թերթուս այս անգամ ալ պիտի ուզեն ուժ տալ սարքուած դատադրութեան, որ եւ է ծանրութիւն չե՞ն զգար իրենց խղճին վրայ:

Միացեալը անթերի կազմակերպութիւն մը չէ: Ամէնէն առաջ մենք էինք որ մատնանշեցինք անոր հիմնական պակասները, լայնօրէն վարկ բանալով եւ պահանջելով լրացնել զանոնք:

Արդ, Ցանձնաժողովը ոչ միայն հրապարակաւ յայտնեց թէ կը ստանձնէ աշխատաւորներու վիճակի բարելաւման հոգը, այլ եւ տրամադիր կ'երեւայ լրացնելու իր կազմը եւ լսելու ը եւ է ծրագիր կամ խորհուրդ:

Ուրեմն, բոլոր անոնք որ անկեղծօրէն կը ձգտին գործելու եւ ելք մը գտնելու, տրամաբանօրէն պէտք է իրենց ուշադրութիւնը կեդրոնացնեն Միացեալին վրայ: Գոնէ ցնոր անօրինութիւն:

Ուրիշ որ եւ է փորձ կամ հնարք՝ այս ճամբուն վրայ, տարբեր ելք չի կրնար ունենալ, եթէ ոչ արիւն պղտորել, «թայֆա» – ներ ստեղծել, ուժերը ջլատել եւ նոր, աւելի դառն յուսախարութիւններ պատճառել:

Այս տարրական ճշմարտութիւնները յիշեցուցինք ամիսներ առաջ, տագնապալի դառնալու աստիճան, եւ այս անգամ յատկապէս կը յանձնենք Պուլկար Օսմանի «ներկայացուցչական ժողով»ին լուրջ ուշադրութեան:

Ժամանակն է որ իւրաքանչիւր կազմակերպութիւն եւ հոսանք ստանձնէ իր պատասխանատուութիւնը, անելի մը չյանգած:

Տարագիր բազմութիւնները անկեղծ եւ մեթոտիկ աշխատանքի կը սպասեն, եւ ոչ թէ անուանի ժողովներու, ազդեցութեան պայքարներու կամ գիւաերու:

Պուլկար Օսմանը իր յամառութեամբ դուռ կը բանայ նորա – նոր չարիքներու, ճիշդ այն պահուն երբ ամէնէն աւելի կարօտն ունինք համերաշխութեան եւ հաւաքական, կենդանի գործունէութեան:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՈՉ ՄԻԿ ԼՈՅՍ ԿԱՄ ՅՈՅՍ ԼԵՀԱՍՏԱՆԷՆ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԴԱՇԻՆՔԸ ՊԻՏԻ ԶԱԽՈՂԻ

Մեծն Բրիտանիա կը լուայ իր ձեւերը

Վարչաւայի խօսակցութիւնները պաղ ջուր ձգեցին Մոսկուայի տպաւորութեան վրայ, որ այնքան մեծ յոյսեր կը ներշնչէր: Պ. Իդըն, Անգլիոյ ներկայացուցիչը, երէկ (հինգշաբթի) վերջացուց իր պաշտօնը Լեհաստանի մէջ եւ անմիջապէս անցաւ Փրակա (Չեխոսլովաքիա), որ վերջին հանդրուանն է իր «հետախուզական» առաքելութեան: Վերջին լուրերու համաձայն, պ. Իդըն այսօր իսկ Լոնտոն պիտի հասնի օդանաւով, իր զեկուցումները հաղորդելու համար կառավարութեան:

Վարչաւայի խօսակցութեանց առթիւ հրատարակուած զեկոյցը չատ կը նմանի Պերլինի զեկոյցին, իր չոր ու ցամաք բովանդակութեամբ, որ կ'ապացուցանէ թէ խոր տարակարծութիւններ կան 2 երկիրներուն միջեւ: Զեկոյցը պարզապէս կը յիշէ թէ Անգլիոյ ներկայացուցիչը ընդունուեցաւ Լեհաստանի հանրապետութեան նախագահին եւ մարշալ Փիլզուսքիի կողմէ եւ չարք մը խօսակցութիւններ ունեցաւ արտաքին նախարարին հետ, անոր հաղորդելով տեղեկութիւններ՝ Պերլինի եւ Մոսկուայի տեսակցութեանց մասին: «Երկու նախարարները համաձայն գտնուեցան թէ իրենց կարծիքի փոխանակութիւնները, որոնք տեղեկատու հանգամանք ունէին, կը համապատասխանէին իրենց նպատակներուն եւ չէ՛ տեցին թէ նպատակայարմար է մօտէն հետեւիլ Եւրոպայի քաղաքական կացութեան ընթացքին»:

Բոլոր աղբիւրները կը հաստատեն թէ նոր խօսակցութեան արդիւնքը եղած է բացասական: Մանաւանդ մարշալ Փիլզուսքի, որ Լեհաստանի ներկայ քաղաքականութիւնը ևս բուն վարիչն է, բացատրած է թէ Լեհաստանի ներկայ քաղաքականութիւնը չի կրնար որ եւ է փոփոխութիւն կրել: Անգլիական աղբիւրէ կը հաւաստեն թէ պ. Իդըն վարչաւայէն մեկնած է ձեռնունայն: Հակառակ բոլոր ենթադրութեանց, լեհական կառավարութիւնը որ եւ է առաջարկ ներկայացուցած չէ արեւելեան դաշինքի մասին, եւ այս՝ իբրեւ հետեւանք մարշալ Փիլզուսքիի անհաշտ ընթացքին: Մարշալը կը մերժէ որեւէ իրաւախոհութիւն: Այժմ կը սպասուի պ. Լավալի այցելութեան, հասկնալու համար թէ կարելի՞ է մի՛ջին ճամբայ մը գտնել: Ուրեմն, պարզապէս անելի մը մասնաւած է արեւելեան դաշինքը, անգամ մը եւս յուսախաբութեան մատնելով մանաւանդ Ֆրանսան: Ուրիշ խօսքով, դժուար թէ կարելի ըլլայ Եւրոպայի խաղաղութեան ապահովումը կազմակերպել փետրուար 3ի անգլեֆրանսական գիտոյին հիման վրայ, արեւելքի մէջ ըլլայ թէ արեւմուտքի: Լեհաստան բաւարար կը համարի իր ներկայ կապակցութիւնները, եւ չուզեր թշնամացնել իր հզօր դրացին՝ Գերմանիան: Մարշալ Փիլզուսքիի կեանքը անցած է Լեհաստանի անկախութեան պայքարին մէջ: Ան այդ ճամբուն վրայ տեսած է թէ ցարական Սիպերիան (աքսոր) եւ թէ գերմանական բանտը: Այդ փորձառութեամբ, մարշալը չի հանդուրժեր որ եւ է դաշինքի որ կրնայ գերմանական կամ ռուսական զօրք բերել լեհական հողին վրայ: Փիլզուսքիի ուժը չատ աւելի մեծ է իր երկրին մէջ, քան միւս միահեծան իշխանաւորներուն հեղինակութիւնը: Թէեւ պատերազմական նախարար եւ սպարապետ կը համարուի միայն պատերազմի պարագային, բայց մարշալը կենդանի մարմնացումն է Լեհաստանի անկախութեան դատին, այնպէս որ իր տեսակէտը աւելի զօրաւոր կրնայ ունենալ, քան բուն կառավարութեան դիրքը:

Այսպէս կամ այնպէս, Վարչաւայի վարիչները հասկցուցած են պ. Իդընի թէ Լեհաստան միայն մէկ բաղձանք ունի,— հանդիստ մնալ: Արդէն գաշնագիրներ ունենալով Ֆրանսայի եւ Ռումանիոյ, ինչպէս եւ Գերմանիոյ եւ Ռուսաստանի հետ, Լեհաստան աւելի լաւ կը ծառայէ խաղաղութեան, քան արեւելեան դաշինքով:

ԱՆԳԼԻԱ ԻՐ ՊԱՏՑԵԱՆԻՆ ՄԷՋ ԿԸ ՔԱՇՈՒԻ

Անգլիոյ նախարարական խորհուրդը կարեւոր նիստ մը գումարեց չորեքշաբթի օր, քննելու համար միջազգային կացութիւնը, համաձայն Պերլինի, Մոսկուայի եւ Վարչաւայի տեսակցութեանց: Իրազեկներ կը հաւաստեն թէ ժողովը յանգած է հետեւեալ եզրակացութեանց.—

Անգլիա որ եւ է յանձնառութիւն չպիտի ստանձնէ արեւելեան եւրոպայի մէջ: Շահակից պետութեանց կը վերաբերի իրականացնել իրենց ապահովութիւնը, փոխադարձ օգնութեան կամ արեւելեան դաշինքով: Նոյնիսկ վերջին պարագային (արեւելեան դաշինք՝ ճղելով նախայարձակի սահմանը) Մեծն Բրիտանիա չպիտի միանայ, այլ միայն պիտի չարունակէ իր բարոյական աջակցութիւնն ընծայել որ եւ է փորձի որ կը կատարուի պահպանութիւնը հաւաքական կազմակերպելու համար: Անգլիա պիտի չարունակէ իր միջնորդութիւնն ի գործ դնել Սթրէզայի ժողովին մէջ (11 ապրիլ), Գերմանիոյ եւ միւս պետութեանց միջեւ, հանդատեցնելու համար եւրոպայի հանդիստը կարծիքը: Ան իրրեւ միջնորդ պիտի ներկայանայ, որպէսզի Գերմանիան անուղղակի մասնակցի հաւաքական ապահովութեան կազմակերպման: Լոնտոն չի կրնար ընդունիլ որ համաձայնութիւններ կնքուին Գերմանիայէն դուրս, առանց չարունակ տեղեկութիւններ հաղորդելու անոր: Եւ կենսական կը նկատէ որ Գերմանիա այն տպաւորութիւնը չկրէ թէ դուրս կը ձգուի եւրոպական խորհրդակցութիւններէն, որպէսզի կարենայ օգտուիլ բոլոր պատեհութիւններէն, մասնակցելու համար միւս ազդերու խաղաղասիրական ջանքերուն:

Այս բոլոր տեղեկութիւններէն կը հետեւի որ անգլիական կառավարութիւնը համաձայն չէ Մուսոլինիի այն տեսակէտին թէ Ապրիլ 11ի ժողովը պէտք է «հաւաքական ուղեգիծ մը սահմանէ կարգ մը ճշդրիտ պատահականութեանց հանդէպ»:

⁂ *Անգլիոյ երեսփ. ժողովի չորեքշաբթի օրուան նիստին մէջ, արտաքին նախարարը խոստովանեցաւ թէ Հիթլէր յայտնած է իրեն որ Գերմանիոյ օդանաւային ուժը արդէն հաւասարած է անգլիականին: Նոյն օրը Անգլիոյ օդանաւային նախարարութեան խորհրդականը ճառ մը խօսելով քաղաքին մէջ, բացատրեց Գերմանիոյ վերազինման վտանգները եւ չէ՛ տեցուց թէ այդ վերազինումը կրնայ յատուկ տարուիլ աւելի արագ թափով: Ցիշելով ութ ամիս առաջ արուած որոշում մը, որուն համաձայն Անգլիա պիտի աւելցնէ իր օդանաւային ուժը, խորհրդականը յայտարարեց — «Այդ օրէն ի վեր թէ՛ ճափոն եւ թէ՛ Մ. Նահանգները բացորոշ ձգտում կը ցուցնեն աւելցնելու իրենց օդանաւային ուժերը»: Ցետոյ խօսելով Ռուսաստանի մասին, ըսաւ թէ անոր օդանաւային ուժը կը հաշուեն աւելի քան երկու հազար:*

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՆԻՄԱՆԱԼԻՆ ՄԱՑՓԸԼ ԱՐԼԷՆ

= o =

Անգլիագիր գրագէտը փառքի օրեր ապրեցաւ Աքէնիի մէջ,— այս անգամ հայկական շրջապատով:

Երկու անգամ է որ լայն մանրամասնութիւններ կը հրատարակուին «Յառաջ»ի մէջ: Տեսակցութիւն մը՝ «Նոր Օր»ի հետ (Յառաջ, 28 մարտ) եւ ընդունելութիւն մը Ֆիէսի լուսաւորչական վարժարանին մէջ (տես եբէկուան թիւը):

Անշուշտ բոլորդ ալ ուրախ էք որ ականաւոր անգլեւսաքսոն տաղանդ մը այնքան խանդավառութիւն կը պատճառէ, ինքն ալ խանդավառուելով եւ պահ մը... հայանալով:

Մանաւանդ որ, երբեմնի Տիգրան Գույումճեանը չի ծածկեր իր ծագումը: Ոչ իր գիրքերուն, ոչ ալ խօսքերուն մէջ: «Հայ եմ ես»,— կը պատմէ ուր որ հանդիպի, Աքէնիֆ, Վենետիկ թէ Ամերիկա:

Եւ գիտեմ որ իր հարսնիքին ալ հայ տէրտէր մը կանչեց, իբրեւ բարեպաշտ մայրիկին հարազատ զաւակը:

Եւ սակայն, չեմ գիտեր ինչո՛ւ կը խոցոտուի սիրտս, ամէն անգամ որ կը կարդամ այս պատմութիւնները, նոյն իսկ Մայբըլ Արլէնի հայերէն խօսակցութիւնը:

Ահա բանի տարի է որ երիտասարդ գրագէտը պարծանքով կը յիշէ իր հայկական ծագումը, եւ բոլոր հայերէն թերթերը պարծանքով կ'արձագանգեն իր խօսքերը:

Այդ պատմութիւններուն մէջ, երբեմն մանրամասնութիւններ կան ո՛րոնք ամպի մը պէս կ'ինչնեն մեր գլխուն:

Այսպէս, տարիներ առաջ, երբ այս թերթը թղթակից մը ղրկած էր Մայբըլ Արլէնի, ծանօթ վէնին առթիւ, ուր իր տեսակէտը կը պաշտպանէիմէ, անգլիագիր գրագէտը դեռ նոր կ'իմանար թէ «կանչ գլխարկ»ը հայերէնի թարգմանուած է:

Ու կը յանձնարարէր մէկ օրինակ ղրկել իր մայրիկին, որ շատ պիտի ուրախանար:

Ուրիշ առիթներով ալ կրկնած էր այս խօսքը,— Մէկ օրինակ ղրկել իր մայրիկին:

Իսկ ի՞նչ: Չէ՞ր ուզեր գոնէ գրքին վրայ գաղափար կազմել...

Այլապէս շահեկան պարագայ մը, Աքէնիի տեսակցութեան առթիւ:

«Նոր Օր»ի աշխատակիցը կ'առաջարկէ պտոյտ մը կատարել գաղթականականներուն մէջ:

Եւ Մայբըլ Արլէն կը խանդաղատի.

— Ինչ կ'ըսէք. չէի գիտեր որ իրարու մօտ հայ զանգուածներ կան. երախտապարտ պիտի մնամ, եթէ ինծի ընկերանաք եւ այցելենք իրենց:

Ցաջորդ շաբթուն կ'առնեն կը տանինի Ֆիէս, Լուսաւորչեան վարժարանը: Անշուշտ ինքնաշարժով:

Չերմ ընդունելութիւն: Ճոխ սեղան: Ցրոյց: Ամբողջ երեք ժամ:

Ծայրէ ծայր կարդացի «Նոր Օր»ի երկու թիւերը, եւ չկրցայ ստուգել թէ Մայբըլ Արլէն Աքէնիի հիւրանոցէն Ֆիէս գացած կամ վերադարձած ատեն, արդեօք ինքնաշարժէն իջա՞ւ: Ուզե՞ց պտոյտ մը կատարել գաղթականականներուն մէջ, փողոցէ փողոց: Ոչ միայն իբրեւ ազգակից, այլեւ իբրեւ գրագէտ:

Երբ Գերմանացին, Ցրանց Վէրֆէլ, երկու ամիս պրպտումներ կը կատարէ Սուէտիոյ գիւղերուն մէջ, հոյակապ վէպ մը գրելու համար, հայազգի Մայբըլ Արլէն ներշնչումի ի՞նչ անսպառ աղբիւրներ պիտի չգտնէր, Ֆիէսի կամ Լիփազմայի գաղթականականներուն մէջ:

Մանաւանդ որ, ինքն է հարցնողը.

— Ի՞նչ կ'ըսէք, չէի գիտեր որ իրարու մօտ հայ զանգուածներ կան...

Իսկ երբ գիտցաւ, ինչո՞ւ կէս ձգեց:

Ինչո՞ւ այսպէս միշտ կը մօտենայ եւ կը հեռանայ, կը ֆաշուն պատեհներուն մէջ:

— Միամիտ մարդ, կը նկատէ ընկերս, Մայբըլ Արլէն կը ծիսայ միջազգային ովկիանոսին վրայ, ի՞նչպէս մօտենայ հայկական առուակին: Կը խեղդուի՛ ...

«Գնա մեռիր, եկուր սիրեմ», կ'ըսէին հիները: Կ'ըսեն նորերուն նորերը ալ:

Իսկ Նշան Պէշիկթաշլեան կ'աղաղակէ, աչքերը դարձած եւ գոյնը նետած.

— Հայ գրագէ՞տ ես, տասնոց չես արժեր. գնա օտարացիր, գլխու վրայ տեղ ունիս...

Վ.Ա.Հէ

ՄԱՐԴՈՒԿԵԱՆ ՎՐԴ.Ի ԴԷՄ ՍՐՔՈՒԱԾ ՍԱՀՄՓՈՐՁԸ

ՈՃԱՐԱԳՐՈՒԹԸ ՌԱՄԿԱՎԱՐ-ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՄԸՆ Է

Երէկ ստացանք «Հայրենիք»ի մարտ 19 — 22 թիւերը, որ տեղեկութիւններ կը հաղորդեն Ղեւոնդ վրդ. Մարդուկեանի դէմ սարքուած մահափորձի մասին: Օրը օրին հաղորդած ըլլալով մանրամասնութիւնները, իրրեւ նորութիւն կը քաղենք հետեւեալ տեղեկութիւնները.—

ՓՐՈՎԻՏԵՆՍ, 18 մարտ.— Այսօր խումբ մը Պոսթընցի ընկերներով այցելեցինք Հայր Ղեւոնդ վրդ. Մարդուկեանին՝ Ռոտ Այլէնտի հիւանդանոցը, ուր կը պառկի ան, եւ վիրաւոր ու բաջասիրտ հովիւը գտանք լաւագոյն տրամադրութեան մէջ: Հայր Ղեւոնդ պառկած էր հանդարտ եւ սրամիտ խօսակցութիւններ ըրաւ բոլորիս հետ: Իր վէրքերը բարեբախտաբար թեթեւ են եւ յոյս կայ թէ շուտով կ'ապաքինի:

Տոքթ. Կորտըն Ղազարեան, որ ամէն օր կ'այցելէ հիւանդանոց, մեզի բացաւ թէ Հայր Ղեւոնդ երկու վէրք միայն ստացած է եւ ոչ երեք, ինչպէս գրեցին թերթերը: Դնդակին մէկը սկրբելով անցած է աջ կուրծքին ետքերուդ կողին վրայէն եւ անկարեւոր է: Երկրորդ գնդակը դպած է աջ բազուկին մէկ շնչերակին, դաստակին մօտ և պատած է զայն, որոշ արիւնահոսութիւն պատճառելով: Ուրեմն, Հայր Ղեւոնդի կենսական գործարաններէն որ եւ է մէկը վնասուած չէ: Կողի գնդակը հանուած է, բայց բազուկինը կը մնայ առայժմ, եւ Տոքթ. Կորտըն Ղազարեան կը խորհի թէ ատեն մը գործողութիւն պիտի չըլլայ, մինչեւ որ վիրաւոր մասերը առողջանան:

Ընկեր Ասատուր Պարսամեանի վէրքը աջ արմուկին վրայ է: Ոսկորը մասամբ փշրուած է գնդակէն, բայց ան պէտք ունեցած չէ հիւանդանոց մնալու եւ դարմանումէ ետք վերադարձած է տուն:

⁂ Ոճրագործ Ճորճ Նազարեան 38 — 40 տարեկան նախկին խոհարար մըն է, մէկ ոտքը կտրուած եւ արուեստական ոտքով: Տարիներ առաջ կազի ազդեցութեան տակ մարած եւ ինկած է հրաշէկ վառարանի մը վրայ եւ այրելով սրունքը անդամահատման ենթարկուած է:

Ծնած է Բէյսպոլ եւ կը պատկանի Ռամկավար – Ազատական կուսակցութեան: Վերջին տարիները անգործ եւ չհաւատ վիճակի մը մատնուած, ծանօթներու հոգածութեան առարկայ եղած էր: Վերջերս կը յաճախէր Հայ Ազգ. Առաքելական եկեղեցին, անշուշտ այն մտադրութեամբ որ առիթ մը գտնէ իր դիւային ծրագիրը իրագործելու:

Այնճան թշուառ էր այս թշուառականը, որ բանտային կեանքին իրեն համար բարիք մը պիտի ըլլայ:

⁂ Ռոտ Այլէնտի ոստիկանութիւնը կը փնտռէ երկու անձեր իբր մեղսա-

(Լուրերու շարունակութիւնը երկրորդ Գ. էջ)

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ՊԵՐԼԻՆԷՆ

ԹՈՒԱՆՃԱՆՆԵՐ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՀԱՅԵՐԻՒ ՄԱՍԻՆ

ՀՄԲ.— Վերջերս աշխատակից մը այս էջին մէջ իսկ ներկայացուցած էր Գերմանիոյ հայ գաղութին մարդա-համարը : Այդ մասին ուրիշ թղթակցութիւն մը եւս ստացած ըլլալով, կը հրատարակենք ստորեւ, լրացնելու համար պատկերը :

Այս առթիւ, կրկին եւ կրկին կը յիշեցնենք մեր պատուէրը,— «Թուա-նշաններ ժողվեցէք »: Անշուշտ որքան կը ներեն օրուան պայմանները.—

Փետրուար 9ի « Ցառաջ »ին մէջ կը գրէի ընդհանուր վիճակագրական մարդահամարի մասին, որ անհրաժեշտութիւն մըն է այլեւս, ոչ թէ ապագայ պատմագիրներու նիւթ պատրաստելու այլ մանաւանդ մեր այսօրուան ուղղութիւնը դանելու համար : Ցու-սալով որ չուտով մանուկը մարմին մը կը տանձնէ այդ գործը, այսօր կը բերեմ իմ համեստ բաժինս Գեր-մանիոյ Հայերուն մասին : Արդէն « Ցառաջ »ի եւ ուրիշ թերթերու թղթակցութիւնները ցոյց կուտան թէ այնքան ալ դժուարութիւններ չկան այս ճամբուն վրայ : Ապագային միութիւններ, առաջնորդարաններ , հայրենակցականներ եւ անհատ գործիչ-ներ իրենց լաւագոյն դերին մէջ կ'ըլլան, եթէ իրենց չափերով օժանդակ հանդիսանան եւ դէթ մինչեւ 1935ի տարեգլխուն յաջողի հայ գաղթաշ-խարհի մարդահամարը :

×

Եթէ չհաշուենք հայ ուսանողութիւնը, որ եօթանասնական թուա-կաններուն Գերմանիոյ համալսարանները Լայփցիկ, Եէնա, Պերլին եւն. կը յաճախէր, Գերմանիա անցած են առեւտուրի համար քիչ թիւով Հայեր, 1890ի տասնեակը՝ օրինակ Ա. Հազարեան, Տրէզդէն, 1894ին, ինչպէս Տիլսիզեան եւ Իվրէնեան Համպուրկ: Այսպէս անհատ առեւտրականներ, մանաւանդ ներածող - արտածողներ , հաղիւ քանի մը տասնեակ հոգի, գտնուած են Գերմանիոյ զանազան քաղաքներու մէջ: Պերլինի մէջ ուրիշներու կարգին Իզմիրցի վաճառական Աւետիս Աւետիքեան որ ապա Հ. Հանրապետութեան հիւպատոս եղաւ, երբ դեսպան էր Տօքթ. Ձէյմս Կրինֆիլտ՝ նոյնպէս հինէն ի վեր Պերլին հաստատուած Իրանահայը՝ որուն անունը կապուած է միշտ Գերմանիոյ Հայրու ազգային կեանքին :

1906ին է որ առաջին անգամ խումբ մը հայ աշխատաւորներ, թիւով 12 հոգի, իբր ձեռքով սիկառէթ չինող կամ ծխախոտի խառնուրդ (հարմանի) պատրաստող արհեստաւորներ Եգիպտոսէն Շթուտկարդ կը բերուին «Վալտորֆ Ասթորիա» գործարանատիրոջ կողմէ՝ ապահովելով ճամբու ըրամ եւ լաւ օրապահիկ : Ասոնք վերջը գործ կը գտնեն Պերլինի նշանաւոր Մանոլի (Manoli) սիկառէթի գործարանին մէջ եւ կ'աշխատին երկար տարի, հետզհետէ իրենց ընկերները ունենալով նաեւ ուրիշ զանազան վայրերէ եկած Հայեր , ինչպէս Կարապետեան (1911ին), Մովսէսեան, Ռաֆայէլեան՝ Բէյթանիոյ չրջանէն : Պատերազմէն յետոյ ասոնցմէ չատեր իրենք ալ մէկ – մէկ գործարանատէրեր կը դառնան եւ բարեկամներ, ազգական-ներ եւ ընտանիքի անդամներ կը բերեն Պերլին, այսպէս կազմելով տունտես, ընտանիք եւ որոշ թիւով գաղութ : Այդ գործարանատէրերու կարծիքները : Անոնք կը չարեն ... մենք կը չարենք ...

Մթնոլորտը էլեկտրականացած է : Կռիւը այլ եւս բովէներու խնդիր է : Մենք միշտ կը զգուշանանք առիթ տալէ , սակայն եւ այնպէս նախաձեռնութիւնն ալ չենք ուզեր զիջիլ Թշնամիին : Բացի տակէ մեր չրջաններու հետ կապը վերահաստատելու համար անհրաժեշտ էր նախ, այլ վայրերու Թրքական ուժերը չէզոքացնել եւ ապա Թաղի(*) մէջ գործի սկսիլ :

Եւ ահա մեր գրած առաջին վճռական հրահանգը գրուած մեր բոլոր

(*) Թաղը, զուտ հայարնակ, կը կազմէր Շատախ գաւառի կեդրոնը, ուր կը գտնուէին գայմագամը եւ կառավարական վարչական մասերը : Ծառազարդ սիրուն գիւղաքաղաք մը շինուած երկու խոր ձորերու միացման տեղը եւ երկու գետերու խառնարանի ափին :

դիմ յիշենք Փիրկնեան, Կէնճեան, Թէրզիպաշեան (Գարուն), Մովսէս-եան եղբարք (Դրայբուռնտ – Արարատ), Կարապետեան (Կալաթիա), Պենլեան (Մուլհանա), Ս. Յակոբեան (Ալի-չան), Վ. Պալըճճեան, Աղազարեան , Ս. Սարաֆեան, Ազայեան, Համի Վ. Մուրատեան, Ա. Մանուէլեան եւ Վ. Ռաֆայէլեան (Ամէնի) :

Աւելի ուշ՝ 1921 — 22ին ռուս զաղթականական հոսանքին հետ կուգան բազմաթիւ Հայեր, մինչ քմալական արշաւաքէն փախած անհատ Հայեր, ընտանիքներ եւ ուսանողներ ,կը դիմեն նոյնպէս Գերմանիոյ զանազան քաղաքները : Քիչ չեն եղած նաեւ պատանիներ, որոնք 1896ի ղէպքերէն վերջ քրիստոնէական միսիոնարական հաստատութեանց կողմէ բերուած են Գերմանիա ուսման համար, ինչպէս եւ շատ է եղած թիւը այն Հայուհի – ներուն եւ պատանի որբերուն, որոնք, ընդհանուր պատերազմէն վերջ, այս կամ այն ձեւով Գերմանացիներու հետ անցած են Գերմանիա եւ մեծ մասով անհետ կորսուած հայ ազգի համար :

1922 — 23ի տարիներուն, մարքի անկումը պատրաստ դրամ ծախսողներու համար բացառիկ ժամանակ առթելով , շատ Հայերու բնակավայր կը դառնայ Գերմանիա եւ այդ առեն-ները Հայերու թիւը հազարը կ'անցնի այս գաղութին մէջ : Բայց 1924ին արդէն կը նուազի զգալապէս եւ յաջորդ տարիներուն քիչ – քիչ, որովհետեւ կը գաղթեն Ֆրանսա, Պելճիքա, Իրան եւայլուր : Ներկայիս Գերմանիոյ Հայերու թիւը կարելի է հաշուել ամբողջ հինգ հարիւր :

Որչափ որ կրցած եմ անուններով ճշդել, ծանօթներու օժանդակութեամբ, Գերմանիոյ Հայերու վիճակագրութիւնը այժմ կը ներկայացնէ հետեւեալ պատկերը.—

Պերլին.— 48 դուռ հայ ընտանիք, այր եւ կին Հայ, 151 հոգի, 37 ընտանիք կինը օտար 99 հոգի, օտարներու հետ ամուսնացած Հայուհիներ 19 հոգի, անհատ Հայեր 79 հոգի, դուռմար 348 հոգի :

Համպուրկ 75 հոգի, Լայփցիկ 16 հոգի, Տրէզտէն 12 հոգի, Զանազան տեղեր 20 հոգի : Ընդամէնը՝ 471 հոգի :

Պերլինի Հայերուն Զբաղումները.— Սիկառէթի խանութ 19, սիկառէթի մեծաքանակ 5, սիկառէթի մեծ գործարան 1, սիկառէթի փոքր գործարան 10, հիւսուածեղէնի խանութ 2, անցագրի լուսանկարչական խանութ 2 (այս գործիքի դիւտը ըրած է Պ. Օննիկ Մարտիկեան) ,անուշահոտութեանց գործ 2, ներածում – արտածում 10, ֆիլմի գործ 3, մածունի գործարան 1, տան (ափարթմանի) տէր 12, խմորեղէնի խանութ 1, Ամերիկեան արդուկի խանութ 1, ազատ ասպարէզները 71, ասոնցմէ զատ կան զանազան արհեստով զբաղողներ ինչպէս կօշկակար 2, պատի ներկարար 3, առաղձագործ 1, եւայլն :

Ազգային կեանք.— Պերլինի հայ գաղթային միութիւնը 1923էն ի վեր պաշտօնապէս արձանագրուած միութիւն մըն է, որ կը վարէ ամբողջ գաղութին ազգային գործերը եւ 1928էն ի վեր կը հոգայ հոգեւորական — ուսուցչի ռոճիկը :Գրիգոր Մ.վարդապետ Շահլամեան այդ թուականէն ի վեր այս պաշտօնին կոչուած է : Պերլինի կրօնից վարչութիւնը Հայոց տրամադրած է մատուռ մը, Domstift, Berlin, Oranienburgerstrasse, 76a, ուր պատարագ կը մատուցուի տօնական օրերու կամ նախորոշ կիրակի օրեր : Գաղթային միութիւնը կը վարէ նաեւ մշակութային եւ իրաւաբանական գործերը : Աւանդական սովորութեամբ կը տօնուի « Մշակոյթի Օր »ը, «Ապրիլ 11/24ի սուգը եւ Հայաստանի անկախութեան տօնը, Մայիս 28 : Կը սարքուին մանկական հանդէսներ, դաշտային պատյաններ, նաւազնացութիւններ եւ թատերական ներկայացումներ, վերջինս չատ անգամ Պ. Դաւիթ Դաւիթեանեանի դեկավարութեամբ :

Գերմանիոյ գաղութը գրեթէ միշտ մասնակից եղած է ընդհանուր ազգային կեանքին ալ, օգնելով Հայաստանին՝ դեղերով եւ հագուստներով, ինչպէս Շերակի եւ Թիլլիպէի ազէտեալներուն՝ դրամական առաքումով :

Պերլինի մէջ 1926էն ասդին գոյութիւն ունեցած են «Երիտասարդաց» , « Տիկնանց » եւ « Ուսանողական » միութիւններ :Թէեւ ուսանողական միութիւնները եղած են նաեւ Լայփցիկ, Պերլին եւ ուրիշ տեղեր աւելի հին ժամանակներու ալ, բայց չեն կրցած տեւել : Ներկայիս կայ « Հայ Երիտասարդ » միութիւնը, իբր զուտ մշակութային երիտասարդական կազմակերպութիւն, որ կ'ունենայ չարաթական ընկերային հաւաքոյթներ ինչպէս եւ հրապարակային բանախօսութիւններ :

Գաղութին ուսումնական մակարդակը բարձր է, անգրագէտներ չկան : Շատեր քանի մը լեզու կը գրեն եւ կը խօսին, տասը համալսարանական ուսանողներէ զատ կը համրուին արդէն բարձրագոյն դպրոցներ աւարտած տասնեակ համալսարանականներ : Նորագոյն սերունդը քիչ հետաքրքրութիւն ունի Հայերէն լեզուի եւ գրականութեան : Հայերէն չեն կարդար գրեթէ, միայն կը սորվին զայն... խաչէր համար կարծես, մոռնալու կամ չդործածելու համար, աւազ : Բացառութիւնները յարգելի են ... : Հայերէնի ուսուցիչը նոյնինքն հոգեւոր հովիւն է, որ ամէն պատրաստակամութիւն ցոյց կուտայ : Ուսուցումը բոլորովին ձրի է, ընդհրնի Գաղթային Միութեան սկիզբէն ի վեր բրած կարգադրութեան :

Ուշադրաւ երեւոյթ մը.— Ամբողջացնելու համար պատկերը, պէտք է յիշեմ այն պարագան որ չատ մը Հայրենակիցներ Պերլինի զանազան ծայրամասերը պարբերներ գնած են 1—2000 քմ.մէթր տարածութեամբ :Ասոնցմէ 14ը Հայերու սեփական հողեր են արդէն, տարիներու ընթացքին ասոնց կողմէ գնուած եւ մշակելի դարձուած : Շատեր կրցած են սեփական բնակարաններ չինել իբր ամարանոց եւ նոյնիսկ ձմեռը բնակելու յարմար : Այս հայրենակիցները չաբաթավերջի եւ ամառնային իրենց հանգիստը կը գտնեն հողի հետ աշխատելու մէջ , անգամ մը եւս երեւան բերելով գիւղական ոգին եւ հողին կապուելու առողջ բնազդը հայ ժողովուրդին : Ի մէջ այլոց, ասոնք իրենց պարտէզներուն մէջ կը հասցնեն մեր երկիրներու բանջարեղէնները, դրօս ցարդ չեն հասցներ տեղական բանջարանոցներու մէջ :

Հայերը Արիացել.— Գերմանիոյ Առաջնորդ Ատոլֆ Հիթլէրի վարչապետութենէն վերջ (30 յունուար 1933) հարց ծագած էր թէ հայերը ինչ ցեղախումբի պէտք է դասել : Անցեալի այտառէղի ներկայացուցչին միջոցաւ : Կիւլպէնկեան բարերարները ինչպէս միշտ, այս անգամ ալ զնահատեցին ազգային հիմնարկութեանց արժէքը :

Ազգ. իշխանութեանց բոլոր ճեռ-նարկները, գաղութին կողմէ կը քաջալերուին անօրինակ խանդավառութեամբ :

Դեռ քանի մը չարաթ առաջ ազգ. վարժարաններու ի նպաստ պարահանդէս մը տարքուեցաւ : Հակառակ լուր օր մը ըլլալուն, ճշմարիտ յաղողութիւն մը եղաւ թէ՛ նիւթապէս եւ թէ բարոյապէս : Պարահանդէսին ներկայ եղան քաղաքապետը, ոստիկանապետը, օտար օրագրողներ, եւ-րեսփոխաններ, ինչպէս նաեւ յոյն եւ հրեայ բազմաթիւ անձնաւորութիւններ : Պարահանդէսը ապահովեց 30 հազար մարքի զուտ հասոյթ, որ աննախընթաց է Սեւանիկի համար :

Այսպէս, ազգ. իշխանութիւնը արդէն իսկ ապահոված է վարժարաններու տարեկան պիւտճէն, մոխիր ցանելով արհամարհելի խարակի մը դէմն վրայ, որ բարեգործականի նպաստը դադրեցնել տալով, կամ անոր պօյքօթ մը սարքելով ազգ. վարժարաններուն դէմ, կարծած էր զանոնք հիմնայատակ կործանել : Մութ ծակերուն մէջ եղած հաշիւները հակառակ արդիւնք տուին : Այսօր Սեւանիկի ազգ. կեանքը մտած է իր ամէնէն բարգաւած վիճակին մէջ :

Բարեգործականի կազմակերպ մասնաճիւղը կենդանացնելու համար, այդ միութեան կրթական քննիչ Ա-նիկեան, հանդիպում մը կազմակերպեց ազգ. իշխանութեան եւ կարգ մը նորելուկ « բարեգործականճի»ներու մէջեղ, որպէսզի մերձեցում հաստատուի ազգ. իշխանութեանց հետ : Հանդիպման ընթացքին, Ռանիկեանի ներկայութեան, այնպիսի չանդիման-նութեան ենթարկուեցան մեր օրերու « բարեգործականճի »ները, որ քննիչը ափի բերան մնաց : Անշուշտ հանդիպումը ապարդիւն անցաւ, քանի որ նորարոյս «բարեգործականճի»նե-րուն համար ձեռնտու չէր հասկացողութեան մը գալը ազգ. իշխանութեանց եւ բարեգործականին հին անդամներուն հետ : Համաձայնութեան մը պարագային, առաջին առթիւ ի-րենք փղոյզ պիտի նետուէին բարեգործականի հին անդամներուն կողմէ, որոնք այնքան վիրաւորուած են այդ միութեան անունով այտառեղ դրծուած գայթակղութիւններէն :

Տասնօրեայ ըմբռնաւութեան չր-ջանին Ցունահայերը ցոյց տուին անկողմնակալ ոգի, պատրիւն ու եղբայրական կեցուածք : Իբր օրինապահ քաղաքացիներ անոնք մնացին կառավարութեան կողքին, եւ դատապար-տեցին եղբայրասպան յեղափոխութիւնը : Իրենց հայրենասէր Հէլլէններու նման, անոնք բարձր դասեցին դեղեցիկ եւ ասպնջական Ցունաստանը բոլոր տեսակի կուսակցական վէճե-րէն :

Ցունահայերը, առանց բացառութեան օրտանց ցանկացին, որպէսզի ժամ առաջ վերջ գտնէ երկրի գլխուն պայթած այս արիւնոտ ողբերգութիւնը եւ իրապէս առանց համառտած աղէտի մը յանգելու վերջ դառ : Ս. Գրչբճեանի սպանութեամբ ամբաստանուած վեց Դաշնակցական երիտասարդներու անպարտ արձակումը հրճուանքով լեցուց յունահայութեան սիրտը :

Դաշնակցութեան վատ հակառակորդները անկարելին փորձեցին որ-պէսզի Նիւ Եորքի դատին պէս մոլորեցնեն արդարութիւնը, սակայն ձախողեցան : Հելլենական դատարանը չնախապաշարուելու ուժ ու չինծիուցմունքներով, ամբաստանեալներ-ը անմեղ գտաւ եւ անպարտ արձակեց :

⁂ *Սեւանիկի մէջ ամէն տեսակ ազգային չարժման խթանը եղած է Հ. Ց. Դ. Դաշնակցութիւնը : Իւրաքանչիւր ձեռնարկի մէջ անպակաս եղած է ազգային կուսակցութեան ջերմ չունչը : Հ. Ց. Դաշնակցութեան տեղական կազմը, անկախ իր կուսակցական աշխատանքներէն, կը խրախուսէ այն լաւագոյն տարրերը, որոնք ցեղասնաչ գիտակցութեամբ մը կրնան օգտակար ըլլալ իրենց պատկանած ազդին :*

Այսպէս Հ. Ց. Դ. Պատանեկան Միութեան կազմութենէն վերջ, այս տարի ալ կազմուեցաւ Հ. Ց. Դ. «Ցայգալոյս » Օրիորդաց Միութիւնը, 35 անդամուհիներով : Այս միութեան խանդավառ աղջիկները սարքած են չարք մը դասախօսութիւններ, որոնք կը արուին երիտասարդ ոյժերու կողմէ, ընդհանրապէս հայ նորագոյն պատմութեան , յեղափոխութեան եւ առողջապահական նիւթերու չուրջ :

« Ցայգալոյս »ը իր կազմութեան առթիւ հանդէս մը սարքեց օրուն ներկայ եղաւ երիտասարդ ու խանդավառ հայ երիտասարդութիւնը ամբողջութեամբ : Ընկ. Կ. Գէորգեան « Ցայգալոյս »ի նպատակը խտացուց երկու տողի մէջ,— Հ. Ց. Դաշնակցութեան խորհրդանչանին տակ ապագայ ցեղամայրեր պատրաստել : Եղան հայրենասիրական արտասանութիւններ, հայկական գեղջուկ պարեր եւ կոկիկ ներկայացում մը, բոլորն ալ « Ցայգալոյս »ի անդամուհիներուն կողմէ :

Երգչախումբին թնդացուցած ազգային խմբերգներով ողջունուեցան « Ցայգալոյս »ի առաջին ճառագայթները :

⁂ *Փետրուար 18ի ապստամբութեան անմոռանալի տարեդարձը տօնուեցաւ Սեւանիկի մէջ հաւաստուր հոծ բազմութեան մը ներկայութեան :*

Ընկերուհի Տիկին Գ. Փափազեան ականատեսի վկայութիւններով պատկերացուց փետրուարի 18ի օրերուն պատահած դէպքերը, պատկերալից դրուագներ պատմեց հայ ժողովրդի ունեցած հոգեկան ոյժի մասին, եւ յուզիչ կերպով նկարագրեց անձնական Համապատկի եւ ընկերներու նահատակութիւնը : Ապա հրաւիրեց ներկաները որ մէկ վայրկեանի լռութեամբ յոտնկայս յարգեն անոնց յիշատակը :

Օրուան բանախօս ընկ. Կ. Գէորգեան երկարօրէն անդրադարձաւ փետրուար 18ի ապստամբութեան պատճառներուն մասին, հանգամանօրէն բացատրելով այն բոլոր դէպքերը որոնք անխուսափելի դարձուցին պոռթկումը :

Ընկերը բանախօսը յետոյ մէկիմէկ թուեց փետրուար 18ի յեղափոխութեան բերած առաւելութիւնները որոնք չահուած էին հայ ժողովուրդին բռունցքին ոյժով : « Փետրուար 18»ը համաժողովրդային ըմբոստութեան այն լուսաւոր թուականն է, որուն ի տես սահմռկեցան խելագար համայնավարները, ու չափ մը դրին իրենց անսահման չահատակութիւնները » :

Հանդէսէն վերջ խնջոյք :

ՎԱՀԱԳՆ

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ՍԵԼԱՆԻԿԷՆ

ՕՐՈՒԱՆ ԿԵՑՈՔԸ

Կարգ մը հակազդային տարրերու բոլոր աշխատանքները դուբ անցան : Սեւանիկի ազգ. իշխանութիւնները անօրինակ կորովով կը չարունակեն իրենց յանձնուած գործը, եւ օրէ օր նուաճումներ կ'արձանագրեն ի նպաստ համայնքին :

Այսպէս, փոքրագի խմբակը բամբասանքներով լեցուցած էր պետական կարգ մը չրջանակներու ականջները ազգ. իշխանութեան դէմ, որ – պէսզի ազգ. վարժարանները զրկուին պետական օժանդակութենէ , բայց ամօթապարտ մնացին : Ազգ. իշխանութեան մէկ դիմումը ընդհ. կուսակցութեան, բաւական եղաւ որպէսզի հալին բանսարկուներուն սուտերը : Ընդհ. կուսակալը չատ սիրալիր ընդունելութիւն մը ըրաւ համայնքի ներկայացուցիչներուն, եւ առաջին առթիւ իսկ անոնց տրամադրութեան տակ դրաւ 10.000 տրախմի, խոստանալով նաեւ այս տարուան պիւտճէին մէջ անցրնել 30.000 տրախմիի գումար մը, ի նպաստ Սեւանիկի Հայ համայնքին :

Ու զարձեալ, հակառակ բոլոր տհասակի պոռչտուքներուն, կիւլպէնկեան կրթական ֆոնտը 300 տոլար տրամադրեց ազգ. վարժարաններուն, իրենց այտառեղի ներկայացուցչին միջոցաւ : Կիւլպէնկեան բարերարները ինչպէս միշտ, այս անգամ ալ զնահատեցին ազգային հիմնարկութեանց արժէքը :

Ազգ. իշխանութեանց բոլոր ճեռնարկները, գաղութին կողմէ կը քաջալերուին անօրինակ խանդավառութեամբ :

Դեռ քանի մը չարաթ առաջ ազգ. վարժարաններու ի նպաստ պարահանդէս մը տարքուեցաւ : Հակառակ լուր օր մը ըլլալուն, ճշմարիտ յաղողութիւն մը եղաւ թէ՛ նիւթապէս եւ թէ բարոյապէս : Պարահանդէսին ներկայ եղան քաղաքապետը, ոստիկանապետը, օտար օրագրողներ, եւրեսփոխաններ, ինչպէս նաեւ յոյն եւ հրեայ բազմաթիւ անձնաւորութիւններ : Պարահանդէսը ապահովեց 30 հազար մարքի զուտ հասոյթ, որ աննախընթաց է Սեւանիկի համար :

Այսպէս, ազգ. իշխանութիւնը արդէն իսկ ապահոված է վարժարաններու տարեկան պիւտճէն, մոխիր ցանելով արհամարհելի խարակի մը դէմն վրայ, որ բարեգործականի նպաստը դադրեցնել տալով, կամ անոր պօյքօթ մը սարքելով ազգ. վարժարաններուն դէմ, կարծած էր զանոնք հիմնայատակ կործանել : Մութ ծակերուն մէջ եղած հաշիւները հակառակ արդիւնք տուին : Այսօր Սեւանիկի ազգ. կեանքը մտած է իր ամէնէն բարգաւած վիճակին մէջ :

⁂ *Տասնօրեայ ըմբռնաւութեան չրջանին Ցունահայերը ցոյց տուին անկողմնակալ ոգի, պատրիւն ու եղբայրական կեցուածք : Իբր օրինապահ քաղաքացիներ անոնք մնացին կառավարութեան կողքին, եւ դատապարտեցին եղբայրասպան յեղափոխութիւնը : Իրենց հայրենասէր Հէլլէններու նման, անոնք բարձր դասեցին դեղեցիկ եւ ասպնջական Ցունաստանը բոլոր տեսակի կուսակցական վէճերէն :*

Ցունահայերը, առանց բացառութեան օրտանց ցանկացին, որպէսզի ժամ առաջ վերջ գտնէ երկրի գլխուն պայթած այս արիւնոտ ողբերգութիւնը եւ իրապէս առանց համառտած աղէտի մը յանգելու վերջ դառ :

⁂ *Ս. Գրչբճեանի սպանութեամբ ամբաստանուած վեց Դաշնակցական երիտասարդներու անպարտ արձակումը հրճուանքով լեցուց յունահայութեան սիրտը :*

Դաշնակցութեան վատ հակառակորդները անկարելին փորձեցին որպէսզի Նիւ Եորքի դատին պէս մոլորեցնեն արդարութիւնը, սակայն ձախողեցան : Հելլենական դատարանը չնախապաշարուելու ուժ ու չինծիուցմունքներով, ամբաստանեալներ-ը անմեղ գտաւ եւ անպարտ արձակեց :

⁂ *Սեւանիկի մէջ ամէն տեսակ ազգային չարժման խթանը եղած է Հ. Ց. Դաշնակցութիւնը : Իւրաքանչիւր ձեռնարկի մէջ անպակաս եղած է ազգային կուսակցութեան ջերմ չունչը : Հ. Ց. Դաշնակցութեան տեղական կազմը, անկախ իր կուսակցական աշխատանքներէն, կը խրախուսէ այն լաւագոյն տարրերը, որոնք ցեղասնաչ գիտակցութեամբ մը կրնան օգտակար ըլլալ իրենց պատկանած ազդին :*

Այսպէս Հ. Ց. Դ. Պատանեկան Միութեան կազմութենէն վերջ, այս տարի ալ կազմուեցաւ Հ. Ց. Դ. «Ցայգալոյս » Օրիորդաց Միութիւնը, 35 անդամուհիներով : Այս միութեան խանդավառ աղջիկները սարքած են չարք մը դասախօսութիւններ, որոնք կը արուին երիտասարդ ոյժերու կողմէ, ընդհանրապէս հայ նորագոյն պատմութեան , յեղափոխութեան եւ առողջապահական նիւթերու չուրջ :

« Ցայգալոյս »ը իր կազմութեան առթիւ հանդէս մը սարքեց օրուն ներկայ եղաւ երիտասարդ ու խանդավառ հայ երիտասարդութիւնը ամբողջութեամբ : Ընկ. Կ. Գէորգեան « Ցայգալոյս »ի նպատակը խտացուց երկու տողի մէջ,— Հ. Ց. Դաշնակցութեան խորհրդանչանին տակ ապագայ ցեղամայրեր պատրաստել : Եղան հայրենասիրական արտասանութիւններ, հայկական գեղջուկ պարեր եւ կոկիկ ներկայացում մը, բոլորն ալ « Ցայգալոյս »ի անդամուհիներուն կողմէ :

Երգչախումբին թնդացուցած ազգային խմբերգներով ողջունուեցան « Ցայգալոյս »ի առաջին ճառագայթները :

⁂ *Փետրուար 18ի ապստամբութեան անմոռանալի տարեդարձը տօնուեցաւ Սեւանիկի մէջ հաւաստուր հոծ բազմութեան մը ներկայութեան :*

Ընկերուհի Տիկին Գ. Փափազեան ականատեսի վկայութիւններով պատկերացուց փետրուարի 18ի օրերուն պատահած դէպքերը, պատկերալից դրուագներ պատմեց հայ ժողովրդի ունեցած հոգեկան ոյժի մասին, եւ յուզիչ կերպով նկարագրեց անձնական Համապատկի եւ ընկերներու նահատակութիւնը : Ապա հրաւիրեց ներկաները որ մէկ վայրկեանի լռութեամբ յոտնկայս յարգեն անոնց յիշատակը :

Օրուան բանախօս ընկ. Կ. Գէորգեան երկարօրէն անդրադարձաւ փետրուար 18ի ապստամբութեան պատճառներուն մասին, հանգամանօրէն բացատրելով այն բոլոր դէպքերը որոնք անխուսափելի դարձուցին պոռթկումը :

Ընկերը բանախօսը յետոյ մէկիմէկ թուեց փետրուար 18ի յեղափոխութեան բերած առաւելութիւնները որոնք չահուած էին հայ ժողովուրդին բռունցքին ոյժով : « Փետրուար 18»ը համաժողովրդային ըմբոստութեան այն լուսաւոր թուականն է, որուն ի տես սահմռկեցան խելագար համայնավարները, ու չափ մը դրին իրենց անսահման չահատակութիւնները » :

Հանդէսէն վերջ խնջոյք :

ՎԱՀԱԳՆ

ԷՋԵՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱԶԱՏԱՄԱՐՏԷՆ

ՇԱՏԱԽ ԿԸ ՀՆՉԵՑՆԷ ՄԱՐՏԻ ՅԵՓՈՐԸ

(Ճերոսահարտի քսանամեակի առիթով)

=o·o=

Ստացած տեղեկութիւններս եւ տեսածներս կը հաղորդեմ ընկերներուն եւ անհրաժեշտ կը համարինք անմիջապէս խառն ժողովի մը դումարել, մեր խմբապետներու եւ ժողովրդականներու բոլոր խաւերու մասնակցութեամբ :

Ձեռնոցը նետուած էր եւ Շատախին սիրսպուած էր ընդունիլ : Մեր ժողովուրդը զահիճին ոռնոցները կ'առնէ, իր աքանչելի եւ առողջ բնազդը չէր կրնար խաբել զինքը : Եւ Շատախին նախընտրեց պատուաւոր մահը :

Լռիկ մնջիկ, երկու կողմերը կը սկսին զիրքերու չինութեան : Գիշեր-ցող զեամ միւս ափը գտնուող ժողովուրդը կը փոխադրուի այս կողմը : Լոյսը կը բացուի եւ դեռ ոչ մէկ ընդհարում : Շուկան եւ ամբողջ Թաղը ամայի է ու կարծես աւելի ահաւոր : Կը լսուի միայն Տիգրիսի խշշոցը ու կը նկատուին միայն զիրքի աշխատանքները : Ամէն կողմ կը տիրէ մահացու լռութիւն մը, որ կը ցնցուի միայն հրացանի որոտներէն : Ամէն կողմ կը տիրէ մահացու լռութիւն մը, որ կը ցնցուի միայն հրացանի որոտներէն : Ամէն կողմ կը տիրէ մահացու լռութիւն մը, որ կը ցնցուի միայն հրացանի որոտներէն :

*Ցանկարծ կը հնչէ Շատախի փողը : Ամբողջ գիծով կը սկսի ընդհանուր կրակոց

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԱՌԱՔ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԱՌԱՔ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ

ՅԱՂՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ ՎՆԱՍԱԿԱՐ

ՎՊՊՈՒ ՊԱՐՈՆ

— Իսկ՞։

— Ինչո՞ւ ես հարցնում, ես ձեզ ասացի, որ ես ամուսնացել եմ։

— Ես ուզում եմ իմանալ, թե ինչպես է պատահել, որ դուք, այդքան հարուստ, ամուսնացել եք աղքատ աղջկա հետ, որի հայրը ոչ մի կոպեկ էլ չի տալիս։

— Ես ինձ համար ամուսնացել եմ, ոչ թե նրա հայրիկի համար։ Ես սիրում եմ նրան, նա ինձ դուր է գալիս, ես ուզում եմ նրան ունենալ, ահա թե ինչու։

— Ես ձեզ հասկանում եմ, պարոն, ես ձեզ հասկանում եմ։ Ես ինքս էլ ամուսնացել եմ սիրուց դրդված։ Ես ինքս էլ ունեի հարուստ հարսնացու, բայց ես ուզում էի նրան ունենալ, ուզում էի նրան ունենալ, ահա թե ինչու։ Ես ինքս էլ ունեի հարուստ հարսնացու, բայց ես ուզում էի նրան ունենալ, ուզում էի

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70

(ԵՐԹԵԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ 6 ԱՊՐԻԼ SAMEDI 6 Avril 1935

ԺԱ Դ ՏԱՐԻ - 11e Année N° 2773

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՅԱՂԱԳՍ ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԵԱՆ...

— •• —

Նորէն տաղտուկ մը... Բայց մեղքը մերը չէ: Ամէն մարդ իր թելքովը կը քաշէ: Եւ քանի որ յարմար տեսեր են « ուղղամտու – թեան» ձեռնոց մը նետել մեզի, ծածկագիրը ստորագրութեամբ, սիրով կը վերցնենք :

Մարտ 29ին, իբրեւ լրացուցիչ եզրակացութիւն չարք մը խորհրդածութեանց զոյս ամիսներէ ի վեր կը կատարենք, տարա – դիր բազմութեանց հոգերուն առթիւ, անհրաժեշտ դառը էինք « բանուկ մեքենայ մը »:

Հարցը կապ ունէր Միացեալ Ցանճնաժողովին հետ, որուն հանդէպ մեր դիրքը բացորոշ է:

Քննելով անոր գործունէութեան եղանակը, դիտել կուտայինք թէ « մեքենան չի բանիր այնպէս ինչպէս կը պահանջէ կացութեան լրջութիւնը »:

—« Հանրութիւնը Ցանճնաժողովին գոյութիւնը կ'իմանայ ա – ռնոր զեկուցումներէն,— ժողով, դիմումներ, յուշագիր եւն.:

Բայց հանրութիւնը չի գիտեր թէ այդ յանճնաժողովը ունի՞ մնայուն դիւան մը, որ իր հոգերով զբաղի օրը օրին, անհրաժեշտ եւ անմիջական դիմումները կատարելով տալով նոյնիսկ անհա – տական պարագաներու համար:

... Գիտենք որ յանճնաժողովին մաս կը կազմեն երկու «օ – ֆիս»ները, Բարեգործականը, եկեղեցի հոգաբարձութիւնը եւն.:

Բայց գիտենք նաեւ որ, անդամակից իւրաքանչիւր օրական կը գործէ իր սեփական շրջանակին մէջ: Միութեան գիծ մը երեւան կուգայ, երբ ժողովի կը նստին իբրեւ Միացեալ Ցանճնաժողով:

Գիտենք ուրիշ զարմանալի պարագայ մըն ալ:

Մինչ « օֆիս »ներուն առաջինը — այն որ Դաշնակցական կը համարուի (Քլէպէր) — ունի բարտուղար մը եւ անոր գլխուն վե – րեւ՝ ընդհ. վարիչ մը, միւսը ունի երկու գործիչներ, մէկը՝ իբրեւ Գաղթ. Գրասենեակի վարիչ, միւսը՝ իբրեւ Գաղթ. կեդր. Ցանճ – նաժողովի ներկայացուցիչ »:

Այս առթիւ էր որ, նորէն կեդրոնանալով Միացեալ Ցանճնա – ժողովին վրայ, կը բացատրէինք.

— « Այո, եւ սակայն այդ մեքենան կը բանի միայն ժողովի օ – րերը, մինչդեռ օրուան կեանքը գրասենեակ, հասցէ, գործակա – տար կը պահանջէ ամէն օր, նոյնիսկ ամէն ժամ »:

« Իրազեկ » մը — ի՛նչ հեգնութիւն — կը կարդայ խմբագրա – կանը, օրերով կ'որոճայ, եւ ի վերջոյ Փարիզի ամկավար օրկա – նին ապրիլ 4ի թիւին մէջ հրատարակել կուտայ քսութիւն մը: Խո – րագիրը՝ « Ուղղամտութիւն » :

Ի՞նչ ըսելու համար:

— « Ցառաջ » ելեր ազգային մարմին մը կը փնտռէ...

... « Ցառաջ » իրօք չի՞ գիտեր թէ այդպիսի մարմին մը գո – յութիւն ունի Փարիզի մէջ, 1925էն ի վեր, երբ ֆրանսական կա – ռավարութենէն ճանչցուեցաւ պաշտօնապէս: Հայ Գաղթ. կեդր. Ցանճնաժողովն է այդ, որ տասը տարիէ իվեր անընդհատ կը զբա – ղի » եւայլն:

Յայտարարութիւնը թուելով կատարուած աշխատանքները, կը պատմէ թէ « տարին 3000 եւ տասը տարուան մէջ ԵՐԵՍՈՒՆ ՀԱԶԱՐ դիմում եղած է անոր »:

Եւ նորէն նենգամիտ հարցումը.

— «Ցառաջ» իրո՞ք չի գիտեր այս ամէնը»:

Ու կը յիշեցնէ թէ՝ «իր իսկ խմբագրութեան մէջ ու շուրջը շատ շատեր իրենց անհատական պարագաներուն համար» դիմած են Ցանճնաժողովին:

Հիմա որ ծանօթացաք հարցին, լսեցէք թէ ի՛նչ ըսել ուզեր էինք ոչ միայն մարտ 29ին, այլ եւ ամիսներ առաջ: Եւ ամբողջ տարիներու ընթացքին:

Նախ, տարրական ուղղամտութիւնը կը պահանջէ բայ ճակատ ստորագրել որ եւ է լուսաբանութիւն, երբ դիմացինը մէջտեղն է իր ստորագրութեամբ:

Բայց ոչինչ: Մեզի անծանօթ չեն ոչ « իրազեկ»ները, ոչ ալ զանոնք հիւրընկալող Թերթին բարոյական հասկացողութիւն – ները:

Տակաւին անցեալ շաբթու, այս նշանաւոր « ուղղամտութե – նէն» երկու օր առաջ, ապրիլ 2ին, նոյն Թերթը « Մամուլ » մը չի – նած էր « Ցառաջ »ի մարտ 28ի թիւէն, ուզելով այն տպաւորու – թիւնը ձգել թէ դրողը « Ցառաջ »ն է: Մինչդեռ, յիշուած «նմոյշ»ը պարզապէս արտատպումն էր Պուքրէշի « Արագ »ի խմբագրակա – նէն, դրուած՝ «Մամուլ»ի բաժնին մէջ, խորագրով, անունով եւ թուականով ...

Արդ, « Ցառաջ » գիտէ որ 1925էն իվեր գոյութիւն ունի Գաղթ. կեդր. Ցանճնաժողով մը:

Գիտէ, նաեւ, որ այդ Ցանճնաժողովին անունով կը գործեն երկու ծանօթ երեւելիներ, մերձաւոր ընկերային մէջ (եկեղեցի):

Գիտէ որ, այդ երեւելիներէն մէկը, իբրեւ « օֆիս »ի վարիչ, տրամադրելի է միայն շաբաթը չորս օր, ժամը 10 — 12:

Գիտէ որ միւսն ալ միւնոյն գործերով կը զբաղի, բայց չի գիտեր՝ չաբթուան ո՞ր օրերը եւ ի՛նչպէս:

Գիտէ որ, բազմաթիւ անճարներ օրերով գրասենեակ եւ պաշ – տօնեայ կը փնտռեն, բայց չեն գտներ:

Գիտէ, կը լսէ որ զարմանազան սակարկութիւններ կը կատար – ուին այդ շրջանակին մէջ:

Գիտէ որ հարցնող փնտռող չկայ, եւ գործերը կը կատարուին տնավարի, խօսք դնելով Պուլվառ Օսմանի « հրաշագործ»ներուն բերանը:

Այս բոլորը գիտնալով, ի՞նչ ըսել կ'ուզէ «Ցառաջ»: Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ ԵԼՄՏԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

ԵՐԲ ԵՒ ՈՐՔԱՆ ՈՍԿԻ ԴՐԱՄ ՊԻՏԻ ԿՈՒԽՈՒԻ

Երեքշաբթի օր, երեսփ. ժողովին վակումէն առաջ, վարչապետ Պ. Ֆլան – տէն յայտարարեց թէ կառավարութիւնը որոշած է անմիջապէս ոսկի դրամ կոխել, աւելի ամրապնդելու համար վստահութիւնը: Այս առթիւ հետեւեց :— « Կը կրկնեմ վճռապէս — որովհետեւ չեմ ուզեր որ ըսուի թէ որ եւ է կապ կայ ֆրանսական ֆրանքին եւ պելժիական ֆրանքին միջեւ — թէ ֆրանքը պիտի չարունակէ պահել իր անխախտելի դիրքը իբրեւ ոսկեհիլի վրայ հիմնուած դրամ: Դեռ աւելին, որպէսզի կասկած չտիրէ կառավարութեան հաստատ մը – տադրութեանց մասին, կ'աւելցնեմ թէ կառավարութիւնը որոշած է անյապաղ վերսկսիլ ոսկեդրամի պատրաստութիւնը, փութացնել եւ անմիջապէս որ ոսկի դրամներ կոխուին, շրջաբերութեան հանել»:

Այժմ Ֆրանսայի փողերանոցը կրնայ տարին կոխել մէկ միլիառ ֆրանքի ոսկեդրամ: Մասնագէտներ կ'ըսեն թէ կարելի է երկու միլիառ ֆրանքէն ա – ւելի պատրաստել մինչեւ երկու տարի:

Նոր ոսկեդրամները պիտի ըլլան 100 ֆրանքնոց, համաձայն 1928ին փու – անքառէի կողմէ եղած կարգադրութեանց, երբ ֆրանքը իր արժէքին մէկ մա – սը կորսնցնելով հաստատուն վիճակ ստացաւ: Այս դրամներուն համար կա – րգադրներ պատրաստուած են այդ օրէն ի վեր, եւ քանի մը նմոյշներ ալ կոխ – ուած, իբրեւ նուէր Մարոքի Սուլթանին, Փարիզի քաղաքապետութեան եւ ուրիշներու: Նոր 100 ֆրանքնոց դրամները կը պարունակեն վեց կրամ ոսկի եւ նկարազարդուած են արուեստագէտ Պ. Պազօրի կողմէ: 1928էն ի վեր դանազան առիթներով արծարծուած է ոսկի դրամ կոխելու խնդիրը, եւ եկող – զացող կառավարութիւնները կամ յետաձգած են որոշումը եւ կամ խոստացած են կո – խել անորոշ ապագայի մը մէջ:

⁂ Վարչապետը եւ ելմտական նախարարը երեսփ. ժողովի ելմտական յանձնախումբին ներկայացան առջի օր, բացատրութիւններ տալու համար դանձին կացութեան մասին: Ելմտական նախարարը յայտարարեց թէ կարելի չէ ճշդել գինուորական ծախքերը, մինչեւ որ պատերազմական եւ օդային նա – խարարները վերջնապէս յայտնեն իրենց պահանջները, սակայն հաւանական է որ 6,000,000,000 ֆրանքի վարկ մը կը պահանջուի խորհրդարանէն: Պետական դանձը իրաւունք ունի տակաւին 10 միլիառ ֆրանք փոխ առնելու այս տարի: Գալով ելմտական կացութեան, նախարարը ըսաւ թէ տարուան առաջին երկու ամիսներու ընթացքին ամասկան 80 միլիոն ֆրանքի բաց մը ունեցած են, բայց այս պարագան բարելաւում կը նշանակէ բաղդատելով անցեալ տարուան վեր – ջին վեց ամիսներու կացութեան հետ, երբ ամասկան բացն էր միջին հաշուով 280 միլիոն ֆրանք: Իր կարծիքով, այս տարի կացութիւնը չատ աւելի յաւէ է քան անցեալ տարի:

Գալով ոսկի դրամի շրջաբերութեան, նախարարը յայտարարեց թէ 1,200,000,000 ֆրանքի դրամ պիտի կոխուի այս տարի, եւ յետոյ մէկուկէս միլիառ՝ իւրաքանչիւր տարի: Բայց չըսաւ թէ երբ շրջաբերութեան պիտի հանուին նոր դրամները: Թէ նախարարը եւ թէ վարչապետը կրկին եւ կրկին հաւաստեցին թէ կառավարութիւնը անխախտ պիտի պահէ իր դրամական քա – ղաքականութիւնը: Պ. Ֆլանտէն աւելցուց թէ կառավարութիւնը ուժգնօրէն պիտի հակազդէ այն քարոզութեանց որ կը կատարուին ֆրանքին արժէքը կտրելու համար: Ելմտական նախարարն ալ բացատրեց թէ վախ չկայ որ ֆրանսական ֆրանքը ազդուի պելժիական դրամին անկումէն: Այս վերջինը հետեւանք էր դրամատուներու կացութեան, մինչ ֆրանսական դրամատուներու վիճակը չատ լաւ է:

ԱՅԺՄ ԿԸ ՍՊԱՍՈՒԻ ԼՈՆՏՈՆԻ ՈՐՈՇՄԱՆ

— • —

Անգլիոյ "տեղեկատու,,ն վերջացուց իր պաշտօնը

= o–o =

ԲԱՑԱՌԻԿ ԺՈՂՈՎ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ, ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ՕՐ

Պ. Իդըն, Անգլիոյ ներկայացուցիչը, իր «հետախուզական» ճամբորդու – թիւնը վերջացուց հինգշաբթի օր, հանդիպելով Փրահա: Հապճեպ քանի մը ժամ տեւից այս այցելութիւնը, եւ ըստ սովորութեան հաւաքական ղեկոյց մը հրա – տարակուեցաւ, որ կ'ըսէ թէ երկու նախարարները (Իդըն եւ Պինէշ) «կատա – րելապէս համաձայն էն» իրենց երկիրներու վարած քաղաքականութեան նը – պատակներու մասին.

Պ. Իդըն Փրահա հասած էր առտուն, եւ երկու ժամուան տեսակցութիւն մը ունեցաւ Զեխոսլովաքիոյ արտաքին նախարարին հետ, որ ճաշի հրաւիրեց զինքը: Երկու ներկայացուցիչները լուսաբանութիւններ տուին փոխադարձա – բար, թէ փետրուար 3ի անգլեւֆրանսական զեկոյցին եւ թէ միւս քաղաքական հարցերու մասին: Անգլիոյ ներկայացուցիչը մեկնեցաւ ժամը 1·30ին: Մանչը փոթորիկի բռնուած ըլլալով, Պ. Իդըն ստիպուեցաւ վար իջնել Քէօլնի մէջ, եւ գիշերը հոն անցուց: Երէկ արդէն հասած էր Լոնտոն:

Փրահայի հացկերոյթին տոթիւ, Պ. Պինէշ բաժակ պարպելով, չէշտեց թէ Զեխոսլովաքիա «իր աշխարհագրական դիրքով, իր պատմութեամբ, իր ներկայ քաղաքականութեամբ եւ ապագայ տենչերով ճշմարտապէս խաղաղասիրական առաքելութիւն մը ունի կեդրոնական Եւրոպայի մէջ: Ան ուրիշ փառասիրու – թիւն չունի: Իր արտաքին քաղաքականութիւնը ի սպաս կը դրուի բոլոր անոնց որ կ'աշխատին խաղաղութեան պահպանման, ժողովուրդներու գործակցու – թեան, Ազգերու Դաշնակցութեան արդիւնաւէտ եւ խաղաղասիրական գոր – ծունէութեան համար: Գիտեմ թէ այս բոլորին մէջ մենք միւնոյն քաղաքա – կանութիւնը եւ նոյն նպատակները ունինք Մեծն Բրիտանիոյ հետ »:

Անգլիոյ ներկայացուցիչը պատասխանելով, յայտարարեց թէ իր առա – քելութիւնը ուրիշ նպատակ չունի եթէ ոչ ապահովել խաղաղութիւնը: « Ան – ցա՛ծ է այն ժամանակը երբ ժողովուրդները կը կարծէին թէ իրենց բարօրու – թիւնը եւ բարգաւաճումը կրնան աւելնալ պատերազմով: Արդի աշխարհին մէջ որ եւ է ժողովուրդ չի կրնար բարգաւաճիլ ուրիշի մը աւերակներուն վր – րայ: Մենք համերաշխ ենք »:

⁂ Վերադառնալով Լոնտոն, Պ. Իդըն ուղղակի ներկայացաւ արտաքին գործերու պաշտօնատունը, իր առաջին զեկուցումը տալու համար նախարա – րական մասնախումբին: Դահլիճը որոշեց արտակարգ նիստ մը գումարել եր – կուշաբթի օր, վերջնական որոշումներ տալու համար, հիմնուելով Սըր Ճօն

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԵՐԳԸ

= o =

ժամը 5:

Սիրական ժամս է այս, երբ մինակ կը մնամ խմբագրատան մէջ: Խաղա – դուքիւնը կը պարուրէ զիս գարգու – բանքով մը, զոր կարելի է գտնել մի – այն անտառի մը մէջ, հեռու մարդոց – մէ եւ աղմուկէ:

Եւ այս վեհափառ խաղաղութեան մէջ կը տարուիմ հոգեկան թրթռա – ցումներով, զորս կը ստեղծեն իմ մէջս օրուան պատահական խօսակցու – թիւնները:

Քիչ առաջ, յարակից սենեակին մէջ հաւաքուեր էին խումբ մը երիտա – սարդ աշխատաւորներ, որոնք կը տր – տնջային, կ'ընդվզէին, կը զայրանա – յին, վասնզի իրենց կը գլացուէր սուրբ աշխատանքը:

Աշխատա՞նք...:

Ամէն հայ տունէ ներս այս մասին կը խօսին մեծն ու պզտիկը,— աշխա – տա՞նք...:

Խաղաղութեան այս անուշ պահին մէջ, ահա կը բարձրանայ աշխատան – քի երգը: Տպագրական հսկայ մեքե – նան է որ կը թաւալի, կը դղրդայ, կը սարսէ: Որքա՜ն կը սիրեմ այս ձայ – նը,— մեքենային խլացուցիչ ու միօ – րինակ աղմուկը: Ու դարձեալ կը յի – շեմ մանկութիւնս, — ջաղացքին մէջ կը հնանայի ջուրին շառաչով եւ հրս – կայ ջրանիւին խօլ պարով: Ի՜նչ հեշ – տանք կայ ջուրին խաղերուն ու ձայ – ներուն մէջ,— ջուրն է որ կը զար – նուի, կը փշրուի եւ կը փրփրի, ջուրն է որ կը պայքարի, կը կռուի եւ կ'աշ – խատի: Ու մեքենա՜ն, որ կը հնազան – դի, բայց վեհութիւն մը կը ներշնչէ իր թաւալումով:

Պատանի, կը սիրէի հնանալ մօտա – հրոջս տանը մէկ սենեակին մէջ, որ դէմմ աղբիւրին, — ու գիշեր ցերեկ կ'երգէր աղբիւրը: Ջուրը կը հոսէ՞ր, կը հոսէ՞ր, կը հոսէ՞ր,— ան կ'աշ – խատէր՝ երբ ես կը հնանայի, բայց ի՜նչ խաղցր էր աշխատանքի իր երգը, զոր կը հասցնէր մինչեւ ննջիս բուն – բերը:

Կը սիրեմ բնութեան աղմուկը, որ ձայնն է աշխատանքին:

Ահա թէ ինչո՛ւ, այժմ ալ, հեշտա – գին ջերմութիւն մը կ'անցնի մարմ – նէս, քանի կ'աղմկէ մեքենան: Մեր տղաքն են, վարը, որ կ'երգեն հիմա, կարծես փոխասացութեամբ մը պա – տասխանելու համար մեքենային ող – ջին: Ու մեքենան եւս կը հրնուի, իր ձայնը կը խառնէ աշխատաւորներու ձայնին,— աշխատաւոր մը ինն ալ : Ու մարդկային ձայնը կը խառնուի մե – տաղային ձայնին, աղուոր երգ մը կը կազմուի, սէնիֆոնի մը թերեւս: Մե – քենան կուլայ, մեքենան կը հեկեկայ, մեքենան կը ցնցուի կուրացած Սամ – սոնին նման, մինչ մարդկային ձայ – ները, վճիտ եւ խօսուն, կը խառնուին իր ձայնին: Եւ այսպէս իմաստ մը կը ստանայ,— կեանքն է որ կը թաւալի, աշխատանքն է որ կը ձեւակերպուի:

Իմաստ ունի՞ կեանքը առանց աշ – խատանքի...:

×

Հայո՜ց ժողովուրդ, դուն սիրեցիր աշխատանքը, երգեցիր զայն իբրեւ սիփսիանք Քու հայրենասիրական տա – ռապանքներուդ եւ ընտանեկան քըշ – նառութիւններուդ մէջ: Պանծացու – ցիր աշխատանքը ուրախութեան տօ – ներուդ մէջ՝ պարելով, սուգի օրե – րուդ մէջ՝ մանելով :

Հա՜յ մամիկ, դուն որ սիրեցիր աշ – խատիլ հան թէ ազօթել, ծերութեանդ օրերուն իսկ մերժելով հանգստանալ այլեւս,

Հա՜յ տատիկ, դուն որ չուզեցիր հրաժարիլ հող փշրելէ՝ երբ հողի պէս գունաթափ էր դարձեր այլեւս մար – մինդ,

Զրկեցի՞ր ձեզ աշխատանքի իրա – ւունքէն :

Ո՞վ պիտի հասկնայ ձեր վիշտը, հայ մամիկ ու հայ տատիկ, ո՞վ պիտի կրնայ չափել ձեր ծով տխրութիւնը, ո՞վ պիտի գիտնայ ամոքել ձեր վէրքը:

Հող ունէիք, ձեր հողն առին:

Արտ ունէիք, ձեր արտն առին:

Տուն ունէիք, ձեր տունն առին:

Հաց ունէիք, ձեր հացն առին:

Հիմա կ'ուզեն ձեր բազուկնե՞րն ալ ծալլել ու կապել:

Թէ որ այդպէս է, թող փլի այս աշխարհիքը, անիծէ՛, հայ մամիկ:

ԱՐԱՋ

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՍԱՐՍԱՓՆԵՐՈՒ ՔԱՆԱՀԱՐԵԱՒԸ

Ինչպէս միշտ, Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ այս տարի ալ ձեռնարկած է ապրիլեան սգահանդէսներու կազմակերպութեան:

Ցարգանքի առաջին տօները սարքուած են ՎԱԼԱՆՍԻ (այսօր, շաբաթ) եւ ՌՈՄԱՆԻ մէջ (վաղը, կիրակի): Մանրամասնութիւնները տեսնել Դ. էջ:

Սմիւրնի եւ Իմրնի տեղեկագիրներուն վրայ: Տրուելիք որոշումները ուղեցոյց պիտի ծառայեն Անգլիոյ ներկայացուցիչներուն, ապրիլ 11ի ժողովին մէջ (Սթրէզա): Կը կարծուի թէ անգլիական կառավարութիւնը բացատական դիրք պիտի բռնէ արեւելեան դաշինքի մասին, քանի որ ընդդիմութեան բանեցաւ Գերմանիոյ եւ Լեհաստանի մէջ: Նախարարական խորհուրդի նիստին մէջ է որ պիտի որոշուի թէ Պ. Մաքտոնըլտ ալ պիտի մասնակցի՞ ապրիլ 11ի խորհրդա – ժողովին եւ Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդի գումարման (ապրիլ 15): Հաւանական է որ կառավարութիւնը Սպիտակ Տետրակ մը հրատարակէ իր քաղաքականութեան մասին, Սթրէզայի ժողովէն յետոյ: Դահլիճին երկուշաբ – թի օրուան բացառիկ նիստին կամ չորեքշաբթի օրուան սովորական ժողովին մէջ, պիտի քննուի նաեւ այլապէս կարեւոր խնդիր մը,— Գերմանիոյ օդանա – ւային վերազինումը, որ չատ աւելի արագ կ'ընթանայ քան կը նախատեսուէր: Եթէ այսպէս չարունակուի, Անգլիան ալ պիտի փութացնէ օդանաւային շինու – թիւնները:

Երեքշաբթի օր, արտաքին նախարարը կարեւոր յայտարարութիւն մը պիտի ընէ արտաքին քաղաքականութեան մասին:

⁂ Ֆրանսայի պահլիճը նիստի հրաւիրած է այսօր, շաբաթ, նախագա – հութեամբ Հանրապետութեան նախագահին: Այս առթիւ պիտի լուծուի ապրի – լին արձակելի զինուորները երթս ամիս եւս դրօշի տակ պահելու խնդիրը: Պ. Լաւալ զեկուցում պիտի տայ արտաքին քաղաքականութեան եւ Իտալիոյ հետ կատարած բանակցութեանց մասին:

⁂ Գերմանական թերթերը գրած էին թէ Ֆրանսայի երեսփ. ժողովին զին – ուորական յանձնաժողովը չատ կարեւոր զեկուցումներ լսած է, որոնց համա – ձայն զինակցութեան դաշինքներ կնքուած են Ֆրանսայի, Ռուսիոյ, Իտալիոյ, Զեխոսլովաքիոյ եւ Պելժիոյ միջեւ եւայլն: Պատերազմական եւ օդանաւային նախարարները վճռապէս կը հերքեն այս լուրերը:

⁂ Մոսկուայի մէջ անհամբեր կը սպասեն Ֆրանսայի որոշման, քանի որ պարզուեցաւ թէ Լեհաստան չուզեր մասնակցիլ արեւելեան դաշինքին:

Իսկ ամբողջ կացութիւնը պիտի պարզուի անգլիական կառավարութեան բանելիք դիրքէն յետոյ, որ մեծապէս պիտի ազդէ ապրիլ 11ի խորհրդակցու – թեանց վրայ:

= o · o =

ԹՈՒՐՔ ազգ. տնտեսութեան գործավարութիւնը երեք գերմանացի մաս – նագէտներ նշանակեց տնտեսական գործերու, երեք ալ ֆրանսացի մաս – նագէտներ, իրրեւ խորհրդական ելմտական եւ հարկային վարչութեանց:

(Լաւերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐՈՒԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ՀԵՏ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՅԱՑՑՆԻ ԵՒ ԳԱՂՏՆԻ ԽՄԲԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

5.-Արմատական-ընկերվարական հրիտասարդութիւն

Մինչեւ հիմա ներկայացուցինք ա-ջակողմեան կազմակերպութիւններէն անոնք, որ ներկայիս ամէնէն շատ կը խօսեցնեն իրենց վրայ: Դեռ կան ու-րիշներ, որոնց վրայէն լռութեամբ պիտի անցնինք, որովհետեւ մեզ ուժ եւ նորութիւն մը չեն ներկայացներ:

«Թան»ի ուսումնասիրութիւնը միա-կողմանի է նաեւ համայնավարական եւ ընկերվարական մարտական կազ-մակերպութիւններու հանդէպ, որով անոնց մասին կը խօսինք ուրիշ առի-թով:

Ցօդուածաշարքը կը վերջացնեմ, տալով Ֆրանսայի մեծագոյն կու-սակցութեան՝ արմատական ընկեր-վարականներու երիտ. Միութեանց պատկերը:

Այդ Միութիւնները առանձին խմ-բակ կազմած են վերջերս, զոտուե-լով «աշխարհիկ եւ հանրապետական երիտասարդութենէն», մեղադրելով զանոնք՝ թէ գործիք դարձած են ըն-կերվարականներու ձեռքին մէջ:

Քանի մը բառով տանք վերջինիս-րու պատմութիւնը:

«Աշխարհիկ» եւ «հանրապետական» երիտասարդութիւնները — անկատ մարմիններ՝ վերջնապէս ձուլուած 1924ին — երեսուն տարուան պատ-մութիւն ունին, եւ կազմուած են հան-րապետութեան վտանգ սպառնացող տարբերուն դէմ պայքարելու համար: Ժամանակին եղած են շատ մարտու-նակ, բոլոր փողոցային ցոյցերուն մասնակցելով: Ներկայիս եւս կը նը-կատուին զօրաւոր խմբակցութիւն մը իրենց չորս հարիւր մանուածիւղերով եւ հօթանասուն հազար անդամներով: Զեն պատկանիր որ եւ է կուսակցու-թեան եւ իրենց նախագահը Ռ. վ. Մէօնիէ կը վատահեցնէ թէ անդամ-ներ ունին բոլոր ձախակողմեան կու-սակցութիւններէն եւ Ռ. Քիւրտնէի «Քամիլ Փէլեթան» նոր կուսակցու-թիւնը իրենց օժանդակութեան կը դի-մէ միշտ, աւելորդ նկատելով սեփա-կան երիտասարդական միութեանց կազմակերպումը:

Իրենց ծրագիրը,— աղգայնացում հանքերու, երկաթուղիներու, ապա-հովագրական ընկերութիւններու, ճարտարարուեստական մեծ ձեռնարկ-ներու: Հաւասարութիւն կիներու եւ այրերու միջեւ՝ քուէարկութեան առ-ջեւ: Ընտրութեան համար չափահաս նկատել քսան տարեկանը, Վերսալեայ Ընջումը, եւն.:

Փոխել մամուլի օրէնքները, պատ-ժել սուտ լուր տարածողները, պե-տութեան հաչոյն տալ թերթ մը որ տրամադրելի ըլլայ Ազգերդարանի մէջ գտնուող բոլոր կուսակցութիւ-ներուն:

Փետրուարեան դէպքերէն վերջ, տեսնելով որ հանրապետական վար-չաձեւին վտանգ կը սպառնայ, այս խմբակցութիւնը իր մասնակցութիւ-նը կը բերէ նորակազմ «հակաֆաշա-կան կոմիտէ»ներուն, որոնց մէջ կը մտնեն ընկերվարականները, համայ-նավարները, մարդկային իրաւունքնե-րը պաշտպանող ընկերութիւնը, խա-ղաղութեան կողմնակից նախկին պա-տերազմիկները եւն.:

Այս մասնակցութիւնը պատակառում յառաջ կը բերէ վերին մարմնին մէջ:

Քանի մը հոգի՝ գլխաւորութեամբ Ռ. Սապլոյի՝ կը վտարուին եւ կը կազ-մեն «արմատական ընկերվարական ե-րիտասարդական միութիւնը», իրենց եռեւէն քաշելով մօտաւորապէս եր-կու հազար շարքայիններ:

Բաժանման պատճառները հասկնա-լու համար՝ խօսքը տանք Ռ. Մէօնիէ-ին.—«Արմատական երիտասարդական Միութիւններու պետը կը մեղադրէ մեղ թէ ընկերվարականներու ձեռքը խաղալիկ ենք եղած: Մեր գործունէ-ութիւնը արդարանալի էր ժամանա-կին, երբ հանրապետական վարչա-ձեւը վտանգուած կը համարուէր, ուրեմն կը խորհիմ թէ այսօր հան-րապետութիւնը վտանգուած չէ: Տարբեր է մեր կարծիքը եւ ապագան ցոյց պիտի տայ, թէ ո՞վ իրաւունք ունի: Կը մաղթեմ որ Ռ. Սապլօն իրա-ւունք ունենայ, սակայն մենք կը նա-խընտրենք կանխատեսել՝ քան թէ օր մը դառնօրէն զղջալ մեր անհոգու-թեան վրայ»:

Արմատական երիտասարդները նե-կայիս ունին — իրենց իսկ խոստովա-նութեամբ — ութ հազար անդամներ, եւ ուղղակի կապուած են կուսակցու-թեան, որուն բարձրագոյն մարմնին մէջ ունին իրենց ներկայացուցիչը: Հանդիսներու, ժողովներու կարգապա-հութեան հսկողութենէն զատ, բուռն քարոզչութեան մը լծուած են նորա-հաս երիտասարդութեան մօտ՝ շատ-ցնելու համար անդամներու թիւը, պէտք եղած դաստիարակութեամբ ա-պագայ կուսակցականներ պատրաս-տելու համար:

Աչխատած են կապեր հաստատել ուրիշ ազգերու երիտասարդութեանց հետ, նոր սերունդներու միջեւ մեր ձեռքէն չսահելու համար:

Կազմակերպութեան նախագահը Ռ. Սապլօ կ'ըսէ.— «Մենք չենք սիրեր աղմկամոլութիւնը՝ որ անվայել է անկեղծ հանրապետականի մը: Ու-սումնասիրելէ, քննելէ վերջ՝ կ'ուզենք մեր կարծիքը կազմել կեանքի մասին, եւ փնտռել այն՝ որ կը միացնէ եւ ոչ այն՝ որ կը բաժնէ: Աւելորդ է ըսել, թէ ոչ մէկ ատեն կրնանք համաձայ-նիլ կազմակերպութիւններու հետ, որ հանրապետական վարդապետութիւնը չեն ընդունիր: Հպարտութեամբ կ'ը-սենք թէ առանց վերապահութեան կ'ընդունինք մեր կուսակցութեան (արմատական ընկերվարական) ծրա-գիրը: Զենք ուզեր եւ չենք կրնար ը-նել բան մը՝ առանց անոր վերին մար-մնի հաւանութեան: Հաստատած ենք դասընթացք մը բանախօսներու որոնք կը սորվեցնեն թէ կուսակցութեան եւ թէ հանրապետութեան պատմութիւ-նը, ու ինչ որ պէտք է փիլիսոփայու-թենէն, նախ քան քաղաքականութիւ-նը վարելու իրենց յաւակնութիւնը: Կը նախընտրենք նուիրուիլ դաստիա-րակչական եւ քարոզչական աչխա-տանքներու՝ քան թէ խառնակչու-թեան»:

Այս վերջին խօսքերուն վրայ յօդ-ուածագիր Ռ. Միլէ հարց կուտայ.— եթէ «նոր դէպքեր պատահին, ո՞ր կողմը պիտի բռնեն»:

— «Որքան ատեն որ հանրապետու-թիւնը եւ ժողովրդավարութիւնը վը-տանգի մէջ չեն, չենք միջամտեր բռնութեամբ եւ ոչ ալ դէնքով: Բայց եթէ իրապէս ապացուցուի որ հանրա-պետութիւնը վտանգուած է, կը կար-ծեմ թէ «արմատական երիտասար-դութիւններ»ը պիտի կատարեն իրենց պարտականութիւնը»:

Ընենք որ կուսակցութեան կանոնա-դիր — ծրագիրը իրենցն ալ է: Շատ երկար պիտի ըլլար այդ մասին խո-սիլը, (Ցառաջի մէջ գրուած է արդէն ուրիշ առիթով). սակայն թռուցիկ ակնարկ մը նետենք իրենց ներքին կա-նոնադրի վրայ:

Ջոխիզանց խիստ են անդամներու պարկեչտութեան եւ ապրուստի մի-ջոցներու մասին: Ոչ ոք կրնայ ան-դամ ըլլալ, եթէ չապրիր իր աշխա-տանքով եւ պատուաւոր եկամուտնե-րով: Իրենց կազմութենէն ի վեր ա-ղի ունեցած է զտում մը, եւ հեռաց-ուած են բոլոր անոնք որ կազմակեր-պութեան միանակնութիւնը եւ խա-ղաղութիւնը խանգարելու տրամա-դրութիւն ցոյց տուած են: Առանց այլ եւայլի կ'ըսեն, որ վիճաբանելու եւ տեսակէտ յայտնելու ազատութիւ-նը կայ, բայց զանազան «թեւ»եր կազմելը արգիլուած է:

Հ. ԱԿՈՆԱՑԵԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ
ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

Le Pays de Montbéliard թերթին մէջ (27 մարտ) կ'երեւի Ֆրէտէրիք Մաֆլէրի հետեւեալ յօդուածը, որ ան-ուղղակի պատասխան մըն է **Je Suis Partout** շաբաթաթերթի յօդուածագրիին.—

Այս յօդուածով յաւակնութիւնը չունինք ներկայացնելու պատմական ծանօթութիւններով ու վկայութիւն-ներով բեռնաւորուած զրոյթիւն մը Ֆրանսայի Հայոց կացութեան մա-սին: Ոչ ժամանակն է, ոչ ալ տեղն է, եւ ոչ իսկ հարկ է փորձել նման աչ-խատանք մը: Այսուհանդերձ փափա-քելի էր տալ քանի մը լուսաբանու-թիւններ հարցի մը մասին, որ օրուան խնդիր է միշտ:

Ինքնին հասկնալի է թէ նպատակ չունինք խօսելու Հայոց վերջին թա-գաւորին՝ Լեւոն Լուսինեանի մասին, որ, իր հետեւորդներով, եկաւ օգնու-թիւն խնդրել Ֆրանսայի թագաւո-րին՝ Կարոլոս Զ.-էն եւ մեռաւ Փարիզի մէջ 1393ին, ոչ ալ Պարսկաստանի Հայոց մասին, որոնք կանոնաւոր ա-ռեւտուր մը հիմնեցին Պարսկաստա-նի եւ Ֆրանսայի միջեւ, Լուդովիկոս ԺԴ.-ի եւ Շահ Աբբաս Ա.-ի չրջանին, ոչ եւս Յովհաննէս Ալթունեանի մա-սին, որ Ֆրանսա ներմուծեց տորոնի մշակութիւնը եւ, այդ ուղղութեամբ, բարգաւաճում պարգեւեց Ալինեանի դաւառին: Չարի՞ չհայ ներկայացնե-լու այս իրողութիւնները, որովհետեւ ծանօթ են ամէն անոնց որոնք քիչ թէ շատ գաղափար ունին պատմութեան մասին:

Ես պիտի ներկայացնեմ ժամանա-կակից դէպքեր, մեր օրերու պատմու-թենէն, ու պիտի յիշատակեմ քանի մը կազմակերպութիւններ դրական եւ կրթական տապարէզի մէջ, բաւական՝ ցոյց տալու համար թէ արդի Հայերը որքա՞ն մօտիկ են մեզի:

Նախ պիտի յիշատակեմ Փարիզի Ֆրանսեհայկական քոլէճը, որ հիմ-նուեցաւ Լուի — Ֆիլիփի թագաւորին արտօնութեամբ, 1845 — 1846ին, եւ որ վերահաստատուեցաւ Սեւրի մէջ, ընդհ. պատերազմէն վերջ: Հայերը մեզի այնքան մօտիկ կը զգան իրենք զիրենք, որ կը նախընտրեն մեր երկ-րին, մեր համալսարաններուն մէջ տալ իրենց զաւակներուն կրթութիւնն ու դաստիարակութիւնը:

Ատոնց համար է որ հայ վհհանձ մեկենաս մը, Փարիզի Համալսարա-նական թաղին մէջ, իր ծախքով չինել տուաւ Հայ Ուսանողական Տունը, մինչ երկիրներ, նոյնիսկ պետութիւ-ներ կան, որ տակաւին չեն կրցած կատարել այդ բարիքը՝ իրենց ազգա-կիցներուն պարզեւելու համար ուսա-նողական տաղաւար մը Համալսարա-նական Թաղին մէջ:

Ինչո՞ւ չյիշել նաեւ Նուպարեան Մատենադարանը, Փարիզի մէկ վար-քամ թաղին մէջ, որ ճարտարապե-տական իրական զոհար մըն է եւ այն-քան գանձեր կը պարունակէ: Փարիզի մէջ, տարիներէ ի վեր, գոյութիւն ու-նի հայ գրական ակումբ մը, Հայ Գը-րողներու ընկերակցութիւն մը, որուն անդամները, իրենց նիւթական զոյգն աղբիւրներով, գրական, գեղարուես-տական, պատմական բազմաթիւ պար-բերականներ կը հրատարակեն, երկու-քը եռամսեայ: Փարիզի մէջ լոյս կը տեսնեն 3 հայերէն օրաթերթեր, ինչ-պէս բազմաթիւ շաբաթաթերթեր, մէկ մասը Լիոնի եւ Մարսէյլոյ մէջ: Եւ տակաւին ինչո՞ւ չյիշել հայագի-տական ընկերութիւնը, որ հիմնուե-ցաւ Ֆրանսայի մտաւորականներու եւ դիտնականներու կողմէ եւ որ կը հր-րատարակէ La Revue des Etudes Arménniennes պարբերականը, որուն նպա-տակն է ծանօթացնել Հայաստանի պատմական անցեալը, արուեստի, մտածման եւ գրականութեան բնա-գաւառներուն մէջ:

Ով որ կը յաւակնի քիչ թէ շատ ծա-նօթութիւն ունենալ համաչխարհա-յին եւ ընդհանուր գրականութեան մասին, չի կրնար չգիտնալ թէ հայ ժողովուրդը ազգային թատրոն ունի, եւ յաճախ հայկական ներկայացում-ներ կը տրուին Փարիզի մէջ: Թէ վեր-ջապէս Փարիզի, ինչպէս ամբողջ Ֆր-րանսայի մէջ գոյութիւն ունին հայ գրողներ, բանաստեղծներ, վիպասան-ներ, նկարիչներ, քանդակագործներ, ծաղրանկարիչներ, որոնց մեծ մասը կանոնաւորաբար կ'աչխատակցի Ֆր-րանսական թերթերու:

Հարկ կո՞յ յիչեցնելու, թէ այս Հա-յերը, որ վտարուեցան իրենց նախա-հայրերու երկրէն իրրեւ հետեւանք ջարդերու, բռնաբարութեանց եւ ա-մէն տեսակ աւազակութեանց, ուրա-խացան ասպնջականութիւն գտնելով Ֆրանսայի մէջ, որ քաղցր է իրենց, եւ ուր կը զարգանան ու կը բարգաւա-ճին անոնք ինքնօրէն, հետզհետէ աւե-լի մօտենալով մեզի, մշակելով իրենց զեղարուեստական ճաշակը, կազմա-կերպելով նուագահանդէսներ, ստեղ-ծելով երգչախումբեր, երեւան հանե-լով արժէքաւոր երգչուհիներ, կարող բժիշկներ եւ տատամնաբոյժներ, ան-ուանի իրաւագէտներ, քիմիագէտներ, գիտնականներ (Փասթէօրի մէջ), թանգարանի վարիչներ (Կիմէի թան-գարան), հրատարակելով կոմիտաս վարդապետի երաժշտական հրաչալի գործերը, վերջապէս նպատակելով Օր. Ս. Տէր Ներսէսեանի, որ, երկու Փը-րանսացի ակադեմականներու՝ Շարլ Տիլի եւ Կապրիէլ Միլէէի առաջնոր-դութեամբ՝ Ֆրանսական մեթոտով կազմուած, Ամերիկա տանի Ֆրանս-եւրիւզանդական գիտութիւնը:

Ինչո՞ւ պիտի չյիշէի այստեղ, որ բազմաթիւ Հայեր, իրենց ուսումը Ֆրանսայի, մասնաւորաբար Փարիզի մէջ ստացած, Մերձաւոր Արեւելքի հայկական դպրոցներուն մէջ կը տա-րածեն մեր նախակրթութիւնը, մեր միջնակարգ կրթութիւնը, մէկ խօս-քով մեր մեթոտները:

Այս Հայերը չէ՞ն, որ,— թէեւ ո-մանք կ'ուզեն թերագնահատել,— Մերձաւոր Արեւելքի մէջ Ֆրանսական մշակոյթի եւ վաճառականութեան տարածման լաւագոյն գործակալները կը հանդիսանան: Կը բաւէ, այս տո-թիւ, յիչել ճառերը որ արտասանուե-ցան Հայ Տնտեսական Կեդրոնի բաց-ման ընթացքին, Փարիզի մէջ: Հայ մըն է դարձեալ, որ, Փարիզի մէջ, կը հրատարակէ Le Mercure d'Orient թեր-թը, իրրեւ օրգան Ֆրանսական վա-ճառականութիւնը տարածելու Մեր-ձաւոր Արեւելքի մէջ:

Եւ, եթէ չեմ սխալիր, Հ. Բ. Ը. Մի-ութիւնը, որուն կեդրոնը Փարիզ կը գտնուի, Ֆրանսերէն կ'ուսուցանէ իր մէկ վարժարանին մէջ, այնտեղ կիպրոս, որ, ինչքան գիտեմ, Ֆրան-սական հող մը չէ:

Հայերը չարունակ դասախօսու-թիւններ կը կազմակերպեն եւ կը ծա-նօթացնեն իրենց դիտական եւ գրա-կան գործունէութիւնը, իրենց այդ աչխատանքներէն չատերը կը թարգ-մանուին Ֆրանսերէնի: Անցեալ փետր-ուարի 23ին եւ մարտ 3ին երկու զեղ-ցիկ դասախօսութիւններ տրուեցան Գարեգին արքեպիսկոպոսի կողմէ, Հայկական արուեստին ծագման եւ պատմութեան մասին, եւ այդ դասա-խօսութիւններուն ներկայ էին աւելի քան 1000 ունկնդիրներ, որոնք կը լե-ցնէին ամբողջ սրահն ու նրբանցքնե-րը:

Մակայն թողունք գրական եւ մչա-կութային բնագաւառը, եւ հետեւինք Հայերուն՝ մարդասիրական, բժչկա-կան, առողջապահական, մարզական ասպարէզներու մէջ, տեսնելու հա-մար թէ այս ժողովուրդը որ կ'ապրի ձեր կողքին, իրապէս տոորադա՞ծ է:

Այստեղ ինչո՞ւ չյիշենք, իր ամ-բողջ հասակով, Հ. Բ. Ը. Միութիւ-նը, Փարիզի Հայ Աղքատախնամ Ըն-կերութիւնը, Հ. Մ. Ը. Միութիւնը, իրենց սկաուտական զանազան կազ-մակերպութիւնները: Փարիզը մէջ գո-յութիւն ունի նաեւ Հայ Բժչկ. Միու-թիւն մը, Հայ Նախկին Պատերազմիկ-ներու Միութիւնը, որուն մէկ ճիւղը կը բազկանայ Ֆրանսական բանակին մէջ ծառայած նախկին պատերազ-միկներէ եւ կամաւորներէ: Ըսե՞մ տակաւին, վակելու համար այս թուումը, որ Հայու մը (Արամ) կը պարտինք մածունի ճարտարարուես-տը,— եւ պէտք է գիտնալ որ մա-ծունը, իր բարեբար յատկութիւննե-րուն պատճառով, չատ կը յանձնա-րարուի մեր բժչկներուն կողմէ:

Հայերը, որոնք երբեք ծոյլ չեն, ի-րենց արհեստն ի գործ կը դնեն, ա-մէն աչխատանք կը կատարեն, եւ ի-րենց ուզածն ուրիչ բան չէ բայց մի-այն թոյլ տալ որ պարկեչտութեամբ իրենց ապրուստը չահին ասպնջական երկրի մը մէջ, որ Ֆրանսան է:

Անոնք մեծ մասամբ կամաւորներ էին, որ ընդհ. պատերազմին եկան դիմադրականութեան Ֆրանսական դրո-շին տակ: Անոնք չեկան հոս մնալու միտքով: Անոնք արմատախիլ բեկոր-ներ են, որոնք, զանազան պայմաննե-րու բերումով,— աչխարհին ծանօթ են այդ պայմանները, կամ պէտք է ծանօթ ըլլայ ամէն մարդ այդ պայ-մաններուն,— մէկ փոփոք միայն ու-նին, երթալ Հայաստան, իրենց նա-խահայրերուն երկիրը: Եթէ Հայոց մէջ կան դժբախտներ, որ դառապար-տուած են ապրելու մութ խրճիթներու մէջ, չանցայնքը իրենցը չէ անչուչտ: Իսկ եթէ անոնց մէջ կան անանկներ, զորս հարկ կը նկատուի դասել տոորին խաւերու կարգը, անհրաժեչտ է ըն-դունիլ դէթ որ այդ թչուառներուն մէջ արձանագրուած չեն տակաւին զո-դութեան դէպքեր եւ չուայտ կեանքի ոճիրներ: Քաղաքական խռովութիւն-ներ ալ չեն փորձեր, քաղաքական որ եւ է ոճիր չեն գործեր: Հանդարտ ու խաղաղ կ'ապրին՝ ապաւելով լաւ օրի-րու, զորս իրենց խոստացաւ արեւ-մտեան մարդկութիւն մը, թէեւ այժմ խոտմնադրուժ:

ՖՐԻՏՏՐԻԲ ՄԱՔԼԼԵՐ
Փրոֆէսէօր Փարիզի արեւելեան լեզուներու դպրոցին

*ՆՄԲ.—***L'Eveil**ի մէջ եւս (**30** մարտ), խմբագրութիւնը, հրատարակելով Ռ. Իվ Քարլիէի յօդուածը, որ երեւցաւ ՅԱՌԱՋԻ մէջ, դիրք կը բռնէ **Je Suis Partout** դէմ եւ ջերմօրէն կը պաշտպանէ Հայերը:

Պ. ԻՎ ՔԱՐԼԻԷԻ ՃՕՌԸ
ՀԱՅ ԼԵԳԵՈՆԱԿՆԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

Ինչպէս գրած էինք երէկ, մեր բա-րեկամը, Ռ. Իվ Քարլիէ եւս ճառ մը խօսած էր Մարսէյլի Հայ Լեգէոնա-կաններու հաւաքոյթին մէջ, ուժգնօ-րէն պաշտպանելով հայ աչխատաւոր-ները: Ստորեւ ամփոփումը.—

— «Երկար ատեն Հայերու հետ յա-բաբերութեան մէջ գտնուած եմ, այն-պէս որ ուրիշ տեղ մէկէն աւելի կրց-ած եմ ճանչնալ այս ցեղը, որ արժա-նի էր բոլորովին տարբեր ճակատա-գրի մը: Ճակատագրին համար, որ ի-րեն տրուեցաւ, երբեք պատասխանա-տու չէ ան, որովհետեւ իր դժբախ-տութիւնները կուգան այն խոստում-ներէն, որոնք տրուեցան իրեն, պա-տերազմի ընթացքին եւ պատերազմէն վերջ:

Հայերը, հաւատալով այդ հանդի-սաւոր յայտարարութիւններուն, կը կարծէին թէ վերջապէս պիտի ունե-նային ազգային օջախ մը, ուր պիտի իրաւունք ունենային ապրելու ազատ եւ անկախ: Սակայն ընդհակառակն վրայ տուին իրենց ունեցածն ալ: Այս ճգնաժամային կացութեան մէջ, ի-րենց աչքերը դարձուցին Ֆրանսայի կողմը, որ զարաւոր պաշտպանն էր իրենց, եւ այսպէս եկան հաստատուիլ մեր երկրին մէջ, մասնաւորաբար այս նահանգին մէջ, որ իր կլիմային իրենց կը յիչեցնէր լճուած հայրենի-քը:

Աչխատասէր, խնայասէր, վիրենք հիւրընկալող երկրին հանդէպ իրենց պարտականութեան դիտակից, չանա-չին օգտակար ըլլալ Ֆրանսական հա-ւաքականութեան կեանքին, առանց

ԷՋԵՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱԶԱՏԱՄԱՐՏԷՆ

ՇԱՏԱԽ ԿԸ ՀՆԶԵՑՆԷ ՄԱՐՏԻ ՅԵՓՈՐԸ
(Հերոսամարտի քսանամեակի առիթով)

Կառավարչատան ոստիկանները կ'ու-զեն անցնիլ Տ. Մարգարեանցնց հայկ. դիրքի կողմը եւ չանսալով մեր տղա-ներու «արգիլուած է» ազդարարու-թեան: Մեր պահակը կը կրակէ եւ ոս-տիկան մը կ'իյնայ դրան չէմքին:

Այդ էր ... Փոթորիկը չղթայազերծ եկաւ: Երկու կողմէն սկսան ահաւոր համազարկեր, զօրանջեցին մեր զան-գակները, լեռ ու ձոր արձագանգեցին ու սկսաւ դժոխային ժխոր մը Շատա-խի անզնդաձոր ձորին մէջ: Կռիւը այդ ձեւով չարունակուեցաւ ամբողջ 42 օր ...

Շատ երկար պիտի ըլլար ամբողջ չարքը պատմել, բայց կ'արժէր դեռ մէկ երկու դեղեցիկ պատկեր եւս ներ-կայացնել:

Մեր կռիւի ճակատը կը ներկայա-ցնէր ահագին տարածութիւն, Սեւ-միկնի խանէն մինչեւ Արմչատ, մօ-տաւորապէս 80 քիլոմէթր: Տիգրիսի արեւել. ճիւղն ալ համարեա թէ կը կազմէր կռուի դիծը: Վանի հետ ամ-բողջապէս կորուած էինք յարաբե-րութիւններէ, որովհետեւ մեր միջեւ դտնուող հայկ. Հայոց – Ձոր ընդար-ձակ գաւառը բնակչուած եւ տեղա-հան եղած էր: Մեր հիւսիսը գտնուող Փեհանդաշտ հայկ. գաւառի մէջ իր կտրիճներով կեդրոնացած էր մեր անվեհեր Լեւոնը (Շազոյեան) եւ մեզ կ'ապահովէր Ոստանի կողմէն: Իսկ մեր արեւմուտքը գտնուող Մոկս գա-ւառը համարեա մինչեւ վերջ խաղաղ մնաց բարեկամ Մուրթլա բէկի շնոր-հիւ, ապահովելով որոշ չափով եւ մեր թիկունքը:

Թաղը գտնուելով ձորին մէջ եւ միշտ թշնամիին տեսողութեան եւ կը-րակի տակ, մեր յարաբերութիւննե-րը զրսի ուժերուն հետ, կը կատար-ուէին գիշերանց միայն: Այդ բոլոր յարաբերութիւններու օղակը եւ մեր խարիսխը կը կազմէր Սօզվանց գիւղը — մեր Լիէժը թաւած Բուրիկ բարձր լերան լանջին: Ամէն օր երեկոյեան, մութը կոխելուն, չատ կանոնաւոր կերպով Սօզվանցէն Թաղ կ'իջնէին երկու սուրհանդակներ, մեզի բերե-լով բոլոր չրջաններէն եւ խումբերէն հոն հաւաքուած նամակներն ու տեղե-կագիրները: Պէտք եղած պատասխան-ներն ու հրահանգները առանալէ յե-տոյ, կը մեկնէին, մաղլցելով լեռնա-յին նեղլիկ արահետներով եւ իրենց կռուի երգը հնչեցնելով:

Նոյն գործողութիւնը կը կրկնուէր այդպէս ամէն օր: Իսկ ցերեկները Սօզվանցի հետ կը յարաբերէինք դը-րօշակաւոր ճամբ: Երկու կողմէն կար-միր եւ ճերմակ երկու դրօշակներ ու-նէինք եւ երկու պատանիներ չատ կա-րեւոր դէպքերու տակն կրնային խո-սակցիլ:

Ապրիլ 25ին Սօզվանցի կարմիր դրօ-շակը վտանգ կը մատնանչէր: Այդ ուղղութեամբ խուլ հրացանաձգու-թիւն մը կը լսուի: Կը տեղեկանանք որ թշնամին կամուրջ մը կապած եւ դեմը անցնելով մօտ 400 հոգիով կը յառաջանայ Բոզսի վրայ, այնտեղէն Սօզվանց անցնելու եւ դրաւելու մտ-քով: Կռիւը կը չարունակուի երկու օր: Մերոնք ընդհ. 40 հոգի հե-րոսաբար կը մաքառին այդ գերազանց ուժին դէմ:

Ընդհանուր սպասողականութիւն եւ սպանիչ կացութիւն մը կը տիրէ կռուի ելքի մասին: Աչքերնիս Սօզ-վանց յառած անհամբեր կը նայինք... Կարմիր դրօշակը (վտանգի նչան) կը ծածանի ու կը ծածանի: Բայց ոչ մէկ ստոյգ բան դիտենք: Եւ ահա հոգինե-րու այս խռոված վիճակին մէջ, հրա-պարակ կուգայ Շատախցի հերոսու-հին — պզտիկ Սրբուհին, ընդհ. 10 տարեկան սեւահեր աղջիկը, որ ցատկելով դուրս կը սլանայ եկեղե-ցւոյ բակէն՝ ծոցին սեղմած մեր նա-մակը ու կը բարձրանայ դէպի Սօզ-վանց: Ճամբան գտիվեր է ու թշ-նամի դիրքերէն նկատելի: Փոքրիկ աղջնակին վրայ ահարկու կրակ մը կը թափի թշնամի դիրքերէն, սակայն անվհատ, իյնալով ու կանգնելով, մա-ցառներու եւ քարերու մէջէն սողոս-կելով, սարերու այծեամը՝ Սրբու-հին կը հասնի Սօզվանցի խմբապետին մօտ եւ կը վերադառնայ անվնաս, մե-ղի բերելով թանկագին եւ անհրաժեշտ տեղեկութիւններ:

Զգիտեմ թէ ո՛ր մէկը պատմեմ այն բազմաթիւ դեղեցիկ ու հերոսական դրուագներէն որ տեղի ունեցան մեր բարձր լեռներուն մէջ:

Ցիչե՞լ արդեօք թնդանօթի կրակի տակ մեր պահակներու չամատ կեց-ուածքը դիրքերու մէջ, մեր կռուող-ներու յանդգնութիւնը, թէ մեր քա-ռասուն խմբի — Ազատ — խիզախ արշաւանքները Թրքական կարեւոր վայրերու վրայ:

Ցիչե՞լ մեր կիներու եւ փոքրիկ պա-տանիներու զոհաբերութիւնն ու ժր-բաջանութիւնը:

Ցիչե՞լ մեր արիասիրտ սուրհան-դակները, որոնք քանի մը անգամ կտրելով ահագին ամայի ու վտան-գաւոր տարածութիւնը, մինչեւ Վա-րագ ու Վան հասան, եւ Արամի առաջ-նորդութեամբ, Այգեստանի բոլոր դիրքերը պատելով մեր եղբայրական ողջոյնը հաղորդեցին Վանի կռիւ-ներուն:

Մարտ 29էն մինչեւ Մայիս 11 ա-ւուղ Շատախի զոյամարտը իր առան-ձին դեղեցկութիւնն ու վհատութիւնն ունի, իւրաքանչիւր օրուան համար: Եղան դժուարին եւ չատ ծանր րոպէ-ներ, սակայն Շատախցին մնաց միչտ պատնէչին վրայ, անսասան, մինչեւ որ թշնամիներուն փախուստը տե-սանք եւ կամաւորներու հետ ողջա-գուրուելու բախտը ունեցանք:

Մայիս 12 է: Եւ Սեւմիկնայ խոր ձորով կ'անցնի Դրօի Բ. կամաւորա-կան գունդը:

Հրաչալի արեւ է եւ գեղածիծաղ օր: Ամէն տեղ կանաչութիւն եւ թար-մութիւն մը կը բուրէ: Կը գոռայ գե-րը ահեղամռունչ եւ հուժկու: Շա-տախի բնութիւնը այնքան գեղեցիկ կը թուէր ինձ այդ օրը ...

Կ'անցնինք կռուի վայրերէն, ուր ամէն քարն ու թուփը իր առանձին պատմութիւնն ունի: Ահա կասր կա-մուրջը, Արշակի պահած դիրքը, ուր Քիւրտերը երեք անգամ փորձեցին անցնիլ եւ երեք անգամ չարաչար պարտուեցան: Ահա Ճվկատունը—այդ սեւ կամուրջը ուրտեղէն Քիւրտերը մեր թիկունքը անցան եւ անհաւատալի կռուի մը մէջ Սօզվանցը գրաւեցին: Ահա ճիշդ այն անկիւնը ուր մեր երկու սուրհանդակները անթիատկելապէս թշնամիին ձեռքը ընկան եւ վայրագօ-րէն խողխողուեցան: Ահա Սարբարի գազաթը, Գարունեանի ընկած դիրքը:

Կը հասնինք Քարեդաչտ: Մենաւոր թթենիին տակ չարքի կանգնած են մեր զինուորները, պատատուած հագուստներով, պարապ փամփըշ-տակալներով, նուագած, դունատ դէմքերով, բայց հպարտ եւ բաց ճա-կատով:

Փառք ձեզ, անվեհեր ռազմիկներ, դուք արիաբար կատարեցիք ձեր պարտքը: Տ. ԲԱԳԴԱՍԱՐԵԱՆ

(Վերջ)

Ջրաբլուր գյուղի մոտ ավարտվել են ոռոգման ջրանցքի շինարարական աշխատանքները։ Ջրանցքի երկարությունը 15 կիլոմետր է։ Ջրանցքը կառուցվել է ոռոգման ժամանակակից տեխնիկայով։ Ջրանցքի ավարտական աշխատանքներին մասնակցել են նաև գյուղի կոլտնտեսականները։

Ջրանցքի շահագործման հանձնման առթիվ տեղի ունեցավ հանդիսավոր հանդիպում։ Ելույթ ունեցան կոլտնտեսականներ, ինչպես նաև շրջանի կուսակցական և խորհրդային կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ։

Ելույթ ունեցողները նշեցին, որ ջրանցքի կառուցումը մեծ նշանակություն ունի շրջանի գյուղատնտեսության զարգացման համար։ Ջրանցքի շնորհիվ ոռոգելի կդառնան 2000 հեկտար հողեր։ Ոռոգման ջրի առատությունը հնարավորություն կտա ստանալու բարձր բերքատվություն։

Ելույթ ունեցողները հավաստիացրին, որ կոլտնտեսականները կանեն ամեն ինչ, որպեսզի ոռոգման ջրերը ճիշտ և խնայողաբար օգտագործվեն։

Ջրանցքի շահագործման հանձնման առթիվ ուղարկված հեռագրերում կոլտնտեսականները խոստանում են ավարտել գարնանացան աշխատանքները մինչև մայիսի 15-ը։

Ջրանցքի շահագործման հանձնման առթիվ ուղարկված հեռագրերում կոլտնտեսականները խոստանում են ավարտել գարնանացան աշխատանքները մինչև մայիսի 15-ը։

Ջրաբլուր-Ձնդոր վերսկսած ՍԱՀՄԱՆԱԿԱԳԾՈՒՄ ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿՈՒՄ

Ջրաբլուր գյուղի մոտ ավարտվել են ոռոգման ջրանցքի շինարարական աշխատանքները։ Ջրանցքի երկարությունը 15 կիլոմետր է։ Ջրանցքը կառուցվել է ոռոգման ժամանակակից տեխնիկայով։ Ջրանցքի ավարտական աշխատանքներին մասնակցել են նաև գյուղի կոլտնտեսականները։

Ջրանցքի շահագործման հանձնման առթիվ տեղի ունեցավ հանդիսավոր հանդիպում։ Ելույթ ունեցան կոլտնտեսականներ, ինչպես նաև շրջանի կուսակցական և խորհրդային կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ։

Ելույթ ունեցողները նշեցին, որ ջրանցքի կառուցումը մեծ նշանակություն ունի շրջանի գյուղատնտեսության զարգացման համար։ Ջրանցքի շնորհիվ ոռոգելի կդառնան 2000 հեկտար հողեր։ Ոռոգման ջրի առատությունը հնարավորություն կտա ստանալու բարձր բերքատվություն։

Ելույթ ունեցողները հավաստիացրին, որ կոլտնտեսականները կանեն ամեն ինչ, որպեսզի ոռոգման ջրերը ճիշտ և խնայողաբար օգտագործվեն։

Ջրանցքի շահագործման հանձնման առթիվ ուղարկված հեռագրերում կոլտնտեսականները խոստանում են ավարտել գարնանացան աշխատանքները մինչև մայիսի 15-ը։

Ջրանցքի շահագործման հանձնման առթիվ ուղարկված հեռագրերում կոլտնտեսականները խոստանում են ավարտել գարնանացան աշխատանքները մինչև մայիսի 15-ը։

Ջրաբլուր-Ձնդոր վերսկսած

Ջրաբլուր գյուղի մոտ ավարտվել են ոռոգման ջրանցքի շինարարական աշխատանքները։ Ջրանցքի երկարությունը 15 կիլոմետր է։ Ջրանցքը կառուցվել է ոռոգման ժամանակակից տեխնիկայով։ Ջրանցքի ավարտական աշխատանքներին մասնակցել են նաև գյուղի կոլտնտեսականները։

Ջրանցքի շահագործման հանձնման առթիվ տեղի ունեցավ հանդիսավոր հանդիպում։ Ելույթ ունեցան կոլտնտեսականներ, ինչպես նաև շրջանի կուսակցական և խորհրդային կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ։

Ելույթ ունեցողները նշեցին, որ ջրանցքի կառուցումը մեծ նշանակություն ունի շրջանի գյուղատնտեսության զարգացման համար։ Ջրանցքի շնորհիվ ոռոգելի կդառնան 2000 հեկտար հողեր։ Ոռոգման ջրի առատությունը հնարավորություն կտա ստանալու բարձր բերքատվություն։

Ելույթ ունեցողները հավաստիացրին, որ կոլտնտեսականները կանեն ամեն ինչ, որպեսզի ոռոգման ջրերը ճիշտ և խնայողաբար օգտագործվեն։

Ջրանցքի շահագործման հանձնման առթիվ ուղարկված հեռագրերում կոլտնտեսականները խոստանում են ավարտել գարնանացան աշխատանքները մինչև մայիսի 15-ը։

6 — 4 — 35

Առաջին տհաճապահիժը Ջուիցեռիոյ մէջ

Մէյլանիկի զինուորական ատեանը հինգշաբթի առաւօտ արշալոյսին արձակեց իր վճիռը՝ Սէրէզի ապստամբներու մասին, հինգ ժամ խորհրդակցութիւն կատարելէ յետոյ: 35 ամբաստանեալներէն 22ը յանցաւոր համարուեցան: Հեծելազօրքի հրամանատար Վօլանիս մահուան դատապարտուեցաւ աստիճանազրկումով, իբրեւ ապստամբութեան դրդիչ, առանց որ եւ է մեղմացուցիչ պարագայ նկատի առնուելու: Հրամանատար Կալանաքիս, նոյնպէս դրդիչ համարուեցաւ, բայց մեղմացուցիչ պարագաները նկատի առնուելով, դատապարտուեցաւ մշտնջենական բանտարկութեան եւ աստիճանազրկման: Երկու ամբաստանեալներ դատապարտուեցան 20 տարուան, մէկ հոգի՝ 10 տարուան, իսկ երկու հոգի՝ վեց տարուան: Վերջապէս երկու ամբաստանեալներ դատապարտուեցան 2ուկէս տարուան, հինգ հոգի՝ մէկ տարուան եւ ութ հոգի վեց ամսուան: Ուրիշ 12 հոգի ալ արձակուեցան: Առեանը ընդունեցաւ պետական գանձին բողոքը, որով 500 միլիոն տրախմի հատուցում կը պահանջէր եւ գրաւեց ապստամբներուն ստացուածքները: Մահապարտ Վօլանիս հեռագրով նեբրում խնդրեց հանրապետութեան նախագահէն:

Երեքշաբթի օր երկրորդ ատեան մը պիտի դատէ ուրիշ 36 ամբաստանեալներ:

⁂ Ուրբաթ օր Աթէնքի զինուորական ատեանին առջեւ սկսաւ ըմբոստներու երկրորդ չարքին դատավարութիւնը: Ամբաստանեալներուն մէջ կը գտնուի Պ. Փխոթոլաքիս, Վենիզէլոսի սանը, որ դրամ ճարած էր ապստամբութեան համար եւ մասնակցած անոր կազմակերպութեան:

⁂ Նախաբարական խորհուրդին որոշման համաձայն, Ծերակոյտը ընկճած ըլլալով, գոյքերու արձանագրութիւն կատարուեցաւ եւ ամբողջ հինգը քուեցաւ:

Ջուիցեռիոյ եւ Գերմանիոյ վէճը կը սաստկանայ

ԵՐԿՈՒ ԳԵՐՄԱՆՈՒՀԻՆԵՐՈՒ ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՄԱՀԸ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

Հակահիթլէրական լրագրող եաքոպի առեւանգութեան առթիւ, ծանրացած են Գերմանիոյ եւ Ջուիցերիոյ յարաբերութիւնները: Առաջինը կը մերժէ յանձնել կալանաւորը, իսկ վերջինը որոշած է մինչեւ ծայրը երթալ: Այս առթիւ կ'ըսուի թէ գերմանական կառավարութիւնը որոշած է զօրք համախմբել զուիցերական սահմանին վրայ: Ջուիցերիոյ վարչապետը յայտարարեց թէ իր երկրին պատիւը խնդրոյ առարկայ է եւ թէ ի հարկին պիտի դիմէ 1921ի գերմանեւզուիցերիական դաշնագրին, որ կը տրամադրէ իրաւասութիւն մը յանձնել այսպիսի վէճերը: Միւս կողմէ մամուլը բուռն պայքար կը մղէ դործուած բռնութեան դէմ: Անգլիոյ երեսփ. ժողովին մէջ ալ հարցապնդում պիտի կատարուի երկուշաբթի օր:

Մինչ այս մինչ այն, տեղական թերթերը կը գրեն թէ խորհրդաւոր հաբիւրապետ մը, Մանց, որ մասնակցած է եաքոպի առեւանգութեան, վերջերս Փարիզ ղրկուած է Հիթլէրէ կողմէ, բանակցելու համար Ֆրանսայի նախկին ռազմիկներու միութեան հետ: Ֆրանսայի ապահովութեան տեսչութեան գաղտնի ոստիկաններէն կիյեոմ Ջուիցերիա երթալով, անձամբ հարցաքննեց Վէդէմանը, որ կազմակերպած էր փախստական օրագրողին առեւանգումը:

Եւ ահաւասիկ աւելի խորհրդաւոր դէպք մը:

Ուրբաթ օր Լոնտոնի մէջ մեռած գտնուեցան երկու փախստական Գերմանուհիներ, որոնք Անգլիա ապաստանած էին վեց ամիս առաջ: Կը կարծուի թէ անձնասպան եղած են, խորապէս ազդուելով եաքոպի առեւանգումէն եւ վախնալով որ իրենց գլխուն ալ փորձանք մը կը պայթի: Ջոհերէն մէկը, Տօրա Ֆապիան, 36 տարեկան, փիլիսոփայութեան տոքթորուհի էր: Երկար տարիներ եղած է քարտուղարը ընկերվարական երեսփոխանի մը, յետոյ բանտարկուած գերմանական կառավարութեան կողմէ: Բայխոթակի հրկիզման դատին առթիւ, Տօրա ծառայութիւններ մատոյց այն միջազգային յանձնախումբին որ կ'ուղէր երեւան հանել ճշմարտութիւնը: Միւսը 58 տարեկան կին մըն է: Ոստիկանական քննութենէն կ'երեւայ թէ երկու փախստականները մեռած են չաբթի օր: Բազմաթիւ թուղթեր բռնուեցան խուզարկութեանց միջոցին:

ԳՈՐԾԱԶՐԿՈՒԹԵԱՆ ՆՈՒԱԶՈՒՄԸ կը շարունակուի: Այս շաբթուան տեղեկագիրն կ'երեւայ թէ՝ մարտ 23էն 30 նպաստընկալ գործազուրկներու թիւը պակսած էր 8290 հոգի: Միջնախարարական յանձ.ը, որ կը գրաղի ազգային բանուորներու պաշտպանութեան հարցով, առջի օր նիստ գումարեց նախագահութեամբ Պ. Էռիոյի եւ գոհունակութեամբ արձանագրեց այս պարագան:

ԱԶԳ. ՎԻՃԱԿԱԽԱՉԻ մասին թերթ մը գրած էր թէ այսուհետեւ ձիարշաւ պիտի կատարուի, ինչպէս կ'ըլլայ Իրլանտայի եւ Լիւսէնպուրկի մէջ: Ձեռնհաս պաշտօնատունը բացարձակապէս կը հերքէ այս լուրը:

ՈՉ – ԱՐԻԱԿԱՆ ԳՐԱԳԷՏՆԵՐԸ վտարելու ձեռնարկեց գերման գրագէտ – ներու ընկերակցութիւնը: Պիտի արտաբուին ոչ միայն հրեայ գրագէտները, այլեւ անոնք որ Հրեայ ունեցած են իրենց սերունդին մէջ, մինչեւ երրորդ աստիճանը: Բոլորին ալ նամակներ ուղղուած են, հաղորդելով տրուած որոշումը: Այս վտարման հետեւանքով, հրէածին գրողները չպիտի կրնան տող մը գիր գրել ոչ գրքի, ոչ ալ յօդուածի ձեւով· ուրեմն չպիտի կրնան ոչ գրական ուրիւն ընել, ոչ ալ օրագրուրիւն: Միայն Պերլինի մէջ իբր 1200 գրողներ են – թակայ են այս որոշման: Կը կարծուի թէ նոյն որոշումը պիտի տրուի երա – ժիշտներու մասին:

ՌՈՒՄ ՕԴԱՆԱՒՈՐԴ եվտոխիմով անմնախօսնթաց յանդգնութիւն մը փոր – ձեց, **8100** մեթր բարձրութենէ մը անջրպետին մէջ նետուելով: Օդանաւորդը անուրթեալ (ի բաիւթ) բե աւ մի յիւ 20 մեթր ուրթութեան հ:ա.ա.ա ա – տեն, եւ ժպտագին դուրս նետուեցաւ, մինչ բազմութիւնը աղէտի մը կը սպասէր խորին անձկութեամբ ...

ՄՈՒԿԻ ՄԸ ՊԱՏՃԱՌՈՎ ՎԵՑ ՀՈԳԻ ԾԱՆՐԱՊԱՏ ՎԻՐԱՒՈՐՈՒԵՑԱՆ Պոստոյի մէջ: Տանտիրուհին խոհանոցը նստած էր չորս զաւակներուն եւ 71 տարեկան կնոջ մը հետ, երբ տեսաւ որ մուկ մը կը սլտկակայ լուացարանին տակ: Անմիջապէս վառելիքը մօտեցուց լուացարանին տակ դիզուած իրերուն, մուկը վառելու համար, եւ ահա ուժգին պայթիւն մը տեղի ունեցաւ: Խեղճ կինը չէր գիտեր թէ այդ խառնակոյտին մէջ կը գտնուէին ամուսնին որսի նիւթերը,— վառօդ, փամփուշտ եւայլն: Վիրաւորուեցան չորս զաւակները եւ երկու կիները:

ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ ՇԱՎԻԼԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Հ. Մ. Ը. Մ.ի ենթաչրջանի սկաուտական փրօփա – կանդի յանձնախումբի կողմէ, վաղը կիրակի, կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, տեղւոյն Մաասուին մէջ: երգ, սկաուտական կեանքէ ներկայացում, մարզանք եւայլն:

Կը հրաւիրուի Շավիլի հայութիւնը:

Մուտքը՝ 1 ֆրանք:

ՄԱՐՍԷՑԼ – ՓՐՈՎԱՆՑԻ Ս. Թարգ – մանչաց Մայր – Եկեղեցիի կրօն. ընկերակցութիւնը կը յայտնէ թէ՝ վաղը կիրակի, 7 ապրիլ, Ս. Աստուածածնի Աւետման տօնին առթիւ մաուցուելիք Ս. Պատարագի միջոցին պիտի քարոզէ Գեր. Տ. ՅՈՎՍԷՓ ե – ՊԻՍԿՈՊՈՍ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ, որ պիտի մասնակցի նաեւ երգեցողութեանց, իր ծանօթ հմայիչ ձայնով:

(կնիք)

ՀԱՅԽԱՏԵՍ

ՅԸՐ. Կ. Խաչ Սէն թ'Էթիէնի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը վաղը կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, եկեղեցիին սրահը:

ՄԱՐՍԷՑԼԻ Ուրֆայի Հայր. Միութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր հայրենակիցները, 7 ապրիլ, կիրակի կէս օրէ վերջ, ժամը 3ին, Պար տը լա Փոսթի սրահին մէջ: Բիւ ֆօլկէը:

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՍՊԱՀԱՆԴԱՍԻՆ ՔՕԱՆԱՄԵԱԿԸ

Չ. Ո. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՏՕՆԷ ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԷԿԸ

ՎԱՂԱՆՑԻ ՄԷՋ

Աւօր Շաբաթ երեկոյ, 6, Ապրիլ **Théâtre Foyer Municipal**ի *մէջ*

Պատուոյ նախագահութեամբ Յաղթապետ ՏՕՔԹ. ՓԱԼՎԷ

ԿԸ ԽՕՍԻՆ ՏՕՔԹ. ՓԱԼՎԷ, ՏԻԿ. ՄԻՔԱՑԷԼԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ. Հ. ԱԿՊՆԱՑԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին

ՌՈՄԱՆԻ ՄԷՋ

Վաղը Կիրակի, կէսօրէ վերջ

ԿԸ ԽՕՍԻ **ԸՆԿ. ՀՐԱՆԴ ԱԿՊՆԱՑԵԱՆ**

Հանդէսին յայտագրի մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ, ինչպէս Վաղանի, նոյնպէս Ռոմանի մէջ:

LOTERIE NATIONALE *4րդ շաբ. վիճակահանութիւնը Ապրիլ 16ին*

ԱՄԲՈՂՋ ՏՈՄՍԱԿՆԵՐԸ ԾԱԽՈՒԱԾ ԵՆ

ԾԱԽՈՒԻ ԵՆ.— 1/4, 1/10 *եւ* 1/20 *ՏՈՄՍԱԿՆԵՐ ՄԻՆՉԵՒ* 16 *ԱՊՐԻԼ ԻՐԻԿՈՒԱՆ ԺԱՄԸ* 9ր:

Courses de chevaux à Paris — Prix du Président de la République.

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՐԳԵՒ 3,000,000 *ֆր.: ԱՄԲՈՂՋ ՏՈՄՍԱԿԸ* 36 *ֆր.* 1)2 *տ.* 20 *ֆր.* 1)4 *տ.*10 *ֆր.*, 1/10*տ.*5:

Loterie Coloniale Française Marocaine ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԱՊՐԻԼ 14ԻՆ

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՐԳԵՒ 1,000,000 *ՖՐԱՆՔ*

Loterie Monaco. *ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՐԳԵՒ* 200.000 *ՖՐԱՆՔ. ՏՈՄՍԱԿԸ* 2 *ՖՐԱՆՔԻ*

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՈՊՐԱՆՔՆԵՐ *ՌՈՒՍԻՈՅ* ՀԱՄԱՐ:

A. GODOVANNIKOFF, 30, Qnai de Passy, Paris (16). Tél. Jasmin: 01-50

Raki "ERIVAN"

ԵՐԵՒԱՆ օղին, որ ձանչուած է իր առաջնակարգ յատկութեամբ, օղիներու մէջ ամէնէն նախընտրելի *մեծ վաճառանիշը* կը ներկայացնէ:

ԵՐԵՒԱՆ օղին արտադրուած է Թորոմովի, բնական անխառն խաւնուրդով, եւ խաղողի հիւթով, երաշխաւորուած է քիմիական ամէն բարդութիւնէ զերծ ըլլալը:

Պահանջեցէք, փնտուեցէք ԵՐԵՒԱՆ օղին Մեծաքանակ գնումներու համար՝

Ներկայացուցիչ

S. A. GRANDES DISTILLERIES PEUREUX

48, Bld. des Vignes, Marseille

Tél. Colbert 58 - 10

Եւս DISTILLERIE VIAL

18, Rue Fontaine, St. Denis (Seine)

Tél. Plaine 09 - 95

Լիոնի եւ շրջաններու ներկայացուցիչ

D. N. BAHADOURIAN

82, Rue Séigne. Lyon (Rhône)

Նիսի եւ շրջաններու գործակալ՝

M.M. H. Khatchadourian et Danielian

24, rue Assalit. Nice (A. M.)

Փարիզ եւ արուարձաններ

ՍԱՐՍԷԼ-ԱՌՆՈՒՎՐԻ «Վարդան» ենթակոմիտէի ընկերական ընդհ. ժողովը վաղը կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին Առնուվիլի Դաֆէ տը լա Կառի մէջ, կարեւոր օրակարգ: կը հրաւիրուին Հրայր, Ռազմիկ եւ Տաւրոս խումբերու բոլոր ընկերները

Գալաո

ՄԱՐՍԷՑԼԻ Պատ. Միութեան ընդհ. ժողովը վաղը կիրակի առաւօտ ժամը 10ին, Գրադարանի սրահին մէջ:

ՄԱՐՍԷՑԼԻ Վարանդեան խումբի ընկերական ժողովը, այսօր շաբաթ իրիկուն, ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին:

ՍԷՆ Թ'Էթիէնի Ա.ստոց ենթակոմիտէի ընդհ. ընկերական ժողովը վաղը կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին «Դուբեան» Գրադարանին մէջ: Մասնաւոր ուշադրութեան կը յանձնուի Թաշօտիէռի եւ Ռոշ-Թայէյի ընկերներուն:

ՊՈՒՒՎԱՐ ՕՏՏՕԻ (Մարսէյլ) վ.ռամեան ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր չորս խումբերը վաղը կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 5ին ծանօթ հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ:

ՄԱՐՍԷՑԻԼԻ Իշխան ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները այսօրշաբաթ երեկոյ ժամը 9ին սովորական հաւաքատեղին: Օրակարգ՝ շարունակութիւն նախորդ ժողովի:

ՍԷՆԹ-ՄԱՐԿՐԻԹԻ Շամագասպ խումբի ընդհ. ընկերական ժողովը այսօրշաբաթ երեկոյ ժամը 7ին սովորական հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ:

Ֆր. Հ. Կ. Խաչի Ալֆորվիլի մասնաճիւղը Կ. Խաչի 25 ամեակը եւ ՕՐԸ կը տօնէ այսօր Շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին Հայ Ակումբին մէջ: կը ներկայացուի՝ «ՄՈՒՐՃԻՒՄԸ ՁԱՄԲՈՐԴԸ» (գաւեշա)

բանախօսութիւն, երգ. արտասանութիւն: Մուտք՝ 2 ֆր.:

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Մեր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնենք դերասան ընկ. ՄԱՆՈՒԷԼ ՄԱՐՈՒԹԵԱՆի (Պարսկաստան), իր կնոջ դառնապէտ մահուան առթիւ:

ԿԻՆՁԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐ

45, Rue de Bonnel, Lyon (France).

կը խնդրուի Թէհրանի «Ալիք»էն արտատպել:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Ռօպ եւ օրմիզիէ կարող լաւ գործաւորուհիներ: Նեթկայանալ Նմոյշներով առաւօտները, Պ. ՏԱՐՕՆԵԱՆի՝

2, Rue St. Philippe, Մեթրօ՝ Sentier.

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶԻ ՍԷՕԼԷՕԶԻ ՀԱՅՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Միութեանս «Արեւելք» թատերախումբը կը ներկայացնէ

Պ. Դուբեանի «ՍԵՒ ՀՈՂԵՐ»Ը (*տրամ* 4 *արար*)

*եւ «*ԵՐԿՈՒ ԱՆՎԱՐՏԻՆԵՐ*»Ը (գաւեշա)*

28 Ապրիլ կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին, Սէվրի Պէշիկթաշլեան սրահին մէջ

26, Rue Troyon - Sèvres, Métro Pont de Sèvres

Տոմսերու գիները՝ — **10, 7,** եւ **5** ֆրանք

Ծանօթ՝ — *կը խնդրուի կուսակցութիւններէ եւ ազգային կազմակերպութիւններէ նկատ իւնենալ այդ թուականը:*

ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆ ԿԱՖԻՄԲԸ

Այսօրշաբաթ երեկոյ, ժամը 9ին, «Ֆլօրիս» Ճաշարանը *61, rue Mr. le Prince*

Ա. ՋԱՄԱԼԵԱՆի ՁԵԿՈՒՑՔ՝ ցպաւորութիւններ Հայ Գաղութներէն

(*Եգիպտոս, Սուրիա, Պաղեստին եւ Իրաք*)

Մուտքը ազատ է:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ

ՖՐ. Կ. ԽԱՉԻ ՓԱՐԻԶԻ եւ ՔԱՇԱՆ-ՊԱՆԵՒՕԶԻ Մ.-ՇԻՒՂԵՐՈՒՒ ԿՈՂՄԷ

7 Ապրիլ կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 2.45ին

Պէշիկթաշլեան սրահին մէջ, 26, Rue Troyon, Sèvres. (Métro. Pont de Sèvres)

ԿԸ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒԻ «ՋԻՕԿՕՆԴԱ»

(Տրամ 4 արար Թաբրիէլ տ'Անունցիօյի)

Տոմսերու գիները 10, 7 *եւ* 3 *ֆրանք: Միջնարարներուն պիւֆէ:*

ԹԱՏԵՐ. ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ ԵՒ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Նախաձեռնութեամբ ՏԻԳՐԱՆ ՈՒԿԵՐՏԻ եւ ՇՐՋԱՆի Հայր. Միութեան Փարիզի մ..ճիւղի եւ հովանաւորութեամբ Ֆրանսայի ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ:

ԱՅՍՕՐ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՅՍ

Պ. ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆի սրահին մէջ 13, Rue Pierre Curie

K. Bicêtre. Մէթրօ՝ փորթ տ'Իթալի:

*կը ներկայացուի «*ԱՇԽԱՐԻ ԴԱՏԱՒՈՐԸ*»*

կը մասնակցին դերասաններ՝ Տիկ. ԴԱՅԵԱՆԻ, ՊՇՏԻԿԵԱՆ, ԲԱՐԻԼՈՅԵԱՆ, ՍՄԲԱՐԵԱՆ եւ տեղական ուժեր

կէս գիշերէն վերջ հայկական եւ եւրոպական պարեր մասնակցութեամբ «ԵՓՐԱՏ» նուագախմբի, ղեկավարութեամբ Պ. Տ. ՕՆՈՒԵԱՆի:

Ձոխ պիւֆէ ժողովրդական գիներով:

Մասնակցութեան համար կը գանձուի 5 *ֆրանք:*

ԳԱՁԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ԽԱՉԱԳՈՂԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԸ

Գրեց՝ ՐԱՖՖԻ

Նա հանգստացաւ: Երեւում էր, որ Նէնէն այնքան երկչոտ չէր, որքան ես կարծում էի: Նա մտածում էր իմ մասին, չիցէ թէ վտանգի հանդիպէի: Ինչեղ աղջիկ, այն ի՞նչ զգացմունք էր, որ զարթեցրեց նրա մէջ մի այդպիսի կարեկցութիւն դէպի ինձ:

Նա մնաց թուխերի մէջ, ասելով, թէ հետուից կը դիտէ ինձ: Ես ուղղեցի իմ ընթացքը դէպի այն կողմը, ուր կից նշմարում էր լոյսը: Քաւորդ ժամից յետոյ երեւաց մի խրճիթ, որ թաղնուած էր ծառերի ու պատուհանների մէջ: Ամենայն զգուշութեամբ, առանց մի թեթեւ չշուկ անդամ հանելու, մօտեցայ: Նշմարուեց լոյսը դուրս էր ցոլանում միակ պատուհանից որ շատ բարձր չէր գետնի մակերեւոյթից: Այդ ծակից կարելի էր դիւրութեամբ հետազօտել խրճիթի ներսը: Ի՞նչ եմ տեսնում:— Մի քանի ուրախ դէմքեր բոլորել էին ընթրիքի սեղանի չուրջը, ուտում էին ու խմում էին: Այդ հարբած, մոլեգնած հասարակութեան աղմուկն ու աղաղակը չէր թողնում մի բառ անգամ որոշել նրանց խօսակցութիւնից: Մի քանի րոպէ ես ականջ էի դնում, բայց իմ ականջներիս չէի հաւատում: Տէր Աստուած այդ ի՞նչ բան է: Իմ ականջին դիպան Մաչատուր, Համբարձում, Մնացական անունները: Դրանք Հայի անուններ էին: Ես լսում էի Հայոց ձայներ, Հայոց խօսքեր, իսկ եւ իսկ այն բարբառով որպէս խօսում էին իմ հայրենիքում...

Ինձ համար դրանց ինչ տեսակմարդիկ լինելը արդէն պարզուած էր: Շուտով թողեցի խրճիթը եւ հետացայ, որովհետեւ չէի ուզում Նէնէին երկար սպասել տալ: Նրա ուրախութեանը չափ չկար, երբ ողջութեամբ վերադարձայ նրա մօտ: Նա այժմ միամտաբար սկսեց դովել իմ քաջութիւնը:

— Դու զօրեղ տղայ ես, Մուրատ, ասաց,— դնացիր նրանց բնակարանի մօտ ու քեզ ոչինչ չկարողացան անել:

Մենք չտապեցինք քաւոր Պետրոսի մօտ: Նա անհամբերութեամբ սպասում էր մեզ: Ես պատմեցի բոլորը, ինչ որ տեսայ, ինչ որ լսեցի խրճիթում: Նրա խոժոռ դէմքի վրայ երեւացին մի տեսակ ցնցումներ, որ արտայայտութիւն էին նրա սրտի բերկրութեանը:

— Դա խաչագողների մի նշանաւոր որջ է, ասաց նա մի առանձին բաւականութեամբ:— Ես այդ մարդիկներին որոնում էի...:

— • —

Թ.

ԽԻՂՃ ՋԱՐԹՈՒՄ Է

Միւս օրը առաւօտեան քաւոր Պետրոսը ասաց ինձ հետեւեալ խօսքերը.

— Մուրատ, ես տեսնում եմ, որ Աստուած մեզ հետ է, մեր գործը հետզհետէ յաջողութիւն է խոստանում: Ես վաղուց որոնում էի այդ մարդիկներին, վերջապէս բախտը մեզ հանդիպեցրեց նրանց: Նրանք խիստ հա – մարձակ եւ ընդունակ մարդիկ են: Նրանց ձեռքով կարելի է միլիոններ դիզել: Գնանք եւ միանանք նրանց հետ, մենք սիրով կ'ընդունուենք նրանց ընկերութեան մէջ:

Երեւում էր, խօսակցութեան առարկան խիստ մօտ էր քաւոր Պետրոսի սրտին, այդ պատճառով նա այնպէս երկար ձգեց իւր ճառախօսութիւնը: Եւ ես, համոզուած լինելով, որ նա ամէն բանի մէջ իմ բարին է ցանկանում, ընդունեցի նրա առաջարկութիւնը:

— Բայց մէկ դժուարութիւն կայ, ասաց նա:

— Ի՞նչ դժուարութիւն:

— Այդ աղջիկը...:

Նա ցոյց տուեց Նէնէի վրայ, որը դեռ քնած էր:

— Նա ինչո՞վ կարող է արգելք լինել մեզ:

— Ամէն բանով:

— Ես չեմ հասկանում:

— Ուրեմն լսիր: Այդ աղջկայ կեանքը ազատելու համար, դու սպանեցիր այն մարդուն, որը յիշեալ ընկերութեան անդամ էր: Այժմ մենք ցանկանում ենք նրանց հետ միանալ: Մտածիր, նրանք կարո՞ղ են վստահութիւն ունենալ դէպի մեր հաւատարմութիւնը:

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԱՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ
7
ԱՊՐԻԼ
DIMANCHE
7 Avril
1935

ԺԱ՛Դ ՏԱՐԻ - 11e Année No 2774

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Ի՞ՆՉ Է ՄԵՐ ՈՒԶԱԾԸ

— •• —

Ի՞նչ եղած է «Յառաջ»ի տեսակէտը, այն հիմնական հարցին մէջ որ կապ ունի տարագիր բազմութեանց ճակատագրին հետ:

— Կեդրոնաձիգ եւ կենդանի, մեթոտիկ աչխատանք: Ընդհանուր զեկավարութիւն, որոշ կարգ ու սարքով, տրամադրելի՝ չարթուան վեց օրերը եւ օրուան բոլոր ժամերուն, ինչպէս որ եւ է պաշտօնատուն: Նոյն իսկ Թուրքիոյ նախկին առաջնորդարանները կրնային օրինակ ծառայել այս գործին համար:

Այդ, Փարիզի մէջ ունի՞նք այսպիսի հաստատութիւն:

Կրնա՞նք ցուցնել կեդրոնական եւ բանուկ հասցէ մը, ուր դիմողները բոլոր անոնք որ հոգեր ունին:

«Յառաջ» որ եւ է առեն չէ անտեսած ոչ երկու «օֆիս»ները, ոչ Գաղթ. Յանձնաժողովը (որուն գոյութիւնը ամէնէն առաջ անոր անդամները մոռցած են), ոչ ալ միւս բազմապրուխ եւ բազմատանի օրգանները:

Բայց, չմոռնալով հանդերձ, «Յառաջ» միշտ ալ պարտք սեպած է բացատրել թէ այդ օրգանները անկապ, անկեղրարան եւ պատահական գործունէութիւնը չի համապատասխաներ կացութեան պահանջներուն:

Մենք տարիներով յուզած ենք այս հարցը, գործնական առաջարկներ ալ ներկայացնելով: Երեք – չորս տարի առաջ, փորձ մըն ալ կատարուեցաւ միացնելու երկու «օֆիս»ները, բայց կէս ճամբան մնաց:

Երբ կազմուեցաւ Միացեալ Յանձնաժողովը, դարձեալ նոյն տեսակէտն էր որ կը բանաձեւէինք,— ամփոփում: Մէկ խօսքով՝ բանուկ մեքենայ մը, կեդրոնական հասցէ մը, իրաւասու իշխանութիւն մը,— բացատրեցէք ինչպէս որ կ'ուզէք:

Եւ այն խմբագրականին մէջ որ տեղի տուած էր «Իրազեկ»ի ծուռ, անճահ դիտողութեան, նոյն մտահոգութիւնն էր որ կը յայտնէինք:

Ըսել կ'ուզէինք թէ՝ Միացեալ Յանձնաժողովը, նոյնիսկ իբրեւ առժամեայ կազմակերպութիւն, դրական օրկան մըն է, բայց չի բաներ այնպէս ինչպէս կը պահանջէ կացութիւնը: Չունի դիւան կամ գործավարութիւն: «Մինչդեռ օրուան կեանքը զրասենեակ, հասցէ, գործակատար կը պահանջէ ամէն օր, նոյնիսկ ամէն ժամ»:

Արդ, ի՞նչ ըսել կ'ուզէ ցասկոտ «Իրազեկ»ը: Իր մատնանշած Մարմինը, իր տնավարի կազմակերպութեամբ եւ գործելու եղանակներով կը համապատասխանէ՞ կացութեան պահանջներուն:

«Իրազեկ» խմբագրութիւն սեպէր է մոռացութեան տալ միւս մարմինը,— այն որ կը կոչուի Քէյպէոի «օֆիս» եւ որ շատ աւելի օրինաւոր հիմեր ունի: Այս զրասենեակն ալ միասին առնելով եւ Միացեալ Յանձնաժողովը՝ անոնց գլխուն վերեւ, կը բաւե՞ն օրուան հոգերուն, իրենց ներկայ կազմակերպութեամբ եւ գործելու մեթոտներով:

Ահա բուն հարցը զոր անընդհատ կ'արծարծէ «Յառաջ», առանց որ եւ է վերապահութեան կամ նկատումի:

Միացեալ Յանձնաժողովին կազմութիւնը լաւագոյն առիթն էր ձեւ մը գտնելու համար այս անկեղրարան վիճակին, փոխանակ արժանապատուութեան խնդիրներ յարուցանելու եւ «ուղղամտութեան» քարոզ կարդալու:

Այդ պարագային, բոլոր դուռները ամուր փակուած պիտի ըլլային որ եւ է բախտախնդրութեան առջեւ, եւ ալէկն – ձախէն հաւաքուած մարդիկ չպիտի համարձակէին «ազգ. ժողով» խաղալ, ճակատ ճեղքելով եւ սիրտ պղտորելով:

Նոյնիսկ եթէ անկարելի համարուէր կեդրոնացումը, դժուար չէր գտնել աշխատանքի բաժանման ձեւ մը, որուն չնորհիւ ունենայինք բանուկ, սիրական եւ գործօն մեքենայ մը, տրամադրելի՝ չարթուան վեց օրը եւ օրուան բոլոր ժամերուն:

Մինչդեռ, այսօրուան կացութեամբ, ով որ սեղան մը եւ աթոռ մը ճարած է, եւ կինիք մը ունի ձեռքին տակ, եւ աւելի կամ պակաս վաւերական կապ՝ տեղական իշխանութեանց հետ, կրնայ գործ վարել իր հաշուին, իր հասկցած եղանակով, իրեն յատուկ պայմաններով եւ իր ուզած ժամուն:

Ահա վերջին փաստը,— Պուլկար Օսմանի խեղկատակութիւնը, որուն հետեւանքները գաղտնիք չեն ոչ ծածկանուն «Իրազեկ»ներուն, ոչ ալ մեզի համար:

Զենք ըմբռներ թէ մարդիկ ինչո՞ւ կ'անտեսեն այսքան տարական ճշմարտութիւններ, չարունակելով թիավարել հոսանքին ի վեր: Եւ այս՝ ճիշդ այն պահուն երբ աննախընթաց տագնապի մը մատնուած են աշխատաւոր բազմութիւնները, իսկ իրաւասու օրգանները կառչած են մեքենայի մը որ կը ճռնչէ ժանգոտած եւ աններդաշնակ անիւներու վրայ:

Բարեբախտաբար, քաղաքական կամ կուսակցական հարց ալ չունինք այս պարագային, որպէսզի մարդիկ պատրուակ փնտրէին ամուր կառչելու իրենց «ընկալեալ սովորութեանց»:

Եթէ տակաւին ժամանակը հասունցած չէ — մեզի համար չատոնց անցած է— որպէսզի ազգային կազմակերպութիւն մը ստեղծուի, գոնէ ջանացէք ամփոփել, եւրոպական, արդիական ձեւի մը վերածել այն օրկանները որոնք սահմանուած են վարելու առօրեայ հոգերը: Հաստատեցէք բանուկ մեքենայ մը, կեդրոնական հասցէ մը, ուր դիմեն բոլոր անձարները, նոյն իսկ օտարները, եթէ կ'ուզէք՝ իբրեւ առաջնորդարան Հայոց:

Ահա թէ ի՛նչ կը փնտռէ «Յառաջ», տարիներէ ի վեր, եւ աւելի սոսկողաբար՝ ներկայ պարագաներուն մէջ: Կը փնտռէ որպէսզի կարենայ ցուցնել բոլորին, նոյն իսկ իրեն դիմողներուն, փոխանակ ըստ բախտի խորհուրդներ տալու, եւ դուռնէ դուռ պտտցնելու:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

160,000 ՋԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ՊԱՀՈՒԻ՞Ն

— • —

Ուրիշ արտակարգ պատրաստութիւններ

Զինուորական բարձրագոյն յանձնաժողովը առջի օր քննելով ապրիլ 13ին լրացող զինուորներու արձակման խնդիրը, անհրաժեշտ դատեւ որ անոնք 3—4 ամիս եւս դրշի տակ մնան: Ներկայ էին նաեւ վարչապետը, արտաքին, պատերազմական, ծովային, օդանաւային նախարարները, Մարաջախտ Փէթէն եւայլն: Վերջնական որոշումը պիտի արուէր երկկ. նախարարական խորհուրդին կողմէ: Այս դասին զինուորներուն թիւն է 160,000:

Կարգ մը թերթեր կը կարծեն թէ նորէն զործօն ծառայութեան պիտի հրաւիրուի Զօր. Վէկան, սպայակոյտի նախորդ պետը, որ հանգստեան կոչուեցաւ քանի մը ամիս, տարիքը լրացուցած ըլլալով: Այդ պարագային պիտի նշանակուի սպարապետ, դասաւորելու համար ցամաքային, ծովային եւ օդանաւային ուժերը: Զօր. Վէկան մեծ հեղինակութիւն կը վայելէ իբրեւ մարաջախտ Ֆոշի նախկին քիկնապահը եւ ժողովրդականութիւն չհասց է իր յետպատերազմեան գործունէութեամբ:

Եթէ վերջնապէս որոշուի դրշի տակ պահել 160,000 զինուորները, մասնաւոր առաւելութիւններ պիտի վայելեն ընտանիքի պետերը կամ նեցուկները:

Զինուորական բարձրագոյն յանձնաժողովի միեւնոյն նիստի մէջ քննեց նաեւ կրաւորական պաշտպանութեան խնդիրը, որ կապ ունի քաղաքացիներու տարհանութեան հետ, ինչպէս եւ մասնագիտական հարցեր, իրագործելի դարձնելու համար Լոնտոնի օդանաւային պայմանագրութիւնը:

ԱՆԱՏԻԳՈՒԹԻՒՆ ԱՊՐԻԼ 11Ի ԺՈՂՈՎԻՆ ԱՌԹԻՒ

— o—o —

ԱՆԳԼԻՈՅ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿԻՆ ՁԵԿՈՅԾԸ — ՄՈՒՍՈԼԻՆԻ ԱՆՇԱՄԲԵՐ

Պ. Իտըն, Անգլիոյ «տեղեկատու»ն, հոլիւ Լոնտոն հասած, յայտարարեց թէ «ահարկու դժուարութիւններ կը ներկայացնէ քաղաքական կացութիւնը»: Ցեւոյ բացատրեց.— «Այդ դժուարութիւնները անյաղթելի չեն, սակայն անոնց յաղթելու համար անհրաժեշտ է որ իւրաքանչիւր ազգ իր դերը կատարէ: Մեր դերը պէտք է ըլլայ տեւական եւ հաստատուն քաղաքականութիւն մը եւ անխախտ պաշտպանութիւնը Ազգերու Դաշնակցութեան եւ հաւաքական ապահովութեան»:

Ինչպէս գրած էինք, նախարարական խորհուրդը երկուշաբթի օր պիտի զբաղի Պ. Իտընի զեկոյցներով, եւ ուղեգիծ մը պիտի մշակէ ապրիլ 11ի ժողովին համար:

Այս առթիւ, զանազան ենթադրութիւններ կ'ըլլան Անգլիոյ քաղաքական նուիրեան մասին: Ամէն պարագայի մէջ, սոսկ կը համարուի թէ արեւելեան դաշինքը ամրութեան դատապարտուած է առ այժմ, եւ Մեծն Բրիտանիա կը ձգտի աւելի լայն ծրագիր մը առաջարկել, փոխան չրջանային համաձայնութեանց: (Կ'ըսուի թէ Պ. Իտըն ջէօլն լլած առեն տեսակցած է Գերմանիոյ արտաքին նախարարին հետ): Մինչ այս մինչ այն, դիւանագիտական բանակցութիւնները կը չարունակուին Լոնտոնի, Փարիզի եւ Հռոմի միջեւ:

Ամէնէն ուշագրաւ երեւոյթը այն է որ Մուսոլինի անհամբերութեան նշանները կը ցուցնէ: «Ցուէյ»ին կարծիքով, Անգլիա սխալ կ'ընէ, «Պարկեշտ միջնորդ»ի դէր կատարելով, փոխանակ հաստատապէս կենալու Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ կողքին: Իրազեկ ապրիւրէ կը հաւատան թէ՝ իտալական կառավարութիւնը հետեւեալ տեսակէտները պիտի պաշտպանէ ապրիլ 11ի ժողովին մէջ.—

1. Անհրաժեշտ է որ Անգլիա, Ֆրանսա եւ Իտալիա միացեալ ճակատ կազմեն Սթրէզայի ժողովին մէջ, Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդին դիմաց հանդէպ (15 ապրիլ):

2. Հաւաքաբար աչխատին փետրուար 3ի ծրագիրը իրականացնելու համար, հիմ բռնելով Անգլիոյ ներկայացուցիչներուն ճամբորդութեան առեն քաղուած տեղեկութիւնները:

3. Հաւաքաբար ծրագիր մը կազմեն, Աւստրիոյ անկախութեան պաշտպանութեան համար:

4. Նկատի առնեն նաեւ միւս պարտեալ պետութեանց՝ Աւստրիոյ, Հունգարիոյ եւ Պուլկարիոյ զինուորական իրաւունքներու հաստատութեան խնդիրը:

Արդէն իսկ պատրաստութիւններ կը տեսնուին Սթրէզայի ժողովին համար: Մուսոլինի քաշուած է այդ վայրը, անհրաժեշտ հրահանգները տալու համար:

Վանիզելոս, նախարարներ, զօրավարներ դատի տակ

— • —

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՀԱՊԱՏԻԺԸ ԳՈՐԾԱԴՐՈՒԵՑԱՒ

Ապրիլ 5ին առտուն կանուխ Սելանիկի բանտին մէջ գնդակահարուեցաւ հեծելազօրքի հրամանատար Վօլանիս, որ մահուան դատապարտուած էր նախորդ օրը, իբրեւ դրդիչը Սէրէզի ապստամբութեան: Հազարապետը 1922ին վիրաւորուած էր Թուրքերուն դէմ կռուած առեն: Թէեւ ներում խնդրուած էր հանրապետութեան նախագահէն, բայց մերժուեցաւ: Այս առթիւ Թերթերը բազմաթիւ հետագիրներ կը հրատարակեն զաւառներէն, որոնք դիտել կուտան թէ հանրային կարծիքը համաձայն չէ մահապատիժներու:

Աթէնքի եւ Սելանիկի մէջ կատարուած հարցաքննութիւնները կ'ապացուցանեն թէ ընդդիմադիր հոսանքին բոլոր վարիչները ուղղակի կամ անուղղակի պատասխանատու են վերջին դէպքերուն: Այս պատճառով, զինուորականատեանին առջեւ պիտի դատուին Պ. Կոնտիաս (ժերակոյտին նախագահը), նախկին նախարար Սոֆուլիս, նախկին վարչապետներ Փափանաստասիու եւ Քաֆանտարիս, Միլոնաս, Սոֆիանոփուլոս, հանրապետական պաշտպանութեան լիկային վարիչները եւն.: Դատարանի որոշումով դրաւուեցան Կոնտիասի չարժուն եւ անշարժ առացուածքները:

Աթէնքի զինուորական տեսանը, որ յատկիկայ չարթու պիտի գումարուի Զօր. Ռէվիսասի նախագահութեամբ, պիտի դատէ զօր. Փլաստիրասը, Պ. Վենիզէլոսը, եւ տղան՝ Քիրիաքոսը, Պիրէոնի երկու երեսփոխանները, զօր. Փափուլասը, երեք բարձրաստիճան սպաներ եւ ուրիշ բազմաթիւ զօրականներ ու քաղաքացիներ:

Առեանին երկրորդ հաստուածը պիտի դատէ քսան քաղաքացիներ, որոնք ամբաստանուած են իբրեւ մեղսակից Սալամինէի նաւարանին ըմբոստութեան:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՇՈՇՈՐԹԱՊԱՏՈՒՄ

— o —

Երէկ առտու, ճիշդ այն պահուն երբ միտ ու ձեռ լարած էի կեր ճարելու համար տոզաշար մեքենային — ձեռագի՞ր — ներս մտաւ Հայրենակցական մը: Զոր բարեւ մը եւ մոլտաց.

— Այսպէ՞ս կը հետեւիք օրուան կացութեան: Մեր փիզիքական գոյութեան դէմ նոր վտանգ մը կը պատրաստուի եւ դուք լուր չունիք ...

— Ի՞նչ կայ նորէն, առտուն կանուխ: Խորհո՞ւրդ պիտի փոխադրէ հայ տարագիրները, թէ Թուրքիա յանձն առեր է բանալ դուռները:

— Զուարճալիք չէ, բարեկամ. լուրջ կ'ըսեմ: Ան կարդա՛:

Եւ Հայրենակցականը սեղանիս վրայ դրաւ լայնկեկ թուղթի մը, գրլուխը՝ «Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան կուսակցութեան Ֆրանսայի շրջանի»: Անոր տակ՝ «Կոչ Հայրենակցական միութիւններուն»: Ստորագրութիւնը՝ «Ս. Դ. Հնչակեան կուսակցութեան Ֆրանսայի շրջանի վարիչ մարմին»:

Ակնթեղն առաջ զարմացայ որ այս թուղթիկը չերեւցաւ Փարիզի Հնչակեան օրկանին մէջ:

Ուրեմն, այս յայտարարութեան տէրը ուրիշ «Վարիչ Մարմին» մըն է.— նոյնիսկ «Սոցիալ – Դեմոկրատ Հնչակեան» որքան միւսը, բայց բոլորովին անջատ եւ ինքնավար:

Խօսակիցս լուսաբանութիւններ տուաւ այս մասին, պատմելով երկու օր առաջ գումարուած ժողով մը, բայց չուզեցի լսել, եւ հարեւանցի ակնարկ մը նետեցի թուղթիկին վրայ:

Ի՞նչ է պատահեր:

Խնդրեմ, կարդացէք ձեր սեփական աչքերով.

—«Մարտ 14–15ին Ժընեւի մէջ կայացող եւ 13 կառավարութեանց պատուիրակներէն կազմուած՝ Նանսէնեան Գաղթականաց Միջկառավարական Յանձնախումբը, որուն կը մասնակցէին Պատիսեան եւ Բալշեան, գործնական միջոցներ կարգադրած է իրականացնելու համար՝ Նանսէնեան Օֆիսին կողմէ Ազգերու Ընկերակցութեան Ընդհանուր Ժողովին 15րդ նստաշրջանին եւ Ընկերակցութ. Խորհուրդին 84րդ նստաշրջանին կողմէ վաւերացուած հետեւեալ բանաձեւը.—

«Ընդհանուր Ժողովը կը խնդրէ Նանսէնեան Օֆիսէն չարունակել եւ ընդլայնել իր Յանձնքերը, որպէսզի կարելի ըլլայ գաղթականները հաստատել անդրովկիանոսեան երկիրներու մէջ»:

Ուրեմն, կատարեալ «տեղահանութիւն»,— իրենց բառով — «իրթիւ հատականիներու պակաս թողած լրացնելու բարբարոսութիւն»:

Ու մինչ միւսները կը բնաւան, Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան կուսակցութեան վերջին ծրագիրը կարդալ կ'ուզէի, որ կը պարունակէ հետեւեալ կէտը.

«Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ ներկայացնել Հայ ժողովուրդի իրաւունքները, մասնաւորապէս՝ Հայ գաղթականութեան հարցը»:

Ուրեմն, ի՞նչ կայ նորէն, ինչո՞ւ այս աղմուկը:

Ուրեմն, Հնչակեան կուսակցութեան Ֆրանսայի շրջանի վարիչ մարմինը կ'ուզէ՞ ինքնուրոյն գործել, ինքնուրոյն ներկայացնել Հայ գաղթականութեան հարցը Ազգերու Ընկերակցութեան առջեւ

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՀԱՅԿԱԶՆՈՒՆԻ

ԿՏՈՑՎԱԾՆ ՊԱՏՄՎԱԾՔԸ

Թարգ. Հ. ՍՈՒՄԱԽԵԱՆ

Մարդիկ միշտ ուզած են իմանալ ամեն բանի պատճառը, ամեն բանի ծագումը, ամեն բանի սկիզբը։ Ինչպես որ ամեն մարդ ուզում է գիտենալ իր ծնողների անունները, իր ծննդավայրը, իր ծննդյան թիվը, այնպես էլ ամեն ազգ ուզում է գիտենալ իր ծագումը, իր սկիզբը։ Ամեն ազգ ունի իր ծագման մասին իր ավանդությունները, որոնք ժողովրդական երևակայության արգասիք են։ Ամեն ազգ ունի իր ծագման մասին իր ավանդությունները, որոնք ժողովրդական երևակայության արգասիք են։ Ամեն ազգ ունի իր ծագման մասին իր ավանդությունները, որոնք ժողովրդական երևակայության արգասիք են։

Հայ ժողովուրդն էլ ունի իր ծագման մասին իր ավանդությունները։ Հայ ժողովուրդն էլ ունի իր ծագման մասին իր ավանդությունները։ Հայ ժողովուրդն էլ ունի իր ծագման մասին իր ավանդությունները։

Հայ ժողովրդի ծագման մասին ավանդությունները պատմական մեծ արժեք ունեն։ Հայ ժողովրդի ծագման մասին ավանդությունները պատմական մեծ արժեք ունեն։ Հայ ժողովրդի ծագման մասին ավանդությունները պատմական մեծ արժեք ունեն

Ցտեսություն հայոց

— Ա —

Ամեն անգամ որ Ֆրանսիայի մեջ հայ մը կը հանդիպի ֆրանսացիի մը, անոր առաջին խոսքը կ՚ըլլայ.

— Ե՞րբ կը վերադառնաս Հայաստան։

Ամեն անգամ որ ֆրանսացի մը կը հանդիպի հայ մը, անոր առաջին խոսքը կ՚ըլլայ.

— Ե՞րբ կ՚երթաս Հայաստան։

Ամեն անգամ որ հայ մը կը հանդիպի հայ մը, անոր առաջին խոսքը կ՚ըլլայ.

— Ե՞րբ կ՚երթանք Հայաստան։

Ամեն անգամ որ հայ մը կը հանդիպի ֆրանսացի մը, անոր առաջին խոսքը կ՚ըլլայ.

— Ե՞րբ կ՚երթաս Հայաստան։

Ամեն անգամ որ ֆրանսացի մը կը հանդիպի հայ մը, անոր առաջին խոսքը կ՚ըլլայ.

— Ե՞րբ կ՚երթանք Հայաստան։

Ամեն անգամ որ հայ մը կը հանդիպի հայ մը, անոր առաջին խոսքը կ՚ըլլայ.

— Ե՞րբ կ՚երթանք Հայաստան։

Ամեն անգամ որ ֆրանսացի մը կը հանդիպի ֆրանսացի մը, անոր առաջին խոսքը կ՚ըլլայ.

— Ե՞րբ կ՚երթաս

Ասոնց մէջ կը գտնուի Վենիզէլոսի սանը, Փխթոլաքիս, որ ուրիշ բաներու կարգին կ'ամբաստանուի թէ ըմբոստութենէն քանի մը օր առաջ կրեակէէն Աթէնք անցած եւ բանակին ու նաւատորմին բազմաթիւ սպաներուն հաղորդած է Վենիզէլոսի վերջին հրահանգները։ Ամբաստանեալը տրամադրելի կարեւոր գումարներ ունէր այս նպատակին համար։ Իր ստացուածքները գրաւուեցան մարտ 12ին։

Կրետէի ապստամբներն ալ Աթէնքի մէջ պիտի դատուին։ Հարցաքննու – թիւնները եւ դատավարութիւնները կը փութացուին, որպէսզի ժամանակին վերջանան եւ կարելի ըլլայ վերցնել պաշարման վիճակը, երեսփոխանական նոր ընտրութեանց համար։

⁂ Նախկին վարչապետ Պ. Մխխալաքուխուլոս մերժեց անդամակցիլ 25 հոգինոց յանձնախումբի մը, որ պաշտօն ունի վերաքննելու սահմանադրութիւնը։

⁂ Պ. Ցայտարիս արձակուրդ ստացած ըլլալով, վարչապետութիւնը առժամապէս կը վարէ պատերազմական նախարարը, Զօր. Քոնտիլիս։

Բացառիկ միջոցներ Ալժերիոյ մէջ

Կառավարութիւնը միշտ ուշադրութեամբ կը հետեւի Ալժերիոյ կացութեան, նկատի առնելով թէ համիսլամական եւ թէ յեղափոխական խլրտում – ները։ Կը յիշուի թէ վերջերս այդ գաղթավայրը գնաց ներքին նախարարը, եւ այս առթիւ ուշագրաւ վիճաբանութիւններ տեղի ունեցան խորհրդարանին մէջ։

Երէկ պաշտօնաթերթերը հրատարակեց ներքին նախարարին մէկ հրամանագիրը, հետեւեալ բովանդակութեամբ.— Ով որ Ալժերիոյ բնիկները, ֆրանսացիները, հետեւեալ երկիրներու բնիկները կամ օտարականները որ եւ է տեղ եւ որ եւ է միջոցով կը դրդէ անկարգութիւններ կամ ցոյցեր կատարել ֆրանսական վեհապետութեան դէմ, գործօն կամ կրաւորական դիմադրութիւն փորձել պետական օրէնքներու, հրամանագիրներու, կանոնագիրներու կամ հրամաններու դէմ, պիտի դատապարտուի 3 ամիսէն երկու տարի բանտարկութեան եւ 500–5000 ֆրանք տուգանքի։ Եթէ յանցաւորը պաշտօնատար է, պատիժները կրնան կրկնապատկուիլ։ Ահեկ զատ են – թական կրնայ 5 — 10 տարի զրկուիլ պետական պաշտօնէ։

Շեխեռու պատգամաւորութիւնը Պատտատ կ'երթայ 86 կառիճով

Պաղտատէն կը հեռագրեն ապրիլ 4 թուականով.— Նոր զահլիճին կապմութեան քանի մը օր վերջը խաղաղութիւնը վերեւ հաստատուեցաւ մինչեւ Եփրատի չրջանին մէջ, որովհետեւ երկու ըմբոստ ցեղապետները, Շեխ Ասիւլ Վահիա Շուքար եւ Շեխ Շալան Աթիյա յայտարարեցին թէ զոհ են որ իրենց ցաւերը պիտի զթմանուին նոր զահլիճին կողմէ։ Երկու ցեղապետները Պաղտատ եկան անցեալ չաբթու, իրենց հպատակութիւնը յայտնելու համար։ Իրենց հետեւորդները կը բաղկանային սպառազէն բազմութենէ մը որ տեղաւորուած էր 86 կառքերու մէջ։ Թափորը անցաւ քաղաքին փողոցներէն։ Երկու ցեղապետները տեսակցեցան վարչապետին եւ ներքին նախարարին հետ եւ ստնկնդրութեան ընդունուեցան թագաւորէն, որուն յայտնեցին իրենց հաւատարմութիւնը, վարչական բարենորոգումներ խնդրելով։ Բայց կացութիւնը կնճռոտեցաւ, երբ հիւսիսէն ալ Պաղտատ հասան 60 ցեղապետներ, իրրեւ ներկայացուցիչները Իրաքեան Քիւրտիստանի։ Երեւի կ'ուզէին հակադրել Եփրատի ցեղախումբերու ցոյցին, քանի որ, համաձայն պաշտօնական զեկոյցին, իրենց միակ նպատակն էր գործակցիլ կառավարութեան եւ ապահովել «Իրաքի բոլոր ցեղերուն եւ կրօնքներուն միութիւնը»։ Ասոնք ալ ընդունուեցան երի – տասարդ թագաւորին կողմէ։

— . —

ՀԱՐԿԱՏՈՒՆԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ընդհ. ժողովը, որ կը ներկայացնէ **1153** սէնտիֆաներ կամ խմբակցութիւններ, նամակ մը ուղղելով վարչապետին, խնդրեց վերջնապէս ջնջել երեսի. ժողովին նայածեռնութեան իրաւունքը՝ ծախերու բուէարկութեան համար։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ

ՖՐ. Կ. ԽԱՉԻ ՓԱՐԻԶԻ եւ ՔԱՇԱՆ-ՊԱՆԵՒՕԶԻ Մ.-ՃԻՒԼԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ

7 Ապրիլ կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 2.45ին

Պեօիկթաշլեան սրահին մէջ, 26, Rue Troyon, Sèvres. (Métro. Pont de Sèvres)

ԿԸ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒԻ «**ՋՒՕԿՕՆԴԱ**»

(Ցրամ 4 սրար Գաբրիէլ տ'Անունցիօյի)

Տոմսերու գիները 10, 7 եւ 5 *ֆրանք։ Միջնարարներուն պիւֆէ։*

Salle des Sociétés Savantes

24 rue Danton, Métro Odéon–St. Michel

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԵՒ ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՏԻԿԻՆ ԳԱՅԵԱՆԷԻ ԿՈՂՄԷ

14 Ապրիլ կիրակի երեկոյ ժամը *8.45*ին, ՕՕՍԻԼԹ ՍԱՎԱՆԹ սրահին մէջ

Լաւագոյն ուժերով կը ներկայացուի՝

ՍԻՐՔԻՆ ՄՕԼ ԱԼԱՆ

Արեւելեան յայտնի գուսանի գուարթ օրէրէթը՝ 4 արար։

Կը մասնակցին՝ Տիկ. Գայեանէ, Տիկ. Խաչատուրեան, Օր. Անահիտ, Տիկ. Ազնաւորեան։ Պ.ներ՝ Ազնաւորեան, Սվաճեան, Գէորգեթեան եւ Յակոբագ։

Տոմսերու գին՝ 5, 10, 15 եւ 25 *ֆր, — կը ծախուին ծանօթ տեղերը։*

Ընդհ. հասցէ. Mme. K. Loukianoff. 39 Ave. des Moulineaux Boulogne, Seine.

CAFÉ EL ATLAS

30, Rue des Ecoles եւ 16, Rue des Carmes֊ի անկիւնը, Paris (5).

Tél. Odéon 53 - 55, Մէթրօ Maubert Mutualité.

Արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ։ Prix Fixe 8 եւ 10 ֆր.։

Անարատ օդի եւ զանազան աղանդերներ։

Քանունի ցնկոր, քամանջիստ ցովհաննէս եւ ուտի փացլակ՝

կը նուագեն Արեւելեան եղանակներ սամն իրիկուն ժ.ը 8 - 12։

Միմիայն թրքական սուրճ 1 ֆր. 50։

CABINET de Me V. YARJANIAN

JURISCONSULTE

44, Rue Lafayette – Paris (9) **Métro: Peletier Tél. Prov. 78 – 38**

Կը տանձնէ Ազեւտրական, Պատժական եւ Քաղաքային ամէն տեսակ դատեր։ Իրաւագիտական խորհրդակցութիւններ դատական եւ վարչական գործերու համար գրաւոր եւ կամ բերանացի։ Նախարարութեանց եւ բոլոր պաշտօնատուններու մօտ, վարչական եւ իրաւական դիմումներ։ Հայ առեւտրականներու եւ անհատներու մանաւանդ դիւրութիւններ պատուագիր վճարման համար, նկատի առնելով ներկայ տնտեսական տագնապը։ Մանաւանդ սպասարկութիւն քաղաքային եւ կրօնական ամուսնալուծման դատերու համար, ինչպէս նաեւ վիզայ Ամերիկա մեկնելու համար։ Արագութիւն եւ գաղտնապահութիւն։ Դիմեցէք եւ պիտի ստանաք ամէն գոհացում։ Գաւառներէն եւ արտասահմանէն եղած գիմումներուն կը պատասխանուի անմիջապէս։ Առաջին խորհրդակցութիւնը ձրի է։

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՍԳԱՉԱՆԴԻՍԻՆ ՔՕԱՆԱՄԵԱԿԸ

Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՏՕՆԷ ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԷԿԸ

ԹՈՄԱՆԻ ՄԷՋ

Այսօր կիրակի, կէսօրէ վերջ

ԿԸ ԽՕՍԻ **Պ. ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԻԵԱՆ**

Հանդէսին յայտագրի մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ

LOTERIE NATIONALE *4rդ շաբ. վիճակահանութիւնը Ապրիլ 16ին*

ԱՄԲՈՂՋ ՏՈՄՍԱԿՆԵՐԸ ԾԱԽՈՒԱԾ ԵՆ

ԾԱԽՈՒ ԵՆ.— 1/4, 1/10 *եւ* 1/20 *ՏՈՄՍԱԿՆԵՐ ՄԻՆՉԵՒ* 16 *ԱՊՐԻԼ ԻՐԻԿՈՒԱՆ ԺԱՄԸ* 9*ր։*

Courses de chevaux à Paris — Prix du Président de la République.

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՐԳԵՒ 3,000,000 *ֆր.։ ԱՄԲՈՂՋ ՏՈՄՍԱԿԸ* 36 *ֆր.* 1)2 *տ.* 20 *ֆր.* 1)4 *տ.*10 *ֆր.,* 1/10*տ.*5։

Loterie Coloniale Française Marocaine ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԱՊՐԻԼ 14ԻՆ

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՐԳԵՒ 1,000,000 *ՖՐԱՆՔ*

Loterie Monaco. *ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՐԳԵՒ* 200.000 *ՖՐԱՆՔ. ՏՈՄՍԱԿԸ* 2 *ՖՐԱՆՔԷ*

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՍՊՐԱՆՔՆԵՐ *ՌՈՒՍԵՐԷՆ* ՀԱՄԱՐ։

A. GODOVANNIKOFF, 30, Qnai de Passy, Paris (16). Tél. Jasmin: 01-50

Justin de Marseille

RÉALISÉ PAR MAURICE TOURNEUR

D'APRÈS UN SCÉNARIO ORIGINAL DE CARLO RIM

ԱՊՐԻԼ 11 - 24

Նախաձեռնութեամբ Շ. Ց. Դ. կարտանի «ՆԻԿՕԼ-ԴՈՒՄՈՆ» ենթակոմիտէի եւ ժամանակցութեամբ Շ. Ց. Դ. Էքսի «ՔԵՌՒ» խումբի. կրթասիրաց Միութեան եւ «Անդրանիկ» ճաշարանի։

Այսօր, կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին Շ. Ց. Դ. ՏԱՆ մէջ։

կը խօսի ընկեր Հ. ՄԵՐԼԻՆԿԻԼԵԱՆ

կը ներկայացուի «ԿՈՑՐ ԱՇՈՒՂԸ»

Մուտքը՝ ազատ է։

F. THUILLIER & Cie.

35, Avenue d'Italie, 35 Paris (13). R. C. 242.964

Հայ տնօրինութեան յանձնուած ֆրանսական մեծ լուսանկարչատուն

Ազանձին, ընտանեկան եւ հարսանեկան խմբանկարներ

եւ ակրանտիսմաններ. գունաւոր պատկերներ եւայլն

ՁԱՇԱԿԱՒՈՐ ԵՒ ՄԱՏՉԱԼԻ ԴԻՆԵՐՈՎ

գարթ տ'իտանտիթէի նկարներ, արագ եւ մաքուր

ՁՈՒՆ ՄԹԵՐՔ KODAKS ՆԵՐՈՒ

Ամաթէօրներու յատուկ ամէն տեսակ լուսանկարչական պիտոյքներ

Travaux d'amateurs, dévelopement des pellicules tous formats

Գին՝ 1 ֆր. 75, Tirage sur velox *6×9= ֆր. 0.60, 6½×11 ֆր. 0.70, տպրանտիսմաններ՝ 9×12= 2 ֆր. 50, 13×18= 3 ֆր. 75, 18×24= 6 ֆր.*

ԵԳՈՒԱՐԴ ՓԱՆՈՍԵԱՆ *35, Avenue d'Italie*

Մէթրօ՝ Place d'Italie *կամ* Tolbiac

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Ոսպ եւ օրմիգիւ *կարող լաւ գործաւորուհիներ։ Ներկայանալ նմոյշներով առաւօտները, Պ. ՏԱՐՕՆԵԱՆԻ՝*

2, Rue St. Philippe, Մէթրօ՝ Sentier.

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

ՎԻՐԱԲՈՅԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

16, Rue de Vaugirard, PARIS (6e) Մէթրօ՝ ՕՏԷՕՆ կամ ՍԷՆ ՄԻՇԵԼ

ՀԵՌԱԶԱՑՆ՝ **ODÉON 76–22**

Կ'ընդունի ժամը 9 – 12 եւ 2 – 8, իսկ կիրակի միայն կէսօր

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ԲԱԺ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻՆ

Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ իզմիրի ազգ. հիւանդանոցին

33, Rue Poissonnière (Rex սինեմային ճիշտ քովը)

Մէթրօ՝ Bonne-Nouvelle

Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը *14—18* եւ ժամադրութեամբ։

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան **ՓԼՕՐԻԱ**

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշել *Հեռաձայն* **Danton: 52-73**

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՓՆՏՈՒԵՑ�էՔ ԵՒ ԿԱՐԴԱՑԷՔ երգիծաթերթ՝ «ՄԵՂՈՒ», փարիզի եւ շրջանի ծառայի ցրուիչ Պ. ԱԽԵՏԻՍԵՆ։

ԿԸ ԳՆԵՆՔ ամէն տեսակ ասեղի բաներ գինով հին առարկաներ, ոսկի, արծաթ, գոհարեղէն, մետայլ, դրամներ եւ կարտուչներ։ Կը ճանաչենք Նաեւ Լօթըրի Նասիոնալի մէկ տասներորդ տոմսակներ։ Դիմել՝ BANQUE — 58, Rue Lafayette. Paris.

ԳԱՑԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe. LYON

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— *Տիկին Տիգրանուհի Բովհաննէսեան (Ծննեալ Պօտուքեան, Պոլիս), Ծնողքը երջնկացէ, կը փնտռէ իր եղբայրը Գէորգ Բովհաննէսեան, հօր անուն՝ Բովհաննէս, մօր անուն՝ Գայեանէ, Պալքանեան պատերազմին Գէորգ մեկնած է Պուլկարիա։*

Իմացնել՝ Mme. Dikranouhi Bodoukian*ի*, 16, Rue Victor Hugo, Gentilly, Seine, France.

— *Մարիամ Թադէոսեան կը փնտռէ իր մօրեղբայրը՝ Հաճընցի Մինաս Մամասեան որ* 1914 — 1931 *կը բնակէր Փարիզի* 11*րդ թաղամասին մէջ։ Կը փնտռուի նաեւ Մինաս Թօսունեան։ Իրենց հասցէն իմացնել «Ծառայ»ի խմբագրութեան։*

— *Զէնկիլէրցի Տիկին Սաթենիկ Ձիլէրճեան կը փնտռէ իր որդին Սաւիան Ձիլէրճեանը* 32 *տարեկան, հօր անուն՝ Նազարէթ (Զէնկիլէրցի), քրոջ անուն՝ Վարդուհի,* 1932*ին մինչեւ յուլիս ամիս կը գտնուէր Մարսէյլ,* 10, Rue Audier le Canet. *Կը խնդրուի իր հասցէն գիտցողներէն իմացնել Տիկին Մ. Ձիլէրճեանի*, 33, Rue de Choisy, Alfortville (Seine)։

Le Gérant: **H. STEPHAN**

Imprimerie **A. DER (AGOPIAN)**

17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՆՈՐ ԺԱՄՍՑՈՑՑ ՄԸ

Ջուիցերիական նոր ժամացոյց մը որ մեքենական եւ տեւական կերպով ցոյց կուտայ օրերը։ Ժամացոյցին տուփը քրոնաւոր նիքէլ է եւ զարդանկարուած։ Երաշխաւորութիւն 5 տարուան համար։ Ժամացուցակին մէջտեղի բացուածքէն կ'երեւի օրուան անուանքը։ Թուականին փոփոխութիւնը տեղի կ'ունենայ յիշատ կէս գիշերին։ Մէկ օրը վերջացած միւսը կը սկսի։ Գինը 35 ֆր.։ Կը դրկուի **contre remboursement**ով։ Եթէ ժամացոյցը լաւ չաշխատի փոխարժէքը կը վերադարձուի։ Արտասահմանէ եղած պատուիրաքներու համար դրկել 50 ֆր. կանխիկ։ Հասցէները գրել ընձեռնելի եւ որոշ։ Այս ժամացոյցը չծախուիր ժամագործներու մօտ։

Դիմել՝ **Maison EMBO,** 24, Rue de Civry, Paris (16). Dep. AR.

ԻՐԱՒԱԳԷՏ Մ. ՉԱՑԼԱԳ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ եւ ՊՈԼՍՈՑ ԻՐԱՒԱԲԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆՆԵՐԷ

կ'ընդունի ամէն օր առաւօտները ժամը 9-12 *և* երեկոները 5-7։

208bis Rue Lafayette, Paris. Métro Louis Blanc

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(12 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

159, Rue Lafayette **Tél. Nord 68 - 02**

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անմամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարաններու առջեւ, կուտայ **certificats de coutumes**ներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները։

Ամէն տեսակ մասնաւոր հանգամանք ունեցող վաւերաթուղթի խմբագրութիւն, ընկերութեան կազմութիւն եւ հաշուեյարդար։ Նախարարութեանց եւ հանրային վարչութեանց ուղղուելիք խնդրագիրներ եւ բղթակցութիւններու կազմութիւն։ Հարկային գեղչեր։ Ներկայ տնտեսական կացութեան պատճառաւ խորհրդակցութիւններ կը տըրուին **10** ֆրանկի, իսկ նամակով եղած խորհրդակցութեանց համար **15** ֆրանկ։

Կ'ընդունի ժամը 9—10 *եւ* 17 — 19։ *Նաեւ ժամադրութեամբ*

ԿՈՒԶԷ՞Ք ՉՈՒՏ ԽԱՂՈՒԷ ԵՒ ԱՆԻՍՕՆԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ՕՂԻ ԽՄԵԼ

ՀԱՐՑՈՒՏԻՔ
ՓՏՏՈՒԵՑՔ
ԵՒ ԳՆԵՑՔ

ՐԱՔԻ ՏԻԿԶ

ԱՐՒԱՑԱԿԱՆ ԽՄԻՉՔ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՔ
ԱՆԱՐԱՏ
ԱԽՈՐԺԱՐԵՐ

Պոլսոյ օղին է որ ձեր ուզածին պէս կը ներմկնայ եւ բէֆի կուտայ։

Ֆրանսայի համար արտօնատէր՝ Ց. ՏԱԼԱՓԻԲԻԵԱՆ

8, Rue Suffren, MARSEILLE, Tél. D. 70-89

Փարիզի ներկայացուցիչ Գ. ՃԻՏԷՃԵԱՆ,

75, Ave. Victor – Hugo, **Clamart (Seine)**

Լիոնի ներկայացուցիչ ՃԷՆԿԷՏՐԵԱՆ եւ ԹԷՐԶԻԵԱՆ

211, Rue de Crimi

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70
(ԵՐԹԵԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՆ ԱՌ ԱՄՍԵԱՑ ԵՒ ԱՄՍԵԱՑ

Թրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՆՐԵՒԱՇԱԲԹ
9
ԱՊՐԻԼ
MARDI
9 Avril
1935

ԺԱ ՏԱՐԻ - 11e Année No 2775 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՐՏԱՔՍՈՒՄ ԵԻ ՈՒՐԻՇ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

— •• —

Ինքնութեան թուղթերու նորոգման տաթիւ, չատ մը աչխա – տաւորներ մտահոգուած են նոր անակնկալի մը,— Արտաքսում:

Այսպէս, տարիներ առաջ զործուած, նոյնիսկ բանտարկու – թեամբ վերջացած պարագաներ երեւան կը հանուին, եւ ենթական ոչ միայն աչխատանքի արտօնագիր չստանար, այլեւ վրայ կուտայ իր անձնագիրը (ինքնութեան թուղթ):

Առ նուազն հինգ պարագաներ իմացանք, անցեալ շաբթու:

Ակզ, անձնագիրներու նորոգման շարքը չէ վերջացած տակա – ւին: Միւս կողմէ, ամէն լուր խմբագրութեան չի հաղորդուիր, որպէսզի կարելի ըլլար իմանալ ամբողջական պատկերը: Եւ վեր – ջապէս, մինչ Փարիզի եւ արուարձաններու մէջ հասած են մինչեւ « Լ » գիրը (Փրանսերէն), գաւառի մէջ դեռ այրուբենի առաջին տառերն են որ կը կանչուին:

Ամէն պարագայի մէջ, առ նուազն մէկ ամիսէն կրնայ պար – զուիլ ամբողջ կացութիւնը:

Այն առեն է որ, երեւան պիտի գայ ոչ միայն արտաքսելիներու ցանկը, այլ եւ աչխատանքի արտօնագրէ զրկուած աչխատաւոր – ներու համեմատութիւնը:

Այս վերջին պարագան աւելի վրդովիչ պատկեր մը կը ներ – կայացնէ, գաւելով մինչեւ հիմա եղած արդիւնքէն:

Ակզէն իսկ խոչոր թիւ մը կը կազմեն անոնք որոնց քսան Փր – անքնոց թուղթերը առած եւ հարիւրնոց տուած են: Ուրիշ խօս – քով, զրկած՝ վարձու աչխատաւորի հանդամանքէն:

Տակաւին կան դժբախտներ ալ որոնք ուրիշ անելի մը մատ – նուած են.— 1· Գործատէրը կը մերժէ վկայական տալ.— 2· Աչ – խատաւորը պատահական գործերու կապուած ըլլալով, չի կրնար գործատէր ցուցնել, որպէսզի վկայական ստանայ:

Հետեւելով օրուան դէպքերուն, կը նկատենք թէ առհասարակ աչխատանքի արտօնագրէ կը զրկուին անոնք որ հպատակ են օտար պետութեան մը (Լիբանան, Սուրիա, Իրան եւն.), եւ ոչ թէ բառին բուն իմաստով «հայմաթլօս» կամ «ըէֆիւժիէ»:

Այս առթիւ, ուշադրաւ պարագայ մը.— Այսօր, Գ. էջին մէջ, հրատարակած ենք Մարսէյլի ձեռնհաս իշխանութեան հրահանգը՝ անձնագիրներու նորոգութեան մասին:

Ինչպէս պիտի կարդաք, չարք մը նպաստաւոր պայմաններու կարգին, յատկապէս կը չեշտուի հետեւեալ կէտը.—

ՕՏԱՐԱԿԱՆՆԵՐ ՈՐՈՆՔ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՓԱԽՍՏԱԿԱՆՆԵՐ ԵՆ ԵԻ ՀԱՑՐԵՆԻՔ ՉՈՒՆԻՆ:

Ինչպէս կ'երեւայ, ապարդիւն անցած չեն դիմումները, եւ վարչական իշխանութիւնը հետզհետէ կ'ըմբռնէ թէ ճշմարիտ անելի մը առջեւ կը գտնուի ոչ միայն հայրենազուրկ տարագիրը, այլեւ կառավարութիւնը ինք:

Այս վերագնահատման ուրիշ մէկ ապացոյցը կը կազմէ այն օրինագիծը, զոր ներս. Ժողովին ներկայացուցած են խումբ մը ազգակցական երեսփոխաններ (տես լուրերու բաժինը):

Ընթերցողները պիտի յիշեն թէ՝ ուրիշ օրինագիծ մը կազմած է մեր բարեկամը, Պ. Մուրէ, աւելի լայն բովանդակութեամբ եւ ապահովելով բազմաթիւ երեսփոխաններու հաւանութիւնը:

Մէկ խօսքով, ընդհանուր անստուգութեան մէջ, պակաս չեն բարենշան երեւոյթները ալ:

Անշուշտ, մինչեւ նոր օրէնքի մը քուէարկութիւնը, տուժողը պիտի տուժէ, հին մեղքի մը պատճառով կամ իբրեւ հետեւանք ճարտարագործական այսինչ ասպարէզին խճողման:

Սակայն, այս պարագային ալ չատ բան կախում ունի ինք – բարկու աչխատաւորին արձնութենէն եւ օրինապահութենէն:

Պէտք է միանգամ ընդ միշտ մէկդի դնել արեւելեան ունակու – թիւն մը,— «Ասանկ ալ կ'ըլլայ, անանկ ալ»: Պէտք է հարցա – բանները լեցնել ուշադրութեամբ, վճռանակ առաջին հանդիպո – ղին բառեր պատմելու եւ զրի առնել տալու:

Այս կարգի անհոգութեանց կամ անկանոնութեանց մասին հը – բահանգիչ տեղեկութիւններ կը հաղորդէ այսօր, Մարսէյլի մեր աչխատակիցը:

Ապահովաբար ուրիշ քաղաքներու մէջ ալ կարեւոր թիւ մը կը կազմեն անոնք որ տուժած են իրբեւ հետեւանք թերի կամ թափ – թափած պատասխաններու:

Ներկայացնելով այս ցիրուցան պարագաները, նպաստաւորն ու բացասականը, արտաքսանօրէն կը հասնինք մի եւնոյն եզրա – կացութեան.— Աւելի մեթոտիկ եւ արագաչխատանք՝ բոլոր ի – րաւասու օրկաններու կողմէ:

Երբ անդադար կը յիչեցնենք որ թուանչաններով խօսին, բա – ցորոչ է մեր միտքը եւ անվիճելի՝ խնդիրը:

Այսպէս, երբ կ'ուզէք օգտուիլ նպաստաւոր երեւոյթներէն, օրինակ՝ ներում առնալ արտաքսելիներու կամ արտաքսելիներու համար, պարտաւոր էք ձեռքի տակ ունենալ մանրամասն ցանկ մը, որ ներկայացնէ այդ կարգի դժբախտներու թիւը:

Որ եւ է իշխանութիւն չի կրնար յանձնաժողովի տակ մտնել կամ բարեխօսել անորոչ տեղեկութիւններու եւ ընդհանուր խօս – քերու վրայ: Պէտք է աչքի առջեւ ունենայ չօշափելի պատկեր մը, — թուանչան եւ կացութիւն:

Նոյն պայմանը՝ աչխատանքէ կամ նպաստէ զրկուած դժ – բախտներու համար, կամ հպատակութեան խորութենէն առթիւ:

Գոնէ քանի մը ամիս աւելի գործօն, լարուած եւ ծրագրեալ աչխատանք, թօթափելով «ընկալեալ սովորութիւնները» եւ ինք – նահոգ կամ ինքնահաւան վարժութիւնները:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԱՊՐԻԼ 11Ի ԺՈՂՈՎԻՆ ՀԱՄԱՐ

— o–o —

Իտալիա ամուր, Անգլիա վարանոտ

Վերջին պատրաստութիւնները կը տեսնուին, ապրիլ 11ի ժողովին համար, որ թէեւ Սթրէզայի խորհրդաժողով կը կոչուի, բայց կը թուի թէ պաչտօնա – պէս պիտի կոչուի Բոլոմեան (նոյն կղզիներու անունով):

Իրարեկ ապրիւրէ կը հաւաստեն թէ մեծ տարակարծութիւններ կը տիրեն մասնաւորապէս Անգլիոյ եւ Իտալիոյ միջեւ: Մուսոլինի դիւզ մը քաչուած ըլ – լալով, մասնաւոր ծրագիր մը կը մշակէ այս ժողովին համար: Կ'ըսուի թէ Գերմանիա տրամադիր է միանալու հաւաքական ապահովութեան ծրագրի մը, պայմանաւ որ մերժուի օդնել նախայարձակ պետութեան: Մեծն Բրիտանիա չուզեր ընդունիլ նախայարձակին դէմ զինուորական միջոցներ ձեռք առնելու պայմանը: Ֆրանսա, Ռուսաստան եւ Զեխոսլովաքիա անօգուտ կը դանեն առաջադրուած դաչինքը, եթէ մասնակցողները պարտաւոր չըլլան պատժական կամ զինուորական զործողութիւններ կատարելու նախա – յարձակ պետութեան դէմ:

Ամէն պարագայի մէջ, չատ բան կախում ունի Անգլիոյ բանելիք դիրքէն: Անգլ· դահլիճը գումարուեցաւ երէկ, վերջնական ուղեգիծ մը կազմելու հա – մար: Պ· Իդըն բացակայ էր, հիւանդացած ըլլալով օգանաւային ճամբորդու – թենէն: Ֆրանսայի դիրքը պիտի ճչգուի ապրիլ 11ի ժողովէն եւ Ա.Դ.խոր – հուրդի նիստէն յետոյ: Պ· Լավալ Մոսկուա պիտի երթայ ապրիլի վերջերը:

Եթէ Անգլոյ վարչապետը Սթրէզա երթայ, Պ· Ֆլանտէն ալ պիտի երթայ: Կառավարութիւնը այսօր պիտի նշանակէ Ֆրանսական պատուիրակութիւնը:

Մինչ այս մինչ այն, չատ սիրալիր յարաբերութիւնները կը մշակուին Ի – տալիոյ եւ Եուկոսլավիոյ միջեւ: Պելկրատի իտալական դեսպանը տեսակցու – թեան մը ընթացքին յայտարարեց թէ Պ· Մուսոլինի լաւագոյն տրամադրու – թիւններն ունի Եուկոսլավիոյ հանդէպ եւ կ'ուզէ որ տեւական յարաբերու – թիւններ հաստատուին երկու երկիրներուն միջեւ: « Ատոր համար անհրաժեչտ է կարգադրել բոլոր վիճելի հարցերը եւ բարեկամութեան զաչնագիր մը կնքել: Իտալիա կ'ուզէ քաղաքական տեւական զործակցութիւն մը վարել Եուկոսլա – վիոյ հետ: Տնտեսապէս երկու երկիրները իրար կը լրացնեն »:

Փարիզի մէջ ալ սիրալիր յոյզեր կատարուեցան ի նպաստ Եուկոսլավիոյ:

Երէ ամիս դոշի տակ պիտի մնան իրենց շրջանը լրացուցած զինուորներ

Ինչպէս կը նախատեսուէր, կառավարութիւնը չաբաթ օր վաւերացուց զինուորական բարձրագոյն յանձնաժողովին որոչումը, որուն համաձայն առ – ժամապէս զօրքի տակ պիտի պահուին այն զինուորները որոնք բուն օրէնքի պի – տի արձակուէին ապրիլ 13էն: Յանձնաժողովը թելադրած էր վեց ամիս, բայց նախարարական խորհուրդը առ այժմ բաւական սեպեց երեք ամիսը (առ առա – ւելն մինչեւ յուլիս 14): Թերթերը 60,000 կը հաշուեն այս կարգի զինուորներու թիւը:

Այս առթիւ պատերազմական նախարարը հետեւեալ հրամանը ուղղեց զին – ուորական կառավարիչներուն եւ շրջանային հրամանատարներուն.—

« Կառավարութիւնը զործադրելով օրէնքով նախատեսուած միջոցներէն մէկը, որոշեց առժամապէս զօրքի տակ պահել այն զինուորները որ պիտի ար – ձակուէին մօտերս: Եղածը պարզապէս ապահովութեան միջոց մըն է: Ֆրան – սա իր պահեստներէն 1,500,000 հոգի կորսնցուց, եւ չուզեր նորէն այդպիսի զո – հողութիւն մը կրել· ուստի հարկադրուած է որ եւ է անակնկալի դէմ ապահո – վել իր հողը: Մեր երկիրը զրաւական ձանր բեռներ կրեց պաչտպանողական կազմակերպութեանց ցանցով մը ամրացնելու համար իր սահմանագիծը: Այդ կազմակերպութիւնները արժէք ունին այնքան որքան զինուոր կը պահեն: Սպասելով որ նորագիր զինուորները բաւարար մարզանք ստանան սահմանա – զլուխի պահպանութիւնը ստանձնելու համար, Ֆրանսա պէտք ունի բոլոր մարզուած զինուորներուն, ապահովութեան եւ անդորրութեան համար: Բո – վանդակ աչխարհ իր աչքերն ուղղած է Ֆրանսական բանակին վրայ, որ իր կարզապահ դիրքով ու հայրենասիրութեամբ ցոյց պիտի տայ թէ այն առաքի – նութիւնները զոռս ապացուցած է զաւերու ընթացքին, մէկ կենդանի են զա – ւակներուն սրտին մէջ անոնց որոնք լման չորս տարի բարձր եւ անսասան պա – հեցին եռադոյն դրօշը: Ներկայ հրամանը պէտք է կարդալ երեք յաջորդական կոչերով »:

Թուզարկութիւն «Իւմանիթէ»ի խմբագրատան մէջ

ԽՆԴԻՐԸ ԿԱՊ ՈՒՆԻ ԼՐՏԵՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻ ՄԸ ՀԵՏ

Չաբաթ օր բազմաթիւ զաղտնի եւ յայտնի ոստիկաններ կոխեցին «Իւման – իթէ»ի խմբագրատունը, իբրեւ հետեւանք համայնավար զործիչի մը, Ռընէ Պէսոնի ձերբակալութեան, որ կատարուած էր անցեալ կիրակի օր: Այս զոր – ծիչին տան մէջ խուզարկութիւն կատարուելով, հաստատուած էր թէ կ'աչ – խատի կազարդել զինուածի զործարանի մը մէջ եւ մասնաւորապէս հետաքրքուա էր զաղտնիքներ իմանալու: Մեքենագիր նամակ մը, որ զրկուած էր «Իւմանի – թէ»ի Փարիզի կեդրոնէն, կը յայտնէր թէ ինչպէս պիտի օգտագործուէին ձեռք բերուած տեղեկութիւնները: Եղած պահանջին վրայ, հարցաքննիչ դատաւորը չաբաթ առտու ժամը 9.15ին մտաւ « Իւմանիթէ »ի խմբագրատունը, իր օգ – նականներուն հետ: Ոստիկանական տեսուչներ չէնքին ներս մտնելով, վար դրին ով որ կար, մինչ ուրիշ ոստիկաններ դուրսին առջեւ կեցած կը հսկէին: Ներս մտնելու արտօնութիւն կը տրուէր միայն անոնց որ անդամ էին համայ – նավար կուսակցութեան: Վեթերան զործիչ մը, Քլամամուս, որ միեւնոյն ա – տեն երեսփոխան է, չկրցաւ ներս մտնել, որովհետեւ միասին չէր առած կու – սակցութեան անդամատոմսը: Բազմաթիւ ոստիկաններ դիրք բռնած էին խմբագրատան մօտերը եւ անընդհատ կը ցրուէին կուսակցութեան անդամները, որոնք կ'ուզէին համախմբուիլ փողոցին մէջ: Խուզարկութիւնը տեւեց չորս ժամ: Ոստիկանութիւնը կ'ուզէր ձեռք անցընել մեքենագիր նամակին բնագիրը եւ տեղեկութիւններ ստանալ թերթին խմբագիրներէն: Վերջապէս գտնուեցաւ նամակին առաքողը, ուսուցիչ Ռընէ Քօլաս, որ չատ կարճ պատասխան մը տուաւ եղած հարցումներուն,— « Չեմ դիտեր: Տեղեակ չեմ »: Հարցաքննուե – ցան նաեւ թերթին վարչական անօքնը, հաչուակալը եւ մեքենագիր օրիորդ մը, որոնք մեր ժեցին պատասխանել: Բաղդէնի թերթերը կը զրեն թէ լրագրա –

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ· էջ)

ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՍՄԱՆԻ "ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎԸ,,

Շաբաթ օր տեղի ունեցաւ Պուլվար Օսմանի «Ազգ· ժողով»ը: Հրաւիրուած էին 38 կազմակերպութիւններ, որոնցմէ 22ը զրկած էին իրենց ներկայացու – ցիչները: Մերժողական պատասխան զրկած էին Փարիզի Եկեղեցւոյ Հոգաբար – ձութիւնը, Հայ կաթոլիկ եկեղեցիի վարչութիւնը, Բարեգործականը, Ազատ Արուեստագէտներու Միութիւնը, Բժչկական Միութիւնը, Հ.Մ.Ը.Մ.Ը, Համագգայինը, Թէքնիկական Ուսումնասիրութեանց Միութիւնը, Մուրատ Ռաֆայէլեան Սաներու Միութիւնը, զոյգ «Օֆիս»ները, Հայ Դրօշներու Ընկե – րակցութիւնը եւն.: Երկար վիճաբանութիւններէ յետոյ ընտրուեցաւ 9 հո – գինոց վարչութիւն մը, մէկ տարուան համար:

Մանրամասնութիւնները յաջորդով:

ԱՐՈՒԵՍՏ ԱՐՏԱՔՍՈՒՄԻ

Փիէռ Օտիա, որ ամէն օր կնող տում մը ունի *Փարի – Միալ* թերթին մէջ, յանախ թարգմանուած *Ճառաջի* կողմէ, 6 Ապրիլի թիւով կը բնձադա – տէ օտար աչխատաւորներու մասին ձեռք առնուած միջոցները որոնք էապս մը ստեղծած են ինչպէս օտարներու, նոյնպէս փրանսական իշխանութեանց մէջ: Այդ անիշխանութիւնը յանախ շատ սուղի կը նստի երկրին վրայ, ինչպէս դիտել կուտայ Փիէր Օտիա:

— Երբ վտարման հրաման կը տր – ուի անբաղձալի օտարականին եւ օ – տարականը չի հեռանար երկրէն, կա – ռավարութիւնը մէկ միջոց միայն գտեր է իր հրամանը գործադրելու,— Բանտարկել օտարականը:

Իրաւագիտական խորհրդակցու – թիւնները եւ գաւառական դատարան – ները վերջերս հաստատեցին թէ ո՛ր – ևան ծիծաղելի կարգադրութիւն է այդ, դեռ աւելին՝ հակամարդկային:

Օրինակ,— ահա օտար աչխատաւոր մը, որ դատապարտուած է մէկ օր – ուան բանտարկութեան: Մեքենական ձեւով, այդ աչխատաւորը կը ստանայ անմիջապէս երկրէն հեռանալու հրա – ման: Եւ որովհետեւ օտարականը չի կրնար դարձը ելլել երկրէն, — ոչ մէկ երկիր կ'ընդունի զայն,— փրանսական իշխանութիւնները կը բանտարկեն զայն, յետոյ ազատ կ'արձակեն, ևո – րէն կը բանտարկեն, վերջը ազատ կ'արձակեն, դարձեալ կը բանտար – կեն, եւ այսպէս 9 ամսուան բանտար – կութիւն մը որ պետութեան կ'արժէ 24,000 ֆրանք: Երբ օտարական մը իր երկիրը զրկելը պիտի արժէր **53** ֆր **75**, խելացութի՞ւն է, կը կարծէք, **24,000** ֆրանք ծախսել՝ բանտարկելով զայն:

Բայց ասկէ զատ տմարդի կարգա – դրութիւն է վտարել ամէն օտար աչ – խատաւոր, պարզապէս որովհետեւ անձնական յանցանքի մը համար բան – տարկուած է մէկ օր, երկու օր: Եթէ օտար աչխատաւորը, ակամայ արկած մը ունեցեր է, ոճրագործ մը չէ վեր – ջապէս որպէսզի արդարանալի ըլլար զայն դատապարտելու մշտնջենական այդ բանտարկութեան: Արդարեւ պարզապէս մշտնջենական բանտար – կութեան կը դատապարտուին բոլոր օտար աչխատաւորները, որոնք հայ – րենիք չունին ու տարագրուած են,— եւ այս խեղճերը պետութեան մը բան – տէն հազիւ ազատած կը մտնեն ուրիշ պետութեան մը բանտը:

Կարելի՞ էր հարցնել, տակաւին ի՞նչ պիտի պատահէր եթէ Ֆրանսա, հակառակ իր աւանդութիւններուն, չըլլար տրամաբանութեան եւ մարդ – կայնութեան հայրենիքը:

Նոր օրինագիծ՝ արտաքսուած օտարներու մասին

Խումբ մը ազգայնական երեսփոխաններ, Պ. Պ. Քասլիէ Վալա, Ռընէ Տօմանժ եւ Ժան Լը Քուռ Կրանմէկոն երեսփ· ժողովին յանձնեցին օրինագիծ մը, օտարազգիներու բնակութեան եւ արտաքսման մասին: Ցիչելով զանազան դէպքեր, որոնց մանրամասնութիւնները պիտի տանք յաջորդիկին, օրինա – գիծը մտահոգուածը կը պարունակէ հետեւեալ արտաքսութիւնները.—

1.— *Զարտաքսել այն օտարականը որ ամուսնացած է Ֆրանսուհի մը հետ եւ որմէ մէկ կամ աւելի զաւակներ ունի, ծնած՝ Ֆրանսայի մէջ, եթէ այդ օտարականը ընտանիքի պետի պաչտօնը կը կատարէ:*

2.— *Այն օտարականը որ առ նուազն հինգ տարի ծառայած է Ֆրանսական բանակին մէջ:*

3.— ԱՅՆ ՀԱՅԵՐԵՆԱԶՈՒՐԿՆԵՐԸ ՈՐՈՆՔ ԶԵՆ ԿՐՆԱՐ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ՎԻ – ԶԱՆ ՍՏԱՆԱԼ ՈՒՐԻՇ ԵՐԿԻՐ ՄԸ ՄՏՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ, ՀԵՏԵՒԱԲԱՐ ԶԵՆ ԿՐ – ՆԱՐ ՀԵՌԱՆԱԼ ԵՐԿՐԷՆ:

4.— *Անչափահաս օտարականները (18 տարեկանէն վար):*

Արտաքսուէ ազատիզ միջոց մը

« Ժուռնալ » կը զրէ թէ ամուսնական զործակալութիւն մը օտարուհիներ կ'ամուսնացնէ Ֆրանսացիներու հետ, որպէսզի հպատակ համարուին եւ չար – աչխատին: Իրրեւ փաստ կը յիչէ թէ 70 տարեկան Ֆրանսացի մը համոզած եւ պահած են, քիչ մըն ալ զրամ ցնծալով: Ինդիրը ոստիկանութեան հասար – դուած ըլլալով, պատասխանած են թէ չամախուչէլ են այսպիսի պարագանե – րը, բայց դժուար է հետապնդել ամուսնական զործակալութիւնները, որոնք արդիլուած չեն: Եթէ ոստիկանութիւնը ժամանակին լուր առնէ զործուած խարդախութեան մասին, կրնայ միջամտել, այլապէս անզօր է:

Ամէն պարագայի մէջ, մտանուր պաչտօնեայ մը նշանակուած է, որպէս – զի պրպտումներ կատարէ եւ երեւան հանէ խարդախ ամուսնութիւնները: Կ'ըս – ուի թէ այս հնարքէն օգտուած է նաեւ Գերմանուհի մը, ամուսնին առնելով հի – ւանդանոց ինկած խեղճ Ֆրանսացի մը:

Բուչկինի արձանը Երեւանի մէջ

Բուչկինի մահուան 100ամեակին առթիւ, բանաստեղծին արձանը պիտի կանգնուի Երեւանի մէջ: Շինութիւնը յանձնուած է արձանագործ Արայ Սար – գսեանի:

Բուչկին, որուն բանաստեղծութիւններէն չատերը թարգմանուած են հա – յերէնի, ապանոնեացաւ մենամարտի մը մէջ, 1835ին:

ԲԱՆԿԱԼՔԻՒ ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏՈՒՆԸ ԳՐԱԻԵՑԻՆ

Թուրք թերթերը կը զրեն թէ օրինական զործողութիւնները լրացած ըլ – լալով, քաղաքապետութեան յանձնուած է Բանկալթիի հայկական զերեզմա – նատան «թախտու»ն (սեփականագիր): Այս օրերս պիտի ձեռնարկուի զերեզ – մանատունը մասերու բաժնելու: Այս առթիւ «Ակչամ» կ'ըսէ թէ քաղաքապե – տութիւնը զատ պիտի բանայ պատրիարքարանին դէմ, պահանջելով ոչ միայն 20,000 ոսկիի երաչխաւորութեան զրամը, այլեւ՝ ուրիշ զումար մը, իրրեւ հա – տուցում, առարկելով թէ տարիներու զատաւարութեան պատճառաւ հողին դինը ինկած է...

»»»··«««

ՄԱՀՈՒԱՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԵՑԱՆ, Կրասնոտարի մէջ, հինգ խորհրդային պաչտօնատարներ, որոնց չորսը կը պատկանին Քրէական ոստիկանութեան, իսկ հինգերորդը՝ բանտային վարչութեան: Ամբաստանուած են թէ կաչառե – լով ազատ արձակեր էին կարգ մը բանտարկեալներ:

ԹՈՒՐՔԻԱ ԻՐ ՀՈԳԵՐՈՎ ՈՒ ՓՈՐՁԵՐՈՎ

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՌՈՒՄԲԸ ԵՒ ՆՈՐ ԱԽՈՐԺԱԿՆԵՐ

Պոլսէն տրուած հեռագիր մը կը հաղորդէր թէ՝ Գերմանիոյ կողմէ Վերսայլի դաշնագրին դիմուորական սահմանափակումներու ջնջումը հանդարտութեամբ դիտուած է Թուրք քաղաքական շրջանակներու մէջ: Այս «հանդարտութիւնը», կ'երեւի, պէտք է բացատրել սա իմաստով, թէ Թուրքիա չունեցաւ այն խռովքը, որուն մատնուեցան Ֆրանսա եւ Փոքր Ասիոյ միացեալ պետութիւնները:

Միւս կողմէ, սակայն, նոյն Թուրքիան գերմանական քայլին մէջ տեսաւ նախընթաց մը ու մտահոգուեցաւ թէ անոր օրինակին կրնան հետեւիլ նաեւ միւս «պարտեալ»ները, որոնց կարգին նաեւ Պուլկարիա:

Այս հետեւութիւնը այնքան բնական էր որ, Փոքր Ասիոյ միացեալ նահանգներու նման, Պալքանեան համաձայնութեան պետութիւնները եւս իրար անցան եւ, անտարակոյս, զիմումներ կատարեցին կամ «կանխարգել միջոցներ» ձեռք առին՝ իրենց կարգին անակնկալներու առջեւ չգտնուելու համար:

Մանաւանդ իսկ Թուրքիոյ վրայ՝ անոր բռնադակ ուշադրութիւնը, անշուշտ, կեդրոնացաւ հիւսիսային դրացիին՝ Պուլկարիոյ վրայ, որուն հետ իր յարաբերութիւնները վերջերս շատ ալ սիրալիր կամ բարեկամական չեն: Մանաւանդ որ, յունական վերջին ըմբոստութեան առթիւ Պուլկարիա, շատ արդարացնալի մտահոգութեամբ մը, անհրաժեշտ էր զօրացնել իր հարաւային սահմանները: Թուրքիոյ այդ մտահոգութիւնը կը բացատրուի նաեւ այն իրողութեամբ որ՝ էնկիւրիի պուլկարական նորընտիր դեսպանը, Պ. Փավլով,— որ երկրորդ անգամն է որ այդ պաշտօնով Թուրքիոյ մայրաքաղաքը կ'երթայ եւ առնին օսմ. Յորհրդարանի անդամ է եղած,— իր յանձնարարագիրները ներկայացման հետ հարկ դատած է հաւաստիքներ տալ թէ՝ Պուլկարիա պիտի չհետեւի Գերմանիոյ օրինակին:

Անշուշտ, քաղաքական կեանքի մէջ, նման հաւաստիքներ ժամանակաշրջանի մը սահմանափակումը չունին ու տրուած պայմաններուն մէջ տրուած որոշման մը արտայայտութիւնն են: Այսինքն՝ այդ կամ այլ հաւաստիքները երբեք կարելի չէ հետեւցնել որ զայն առնող պետութիւնը տեւապէս պիտի մնայ անոր հետեւող: Մանաւանդ ներկայիս, երբ քաղաքական դէպքերը այնքան արագ վերիվայրումներ կ'ունենան, օրէ օր աշխարհը նոր անակնկալներ կ'արձանագրէ եւ չենք գիտեր թէ մէկ արեւածագէն միւսը ինչեր տեղի կ'ունենան: Ուրիշ խօսքով, «օրերը յղի են» բացատրութիւնը գուցէ երբեք այնքան բնորոշ եղած չէ՝ համաշխարհային քաղաքականութեան տեսակէտէն՝ որքան այժմ:

Տուղուած բնութեան մշտահոս փոփոխութեանց մէջ՝ իր լեզուին ալ թաւալումը կը խտանէ այդ հոսանքին: Եւ այդպէս ներշնչուած՝ բառեր կը ստեղծէ՝ ինքնաբուխ — բառեր՝ ժայռերու կարծրութեամբ եւ ամպերու փափկութեամբ, փոթորիկի ուժգնութեամբ եւ զեփիւռի հեզութեամբ, վիհերու սխրութեամբ եւ արեւու պայծառութեամբ: Իրեն համար չկայ հաստատուն բան, բացի երկրագունդէն, ոտքին տակ, եւ երկնակամարէն՝ գլխուն վերեւ, ուրիշ ամէն, ամէն բան հոսանուտ եւ փոփոխական է բնութեան մէջ: Քիչ խօսքով եւ պարզ բառերով՝ ամէնէն աչխարհնե՞ր կ'ապրի հոգեկէս, իր սրտին ու մտքին կը սպառէ: Ասկից՝ այն կարճ առածները, այն պարզուկ առակները եւ այն յանդուգն վիպասանութիւնները, ո՛րոնք երբեք չեն մեռնիր ... Այս ամէնը, կրնանք ըսել, ամպկօրէնի բարեմասնութիւններն են, անոր ներքին արժէքը կը ներկայացնեն: Այդ խորագոյն տեղեկութիւնը կը համընթանայ իբր բուն իսկ ազգային լեզու, այդ լեզուն ոչ գրական ըսուածն է եւ ոչ ալ ամպկօրէնը, այլ հաղորդակցութեան այն կենդանի բարբառն է, որ լեզուի ընդհանուր միութիւնը կը հիմնէ եւ կը պահպանէ, իբր կամրջաձիգ միջնոյ մը: Ըսել կ'ուզեմ. ամէն ազգի մէջ եղած է եւ միշտ ալ պիտի գտնուի գասակարգ մը, կրթութիւն տեսած քաղքենի գասակարգ մը, որ ընդհանուր զարգացողութեան տեսակէտով՝ նոյն ազգին ընտրելագոյն կտրիճը կը կազմէ: Այդ գասակարգը յարատեւ չմնան մէջ կը գտնուի ընկերութեան ամենավերին եւ ամենաստորին խաւերուն հետ: Իրեն կը վիճակի մէկ կողմէ անգրագէտ ժողովուրդը կրթել, միւս կողմէ իր մէջէն տաղանդաւոր անհատներ՝ վարչական, տնտեսական, եկեղեցական եւ մտաւորական մարզերու բարձրացնել, որով ազգային կեանքի լծակը կը կազմէ միշտ աւելի կամ պակաս յաջողակութեամբ: Եւ այսպէս՝ լեզուի տեսակէտէ՝ գասւոսականին ու գրականին տեւական միջնօղակը կը հանդիսանայ, եւ լեզուի ընդհանուր միութիւնը կը մարմնացնէ իր վրայ: Այս իմաստով՝ Արքունի դպիրն իր պատմագրութիւնը, գուսաններն իրենց երգերն ու վիպասանութիւնները մշակեցին բառերով ու պատկերներով կը զարգարեն, իսկ գասւոսացին՝ արհեստներու եւ գիտութեանց նորանոր բառերով իր ազգասէր բառագանձը տակաւ կը ճոխացնէ:

Այդպիսի դեր կատարող գասակարգ մը, պարզ է թէ բաւական ազգեցութիւն ունի ազգի մը կրթական եւ քաղաքական կեանքին ու բախտին վրայ: Իրմով ազգը կը բարձրանայ, իրմով ալ կ'իյնայ:

Այսպէս՝ ե. դարու գասական լուսն վկայ է, որ ազգին մէջ ամենա բարձր քաղաքակրթութեան մը դեղեցիկ սկզբնաւորութիւն մը եղած էր արդէն, ու միայն ժամանակի կարօտ էր ծաւալելու եւ խորարմատ դառնալու համար: Սակայն քաղաքական վերահաս յեղաշրջումներն յանկարծօրէն կասեցուցին այդ թափընթաց յառաջխաղացքը: Վարդանանց պատերազմը ազգին կրթական քաղաքական կեանքին մէջ՝ անընդհատ ջրվէժ մը ճեւացուց յանկարծ, որուն առորոտէն պղտոր գետ մըն էր այնուհետեւ, որ փոփուրներու մէջէն ուժաթափ դուրս գալով՝ դէպի անորոշ ապագան սկսաւ դիմել:

Զ. եւ Լ. դարերուն այլ եւս չկար ճոխամոլիկ ու ոգեմատեր արքունիքը, չկար Սահակ – Մեսրոպեան ուսում – նական կաճառը, ոչ ալ գպրոցներու կանոնաւոր աշխատանքը ինչպէս Ս. Մեսրոպի օրով: Նորահաս սերունդը թերի ու տարատեսակ կրթութիւն մը միայն կրցած էր առնուլ, եւ ինչ զարմանք եթէ նոր գրողներն իրենց ուժերէն վեր զգային այլեւս դասականին բարձր ոճը, եւ աստիճանաբար հակէին իրենց խօսակցական պարզ ձեւերուն: Ասիկ զատ՝ քրիստոնէական գրականութեան մեծածաւալ ու խորհրդաւոր նիւթերը մթներուած կը մնային դասական շրջանին մէջ. կը մնար այդ ամէնը հանրութեան մատչելի ընել՝ ժողովրդական պարզուկ, ոսկեկառոյց լեզուով: Այս դերն ալ ահա նոր մշակներուն կը վիճակէր:

Ինչ կը հետեւի այս ամէն պարագաներէն, այն թէ գրական լեզուի անկումը եւ ոսկեդարէնի մուռքը՝ ոչ թէ արուեստական, այլ շատ բնական կերպով կատարուած է, եւ թէ լեզուն ազգային զարգացողութեան բնական չափանիշն է: Եւ այս է այն վճռական վայրկեանը ուր ապագայ աշխարհաբարն իր գոյութեան իրաւունքն առաջին անգամ ղգալի կ'ընէ: Սկզբնաւորութիւն մը, որ թէեւ թաքուն ու տարատամ, ինչպէս արեգնցող բուսականութեան հիւթերու առաջին խլրտումը, բայց ալ պիտի չդադրի, մինչեւ որ օր մը, գուցէ դարեր հեռքը՝ իր որոշ ինքնատիպ կերպարանքն առնու:

(Շար.)

Քանի մը բառ Ֆրանսերէն խօսող, առանց տառասխալի իրենց անունները գրել չգիտցող մարզիկ, փառասիրութենէ մղուած, իրենց Ֆրանսագէտ ըլլալը ապացուցանելու համար, իրենց ազգականներուն, հայրենակից ներուն եւ ծանօթներուն սիրայօժար ծառայութիւն մատուցանելու խնդրանք ներկայացնելով, «չօնք չկկլու տեղ, աչք կը հանեն», սխալ պատասխաններ գրելով, յաճախ վնասակար բաներ արձանագրելով հարցաբաններուն մէջ:

Կան նաեւ չհաղորդողներ ալ, որոնք օգտուելով պատեհութիւնէն, 4—5 ֆրանք առնելով, հարցարանները կը լեցնեն, առանց սակայն ծանօթ ըլլալու տրուած հարցերուն հետապնդած նպատակին, աւելորդաբանութիւններու տեղի տալով, կոպիտ սխալներ արձանագրելով եւ ենթականերուն վիճակը ստոյգ վճռանալի են թարկելով:

Ընդունուած օրէնք է աշխատանքի համար վարձատրուիլ, պայմանաւ որ կատարուած աշխատանքը ըլլայ օգտակար, անթերի եւ անվտանգ:

Ճիշդ է որ մեր մտս մը հայրենակիցները, երբեմն դիւրահաւան, յաճախ ալ խնայողութեան համար այսպիսի պարագաներուն, յանձն չեն առներ փոքր նեղութիւններ, ինչպէս նաեւ նիւթական պզտիկ զոհողութիւն մը, չմտածելով որ աննշան թերութեան մը համար, պիտի ենթարկուին աւելի մեծ տառապանքներու եւ դժբախտութիւն պատճառելու ատոնցմէ նեղութիւններու, նիւթական վնասներու:

Բաւականանք միայն 3 օրինակներ արձանագրելով.—

1.— Մշեցի ծերուկ մը, որ 13 տարիէ ի վեր Ֆրանսա կ'ապրի եւ մէկէ աւելի օգտուելիք հանդամանքներ ունի, իր հարցարանին մէջ սխալ պատասխաններ գրուած են:

Ա.— Քանի՞ տարի Ֆրանսա կը բնակի հարցումին դէմ գիծ մը քաշուածէ.

Բ.— Ջաւակներուն հաւատակ ըլլալու պարագան չէ նշուած:

Գ.— Ի՞նչ աշխատանք կ'ուզէ սեռանձնել հարցումին դէմ գրած է «ոչինչ»:

2.— Երիտասարդ մը, (Վանեցի) ամուրի է,

Ա.— Կինդ ի՞նչ հպատակութիւն ունի, հարցումին պատասխանած է R. O. Arménienne մինչ նոյն հասցին ճիշդ վերեւը գրուած է՝ ամուրի է: Եւ դեռ ուրիշ սխալ պատասխաններ:

3.— Երիտասարդ կին մը, հարցաբանին մէջ, արձանագրած է որբեւայրի, յաջորդ հարցումին դէմ գրուած է թէ ամուսինը ռուսահպատակ է: Աչխատաւորի հարցին դէմ արձանագրած է «վճռական», մեռած ամուսնոյն զբաղումը:

Ահա թէ ինչպէս անուշադրութեամբ կը տուժեն մեր հայրենակիցները:

Զգոյշ պէտք է ըլլալ:

Միւս կողմէ, անխղճութիւն է այսպիսի օրերուն, թշուառներու թշուառութիւնը չհաղորդել, կամ անփառութեան զոհ դարձնել մեր հայրենակիցները:

Վարագ

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ՊՈՒՏՐԻՃԵՆ

ՄԵԾ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆԸ

1500ԱՄԵԱԿԻ ԱՌԹԻՒ

Մարտ 30ին եւ 31ին Պուքրէշի մէջ տեղի ունեցան սպահանդէսներ, ի յիշատակ Պէլժիոյ Ալպէռ թագաւորին, Եուկոսլաւիոյ Ալեքսանդր թագաւորին եւ Ֆրանսայի արտաքին գործերու նախարար Լուի Պարթուի, նախաձեռնութեամբ նախկին մարտիկներու միջազգային Դաշնակցութեան Ռումանիոյ հատուածին կիներու բաժնին: Այս հանդէսներուն ներկայ եղան կառավարութեան պատգամաւորութիւնները Ֆրանսայէն, Եուկոսլաւիայէն, Պէլճքայէն, եւ Ռումանիոյ պետութիւններու ուրիշ ներկայացուցիչներ: Պատերազմաւորներու շարքին, պատուոյ տեղ տրուած էր հայ նախկին մարտիկներու պատգամաւորութեան, բաղկացած հինգ հոգիէ:

Տօնիցա Պրաշա եկեղեցիին մէջ տեղի ունեցած սպահանդէսին մատնակցեցաւ նաեւ հայկական պատգամաւորութիւնը եռադոյնով:

*** Ս. Գրքի թարգմանութեան 1500-ամեակին առթիւ տեղի ունեցան եւ պիտի ունենան շարք մը հանդիսութիւններ, հայ եւ ռումէն հասարակութեան համար: Մինչեւ հիմա տեղի ունեցաւ կոմիտաս երգչախումբի համերգը Պուքրէշի լաւագոյն սրահներէն մէկուն մէջ: Ուսանողական միութեան հրաւէրով գասախօսեց ռումէն յայտնի բանասէր Gala Galaction, իսկ կիրակի 31 մարտ տեղի ունեցաւ «Բաֆֆի» մշակութային միութեան նախաձեռնութեամբ հանդէս մը, խուռն բազմութեան մը ներկայութեան: Այս առթիւ խօսք առին կաթողիկէ առաջնորդ Հ. Սահակ Կոպեան եւ Պ. Ե. Ճ. Սիրունի:

Նկատի ունենալով որ ներկայ 1935 տարին նուիրուած է 1500ամեակի հանդիսութիւններու, կազմուեցաւ 14 միութիւններէ յանձնախումբ մը ուրուն պաշտօնը պիտի ըլլայ գանազան միութիւններու աշխատանքները համադրել, չխաչաձեւելու համար իրար: Երկրորդ՝ թեմական իշխանութեան նախաձեռնութեամբ կազմուած ցաւ վերջին պահուն ուրիշ յանձնախումբ մը որ պիտի կազմակերպէ եկեղեցական եւ դպրոցական հանդէսներ: Ասոնցմէ անկախ հայ մշակոյթի բարեկամներու ընկերակցութիւնը բացառապէս ռումէն եւ օտար հասարակութեան համար ծրագրած է հանդիսութեանց եւ դասախօսութեանց շարք մը: Այս առթիւ կազմելով պատուոյ յանձնախումբ մը որուն մաս կը կազմեն նախագահ փրոֆ. Եօրգա, արտաքին նախարար Ն. Թիթուլէսքու, կրթական նախարար Տոքթ. Անկելէսքու, դատաւորութեանց եւ արուեստից նախարար Եօն Լէփէտաթու: Նախկին նախարար երեսփոխան եւ ազգային գիւղացիական կուսակցութեան պետ Եօն Միհալաքէ, նախկին նախարար, երեսփոխան եւ հոգագործական միութեան կուսակցութեան պետ Ք. Արճեթօյանու, երեսփոխան համասարանական փրոֆէսէօր եւ ազգային ազատական կուսակցութեան պետ Կ. Պրըթիանու, նախկին նախարար եւ ժողովրդական կուսակցութեան պետերէն հայազգի Թրանքու – Եաշ, նախկին նախարար, երեսփոխան եւ գիւղացիական արմատական կուսակցութեան պետ Կ. Եունիան, նախկին նախարար, ակադեմիայի անդամ եւ ազգ. հոգագործական կուսակցութեան պետ Պ. Օթեթելիան Կօկա, ակադեմիի նախագահ եւ նախկին նախարար փրոֆ. Լ. Մրազէք, ակադեմիի անդամ եւ մատենադարանի պետ զօրավար Ռոզէթթի, Պուքրէշի նախկին քաղաքապետ Տէմ. Տօպրէսքու, Ռումէն կաթոլիկներու Մեթրոպոլիտ արք. Զիմար, նախկին նախարար եւ Ունիվէրսուլ մեծ թերթի տնօրէն Պ. Ս. Փոփէսքու, սոյն անձնաւորութիւնները համակրական նամակներով ընդունած են յանձնախումբի անդամակցութիւնը:

Մայիսի առաջին շաբթուն մէջ տեղի պիտի ունենայ հայ արուեստի եւ մշակոյթի նուիրուած մեծ հանդիսութիւն մը եւ տարուան ընթացքին զանազան դասախօսութիւններ ռումէն հասարակութեան համար ըստ հետեւեալ ցանկին, Ա.— Հայ արուեստը, Բ.— Հայ գրականութիւնը, Գ.— Հայ նկարչութիւնը, Դ.— երաժշտութիւնը, Ե.— Հայ ճարտարապետութիւնը, Զ.— Հայ գիտութիւնը, Է.— Ռումէն հեղինակներ Հայերու մասին, Ը.— Գեր – մանի գիտնականներու դերը հայ մշակոյթի լուսաբանութեան մէջ, Թ.— Ֆրանսացի գիտնականներ եւ հայ բանասիրութիւնը: Կիրակի գիշեր կոնցերտով պիտի երգէ ռասիօյէն:

ՀԱՅԱՀԱՅ ԹՈՒՐՔԻԿ ՄԸ

*** Տեղական փոքր թերթ մը անցեալ շաբթու անտեղի բարբաջանքներ ուղղած էր հայ առեւտրականներու հասցէին, բանելով թէ «Նանսէնեան անցագրով այս Հայերը» եկած են Ռումանիա եւ տիրած առեւտրական հրապարակին, ու տեղի կուտան անբնական մրցակցութեան մը: Նոյն թերթը մատով թուցիկներ բաժնուեցան անցեալ օրերը Պուքրէշի փողոցներուն մէկ, հրաւիրելով պօյքոթի ենթարկել հայ առեւտրականները, միւս կողմէ 26 ռումէն առեւտրականներ դիմած են պաշտօնական օրհնանքներու, ինդրելով որ այլեւս արտօնութիւն չտրուի Նանսէնեան անցագրով Հայերու առեւտուրով զբաղելու:

Հակառակ որ այս բողոքի ցոյցերը բնական ընդվզումի մը արդիւնք չեն: Ռումէն հասարակութիւնը երբեք դժգոհ չէ Հայերէն, այնպէս որ այնքան ալ իրաւ անցնելու բան չկայ: Ինդիրը պարզապէս Հրեաներու կողմէ կազմակերպուած է, անպաշտօն հանդամանք ունի եւ կը ձգտի չէզոքացնել ուղղակի Հրեաներու դէմ սկսած պայքարը, որ վերջերս սուր հանդամանք մը ստացաւ: Այսուհանդերձ անփոյթ դատնալու չէ դէպքը երբեմն 40 հայ առեւտրականներ առեւտրական սենեակ մը հիմնեցին, պէտք եղած հակապայքարը տանելու համար:

ԲԱՆՈՒՈՐ

ԱՆԱՊՁՈՒԹԻՒՆ Է

***

ՄԱՐՍԷԼ.—Առենք մը ի վեր Մարսէյլի մեր հայրենակիցները մոռցած են իրենց առօրեայ հոգերը, ինչպէս նաեւ գործազրկութիւնը ու նպաստապրկութիւնը եւ ծանր մտահոգութեանց կատարեալ անելի մը մատնուած են ինքնութեան թուղթերու նորոգութեան խնդրով:

Ինչպէս առհասարակ մեր բոլոր գժբախտութեանց օրերուն, այժմ ալ ասպարէզ բացուած է զանազան չարաշահութեանց համար:

Մարսէյլի Հայերու բացարձակ մեծամասնութիւնը ֆրանսերէնի լաւ չգիտնալուն համար, ինքնութեան թուղթերու առթիւ տրուած հարցաբանները լեցնելու առեն մեծ դժուարութիւններ կը քաշէ:

Քանի մը բառ ֆրանսերէն խօսող, առանց տառասխալի իրենց անունները գրել չգիտցող մարզիկ, փառասիրութենէ մղուած, իրենց Ֆրանսագէտ ըլլալը ապացուցանելու համար, իրենց ազգականներուն, հայրենակից ներուն եւ ծանօթներուն սիրայօժար ծառայութիւն մատուցանելու խնդրանք ներկայացնելով, «չօնք չկկլու տեղ, աչք կը հանեն», սխալ պատասխաններ գրելով, յաճախ վնասակար բաներ արձանագրելով հարցաբաններուն մէջ:

Կան նաեւ չհաղորդողներ ալ, որոնք օգտուելով պատեհութիւնէն, 4—5 ֆրանք առնելով, հարցարանները կը լեցնեն, առանց սակայն ծանօթ ըլլալու տրուած հարցերուն հետապնդած նպատակին, աւելորդաբանութիւններու տեղի տալով, կոպիտ սխալներ արձանագրելով եւ ենթականերուն վիճակը ստոյգ վճռանալի են թարկելով:

Ընդունուած օրէնք է աշխատանքի համար վարձատրուիլ, պայմանաւ որ կատարուած աշխատանքը ըլլայ օգտակար, անթերի եւ անվտանգ:

Ճիշդ է որ մեր մտս մը հայրենակիցները, երբեմն դիւրահաւան, յաճախ ալ խնայողութեան համար այսպիսի պարագաներուն, յանձն չեն առներ փոքր նեղութիւններ, ինչպէս նաեւ նիւթական պզտիկ զոհողութիւն մը, չմտածելով որ աննշան թերութեան մը համար, պիտի ենթարկուին աւելի մեծ տառապանքներու եւ դժբախտութիւն պատճառելու ատոնցմէ նեղութիւններու, նիւթական վնասներու:

Բաւականանք միայն 3 օրինակներ արձանագրելով.—

1.— Մշեցի ծերուկ մը, որ 13 տարիէ ի վեր Ֆրանսա կ'ապրի եւ մէկէ աւելի օգտուելիք հանդամանքներ ունի, իր հարցարանին մէջ սխալ պատասխաններ գրուած են:

Ա.— Քանի՞ տարի Ֆրանսա կը բնակի հարցումին դէմ գիծ մը քաշուածէ.

Բ.— Ջաւակներուն հպատակ ըլլալու պարագան չէ նշուած:

Գ.— Ի՞նչ աշխատանք կ'ուզէ սեռանձնել հարցումին դէմ գրած է «ոչինչ»:

2.— Երիտասարդ մը, (Վանեցի) ամուրի է,

Ա.— Կինդ ի՞նչ հպատակութիւն ունի, հարցումին պատասխանած է R. O. Arménienne մինչ նոյն հասցին ճիշդ վերեւը գրուած է՝ ամուրի է: Եւ դեռ ուրիշ սխալ պատասխաններ:

3.— Երիտասարդ կին մը, հարցաբանին մէջ, արձանագրած է որբեւայրի, յաջորդ հարցումին դէմ գրուած է թէ ամուսինը ռուսահպատակ է: Աչխատաւորի հարցին դէմ արձանագրած է «վճռական», մեռած ամուսնոյն զբաղումը:

Ահա թէ ինչպէս անուշադրութեամբ կը տուժեն մեր հայրենակիցները:

Զգոյշ պէտք է ըլլալ:

Միւս կողմէ, անխղճութիւն է այսպիսի օրերուն, թշուառներու թշուառութիւնը չհաղորդել, կամ անփառութեան զոհ դարձնել մեր հայրենակիցները:

Վարագ

ԿԸ ՓՆՏՐՈՒԻ յօդուածագիրներէ եւ բղթակիցներէ իրենց գրութիւնները գրել թուղթին մէկ երեսին վրայ ընթեռնելի եւ մելանով:

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐԻ ԾԱԳՈՒՄԸ

Գրեց՝ Հ. ՍՐԱՊԻՈՆ ԵՂԻԱԶԵԱՆ

Գրական լեզուի խնամեալ, եւ երբեմն սեթեւեթ զարձուածներն ամէնին անսովոր են, վերացական գաղափարներու խտացումն իր հասողութենէն վեր կը զգայ, հոգեբոյսական կնճռոտ հիւսուածքներն՝ ամպային տարտամութիւններ են իրեն համար: Ամէնին աւելի իր բառերուն մէջ կ'ապրի, ա՛նոնք չատ աւելի անմիջական, թարմ իրականութիւններ են — իր բազկի բարկին պէս բաբախուն, քան որ գուցէ կարող է զգալ գրագէտն անգամ:

Տուղուած բնութեան մշտահոս փոփոխութեանց մէջ՝ իր լեզուին ալ թաւալումը կը խտանէ այդ հոսանքին: Եւ այդպէս ներշնչուած՝ բառեր կը ստեղծէ՝ ինքնաբուխ — բառեր՝ ժայռերու կարծրութեամբ եւ ամպերու փափկութեամբ, փոթորիկի ուժգնութեամբ եւ զեփիւռի հեզութեամբ, վիհերու սխրութեամբ եւ արեւու պայծառութեամբ: Իրեն համար չկայ հաստատուն բան, բացի երկրագունդէն, ոտքին տակ, եւ երկնակամարէն՝ գլխուն վերեւ, ուրիշ ամէն, ամէն բան հոսանուտ եւ փոփոխական է բնութեան մէջ: Քիչ խօսքով եւ պարզ բառերով՝ ամէնէն աչխարհնե՞ր կ'ապրի հոգեկէս, իր սրտին ու մտքին կը սպառէ: Ասկից՝ այն կարճ առածները, այն պարզուկ առակները եւ այն յանդուգն վիպասանութիւնները, ո՛րոնք երբեք չեն մեռնիր ... Այս ամէնը, կրնանք ըսել, ամպկօրէնի բարեմասնութիւններն են, անոր ներքին արժէքը կը ներկայացնեն: Այդ խորագոյն տեղեկութիւնը կը համընթանայ իբր բուն իսկ ազգային լեզու, այդ լեզուն ոչ գրական ըսուածն է եւ ոչ ալ ամպկօրէնը, այլ հաղորդակցութեան այն կենդանի բարբառն է, որ լեզուի ընդհանուր միութիւնը կը հիմնէ եւ կը պահպանէ, իբր կամրջաձիգ միջնոյ մը: Ըսել կ'ուզեմ. ամէն ազգի մէջ եղած է եւ միշտ ալ պիտի գտնուի գասակարգ մը, կրթութիւն տեսած քաղքենի գասակարգ մը, որ ընդհանուր զարգացողութեան տեսակէտով՝ նոյն ազգին ընտրելագոյն կտրիճը կը կազմէ: Այդ գասակարգը յարատեւ չմնան մէջ կը գտնուի ընկերութեան ամենավերին եւ ամենաստորին խաւերուն հետ: Իրեն կը վիճակի մէկ կողմէ անգրագէտ ժողովուրդը կրթել, միւս կողմէ իր մէջէն տաղանդաւոր անհատներ՝ վարչական, տնտեսական, եկեղեցական եւ մտաւորական մարզերու բարձրացնել, որով ազգային կեանքի լծակը կը կազմէ միշտ աւելի կամ պակաս յաջողակութեամբ: Եւ այսպէս՝ լեզուի տեսակէտէ՝ գասւոսականին ու գրականին տեւական միջնօղակը կը հանդիսանայ, եւ լեզուի ընդհանուր միութիւնը կը մարմնացնէ իր վրայ: Այս իմաստով՝ Արքունի դպիրն իր պատմագրութիւնը, գուսաններն իրենց երգերն ու վիպասանութիւնները մշակեցին բառերով ու պատկերներով կը զարգարեն, իսկ գասւոսացին՝ արհեստներու եւ գիտութեանց նորանոր բառերով իր ազգասէր բառագանձը տակաւ կը ճոխացնէ:

Այդպիսի դեր կատարող գասակարգ մը, պարզ է թէ բաւական ազգեցութիւն ունի ազգի մը կրթական եւ քաղաքական կեանքին ու բախտին վրայ: Իրմով ազգը կը բարձրանայ, իրմով ալ կ'իյնայ:

Այսպէս՝ Ե. դարու գասական լուսն վկայ է, որ ազգին մէջ ամենա բարձր քաղաքակրթութեան մը դեղեցիկ սկզբնաւորութիւն մը եղած էր արդէն, ու միայն ժամանակի կարօտ էր ծաւալելու եւ խորարմատ դառնալու համար: Սակայն քաղաքական վերահաս յեղաշրջումներն յանկարծօրէն կասեցուցին այդ թափընթաց յառաջխաղացքը: Վարդանանց պատերազմը ազգին կրթական քաղաքական կեանքին մէջ՝ անընդհատ ջրվէժ մը ճեւացուց յանկարծ, որուն առորոտէն պղտոր գետ մըն էր այնուհետեւ, որ փոփուրներու մէջէն ուժաթափ դուրս գալով՝ դէպի անորոշ ապագան սկսաւ դիմել:

Զ. եւ Լ. դարերուն այլ եւս չկար ճոխամոլիկ ու ոգեմատեր արքունիքը, չկար Սահակ – Մեսրոպեան ուսում – նական կաճառը, ոչ ալ գպրոցներու կանոնաւոր աշխատանքը ինչպէս Ս. Մեսրոպի օրով: Նորահաս սերունդը թերի ու տարատեսակ կրթութիւն մը միայն կրցած էր առնուլ, եւ ինչ զարմանք եթէ նոր գրողներն իրենց ուժերէն վեր զգային այլեւս դասականին բարձր ոճը, եւ աստիճանաբար հակէին իրենց խօսակցական պարզ ձեւերուն: Ասիկ զատ՝ քրիստոնէական գրականութեան մեծածաւալ ու խորհրդաւոր նիւթերը մթներուած կը մնային դասական շրջանին մէջ. կը մնար այդ ամէնը հանրութեան մատչելի ընել՝ ժողովրդական պարզուկ, ոսկեկառոյց լեզուով: Այս դերն ալ ահա նոր մշակներուն կը վիճակէր:

Ինչ կը հետեւի այս ամէն պարագաներէն, այն թէ գրական լեզուի անկումը եւ ոսկեդարէնի մուռքը՝ ոչ թէ արուեստական, այլ շատ բնական կերպով կատարուած է, եւ թէ լեզուն ազգային զարգացողութեան բնական չափանիշն է: Եւ այս է այն վճռական վայրկեանը ուր ապագայ աշխարհաբարն իր գոյութեան իրաւունքն առաջին անգամ ղգալի կ'ընէ: Սկզբնաւորութիւն մը, որ թէեւ թաքուն ու տարատամ, ինչպէս արեգնցող բուսականութեան հիւթերու առաջին խլրտումը, բայց ալ պիտի չդադրի, մինչեւ որ օր մը, գուցէ դարեր հեռքը՝ իր որոշ ինքնատիպ կերպարանքն առնու:

(Շար.)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՈՐԳԱՆ

«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՈՐԳԱՆ

«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՈՐԳԱՆ

«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՈՐԳԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՈՐԳԱՆ

«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՈՐԳԱՆ

«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՈՐԳԱՆ

կան նիւթեր ճարելու պատրուակին տակ, տեղեկատու դիան մը հաստատուած է կուսակցական կեդրոնին մէջ, որ հարցաթուներ կը ղրկէ պետական դիւանններու կամ նաւարաններու մէջ աշխատող ընկերներու եւ այսպէս ըսած – ծայր նիւթեր կը հաւաքէր Ֆրանսայի սպառազինութեանց մասին: Ետոյ այս նիւթերը կը ղրկուէին կեդրոնական օրկանի մը, որ կը գտնուի Մոսկուա:

Կուսակցութեան կեդր. կոմիտէն ուժգնօրէն կը բողոքէ կատարուած խուզարկութեան դէմ, բռնութիւն համարելով զայն եւ կը պահանջէ բողոքներն ու յոյցերը չարունակել Ֆրանսէնի «Փաշամէա» կառավարութեան դէմ, զոչելով՝ «Կեցցէ՛ բանուորա – գիւղացիական կառավարութիւնը»:

** Թերթերը կը գրեն թէ խնդիրը ծագում առած է հետեւեալ պարագա – ներուն մէջ.— Մարտ 27ին Պրիւտէ մէջ (Քլէրմօն – Ֆէռան) ռատիկանները կը ձերբակալեն երկու գինովներ, Ռընէ Պէսօն եւ Ժան Պուսօն: Առաջինը չափը անցուցած ըլլալով, կը խուզարկուի եւ վրան կը գտնեն բազմաթիւ նամակներ, ղրկուած՝ համայնավար կուսակցութեան Փարիզի կեդրոնին եւ «Իւմանիթէ»ի խմբագրութեան կողմէ: Ընդհ. դատախազութիւնը ծանօթանալով այս նա – մակներուն բովանդակութեան, կ'որոշէ ձերբակալել երկուքն ալ եւ խուզարկել անոնց բնակարանները:

Աշխատանքի հարկադրանք

Աշխատանքի ընդհ. Դաշնակցութեան կողմէ պատրաստուած կը նե – կայանալով Պ. Ֆրանսէնի, խնդրից անմիջապէս ձեռնարկել հանրօգուտ չինու – թեանց, լայն ասպիճանի մը վրայ: Միեւնոյն առեն առաջարկից որ Ֆրանսա միջազգային խորհրդաժողով մը հրաւիրէ, դրամներու ամբացման խնդիրը քննելու համար: Վարչապետը պատասխանից թէ այդպիսի խորհրդաժողով մը չատ օգտակար պիտի ըլլար, բայց կը վախնայ որ ներկայ պարագաներուն մէջ վճռական ընդդիմութեան հանդիպի ուրիշ երկիրներու կողմէ: Գալով հանրօ – գուտ չինութեանց, դիտողութիւն եղած է վարչական իշխանութեանց, որ – պէսզի անմիջապէս օգտագործեն պետութեան կողմէ տրամադրելի դրամարները եւ պիտի առնուին եւ պետութիւնը ինք պիտի ծախսէ:

Գերմանիա ձիւղ մանացու զէնքեր ունարած է

Լոնտոնի «Սընտէյ Քրոնիքլ» թերթը կը գրէ թէ Գերմանիոյ մանագէտ – ներն ու գիտուններըը հինդ նոր եւ մահացու զէնքեր հնարած են վերջին 15 տա – րիներու ընթացքին:

Առաջինը՝ զնդակ մըն է որ կը ծակէ կ'անցնի որ եւ է արդելք: Այս զնդակը հնարած է Տոքթ. Մաքս Կէրլիխ, եւ պաշտօնապէս կը կոչուի Իւլթրա Հալկար զնդակ: Կրնայ ծակել 1.80 մեթր թանձրութեամբ պրակ մը: Օրական 400,000 հատ կը չինուի այս զնդակէն:

Երկրորդը՝ «Թաւալուն թնդանօթ» մըն է, չինուած՝ Քրուպի կողմէ, եւ ունի հինդ թաւալուն բեռաններ որոնք մէկ վայրկեանի մէջ հազար ռումբ կ'արձակեն: Այս միջոցին երկու հազար հատ կը չինուի այս թնդանօթէն:

Երրորդը, որ կը կոչուի «անդրեթերային հրթիռ», ամէնէն սարսափելի գործիքն է: Կ'բռնեն թէ կարելի է գայն լեցնել հեղձուցիչ գազերու կամ մանրէ – ներու հզօր պայթուցիկներով, արձակելու համար 300 քիլոմեթր տարածու – թեան վրայ: Կարելի է ուղած տեղը ձգել հրթիռը:

Զորրորդը, « Ռ. ճառագայթ », ամէնէն աւելի գաղտնի կը պահուի: Այս ճառագայթը «անհետանալի պարիսպ մը» պիտի կազմէ Ֆրանսայի դէմ: Անոր չնորհիւ, կամուրջներ պիտի փլին, թնդանօթի բեռանները պիտի հալին, օդա – նաւերու չարժանիւները պիտի կազմալուծուին օդին մէջ: Ճառագայթը կրնայ փոշիացնել անթելի կայանները, երկաթուղիները եւ հրատայլերու զրահները:

Հինգերորդը «Սթրանկէի զնդացիրը », հազիւ տասը քիլօ կը կշռէ եւ հե – տեւարար մէկ մարդ կրնայ ուղած տեղը տանիլ գայն: Մէկ վայրկեանի մէջ 600 հարուած կ'արձակէ եւ կարելի է անմիջապէս փոխել խողովակը, երբ չափա – զանց տաքցած ըլլայ:

Եւ վերջապէս, ձեռնարկուած է չինելու ծանր զնդացիր մը, որ պիտի փո – խադրուի ինքնաչարժով եւ որ կրնայ 1400 զնդակ արձակել մէկ վայրկեանի մէջ:

Տանցիկի բնտրութիւններ

Կիրակի օր տեղի ունեցան Տանցիկի չրջանին բնտրութիւնները: Ազգ. ըն – կերվարականները (հիթլէրական), քաղաքերուած՝ անցեալ տարուան բնտրու – թիւններէն, կը յուսային 75 առ հարիւր չահիլ, բայց հակիւ հարիւրին 60 վաստկեցան: 1933 մայիսի բնտրութեանց մասնակցած էին 214,000 քաղաքացի – ներ եւ հիթլէրականները չահեցան 107,000 քուէ, ընկերվարականները՝ 37,000 եւայլն: Այս անգամ մասնակցած էին 206,700 քաղաքացիներ, հիթլէրա – կանները չահեցան՝ 123,129, ընկերվարականները՝ 32,000 եւայլն: Այս ար – դիւնքը մեծ յուսախաբութիւն պատճառեց Պերլինի մէջ, ուր չախչախիչ մե – ծամասնութիւն մը կը սպասէին, ինչպէս եղաւ Սարի հանրաքուէին առեն:

ՁԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Վեց Հոգի մեռան, 31 Հոգի վիրաւորուեցան կիրակի օր, Շաթօ Թի – էրիի մէջ, երբ իւիճաշարժի արագութեան մրցում մը կը կատարուէր: Իւիճա – շարժ մը ժամը **150** քիլոմեթր սուրալով, դեկը կորսնցուց եւ զնաց իւկաւ հանդիսատեսներու բազմութեան վրայ: Երեք վայրկեանէն մեռան, միւս երեքը՝ հիւանդանոցին մէջ: Վիրաւորներէն 19ին վիճակը շատ ծանր է: Բժիշկ – ները կտրեցին 3 վիրաւորներու սրունքները: Մեռելներէն մէկը երկու տա – րեկան աղջիկ մըն է, մէկը՝ 14 տարեկան տղայ մը, միւսը՝ մանկամարդ կին

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Քանի տարի վերջ, քոյրս Աղաւ – նի Լարապետեանի գտնուելու գոր – ծին առտարող բոլոր բարեկամնե – րուս չնորհակալութիւններս:

Ա. Լարապետեան

ՓՆՏՐԻՑՔ եւ ԿԱՐԴԱՑՔ

երգիծաթերթ՝ «Մ ե ղ ո ւ»

փարիզի եւ շրջանի Յառաջի ցրուիչ

Պ. Ա Ի Ե Տ Ի Ս Ը:

LOTERIE NATIONALE 4րդ շրջ. վիճակահանութիւնը Ապրիլ 16ին

ԱՄԲՈՂՋ ՏՈՄՍԱԿՆԵՐԸ ԾԱԽՈՒԱԾ ԵՆ

ԾԱԽՈՒ ԵՆ.— 1/4, 1/10 եւ 1/20 ՏՈՄՍԱԿՆԵՐ ՄԻՆՉԵՒ 16 ԱՊՐԻԼ ԻՐԻԿՈՒԱՆ ԺԱՄԸ 9ր:

Courses de chevaux à Paris — Prix du Président de la République.

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՐԳԵՒ 3,000,000 ֆր.: ԱՄԲՈՂՋ ՏՈՄՍԱԿԸ 36 ֆր. 1)2 ա. 20 ֆր. 1)4 ա. 10 ֆր., 1/10ա.5:

Loterie Coloniale Française Marocaine ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԱՊՐԻԼ 14ԻՆ

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՐԳԵՒ 1,000,000 ՖՐԱՆՔ

Loterie Monaco. ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՐԳԵՒ 200,000 ՖՐԱՆՔ. ՏՈՄՍԱԿԸ 2 ՖՐԱՆՔԻ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՍՊՐԱՆՔՆԵՐ ՌՈՒՍԵՐԷՆ ՀԱՄԱՐ:

A. GODOVANNIKOFF, 30, Qnai de Passy, Paris (16). Tél. Jasmin: 01-50

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՍԳԱՀԱՆԴԷՍԻՆ ՔՍԱՆԱՄԵԱԿԸ

Չ. Ո. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՏՕՆԷ

ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԷԿԸ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

22 ԱՊՐԻԼ, ՉԱՏԿԻ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

ԱՅՍ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ին Գ. ԹԱՂԱՊԵՏԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

ԲԱՐՁՐ ՀՈՎԱՆԱԻՈՐՈՒԹԵԱՄԲ՝ **Dr. BIDON**Ի

Նախագահ Ֆրանս. Նախկին Ռազմիկներու եւ Սպայից Դաշնակցութեան

ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ՝ **Պ. KRAFFT BONNARD**Ի

(Զուիցերիայէն հրաւիրուած)

ԿԸ ԽՕՍԻՆ Պ. Պ. ՄԱՐԻՈՒՍ ՄՈՒԹԷ (երեսփոխան)

ԱՆՏՐԷ ՖԷՎՐԻԷ (երեսփոխան) ԵՒ ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ

Գիզարուեստական ճոխ բաժին.— Սէնֆոնիճ օրքէսդր՝ դեկավարութեամբ Պ. Ա. ՄԵԼՔՈՆԵԱՆի, մեներգ՝ ՕՐ. ԾՈՎԻՆԱՐ ՏԷՐ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆի եւ ԸՆԿ. Վ. ՋԱՆԵԱՆի, արտասանութիւն Պ. ԼԵՒՈՆ ԱԼԷՄԵԱՆի կողմէ:

ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ

14 ԱՊՐԻԼ, ԿԻՐԱԿԻ ՕՐ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ Պ. **ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ**

Գիզարուեստական ճոխ յայտագիր:

Salle des Sociétés Savantes

24 rue Danton, Métro Odéon–St. Michel

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԵՒ ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

ԿԱՁՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՏԻԿԻՆ ԳԱՅԵԱՆԷի ԿՈՂՄԷ

14 Ապրիլ կիրակի երեկոյ ժամը 8.45ին, ՍՕՍԻԼԵՔ ՍԱՎԱՆԵԻ սրահին մէջ

Լաւագոյն ուժերով կը ներկայացուի՝

ԱՐՇԻՆ ՄԱԼԼ ԱԼԱՆ

Արեւելեան յայտնի զուարթ օրէբէմը՝ 4 արար:

Կը մասնակցին՝ Տիկ. Գայեանէ, Տիկ. Խաչատուրեան, Օր. Անահիտ, Տիկ. Ազնաւորեան: Պարեր՝ Ազնաւուրեան, Սվաճեան, Գէորգեան եւ Յանձագ:

Տոմսերու գինը 5, 10, 15 եւ 25 ֆր. — *Կը ծախուին ծանօթ տեղերը:*

Ընդհ. հասցէ. Mme. K. Loukianoff. 39 Ave. des Moulineaux Boulogne, Seine.

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Կ'ՈՒԶՈՒԻ ափխեսոր *մը: Դիմել առաւօտները* 241, Rue de la Croix Nivert, Métro: Porte de Versailles.

F. THUILLIER & Cie.

35, Avenue d'Italie, 35 Paris (13). R. C. 242.964

Հայ տնօրինութեան յանձնուած Ֆրանսական մեծ լուսանկարչատուն

Ադանձին, ընտանեկան եւ հարսանեկան խմբանկարներ

եւ ակրանտիսմաններ, գունաւոր պատկերներ եւայլն

ԶԱՐԱԿԱՒՈՐ ԵՒ ՄԱՏՉԵԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ

Քարթ տ'իտանտիթէի նկարներ, արագ եւ մաքուր

ՁՈՆ ՄԹԵՐՔ KODAKS ՆԵՐՔԻՆ

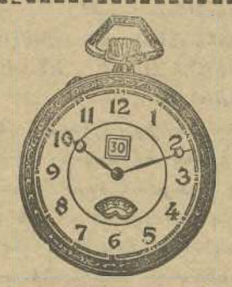
Ամաթէօրներու յատուկ ամէն տեսակ լուսանկարչական պիտոյքներ

Travaux d'amateurs, dévelopement des pellicules tous formats

Գինն՝ 1 ֆր. 75, Tirage sur velox *6×9= ֆր. 0.60, 6½×11 ֆր. 0.70, տպրանտիսմաններ՝ 9×12= 2 ֆր. 50, 13×18= 3 ֆր. 75, 18×24= 6 ֆր.*

ԵԴՈՒԱՐԴ ՓՕՆՈՒԱԶԷ 35, Avenue d'Italie

Մէթրօ՝ Place d'Italie *կամ* Tolbiac

ՆՈՐ ԺԱՄՍՑՈՅՑ ՄԸ

Ջուիցերիական նոր ժամացոյց մը որ մեքենական եւ տեւական կերպով ցոյց կուտայ օրերը: Ժամացոյցին տուիր քրոնաւոր նիք է եւ զարդանկարուած: Երաշխաւորութիւն 5 տարուան ձա – մար: Ժամացուցակին մէջտեղի բացուածքէն կ'երեւի օրուան ճուակաթը: Թուականին վրայ թուղթիկներ տեղի կ'ունենայ ձիշտ կէս գիշերին: Մէկ օրը վերջացած միւսը կը սկսի: Գինն՝ 35 ֆր.: Կը դրկուի contre remboursement-ով: Եթէ ժամացոյցը լաւ չաշ – խատի վերադարձը կը վերադարձուի: Արտասահմանէ եղած ա – պսպրանքներու համար դրկել 50 ֆր. կանխիկ: Չասցէները գրել բնաեռներէն եւ որոշ: Այս ժա – մացոյցը չծախուիր ժամագօրներու մօտ:

Գիմել՝ **Maison EMBO,** 24, Rue de Civry, Paris (16). Dep. AR.

ՅԱՒԱՋԻ եւ ՄԵՂՈՒԻ համար

զիմացէք՝ ընկեր Sarkis Bilalih

7, rue du Puy, Romans (Drôme):

×

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

ՄԵՂՈՒԻ գործակատը է

Պատուճոյն Է Ր Օ

115, Rue Moncey. L(yon).

ԳԱՅԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe. LYON

Raki "ERIVAN"

ԵՐԵՒԱՆ օղին, որ ձեռչուած է իր ա – ռաջնակարգ չատկութեամբ, օղիներու մէջ ամէնէն նախընտրելի *մեծ վաճառանիշը* կը ներկայացնէ:

ԵՐԵՒԱՆ օղին արտադրուած է *թորու – մով*, բնական *անիսոնի* խառնուրդով, եւ խոզուկ դիւմով, երաշխաւորուած է քիմիա – կան ամէն բաղադրութիւնէ զերծ ըլլալը:

Պահանջեցէք, վնտռեցէք ԵՐԵՒԱՆ օղին Միծաքանակ գնումներու դասցէ՝

Ա ր տ օ ն ա տ է ր

S. A. GRANDES DISTILLERIES PEUREUX

48, Bld. des Vignes, Marseille

Tél. Colbert 58 - 10

ևաեւ DISTILLERIE VIAL

18, Rue Fontaine, St. Denis (Seine)

Tél. Plaine 09 - 95

Լիոնի եւ Շրջաններու ներկայացուցիչ

D. N. BAHADOURIAN

82, Rue Séigne. Lyon (Rhône)

Նիսի եւ Շրջաններու գործակալ՝

M.M. H. Khatchadourian et Danielian

24, rue Assalit. Nice (A. M.)

ԹԱՂԱԳՈՂԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԸ

»» ««

Գրեց՝ ՐԱՖՖԻ

Ես ոչինչ չգտայ պատասխանելու: Նա չարունակեց.

— Մենք ի՞նչպէս կարող ենք այսօր միանալ նրանց հետ, երբ երէկ սպան – նել ենք նրանց ընկերներից մէկին:

— Մենք կարող ենք այդ սպանու – թիւնը թաղցնել: Բայց քանի որ ազ – ջիկը մեզ հետ կը լինի, թաղցնել չենք կարող: Բացի դրանից, այդ աղջկայ մասին նրանք կասկած ունէին թէ կը մատնէ իրանց, եւ այդ պատճառով վճռեցին նրա մահը: Ազջիկը դեռ կեն – դանի է, ուրեմն նրանց կասկածը կը մնայ դարձեալ կասկած: Իսկ երբ մենք կը միանանք նրանց ընկերու – թեան հետ, եւ այդ աղջկան մեզ հետ կը տեսնեն, արդեօք մեր անձը չէ՞նք ենթարկի նոյն կասկածանքին, որ նը – րանք ունէին այդ աղջկայ մասին:

— Մենք կարող ենք աղջկան մեզ հետ չունենալ, այլ բաց թողնել, ուր որ ուզում է, թող գնայ:

Քաւոր Պետրոսը որ ոչ մէկ խօսքի աղջեւ կանդ չէր առնի, լռեց, մտա – ծութեան մէջ ընկաւ: Ես չէի հասկա – նում, թէ ինչո՞ւ նա այսպէս սատա – նայարար ոլորում էր, քաչքշում էր իւր բացատրութիւնները, առանց իւր վերջնական միտքը յայտնելու: Ի՞նչ երկիւղ ունէր ինձանից: Վերջապէս փոքր առ փոքր յայտնից նա իւր միտ – քը:

— Դու ասում ես, որ մենք կարող ենք աղջկան բաց թողնել, ուր որ ու – զում է, թող գնայ: Բայց այդ ան – կարելի է: Ցիգանուհին երբեք չի մո – ռանայ վիրաւորանքը եւ իրան հաս – ցրուած անպատուութիւնը: Այդ մար – դիկը, որպէս զեղ յայտնի է, անպատ – ուել են այդ աղջկան, եւ մինչեւ ան – գամ պատրաստուել են սպանելու նը – րան: Այդ բոլորը չի մոռանալ նա, եւ պէտք է վրէժխնդիր լինի, պէտք է մատնէ նրանց: Իսկ մատնելով նը – րանց, կը մատնուենք եւ մենք, որով – հետեւ նրանց խումբի մէջ կը լինենք, որովհետեւ կամենում ենք ընկերանալ նրանց հետ:

— Ուրեմն ի՞նչ պէտք է անել:

— Պէտք է անել այն, ինչ որ նրանք էին կամենում անել:

— Սպանե՞լ...:

— Այո, սպաննել:

Առաջին անգամն էր, որ քաւոր Պետրոսի խօսքը ոչ միայն վատ ազդե – ցութիւն գործեց իմ վրայ, այլ կա – տարելեան չափ զրգռեց իմ բար – կութիւնը: Ես զոչեցի.

— Սպաննել նրա՞ն, որի կեանքը ազատել ես,— դա խղճի եւ ազնուու – թեան հակառակ բան է:

Մի դառն, արհամարհական ժպիտ երեւաց նրա դեմքի պէս սատն դէմքի վրայ:

— Ինձմանք... ազնուութիւն... բացականչեց նա, ի՞նչ զեղեցիկ խօս – քեր են... բայց նոյնքան դարտակ, որքան ինքը՝ չիմարութիւնը ...:

— Ինչո՞ւ:

Այդ հարցին պատասխանելու ժա – մանակ նա իւր ձայնը մեղմացրեց:

— Դու դեռ ազայ ես, Մուրատ, եւ աչխարհը չես ճանաչում: Մարդ չէ կարող խղճմտանք եւ ազնուութիւն ունենալ այնպիսի ժամանակներում, երբ ամբողջ մթնոլորտը, որի մէջ ապ – րում է նա, վարակուած է անբարոյա – կանութեամբ: Եթէ նա այնքան չիմար կը լինի, որ կը ցանկանայ ազնիւ լի – նել, անտարակոյս, ինքը իրան զրժ – բախտութեան կը դատապարտէ: Այս – պիսի հանգամանքներում, մարդ պէտք է խղճմտանք եւ ազնուութիւն ունե – նայ զէպի իւր անձը միայն եւ զէպի նրա բարօրութիւնը: Իսկ երբ մի ու – րիշը արգելք է լինում իւր բարօրու – թեանը, պէտք է ոչնչացնէ նրան, որ ինքը կարողանայ ապրել, եւ լաւ ապ – րել:

Ես պատասխանեցի նրան կրօնական վատաբերով:

— Դա Աստծուն ընդդիմ է, դա մեղք է, դա քրիստոնեայի գործ չէ:

— Ինչպէս կամենում ես, համա – րիր, բայց զժբախտաբար այդպէս է: Ես ճանաչում եմ միայն կեանքը եւ նրա պայմանները: Եթէ մի ծառ ար – մատախիլ չանես, նրա տեղը մի ուրի – շը անկել չես կարող: Բոլոր աչխարհը այդ բնական օրէնքին է հետեւում,— մինը միւսին ոչնչացնում է, սպառում է, կլանում է, որ իւր գոյութիւնը պահպանէ: Դա կեանքի կռիւն է, եւ երբեք չի դադարի, քանի որ տեւում է կեանքը:

Ես չհակառակեցի քաւոր Պետրոսի այդ օտարոտի վարդապետութիւնե – րին, որոնք ինձ բոլորովին անծա – կանալի էին: Ես միայն ցաւում էի Նէ – նէի վրայ, այդ պատճառով հարցրի.

— Ի՞նչով է մեղաւոր այդ խեղճ ազ – ջիկը, որ զոհ գնայ մեր զանազան սա – տանայական մեքենայութիւններին:

— Ոչինչով մեղաւոր չէ, պատաս – խանեց նա:— Բայց դա պէտք է զոհ – ուի, որ մենք ապահով լինենք:

Համոզուած լինելով, որ երբեք չէ կարելի փոխել նրա երկաթէ կամքը: ես սոխակուցայ կեղծել, սոխակուցայ խաբել նրան: Իմ ընդդիմադրութիւնը կարող էր աւելի վատ հետեւանքի հասցնել: Նա պատրաստ էր թէ ինձ եւ թէ Նէնէին սպաննել, որ վարատուի իւր կասկածը, որ հատատ կերպով կարողանայ սկսել այն գործը, որից մխիթարներ էր սպասում:

Ես համաձայնութիւն ցոյց տուի:

— Ուրեմն տար աղջկան եւ հէնց այս առաւօտ մի տեղում ամփոփիր...:

Աւելի դեռ նոր էր արձակել իւր ա – ռաջին հատագայները, թռչուններըը ուրախ – ուրախ ճրկ – ճրկում էին· ա – մէն տեղ զարթնում էր կեանքը իւր նոր, աքանչելի գուարճութեամբ: Իսկ ինձ հրամայում էին կարճել մի անմեղ արարածի կեանքը...:

Ես մօտեցայ Նէնէին: Նա դեռ քնած էր սայլակի վրայ: Ինչպէս քաղցր եւ հանգարտ քնել էր նա: Ինձ խիստ դա – ուրն էր խռովել դեռահաս կոյսի հան – գստութիւնը: Ո՞վ գիտէ, որպիսի ե – րազներ հրապուրում էին նրան: Նա ժպտում էր, նրա մարքանի պէս կար – միր շրթունքները չարժւում էին: Գուցէ նա այդ րոպէում համբուրում էր մէկին, որին սիրում էր: Երբեմն արձակում էր ինձ անհասկանալի բա – ռեր: Մէկի հետ խօսում էր նա: Ո՞վ գիտէ, գուցէ խօսում էր հէնց իւր ծէ – նողների հետ, որոնց կորցրել էր: Նա իւր նուրբ թեւիկները տարածեց, ե – բեւէ, գրկում էր նրանց, եւ ահա նրա դէմքը պայծառացաւ ուրախութեան լուսով ...:

(Շար.)

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70

(ԵՐԹԵԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՆԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
10
ԱՊՐԻԼ
MERCREDI
10 Avril
1935

ԺԱ ՏԱՐԻ - 11e Année N° 2776 — ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՄԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՊԱՏԿԵՐ...

—••—

Նորօրինակ երեւոյթ մը՝ «ողջամիտ» մամուլին մէջ: Անչուշտ իրբեւ հետեւանք դառն կացութեան մը որ չի պարակուիր այլ եւս:

Եգիպտոսի ամսկավար պաշտօնաթերթին է որ դիտել կուտայ, ներդաղթի հարցին առթիւ.

— «Սակայն ի՞նչ եղաւ դիրքը եւ գործունէութիւնը ասոնց, որոնք Հայաստանի կողին էին որպէս թէ, ու որոնք փողով ու թմբուկով կը հռչակէին իրենց հայրենասիրութիւնը, որով նուիրուած պիտի ըլլային հայրենաշինութեան գործին եւ ներգաղթի օժանդակութեան: Եթէ չորս տարիէ ասդին բոլոր խօսուածնե – րուն եւ գրուածներուն գործնական արդիւնքը մէկտեղենք եւ թուանշանի վերածենք, կ'ունենանք եղնիկ բան մը, որ մեր «ազգային արժանապատուութեան» համար շատ աւելի վիրաւորական է, քան «ժը Սիւի Փարթու»ի մը մէջ հրատարակուած յօդուած մը»: (*Արեւ*, 26 մարտ):

Ուրիշ խմբագրականի մը մէջ, նոյն օրկանը կրկին յուզելով հարցը, կարգ մը խայթոցներ կ'ուղղէ բարեգործականին, հակ – ցնելու համար թէ ան լրիւ չէ կատարած իր պարտականութիւնը.

— «Այդ գաղտնիքին բանալին կը գտնուի Հ. Բ. Ը. Միութեան ձեռքը: Այս համահայկական մեծ հիմնարկութեան ներկայ վարիչները գիտակի՞ց են արդեօք իրենց կոչումին: Անոնք կը կրկնեն թէ իրենք հաւատարիմ աւանդապահները եւ գործադրողները են իրենց յանձնուած գումարներուն եւ կտակներուն: Անոնք գիտնալու են մանաւանդ, որ իրենք հաւատարիմ աւանդապահները պիտի ըլլան Հ. Բ. Ը. Միութեան հիմնադիրներուն ՈԳԻԻՆ եւ անոնց ՆՊԱՏԱԿին, որ է հայրենի հողին կապուած հայ ժողովուրդին օժանդակել, որպէսզի անիկա չհեռանայ այդ հողէն, իսկ անոնք որ հեռացան կամ հեռացուեցան, պէտք է վերադարձուին այդ հողին վրայ, հոն՝ ուր այժմ վերածնած է եւ կը վերածագկի հայ հայրենիքը:

Հ. Բ. Ը. Միութեան Ամերիկայի շրջանակը, որմէ ստացաւ այս կազմակերպութիւնը Հայաստանի մէջ իր շինարարական ձեռնարկներուն մղումը, եւ Եգիպտոսի շրջանակը, որ ծնողն եղաւ ու սնուցանողը Միութեան, ուշադիր աչքերով կը հետեւին փարիզի կեդրոնին ներկայ շարժումներուն եւ գործունէութեան: Այս շրջանակները պիտի չներեն ո՛եւէ շեղում այն ոգիէն, որ Նուպարներուն, Ադաթօններուն եւ Անդրանիկեաններուն եղաւ»: (*Արեւ*, 29 մարտ):

Այդին, փարիզի ամսկավար օրկանը, երեք օրէ իվեր կը թզկայ.— «Պիտի լսէ Երեւանը ...»:

Ինչե՛ր, ինչե՛ր կ'իմանանք այդ խմբագրականներէն:

Հարցը ներքին ներգաղթի մասին է: Ամսկավար Թերթը խորհրդաւորութեամբ կը նկատէ որ, «առանձ մը իվեր, հիմա մանաւանդ ամբողջ գրականութիւն մը կը առեղծուի այդ նիւթին շուրջ», բայց, «ան որ առանցքն է այդ բոլորին, երեւա՛նը, լուռ է»:

— «Ողբերգութիւն չէ՞ այդ լռութիւնը փոքորիկի նման վայրկեանէ վայրկեան ուժգնութիւն ստացած ներգաղթի զանգը – ւածային տրամադրութեանց հանդէպ եւ ողբերգութիւնը կատակերգութեան չի՞ վերածուիր, երբ դուրսը շարունակեն գրել, խօսիլ եւ երազել նոյն եւ աւելի սաստկացած թափով, իսկ անդին շարունակուի լռութիւնը:

Պէտք չէ հասնիլ այդ կատակերգութեան»: (6 ապրիլ):

Ամսկավար օրկանը յիշելով զանազան հաւատամքներ եւ խոստումներ, նոյն իսկ վկայութեան կանչելով «Խորհրդային Հայաստան»ը, կը հարցնէ սրատեսութեամբ.

— «Սխա՞լ էին այդ բոլոր յայտարարութիւնները, հաւաս – տումները, որ տրուած են առ հասարակ Խորհրդային Միութեան եւ մասնաւորապէս Հայաստանի ալ *փոխուած կացութեան* մասին:

Մենք պատճառ չունինք տարակուսելու անոնց ճշդութեան, որ կը հաստատուի իրողութիւններով եւ նոյն իսկ զանազան անդրադարձումներով թէ «երբ կայ հայկական կառավարութիւն, այդ կառավարութիւնը պարտականութիւններ ունի արտասահմանի հայ ժողովուրդին հանդէպ»:

Այս առթիւ, բաղդատութիւն մը Ցունաստանի հետ, որ «անբաւ գանձերու տէր չէր», բայց «չհարեւանցաւ եւ չընկրկեցաւ, սպառեց իր միջոցները, առեղծեց դուրսէն միջոցներ, եւ միլիոնաւոր հոգի տեղաւորուեցաւ, ծլեցաւ ու ծաղկեցաւ»:

Արդ, հայկական կառավարութիւնն ալ, թէեւ «տէր չէ առատ գանձի, բայց միլիոնի տեղ հազարներ են որ պիտի ընդունի»: Դեռ աւելին.

— «Առասպելնե՞ր են այն միլիառներու թիւերը որ կ'երեւան Խորհրդային Միութեան ծախերու հաշուեկշիռներուն մէջ: Անշուշտ չեն, ինչպէս առասպել չէ թէ Հայաստանի Հանրապետութիւնը անդամ է Խորհրդային Միութեան եւ Հայաստան իր *պետականն* եւ *մարզկային* մէկ անհրաժեշտութեան համար առ նուազն նոյնիսկ դիւրութեամբ պէտք է ձեռք բերէ օժանդակութիւն այդ Միութենէն, որմէ Ցունաստան ձեռք բերաւ դուրսէն»: (7 ապրիլ):

×

Պատկերը լրացած չէ տակաւին: Կան այլապէս չհեկեան պարագաներ, որոնց պիտի անդրադառնանք յառաջիկային, կցելով մեր խորհրդածութիւնները:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱԻԳԼԻՈՑ ԴԱՀԼԻՃԸ 4 ԺԱՄ ՆԻՍՏ ԳՈՒՄԱՐԵՑ ԱՊՐԻԼ 11Ի ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԻՆ ԱՌԹԻԻ

Ֆրանսական դահլիճն ալ, իր կարգին

=o–o=

ՄԱՔՏՕՆԱԼԴ ԵՒ ՖԼԱՆՏԷՆ ՍՊՐԷԶԱ ՊԻՏԻ ԵՐԹԱՆ

Անգլիական դահլիճը չորս ժամ խորհրդակցութիւն կատարեց երկուշաբթի օր, երկու ժամը առաւոտեան, մնացեալը իրիկունը, ի նախապատրաստութիւն ապրիլ 11ի խորհրդաժողովին: Խորհրդակցութիւնները դաղտնի կը պահուին: Միայն Պ. Մաքտոնալդ երեսփ. ժողովին մէջ յայտարարեց թէ Սպրէզա պիտի երթայ, ընկերակցութեամբ Սըր Ճօն Սայմընի: Իրազեկները կը հաւատան թէ անգլիական պատուիրակութիւնը չպիտի կրնայ դրական առաջարկներ դնել սեղանի վրայ: եթէ Մուսոլինի վճռական միջոցներ առաջարկէ, անգլ. պատուիրակութիւնը ձեռնպահ պիտի մնայ, կամ իր կառավարութեան պիտի դիմէ, որ եւ է որոշում տալէ առաջ: կարգ մը շրջանակներ կը կարծեն թէ ապրիլ 11ի ժողովը կրնայ պարզապէս նախապատրաստութիւն մը ըլլալ Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդի ապրիլ 15ի նիստին համար, որ իր կարգին կրնայ առաջնորդել աւելի լայն խորհրդաժողովի մը, հրաւիրելով Գերմանիան, Ռ. Միութիւնը եւ Փոքր Համաձայնութեան պետութիւնները:

Ամէն պարագայի մէջ, Անգլիոյ ներկայացուցիչներուն վերջին պատասխանը յետոյ, այսօր չատ աւելի սկար են վերաբերաբար 3ի անգլեֆրանսական ծրագրին յաջողութեան յոյսերը:

Երէկ Սըր Ճօն Սայմըն կարգ մը յայտարարութիւններ ըրաւ երեսփ. ժողովին մէջ: Լոնտոնի թղթակիցները կը պնդեն թէ՝ հակառակ սիրող լուրթեան, Մեծն Բրիտանիա հետեւեալ միջին ճամբան պիտի առաջարկէ.—

1.— Ազատութեան քաղաքականութիւն, առ հասարակ, Ազգերու Դաշնակցութեան չրջանակին մէջ:

2.— Ոչ մէկ մասնակցութիւն արեւելեան դաշինքի մը մէջ, մասնաւոր ձեւով:

3.— Վճռապէս չմերժել փոխադարձ աջակցութեան դաշինք մը Ֆրանսայի, Ռ. Միութեան եւ Չեխոսլովաքիոյ միջեւ, պայմանաւ որ բաց մնայ Լեհաստանի եւ Գերմանիոյ համար եւ հիմնուի Ազգերու Դաշնակցութեան չրջանակին մէջ:

4.— Աւստրիոյ անկախութեան պահպանման մասին՝ գոհանալ արդէն արուած խոստումով (խորհրդակցութիւն):

Ֆրանսայի նախարարական խորհուրդն ալ դումարուեցաւ երէկ, երեքշաբթի, նախագահութեամբ Պ. Լըպրէօնի, ճշդելու համար կառավարութեան դիրքը: Քանի որ Պ. Մաքտոնալդ Սպրէզա պիտի երթայ եւ Իտալիոյ ներկայացուցիչն ալ Պ. Մուսոլինն է, որոշուեցաւ որ Պ. Ֆլանտէն եւս անձամբ մասնակցի Ապրիլ 11ի ժողովին:

Իտալական թերթերը նկատի առնելով Անգլիոյ բռնած դիրքը, մեծ բան չեն սպասեր Սպրէզայի ժողովէն: Թերթ մը դիտել կուտայ թէ Հիթլէր Գեր – մանիոյ ծանալման համար ընտրած է «կանկառի սկզբունքը», որ կը նշանակէ պնակը հասցնել տեղւոյ առ տեղւոյ, Պիսմարքի քաղաքականութիւնն էր այս: Առ հասարակ յոռետես են բոլոր թերթերն ալ, եւ կը քննադատեն Անգլիոյ քաղաքականութիւնը:

«Եւրոպան ձիւարանոց մըն է»

Պ. Պօլտուին, Անգլիոյ փոխ–վարչապետը, առջի օր ճառ մը խօսելով, յայտնեցաւ արտայայտութիւններ ունեցաւ միջազգային կացութեան մասին: Ահա գլխաւոր մասերը.— «Ազգերը չեն հետեւիր խաղաղութեան ճամբուն: Մինչեւ անգամ կը թուի թէ մտած են այն ճամբուն վրայ որ կրնայ պատերազմի յանգել: Տարիներէ ի վեր է որ միջազգային քաղաքականութեամբ կը զբաղիմ եւ դիւրաւ չեմ ապրուիր: Բայց իրապէս վայրկեաններ կան ուր ինքն իրենս կը հարցնեմ թէ արդեօք ձիւարանոցի մը մէջ ինկած չե՞նք»:

Ընդհանուր ներում տարագիր Ռուսներուն?

Սոֆիայէն կը հեռագրեն ապրիլ 8 թուականով.— *Խորհրդային դեսպանատունը հաղորդեց Պուլկարիա բնակող ռուսահպատակներուն թէ անոնք որ կ'ուզեն օգտուիլ արտասահմանի ռուս տարագիրներուն ըլլալիք ներումէն, պէտք է խնդրագիր տան դեսպանատան, մինչեւ վեց ամիս:*

ՄՄԲ.— Այս հեռագիրը կը թարգմանենք *Փոխիլէմէն*, որ չի յիշեր ազբիւրը:

Ամերիկան ալ վեց տանացու զէնիթ ունարած է

Անգլիական թերթէ մը քաղելով, երէկ հաղորդած էինք թէ Գերմանացիները հինգ մահացու զէնքեր հնարած են, իրրեւ արդիւնք 15 տարիէ ի վեր կատարուած ուսումնասիրութեանց:

Ամերիկան թերթերը կը գրեն թէ Մ. Նահանգներու բանակը եւս ատոմը կը կատարելագործէն վեց նոր եւ մահացու զէնքեր որոնք մեծապէս պիտի աւելցնեն երկրին զինուորական ուժը, պատերազմի պարագային: Ատոմային փոքր հրասայլ մըն է (թանք), որ կրնայ սուրալ ժամը 50 — 60 մղոն եւ խորտակել ցանկապատներ եւ ուրիշ բնական արգելքներ: Հաւանական է որ բանակը այս նոր զէնքէն ունենայ 60 հատ, մինչեւ տարեվերջ:

Երկրորդը մեքենաշարժ թնդանօթ մըն է, որ կրնայ 100 հատ մէկ լիպրանոց ռումբ արձակել մէկ վայրկեանի մէջ: Այս թնդանօթները պիտի զետեղուին նոր հրասայլերուն մէջ, կազմելով տեսակ մը «ցամաքային զրահաւոր»:

Երրորդը «անդրեթերային» թնդանօթ մըն է, տարբեր մէկ տեսակը Ֆրանսականին, կառուցուած համար օդանաւերու դէմ: Բերանը ուղղակի օդին մէջ ուղղելով, կարելի է ռումբ մը արձակել 50,000 ոտք բարձրութեամբ:

Չորրորդը «թռչող մարտանաւ»ն է, որ կը բազկանայ զնդացիրներով զրահապատուած թեւերէ եւ կրնայ չտծել 3000 մղոն տարածութեան վրայ:

Հինգերորդը ծովային թնդանօթ մըն է, 20,000 հարուած հետեւորութեամբ, գործածելի՝ Թորփիլահալածներու վրայ:

Վեցերորդ դիւտը կը վերաբերի մեքենական կատարելագործութեանց, սատկացնելու համար թնդանօթներու կրակը:

■■■■■■■■

ՎԵՆԵՏԻԿԻ Ս. ՄԱՐԿՈՍԻ պատմական խճանկարներուն վերանորոգումը վերջացաւ, 28 տարուան աշխատանքէ մը յետոյ: Մինչեւ մայիս պիտի բացուի հանրութեան առջեւ:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ՄԻԱՑԵԱԼ ՅԱՆԶՆԱԺՈՂՈՎԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ

=o·o=

(ՉԵԿՈՅՑ ԱՊՐԻԼ 8Ի)

Հայ Գաղթ. Միացեալ Ցանձնաժողովը իր 14րդ նիստը գումարեց ապրիլ 4ին Նուպարեան Մատենադարանին մէջ:

Ի.— *Ինչպէս մեր նախանցեալ զեկոյցով հաղորդած էինք, այն տեսակցութեան ընթացքին զոր Հայ Գաղթ. Միացեալ Ցանձնաժողովին պատուիրակութիւնը ունեցաւ միջնախարարական յանձնախումբին նախագահ Պ. Խոխոյի հետ, այս վերջնոյն յանձնուեցաւ մեր վերջին յուշագիրէն օրինակ մը: Այդ դրութեան, զոր Պ. Խոխօ հաղորդած է Աշխատանքի նախարարին, իր կարծիքն ալ այդ մասին հաղորդելով անոր, Պ. Ժաքիէ պատասխան մը տուած է նամակով մը զոր ուղղած է Հայ Գաղթ. կեդր. Ցանձնաժողովի նախագահին եւ որուն ամբողջական թարգմանութիւնը կուտանք ստորեւ.—*

« Նախագահ Պ. Խոխօ ինձ հաղորդեց այն գրութիւնը որով ուշադրութիւն կը հրաւիրէիք ձեր հայրենակիցներէն ոմանց դժնդակ կացութեանը վրայ, ո – րոնք, տագնապին հետեւանքով, կ'արձակուին իրենց պաշտօնէն, գործազրկութեան ենթարկուելով:

« Հիմնուելով այս յանձնարարութեան վրայ եւ նկատի առնելով դըժ – ուարին կացութիւնը, որուն մէջ կրնան գտնուիլ վերոյիշեալ գաղթականներէն ոմանք, ամենամեծ բարեացակամութեամբ կը ճնեմ ինձ նշանակուած այն պարագաները որոնք մասնաւորապէս արժանի են համակրութեան եւ ի հարկին անոնց ի նպաստ կը միջնորդեմ գործազրկութեան սնուկներուն մօտ, պայմանաւ սակայն որ խնդրոյ առարկայ եղած գաղթականներուն կացութիւնը կանոնաւոր ըլլայ, այսինքն իրենց աշխատաւորի իմնութեան թուղթը ի գօրու ըլլայ:

« Միւս կողմէ, օտար տպաճներուն գալով, աշխատանքի արտօնութիւնը սկզբունքով միշտ կը շնորհուի իրենցմէ անոնց որ Ֆրանսա ծնած են: Անհրաժեշտ է սակայն որ խնդրագրին մէջ յիշուած թոշակը կամ վարձատրութեան եղանակը համաձայն ըլլայ նոյն տարիքի եւ նոյն արհեստի Ֆրանսացի աշխատաւորներու սովորական եւ ընթացիկ թոշակներուն»:

Միացեալ Ցանձնաժողովը, այս նամակին ծանօթանալէ եւ անոր մասին խորհրդակցելէ յետոյ, պարտք համարեց հետեւեալ պատասխանը ուղղել Աշխատանքի նախարարին.—

«Տեղեկացանք այն նամակին զոր բարեհաճած էիք ղրկել Հայ Գաղթ. կեդր. Ցանձնաժողովի նախագահին, մեր յուշագիրներուն մէջ յայտնուած բաղձանքներուն վերաբերմամբ, եւ կը փութանք մեր շնորհակալութիւնը յայտնել մեծ բարեացակամութեան եւ արդարութեան ոգիին համար զոր այնտեղ ցոյց տուած էիք, տագնապին հետեւանքներէն տառապող ֆրանսարնակ հայ գաղթականներէն ոմանց վիճակին մասին:

« Ուրախ ենք տեսնելով որ ֆրանսական կառավարութիւնը կը հաճի հայ գաղթականներուն ալ ճանչնալ փոխադարձութեան հիման վրայ օտարականներուն շնորհած ինչ ինչ իրաւունքներու վայելումը եւ ինչ ինչ շնորհներու օգտուը, եւ առ այդ կը յայտնենք մեր երախտագիտութիւնը: Անհունապէս շնորհապարտ պիտի ըլլայինք եթէ ֆրանսական կառավարութեան այս տեսակէտը հաղորդուէր նահանգային իշխանութեանց, ըստ այնմ գործելու յանձնարարութեամբ, որովհետեւ իւրաքանչիւր պարագայի ճնութիւնը կեդրոնական իշխանութեան կողմէ, հարկաւորաբար երկար ժամանակ պիտի պահանջէր, որու միջոցին խնդրոյ առարկայ եղողները ցաւի եւ զրկանքի մատնուած պիտի ըլլային: Այն վայրերուն մէջ ուր գործազրկութեան նպաստ չի տրուիր հայ գաղթականներուն, այդպիսի նպաստ մը միակ փրկութիւնը պիտի ըլլար անոնց համար, որովհետեւ ինչպէս գիտէք, անոնք չեն կրնար ոչ իրենց երկիրը վերադառնալ, ոչ ալ ուրիշ երկիր մը երթալ, եւ եթէ գաւառակներէն նպաստ չտանան, ամենադառն թշուառութեան մէջ պիտի իյնան:

« Միւս կողմէ, քանի որ աշխատանքի իրաւունքը կը ճանչցուի Ֆրանսայի մէջ ծնած գաղթական տղաքներուն, անգամ մը եւս կը խնդրենք ձեզմէ որ այդ շնորհը տրուի նաեւ հայ գաղթականներուն այն տղոց որոնք իրենց պզտիկ հասակին այստեղ բերուած են, եւ իրենց ամբողջ ուսումը այստեղ առած ըլլալով, կատարելապէս իւրացուցած են այս երկրին մշակոյթը: Աշխատանքի իրաւունքը մինչեւ հիմա ընդհանրապէս կը զլացուի վերոյիշեալ տղաքներուն որոնք **15, 16** կամ **17** տարեկան եղած են, նոյնիսկ անոնց որ իրենց աշխատանքի գրքոյկը ունին, եւ այս պատանիները չեն գիտեր թէ ի՞նչպէս պիտի վաստկին իրենց օրապահիկը:

2.— *Ժողովը ծանօթացաւ այն խնդրագրին որ Միացեալ Ցանձնաժողովին կողմէ կ'ուղղուի ներքին գործերու նախարարին, 100 ֆրանքնոց ինքնութեան քարտ վճարելու անկարող բազմաթիւ հայ գաղթականներու համար բարեհաճ անօրինութիւն մը խնդրելով, եւ որոշեց որ այդ խնդրագիրը նախարարին յանձնուի մեզի բարեկամ Ֆրանսացի մէկ քանի անձնաւորութեանց միջոցով:*

ՕՐՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒՀԻՆ ՀԵՏՑ

«ՍԱՅԱՆԻ ՍԱՀՄԱՆԸ ԱՆՑԱՎ ՉԷ»

ՀԱՅԿ Հ. ՍԱՀԱԿՅԱՆ

Ես ծնվել եմ Սայանի ստորոտին գտնվող Ջրառատ գյուղում։ Մանկությունս անցել է Սայանի ձորերում, ոտքերիս տակ ծաղիկներ են բուսել, գլխիս վրայով ամպեր են անցել։ Ես սիրում եմ Սայանը, ինչպես սիրում է մայրը իր զավակին։ Ես սիրում եմ նրա ամեն մի ժայռը, ամեն մի ձորը, ամեն մի ծաղիկը։ Ես սիրում եմ նրա ամեն մի ծառը, ամեն մի թռչունը։ Ես սիրում եմ նրա ամեն մի գետակը, ամեն մի աղբյուրը։ Ես սիրում եմ նրա ամեն մի ամպը, ամեն մի մառախուղը։ Ես սիրում եմ նրա ամեն մի ձյունը, ամեն մի սառույցը։ Ես սիրում եմ նրա ամեն մի քամին, ամեն մի փոթորիկը։ Ես սիրում եմ նրա ամեն մի արևը, ամեն մի լուսինը։ Ես սիրում եմ նրա ամեն մի աստղը, ամեն մի գալակտիկան։ Ես սիրում եմ նրա ամեն մի տիեզերքը, ամեն մի անսահմանությունը։ Ես սիրում եմ նրա ամեն մի հավերժությունը, ամեն մի հավիտենականությունը։ Ես սիրում եմ նրա ամեն մի ամենակարողությունը, ամեն մի ամենագիտությունը։ Ես սիրում եմ նրա ամեն մի ամենահզորությունը, ամեն մի ամենաիմաստությունը։ Ես սիրում եմ նրա ամեն մի ամենասիրությունը, ամեն մի ամենաբարությունը։ Ես սիրում եմ նրա ամեն մի ամենասրբությունը, ամեն մի ամենակատարելությունը։ Ես սիրում եմ նրա ամեն մի ամենաանսահմանությունը, ամեն մի ամենաանհասանելիությունը։ Ես սիրում եմ նրա ամեն մի ամենաանհասկանալիությունը, ամեն մի ամենաանքնն

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՅՈՒՐ ՀԱՐԱՎԱՏՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՅՈՒՐ ՀԱՐԱՎԱՏՈՒԹՅՈՒՆ

(ՀԱՅԿԵՐԱԿՈՒՅՑԻ «ՀԱՅԿԱՐՏԱՐԱՆ ՊՐՈՖՍՈՒՅԶԻ ՀԱՐԱՎԱՏՈՒԹՅՈՒՆ)

բոլորն ալ: Սակայն ձուլումը չամ – բընթաց գործողութիւն մըն է, ան – դուններու աչխատանք, հրովար – տակները բաւական չեն:

Ֆրանսացի համարինք օտարական– ներու զաւակները, որոնք Ֆրանսայի մէջ ծնած են: Անոնք մեծցան մեր մէջ, կրթուեցան մեր դպրոցներուն մէջ, խաղացին մեր տղոց խաղերը, եւ պի– տի ծառայեն մեր բանակին մէջ: Վե– բահատատաւնք, եթէ կ'ուզէք, աւան– դական ասպնջականութիւնը, որ օտա– րականը կ'ազատէ մը նեղու – թիւններէ: Վերահատատաւնք օրէն – քով ընդունուած «նշանաւոր անձերու հպատակութիւնը», շնորհելով երկրին օգտակար յայտնի դէմքերու, ինչպէս Պրացցայի, մեծ պատերազմի անձա – նօթ զինուորներուն եւ լեգէոնական – ներուն:

Այս ձեւով գործադրած կ'ըլլանք արդարութիւնը, սակայն ոչ մէկ պատճառ կայ հպատակութիւն շնոր – հելու, այն ալ երկու շաբաթ 500 հո– գի, այն օտարականներուն, որոնց ո– չինչ կը պարտինք, եւ որոնց Ֆրան – սահպատակութիւնը իրենց հետեւանք պիտի ունենայ միայն ընկերային նոր հարցեր ստեղծել, կիրքեր գրգռել:

Իտալիա կ'ուզէ որ ապատազինուիլ ևսեւ

ԱՒՍՏՐԻԱ, ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Հռոմի կիսապաշտօնական օրկաններէն « Փոխօթ տ'Իթալիա» յօդուածով մը կը բացատրէ թէ «արդարութիւնը կը պահանջէ որ սպառազինութեանց նոր մակարդակի մը հասնելու իրաւունք տրուի Աւստրիոյ, Հունգարիոյ եւ Պուլ – կարիոյ»: Ու կը շեշտէ — « Աւելի լաւ է վհատիլ արարք մը քան միակողմանի որոշում մը: Վերաքննութիւնը պէտք է կատարուի իրրեւ հաշտարար գործ մը անոնց կողմէ որոնք խաղաղութեան պատասխանատուութիւնն ունին: Զին – ուորական յօդուածներու բարեկամական վերաքննութիւնը վճռական հանգր– ուան մը պիտի կազմէ յաղթականներու եւ պարտեալներու խորութեանց ջնջ– ման համար եւ ճամբան պիտի հարթէ լաւագոյն յարաբերութիւններ մշակելու համար Եուկոսլաւիոյ, Չեխոսլովաքիոյ եւ Ռումանիոյ հետ: Պուլկարիան ալ չիտակ դիրք բռնած է եւ բարւոքած իր յարաբերութիւնները դրացիներուն հետ »:

Հիթլեր եւ Լիւտէնտորֆ կը հաշտուին

Հիթլերի հրամանով երկուշաբթի օր դրօշազարդուեցան Պերլինի բոլոր հանրային շէնքերը, ի պատիւ Զօր. Լիւտէնտորֆի ծնդեան 70ամեակին: Այս առթիւ «Աւազընորդ»ը կ'ըսէր — « Գերման ժողովուրդը խորին երախտագի – տութեամբ պիտի յիշէ պատերազմի իր ամենամեծ զօրավարին անմոռանալի քաջագործութիւնները »: Մինչեւ հիմա գերմանական մամուլը կը զգուշանար որ եւ է ակնարկ ընելու Լիւտէնտորֆի: Այժմ որ «Աւազընորդ»ը խօսեցաւ, ներ– բողականները կը տեղան ամէն կողմէ: Թերթ մը դիտել կուտայ որ եթէ Գեր – մանիա պատերազմի առեն նոյնքան արժանաւոր քաղաքական վարիչներ ունե– նար որքան այս զօրավարը, ապահովաբար չհաճ պիտի ըլլար յաղթանակը: « Այսօր ունի այդ պետը — Առաջի Հիթլէր »: Ուրիշ մը կը գրէ — « Թէ Աստ– ուած միշտ բազմամբոխ բանակներուն հետ չէ՝ Լիւտէնտորֆի հաստատուեց, ջախջախելով Ռուսաստանը: Ան յաղթած պիտի ըլլար միւս 23 ազգերուն ալ, եթէ կարենար հրամայել իրրեւ դիկտատոր »:

Խուռաք ամբաստանեալներր Էմի Ամբաստանիչ Ատեանին առջեւ

Փոսթիչիլ, Ռայիչ եւ Քրայ Միս, այն երեք խրուտք յեղափոխականները որոնք ձերբակալուած էին Ալեքսանտր Թագաւորին եւ Պ. Պարթուի սպանու – թենէն վերջը (9 հոկտ.), էքսի ամբաստանիչ ատեանին առջեւ հանուեցան եր– կուշաբթի օր, 8 ապրիլ: Երեք բանտարկեալները Մարսկլէն էքս փոխադրուե– ցան բացարձակապէս գաղտնի: Այնտեղ արգելարանի մէջ տեղաւորուելով, ո– րոշուեցաւ որ ամբաստանիչ ատեանը բացառապէս դումարուի եղեռնագոռ ատեանի սրահին մէջ, որուն մուտքը բացարձակապէս արգիլուած է հանրու – թեան համար: Սաստիկ նրբանցք մը բանակէն ուղղակի դատարան կը տանի: Այնպէս որ երեք ամբաստանեալները ատեան հանուեցան առանց որեւէ մէկուն նշմարուելու: Երեք Խրուտներուն պաշտպանը, փաստաբան Ժօսէ Տէ– պօն, երկար դիր մը ներկայացուց, խնդրելով որ 1.— երեք ամբաստանեալները Մարսկլլի դատական արձանագրութեանց դիւանին առջեւ հանուին, իրենց բո– ղոքը ներկայացնելու համար հարցաքննիչ դատաւորին դէմ — 2. Ոչ թէ ատ– ժամապէս ազատ արձակեն, այլ գադրեցնեն իրենց իզարգելութիւնը, իրրեւ ապօրէն — 3. Ամբաստանիչ ատեանը ինք կատարէ գործին հարցաքննութիւնը:

Այս պահանջներուն ուժ տալու համար, երեք ամբաստանեալները իրենց փաստաբանին միջոցաւ ներկայացուցին չարք մը փաստեր, առարկելով թէ անկանոն թուղթեր կան թղթածրարին մէջ եւ թէ օրինական դանցաւորութիւն – ներ կատարուած են եւն.: Ամբաստանիչ ատեանը լսելով բոլոր դիտողութիւն– ները, մերժեց կայանաւորներուն երեք խնդրանքները:

Հրդեհ դատական պաշտօնատան մէջ

600 ՏԱՐՈՒԱՆ ՇԷՆՔ ՄԸ ՎՆԱՍՈՒԱԾ

Երկուշաբթի օր մեծ դժուարութեամբ հրդեհէն փրկուեցաւ միջնադարեան շէնք մը, Սէն – Լուի աշտարակը (հին անունով Պոնպէք), որ կը գտնուի գա– տական պաշտօնատան շուրջը, Ք'է տը լ'Օրլոժի վրայ: Հրշէջները երկու ժամ պայքարելէ յետոյ, յաջողեցան մարել կրակը, որ ծագած էր աշտարակին մթերանոցէն եւ արագօրէն ծաւալած: Հազարաւոր ուսանողներ, փաստաբան– ներ եւ անցորդներ խռնուած էին Փոն տը Շանժի եւ չըջակայ քարափներուն վրայ, մինչ հրշէջները գերմարդկային ճիգեր կը թափէին փրկելու համար

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՍԳԱՀԱՆԴԷՍԻՆ ՔՍԱՆԱՄԵԱԿԸ

Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՏՕՆԷ

ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԷԿԸ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

22 ԱՊՐԻԼ, ՋԱՏԿԻ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

ԱՅՍ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ Գ. ԹԱՂԱՊԵՏԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

ԲԱՐՁՐ ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ՝ **Dr. BIDON**Ի

Նախագահ Ֆրանս. Նախկին Ռազմիկներու եւ Սպայից Դաշնակցութեան

ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ՝ Պ. **KRAFFT BONNARD**Ի

(Զուիցերիայէն հրաւիրուած)

ԿԸ ԽՕՍԻՆ Պ. Պ. ՄԱՐԻՈՒՍ ՄՈՒԹԷ (երեսփոխան)

ԱՆՏՐԷ ՖԷՎՐԻԷ (երեսփոխան), ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ

ԵՒ ՀԱՅԿ ՍԷՐԷՆԿԻԻԼԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին — Սենիոնիէ օրէկտր՝ դեկավարութեամբ Պ. Ա. ՄԵԼԿՈՆԵԱՆի, մեներգ՝ ՕՐ. ԾՈՎԻՆԱՐ ՏԷՐ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆի եւ ԸՆԿ. Վ. ՋԱՆՏԵԱՆի, արտասանութիւն Պ. ԼԵՒՈՆ ԱԼԷՄԵԱՆի կողմէ:

ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ

14 ԱՊՐԻԼ, ԿԻՐԱԿԻ ՕՐ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ Պ. **ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ**

ԿԸ ԽՕՍԻ **ՀԱՅԿ ՍԷՐԷՆԿԻԻԼԵԱՆ**

Գեղարուեստական ճոխ յայտագիր:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Քսան տարի վերջ, քոյրս Աղաւնի շարապխանեանի գտնուելու գոր– ծին սատարող բոլոր բարեկամնե– րուս շնորհակալութիւններս:

Ա. Շարապխանեան

3, Rue des Fleurs (Viraflay (S. et O)

ԳԱՑԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe. LYON

ՊԱՐԱՆՑԻԿ ՄԵԾ ՅԵՐԵԿՈՅԹ

Կազմակերպուած՝ Փարիզի Հայ Տիկնանց Միութեան Պետ. Հայ Կարմիր Խաչի Օգն. Մասնաճիւղին կողմէ

Ի ՆՊԱՍՏ ԲՈՒԺԱՐԱՆԻ

Տեղի կ'ունենայ կիրակի, 14 ապրիլ, ժամը 16էն մինչեւ կէս գիշեր

Cercle Militaire-ի չքեղ սրահին մէջ, 8, Place St. Augustin, Paris (8e)

Թէյ, պար, նուագախումբ, գեղարուեստական հաճելի ժամանցներ եւ ա– նակնկալներ, պազ ընթրիք:

ՄՈՒՏՔ 20 ՖՐԱՆՔ՝ ԹԼՓԸ ՄԻԱՄԻՆ

Salle des Sociétés Savantes

24 rue Danton, Métro Odéon–St. Michel

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՏԵՐԱԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՏԻԿԻՆ ԳԱՅԵԱՆԷԻ ԿՈՂՄԷ

14 Ապրիլ կիրակի երեկոյ ժամը 8.45ին, ՕՕՓԻՆԳԹ ՍԱՎԱՆԹ սրաճին մէջ

Հաւաքոյն ուժերով կը ներկայացնէ՝

ՍԱՐՔԻՆ ՄԱԼ ԱԼԱՆ

Արեւելեան յայտնի դուարթ օբէրէթը՝ 4 արար:

Կը մասնակցին՝ Տիկ. Գայեանէ, Տիկ. Թաչատուրեան, Օր. Ալնաֆիտ, Տիկ. Ազնա– ուորեան: Պ.ներ՝ Ազնաւուրեան, Ցվաճեան, Գմբէթեան եւ Ցանճագ:

Տոմսերու գին՝ 5, 10, 15 եւ 25 ֆր, — կը ծախուին ծանօթ տեղերը:

Ընդհ. հասցէ. Mme. K. Loukianoff. 39 Ave. des Moulineaux Boulogne, Seine.

LOTERIE NATIONALE *4րդ շար. վիճակահանութիւնը Ապրիլ 16ին*

ԱՄԲՈՂՋ ՏՈՄՍԱԿՆԵՐԸ ԾԱԽՈՒԱԾ ԵՆ

ԾԱԽՈՒ ԵՆ.— 1/4, 1/10 եւ 1/20 ՏՈՄՍԱԿՆԵՐ ՄԻՆՉԵՒ 16 ԱՊՐԻԼ ԻՐԻԿՈՒԱՆ ԺԱՄԸ 9ր.

Courses de chevaux à Paris — Prix du Président de la République.

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՐԳԵՒ 3,000,000 *ՖՐ.: ԱՄԲՈՂՋ ՏՈՄՍԱԿԸ* 36 *ՖՐ.* 1)2 *ա.* 20 *Ֆր.* 1)4 *ա.* 10 *Ֆր.*, 1/10*ա.*5:

Loterie Coloniale Française Marocaine ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԱՊՐԻԼ 14ԻՆ

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՐԳԵՒ 1,000,000 *ՖՐԱՆՔ*

Loterie Monaco. *ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՐԳԵՒ* 200.000 *ՖՐԱՆՔ. ՏՈՄՍԱԿԸ* 2 *ՖՐԱՆՔԷ*

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՈՊՐԱՆՔՆԵՐ *ՌՈՒՄՓՈՅ* ՀԱՄԱՐ:

A. GODOVANNIKOFF, 30, Qnai de Passy, Paris (16). Tél. Jasmin: 01-50

ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ — ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած ԻՄԻ-ԼԷ-ՄՈՒԼԻՆՈՑԻ ՀԱՒԱՔԱԿԱՆ ԱԿումբին կողմէ

Ի նպաստ իր ԱԿՈՒՄԲ - ԴՐԱԺԱՐԱՆԻՆ

14 Ապրիլ կէս օրէ վերջ ժամը 3էն մինչեւ կէս գիշեր

2, Rue Alexandre Guilmant, Meudon (Մեօսօնի կայարանին դիմացը)

ԿԸ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒԻ ***ՍԱՄՈՒՆԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԸ***

(4 արար եւ 1 պատկեր)

կը նուագէ *«ԵՓՐԱՏ»* նուագախումբը:

Ձոխ պիւֆէ: Մուտք 5 ֆր.:

Կը մասնակցին.— Պարոններ. Գ. ՏԷՐՎԻՇԵԱՆ, Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ, Ս. ՇԱՀԼԱՍԵԱՆ, *Տիկիններ.* Լ. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ, Յ. ԼԱՒԻՖԵԱՆ, Քլարիկ Մակդոնալդ. *Օրհոր գներ.* ՔԱՆԹԱՐ, Ա. ԳԱԶԱԶԵԱՆ:

CAFÉ EL ATLAS

30, Rue des Ecoles եւ 16, Rue des Carmes-ի անկիւնը, Paris (5).

Tél. Odéon 53 - 55, Métro Maubert Mutualité.

Արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ: Prix Fixe 8 եւ 10 Ֆր.:

Անսպասելի օրի եւ զանազան ապանդերներ:

ՔԱՆՈՒՆԻ ՅԱԿՈԲ, քամանջիստ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ եւ ուտի ՓԱՑԼԱԿ՝ կը նուագեն Արեւելեան եղանակներ սմէն իրիկուն ժ.ը 8 - 12:

Միմիայն թրքական տուրճ 1 Ֆր. 50:

F. THUILLIER & Cie.

35, Avenue d'Italie, 35 Paris (13). R. C. 242.964

Հայ տնօրինութեան յանձնուած Ֆրանսական մեծ լուսանկարչատուն

Ազանձին, ընտանեկան եւ ֆարսանեկան խմբանկարներ

եւ ակրանտիսմաններ, գունաւոր պատկերներ եւայլն

ձեռնկաւոր եւ մասջելի գիներով

Քարի տ'իտանտիթէի նկարներ, արագ եւ մաքուր

ՃՈՒՆ ՄԹԵՐՔ KODAKS ՆԵՐՈՒԻ

Ամաթէօրներու յատուկ ամէն տեսակ լուսանկարչական պիտոյքներ

Travaux d'amateurs, dévelopement des pellicules tous formats

Գին՝ 1 ֆր. 75, Tirage sur velox *6×9= ֆր. 0.60, 6½×11 ֆր. 0.70, ակրանտիսմաններ՝ 9×12= 2 ֆր. 50, 13×18= 3 ֆր. 75, 18×24= 6 ֆր.*

ԵԴՈՒԱՐԴ ՓՇՆՈՍԵՇՆ 35, Avenue d'Italie

Մէթրօ՝ Place d'Italie *կամ* Tolbiac

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Տիկին Եաղշիկ Փափազեան կը փնտռէ Մինաս Տզտզեան, 25 տա– րեկան, Իմացնել՝

Yagshig Papazian, 13-17, Rue Mala-valle, Marseille.

ԿԸ ԳՆԵՆՔ ամէն տեսակ աւելի բարձր գինով հին առարկաներ, ոսկի, արծաթ, գո– հարեղէն, մէտալ, դրամներ եւ կոտրտուք– ներ: Կը ծախենք նաեւ Լօքրըի Նասիոնալի մէկ տասներորդ տոմսակներ: Դիմել՝ BANQUE — 58, Rue Lafayette. Paris.

ԹԱԶԱԳՈՂԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԸ

Գրեց՝ ՐԱՖՖԻ

Երկար դմայլած նայում էի նրա վը– րայ: Կիսամերկ կուրծքի խիստ մեղմ կերպով բարձրանում եւ իջնում էր: Շնչառութիւնը խաղաղ էր: Ծանկարծ նրան տիրեց մի տեսակ խռովութիւն: Երեսի վրայ երեւացին զայրացած ցն– ցումներ: «Հեռու, անիծեալ»... դո– չեց նա եւ վեր թռաւ տեղից:

— Ախ, դարձեալ այն աւազակը... բացագանչեց նա ցաւալի ձայնով, ըս– կսեց երկչոտ աչքերով նայել իւր շուրջը:

Երբ տեսաւ ինձ իւր մօտ կանգնած, հանգստացաւ:

— Ի՞նչ եղաւ այն աւազակը, հար – ցրեց ինձանից :

— Ո՞ր աւազակը:

— Այն որ սպանում էր ինձ:

— Դու երազի մէջ տեսել ես նրան, Նէնէ:

Թեզճ աղջկայ երեւակայութիւնից չէր հեռանում չարագործի պատկերը, որ մի օր առաջ փորձում էր սպան – նել նրան: Բայց նա չվախէր, որ այժմ կանգնած էր իւր մօտ մի ուրիշ չա – րագործ, որին պատուիրել էին նոյն դահճի դերը կատարել:

— Դու այստեղ ես, ես էլ չեմ վա– խենայ... ասում էր նա, իւր մտեր– մութեամբ լի աչքերը գարձնելով դէ– պի ինձ:

Որքան կրակ կար այդ աչքերի մէջ, որքան խոր թափանցում էր նրանց փայլը իմ սրտի մէջ:

Մտածելով որ մեր յամենգոգութիւնը կարող էր շարժել քաւոր Պետրոսի կասկածը, ես հրաւիրեցի Նէնէին ինձ հետ գնալ անտառը ազատուելու գրօ– սանքի համար: Նա հրաժարուեցաւ, ասելով.

— Չէ, անտառը չգնանք:

Նա վախենում էր հանդիպիլ աւա – զակներին: Ես հանգստացրի նրան, ա– սելով .

— Շատ հեռու չենք գնայ եւ ոչ ոքի այն աւազակների կողմը կը տանեմ:

Նա համաձայնուեցաւ:

Գեղեցիկ էր այն առաւօտը: Որքան ախորժ ազդում էր հովասուն օդի թարմութիւնը, խնկարկուած բիւրա – ւոր ծաղիկների անուշահոտութեամբ: Ինչպէս ուրախ երգում էին անհոգ թռչունները: Եւ որքան ծիծաղկոտ փայլում էին արեգակի առաջին ճա – ռագայթները ցօղազարդ տերեւների վրայ: Ամէն ինչ աքանչելի էր, ամէն ինչ խորին, անսահման բերկրու – թեամբ զուարճանում էր բնութեան սրբազան տաճարի մէջ: Տխուր էր մի– այն իմ սիրտը...:

Նէնէն չուտով նկատեց այդ, եւ երբ փոքր հեռացանք մեր իջեւանից, հար– ցրեց նա.

— Դու սիրո՞ւմ ես ծաղիկներ:

— Սիրում եմ:

— Ես քեզ համար մի լաւ փունջ կը պատրաստեմ. ես իմանում եմ գեղե– ցիկ փունջեր շինել: Իմ հայրը մի ժա– մանակ մի պարտիզպանից գնում էր մեծ քանակութեամբ զանազան տեսակ ծաղիկներ, եւ փունջեր էի պատրաս – տում, ածում էի զամբիւղի մէջ, եւ փողոցներում մատ գալով վաճա – ռում էի:

Ես ժամանակ չունէի պատասխանե– լու Նէնէի այս տեսակ քնքշութիւն – ներին. ինձ զրաղեցնում էր այն մի– քը թէ ի՞նչ պէտք էր անել խեղճ ա– ղջկայ հետ:

— Նէնէ, հարցրի նրանից,— այդ անտառում բնակիչներ կա՞ն:

— Այն աւազակները...:

— Բացի նրանցի՞ց:

— Բաւական հեռաւորութեան վրայ գտնւում է մի փոքրիկ գիւղ:

— Իսկ մօտի՞կ տեղերում :

— Մի հանակ կայ, ուղիղ ծովի ափի մօտ:

— Ովքե՞ր են բնակւում անակի մէջ:

— Երկու հոգի միայն,— մի ալե – ւոր մարդ եւ մի պառաւ կին:

— Ի՞նչպէս մարդիկ են:

— Բարի ձկնորսներ են:

— Քեզ ճանաչո՞ւմ են: Ամէն անգամ, երբ պատահում էր ինձ մտնել նրանց տնա– կը, կերակրում էին ինձ, հաղուստ էին տալիս:

— Կարո՞ղ ես ինձ տանել այնտեղ:

— Կարող եմ:

Մինչեւ ձկնորսի տնակը հասնելը, ես ընկղմուած էի խառն մտածութիւն – ների մէջ: Նէնէին սպանելու մտքից չատ հեռու էի: Այժմ նրա կեանքը նոյնքան թանկագին էր ինձ համար, որքան իմը: Բայց ինձ համար անհա– կանալի էր մի բան, թէ այդ ի՞նչ փո– փոխութիւն էր, որ կատարուեցաւ իմ մէջ: Ինչու իմ ձեռքերը այս անգամ թողում էին արիւնոտ գործում: Ո՞վ մեղմացրեց իմ բնաւորութեան վայ – րերելութիւնը: Մի՞թէ կնոջ չունէի կա– խարդական ազդեցութիւնը զարթե – ցրեց իմ մէջ քնած խիղճը:— Այդ բո– լորը դեռ անորոշ մթութեան մէջ էր ինձ համար, միայն ես զգում էի մի բան,— զգում էի, որ իմ սիրտը կապ– ուած էր այդ անբախտ աղջկայ հետ: Արդեօք սիրո՞ւմ էի նրան: Ոչ: Իմ ըզ– գացմունքը աւելի ցաւակցական էր, աւելի բղխում էր կարեկցութիւնից դէպի նրա թշուառ վիճակը: Նէնէն որր էր, Նէնէն անակր էր, Նէնէին ես ազատեցի մահից, եւ մի ներքին ձայն ասում էր ինձ, որ պէտք է չարունա– կեմ նրա պաշտպանը լինել:

Միւս կողմից, ես այժմ զգում էի մի տեսակ աւելութիւն դէպի քաւոր Պետրոսը: Կարծես Նէնէն խլեց իմ աչ– քերից այն դիւթական քողը, որ մին – չեւ այսօր թոյլ էր տալիս ինձ նկա– տել այդ հրէշաւոր մարդու բարոյա – կան այլանդակութիւնը: Ոչինչ չէր կարող այնպէս համոզիչ կերպով բա – ցատրել ինձ նրա բարբարոսութիւնը, որպէս այն խօսքը, որով հրամայեց ինձ սպանել Նէնէին: « Դրանից լաւ ապրի գոնէ չեմ կարող, մտածում էի ես,— կը վեր առնէմ Նէնէին, կը հե– ռանամ, եւ կ'աշխատեմ այդ չարա – գործից »...:

Բայց խոկոյն երեւան էին գալիս՝ աղքատ մայրս, քոյրերս եւ վերջա – պէս իմ նուիրեալ Սաման: Դրանք սպա– սում էին իմ լի քսակով վերադարձին: Իսկ իմ վաստակած բոլոր արծաթը քաւոր Պետրոսի մօտ էր գտնւում: Հա– ժանուելով նրանից, պէտք է կորցնէի իմ ամբողջ հարստութիւնը: Ի՞նչպէս թողնէի, ի՞նչպէս հեռանայի նրանից: Շահասիրութիւնը եւ այդ դէպքում կուրացրեց ինձ... ես մնացի ակնա – կալութեան մէջ...:

Այդ բոլոր խորհրդածութիւնների մթութիւնից իմ մտքում պարզուեցաւ մի բան, որ ես որոշեցի անպատճառ բաժանուել քաւոր Պետրոսից:

(Շար.)

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՀԱՐԱՁ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍՆԱՑ	
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
11
ԱՊՐԻԼ
JEUDI
11 Avril
1935

ԱՐԴ ՏԱՐԻ - 11e Année N° 2777

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԱՔՍԱՆԵՆԳՈՒԹԻՒՆ

Հիմա որ լայնօրէն հրատարակած եղանք Պուլվար Օսմանի երկրորդ «Ազգ. ժողով»ին մանրամասնութիւնները, բոլոր յատկանշական պարագաներով եւ «Հրամանատար»ին ճառով, թոյլ տուէք վերլուծելու երեւոյթը:

Ոչ միայն հրատարակուած տեղեկութիւնները, այլ եւ մեր քաղած բերանացի լուսաբանութիւնները անգամ մը եւս կը հաստատեն թէ՝ կը գտնուինք վրդովիչ խեղկատակութեան մը առջեւ:

Դեռ ատելին: Այս անգամ խեղկատակութեան կը միանայ ատելի ծանր մեղք մը,— մաքսանենգութիւն:

Արդարեւ, թէ՛ ժողովը վարելու եւ թէ՛ «վարչութիւն» ընտրելու պարագաները չատ կը նմանին մաքսէն ապրանք փախցնելու գործողութեանց:

Եւ թող չցաւի «Հրամանատար»ը, Պ. Զ. Խանզատեան, եթէ սոխպուած ենք նորէն ու նորէն պատասխանատուութեան կանչել զինքը, հակառակ իր այնքան սրտառո՛ւչ կոչերուն (թէ Հ.Յ.Դաշնակցութեան եւ թէ «Ցառաջ»ի):

Երկու խեղկատակութիւններ, վերջ. 9 եւ ապրիլ 6, արդէն տեղծեցին անել՛մը, որուն առջեւ ամէնէն առաջ ինք, «Հրամանատար»ը պէտք է կարմրի, եթէ կորնչցուցած չէ պատասխանատուութեան գիտակցութիւնը:

Չի բաւեր ատելի կամ պակաս դրական տեսակէտներ յայտնել, «ժողովրդասիրութիւն» ցուցնել եւ վարձու գրիչներ ճարել, պաշտպանելու համար զատէա մը որ անպարակելի է, սկիզբէն մինչեւ վախճանը:

Առաջին օրէն ըսինք ինչ որ կը խորհէինք: Ըսինք առանց վերապահութեան եւ երբեմն ալ ուժգնօրէն, պարզապէս կանխելու համար նոր չարիքներ, որոնք ակներեւ են եւ անխուսափելի:

Դժբախտաբար, թէ առաջին եւ թէ երկրորդ ժողովներուն մէջ, ատելի չատ կիրքն ու ծածկամտութիւնը դեր կատարած են, քան պայծառատեսութիւնը:

Զենք ուզեր բոլորը մէկ չուրով լուալ:

Գիտենք որ, մասնակցողներուն մէկ կը գտնուին բարեմիտներ ալ, Մխիթիւն կամ անհատ, որոնք ընդվզելով տիրող անիշխանութենէն կամ ապիկարութենէն, ուզած են «բան մը ընել»:

Առանց բարեմտութիւնը եւ միւսներուն — մեծամասնութեան — ծածկամտութիւնը իրար գալով, ահաւասիկ եփեցին ապուր մը, որուն համն ու հոտը սիրտ կը խառնեն, խառնակելով գաղութին կեանքն ալ:

Երանի՛ թէ զղջացողը մենք ըլլայինք, եւ ոչ թէ անոնք որ, ուղղակի կամ անուղղակի, ուժ տուին այս մաքսանենգութեան:

Վէրք մը գարմանելու համար ուրիշ ատելի լայն եւ կասկածելի վէրք մը բանալ՝ խմաստութիւն մըն է որուն գաղտնիքը անմատչելի կը մնայ մեզի:

×

Ապրիլ 6ի ժողովէն առաջ, փորձեր էինք տալ անոր անվատելականութեան հիմերը:

Այժմ կը հաստատուի որ, մեր նախատեսածէն չատ ատելի անվատեր է եղածը, իրրեւ ներկայացուցչական մարմին:

Կրկին եւ կրկին աչքէ կ'անցընենք մասնակցողներուն եւ չմասնակցողներուն ցանկերը, յետոյ ձայներու բաշխումը, եւ չենք կրնար վճռել,— խնդա՞լ թէ արտասուել:

Չմասնակցողներուն մէջ կը գտնուին բոլոր այն հաստատութիւններն ու մարմինները որ ճանչցուած են իրրեւ օրինաւոր.— 1· Բարեգործական, 2· Եկեղեցի, 3· Հայ Հոմսկական Հաստատութիւն.— 4· Բժշկական Միութիւն.— 5· Հ. Մ. Ը. Մ.— 6· Գաղթ. գրասենեակ (Քլէպէր).— 7· Գաղթ. գրասենեակ (Բաշալեան).— 8· Տիկնանց Միութիւն.— 9· Հայ Գրողներու Ընկերակցութիւն.— 10· Հայ Գրական Ակումբ.— 11· Համազգային.— 12· Հայ Կամաւորներու եւ Մարտիկներու Միութիւն.— 13· Ազատ Արուեստագէտներու Միութիւն.— 14· Մուրատ – Ռափայէլեան Սաներ.— 15· Սափրիչներու Միութիւն.— 16· Մասնագէտներու (Թէքնիսիէն) ուսումնասիրութեանց Միութիւն.— 17· Աղբատանխնամ եւն.: Համագումար 18 Միութիւններ: (Կարգ մը Միութիւններ ալ հրաւէր չեն առացած):

Շատ ատելի պերճախօս է մասնակցողներուն պատկերը, չոայլօրէն բաշխուած քուէներով.—

1· Տնտես. Կեդրոն (2 ձայն).— 2· Բողոքական Եկեղեցի (2).— 3· Հօկ (3).— 4· Հայր. Միութեանց Կեդրոն? (5).— 5· Ֆրանսահայ լեգէոնական Միութիւն? (2).— 6· Զ. Ո. Մ. Ի. Փարիզի մասնաճիւղ (2).— Ուրիշ Միութիւններ ալ հաշուելով (մեծ մասը վերջերս յղացուած կամ տարքուած), կ'ունենանք 22 մասնակցող, 33 ձայնով:

Նկատեցէք տակաւին.—1· Ժողովը կը գումարուի Փարիզի եւ շրջականերու անունով, բայց անոր մէջ ներկայացուցիչ կ'ունենայ Մարսէյլի Պոլսեցիներու Միութիւնը.— 2· Հայր. Միութեանց մեծ մասը դուրսը կը մնան, բայց ժողովի կը հրաւիրուին հինգ ներկայացուցիչներ, «կեդրոն»ի մը անունով եւն.:

Ի՞նչ կը տպաւէ այսքան տնաւարի եւ պատահական տարրերով կազմուած ժողովէ մը, որ նոյն իսկ «Ազգ. Սորհուրդ»ի ծրագիր – կանոնագրին հիմնական նպատակը նոյն պահուն կը թիւէ եւ կը քուէարկէ, առանց ետ – առաջ նայելու:

Իսկ «վարչութեան» ընտրութիւնը թող ու պահն է այս բոլորին, իր կամայականութեամբ:

Մարդիկ «ի յառաջադունէ» որոշեր են խեղդել տրամաբանութեան եւ արդարութեան ձայնը, կազմեր են միակ ցանկ մը, եւ, առանց նոյն իսկ թեկնածուները ծանօթացնելու կամ ուրիշ թեկնածուներ առաջարկելու (ըստ օրինի եւսպատիկ), մէկ անգամէն արտասաներ են «գալուլ»ը:

Այս դեռ ոչինչ:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱՅՍՕՐ ԿԸ ԲԱՑՈՒԻ ՍԹՐԼԷՋԱՅԻ ԺՈՂՈՎԸ

»»»··«««

ՍԸՐ ՋՕՆ ՍԱՅՄԸՆ ԿԸ ՊԱՐՋԷ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ, ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԻՆ ՍՌՋԵԻ

=o–o=

Ֆրանֆուռտ զինակցութիւն ?

Այսօր, հինգշաբթի, 11 ապրիլ, կը բացուի Սթրէզայի խորհրդաժողովը, մասնակցութեամբ Ֆրանսայի, Անգլիոյ եւ Իտալիոյ վարչապետներուն եւ արտաքին նախարարներուն, որոնց կ'ընկերանան բազմաթիւ խորհրդականներ եւ մասնագէտներ:

Ժողովը պիտի գումարուի վառաւոր պալատի մը մէջ զոր իշխան մը չինած է երեք հարիւր տարի առաջ, ի պատիւ իր կնոջ, Իզօլա Պէլլայի մէջ (այժմ Իզօլա Իպապէլլա): Իշխանուհի Իպապէլլա կինն էր կոմս Քարլօ Բորոմէոյի, եւ ապարանքը չինուած է լիճի մը մէջաեղը, 320 մեթր երկայնութեամբ եւ 180 մեթր լայնքով: Տասը դարպասաններ, որոնք հոչակաւոր են իրենց բուրմունքերով, բուրգի պէս կը բարձրանան չէնքին առջեւ: Այն պալատը ուր պիտի գումարուի ժողովը, չինուիլ սկսած է 1632ին: Զօր. Պոնափարթ հոն տեղաւորեց Ժողֆֆին Թագուհին, 1797ին: Վերջին հանդէսը կատարուած է 1924ին, Մուսոլինիի կողմէ: Երկու չաբաթ է վեր, բազմաթիւ պարտիզպաններ եւ յարդարիչներ կ'աշխատին բարեզարդութեան համար: Պ. Մուսոլինի պիտի բնակի երկրորդ յարկը: Առաջին յարկը, որ 250 քառ. մեթր տարածութիւն ունի եւ հուսադահանդէսի սրահ է, պիտի յատկացուի լիագումար նիստերուն: Գիշերը լոյսի մէջ պիտի լողայ կղզին լուսարձակներով:

Ֆրանսական պատուիրակութիւնը, որուն գլուխը կը գտնուի Պ. Պ. Ֆլանտէն եւ Լավալ, ճամբայ ելաւ երէկ առաւօտ, իսկ անգլիականը կէս օրին: Անգլիական պատուիրակութեան գլուխն ալ կը գտնուի վարչապետը եւ արտաքին նախարարը, որոնք օդանաւով Փարիզ եկան, չոգեկառք նստելու համար:

Ֆրանսայի նախախարական խորհուրդը երեքշաբթի օր նիստ գումարելով, ամբողջ երեք ժամ խորհրդակցեցաւ ժողովի օրակարգի մասին, ճշդելով կառավարութեան ուղեգիծը: Ժողովէն առաջ, արտաքին նախարարը չատ կարեւոր տեսակցութիւն մը ունեցաւ խորհրդային դեսպան Պ. Փոթէմքինի հետ: Ունկնդրութեան ընդունեց նաեւ Թուրքիոյ, Զուիցերիոյ եւ Պելժիոյ դեսպանները, ինչպէս եւ Ռումանիոյ արտաքին նախարարը, Պ. Թիթուլէսքու, որ ներկայացուցիչն է Փոքր Համաձայնութեան պետութեանց: Շատ մեծ կարեւորութիւն կը տրուի խորհրդային դեսպանին տեսակցութեան, որ տեւեց երկու ժամ: Ինդիրը կապ ունէր Պ. Լավալի Մոսկուա այցելութեան հետ որ տեղի պիտի ունենայ ապրիլի վերջերը: Նախարարը եւ դեսպանը երկարօրէն քննեցին արեւելեան դաշինքը: Տեղական թերթերը կը դրուն թէ սկզբունքով համաձայնութիւն գոյացած է գործակցութեան դաշինք մը կնքելու Ֆրանսայի եւ Խ. Միութեան միջեւ: Մանրամասնութիւնները պիտի ճշդուին միւս պետութեանց հետ խորհրդակցելէ յետոյ: Այսպիսի ծրագիր մը կազմած էր արդէն հանդուցեալ Պ. Պարթու: Մշակուած նախագծին համաձայն, երկու պետութիւնները յանձն կ'առնեն գործադրել Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդին յանձնարարութիւնները՝ ուժի 10, 16 եւ 17 յօդուածներու մասին: Յօդ. 10 կը վերաբերի պետութեանց հողային ամբողջութեան եւ անկախութեան: Յօդ. 16ը՝ նախայարձակ պետութեան մը դէմ ձեռք առնուելիք միջոցներու: Իսկ յօդ. 17ը՝ կը նախատեսէ միջոցներ այն պետութեան դէմ որ անգամ չէ Ազգերու Դաշնակցութեան եւ հետեւաբար կը խուսափի յօդ. 16ի տրամադրութիւններէն:

Ինչո՞ւ պահանջած է Գերմանիա

Երեքշաբթի օր, Սըր Ճօն Սայմըն երկար վէկուցում մը տուաւ Անգլիոյ ներփոխանական ժողովին առջեւ, Պերլինի խօսակցութեանց մասին: Ահաւասիկ ամփոփումը.—

Արեւելեան դաշինքի մասին, որ առաջին անգամ թելադրուած էր Հանդուցեալ Պ. Պարթուի կողմէ, անցեալ ամառ, Հիթլէր յայտնեց թէ Գերմանիա տրամադիր չէ առարգրելու արեւելեան դաշինք մը որ վինքը յանձնառութեան տակ պիտի դնէ փոխադարձ աջակցութեան համար: Մանաւորապէս Գերմանիա տրամադիր չէ ընդունելու փոխադարձ օգնութեան որ եւ է դաշինք իր եւ Ռուսաստանի միջեւ: Միւս կողմէ, Գերմանիա տրամադիր է ընդունելու ոչ – յարձակման դաշինք մը արեւելեան եւրոպայի խնդիրներով չհաղը – դուած պետութեանց միջեւ եւ խորհրդակցելու նախայարձակման դէպքի մը պարագային: Ներկայ պարագաներուն մէջ, Հիթլէր չընդուներ որ Լիթուանիա մասնակցի ոչ – յարձակման որ եւ է դաշինքի: Գերմանիա միեւնոյն ատեն կ'առաջարկէ որ, եթէ, հակառակ այս ոչ – յարձակման դաշինքին եւ խորհրդակցութեան, թշնամութիւն ծագի առարգրող պետութիւններէ երկուքին միջեւ, միւս պետութիւնները չանձն առնեն որ եւ է ձեւով չօգնել նախայարձակ պետութեան, թէեւ Հիթլէր կը կարծէ թէ դժուար է ճշդել այդ բառին իմաստը (նախայարձակ): Հիթլէր վճռակատար եւ առարկելի կը գտնէ այն ծրագիրը թէ դաշինքին մասնակցող պետութիւններէն ոմանք փոխադարձ աջակցութեան համար համաձայնութիւն կնքեն իրենք իրենց միջեւ:

Գալով ցամաքային սպառազինութեանց, Հիթլէր ըսաւ թէ Գերմանիա պէտք ունի 36 զօրաբաժինի, առ առաւելն 550,000 զինուորներով, մէջն ըլլալով հարուածային վաշտերը եւ զինուորութեան վարժուած ոստիկանները: Ցայտարարեց թէ Գերմանիա չունի նախապինուորական կամ մարտական կազմակերպութիւններ: Գերմանիա կը պահանջէ ունենալ այն բոլոր զէնքերը որոնցմով սպառազինուած են միւս պետութիւնները, եւ չուզեր հրաժարիլ կարգ մը զէնքերու չինութենէն, քանի միւս պետութիւնները կը պահեն զանոնք: Եթէ այդ պետութիւնները հրաժարին նոյն զէնքերէն, Գերմանիան ալ կը հրաժարի:

Ինչ կը վերաբերի ծովային սպառազինութեանց, Գերմանիա, որպէս վերապահութեամբ, կը պահանջէ բրիտանական նաւատորմի տարողութեան 35 առ հարիւրը: Իսկ օդանաւային սպառազինութեան համար կը պահանջէ հաւասարութիւն Մեծն Բրիտանիոյ եւ Ֆրանսայի հետ, պայմանաւ որ խորհրդային իշխանութեան օդանաւային ուժը անհրաժեշտ չդարձնէ այս թիւերուն վերթքննութիւնը:

Եթէ սպառազինութեանց որ եւ է սահմանափակում կատարուի, Գերմանիա տրամադիր է ընդունելու տեւական եւ ինքնաւար վերահսկողութեան

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՆԵՐՓՈՒԺՈՒՄ ...

=o=

Ֆրանսայի ազգայնական մամուլին մաշեցուցած բառն է այս,— այս բառով էր որ Ռըպաթէ շահեցաւ իր ... անմահութիւնը:

Բոլորը կը գանգատին, որ օտարականները կը խուժեն ֆրանսական սահմանագուխէն ներս՝ վտանգելով «ազգային աշխատանքը»: Ու կը տրտնջան.

— Մեզի գործ չեն ձգեր...

— Նպաստի սնտուկները կը պարպեն ...

— Մեր առուտուրին վնաս կը հասցնեն...

Վերջապէս, Ֆրանսայի ամէնէն բարեխառն մտաւորականներն անգամ դիտել կուտան, որ օտարականները ողողած են հրապարակը, գիւղեր կան որոնց բնակչութիւնը կէս առ կէս բնիկներ ու եկուորներ են, դպրոցներ կան, որոնց աշակերտութեան մէջ օտար տղաքը մեծամասնութիւն կը կազմեն, գործարաններ կան, որոնց բանուորութեան մեծ մասը կը բաղկանայ Լեհերէ, Հայերէ, Ռուսերէ, Իտալացիներէ, եւայլն:

Եւ ահա ողողման նոր պիէ մը կը բարձրանայ մինչեւ բաղաքացիական իրաւունքներու ... շուկան: Հպատակութեան ամսօրեայ վիճակագրութիւնները ալ ծանրացած են օտարականներու անուններով:

Օտարականներու խուժումին մէջ որքան ալ զանցառելի թիւ մը կազմենք, շատերուն աչքի փուշ դարձած են մեր հայրենակիցները,— եւ լրագրողներ կան, որ կը յարձակին Հայոց բազմութեան վրայ: Արմէնիէնները ողողե՞ր են հսկայ Ֆրանսան:

Քիչ մըն ալ ճիշդ է որ ողողում մը կայ, գէթ ... գրական հրապարակին վրայ:

Ուշադրութիւնս գրաւեց հայկական տաղանդներու երեւումը ֆրանսական գրական հրապարակին վրայ:

Դիրքեր լոյս կը տեսնեն ֆրանսերէն լեզուով, այլ Հայու հեղինակութեամբ: Յօդուածներ կը գրուին վէպերի բարբառով, այլ Հայու ոտո – րգագրութեամբ:

Անցեալ օր, ՅԱՒՈՒԶ կը գրէր թէ երիտասարդ մը, Անրի Թրուայա, ֆրանսերէն գրուած վէպով մը ուշադրութիւնը կը գրաւէր ֆրանսացի քննադատներուն: Ահա ուրիշ մը, Արմէն Ֆրէնկեան, համերական շրջանը կ'ուսումնասիրէ ֆրանսերէն աշխատութեամբ մը: Քանի մը ամիս առաջ, ուրիշ հայ երիտասարդ մը, Սթամպուլեան, ֆրանսերէն էքզոտածներու հատոր մը կը նետէր հրապարակ:

Եւ դեռ սկիզբն ենք... երկանց: Թող հասունցնայ «արմէնիէն» սերունդը, որ կը ժմռէ Սէնի կամ Լուարի ափերուն վրայ, ու շուտով հայկական հունճը պիտի ողողէ ոչ միայն ֆրանսական մամուլը, այլեւ գրական, նոյնիսկ քննադատական ասպարէզները:

Ու վաղը երբ գրող Ռըպաթէներու քննադատները ըլլան տաղանդաւոր Հայկականները, երբ Արմէնիէնին գրական գնահատութեանը կարօտին նա – խանձոտ Լիւսիէնները, պիտի փոխուի՛ վերջապէս կարծիքը անոնց, որ մեզ կարծեցին չարչի՝ մոռնալով որ, ժամանակ մը, Հայկականներու պապերը, խուժելով Բիւզանդիոն, իրենց տա – զանդը տուին բիւզանդական կայսրութեան տարածման ու փառքին:

Ա.ՐԱՋ

դրութիւն մը, պայմանաւ որ հաւատարակէս անոր ենթարկուին բոլոր պետութիւնները: Գերմանիա կ'ընդունի վերադրաւ 3է զեկոյցին թելադրութիւնը՝ օդանաւային դաշինքի մասին: Գալով Ազգերու Դաշնակցութեան, Հիթլէր յիշեց 1923 մայիս յայտարարութիւնը, որուն համաձայն Գերմանիա չպիտի մասնակցի Ազգաժողովին, եթէ պիտի մնայ տարագատ վիճակի մէջ, իրաւունքներու տեսակէտով: Իրրեւ օրինակ դիտել տուաւ թէ Գերմանիա տարագատ վիճակի մէջ կը գտնուի, քանի չունի գաղթականները:

Չեկուցումէն վերջը, Սըր Ճօն Սայմըն յայտարարեց.— Չեղի հաղորդեցի ինչ որ ըսին ուրիշները: Բայց պէտք չէ ենթադրել թէ Մեծն Բրիտանիոյ արտաքին նախարարը իր ուժեղ անհամաձայնութիւնը չյայտնեց կարգ մը կէտերու մասին: Արդարեւ, Պերլինի տեսակցութենէն վերջ, ես յուսախաբութիւն յայտնեցի, տեսնելով համաձայնութեան ճամբուն վրայ երեւան եկած դժուարութիւնները:

Անգլիա ուշադրութեամբ կը հետեւի Գերմանիոյ օդանաւային ապառազինութեանց

Սըր Ճօն Սայմընի զեկուցումէն առաջ, Անգլիոյ օդանաւային նախարարութեան խորհրդականը կարեւոր յայտարարութիւններ բրաւ, ի պատասխան կարգ մը հարցապնդումներու: Բացատրեց թէ բոլոր յարակից խնդիրները նկատի առնելով, Մեծն Բրիտանիոյ օդանաւային տարմիղը տակաւին դերազանց է գերմանականէն: « Սակայն, Գերմանիոյ օդանաւային ապառազինութեանց զարգացումը այնպիսի թափով մը յառաջ կ'երթայ որ, մեծ հոգեր կը պատճառէ բրիտանական կառավարութեան: Անհրաժեշտ է մօտէն հետեւիլ կացութեան, որպէսզի կարելի ըլլայ անյապաղ ձեռք առնել կացութեան պահանջած միջոցները»:

Հարցապնդող երեսփոխանները գոհ չեղան այս պատասխանէն եւ ճշդիւ թուականներ պահանջկցին: Սորհրդականը կրկնեց թէ չափազանց դժուար է ճշդիւ թիւեր առանալ: Եւ չեշտեց թէ ամէնէն կարեւորը այն է որ կարելի եղածին չափ չատ առաջնակարգ օդանաւեր ունենանք:

Երեսփոխան մը.— Ուրեմն ո՞րն է ապրիլը այն անճիշդ տեղեկութիւնը որ կը հրատարակուին պարբերաբար, իրրեւ պաշտօնական: Պերլինի մէջ չունի՞նք օդանաւային կցորդ մը, որ այդ տեղեկութիւնները հաղորդէ:

Խորհրդականը.— Կցորդը կը հաղորդէ ինչ որ կրնայ ձեռք բերել:

Վերջապէս երեսփոխանները պնդեցին որ բազդատական տեղեկութիւններ տրուին անգլիական եւ օդանաւային գործարաններու արտադրութեանց ու բազդութեան մասին: Սորհրդականը կարեց երեսփոխաններուն խօսքը, դիտել տալով հանրային շահը եւ յայտարարեց.— Գերմանական կառավարութիւնը երբեք պաշտօնական ցուցմունքներ չէ տուած իր ամսական արտադրութեան մասին: Այս հանգամանքներուն մէջ, երկրին շահը թոյլ չի տար որ մենք մեր տեղ հանենք մեր տեսական թիւերը »:

«Մուսա Լեռը» իտալերէն

Անգլիերէնէ եւ չեխերէնէ վերջ, Ֆրանց Վէրֆէլի վէպը այս անգամ թարգմանուած է իտալերէնի, երկու հատոր, 900 էջ: Տպուած է Միլանի մէջ:

Միեւնոյն ատեն վէպին չարժանիքը կը պատրաստուի Հոլիուուտի մէջ, Մեթրօ – Կօլտուին Մէյէր հաստատութեան համար: Լոնտոնի մէջ ալ պատրաստուած են արդէն:

Ինչպէս գրած էինք, Սոֆիայի « Մասիս » հրատարակչականը ձեռնարկած է հայերէն հրատարակութեան, թարգմանութիւնը յանձնելով Պ. Եր. Տէր Անդրէասեանի :

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԱԹԵՆԵՔԷՆ

ՄԱՐՏ ՄԷԿԻ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՀԵՏԵՒԱՆՔՆԵՐԸ

Մարտ 1ի յեղափոխութիւնը իր տեսակին մէջ աննախընթաց ապստամբութիւն մըն էր, թէ իբրեւ բոլան – դակութիւն, թէ իբրեւ երեւոյթ: Տարիներէ ի վեր բացէն եւ ներքին խուլ մրցակցութեամբ մը երկու հակա – մարտ ուժեր, իրենց ամբողջական տարողութիւնը զրած էին նժարին մէջ: Մէկ կամ միւս կողմը պիտի պարտուէր անպայման, պէտք է պարտուէր նոյն իսկ: Այս պարտութիւնը արմատական, հիմնական եւ վերջնական, անհրաժեշտ էր այս երկրին ներքին խաղաղութեան ամրապնդման տեսակէտէն:

Այդպէս ալ եղաւ: Ցունաստանի համար «վենիզէլիզմ»ը երկար չբնանի մը համար չէր, գոյութիւն ունենալ դադրած է այլ եւս: Իր կուսակ – ցութիւնը, Ազատական ,գոյութիւն ունի եւ կրնայ ունենալ ու գործել, եւ սակայն վենիզէլիզմը՝ ոչ: Որովհե – տեւ բոլորովին տարբեր բաներ են երկուքը: Շատ մը ազատական դէմ – քեր կան, որոնք ազատական են մի – այն, բայց երբեք վենիզէլոսեան: Ինչպէս շատ մը կուսակցութիւններ կան, որոնք կը գործակցին ազատականնե – րուն հետ, բայց երբեք վենիզէլոսե – կան չեն: Թուենք երկու կարեւոր դէմ – քեր միայն: Փոխնախարհու (երկ – րագործականներու պետ) եւ Քաֆան – տարիս (Ճառայդիմասէր ազատա – կան): Այս երկուքն ալ, երբ եւ իցէ չեն եղած վենիզէլոսեան: Ընդհակա – ռակն, շատ յաճախ, ուժգնօրէն քն – նադատած են Կրետացին եւ քաղա – քիս առիթներով ալ անոր քաղաքա – կան սխալները: Օրինակ հէլլէնեւ – թուրք դաշինքի ստորագրութենէն յե – տոյ, Քաֆանտարիս, խորհրդարանին բեմէն բուռն կերպով մեղադրեց Կրե – տացին, անտեսական դեռնի վրայ:

Անցնելով աւելի անմիջական հետե – ւանքներուն, պէտք է արձանագրել թէ ամէն ապարդիւղի մէջ ալ կը նշմար – ուի տիրական հեղինակութիւնը հել – լէն հայրենասէր եւ արի զօրավարին՝ Քոնտիլիսին, որ լրիւ ու մնջիկ կ'աշ – խատի, հակելով երկրին անդորրու – թիւնը խանգարելու ձգտող տարրե – րուն վրայ:

Իրրեւ ուշագրաւ իրողութիւն, յի – շեմ Մէթաքսասի (Ազատ խորհրդնե – րու պետը) պարագան: Ինչպէս կը յիշուի, Մէթաքսաս յեղափոխութեան օրերուն անպաշտօն նախարար նշա – նակուեցաւ: Ապստամբութեան զսպու – մէն յետոյ, հակիւ թէ կառավարու – թիւնը հաշուեյարգարի աշխատանք – ներուն պիտի սկսէր, իր դէմ դուս Մէթաքսասը, որ կը պահանջէր ար – մատական, հիմնական միջոցներ ան – բիծել վենիզէլիզմը կամ ապստամբա – նութիւնը խափան ընելու եւ երկիրը «իր աւանդական սկզբունքներով» կա – ռավարելու համար:

Ծայրայեղութիւն: Մէկ խօսքով նոր ջարդ մը ու այս անգամ պաշտօ – նապէս: Այս ծայրայեղութեանց դէմ ծառացան վարչապետը եւ պատերազ – մական նախարարը: Փոխանակութեան նամակներ վարչապետին եւ Մէթաք – սասին միջեւ: Ի վերջոյ Ցաքոպոսի մերժեց Մէթաքսասի առաջարկները, հասկցնելով միանգամայն թէ չուզեր, եւ թոյլ պիտի չտայ որ իր վրայ ճն – շում բանեցնել փորձեն:

Պարտուեցաւ Մէթաքսաս ու հրա – ժարեցաւ գահլիճէն: Քոնտիլիս եւ Ցալտարիս գործակցութիւնը աւելի սերտացաւ: Մէթաքսասի չէզոքաց – ուիլը գործն էր իրեն՝ պատերազմա – կան նախարարին, որովհետեւ այս յանգուդն զինուորը կրցաւ նախա – տեսել բոլոր այն հետեւանքները, ո – րոնք կրնային յառաջանալ Մէթաք – սասի առաջարկներուն ընդունուելէն:

Հաղիւ հրաժարած, Մէթաքսաս լծ – ուեցաւ ուրիշ աշխատանքներու, ակա – բացնելու համար կառավարութիւնը: Թէեւ պէտք է ըսել, որ իրրեւ զօրա – կան եւ քաղաքական դէմք, ժողովր – դականութիւն ունեցող մէկը չէ անի – կա: Հաղիւ քանի մը տասնեակ ցածո – դի սպաներ միայն ունի բանակին ան – նշան մասերուն մէջ:

Մինչ այս մինչ այն, կազմուեցան պատերազմական ատեանները ամե – նուրեք: Աթէնք, Սալոնիկ, Գաւալա եւ այլուր: Ապստամբ հարիւրաւոր սպաներ դատուեցան ու կը դատուին յաջորդաբար: Աթէնքի ատեանին նա – խագահը՝ Պաքոպուլոս (ժողովրդա – կանութեան անհաշտներէն) 13 բարձ – րաստիճան սպաներու մահապատիժ պահանջեց եւ սակայն զատախազը (Քոնտիլիսեան) եւ առենակալները մերժեցին, ցմահ բանտարկութեան վճիռ կայացնելով: Մնացեալ 20-ական, ուրիշներ՝ 10ական տարիներով դատուեցան: Ըստ զրոյցներու, այս պատիժներէն ոչ մէկը լրիւ պիտի գոր – ծադրուի, քանի որ Քոնտիլիս ինքը արդէն համաձայն չէ ծայրայեղու – թեանց եւ յետոյ, դատապարտուած սպաներէն կարեւոր մաս մը սկսած է յարիլ Քոնտիլիսի կուսակցութեան: Ինչպէս կը տեսնուի, օրէօր զգալապէս կ'ուժեղնայ յաղթական զօրավարին դիրքն ու հմայքը: Բազմաթիւ ազա – տական երեսփոխանները լքելով իրենց կուսակցութիւնը, յարեցան Քոնտիլի – սի հոսանքին:

Իրերու այս կացութեան մէջ դու – մարուեցաւ արտակարգ ԵՀսփ. ժո – ղով: Քօսեցաւ վարչապետը: Քօսեցաւ նաեւ Մէթաքսաս, որ քննադատելով կառավարութիւնը, անոր հրաժարա – կանը պահանջեց: Այս ճառին պատաս – խանեց Քոնտիլիս, որուն խօսքերը ընդունուեցան բուռն ծափերով: Ու խորհրդարանը կատարեալ վստահու – թիւն յայտնեց կառավարութեան:

Մինչ այս տողերը գրի կ'առնեմ, արդէն Մէթաքսաս եւ իր համախոհ – ները գործի վրայ են: Կազմակերպած են բողոքի ցոյցեր պատերազմական ատեանի վճիռներուն դէմ, կը պա – հանջեն մահապատիժ, եւ կառավա – րութեան հրաժարումը: Աթէնքը կը – կին ռազմազաշտի կը նմանի: Այնեն – ուրեք՝ գնդացիր, զինուոր եւ հրա – սայլ: Պէտք չէ զարմանալ, եթէ յան – կարծ նոր շարժում մը պայթի, այս անգամ ալ Մէթաքսասի եւ «ժողով – դական» կուսակցութեան անհաշտ խմբակին գործակցութեամբ: Նոյն – քան զարմանալի պէտք չէ թուի, եթէ պատերազմական նախարարը Ցաքոպ – րիսի հետեւութեամբ դիկտատուրա հաստիչ, երկիրը արմատապէս խա – ղաղեցնելու համար: Անակնկալներով լեցուն է տակաւին յունական աշխար – հը: Արդէն, իրրեւ գժգոհութեան արտայայտութիւն, գահլիճէն հրա – ժարեցան ներքին, էմմոական եւ պա – բենեւուրման նախարարները: Թէեւ ա – ռանձինը եւ առաւ իր հրաժարականը, վարչապետին լուսարանութիւններէն յետոյ:

Ձերբակալուած հէլլէն անուանի քաղաքական գործիչ Փափանաստա – սիու (հանրապետութեան հիմնադիր – ներէն) բուռն կերպով պախարակեց ապստամբութիւնը, խորհրդարանին ուղղած իր նամակով, միանգամայն չափաւորութեան թելադրանքներ ը – նելով կառավարութեան: Նոյն ելոյ – թը ունեցաւ նաեւ նախկին կրթ. նա – խարարը՝ Փափանարիու (վենիզէլո – սական) իրեն համախոհ երեսփոխան – ներով: Կ'ըսուի թէ այս մարդը պի – տի կազմէ նոր խմբակ մը, ազատա – կաններէն դժգոհ երեսփոխաններով:

Մինչ այս մինչ այն, բանակը օրէ օր կը դառնայ: Գլխաւոր բաժինները կը յանձնուին առաւելապէս պատերազ – մական նախարարին կուսակից սպա – ներու, որոնք ջերմ հանրապետական – ներ են: Վերակոչման արդէն ընդուն – ուած:

Նախարարաց խորհուրդը արտա – կարգ նիստ գումարելով, երկարօրէն քննեց պատերազմական ատեանին արձակած վճիռներուն հետեւանքով ստեղծուած վիճակը, եւ առաւ վճռա – կան որոշումները.—

1.— Կրկին պաշարման վիճակ. 2.— Երեսփ. ժողովը լուծուած: 3.— Ընտ – րութիւնները մայիս 19ին:

Մինչ այս որոշումները կը կայա – նային նախարարաց նիստին մէջ, ան – հաշուները պատերիզակութիւն մը կը ղրկեն վարչապետին՝ յայտնելով թէ երեսուն երեսփոխաններէն 28ը կը մնան կառավարութեան կողքին, եւ կը խնդրեն որ նկատի առնուին իրենց կարգ մը պահանջները: Վարչապետը կը խօսի անոնց չափաւորութեան եւ պատրիւնութեան մասին: Անարդա – րանալի կը գտնէ քանի մը թերթերու փակումին համար (Փրօիա, Քաթիմէ – րինի, Իսօ Թիզ Էլլատօս, Անէխաբ – թիթօս) ներկայացուած պահանջը: Այս թերթերը ,մանաւանդ, պա – տերազմական ատեանի վճիռը կը դա – նեն բաւարար եւ կը չնորհաւորեն կա – ռավարութիւնը: Վարչապետը վճռա – պէս անգամ մը եւս կը յայտնէ թէ՝ դահլիճին կազմութիւնը կը վերաբե – րի միմիայն իրեն, եւ թոյլ չի տար, որ այդ ուղղութեամբ թելադրանքներ ըլլան:

Անհաշտներու այս ձախողած չար – ժումը ղեկավարեցին Մէթաքսաս, Բալլիս եւ Փօլիխրոնուփուլօս: Այս վերջինը, ինչպէս նաեւ Վենիզէլոսի մահափորձին համար ամբաստան – ուածները անպարտ արձակուեցան դատարանին վճռով:

Պատերազմական ատեանի կողմէ դատապարտուած զինուորականներու ասպիճանազրկումը կատարուեցաւ զինեալ ջոկատներու եւ ժողովրդական հոծ զանգուածի մը ներկայութեան: Ասպիճանազրկուածներէն չատերը, բայց մանաւանդ զնդ. Մարաֆինի, հազարապետ եւ հարիւրապետ՝ Ցե – գանիէս եղբայրները Ցունաստանի արժէքաւոր եւ մտաւորական զինուո – րականներէն էին: Ցոյն ժողովուրդին բացարձակ մեծամասնութիւնը ցաւ – ցաւ անոնց վիճակին վրայ:

Մօտ օրէն պիտի սկսի դատավարու – թիւնը Վենիզէլոսի, Կոնաթասի (ծէ – րակոյի նախկին), Զօր. Փափու – լասի եւ կարգ մը բարոյական պա – տասխանատուներու:

Հէլլէն ժողովուրդի ջախջախիչ մե – ծամասնութիւնը չի փափաքիր ծայ – րայեղութիւններ տեսնել եւ կը թրտչի եղբայրական արիւն թափելէ:

Մինչ այս մինչ այն, ժողովուրդը կը պատրաստուի ուրեմն ընտրական պայքարի մայիս 19ին համար: Այժ – մէն կարելի չէ նախատեսութիւններ ընել: Թէեւ կրնանք անվարան ըսել, թէ կառավարութիւնը պիտի չհաւ կարեւոր մեծամասնութիւն մը: Այնէն պարագայի տակ, եթէ հակառակն իսկ պատահի, այսինքն թէ «անհաշտ»նե – րը չհաւնի, վարչապետի հարց պիտի ծագի: Իսկ այդպիսի պարագայի մը բոլորովին կարելի չէ նախատեսել թէ ինչեր կրնան պատահիլ, քանի որ բա – նակին բացարձակ մեծամասնութիւնը հանրապետական է:

ՓԱՅԼԱԿ ԱԴԱՄԵԱՆ

ՕՐՈՒԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ՀԵՏ

«ՄԱՀՈՒԱՆ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՆԵՐԸ»

Չ.- Պ. Շենյեր, փրանսացի գիւնավաճառը

Աչխարհի մեծագոյն գինավաճառ – ներէն մին կը սեպուի Փրանսացի գոր – ծարարատէր՝ Պ.Շենչյէրն ,որուն ծա – նօթ են նաեւ Փրանսարնակ մեր չատ մը հայրենակիցները, Լը Քոէօզոյի իր աչխատանոցներէն անցած ըլլալով: Քաղաքին ամբողջ բնակչութեան — մօտաւորապէս 35 — 40 հազար հոգի — հարիւրէն 90ը իր աչխատաւորները եւ անոնց ընտանիքներն են: Ամէն ինչ իր ձեռքին մէջն է, սկսեալ ոտիկա – նութենէն:

Շենչյէրները Ալզասէն գաղթած ըն – տանիք մըն են, այդ է պատճառը ի – րենց օտարահնչուն անունին:

Դժուար սկզբնաւորութենէ մը վերջ, չնորհիւ Նափոլէօն Գ.ի, — ո – րուն ծանօթ պետական հարուածին օգնած է իրենցմէ մին՝ զրամապէս — բանակի սպառազինման համար կը ստանան ահագին պատուէրներ, պե – տութեան չնորհիւ աստիճանարար հարստանալով: 1871ի Փրանքփուրթ – ման պատերազմը եւ առաջինններու ծանր պարտութիւնը իւղ կը քսէ իրենց հացին, այնպէս որ պատերազմի վեր – ջաւորութեան, բացի չէնքերէն եւ կալուածներէն, հարիւր միլիոն Փր – րանքի պատկառելի հարստութեան մը գլուխը կը գտնուին, միեւնոյն ատեն միջազգային դէմք մը դառնալով:

Սակայն, Պ. Էօժէն Շենչյէրի ա – ռած առաջին քայլերը միջազգային ա – ռեւտուրի մէջ կը հանդիպին մեծ դժ – ուարութիւններու, որովհետեւ ամէն տեղ իր դէմ կը գտնէ գերմանական հսկայաւոր Քրուփը, որուն չատ – խորդներն էին արդէն չատ մը պետու – թիւններ: Կատաղի մրցակցութիւնը կը սկսի Հարաւային Ամերիկայէն, երբ 1900ի մօտերը Շենչյէր կ'աչխա – տի չամախորդներ ձեռք ձգել: Պայ – քարը երբեմն սուր ձեւեր կը ստանայ, դիւանագիտական միջամտութիւննե – րու տեղի տալով եւ կը չարունակուի մինչեւ մեծ պատերազմը, երբ Գեր – մանիոյ պաշարումով եւ չախջախու – մով, հրապարակը կը մնայ Շենչյէ – րի:

Կ'արժէ պատմել երկու հետաքրքրական դրուագներ Շենչյէրներու պատերազմին գանազան էջերը:

1902ին, Պրազիլիոյ կառավարու – թիւնը, լսելով Շենչյէրի նշանաւոր «75»նոց թնդանօթներու առաւելու – թիւնը, կը փափաքի անոնցմէ գնել, բայց նախ քան այդ կ'որոշէ որ երկու հակառակորդները մրցումի մը մէջ, ցոյց տան իրենց ապրանքին գերազան – ցութիւնը: Երկու կողմերը վստահ են իրենց չաքմանակին, սակայն որոչեալ օրուան լուսնակի զիչերը Փրանսա – կան թնդանօթները պատսպարող չէն – քը կ'այրէ, անգործածելի դարձնելով դէնքերը: Փոխադարձ ամբաստանու – թիւններ: Փրանսացիները կ'ըսեն.— Դիմմամբ այրեցիք: Գերմանացին — ըը կը պատասխանէն.— « Դուք ձեր ձեռքով այրեցիք, անչաղոպտելիորէն վախնալով»: Կարճ կապելու համար, Պրազիլիոյ կառավարութիւնը նոր փորձերու համար մէկ տարի պայմա – նաժամ կուտայ: Կը հանձին Փրան – սական թնդանօթները, բայց այս ան – գամ ալ փոխադրութեան դժուարու – թիւններու կը հանդիպին,— ընկերու – թիւնները Գերմանացիներու կողմէ կաշառուած ըլլալով եւ մինչեւ որ ան – դը կը հանձնին, կառավարութիւնը կը չայտնէ թէ « չատ ուչ են մնացած»:

Ցամաս Փրանսացին կ'ուզէ չաղթել ամէն գնով: Պրազիլիոյ կառավարու – թեան կ'առաջարկէ նոր փորձ մը, ո – րուն ծախքերը ինք պիտի հոգայ: Քրուփ տեսնելով որ գործը չատ կը դժուարանայ, ուրիշ միջոցի մը կը դիմէ: Ութ տը Եանէյրօ մայրաքա – ղաքը կը ղրկէ իր գործակալներէն թնդանօթաձիգ հարիւրապետ Վօն Ռէսօֆը, տեղական մամուլը կաշա – ռելու պաշտօնով: Բոլոր թերթերը սրատաչուչ միաձայնութեամբ կը գո – րեն թէ Բերուն կը գնուի Փրանսա – կան թնդանօթներով Պրազիլիոյ վրայ յարձակելու համար, եւ հայրենիքը պաշտպանելու նպատակով պէտք է «անմիջապէս» օգտուիլ Քրուփէն: Կա – ռավարութիւնը ապսպրանքը կուտայ Գերմանացիին:

1906ին, Արժանթինի կառավարու – թիւնը արագահրամայած թնդանօթնե – րու մրցումի մը համար կը հրաւիրէ նաեւ Շենչյէրը: Այս անգամ ուրիչ – ներ եւս կը մասնակցին, (Էհրարթ , Վիքըրս, Արմսթրօնկ):

Նախապէս կը յայտարարուի մըը – ցորդներուն, թէ Քրուփը արդէն կը հայթայթէ այդ գործիքները, եւ միւս – ներու գերազանցութեան պարագային միայն պիտի փորձեն իրենց հայթայ – թիչը:

Հակառակ Գերմանացիին արուած բացառիկ առաւելութիւններուն, դին – ուորական յանձնախումբի տեղեկա – գիրը կ'ընդունի Շենչյէրի թնդանօթ – ներուն գերազանցութիւնը, յանձնա – րարելով զանոնք:

Քրուփ կը դիմէ իր ծանօթ միջոցին: Մարքերով կ'իւղուած մամուլի մեք – նաները եւ բուռն պայքար կը սկսի Փրանսական գործարանին դէմ: Իրար կ'անցնին գերման դիւանագէտները եւ Արժանթինի խորհրդարանը, որ նոր յանձնախումբ մը կ'ընտրէ «ճմար – տութիւնը » երեւան հանելու համար: Վերջինս կը պատուէ նախկին տեղե – կագիրը, եւ ապսպրանքը դարձեալ կ'անցնի Գերմանիոյ:

1908ին Չիլի կառավարութիւնը եւս մրցում մը կը կազմակերպէ, զաչտա – յին եւ լեռնային լաւագոյն թնդանօթ – ը գտնելու համար: Շենչյէր ահա – գին ծախքերու տակ կը մտնէ մանա – ւոր թնդանօթներ պատրաստելու հա – մար, բայց դեռ չզենած չզրած՝ Չի – լիէն եկած հետազիր մը կը յայտնէ թէ չեղեալ հռչակած է մրցումը եւ ապս – պրանքը տուած Քրուփի: Միւսը վնաս – ուց հատուցում կը պահանջէ, եւ գո – հացում ստանալու համար գիւտա – գիտական ճնշում բանեցնել կ'աչխա – տի, սակայն չի յաջողիր:

Այսպէս, յաղթանակը միշտ կը մը – նայ Գերմանացիին:

Շենչյէր աչքերը ուրիչ կողմ կ'ուղ – ղէ այլեւս: Կ'ուզէ այնպիսի չուկաներ գտնել, ուր Փրանսական ապզեցու – թիւնը աւելի զօրաւոր ըլլայ, եւ կ'նչ – նայ Ռուսիոյ վրայ: Արդարեւ, Փրան – սա բազմաթիւ դաչնագրերով կը կապ – ուէր Ռուսիոյ եւ Փրանսացի առեւ – տրականներու առջեւ անտեսական մեծ հորիզոններ կը բացուէին: Միայն թէ Ռուսիա դրամի պէտք ունէր: Ո՞վ պի – տի տար: Այդ ալ հոգ ընելիք բա՞ն ըլ – լար: Կար Փրանսացի խնայասէր ժողովուրդը, եւ ահագին փոխառու – թիւններ հրապարակ հանուեցան Փա – րիզի մէջ: Ցնտեսական չահերուն հետ հայրենասիրական զգացումներն ալ գրգռուեցան: Օգնելով ցարական կա – ռավարութեան՝ օգնած կ'ըլլային ի – րենց մեծ դաչնակցին: « Ժառանգա – կան թշնամին՝ Գերմանիոյ — այս – պէս պէտք էր պատասխանել» եւն.:

Փոխառութիւնները յաջողցնելու համար պէտք ունէին Փրանսական մեծ մամուլին այս խանդավառ յայտարա – րութիւններուն, որովհետեւ Ռուսիոյ մէջ պատահած յեղափոխական չար – ժուքները, ահ ու սարսափը, գործադուլ – ները վստահութիւն չէին ներչնչեր Փրանսացի փոխառուին: Բացարձակ լռութիւն պէտք էր այդ մասին, իսկ այդ « լռութիւնը » պիտի գնուէր գը – րամով: Համայնավարները գործի գը – լուխ գալէ վերջ հրապարակեցին ցա – րական Ռուսիոյ փարիզեան գործա – կալին՝ Արթիւր Ռաֆալովիչի տեղե – կագիրները, որոնք հետաքրքրական յայտնութիւններ կը պարունակեն Փրանսական մամուլի կաչառակերու – թեան մասին: Ուրիչ յոդուածաչար – քով մը մանրամասնօրէն պիտի խօ – սինք «Փրանս. մամուլ»ին մասին, մինչ այդ՝ տանք քանի մը թիւեր, Ռաֆալովիչի տեղեկագրէն.—

« Փրանս. մամուլին մեր դրամական օժանդակութիւնը սկսաւ 1904 փետր – ուարին, ծայրագոյն Արեւելքի թշնա – մութիւնները սկսած ժամանակ: Ցը – րանսայի երմտական նախարար՝ Պ. Ռուվիէի թելադրանքին վրայ, ռուս երմտական նախարարը 200,000 Փրան – քի վարկ մը բացաւ: Դրամը բաժնուե – ցաւ Փրանսացի նախարարին պաշտօն – եաներէն Պ. Լընաւտի միջոցաւ եւ չարունակուեցաւ մինչեւ 800 միլիոն – նոց փոխառութեան յաջողութիւնը: Ռուսիոյ ներքին խլրտումները գէչ կ'ազդէին Փրանսացի բաժնեէրերուն վրայ, եւ եթէ մամուլը ինքն իր գլուխն ձգէինք՝ աւելի պիտի պղտորէին միտքերը: Առաջին 50.000ը բաժնեգինք այսպէս, 10,000 Փրանք Ազաուս Հա – վասին, 7000 Փրանք «Թան»ին, 4000 Փրանք « Լը Ժառնալ »ին: Նոյեմբեր եւ Դեկտեմբեր ամիսներուն եւս այդ – քան դումար մը բաժնուեցաւ վերոյիչ-

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐԻ ԾԱԳՈՒՄԸ

Գրեց՝ Հ. ՍՐԱՊԻՈՆ ԵՂԻԱՑԵԱՆ

Մխիթար Հերացւոյ հետեւեալ հատ – ուածը թող զաղափար մը տայ նոյն ԺԲ. դարու աչխարհաբարին. «Կերա – կուր տուր թրթռիճ եւ տապկած, որ լինի ի հետն նուշ ազնձած: Եւ առ փերճոկած որբ եւ ազնձած եւ հեղ մի եփէ եւ ձգէ գինուրն եւ ապա արկ ի վե – րայ մուղ նռանջուր կամ սերկեւիլի կամ ազռորի ջուր, եւ այլքի եփէ, եւ առաւ որ ուտէ: Եւ այլ տուր փչա – ոի փոխինդ կամ նռան հատի փոխինդ ի հետ պաքսիմատի ... Զկերակուր չատ թող չուտէ... հով ջուր խմէ քիչ քիչ: Կերակուր դժմի մուղամա – բայ եւ ապտնախ կերցուր, եւ թաժա ձուկ խորոված»: Սմբատ սպարապետ կը գրէ.— «Եթէ ոք կորանչ տանճիկ ձի կամ իկոիչ, կամ ջորի, կամ այլ ազդ գրաստ, զինչ ու լինի, եւ գոնու զինք հետ մարզոց, որ ունայ, նա առնու ու բերէ զունդն ի զարպատն, ու ա – սէ թէ «Պարոնայք, իսաց գրաստս իմ է, ու կորուսի, լուկամ փբթաւ, ու հիմա գտայ զինքս հետ խառ մարզոցս ու սար եմ որ կեցցընեմ անսիրտին երկրիս որ իրաւ կու առնէ»:

Ինչպէս կը տեսնենք՝ մէկ կողմա – նէ աչխարհարար կը խօսէին ու կը զրէին, միւս կողմանէ զպրոցներու մէջ կը չարունակէին մչակել գրա – բարը:

Այսպէս ԺԴ. դարու նչանաւոր աչ – խարհարարեան մը ,Յովհան Երզնկացի ուրիչ անունով՝ Պլուզ, զրաբարի քե – րականութիւնը գրով ու բերանացի կ'աւանդէ եւ քանի մը կարեւոր գրու – թիւններ աչխարհարար կը չարադրէ, ինչպէս «Բանք յաղագս երկնային չարժմանց», ուր կ'ըսէ թէ «պարզու – թեամբ գրեցի համառօտ բաներ եւ աչ – խարհական խօսիւք վասն դիւրաս – հասկնալի լինելոյ ընթերցողաց»:

Կոստանդին Երզնկացի, նախորդին եղբայրը, Ա աչտաւոր Կիչտեցի, ծա – նօթ Ցերիկ ծածկանունով, Մկրտիչ Նազաչ, Յովհ. Թլկուրանցի, Գրիգո – րիս Ագթամարցի, Նահապետ Քուչակ, եւ միջնադարեան ուրիչ տաղասաց – ներ ժԴ. – ԺԶ. դարերու ընթացքին՝ կը ներկայանան աչխար – հիկ լեզուի իրը ինքնատիպ մարտիկ – ները: Ազգին անտպաս տառապանքն ու սրտի կրակը՝ այդ հոգիներու առ – ջեւ սուր հարցեր են բացեր, արտուն – ջի եւ համակամութեան մէջ տարու – բեր՝ քնարերգականի սերտուած մը կը հաղորդեն իրենց երգերուն: Սկսած են աչք յածել ու սէր տածել նաեւ կեանքի վաղանցուկ հաճոյքներու վր – րայ, որոնց ունայնութիւնը դիրենք թախիծով մը կը համակէ: Հետեւա – բար արտարուխ են իրենց խօսքերը, իսկ արտարուխ խօսքը՝ ինքնարուխ բառերով միայն կրնայ հարազատօ – րէն արտայայտուիլ: Ամէն մէկն իր ղարուն կենդանի լեզուին ընձեռած բառերն ու պատկերները կ'օգտագոր – ծէ, առանց որոնումի: Իրենց լեզուի հիմքը աչխարհարարն է, բայց վա – փուկ զրաբարով մը քնքչօրէն քողար – կուած:

Ահաւասիկ Յովհ. Երզնկացիէն նը – մոյշ մը.

Աշխարհս է ի ծով նման,
Ով որ գայ անբաց չի մընայ.
Ցայս ծովս ես ի նաւ մրտայ,
Գրնաց նաւս եւ ես չիմացայ.
Եզեր մօտեցեր է նաւս
Վախեմ թէ բարի դիպենայ,
Գակտի իմ աղուոր շինուածս
Ու տախտակս մէկմէկանայ.
Երթամ աղաչեմ զԱստուած
Որ հանէ դիմաց մի բամի
Այս մբանս լոյս մի տայ
Զմեզ բարի երկիր մի տանի:

Լեզուի մը պատմութեան համար ա – մէնէն նչանակալից վայրկեաններն են այն քաղաքական ցնցումները, որոնց հետեւանքով ժողովուրդ մը կորսնցնե – լով իր քաղաքական անկախութիւնը, դերութեան դառնութիւնները կը սկսի ճաչակել իր հայրենի հողին վրայ եւ կամ մանաւանդ ամէն չոյս կտրած կը սպասի օտար երկնքի տակ նոր հայ – րենիք փնտռելու: Այդպիսի աղետալի օրեր էին 1045 թուականը, այսինքն Բագրատունեաց գահընկէցութեան ստանին՝ Անիի անկումը, եւ 1375ին Ռուբինեան հարստութեան կործանումը, իր ան – հաչուելի ծանր հետեւանքներով:

Արեւմ, Լեհաստան, Պուքովինա եւ Աւստրիա հետզհետէ հիւրընկալեցին Անեցի գաղթականներու առաւել մեծ մասը: Ասոնք իրենց հետ տարին ի – րենց ազգային լեզուն, գիրն ու օրէնք – ները եւ չաջողցան դարերով պահ – պանել: Իսկ այսօր ազգային առանձ – նայատուկ ամէն բան համարեա թէ կորսուած է: Հաղիւ հոս հոդ գնո կը լսուի Անիի հնադարեան բարբառը իր կայուն վիճակին մէջ: Այսպէս կը հնչէ այդ գաւառականը զոր ութ տարի առիթն ունեցած եմ մաճառահայ գա – ղութի մէջ լսելու.— «Մալպ ադուես մի կի տեսնու մէկ ադրաւ մը մէկ կտոր մը մսով մը բերանը թռչելինը, աղ – ուէսը անժուռը կասկ ադրաւին. ինչ բինաս գիտես փչելու, թող որ լսեմ գքաղցրդ ցանը. ադրաւը լսելով զատ գովասանքը կի բանայ գբերանը, օր փչէ, ու կապչէ կտոր միսը վար. աղ – ուէսը կի խլէ գկտոր միսը ու կուտէ գինքը»:

Իսկ բուն հայրենի հողին վրայ խօս – ուած գաւառականը, այսինքն հայկա – կան նահանգներու լեզուն չէ կրցած եր – բեք գրականութեան մէջ մտնել. թէ – եւ բնականօրէն այդ գաւառականն էր իսկական ժառանգը նախնական հա – յերէնի: Եւ կարելի՞ էր միթէ մշտնջե – նաւոր պատերազմներու, տեղահա – նութեան, կրակի ու սուի սարսափնե – րու տակ գրականութիւն մշակել: Ցոյն, թաթար եւ Թուրք հրոսակներու ոտքերուն տակ երկիրն անդամ ամա – յացաւ, ի՞նչպէս զարզանային գիր ու գրականութիւն:

ԺԶ. – ԺԷ. դարերու գրականապէս ամուլ չրջանին աչխարհիկ լեզուի ա – ւանդապահներն են հայ չրջուն քա – հանայապահները՝ աչուղները, որոնց եր – գերը տպագրութեան չնորհիւ միայն անկորուստ մնացին չափով մը: Լեզ – ուի տեսակէտէ աչուղներն իրր հա – րատար զաւակներ իրենց պատկանեալ դարուն կ'երգէին խառնակ հայերէնով մը, մանաւանդ թէ աւելի շատ պարզ – կերէն ու Թուրքերէն կ'երգէին քան հայերէն. Սայաթ – Նովա 1752ին գը – րած մէկ երգին տակ կ'որոչէ թէ «հի – մի գուգեմ թէ հայվար ասիմ»: Սա – կայն ասոնց թէ երգերուն ոգին եւ թէ լեզուն իրենց հիմնական նկարագրով կը մնան հայ – ազգային:

Կիլիկեանկերի գարակազմիկ գիւտը, տպագրութիւնը, ինչպէս միջազգային կեանքի մէջ, այնպէս ալ մեր մէջ հա – կայաքայլ ծաւալից մտաւոր չարժու – մը: Ցայսմաւուրքներու նման հսկայ ձեռագիրներէն օրինակող«մեղապարտ» գրիչները միայն կրնային լիովին գնա – հատել տպագրութիւնը, որ այսօր մե – զի բնական երեւոյթ եղած է:

(Շար.)

ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐ ՍՊԱՍՈՂ ԿՈՂՄԻՆ

Ա. Ջ. ԽՈՒՉՅԱՆՑԻՆ ՏԵՂՈՒՀԱՎԱԿԱՑԵԼ ՕՐՄԻՈՒ ՀՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՏԱԼԻՆՅԱՆ ՎԱՂԱՐՅՈՒՆ

Ես ուրախ եմ ողջունել ձեզ, ամուսին Խուչյան, ձեր քաջ տղայի, ձեր արի տղայի հետ միասին, որ ինքնամոռաց կերպով կռվում է ֆաշիստական հրեշների դեմ։ Ես ուրախ եմ ողջունել ձեզ, ամուսին Խուչյան, ձեր հերոս տղայի հետ միասին, որ ինքնամոռաց կերպով կռվում է ֆաշիստական հրեշների դեմ։

տայքի չրջանի Թէչբաթակ գիւղերուն եւ Լէնինականի չրջանին մէջ։

Բայց ամէնէն հարուստ հանքը կը գտնուի Ազղբեկովի չրջանը Գնդեվազ գիւղին մօտ,— այստեղի հանքը բարձքը արժէք ունի եւ իր պաշարով քանի մը տասնեակ անգամ աւելի է Նուռնուսի հանքերէն։

Մինչեւ Նուռնուսի լօռաքարին օգտագործումը, Մոսկուա, չաքարի արդիւնաբերութեան համար, լօռաքարը կը ներածէր Ամերիկայէն։ Լօռաքարի այս նոր հանքերուն օգտագործումով, այլ եւս հարկ չի մնար ներածումի։

Պղնձահանք։— Քննութիւն պիտի կատարուի նաեւ Ստեփանաւանի չրջանի «Փալան – Բեկան» վայրին վրայ, ուր պղնձահանք մը կայ, սակայն մանակից Ալլահվերդիի հանքերուն։ Պղինձի եւ ածուխի հանքերու հետախուզութիւն պիտի կատարուի նաեւ Կիրովականի չրջանին մէջ։

Ածուխի հետախուզութիւն պիտի կատարուի նաեւ Շիրակի դաշտային մասին մէջ, գունաքարի (chromite) հետախուզութիւն Բասարգեչարի չրջանին մէջ։

Գերմանիա կը փառաբանէ Լիտէնտորֆը

Երեքշաբթի օր, ամբողջ Գերմանիոյ մէջ արտակարգ ոգեւորութեան, Զօր. Լիտէնտորֆի ծննդեան 70ամեակին առթիւ։ Ինչպէս գրած էինք երէկ, ազգանշանը տուած էր Հիթլէր ինքը, մասնաւոր յայտարարութեամբ մը։ Բոլոր քաղաքները զրօշազարդուած էին եւ հարիւրաւոր սպաներ եւ վեթերան – ներ ողջունեցին ծերունի զօրավարը, Թուրինկի մէջ (Պաւարիա)։ Այս առթիւ կառավարութիւնը ուղեց մարջախառի ասոխճանին բարձրացնել զօրավարը, բայց Լիտէնտորֆ վճռապէս մերժեց, աւելորդ կամ չատ ուշացած դանելով։

Տօնախմբութեան առթիւ, զրոյցի մը մէջ, Լիտէնտորֆ չէչտեց թէ «Գերմանիոյ պարտաւորիչ զինուորութեան վերահաստատումը հիմը կը կազմէ գերման ժողովուրդին զօրութեան։

«Շատեր ազգի մը զինուորական վեհապետութիւնը կը նկատեն ուժի խնդիր մը, իսկ ես կը նկատեմ բարոյական իրաւունք մը։ Տգամարդ մը իրաւունք ունի զէնքով պաշտպանելու իր երկիրը, իր կանանքին գնով, ինչպէս որ կին մը իրաւունք ունի սատարելու ցեղին պահպանման, նմանապէս իր կանանքին գնով, զաւակներ ծնելով։ Մենք յաղթուեցանք 1918ին, ճիշդ է։ Բայց մեր թշնամիները բարոյական արդարացում չունէին մեր ազգը զրկելու բարոյական պարտականութիւն մը կատարելու իրաւունքէն։ Իմ կարծիքս այն է թէ բոլոր ազգերը, մէկն ըլլալով ֆրանսականն ու գերմանականը, կը սիրեն խաղաղութիւնը։ Եւ սակայն, միշազգային ազդակներ պատերազմելու կը մղեն զանոնք։ Պարտաւորիչ զինուորութեան վերահաստատումը, Վերսայլի դաշնագրով մեզի դէմ գործադրուած անիրաւութիւն մը զարմանալի զօտ, խաղաղութեան երաշխիք մը կը կազմէ։ Երբ ազգ մը կարողութիւն ունի ինքզինքը պաշտպանելու, հետեւանքը պատերազմ չըլլար, այլ խաղաղութիւն։ Այո՛, ես հակաքրիստոնեայ եմ եւ հեթանոս, եւ հպարտ եմ ասոր համար։ Ես չատոնց երես դարձուցի քրիստոնէութեան։ Ի՞նչ բանի կը ձգտի քրիստոնէական վարդապետութիւնը։ Ըստ Յովհաննու աւետարանին, անոր նպատակն է անհատը անջատել իր ցեղէն, իր տոհմէն, իր ազգէն, անոր խոստանալով երկնքի թագաւորութիւնը։ Ուրեմն որ եւ է իրական միութիւն չի կրնար ըլլալ քրիստոնէական պետութեան մը մէջ։ Քրիստոնէութեան միակ նպատակն է ապահովել հրեայ ցեղին գերազանցութիւնը»։

Գերման րտեսմ մր ձերբակալուեցաւ

Ապահովութեան ոեսչութիւնը ձերբակալեց Գերմանիոյ լրտեսական կազմակերպութեան գործօն անդամներէն մէկը, Եղուարդ Պէրնհիւզէր, երբ դուրս կ'ելլէր փարիզեան հիւրանոցէ մը։ Հարցաքննութեան առեն, յայտնաբարեց թէ յաճախ Պերլին կ'երթայ կուգայ, իբրեւ ներկայացուցիչը գեղագործական հաստատութեան մը։ Մինչ ամբաստանեալը անձամբ կը զրկէր իր հարցաքննութիւնը, ոստիկանական ոեսուչը թղթածրարէն հանեց հարցարան մը եւ բաղդատելով հաստատեց թէ երկուքն ալ միեւնոյն անձին կը պատկանին։ Հարցարանը գինուորական հարցումներ կը պարունակէր ֆրանսական բանակին եւ քաղաքական խնդիրներու մասին։ Թիչ յետոյ ձերբակալուեցաւ նաեւ լրտեսին սիրուհին, որ պատմեց թէ Պէրնհիւզէր ութ լեզու կը խօսի, մէկէն ըլլալով չինարէնն ու ռուսերէնը, թէ լայն կապեր ունէր Փարիզի քաղաքական շրջանակներուն հետ եւայլն։ Քննութիւնները կը շարունակուին մասնաւորապէս փախստական Գերմանացիներու մօտ, եւ նոր ձերբակալութեանց կը սպասուի։

Աւարը չափեցին, հիմակ ալ 134,000 ոսկի հաստուցում

Պոլսոյ թերթերը կը գրեն թէ դատարանին կողմէ կարգուած փորձագէտ – ներու մարմինը որ պաշտօն ունէր ճշդելու Բանկալթիի գերեզմանատան երեք տարի առաջուան եւ ներկայ գիները, այն եզրակացութեան յանգած է թէ ընդհանուր հողը այսօր 134,000 ոսկի կրնայ ստացած է իր արժէքին։ Այսպէս, երեք տարի առաջուան քառակուսի մէթրին արժէքը գնահատուած է 10 ոսկի, իսկ այսօրուանը՝ 7ուկէս ոսկի։ Գերեզմանատունը 53,000 քառակուսի մէթր ցոյց տրուած է։

Դատավարութեան ընթացքին բնականաբար հարկ եղած առարկութիւնը պիտի ըլլայ այս վիճելի գնահատութեան դէմ, որովհետեւ այսօր քառակուսի մէթրին 20 ոսկի ալ տուող կայ։

** Պատկանեալ պաշտօնատունէն երեք պաշտօնեաներ զացին Բանկալթիի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցին եւ մանրամասնօրէն չափեցին անոր չրջափակը, ատոր համաձայն քարէն չինելու եւ թաղու տալու համար Քաղաքապետու – թեան։

Պաշտօնեաները չափեցին եկեղեցին կողմնակի դուռնէն (կաղհանէի պո – ղոտային վրայ) մինչեւ նոյն կարճ անցքին վրայ գտնուող պատը որ սրճարանին յետամահան է։ Չափեցին նաեւ այդ անցքէն տաճար երկարող նեղ եւ սալարկուած մասը, եկեղեցին առջեւի մայթը եւ տաճարին չուրջը գտնուող պարտէզին անցքը։ Եկեղեցին մաս կազմող չուրջի պարտէզը չչափուեցաւ, այսինքն այդ մասը որոշապէս պիտի մնայ եկեղեցիին։

Հրեաներ կ'աճին Պաղեստինի մէջ

Պաղեստինի կառավարութեան վերջին տեղեկագիրներուն համաձայն, 1934ին երկիր մտած են 42,350 հրեաներ, մինչդեռ 1933ին եկած էին 30,321 հոգի։ Այս գաղթականներէն 16,829ը Լեհաստանէն են, 7010ը Գերմանիայէն, 1715ը Ռումանիայէն, 1504ը Ռուսաստանէն, 1304ը Եմէնէն, 1028ը Մ. Նահանգներէն, 900ը Լիթուանիայէն եւն.։

Միեւնոյն ժամանակաշրջանին Պաղեստին մտած գրամագլուխը հինգ միլիոն ոսկին կ'անցնի։ Վերջերս հաստատուած ճարտարագործական եւ առեւտրական ընկերութեանց մէջ ամէնէն կարեւորներէն մէկն է «Արեւելքի պետական ընկերութիւնը», թէլ – Ավիվի մէջ։ Երկրին բարօրութիւնը կ'ապահովէ չարունակ, չնորհիւ գրամագլուխի եւ որակեալ բանուորներու ներածման։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

12 — 18 *ՏԱՐԵԿԱՆ* պատանիներն ալ լման պատիժի պիտի ենթարկուին այսուհետեւ, էքէական յանցանքներու համար, համաձայն նոր հրամանագրի մը որ հրատարակուեցաւ Մոսկուայի մէջ, ապրիլ 9ին։ Կ'ըսուի թէ մահապատիժ չպիտի գործադրուի։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԴՐԱՍԵՆԱԿԻ ՄԸ ԴԷՄ ցոյց կատարուեցաւ, առջի օր, Օփերայի հրապարակին վրայ։ Դրասենեակը, որ շրջագայութեան (թուրիզմ) գործերով կը զբաղի, ցուցափեղկին մէջ դրած էր Գերմանիոյ էարտէսը, 1914ի սահմաններով, մէջն ըլլալով Ալզաս – Լօռէնը։ Ցուցարարները կը սպառնային թոցնել էարտէսը, բայց ոստիկանութիւնը միջամտեց։

200 *ՄԻԼԻՈՆ ՄԱՐԴԻ* վարկ մը պիտի բանայ գերմանական կառավարութիւնը, համաձայն խորհրդային իշխանութեան հետ կնքուած առեւտրական պայմանագրին։ Այս վարկով Մոսկուա մեքենաներ եւ ուրիշ ապրանքներ պիտի գնէ Գերմանիայէն։

ԵՐԿՈՒ ԿԻՆ ՈՍՏԻԿԱՆՆԵՐ գործի ձեռնարկեցին երէկ։ Իրենց գլխաւոր պաշտօնը պիտի ըլլայ հսկել կիներու, աղջիկներու եւ մանուկներու վրայ։

« ԿՐԱՒՈՐԱԿԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ » օրէնքը հրատարակուեցաւ պաշտօնաթերթին մէջ։ Օրէնքը պարտաւորիչ է բոլորին համար եւ կը ձգտի պաշտպանութիւն ընծայել օդանաւային յարձակումներու դէմ։ Անասնատուները պիտի դատապարտուին 6 — 200 ֆրանք տուգանքի եւ 6 օրէն մինչեւ մէկ ամիս բանտարկութեան։ Ներքին նախարարութիւնը լիազօրութիւն ստացած է գործադրելու օրէնքը։ Այս առթիւ ժողով մը գումարելով, կրաւորական պաշտպանութեան Գերագոյն ցանցմժողովը երկու մասնախումբեր կազմեց, որպէսզի կանոնագիր մը մշակեն։ Ի հարկին լոյսերը պիտի մարին եւ ժողովուրդին ազդանշան պիտի տրուի պատրաստ ըլլալու, մասնաւորապէս բազմամբոխ քաղերու մէջ։

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՍԳԱՀԱՆԴԷՍԻՆ ՔԱՆԱՄԵԱԿԸ

— •• —

Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՏՕՆԷ

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

ԱՅՍ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ Գ. ԹԱՂԱՊԵՏԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

ԲԱՐՁՐ ՀՈՎԱՆՆԻՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ՝ **Dr. BIDON**Ի

Նախագահ Ֆրանս. Նախկին Ռազմիկներու եւ Սպայից Դաշնակցութեան

ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ՝ **Պ. KRAFFT BONNARD**Ի

(Զուիցերիայէն հրաւիրուած)

ԿԸ ԽՕՍԻՆ Պ. Պ. ՄԱՐԻՈՒՍ ՄՈՒԹԷ (Ներեփոխան)

ԱՆՏՐԷ ՖԷՎՐԻԷ (Ներեփոխան), ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ

ԵՒ ՀԱՅԿ ՍԷՐԷՆԿԻԻԼԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին։— Սէնֆոնիճ օրքէսդր՝ դեկավարութեամբ Պ. Ա. Մելիքոնեանի, մեներգ՝ ՕՐ. ԾՈՎԻՆԱՐ ՏԷՐ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԻ եւ ԸՆԿ. Վ. ՋԱՆԳԵԱՆԻ, արտասանութիւն Պ. ԼԵՒՈՆ ԱԼԷՄԵԱՆԻ կողմէ։

ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ

14 ԱՊՐԻԼ, ԿԻՐԱԿԻ ՕՐ ԿԷՄ ՕՐԷ ՎԵՐՋ

ԺԱՄԸ 2.30ԻՆ ՍԷՐԲԱԼԸ ԿԱԹՕԼԻԿ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ Պ. **ՔՐԱՖԹ ՊՕՆԱՐ**

ԿԸ ԽՕՍԻՆ **ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ** ԵՒ **ՍԷՐԷՆԿԻԻԼԵԱՆ**

Հրաւիրուած են տեղւոյն Քաղաքապետը, Ոստիկանական Տեսուչը, Զինուորական Կառավարիչը եւ Երեսփոխաններ։

Գեղարուեստական ճոխ յայտագիր։

Տախտերու մասնակցութեան համար կը գանձուի 1 ֆրանք։

Կը խնդրուի երախայ չբերել։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Քսան տարի վերջ, քոյրս Աղաւնի Շարապխանեանի գտնուելու գործին սատարող բոլոր բարեկամներուս շնորհակալութիւններս։

Ս. Շարապխանեան

3, Rue des Fleurs (Viraflay (S. et O)

ԳԱՑԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe. LYON

LOTERIE NATIONALE *4րդ շաբ. վիճակահանութիւնը Ապրիլ 16ին*

ԱՄԲՈՂՋ ՏՈՄՍԱԿՆԵՐԸ ԾԱԽՈՒԱԾ ԵՆ

ԾԱԽՈՒ ԵՆ.— 1/4, 1/10 եւ 1/20 ՏՈՄՍԱԿՆԵՐ ՄԻՆՉԵՒ 16 ԱՊՐԻԼ ԻՐԻԿՈՒԱՆ ԺԱՄԸ 9ը։

Courses de chevaux à Paris — Prix du Président de la République.

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՐԳԵՒ 3,000,000 ֆր.։ ԱՄԲՈՂՋ ՏՈՄՍԱԿԸ 36 ֆր. 1)2 տ. 20 ֆր. 1)4 տ. 10 ֆր., 1/10տ.5։

Loterie Coloniale Française Marocaine ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԱՊՐԻԼ 14ԻՆ

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՐԳԵՒ 1,000,000 ՖՐԱՆՔ

Loterie Monaco. *ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՐԳԵՒ 200.000 ՖՐԱՆՔ. ՏՈՄՍԱԿԸ 2 ՖՐԱՆՔԷ*

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՍՊՐԱՆՔՆԵՐ *ՌՈՒՄՈՒՆՈՅ* ՀԱՄԱՐ։

A. GODOVANNIKOFF, 30, Qnai de Passy, Paris (16). Tél. Jasmin: 01-50

ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆ ԱԿԱՒՄԲ

ԳՐԱԿԱՆ ԱԿԻՒՄԲԻ անդամական ընդհ. ժողովը այս շաբաթ երեկոյ ժամը 9-10 ֆլօրիա ճաշարանին մէջ։ Ժողովէն վերջ գրական զրոյց։ Բոլոր անդամներէն կը խնդրուի ներկայ ըլլալ։ Կարեւոր օրակարգ։

ՊԱՐԱՆՑԻԿ ՄԵԾ ՅԵՐԵԿՈՅԹ

Կազմակերպուած՝ Փարիզի Հայ Տիկնանց Միութեան Պետ. Հայ Կարմիր Խաչի Օգն. Մասնաճիւղին կողմէ

Ի ՆՊԱՍՏ ԲՈՒԺԱՐԱՆԻ

Տեղի կ'ունենայ Կիրակի, 14 ապրիլ, ժամը 16էն մինչեւ կէս գիշեր

Cercle Militaire*ի չքեղ սրահին մէջ*, 8, Place St. Augustin, Paris (8e)

Թէյ, պար, նուագախումբ, գեղարուեստական հաճելի ժամանցներ եւ անակնկալներ, պաղ ընթրիք։

ՄՈՒՏՔ 20 ՖՐԱՆՔ՝ ԹԷՅԸ ՄԻԱՍԻՆ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՅԵՐԵԿՈՅԹ

Կազմակերպուած *ՍԻՒՐԱՆԻ ՀԱՅ ԿՐԹԱՍԻՐԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ*

Այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, իր սեփական սրահին մէջ

կը բանախօսէ՝ *ՀԱՅՐ ՍԱՀԱԿ ՎՐԴ. ՏԷՐ ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ*

երգ. արտասանութիւն եւ անակնկալներ Հայ Աբիներու կողմէ

Կը ներկայացուի՝ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ (ողբերգութիւն)

եւ Եռուսաղէմ Օտեանի «ԶԱՎԱԼԸ»Ն (զաւեշտ)

Շոգեկառք՝ կար տիւ Նորդէն 13.50, 14.35 եւ 14.45ին։

Գին.— Մօտ օրէն մեծ պատրաստութեամբ կը տօնուի Հայ Մշակոյթի Օրը։

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ

Կազմակերպուած՝ *ՄԱՐՍԷՅԻ ՆՈՀԿԱՏԻ ՇՐՋ. ՀԱՅՐ. ԸՆԴՀ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ*

կողմէ իր հիմնարկութեան երկտարի տարելիցին առթիւ

ցեղի կ'ունենայ այս կիրակի *14* Ապրիլ, կէս օրէ վերջ ժամը 3ին

*10 Quai du Port (Petit Perrod)*ի ծովահայեաց ընդարձակ սրահին մէջ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին։

կը հրաւիրուին քոյր հայրենակիցները։

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(12 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

159, Rue Lafayette **Tél. Nord 68 - 02**

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փղոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարաններու առջեւ, կուտայ **certificats de coutumes**ներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները։

Ամէն տեսակ մասնաւոր հանգամանք ունեցող վաւերաթուղթի խմբագրութիւն, ընկերութեան կազմութիւն եւ հաշուեյարդար։ Նախարարութեանց եւ հանրային վարչութեանց ուղղուելիք խնդրագիրներ ե թղթակցութիւններու կազմութիւն։ Հարկային զեղչեր։ Ներկայ տնտեսական կացութեան պատճառաւ խորհրդակցութիւններ կը տըրուին **10** ֆրանքի, իսկ նամակով եղած խորհրդակցութեանց համար **15** ֆրանք։

Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17 — 19։ Նաեւ ժամադրութեամբ

ՅԱՐՈՒԱՆԴ

ՊԱՆԵԼՕ-ՔԱՇԱՆԻ «Արծիւ» Ընթակոմբակէ ընդհ. ընկերական ժողովը այս Շաբ. երեկոյ ժամը 9ին, 17, Բիւ Ամբէր, Քաշան։

Դասախօս՝ ընկ. Ա. Գիւլխանդանեան։

ԳԱԼԱՍԱՐ

Հ. Յ. Դ. Վազգենի Կոմիտէի հերթական դասախօսական ժողովը այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին կը հրաւիրուին բոլոր ընկերները։

ՓԱՐԻԶԻ ԵԳԻՒՏԱՑԻ ԿՈՄԻՏԷՆ *իր ընկերներէն եւ համակիրներէն կը խնդրէ նկատի ունենալ հետեւեալ թուականը՝*

28 *ԱՊՐԻԼ, ԿԱՐՄԻՐ ԿԻՐԱԿԻՆ*

Salle des Sociétés Savantes

24 rue Danton, Métro Odéon–St. Michel

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԵՒ ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՏԻԿԻՆ **ԳԱՅԵԱՆԷԻ ԿՈՂՄԷ**

14 Ապրիլ կիրակի երեկոյ ժամը 8.45ին, ՍՕՍԻԵԹԷ ՍԱՎԱՆԹԻ սրահին մէջ

Լաւագոյն ուժերով կը ներկայացուի՝

ԵՐՋԻՆ ՄԱԼ ԱԼԱՆ

Արեւելեան յայտնի զուարթ օբէրէթը՝ 4 արար։

Կը մասնակցին՝ Տիկ. Գայեանէ, Տիկ. Թաչատուրեան, Օր. Անահիտ, Տիկ. Ալվազուրեան։ Պ.Պ՝ Ազնաւուրեան, Սվաճեան, Գաբէճեան եւ Յանճագ։

Տոմսերու գին՝ 5, 10, 15 եւ 25 ֆր, — Կը ծախուին ծանօթ տեղերը։

Ընդհ. հաղոյ. Mme. K. Loukianoff. 39 Ave. des Moulineaux Boulogne, Seine.

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ֆրանսայի Ազգային Ժողովի Ընտրութեանց Ատեանի Նախագահ Պ. Ժ. Ֆ. Պերթրանի ընտրութեան յաջողութեան համար մեր շնորհակալութիւնը կը յայտնենք։

Ա. Ա. Ա.

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70
(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐԱՄՍԵԱՑ	ԵՌԱՄՍԵԱՑ	
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ
12
ԱՊՐԻԼ
VENDREDI
12 Avril
1935

ԱՐԴ ՏԱՐԻ - 11e Année N° 2778

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԵՆՔ, "ՄՈՒՀԱՃԻՐ,,ՆԵՐՍ . . .

= o—o =

Տակաւին կարելի էր յիշել բազմաթիւ օրինակներ, ապացուցանելու համար թէ ո՛րքան խախուտ եւ անվաւեր հիմերու վրայ դրուած է Պուլղարս Օսմանի « Ազգ· Ժողովուրդը »:

Երբ չորս իրաւագէտներ « Մխիթարեան » կը կազմեն վերջին պահուն եւ գլխու վրայ մէկ վճռական ձայն կը ստանան «ազգ· ժողովի» համար, մնացեալը կրնաք հասկնալ եւ դատել:

Դեռ քանի՛ այսպիսի մխիթարեաններ — վերջին պահուն սար – քուած — որոնց անդամներու թիւը չատ վար կը մնայ քանէն . . .

Թողունք վաւերականութեան հարցը եւ քննենք առաջադրուած տեսակէտներն ու ծրագիրը, որոնց հիման վրայ պիտի գործէ « վարչութիւն »ը:

Նախ՝ նորութիւն մը, որուն քարոզիչն է «հրամանատար»ը եւ որ անչուշտ ընդունուած է իր գործակիցներուն կողմէ:

Ինչպէս կարդացիք իր գրաւոր ճառին մէջ ալ, որուն բնագիրը յանձնուած էր «Ճառաջ»ի, Պ. Խանդամեան կը կարծէ թէ Ֆրանսայի տարագիր բազմութեանց կացութիւնը կը բարւոքի, եթէ մէկդի դնենք «ոչֆիւժիէ»ի հանգամանքը եւ մանենք հիւրընկալ պետութեան հովանաւորութեան տակ:

Այս առաջադրութեամբ, կը թելադրէ ընդունիլ «հայկական հպատակութիւն» (նասիոնալիթէ տամէնիէն), ինչն ալ չհաւատալով «զանգուածային հպատակութեան» (ֆրանսական), թէեւ ազդանշանը արուեցաւ իր գրասենեակէն . . .

Իր տեսակէտին հիմնաւորման մէջ, Պ. Խանդամեան կը պատմէ բաներ որոնց մեր խելքը չի պահկիր: (Այդ կարգէն է իր պատմութիւնը 150 հակաքէմալական Թուրքերու մասին, որոնք անարգել կը ճամբորդեն եղեր, իբրեւ Ֆրանսայի պաշտպանեալները):

Բոլորովին տարբեր է մեր գիտցածը, որ կը հիմնուի առնուազն տասը տարուան իրողութեան մը վրայ:

Այդ իրողութիւնը կ'ըսէ թէ՝ ինչ որ կը վայելենք, այստեղ կամ այլուր, իրրեւ անտէր զանգուած, հետեւանք է Ազգերու Դաշնակցութեան միջոցաւ մշակուած բանաձեւերու, օրէնքներու կամ յանձնառութեանց: Եւ Ֆրանսա ամէնէն չեմ կուսակիցն էր լսելով Ազգաժողովին, այնտեղ բռնած է չատ աւելի բարեացակամ դիրք այս հարցի մասին, քան միւս մեծ պետութիւնները:

Տակաւին առջի օր, պատասխանելով Միացեալ Ցանձնաժողովի մէկ յուշագրին, աշխատանքի նախարարը կը գրէր, համախորհուրդ Պ. Էռիոյի հետ, որուն անունը յաճախ կը հոլովէ «հրամանատար»ը·

— «Սակայն, Ժընեւի 1928 յունիս 30ի համաձայնութիւնը, զոր մեր երկիրը առաջիններէն մին եղաւ ստորագրող, կը յանձնա – րարէ որ, փոխադարձութեան հիման վրայ օտարականներուն շնորհուած զանազան իրաւունքներու վայելումը եւ զանազան շնորհներու օգուտը չզլացուի ռուս եւ հայ գաղթականներուն, ի նորհներու օգուտը չգոյէ փոխադարձութեան: Հիմնուելով այս յանձնարարութեան վրայ եւ նկատի առնելով դժուարին կացութիւնը» եւն· :

Տարբեր կերպ ալ չէր կրնար ըլլալ, քանի որ չունինք փոքրամասնութեան իրաւունք, մասնաւորապէս Ֆրանսայի մէջ:

Ինքնութեան թուղթերու նորոգման առթիւ ալ, այդ պարագան է որ կը չեշտուի:

Արդ, Պուլղարս Օսմանի հրաչագործները ի՞նչ օրինական կամ տրամաբանական հիման վրայ կը կարծեն թէ աւելի բախտաւոր պիտի դառնանք, եթէ հրաժարինք Ազգերու Դաշնակցութեան թեւարկութենէն եւ մանենք Ֆրանսայի հովանաւորութեան տակ:

Ո՞ր իրաւասու իշխանութիւնը կամ պատասխանատու անձը ներչնչեց այս գաղափարը: Եթէ մէկն ու մէկը թելադրեց, փըսփսալով ասոր – անոր ականջին, ինչո՞ւ դոնէ «ազգ· ժողով»ին չներկայացուցին անուններն ու տուեալները, որպէսզի մարդիկ համոզուէին:

Մենք վարդապետն պատրանքներ չունինք Ազգերու Դաշնակ – ցութեան հաւատամքներու մասին: Ոչ ալ հրաշք ենք սպասած «օ· ֆիս»ներէն, որոնց թերութիւնները կամ զանցառութիւնները հրապարակաւ կը մատնանշենք, ամէն անգամ որ առիթ կը ներկայանայ:

Բայց, Ազգերու Դաշնակցութեան կազդուելու հարցը կը բխի բացորոշ իրականութենէ մը: Եթէ միայն կարելի ըլլար ձեւ մը գտնել եւ գտնէ Ֆրանսայի մէջ գործադրել 1928 յունիս 30ի համաձայնութիւնը, արդէն չակուած կ'ըլլար մեր կացութիւնը: Դժ – բախտաբար, կարգ մը արգելքներ կան· անկախ՝ մեր եւ հիւրընկալ պետութեան կամքէն:

Արդ, երբ այսքան բացորոշ յանձնառութիւններ թուղթի վրայ կը մնան կամ կը գործադրուին կիսկատար, ի՞նչ ապահովութիւն ունիք թէ աւելի ազդու պիտի ըլայ միւս ելքը, — հրաժարիլ Ազգաժողովէն եւ ապաւինիլ Ֆրանսայի հովանաւորութեան:

Մենք, «մուհաճիր»ներս, կը կարծենք թէ անոնք որ այսպիսի քաղաքականութիւն մը կը փորձեն, ոսկորը ձգած չուքին եաեւէն կը վազեն:

Եւ ատով իսկ, ոչ միայն սին յոյսեր կը ներչնչեն, այլ եւ կը վտանգեն զանազան առաւելութիւններ, այսպէս կամ այնպէս չահուած իրաւունքներ եւ նուաճումներ, ծիծաղելի դարձնելով մեզ նոյն իսկ պետութեան աչքեւ:

Ֆրանսական հովանաւորութիւնը եթէ իրաւապէս չկայ, փաստօրէն գոյութիւն ունի: Իսկ որպէսզի գործնական արժէք ունենայ — նայ — համաձայն Պուլղարս Օսմանի բանաձեւին, — անհրաժեշտ է որ Ֆրանսա կա՛մ փոքրամասնութեանց իրաւունք հաստատէ, եւ կամ գործադրէ միւս հրաշքը—«զանգուածային հպատակութիւն»:

Մենք, «մուհաճիր»ներս ուրիչ ելք չենք տեսներ, օրուան այս ժամուն:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ի՞ՆՉ ՊԻՏԻ ԾՆԻ ՍԹՐԻՋԱՅԻ ԺՈՂՈՎԷՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԶԳՈՑՇ, ՖՐԱՆՍԱ ԽՈՒՀԵՄ, ԻՏԱԼԻԱ ՎԱՃՌԱԿԱՆ

»»»··«««

ՖՐԱՆՔԵՒՌՈՒՍ ԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՀԱՍՏԱՏՈՒԻ

Երէկ 11 ապրիլ, բացուեցաւ Սթրէզայի խորհրդաժողովը, որուն ելքէն կախում ունի քաղաքական կացութեան բարւոքումը կամ ծանրացումը: Երբ Ֆրանսայի վարչապետն ու արտաքին նախարարը իրենց հետեւորդներով Իտալիա հասան, Պ. Մուսոլինիի օդանաւով դիմաւորելու դնաց: Յետոյ վերադարձաւ Իզօլա Պէլլա,ուր առաջին անգամ ըլլալով պիտի նախագահէ միջազգային խորհրդաժողովի մը: Անգլիոյ ներկայացուցիչները հասան հինգշաբթի առաւօտ: Ժողովը պիտի տեւէ երեք օր:

Սպասելով ժողովին խորհրդակցութեանց, իրարեկները հետեւիլ ձեւով կը ներկայացնեն մասնակցող մեծ պետութեանց դիրքը, համաձայն պաշտօնական եւ լրագրական հրատարակութեանց :—

ՄԵԾՆ ԲՐԻՏԱՆԻԱ.— Նախ փորձ մը պիտի կատարուի, Գերմանիան ալ հաւաքական ապահովութեան դաշինքի մը կապելու, մէկդի դնելով փոխադարձ զինուորական օգնութեան պայմանը: Եթէ այս փորձը յաջողի, պիտի ձեռնարկել վերակենդանացնելու զինաթափութեան խորհրդաժողովը: Եթէ չյաջողի, Մեծն Բրիտանիա որոշած է ապահովութեան ուրիշ ծրագիրներ նկատի առնելու առանց Գերմանիոյ մասնակցութեան, պայմանաւ որ ինք բացորոշ պարտաւորութիւններ չստանձնէ Եւրոպայի մէջ:

ԻՏԱԼԻԱ.— Մուսոլինիի համար ամէնէն սոսկալի գործն է ճղդել եռեք պետութեանց հաւաքական դիրքը Գերմանիոյ հանդէպ, որ ինքնագլուխ դժուեց Վերսայլի դաշնագրին զինուորական տրամադրութիւնները եւ որ կրնայ անոր հողային տրամադրութիւններն ալ խախտել, մասնաւորապէս Աւստրիոյ հանդէպ: Եւրոպայի հաւաքական ապահովութեան խնդիրը այս հիմնական հարցէն վերջը կուգայ:

ՖՐԱՆՍԱ.— Հաւաքական ապահովութեան ծրագիրները, Գերմանիոյ հետ կամ առանց Գերմանիոյ, պէտք է քննուին զուգընթաց շրջանային փոխադարձ ապահովութեան հարցին հետ, ինչպէս արեւելեան դաշինքը, որ հաւանութիւն դտաւ Լոնտոնի մէջ, փետրուար 3ին եւ կեդրոնական Եւրոպայի դաշինքը, զոր մշակեցին Լաւալ եւ Մուսոլինի, անցեալ յունուարին: Քանի որ Հիթլէր կը մերժէ ընդունիլ առաջինը եւ չատ ալ առաջ չէ երկրորդի մասին, պէտք է կնքել մերժէ ընդունիլ առաջինը եւ չատ ալ առաջ չէ երկրորդի մասին, պէտք է կնքել զանոնք առանց Գերմանիոյ մասնակցութեան, ենթադրելով Ազգաժողովին հաւանութեան: Արդէն կազմուած է Ֆրանքեւուռւս դաշինք մը, այս հիման վրայ:

Ինչ կը վերաբերի միւս չհաշկից պետութեանց դիրքին, Պ. Միւսոլինիը Ֆրանսայի հետ կը քալէ, իսկ Չեխոսլովաքիա չկրնար կատարել Ազգաժողովի հեղինակութեան պարտադրման, համաձայն անոր ուխտին տրամադրութեանց, իրրեւ միջոց հաւաքական ապահովութեան դրութիւն մը հաստատելու: Փոքր համաձայնութեան եւ Պալքանեան միութեան անդամները առ հասարակ համաձայն են Ֆրանսայի առաջարկած դաշինքներուն: Իսկ Լեհաստան վճռապէս հակառակ է արեւելեան դաշինքին եւ մանաւանդ վերադարձ աջակցութեան:

Ուրեմն, խորհրդաժողովին գլխաւոր նիզը պիտի ըլայ հաստատել թէ կարելի՞ է հաւաքական ապահովութեան դրութիւն մը հաստատել, համաձայն Ազգաժողովի ուխտին: Եւ յետոյ, կարելի՞ է գտնել բանաձեւ մը, որուն միանայ նաեւ Գերմանիա: Եթէ երեք պետութիւնները հաւաքական ծրագիր մը չգտնեն որուն գործակից Գերմանիա, պիտի խորհրդակին տարբեր դրութեան մը մասին, դուրս ձգելով Գերմանիան, ինչ որ չափազանց փափուկ խնդիր է:

Մոսկուա՞ թէ Վարշաւա...

« Մաթէն » ի խմբագրապետը, որ Սթրէզա գացած է, կը գրէ թէ՝ Մուսոլինիի կարծիքով, « արեւելեան Եւրոպայի խաղաղութեան բանալին կը գտնուի ոչ թէ Մոսկուայի, այլ Վարշաւայի մէջ »: Իսկ Պերլինէն հասած լուրերու համաձայն, հիթլէրական շրջանակներու մէջ այն կարծիքը ունին թէ «միայն մէկ խորհրդաժողով արժէք ունի, — այն որուն կը մասնակցի Գերմանիա»:

Հակառակ այս ինքնավստահութեան, որոշ անհամբերութիւն կը տիրէ Պերլինի քաղաքական շրջանակներուն մէջ, ուր պաղ ապաւորութիւն գործեց Անգլիոյ արտաքին նախարարին վերջին դեկուցումը: Կը կարծուէր թէ Սըր Ճօն Սայմըն անձամբ խօսած եւ հասկցած ըլլալով Հիթլէրի միտքը, պիտի պաշտպանէր գերմանական տեսակէտը: Ինչպէս գրած էինք երէկ, Սըր Ճօն Սայմըն չծածկեց իր յուսախարութիւնը, երեսփ· ժողովին առջեւ, եւ առանց որոշապէս ճշդելու կառավարութեան դիրքը, մեծ վերապահութիւն ցոյց տուաւ :

Յուսաստանի ընդոստներուն դատը

= o—o =

ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԱՏԵԱՆՆԵՐԸ ԱՆԸՆԴՀԱՏ ԿԸ ԳՈՐԾԵՆ

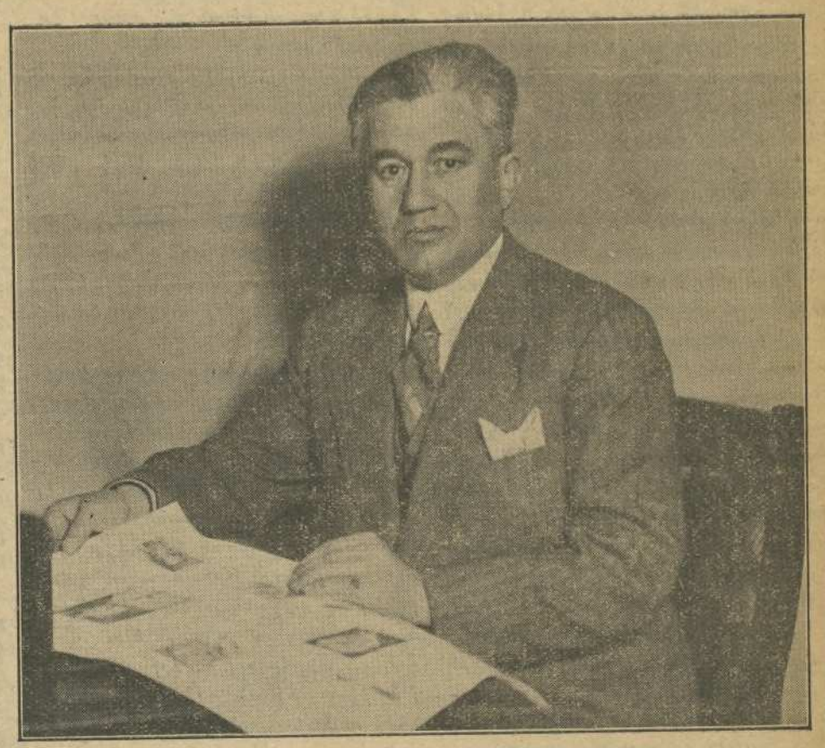
Այս միջոցին երեք արտակարգ ատեաններ կը գործեն Սէլանիկի մէջ, դատելու համար վերջին ապստամբութեան պատասխանատուները եւ մեղսակիցները: Ա· Ատեանը այսօր – վաղը կ'որոշէ 45 սպաներու եւ ենթասպաներու ճակատագիրը: Ընդհ· դատախազը հինգ մահապատիժ պահանջած է: Երկրորդ ատեանը կը դատէ Սէրէզի զօրաբաժնին ընդհ· սպայակոյտի սպաները: Իսկ երրորդը, որ նոր կազմուեցաւ, խումբ խումբ կը դատէ Սէրէզի շրջանին ամբաստանեալ քաղաքացիները:

Դատավարի պինուորական ատեանն ալ երկուշաբթի օր սկսաւ դատել հարիւր չափ սպաներ: Այս առթիւ պիտի լսէ իբր հինգ հարիւր վկաներ: Ապստամբութեան հրամանատարը, Զօր· Քամկնոս, որ Պուլկարիա փախաւ, պիտի դատուի յառաջիկայ շաբթու, ի բացակայութեան:

Աթէնքի ատեանը քննեց զինուորական վարժարանի խնդիրը: Ընդհ· դատախազը մահապատիժ պահանջեց երկու սպաներու եւ հինգ քաղաքացիներու դէմ: Ի – տալական դեսպանատունը հաղորդած է կառավարութեան թէ հանգստեան կոչուած Զօր· Վլախոս Փրասոս երկոտասան կղզիները ապստամբած է:

— . —

ԻՐԱՒՔԻ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ լուծուեցաւ, անհաշտ ընթացք բռնած ըլլալով նոր ընտրութիւնները պիտի կատարուին անյապաղ :

Պ. ՎԱՍԻԼԻ ՎԱՍԻԼԻՍՔՈՒ

Փոխ – Բաղաքապետ Պուէնէյի, որ կարեւոր յայտարարութիւններ ըրած է « ՅԱՌԱՋ »ի : (Տես Բ.— Գ· Էջ):

ՖՐԱՆՍԱ եւ Խ. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՀԱՄԱՁԱՅՆԻՆ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԱՋԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

Պաշտօնապէս կը հաստատուի թէ Ֆրանսա եւ Խ· Միութիւնը համաձայնութեան մը կնքած են երկու օր առաջ, նաւիրապարծելով իրենց գործակցութիւնը եւ փոխադարձ աջակցութիւնը, եթէ մէկն ու մէկը զոհ դառնայ անարդար յարձակումի մը: Բանի մը մանրամասնութիւններ ալ ճշդուելէ յետոյ, համաձայնութիւնը պիտի առարկուի ապրիլի վերջերը, երբ Պ· Լաւալ Մոսկուա երթայ: Համաձայնութեան գլխաւոր պայմանները վերջնական ձեւի մը վերածուելէն երեքշաբթի օր, երբ զան երկու ժամ խորհրդակցեան Պ· Լաւալ եւ խորհրդային դեսպանը: Ցետոյ ծրագիրը հաւաքարար քննուեցաւ, ի ներկայութեան Պ· Թրեթիակոքի, ինչպէս եւ Փոքր Համաձայնութեան եւ պալքանեան պետութեանց հինգ դեսպաններուն: Նոյն իրիկունը ուշ ատեն խորհրդային դեսպանը երկրորդ այցելութիւն մը տուաւ Ֆրանսայի արտաքին նախարարին, յայտնելով թէ Մոսկուա կ'ընդունի առաջադրուած համաձայնութեան ընդհանուր դիծերը:

Երեքշաբթի օրուան Ֆրանքեւուռւս խորհրդակցութիւնները կատարուեցան մեծ զգաստասրտութեամբ, եւ չորրորդ օրը միայն կարելի եղաւ տեղեկութիւններ ստանալ: Այս առթիւ մեծ նշանակութիւն կը տրուի Փոքր Համաձայնութեան եւ պալքանեան միութեան անդամներուն մասնակցութեան: Համաձայնութեան գլխաւոր պայմանները վերջնական ձեւի մը վերածուեցան երեքշաբթի օր, երբ զան երկու ժամ խորհրդակցեցան Պ· Լաւալ եւ խորհրդային դեսպանը: Ցետոյ ծրագիրը հաւաքարար քննուեցաւ, ի ներկայութեան Պ· Թրեթիակոքի, ինչպէս եւ Փոքր Համաձայնութեան եւ պալքանեան պետութեանց հինգ դեսպաններուն: Նոյն իրիկունը ուշ ատեն խորհրդային դեսպանը երկրորդ այցելութիւն մը տուաւ Ֆրանսայի արտաքին նախարարին, յայտնելով թէ Մոսկուա կ'ընդունի առաջադրուած համաձայնութեան ընդհանուր դիծերը:

Երեքշաբթի օրուան Ֆրանքեւուռւս խորհրդակցութիւնները կատարուեցան մեծ զգաստասրտութեամբ, եւ չորրորդ օրը միայն կարելի եղաւ տեղեկութիւններ ստանալ: Այս առթիւ մեծ նշանակութիւն կը տրուի Փոքր Համաձայնութեան եւ պալքանեան միութեան անդամներուն մասնակցութեան: Համաձայնութեան Ֆրանսերէն բնագիրը, զոր Ռուսերը ընդունեցան, հիմնուած է Ազգաժողովի ուխտին 10, 16 եւ 17 յօդուածներուն վրայ, ինչպէս բացատրած էինք երէկ: Այդ հիման վրայ, երկու կողմերը կը նախատեսեն այն միջոցները որ անմիջապէս ձեռք պիտի առնուին Ֆրանսայի եւ Խ· Միութեան կողմէ, եթէ յարձակում կատարուի մէկուն կամ միւսին դէմ: Յօդ· 16ը կը տրամադրէ խզել առեւտրական եւ անհատական բոլոր յարաբերութիւնները նախայարձակ պետութեան հետ: Կը նշանակէ թէ երբ, օրինակ, Գերմանիա յարձակում կրէ Գերմանիոյ կողմէ, Ֆրանսա, իրրեւ փոխանորդը Ազգերու Դաշնակցութեան, պիտի կրնայ իր աջակցութիւնն ընծայել աւելի արագօրէն քան կը թոյլատրէ Ազգերու Դաշնակցութեան ներկայ կարգ ու սարքը: Մէկ խօսքով, կնքուած համաձայնութիւնը աւելի զօրաւոր երաշխիքներ կ'ընծայէ փոխադարձ աջակցութեան համար, քան Ազգաժողովի ուխտին տրամադրած միջոցները:

Թէ Ֆրանսա եւ թէ Խ· Միութիւնը Ա· Դ· Ազգերու վաւերացման պիտի ենթարկեն իրենց կնքած համաձայնութիւնը, աւելի զօրացնելու համար անոր հեղինակութիւնը: Կ'ըսուի թէ համաձայնութիւնը բաց պիտի ձգուի ուրիշ պետութեանց առջեւ: Ուրիշ խօսքով, Փոքր Համաձայնութեան եւ պալքանեան պետութիւնները կրնան միանալ անոր:

* * * *Մոսկուայի մէջ ատ այժմ զգաստասրտութիւն կը տիրէ կնքուած համաձայնութեան մասին: Խորհրդային իշխանութիւնը միշտ կասկած կը մնայ չբջանային համաձայնութեան ծրագրին, փոխադարձ աջակցութեան հիման վրայ, բայց տեսնելով որ յոյս չկայ այդ մասին, ուրիշ ձեւեր կը փնտռէ: Կուսակցական եւ կառավարական պաշտօնաթերթերը յուսահատ են Սթրէզայի խորհրդաժողովին արդիւնքներու մասին:*

ԻՆՉՈ՞Ւ ԻՆԿԱՒ «ՊԷԼԿԱ»Ն

Պրիւսէլէն կը հեռագրեն թէ խիստ քննութիւն մը բացուած է, երեւան հանելու համար այն խաղերը որոնց հետեւանքով հարկ եղաւ 28 առ հարիւր կտրել պետ֊իական դրամին արժէքը: Քննութիւնը անձամբ կը վարէ դատաւոր կան նախարարը: Կը հաստատուի թէ սեզանաւորական խաղեր կատարուած են դահլիճի ապտնային առջեւ, անխուսափելի գործնեալով պետական արժէկտրումը: Զօրս օրէ ի վեր, հարցաքննիչ դատաւորը խուզարկութիւններ կը կատարէ Պրիւսէլի բոլոր դրամատուններուն մէջ, ամենամեծէն ամենափոքրը: Իրեն կ'աջակցին երեք մասնագէտներ: Ի հարկին մասնաւոր հրահանգներ կը տրուին դատական ոստիկանութեան: Զօրեքշաբթի առտու խուզարկութեան 12 դրամատուներ, ինչպէս եւ երկու սեզանաւորական ընկերութեանց եւ կարգ մը սեզանաւորական թերթերու կեդրոնները: Քննութեան դլխաւոր նպատակն է երեսն հանել թէ օրըստ առնդ դումար եա առնուած է վերջին ամիսներու ընթացքին, ոսկի կամ օտար դրամ գնելու համար:

Այս առթիւ ծանր պատիժներ կը նախատեսուին: 1924 յուլիս 18ի օրէնքով, 15 ամիսէն հինգ տարի բանտարկութիւն եւ 300 ֆրանքէն 100,000 ֆրանք տուգանքի կը դատապարտուին անոնք որ, նոյնիսկ առանց խարդախ միջոցներու դիմելու, գնուելու բարձրացում կամ անկում յառաջ կը բերեն ազգային հրա –

(Յաւերդու շարունակութիւնը կարդալ Դ· Էջ)

Գրքից Հ. ՈՍՍԿԱՆԻ ԲՆԱՆԿԱՐԴ

Նախկին, ոտքերը մեր տեղում էին, բայց մտքերով նրանք արդեն հեռացել էին մեզանից։ Մտածում էին, թե ո՞րն է ամենակարճ ճանապարհը դեպի Ամերիկա։ Ամերիկան նրանց համար դարձել էր ոսկե ցանկություն

ԲՈՍՏՈՆԻ ՄԵՐ ՍԱՆՋԱՐԸ ԲԱՑԵ

— ·· —

Յաջորդ առտու (Կիւրակի), տղաները մեր մահճակալին մօտ գտան մեր հագուստները, որոնք մենք ինկած էինք հոն, ուր մեզ քնացուցած էր հոգնութիւնը։ Ոտքի ելանք, ու մինչ մենք կը հագնուէինք, տղաները մեզ պատմեցին, որ «Բիւրեղ Ձուկ»ը ծանր վնասներ կրած է փոթորիկէն, եւ որ ինքնաշարժի մը մասերը կը գտնուին ամէն կողմ ցրուած։

Ներքեւ, ճամբուն վրայ, մենք տեսանք մեր ինքնաշարժը, որ կանգնած էր ուրիշ տասնեակ մը ինքնաշարժներու հետ։ Ամէնքն ալ ծանր վնասներ կրած էին։ Մեր ինքնաշարժին ետեւի պատուհանը ջարդուած էր, եւ ներսը ամէն ինչ ծածկուած էր ապակիի փշրանքներով։ Ներսը մտանք, եւ ես սկսայ մաքրել ապակիները։ Ինչ որ ալ ըլլայ, մենք պիտի չկրնայինք քալել ոտքերնիս բոլորովին մերկ։

Ճամբան ելանք, եւ ամէն կողմ տեսանք ծանր վնասներ։ Ամէն տեղ ծառեր արմատախիլ եղած էին, եւ ամէն տեղ ալ ճամբան փակուած էր ծառերով։ Ամէն տեղ ալ ինքնաշարժներ կանգնած էին, որոնք չէին կրնար շարունակել իրենց ճամբան։ Ամէն տեղ ալ մարդիկ կը զբաղէին ճամբան մաքրելով։

Ես ինքնաշարժս կանգնեցուցի, եւ իջայ վարը տղոց մօտ։ Անոնք ալ ինքնաշարժներ կանգնեցուցած էին, եւ կը զբաղէին ճամբան մաքրելով։ Ես ալ սկսայ օգնել անոնց։ Ամէն կողմ ծառերու ճիւղեր կային, որոնք պէտք էր կտրել։ Ես ալ սկսայ կտրել ճիւղերը, որոնք ճամբան կը փակէին։ Ամէն կողմ ալ ինքնաշարժներ կանգնած էին, որոնք չէին կրնար շարունակել իրենց ճամբան։ Ամէն տեղ ալ մարդիկ կը զբաղէին ճամբան մաքրելով։ Ես ինքնաշարժս կանգնեցուցի, եւ իջայ վարը տղոց մօտ։ Անոնք ալ ինքնաշարժներ կանգնեցուցած էին, եւ կը զբաղէին ճամբան մաքրելով։ Ես ալ սկսայ օգնել անոնց։ Ամէն կողմ ծառերու ճիւղեր կային, որոնք պէտք էր կտրել։ Ես ալ սկսայ կտրել ճիւղերը, որոնք ճամբան կը փակէին։ Ամէն կողմ ալ ինքնաշարժներ կանգնած էին, որոնք չէին կրնար շարունակել իրենց ճամբան։ Ամէն տեղ ալ մարդիկ կը զբաղէին ճամբան մաքրելով։

ցնելու խաղը եւ ատիթէն օգտուելով կը նշանակէ հաւաստիացնող կէտը: Խաղը նոյն թափով կը շարունակուի երկուստեք: Լրանալու մօտ Օլէմպիք ը Մարսէյլի յաւաջապահները կը մօտենան Փարիզի բերդին եւ կը նշանակեն յաղթութեան նշանակէտը: Այս կերպով Մարսէյլ կը յաղթէ Փարիզի 2ի դէմ 3 կէտով: Ընդհ. հաւոյթը ե– դած է 192.000 ֆրանք:

Սթատ Ռընի եւ Օլէմպիք ը Մար – սէյլ յաղթական հռչակուելով կը մը– նան ֆինալի: Մրցումը տեղի պիտի ունենայ Սթատ Քոլոնպի մէջ մայիս 5ին, հանրապետութեան նախագահին հովանաւորութեամբ:

⁂ Այս կիրակի տեղի կ'ունենայ Պելժիայի մէջ Ֆրանսա – Պելժիա ֆութպոլի ազգային խումբերու մր – ջազգային մրցումը: Անջատուածները չարաթ օր պիտի մեկնին զէպի Պրիւք– սէլ:

⁂ Իսկ Սթատ Քոլոնպի մէջ տեղի պիտի ունենայ երկու մեծ մրցում, մին՝ Փարիզ – Ալգաս (փրոֆէսիոնէլ) եւ միւսը Փարիզ – Լոնտոն (ամա – թէօր), Լիկ ը Փարիի հովանաւորու– թեամբ:

ՀՐԱՆՏ ՍՐԱՊԵԱՆ

պարակին վրայ: Ուրեմն, պիտի ճշդուի թէ անոնք որ մեծագումար դրամ քա– շած են, նպատակ չունէ՞ին դիները կոտրելու չարաչահութեամբ:

Կացինը կը գործէ Գերմանիոյ մէջ

Ապրիլ 10ին Պերլինի մէջ կացինով սպանուեցան երկու համայնավարներ, Սալլի Էլչթայն եւ Հանս Ցայկլէր, որոնք իրրեւ մեղսակից մահուան դատա– պարտուած էին Հորսթ Վէսէլի սպանութեան համար: Հորսթ Վէսէլ հիթլէրա– կան կուսակցութեան ազգային հերոս հռչակուեցաւ սպանութենէն քիչ յետոյ եւ հեղինակն է անոր քայլերգին: Սպանուեցաւ 1930 յունուար 14ին, իր սե– նեակին մէջ: Երկու մահապարտները Հիթլէրի դիմած էին, պատիժը մեղմաց– ման համար, բայց մերժուեցաւ: Գործողութիւնը կատարուեցաւ առտուն կա– նուխ, բանտին մէջ: Ներկայ էին միայն քանի մը սպաներ: Բոլոր մանրամաս– նութիւնները գաղտնի կը պահուին: Այս սպանութեան ատիթ ձերբակալուած էին 17 համայնավարներ: Պաշտպան փաստաբանը կ'ըսէ թէ սպանութիւնը կատարուած է կնոջ մը պատճառաւ: Ամբաստանեալներէն 9ը դատապար – տուեցան բանտարկութեան, իսկ գլխաւորը, Հօֆլէր, մեռաւ բանտին մէջ:

Գերման յրեան կը խոստովանի՞

Տեղական թերթերը կը գրեն թէ էտուարդ Պէրհիւպէր, որ ձերբակալ – ուած էր Ապահովութեան տեսչութեան կողմէ, իրրեւ լրտես, խոստովանած է ամէն բան: Այս ատիթ կը հաստատուի թէ ձերբակալութիւնը կատարուած էր մարտ 12ին, բայց գաղտնի կը պահուէր մինչեւ հիմա: Պէրհիւպէր Աւստրիա– ցի է, յետոյ Գերմանիոյ ծառայութեան մէջ մտած: Քննութիւններէն կը հաս– տատուի թէ զանազան անձնաւորութեանց ներկայացած էր գերմանուհի Միմի Զիննովի կողմէ, որ Ֆրանսա կը գտնուէր Ֆրանքեւզերման մերժեցման համար աշխատելու պատրուակով: Պէրհիւպէր այս կնոջ միջոցաւ ծանօթացած է Զօր· Փուարոէի եւ հրամանատար Վէրշնայէրի հետ, որոնք վկայութեան պիտի կանչուին: Ամբաստանեալը երկար յուշագիր մը ուղղելով հարցաքննիչ դատաւորին, կը պարզէ իր ամբողջ կեանքը եւ տեղեկութիւններ կուտայ իր գործունէութեան մասին: Մուզարկութեանց առեն բանուեցան բազմաթիւ օ – տարալեզու գրութիւններ, որոնք պիտի թարգմանուին: Կ'ըսուի թէ լրտեսը դեռ ամէն բան չէ խոստովանած:

Մակեդոնացիներու դատապարտութիւնը

Նէվրոքոփի (Պուլկարիա) դատարանը մահուան դատապարտեց Մակեդո– նական կազմակերպութեան դեկավարը, Իվան Միխայլով եւ երկու օգնական – ները՝ Մաթեւ եւ Կարթեւ, ամբաստանելով թէ բազմաթիւ սպանութիւններ կատարել տուած են վերջին տարիներու ընթացքին: Կազմակերպութեան քար– տուղարը, Պունեւ, դատապարտուեցաւ մշտնջենական բանտարկութեան: Մի– այն Իվան Միխայլով փախստական է եւ կը գտնուի Թուրքիա: Միւսները բան– տարկուած են Պուլկարիոյ մէջ:

Երկու հազար Ռուսեր թրխանպատակ?

Պոլսէն կը հեռագրեն թէ՝ ի պատասխան Ազգերու Դաշնակցութեան կողմէ եղած խնդրանքի մը, կառավարութիւնը Թրքական հպատակութիւն պիտի չնորհէ երկու հազարի չափ սպիտակ Ռուսերու որոնք Թուրքիա կը բնակին: Ասոնց չատերը աչխատանքէ զրկուած են, իրրեւ հետեւանք այն օրէնքին որ միայն Թրքահպատակներու կը վերապահէ կարգ մը մասր արհեստներ: Այս որոշումը բարեդէպ կը համարուի, քանի որ ոչ մէկ երկիր կ'ուզէ ընդունիլ տարագիր Ռուսերը:

Երիտասարդութեան գինուորական մարզանիը Խորհրդային Միութեան մէջ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն·— Համաձայն Օսավիաքիմի (օդանաւային – քիմիական ընկերութեան) որոշման, խորհրդային մանուկները գինուորական կրթութիւն պիտի ստանան: Կուսակցութեան կեդր· կոմիտէն պիտի հսկէ, որպէսզի խոտորէն գործադրուի այս ծրագիրը: Մեծ քաղաքներու եւ գլխաւոր կեդրոններու մէջ պղտոցներ պիտի հաստատուին, ուր մանուկները պիտի հե– տեւին օդանաւային եւ քիմիական պաշտպանութեան դասընթացքներու: Օդա– նաւային ակումբներ պիտի հաստատուին, երիտասարդ օդաչուներ պատրաս– տելու համար: Աչակերտները պիտի վարժուին սուսանակներ չինելու եւ առա– գաստով թռիչք փորձելու, յետոյ օդանաւեր վարելու համար: Այս կարգի քա– նի մը դպրոցներ կը բանին արդէն, յաւ արդիւնքներ տալով:

Ան հասարակ, գինուորական վարժութիւնը մաս պիտի կազմէ խորհրդա – յին մանուկներու եւ երիտասարդներու առօրեայ կեանքին: Այսպէս, անոնց պիտի ուսուցուի վարժեցնել որսի չուներ եւ թղթատար աղաւնիներ, գինա – վարժութիւն, գինուորական արշաւներ եւն·: Կարելի եղածին չափ չատ մա– նուկներ եւ երիտասարդներ պիտի զրկուին արձակուրդի կայաններըը, որոնք ամրոցներու պիտի վերածուին, որպէսզի գործնական վարժութիւններ կա – տարուին գինուորական գործողութեանց համար: Այնուչտ այս բոլոր մար – զանքները··· պաշտպանողական հանգամանք ունին: Խորհրդային երիտասար– դութեան այն զաղափարը կը ներչնչուի թէ երկիրը չրջապատուած է զրաման– տէր – աչխարհակալ թշնամիներով որոնք միայն յարմար առիթին կը սպա – սեն, Ռուսաստան արչաւելու, անոր հարստութիւնները զրաւելու եւ բնակիչ– ները գերութեան մատնելու համար:

Մոսկուայի մէջ կը գտնուի վարժարան մը որ իրրեւ տիպար կը յանձնա– րարուի ուրիշ վայրերու համար: Այս վարժարանը կը պարունակէ օդանաւա – յին ակումբ մը, երկու սուսանակ եւ աչտարակ մը ուրկէ աչակերտները կրնան վարժութիւններ կատարել անկարգելով (փարաչիւթ):

ՁԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՂՈՒ

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ որոշեց դրօշի տակ պահել 1913ի նաւազ– ները: Կը յիշուի թէ վերջերս նոյն կարգադրութիւնը եղած էր նոյն դասի ցա – մաքային գինուորներու մասին:

400 *ԴՆՁՈՒՆԵՐ* կոխի բռնուեցան Պուրկազի շրջակաները, գիւղի մը մէջ: Մէկ հոգի սպաննուեցաւ եւ **50** հոգի վիրաւորուեցան, որոնց **15**ը ծանրապէս:

ՕՏԱՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԻՆՔՆՈՒԹԵԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐՈՒ նորոգման համար (ոչ – աշխատաւոր) բանի մը օրէն մասնաւոր գրասենեակ մը պիտի բացուի ոստիկա– նական վերատեսչութեան գետնայարկին մէջ, որպէսզի կարելի եղածին չափ շուտ լրանան գործողութիւնները:

ԱՌԱՋԻՆ ՈՍԿԻ ԴՐԱՄԸ կոխուեցաւ առջի օր, փողերանոցին մէջ, ելմուտ– կան նախարարին ձեռքով: Ինչպէս գրած էինք, **1935**ի ընթացքին պիտի կոխուի **1,200** միլիոն ֆրանկի ոսկեդրամ, այսինքն ամիսը մօտաւորապէս մէկ միլիոն:

Ց.

Դ.

Փարիզ եւ արուարձանները

ՊԱՆԵԼՕ-ԲԱՇԱՆԻ «Արծիւ» ենթակոմիտէի ընդհ. ընկերական ժողովը վաղը Շաբ. երեկոյ ժամը 9ին, 17, Բիւ Ամբէր, Քաշանի Դասախօս՝ ընկ. Ա. Գիւլխանդանեան:

Գաւառ

Հ. Յ. Դ. Վալանսի Կոմիտէի հերթական դասախօսական ժողովը վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին կը հրաւիրուին բոլոր ընկերները:

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ _ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած ԻՍԻ-ԼԷ-ՄՈՒԼԻՆՈՑԻ ԶԱՒԱՐԵԱՆ ակումբին կողմէ

ի նպաստ իր ԱԿՈՒՄԲ – ԴՐԱԴԱՐԱՆԻՆ

14 Ապրիլ կէս օրէ վերջ ժամը 3էն մինչեւ կէս գիշեր

2, Rue Alexandre Guilmant, Meudon (Մեօսոնի կայարանին դիմացը)

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ *ՍՇՈՒՆԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԸ*

(4 արար եւ 1 պատկեր)

կը նուագէ «ԵՓՐԱՏ» նուագախումբը:

Ձոխ պիւֆէ: Մուտք 5 ֆր.:

ԹՈՒՑԵՐԱԿԱՆ ՅԵՐԵԿՈՅԹ

Կազմակերպուած *ՍԷՎՐԱՆԻ ՀԱՅ ԿՐԹԱՍԻՐԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ*

Այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, իր սեփական սրահին մէջ

կը բանախօսէ՝ *ՀԱՅՐ ՍԱՀԱԿ ՎՐԴ. ՏԷՐ ՄՈՎՍԻՍԵԱՆ*

երգ, արտասանութիւն եւ անակնկալներ Հայ Աբիներու կողմէ

կը ներկայացուի՝ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ (տղերզութիւն)

եւ Եռուանդ Օսեանի «ԶԱՎԱԼԼԸ»Ն (պաւեշտ)

Շոգեկառք՝ կար տիւ Նորդէն 13.50, 14.35 եւ 14.45ին:

Ցան.— Մօտ օրէն մեծ պատրաստութեամբ կը տօնուի Հայ Մշակոյթի Օրը:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Քսան տարի վերջ, քոյրս Աղաւ– նի շարապխանեանի գտնուելու գոր– ծին սատարող բոլոր բարեկամնե– րուս չնորհակալութիւններս:

Ա. Շարապխանեան

3, Rue des Fleurs, (Viroflay (S. et O)

ԳԱՑԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe. LYON

LOTERIE NATIONALE 4rդ շաբ. վիճակահանութիւնը Ապրիլ 16ին

ԱՄԲՈՂՋ ՏՈՄՍԱԿՆԵՐԸ ԾԱԽՈՒԱԾ ԵՆ

ԾԱԽՈՒ ԵՆ.— 1/4, 1/10 *եւ* 1/20 *ՏՈՄՍԱԿՆԵՐ ՄԻՆՉԵՒ* 16 *ԱՊՐԻԼ ԻՐԻԿՈՒԱՆ ԺԱՄԸ* 9ր·

Courses de chevaux à Paris — Prix du Président de la République.

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՐԳԵՒ 3,000,000 *ՖՐ.· ԱՄԲՈՂՋ ՏՈՄՍԱԿԸ* 36 *ՖՐ.* 1)2 *տ.* 20 *Ֆր.* 1)4 *տ.*10 *Ֆր.*, 1/10*տ.*5:

Loterie Coloniale Française Marocaine ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԱՊՐԻԼ 14ԻՆ

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՐԳԵՒ 1,000,000 *ՖՐԱՆՔ*

Loterie Monaco. *ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՐԳԵՒ* 200.000 *ՖՐԱՆՔ. ՏՈՄՍԱԿԸ* 2 *ՖՐԱՆԳԷ*

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՍՊԻՐԱՆՔՆԵՐ *ՌՈՒՄԻՈՅ* ՀԱՄԱՐ:

A. GODOVANNIKOFF, 30, Qnai de Passy, Paris (16). Tél. Jasmin: 01-50

ՀԱՅ ԴՐԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲ

ԴՐԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲԻ անդամական ընդհ. ժողովը վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը *9-10* Ֆլօրիա Ցաշարանին մէջ: Ժողովէն վերջ գրական զրոյց: Բոլոր անդամներէն կը խնդրուի ներկայ ըլլալ: Կարեւոր օրակարգ:

Salle des Sociétés Savantes

24 rue Danton, Métro Odéon–St. Michel

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԵՒ ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՏԻԿԻՆ ԳԱՅԵԱՆԷԻ ԿՈՂՄԷ

14 Ապրիլ կիրակի երեկոյ ժամը 8.45ին ՈՍՍԻՆԻ ՍԱՒԱՆԻի սրահին մէջ

Լաւագոյն ուժերով կը ներկայացուի՝

ՍՐՇԻՆ ՄԱԼ ԵԼԱՆ

Արեւելեան յայտնի գուարթ օբէրէթը՝ 4 արար·

Կը մասնակցին՝ Տիկ. Գայեանէ, Տիկ. Խաչատուրեան, Օր. Ալնաիիա, Տիկ. Ազնա– ւուրեան: Պ.Պ. Ազնաւուրեան, Սվաճեան, Գմբէճեան եւ Յանճագ:

Տոմսերու գինը 5, 10, 15 եւ 25 ֆր, — *Կը ծախուին ծանօթ տեղերը·*

Ընդհ. հսկող. Mme. K. Loukianoff. 39 Ave. des Moulineaux Boulogne, Seine.

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՄԱՐՍԷՅԻ Տարօն-Տուրուբերանի Հայր. Միութեան ընդհ. անդամա– կան ժողովը տեղի կ'ունենայ այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, Պար տէ լա Փոսթի մէջ· Բոլոր հայ– րենակիցներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ սոյն կարեւոր ժողովին:

ՏԱՐՕՆ - ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԱՆԻ Հայրենակց· Միութեան փարիզի վարչութեան ընդհ. ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, 119 Ավընիւ տ'Իթա– լի: կարեւոր օրակարգ:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅ ԿԱՄԱՒՈՐ եւ *ՄԱՐԿԻԿ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ* 3րդ հրապարակային քա– նախօսութիւնը տեղի կ'ունենայ այս կիրակի ժամը 3ին, *Maison Alfort*ի *Café du Commerce*ի ընդարձակ սրահին մէջ, տելեֆոն Քաղաքապետարանի չէնքին ճիշդ դիմացը:

կը նախագահէ *ՏՕՔԹ. ՔԻՒՐԹԻԿԵԱՆ*

կը խօսի Գնդ. *Ա. ՇԱՀԱՔՈՒՆԻ*

Նիւթ ունենալով «*Գերմ. վերջին սպառազինութիւնները*»

Գնդ. *Բաղդասարեանի* կողմէ խիստ կարեւոր զեկոյց Մարտիկներու Միու– թեան տեսակէտի. մասին եւ օրուան հրատապ հարցերու շուրջ:

Հաղ· միջոց·— Պասթիյէն առնել 81 թիւ օթօպիւս:

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԹԻՒՅԱՍԵՂԱՆ

կազմակերպուած՝ *ՄԱՐՄԻՒՅԻ ԵՈՋԿԱՑԻ ՇԲՋ. ՀԱՅՐ. ԸՆԴՀ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ* կողմէ *իր հիմնարկութեան երկոտրդ տարեդիցին առթիւ*

ցեղի կ'ունենայ այս կիրակի *14* Ապրիլ, կէս օրէ վերջ ժամը 3ին *10 Quai du Port (Petit Perrnod)*ի ծովահայեաց ընդարձակ սրահին մէջ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին·

կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Նահապետ Մխիթարեան եւ զաւակունք (Տէսին), Տէր եւ Տիկին Յովհան– նէս Տօնօեան եւ զաւակունք (Էքթուլի), Տէր եւ Տիկին Ալեքսան Աւետիսեան եւ զաւակունք (Տէսին), Միսաք Սիմոնեան (Մարսէյլ), Տէր եւ Տիկին Խաչիկ Մկրտիչեան եւ եղբայրը՝ Տիգրան (Փարիզ), Տէր եւ Տիկին Եղիչէ Քհյ· Պար – սամեան եւ զաւակունք (Իտալիա), Տէր եւ Տիկին Մովսէս Զախամեան եւ զա– ւակունք, Տէր եւ Տիկին Պետրոս Պօղոսեան եւ զաւակունք (Կարտան), Տէր եւ Տիկին Սարգիս Զախամեան եւ զաւակունք (Սէն Մօրիս), Յարութիւն Սալաք– եան եւ մայրը (Լիոն), իրենց խորին չնորհակալութիւնը կը յայտնեն Փրիվայի Հայ հայրենակիցներուն, որոնք անձամբ ցաւակցութիւն յայտնեցին, իրենց սիրեցեալ կնոջ, մօր, քրոջ եւ ազգականին՝ ՀՌԻՓՍԻՄԷ ՄԻՒՐԱՐԵԱՆԻ, (Ծն– եալ Զախամեան, 1905) զառնապէս մահուան առթիւ, որ տեղի ունեցաւ մարտ 29ին, Փրիվայի (Ափաէշ) մէջ, եւ թաղումը կատարուեցաւ Ապրիլ մէկին Փրի– վայի գերեզմանատունը, Իսկ թաղման օրը մահացաւ նաեւ փոքրիկն Յարու– թիւն Մխիթարեան 3 տարեկան եւ թաղուեցաւ Լիոնի գերեզմանատունը:

Տէսին, **1935**, Ապրիլ **6**

ԳՈՐԾԻ ՄԱՐԴՈՑ

Ընտնք որ ունին իրապէս occasion *եւ ժամն ապրանքներ մարքհներու համար կրնան դիմել հասցէիս զրկելով նաեւ ապրանքի նմոյշ– ները.*

G. MOMZERIAN, 19, Rue Grand Madier. La Ciotat (B. du R.).

ԿԸ ԳՆԵՆՔ ամէն տեսակ ածի բարձր գինով հին առարկաներ, ոսկի, արծաթ, գ– իարեղէն, մետալ, դրամներ եւ կոտրտուք– ներ: Կը ծախենք նաեւ լօթըրի Նաստիալի մէկ տասներորդ տոմսակներ: Դիմել՝

BANQUE — 58, Rue Lafayette. Paris.

ՄԱՌՆԷՅԻՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Անգուգական ձերմակեղէններ, Peau d'Ange, գոժպինէզոն, չապիկներ, վարտիքներ, չբմիզիէներ, չբմիզ Lacoste եւյն. եւյն.:

Կը ծախենք ամէրցկի գիներով:

LEMETTRE FRÈRES

Վանառացիս «ELDAY», Մասնագէտ արտադրիչներ:

104, Rue Réaumur, Paris. Métro Sentier («Intransigeant»ի դիմաց):

Ապսպրանքները կը զրկուին *contre remboursement*ով, եթէ կանխավճար մը տրուի:

CAFÉ EL ATLAS

30, Rue des Ecoles եւ 16, Rue des Carmes֊ի անկիւնը, Paris (5).

Tél. Odéon 53 - 55, Մետրո Maubert Mutualité.

Արեւելեան *եւ* եւրոպական կերակուրներ: Prix Fixe 8 եւ 10 ֆր.:

Ընարատ օղի *եւ* զանազան աղանդերներ:

Քանունի ցնծութ, քամանչիստ ցովհաննէս *եւ* ուտի փանձլակ՝ կը նուագեն Արեւելեան եղանակներ ամէն իրիկուն *ժ.ը 8 - 12:*

Միմիայն Թրքական սուրճ 1 ֆր. 50:

F. THUILLIER & Cie.

35, Avenue d'Italie, 35 Paris (13). R. C. 242.964

Հայ տնօրինութեան յանձնուած ֆրանսական մեծ լուսանկարչատուն Աւանդին, ընտանեկան եւ հարսանեկան խմբանկարներ եւ ակրանտիսմաններ, գունաւոր պատկերներ եւյայլն

ձմեռնակիսր եւ մատղնլի գիներով

Քարթ տ'իտանտիթէի նկարներ, արագ եւ մաքուր

ՁՈՒԱ ՄԹԵՐՔ KODAKS ՆԵՐՈՒ

Ամաթէօրներու յատուկ ամէն տեսակ լուսանկարչական պիտոյքներ

Travaux d'amateurs, dévelopement des pellicules tous formats

Գինն՝ 1 ֆր. 75, Tirage sur velox *6×9= ֆր. 0.60, 6½×11 ֆր. 0.70, տկրանտիսմաններ՝ 9×12= 2 ֆր. 50, 13×18= 3 ֆր. 75, 18×24= 6 ֆր.*

ԵԳՈՒԱՐԴ ՓԱՆՈՍԵԱՆ *35, Avenue d'Italie*

Մէթրօ՝ Place d'Italie *կամ* Tolbiac

ԿՈՒԶԷ՞Ք ԶՈՒՏ ԽԱՂՈՂԷ ԵՒ ԱՆԻՍՕՆԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ՕՂԻ ԽՄԵԼ

ՀԱՐՑՈՒՈՒՑԻՔ **ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ** ԿԱԶԳՈՒՐԻՉ

ՓՏՏՈՒՑԻՔ ԱՐՓԱՑԱԿԱՆ ԽՄԻՉՔ ԱՆԱՐԱՏ

ԵՒ ԳՆԵՑԻՔ ԱՕՈՐԹԱՐԵՐ

Պոլսոյ օղին է որ ձեր ուզածին պէս կը ճերմկնայ եւ բէյֆ կուտայ:

Ֆրանսայի համար արտօնատէր՝ Ց· ՏՈՒԼԱՓԻԲԷԵԱՆ

8, Rue Suffren, MARSEILLE, Tél. D. 70-89

Փարիզի ներկայացուցիչ Գ· ՃԻՏԷՃԵԱՆ,

75, Ave. Victor – Hugo, **Clamart (Seine)**

Լիոնի ներկայացուցիչ ՃԸՆԿԸՏՐԵԱՆ եւ ԹԷՐԶԻԵԱՆ

211, Rue de Criqui

ՀԱՐԱՉ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN.
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԵԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ
13
ԱՊՐԻԼ
SAMEDI
13 Avril
1935

ԱՐԴ ՏԱՐԻ - 11e Année N° 2779

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՄԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՈՒՇԱԳՐԱԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՍԹՐԷԶԱՅԻ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԻՆ ԲԱՑՄԱՆ ԱՌԹԻԻ

ԱՆԳԼԻԱ, ՖՐԱՆՍԱ եւ ԻՏԱԼԻԱ ՀԱՄԱՁԱՅՆ

=o–o=

Բուն խնդիրը պիտի ճնշուի Ժընեւի մէջ

=o·o=

ԽԻՍՏ ՀՍԿՈՂՈՒԹԻՒՆ ԻԶՕԼԱ ՊԷԼԼԱՅԻ ՇՈՒՐՋԸ

Ինչպէս գրած էինք, հինգշաբթի օր, 11 ապրիլ, բացուեցաւ Սթրէզայի խորհրդակցութիւնը (իտալական թերթերը չեն գործածեր « խորհրդաժողով» բառը)։ Թերթերը կը գրեն թէ չատ յուսալից են առաջին արտայայտութիւնները։ Առտուան ժամը 10ին պատուիրակութեանց ինքնաշարժները ճամբայ եղան Բորոմեանց հիւրանոցէն, երթալու համար Լիոյի նաւամատոյց։ Բոլոր կառքերը եւ փողոցները զարդարուած էին իտալական, ֆրանսական եւ անգլիական դրօշներով։ Երբ հասան Իզօլա Պէլլա, ֆրանսական պատուիրակները ողջունուեցան Պ. Մուսոլինիի կողմէ, որ գիշերը այդ կղզին անցուցած էր։ Ֆոսակցութիւն մը սկսաւ Իտալիոյ « Առաջնորդ»ին, Պ. Պ. Ֆլանտէնի եւ Լավալի մէջեւ, քառորդ ժամու չափ, մինչեւ որ հասան Անգլիոյ ներկայացուցիչները, Պ. Պ. Մաքտոնըլտ եւ Սըր Ճոն Սայմընի։ Ժամը 11.30ին տեղի ունեցաւ պաշտօնական խօսակցութիւնը, Բորոմեանց պալատի մեծ դահլիճին մէջ։ Բարեգալուստի ճառէն վերջ, Պ. Մուսոլինի անմիջապէս խօսք առաւ Սըր Ճոն Սայմընի, որ երկարօրէն պատմեց իր եւ Պ. Իոնըն ճամբորդութեան տպաւորութիւնները եւ այս առթիւ քաղուած տեղեկութիւնները։ Բազմաթիւ հարցումներ եղան Պ. Պ. Մուսոլինիի, Ֆլանտէնի և Լավալի կողմէ, լրացուցիչ լուսաբանութիւններ առնելու համար։ Ճեւով քննուեցաւ օրակարգի հարցը եւ միաճայնութեամբ որոշուեցաւ իբրեւ առաջին խնդիր նկատի առնել Ֆրանսայի բողոքը՝ Ագգերու Դաշնակցութեան, Գերմանիոյ վերազինման եւ պարտաւորիչ զինուորութեան վերահաստատման դէմ։ Խորհրդակցութիւնը վերջացաւ ժամը 13.30ին, եւ յետոյ 26 հոգինոց սեղան մը տրուեցաւ, ի պատիւ երեք պետութեանց պատուիրակներուն եւ անոնց աշխատակիցներուն։ Սեղանին կը նախագահէր Բորոմէա կոմսուհին, իր աջ կողմն ունենալով Պ. Մաքտոնըլտը, իսկ ձախ կողմը՝ Պ. Ֆլանտէնը։

⁂ « *Մաթէն »ի Թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Ֆրանսա պահանջած է որ անմիջապէս ռատեոական եւ սեղանաւորական միջոցներ ձեռք առնուին այն պետութիւններուն դէմ որոնք չենք յարգեր իրենց միջազգային յանձնառութիւնները։*

«Անգլիա ամէն բան պիտի ընէ, որպէսզի...»

Առաջին նիստին մէջ, Պ. Մաքտոնըլտ ճառով մը չեչտեց թէ Մեծն Բրիտանիա պատրաստ է ամէն բան ընելու, որպէսզի զօրացնէ եւ ապացուցանէ իր միութիւնը Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ հետ։ « Ոչ մէկ ազդ պէտք է մտքէն անցընէ թէ Մեծն Բրիտանիա, Ֆրանսա եւ Իտալիա պիտի պառակտին որ եւ է հարցի մէջ որ կապ ունի Եւրոպայի ապահովութեան հետ»։

Ցետոյ բացատրեց թէ Սըր Ճոն Սայմընի ճամբորդութիւնը, որ չատերու կողմէ անպատեհ կը համարուէր, կը ձգտէր ապացուցանել թէ Անգլիա հաստատ ճանապարհ չէ դիտեր Գերմանիոյ պարտաւորիչ զինուորութեան վերահաստատումը։ Այդ ճամբորդութեան նպատակն էր ելք մը գտնել, որպէսզի Գերմանիա վերադառնայ գործակցութեան, միւս պետութեանց հետ։ Բրիտանական քաղաքականութեան հիմնական ձգտումն է ապահովել բոլոր պետութեանց գործակցութիւնը հաւաքական ապահովութեան համար եւ անդլ· կառավարութիւնը պարտաւոր է ամէն բան ընելու ի նպաստ այս ուղղութեան։

Այս յայտարարութիւնը չատ լաւ տպաւորութիւն գործեց, որովհետեւ մինչեւ այդ ժամը տիրող կարծիքն այն էր թէ Մեծն Բրիտանիա տարբեր դիրք պիտի բռնէ։

Այս առթիւ աւելորդ չէ յիշեցնել թէ բոլոր խօսակցութիւններն ու ճառերը գաղտնի կը պահուին, այնպէս որ Թղթակիցները մեծ դժուարութեամբ տեղեկութիւններ կը քաղեն։

Տեղական Թերթերը կը գրեն թէ Ֆրանսական տեսակէտը բանաձեւուած է հետեւեալ ձեւով։— « Պէտք է դատապարտել Գերմանիոյ կողմէ կատարուած բռնաբարումները եւ դատապարտել խօսքէն, բայց, միեւնոյն ատեն, պէտք է ստեղծել այնպիսի մեքենայ մը որ կարելի ըլլայ ապագային խափանել նմանօրինակ դէպքեր։ Մէկ խօսքով, անհրաժեշտ է որ խաղաղութեան բարեկամ ազգերը պատուար մը կանգնեն Գերմանական կամայականութեան դէմ, պատուար մը որուն ամրողջ բարձրութիւնը կարենան չափել Գերմանիոյ վարիչները»։

Առատարգ միջոցներ զգուշութեան համար

Իտալական ռատիկանութիւնը արտակարգ միջոցներ ձեռք առած է վենետիկէն մինչեւ Իզոլա Պէլլա։ Հարիւրաւոր զաղանի եւ յայտնի ռատիկաններ կը շրջին փողոցներու մէջ եւ շէնքերու բոլորտիքը։ Գիշերը լուսարձակներ կը վառին եւ ֆաշական ջոկատներ արթնութեամբ կը կատարեն իրենց յանձնուած պարտականութիւնները։ Ամէն օտար դէմքը ուշադրութեամբ կը դիտուի եւ յաճախ ինքնութեան թուղթ կը պահանջուի բոլոր անոնցմէ որ կ'ուզեն անցնիլ որոշ սահմանը։

Ինչպէս գրած էինք, ժողովասրահ – պալատը յատկապէս յարդարուած է այս խորհրդակցութեանց համար։ Դահլիճը ինքնին չքեղ հաւաքածոյ մըն է գեղեցիկ նկարներու, կարասիներու եւ արձաններու։ Մանաւորապէս աչքի կը զարնէ Թամիէլօթայի նկարներու հաւաքածոն։ Այս մարդը ամբաստանուած ըլլալով թէ սպաններ է իր կինը, փախաւ Ճենովայէն եւ ապաստանեցաւ կոյս Վիքթորիան Բորոմէոյի մօտ։ Միլանէն ալ գեղարուեստական հրաշակերտներ փոխադրուած են։ Գրեթէ անփոփոխ պահուած է Նափոլէոնի դահլիճը, ուր աքսան կը պատկէր իտալական պատերազմին առեն (1797)։ Իզոլա Պէլլա կեդրոն եղած է չատ մը կարեւոր ժողովներու, Սաւոյայի էօժէն իշխանին օրերէն, 250 տարի առաջ։

Վաղուան թիւով

"ՇԱՒԱՐԹ ՄԻՄԱՔԵԱՆԻ ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ,,

(ԹՈՒՐՔ ՌՈՍԻԿԱՆԱՊԵՏԻ ՄԷ ՅՈՒՇԵՐԸ)

Իտալական անակնկալ մը

Ժողովին բացումէն քիչ առաջ, « Փօփօլօ տ'Իթալիա» կը հրատարակէր նշանակալից խմբագրական մը։ Այս թերթը Մուսոլինիի օրկանն է, եւ բոլորն ալ դիտեն որ « Առաջնորդ »ը յաճախ անատորագիր յօդուածներ կը հրատարակէ անոր մէջ, իր տեսակէտները պարզելու համար։ Ինչ կ'ըսէր այդ յօդուածը։ Սթրէզայի ժողովի սեղանին վրայ դրուած հարցը այս է,— Ի՞նչպէս փրկել խաղաղութիւնը գերմանական վտանգէն։ Իտալիա կանխակալ ծրագիր չունի, բայց որոշեց դէնքի տակ պահել 600,000 հոգինոց բանակ մը եւ զայն սպառազինել ամէնէն արդիական դէնքերով, ցորչափ չէ պայծառացած հորիզոնը։ « Մենք այս ծրագիրը անհրաժեշտ տարր մը կը նկատենք ապահովելու համար ընդհանուր խաղաղութիւնը Եւրոպայի մէջ եւ մանաւանդ ապահովելու համար մեր սեփական խաղաղութիւնը »։

Իտալական միւս թերթերն ալ նոյն իմաստով կ'արտայայտուին։ Ընդհանուր նշանախօսքն է՝ « ոչ պատերազմ, ոչ ալ երկիւղ »։ Այս առթիւ կը ճշդուին երկու կէտեր.— 1· Որ եւ է դաշնագիր կամ պայմանագիր չպիտի կնքուի Սթրէզայի մէջ։ Արդէն ժամանակն ալ չատ կարճ է (երեք օր), իսկ ուրիշ պետութիւններ բացակայ են։ Սակայն կը յուսացուի սկզբունքի համաձայնութիւններ բացակայ են։ Սակայն կը յուսացուի սկզբունքի համաձայնութիւն մը կնքել, որ կրնայ չշահիլել ձեւ ստանալ յետոյ, մանաւանդ Ժընեւի մէջ.— 2· Սթրէզայի խորհրդակցութիւնները կը ձգտին դէպի գերմանական գործակցութեան մը ապահովումը, եւ ոչ թէ դէպի Գերմանիոյ պաշարումը։

Թերթերը կը գրեն թէ մասնաւորապէս լաւատես կ'երեւան Ֆրանսայի պատուիրակները։ Պ. Լավալ յայտարարեց թղթակիցներուն թէ « հեպհեպ աւելի լաւատես կը դառնայ»։ Եւ աւելցուց.— « Մեր գործին մէկ երրորդը կատարեցինք»։

Առաջին օրը հրատարակուած իտալական դեկոյցը, որ չատ կարճ է, ծանուցանելով ժողովին բացումը, կ'ըսէ թէ Պ. Մաքտոնըլտ պարզեց Մեծն Բրիտանիոյ արտաքին քաղաքականութիւնը։ Իրիկուան ժամը 5ին Ֆրանսայի պատուիրակները բացատրեցին այն պատճառները որոնց հետեւանքով ստիպուած էին բողոքագիր մը ներկայացնել Ագգերու Դաշնակցութեան։

Խորհրդակցութիւնները չարունակուեցան յաջորդ օրը, ուրբաթ, եւ կը վերջանան այսօր, չաբաթ, քանի որ Ա. Դ. Խորհուրդը պիտի գումարուի ապրիլ 15ին (երկուշաբթի)։

Միայն ուժը կրնայ յարգել Գերմանիոյ

Մարաջախտ Փէթէն հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրաւ Լիոնի մէջ։

— « Ո՞վ կրնայ այնքան լաւատեսութեամբ տարուիլ, երեւակայելու համար թէ նոր խորհրդաժողովներ եւ նոր պայմանագիրներ պիտի բաւեն խոտակելու Գերմանիոյ տիրապետութեան կամքը, եթէ անոնց եաին չի գտնուիր իրական ուժը։ Պատերազմէն խուսափելու համար միայն մէկ ելք ունինք,— զօրաւոր ըլլալ։ Ոչ ոքի համար գաղտնիք է թէ Գերմանիան այժմ վիթխարի գործարան մըն է ուր դիչեր ցերեկ դէնք եւ ռազմանիւթ կը չինեն։ Գաղտնիք չէ նաեւ իր երկար առեներ ի վեր մարզուած զինուորներու թիւը։ Եթէ Գերմանիա նիմ միտք չունի տեւական սպառնալիքով մը ճնշելու Եւրոպայի վրայ, ինչո՞ւ եւ որո՞ւ դէմ վերազինման այս տենդը։ Գերմանիա չպիտի համակերպի իր խաղաղասիրական պարտաւորութեանց, մինչեւ որ իր դիմացը չտեսնէ ուժ մը, կարող՝ զանոնք պարտադրելու։ Այն օրը որ Ֆրանսա տկար ըլլայ եւ դինամ, պատերազմը պարզապէս թուականի խնդիր մը պիտի դառնայ։ Եթէ Ֆրանսա չուզեր նոր արշաւանքի մը վտանգին ենթարկուիլ, պէտք է որ դինամ չուզեր նոր արշաւանքի մը վտանգին ենթարկուիլ, պէտք է որ դինամ հայ արիաբար հաւանիլ իր զինուորական պարտաւորութեանց անհրաժեշտ ամման։ Երկամեայ զինուորութիւնը միայն կրնայ Ֆրանսայի ժողովուրդին անդորրութիւն ապահովել, վստահութիւն ներչնչել աշխարհին եւ իր զինակիցներուն եւ կարելի դարձնել Եւրոպայի խաղաղութեան ամրապնդումը։ Զօրաւոր ըլլանք, որպէսզի կարենանք խաղաղութիւն պարտադրել »։

ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ՕԴԱՑԻՆ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄՆԵՐՈՒ ԴԷՄ

ԿԸ ՅԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԻ ԿԱԶԱՐԳԵԼ ԴԻՄԱԿՆԵՐ ԳՆԵԼ ԱՑԺՄԷՆ

Նոր պատպարաններ պիտի շինուին

Ատիկանական վերատեսչութիւնը կը հաղորդէ.—

Զորեքշաբթի ու հինգշաբթի ռատիկանական վերատեսչութեան մէջ գումարուեցան կրաւորական պաշտպանութեան երկու յանձնախումբերը, մասնաւորապէս ճնշելով պատսպարանոցներու եւ կազարգել դիմակներու խնդիրը։ Կազարգել դիմակներու մասին յանձնախումբը բաղձալի յայտնեց որ ժողովուրդին յիշեցնեն անոնց անհրաժեշտութիւնը։

Այս նպատակով նորէն պիտի հրատարակուին անոնք որոնց ուր ժողովուրդը կրնայ գտնել վաւերացուած եւ ստուգման ենթարկուած կազարգել դիմակներ։ Մասնախումբին կարգ մը անդամները, ի մէջ այլոց Պ. Ֆիլիկ, Փարիզ Բաղաքի բնակութեան տնօրէնը, Պ. Տիւպրիսէ, արհեստից թանգարանի հիմնադիրութեան փրոֆէսէօրը եւ գնդապետ Իսլէր, հրշէջ գունդի հրամանատարը յիշեցնելով թէ այժմ վաւերացուցած կազարգել դիմակները ազդու պաշտպանութիւն մը կ'ապահովեն վնասակար կազերու մթնոլորտի մը մէջ եւ թէ անոնց գործածութիւնը անհրաժեշտ է նոյնիսկ պատսպարանիներու մէջ, պնդեցին որ այս իմաստով գեկոյց մը հաղորդուի ժողովուրդին։ Ասկէ զատ կարեւոր է գիտնալ թէ դիմակները լաւ վիճակի մէջ կը մնան, եթէ գործածողները համակերպին անոնց կցուած օրինական հրահանգին տրամադրութեանց։ Միւս կողմէ հարկ է ազդարարել ժողովուրդին թէ իր շահը կը պահանջէ կազարգել դիմակներ ճարել, որովհետեւ անոնց շինութիւնը կրնայ զարգանալ միայն եղած ապսպրանքներու համեմատութեամբ։ Հետեւաբար կարելի չէ սպասել որ յանկարծ գոհացում տրուի միեւնոյն ժամանակ եղած մեծաքանակ խնդրանքներու։

Ինչ կը վերաբերի պատսպարաններու, բոլոր անոնք որ օգտագործելի են՝ ցուցակագրուած են Սէնի նահանգին մէջ եւ օգտակար պաշտպանութիւն կ'ընծայեն։ Այն տուներուն մէջ ուր հաստատուած են այս պատսպարանները, անոնց տէրերուն մասնաւոր ազդով մը պիտի հաղորդուի պատսպարուելիք անձերուն թիւը։ Միւս կողմէ հրապարակներու վրայ մասնաւոր եւ տեսանելի ազդանշանով մը ժողովուրդին պիտի ծանուցուին այն պատսպարանները որոնք բաց են անցորդներուն համար։

Օգտագործելի պատսպարանները հաւասար կերպով բաժնուած չեն նահանգին տարածութեան վրայ։ Առաջարկներ պիտի ըլլան լրացուցիչ պատսպարաններ շինելու հաղորդին այն մասերուն մէջ, որոնք զրկուած են խոշոր շէնքերէ։ Բայց, ինչպէս գրած էր բարձր հեղինակութիւն մը, օդային յարձակումներու դէմ պաշտպանուելու համար, կարելի չէ ամէն տեղ շինել պատսպարաններ եւ կատարեալ պաշտպանութիւն ապահովել, որովհետեւ գիները շատ սուղ են։ Արուարձաններու մասին ալ միջոցներ խորհուած են։

Երկու մասնախումբերը այս բոլորէն զատ հետեւեալ բաղձալիները յայտնեցին.— Նոր տուներու մէջ պարտաւորիչ դարձնել ամբացեալ մառաններու (cave) շինութիւնը, որպէսզի կարելի ըլլայ օգտագործել իրրեւ պատսպարան։ Այդ շէնքերուն տանիքը այնպէս մը շինել որ պաշտպանութիւն հրթիռ ռումբերուն դէմ։ Այժմ շինուած բոլոր տուներուն համար յանձնարարուի.— 1· Ամբացնել մառանները ուր որ կարելի է եւ յարմարութիւններ ստեղծել կազի դէմ պաշտպանուելու համար։

2.— Շէնքերու առիթները (թաղանի իչի) մաքրել բոլոր դիւրավառ նիւթերէ եւ աւազի փոքր պահեստ մը ունենալ, որ բաւէ անմիջապէս ծածկելու այդ առիթներու տախտակամածը, երկու – երեք սանթիմէթր թանձրութեամբ։

Վերջապէս մասնախումբերը խնդրեցին ռատիկանական վերատեսչէն միջոցներ ձեռք առնել վտանգի ազդարարութեանց փորձերու մասին։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀՈԳԻՆ ԵՒ ՀԱՐՑԵՐ

=o=

Դէզ մը նամակներ՝ սեղանի վրայ։ Փարիզէն թէ գաւառէն։

Խմբագիրը կը կարդայ, կը պատմէ, ու կը հարցնէ դառնութեամբ·

— Ի՞նչ պատասխանեմ, կամ ի՞նչպէս պատասխանեմ, որպէսզի լոյս մը ծագի։ Զոյգ «օֆիս»ներո՞ւն յանձնեմ, Պուլվար Օսմանի՞ն թէ իրաւագէտ խորհրդականներու ···

Երբեմն պարագաներ ալ կան, որոնց կարելի չէ պատասխանել, առանց թիւրիմացութիւն ստեղծելու։

Բայց լռութիւնն ալ չկամութեան կամ անտարբերութեան կը վերագրուի։ Ուրեմն, կը յիշեցնեմ առ որ անկ է, իրաւասու թէ խնդրարկու·—

1· ԼԷ ՎԱՆՍ·— Մեր գաղութին մէջ կան **15 — 16** տարեկան պատանիներ, որոնք մինչեւ հիմա ֆրանսական դպրոց կը յաճախեն եւ վկայական առած են։ Ի՞նչ կարգադրութիւն եղած է, որպէսզի աշխատաւորի անձնագիր ըստանան։

Պատասխան·— Կը յիշեցնենք Աշխատանքի նախարարին վերջին պատասխանը, ուղղուած Միացեալ Ցանկաժողովին, դժբախտաբար ոչ բաւարար։ (Տես «Յառաջ», 10 ապրիլ)։

2· ՓԱՐԻԶ·— Եղբայրս, որ 24 տարեկան է, 12 տարեկանէն ի վեր կը գտնուի Փարիզ, ունի մասնագիտութիւն եւ կ'աշխատի հաստատութեան մը մէջ ուր նշանակուած է «շէֆ»։ Աշխատանքի նախարարութեան ներկայացած է բոլորովին կանոնաւոր թուղթերով, գործատէրէն ալ վկայական ունի, բայց ահա հարիւրից թուղթ կ'առաջարկեն։ Ի՞նչ կրնայ ընել, քանի որ այդ պարագային պիտի զրկուի աշխատանքի արտօնութենէ։

Պատ·— Դիմել Գաղթ· գրասենեակ։

3· ՓԱՐԻԶ·— «Մառշէնի» ըլլալ կ'ուզեմ, բժբախտաբար մերժեցին **récepissé de déclaration**ը տալ, ինչ որ անհրաժեշտ է։ Գիտէ՞ք եղ մը։

Պատ·— Նայնպէս։

ՅԱՐՍԷՅԼ·— Անցագրի պատմութիւն։ Իր պատմելով, զոհ է գացեր «սըմսար»ի մը, եւ զրկուելով բոլոր թուղթերէն եւ անելի մատնուած։

Պատ·— Ցանկանել փաստաբանի մը, որպէսզի ուսումնասիրէ։

5· ՄԱՐՍԷՅԼ·— Նաւահանգստի բանուորներ։ Անելի մատնուած են, իմքնութեան թուղթերու նորոգման առթիւ։ (Մանրամասնութիւններ կը պակսին)։

Պատ·— Դիմել Միացեալ Ցանկաժողովին, յստակօրէն պարզելով հարցը։

Աւ այժմ այսքան։

Այս պատասխանները ունի՞ն որ եւ է գործնական արժէք։

Անշուշտ ոչ։

Խմբագրի մը համար նիւթապէս անկարելի ըլլալով ուսումնասիրել եւ հետապնդել այսպիսի հարցեր եւ մանաւանդ ուղղակի թղթակցութիւն պահել իւրաքանչիւր խնդրարկուի հետ, կը մնայ ի հարկին հրապարակաւ արձագանգել զանոնք, որպէսզի նար մը գիտցողը յառաջ նետուի։ (Պատրաստ ենք հաղորդելու մանրամասնութիւնները)։

Եւ այս՝ այն վստահութեամբ թէ բոլոր իրաւասուները հայերէն թերթ կը կարդան, եւ մանաւանդ օրը օրին կը հետեւին այս հոգերուն եւ հարցերուն։

Եթէ ամէն մէկը հաւատարմօրէն կատարէ իր պարտականութիւնը, չէ՞ք հաւատար որ եթէ ոչ լոյս մը, գոնէ յոյս մը կը ծագի։

Վ.Ա.Հէ

Պ. ՄՈՒԹԷ (Mr. MARIUS MOUTET)

Տօսմի երեսփոխանը, որ ծանօթ է տարագիրներու վիճակի բարւոքման համար կատարուած աշխատանքներով եւ որ այս գիշեր կը խօսի Լիոնի մէջ, Ապրիլեան սգահանդէսին առթիւ, նախաձեռնութեամբ Ջ· Ո· Միութեան։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀՈԳԻՆ ԵՒ ՀԱՐՑԵՐ

=o=

Դէզ մը նամակներ՝ սեղանի վրայ։ Փարիզէն թէ գաւառէն։

Խմբագիրը կը կարդայ, կը պատմէ, ու կը հարցնէ դառնութեամբ·

— Ի՞նչ պատասխանեմ, կամ ի՞նչպէս պատասխանեմ, որպէսզի լոյս մը ծագի։ Զոյգ «օֆիս»ներո՞ւն յանձնեմ, Պուլվար Օսմանի՞ն թէ իրաւագէտ խորհրդականներու ···

Երբեմն պարագաներ ալ կան, որոնց կարելի չէ պատասխանել, առանց թիւրիմացութիւն ստեղծելու։

Բայց լռութիւնն ալ չկամութեան կամ անտարբերութեան կը վերագրուի։ Ուրեմն, կը յիշեցնեմ առ որ անկ է, իրաւասու թէ խնդրարկու·—

1· ԼԷ ՎԱՆՍ·— Մեր գաղութին մէջ կան **15 — 16** տարեկան պատանիներ, որոնք մինչեւ հիմա ֆրանսական դպրոց կը յաճախեն եւ վկայական առած են։ Ի՞նչ կարգադրութիւն եղած է, որպէսզի աշխատաւորի անձնագիր ըստանան։

Պատասխան·— Կը յիշեցնենք Աշխատանքի նախարարին վերջին պատասխանը, ուղղուած Միացեալ Ցանկաժողովին, դժբախտաբար ոչ բաւարար։ (Տես «Յառաջ», 10 ապրիլ)։

2· ՓԱՐԻԶ·— Եղբայրս, որ 24 տարեկան է, 12 տարեկանէն ի վեր կը գտնուի Փարիզ, ունի մասնագիտութիւն եւ կ'աշխատի հաստատութեան մը մէջ ուր նշանակուած է «շէֆ»։ Աշխատանքի նախարարութեան ներկայացած է բոլորովին կանոնաւոր թուղթերով, գործատէրէն ալ վկայական ունի, բայց ահա հարիւրից թուղթ կ'առաջարկեն։ Ի՞նչ կրնայ ընել, քանի որ այդ պարագային պիտի զրկուի աշխատանքի արտօնութենէ։

Պատ·— Դիմել Գաղթ· գրասենեակ։

3· ՓԱՐԻԶ·— «Մառշէնի» ըլլալ կ'ուզեմ, բժբախտաբար մերժեցին **récepissé de déclaration**ը տալ, ինչ որ անհրաժեշտ է։ Գիտէ՞ք եղ մը։

Պատ·— Նայնպէս։

ՅԱՐՍԷՅԼ·— Անցագրի պատմութիւն։ Իր պատմելով, զոհ է գացեր «սըմսար»ի մը, եւ զրկուելով բոլոր թուղթերէն եւ անելի մատնուած։

Պատ·— Ցանկանել փաստաբանի մը, որպէսզի ուսումնասիրէ։

5· ՄԱՐՍԷՅԼ·— Նաւահանգստի բանուորներ։ Անելի մատնուած են, իմքնութեան թուղթերու նորոգման

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ· էջ)

ՈՒԺԱՂ ԴԵՎՎԵ ՀԱՅՈՑ

ՀԱՅՈՑ ՑԱՒԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՅԱՍՊԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՎՐՈՑ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՎՍԵՆՈՔ ՎԻՈՒԼԻՍՈՒՆ

ԴԱՐՁ Հ. ՈՒՍՈՒՑՉՈՒՆ ՆՀԱՑՈՒՆ

«Մարդ իր ծնողաց ծնած օրէն ի վեր ամէն տարի կը ծերանայ մէկ տարի, բայց ես ամէն տարի կը պատանեանամ մէկ տարի։ Ես ծնած եմ 1830 թուականին, ուրեմն այս տարի 1887-ին ես 57 տարեկան եմ, բայց ինծի կը թուի թէ 30 տարեկան եմ։ Ես ամէն տարի կը պատանեանամ, որովհետեւ ամէն տարի կը սիրահարիմ։ Ես ամէն տարի կը սիրահարիմ, որովհետեւ ամէն տարի կը գտնեմ այն կինը, որ ինծի համար ստեղծուած է։ Ես ամէն տարի կը գտնեմ այն կինը, որ ինծի համար ստեղծուած է, որովհետեւ ամէն տարի կը փոխեմ իմ սիրուհիս։ Ես ամէն տարի կը փոխեմ իմ սիրուհիս, որովհետեւ ամէն տարի կը սիրեմ զայն, որ ինծի համար ստեղծուած է։ Ես ամէն տարի կը սիրեմ զայն, որ ինծի համար ստեղծուած է, որովհետեւ ամէն տարի կը գտնեմ զայն, որ ինծի համար ստեղծուած է։ Ես ամէն տարի կը գտնեմ զայն

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹՅԱՆ ՄԵՐ ՀՈՒՅՍԱՓԱԿ ԱՇԽԱՏԱՆՔԸ

— ◦ —

ՏԱՐԵՎԵՐՋ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ

— ◦ —

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 7 մարտի.— Ընկեր Ի. Ստեփանովի անունով Պետերբուրգի համալսարանում հայկական բաժին է բացվել։ Բաժնի վարիչ է նշանակվել հայ գրականության ուսուցիչ Ա. Ա. Տեր-Ղևոնդյանը։ Բաժնում կարդացվելու են հետևյալ առարկաները՝ հայոց լեզվի պատմություն, հայ գրականության պատմություն, հայ ժողովրդական բանահյուսություն, հայ նոր գրականության պատմություն, հայ գրականության ուսումնասիրություն, հայ գրականության պատմություն հին ժամանակներից մինչև 19-րդ դարի վերջերը, հայ գրականության պատմություն 19-րդ դարի վերջերից մինչև մեր օրերը

լիստ մըն է որ կը պատրաստուի։ Վիէնի Հ· Մ· Ը· Մ·ը այս յաղթութեամբ եւ ախոյեան հռչակումով բարոյական ապահակ մը եւս կ'ընչեցնէ Հ· Մ· Ը· Մ·ի գոյնզգոյն հակառակորդներուն, որոնք իրենց բանասարկութիւններով կ'ուզէին վարկաբեկել մասնաճիւղը։ Մասնաւորապէս ռամկավարներու օրկանին աշխատակիցը Պ· Մ· Մալումեան, սարէն – ձորէն խօսելէ վերջ կը գրէր թէ «չարժեր Վիէնի Հ· Մ· Ը· Մ·ի մասին խօսիլ կամ գրաղիլ, որ 11 ու կէս անդամ ունի», եւն·։

Ահա «11 ու կէս անդամ» ունեցող միութիւն մը այսօր իր դասակարգին մէջ ախոյեան կը հռչակուի։ Դեռ «Արծիւ» մըն ալ ունինք որ միշտ կը սոնքայ։ Ա՛ւ ի տեղեկութիւն կը յայտնենք թէ Վիէնի Հ· Մ· Ը· Մ·ը ունի 36 կէս, «Արծիւ» մարզականը 14 կէս։

*** Հ· Մ· Ը· Մ·ի վարչութիւնը ապրիլ 6ին սարքած էր ընկերա–մարկական խնջոյք մը, ի պատիւ իր մարզիկներուն, Հ· Ց· Դ· «Մուժակ» ակումբին մէջ։

Ցակոբ Մաթոսեան

Պաշտօնական եզան նաեւ Վարշաւայի, Սօֆիայի, Մոսկուայի հելլէնական դեսպանները, ինչպէս եւ Պ· Ռաֆայէլ, Ազգերու Դաշնակցութեան Ցունաս – տանի գլխաւոր պատուիրակը։

18 տարեկան Հայ մը կեղծ չեքեր կը բաժներ...

Ոստիկանութիւնը առջի օր ձերբակալեց չորս Արեւելքցիներ, երկուքը այր, երկուքը կին, որոնք ամբաստանուած են թէ կեղծ չեքեր կը բշխին։

Երկու կիները, Պաղեստինցի Եսթէր Լէբէր, 19 տարեկան եւ քոյրը՝ Մաթուշա, 24 տարեկան, իրենց օձիքը ձեռք տուին, երբ դուրս կ'ելլէին Մատլէնի մէկ գրամատունէն։ Խուզարկութեանց հետեւանքով մէկուն վրայ գտնուեցաւ 930 անգլ· ոսկի, իսկ միւսին վրայ՝ 93,000 ֆրանք։ Հարցաքննութեան առեն խոստովանեցան թէ իրենց մեղսակիցները են Լէւոն Ենովքեան (ոմանք կը գրեն Եարըքեան?), ծնած 1917ին, Պաղեստինի մէջ, եւ Ռէժինըլտ Ալէքսանտր Քօուաքէր, 24 տարեկան, ծնած Լոնտոն, նախկին ոստիկան Եափայի։ Քիչ յետոյ այս երկուքն ալ ձերբակալուեցան եւ խոստովանեցան թէ խարդախութիւններ գործած են։ Լէւոն Ենովքեան, որ ութ ամիս առաջ պաշտօնեայ եղած է Եափայի մէկ գրամատան մէջ, չեքի բաց տետրակ մը գողցած եւ անոր չնորհիւ կեղծ չեքեր չինած է։ Կ'ըսուի թէ չորսը միասին մօտ մէկ միլիոն ֆրանքի խարդախութիւն գործած են։

Թերթերը երկար մանրամասնութիւններ կը պատմեն Լէւոնի մասին։ Լաւ յանձնարարականներ ունենալով, յաջողեր է քարտուղարը դառնալ Եափայի գրամատան անօքէնին։ Օր մը կը ծանօթանայ վարժուհի Եսթէրի հետ եւ այնքան կը մտերմանան որ, կ'որոշեն ամուսնանալ։ Իսկ դրա՞մը։ Լէւոն վարպետօրէն կը կեղծէ անօքէնին ստորագրութիւնը, ուղղած գումարը նշանակելով բաց չեքին վրայ, իսկ նշանածը կ'երթայ կը գանձէ։ Ցետոյ մեղրալուսնի ճամբորդութեան կ'ելլեն։ Գործը լաւ կ'ընթանար, երբ Եսթէր գաղտնիքը յայտնեց իր քրոջ, որ նոյնպէս նշանած մը ունէր Լոնտոնի մէջ։ Եւ խարդախութիւնները իրարու կը յաջորդեն։ Լէւոն 100 անգլ· ոսկիի չեք մը կը ստորագրէ Հոմի մէջ, եւ Եսթէր կը գանձէ։ Ցետոյ, Փարիզի մէջ, միեւնոյն ձեւով, երկու քոյրերը ապրիլ 4ին կը գանձեն 84,000 ֆրանք, Լոնտոնի մէջ, ապրիլ 7ին՝ 2400 անգլ· ոսկի։ Ապրիլ 9ին չորս մեղսակիցները Փարիզ կուգան, եւ գրամին համը առած ըլլալով, աւելի իւղոտ փորձ մը կը կատարեն։ Լէւոն 5000 անգլ· ոսկիի չեք մը կը չինէ եւ երկու քոյրերուն կուտայ, գանձելու համար։ Բայց արդէն ոստիկանութիւնը գտած էր հետքը ...

»»»··«««

ԳՈՐԾԱԶՐԿՈՒԹԻՒՆԸ ՉԳԱԼԻ ՆՈՒԱԶՈՒՄ կը ցուցնէ։ Վերջին տեղեկագրին համաձայն, ապրիլ 6ին լրացող շաբթուան ընթացքին գործազուրկներու թիւը պակաս է 9026 հոգի։ Մարտ 1էն ի վեր գործ գտած են աւելի քան 28,000 գործազուրկներ։

ԴԵՐՄԱՆ ԼՐՏԵՍ Պէրլինի ձերբակալման առթիւ սխալ տեղեկութիւններ հրատարակուած ըլլալով, ներքին նախարարութիւնը պաշտօնապէս կ'ազդարարէ թէ 1924 յունուար 24ի օրէնքով բացարձակապէս արգիլուած է որ եւ է ձեւով հրատարակել ազգային պաշտպանութեան եւ պետական ապահովութեան վերաբերեալ տեղեկութիւններ։ Խստօրէն պիտի պատժուին անոնք որ կ'անսաստեն այս օրէնքին։ Դատական նախարարութիւնը բնաւ չէ այս մասին։

ՏԱՒԸ ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՆԵՐ բաց պիտի մնան կիրակի օրերը, Փարիզի գլխաւոր կեդրոններուն մէջ, դիւրութիւն տալու համար ժողովուրդին։

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Ֆր· կ· խաչի Շրջ· վարչութեան գործիչներու պատրաստութեան առաջին դասախօսական ժողովը վաղը կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3.30ին Ֆլորիա ճաշարանին մէջ։ Կը դասախօսէ՝ Ս· Վրանեան։

Նիւթ «Ի՞նչ է կարմիր խաչը»։

Կը հրաւիրուին մասնաճիւղի անդամները։

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ֆ· կ· Խաչի Փարիզի մասնաճիւղի ընդհ· ժողովը, 16 ապրիլ, երկուշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, Ֆլորիայի մէջ։ Բոլոր անդամուհիները կը խնդրուի անպայման ներկայ ըլլալ։

ՏԱՐՕՆ - ՏՈՒՐԱԲԵՐԱՆԻ Հայրենակց· Միութեան փարիզի վարչութեան ընդհ· ժողովը վաղը կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, 119 Ավընիւ տ'Իթալի։ կարեւոր օրակարգ։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Տարօն-Տուրուբերանի Հայր· Միութեան ընդհ· անդամական ժողովը վաղը կիրակի երեկոյ, ժամը 8ին, Սալոն Մասիսի ներքնասրահին մէջ։ Բոլոր հայրենակիցները կը խնդրուի ներկայ ըլլալ այս կարեւոր ժողովին։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Բալուի Հայր· Միութեան ընդհ· անդամական ժողովը, վաղը կիրակի երեկոյ, ժամը 8ին, Սալոն Մասիսի ներքնասրահին մէջ։ Բոլոր հայրենակիցները կը խնդրուի ներկայ ըլլալ այս կարեւոր ժողովին։

Ց Դ

Փարիզ եւ արուարձանները

ՊԱՆԵԼՕ-ԲԱՇԱՆԻ «Արծիւ» Ընթակոմբատէի ընդհ· ընկերական ժողովը այսօր Շաբ· երեկոյ ժամը 9ին, 17, Բիւ Ամբէր, Քաշան։

Դասախօս՝ ընկ· Ա· Գիւլխանդանեան։

Գաւառ

Հ· Ց· Դ· Վալանսի Կոմիտէի հերթական դասախօսական ժողովը այսօր Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին։ Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերները։

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Փարիզի «ԵԳԻՊՏԱՑԻ» կոմիտէն ընդհ· դասախօսական ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի բոլոր ընկերները այս երկուշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, Au Clair de Lune սրճարանի վերնայարկը։ Մէթրօ՝ Փլաս տ'Իթալի։

Կը խօսի ընկեր Ա· ՋԱՄԱԼԵԱՆ

Կը հրաւիրուին նաեւ շրջանի ընկերները։

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ – ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած ԻՍի-Լէ-Մուլինոյի ՋԱՀԱՐԵԱՆ Ակումբին կողմէ

Ի նպաստ իր ԱԿՈՒՄԲԻ - ԴՐԱՇԱՐԱՆԻՆ

14 Ապրիլ կէս օրէ վերջ ժամը 3էն մինչեւ կէս գիշեր

2, Rue Alexandre Guilmant, Meudon (Մէօսօնի կայարանին դիմացը)

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ *ՍՏԱՄՈՒՆԻ ՀԵՐՈՍՏՄԱՏՐՏԸ*

(4 արար եւ 1 պատկեր)

կը նուագէ «ԵՓՐԱՏ» նուագախումբը։

Ձոխ պիւֆէ։ Մուտք 5 ֆր·։

ԳՈՐԾԻ ՄԱՐԴՈՑ

Ամենք որ ունին իրապէս occasion եւ ժամն ապրանքներու մարքեներու համար կրնան դիմել հասցէիս դրկելով նաեւ ապրանքի նմոյշները.

G. MOMZERIAN, 19, Rue Grand Madier. La Ciotat (B. du R.).

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԹԷՅԱՄԵՂՁԱՆ

կազմակերպուած՝ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ԵՈՂԿՈՍՏ ՇՐՋ· ՀԱՅՐ· ԸՆԴՀ· ՄԻՈՒԹԵՒՆ

կողմէ իր հիմնարկութեան երկրորդ տարելիցին առթիւ

ցեղի կ'ունենայ այս կիրակի *14* Ապրիլ, կէս օրէ վերջ ժամը 3ին *10 Quai du Port (Petit Pernod)*ի ծովահայեաց ընդարձակ սրահին մէջ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին։

Կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

*ՀԱՅ ԿԱՄԱՒՈՐ եւ ՄԱՐՏԻԿ· ՄԻՈՒԹԵԱՆ 3րդ հրապարակային բանախօսութիւնը տեղի կ'ունենայ այս կիրակի ժամը 3ին, Maison Alfort՝ Café du Commerce*ի ընդարձակ սրահին մէջ, տեղւոյն գաղափարանքի շէնքին ձիշդ դիմացը։

Կը նախագահէ *ՏՕՔԹ· ՔԻՒԹԻՒՔԵԱՆ*

Կը խօսի *Դոկտ· Ա· ՇԱՀՄՈՒՐՈՒՆԻ*

Նիւթ ունենալով «*Գերմ· վերջին ապառազինութիւնները*»

Դոկտ· Բաղդասարեանի կողմէ խիստ կարեւոր զեկոյց Մարտիկներու Միութեան տեսակէտի մասին եւ օրուան հրատապ հարցերու շուրջ։

Շաղ· միջոց·— Պասթիլէն առնել 81 թիւ օմնիպիւս։

Salle des Sociétés Savantes

24 rue Danton, Métro Odéon–St. Michel

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԵՒ ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՏԻԿԻՆ ԳԱՅԵԱՆԷԻ ԿՈՂՄԷ

14 Ապրիլ կիրակի երեկոյ ժամը *8.45*ին, ՈՍՍԻՆԻ ՍԱՎԱՆԻՒԻ սրահին մէջ

Լաւագոյն ուժերով կը ներկայացուի՝

ԱՐՇԻՆ ՄԱԼ ԱԼԱՆ

Արեւելեան յայտնի դուէրմ օբէրէթը՝ 4 արար։

Կը մասնակցին՝ Տիկ·Գայեանէ, Տիկ·Խաչատուրեան, Օր·Ալանիա, Տիկ· Ազնաւորեան։ Պ·Ներ՝ Ազնաւորեան, Սվաճեան, Գէորգեան եւ Սանճագ։

Տոմսերու գինը՝ 5, 10, 15 եւ 25 ֆր, — Կը ծախուին ծանօթ տեղերը։

Ընդհ· հասցէ՝ Mme. K. Loukianoff. 39 Ave. des Moulineaux Boulogne, Seine.

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Կ'ՈՒԶՈՒԻ դերձակի օգնական մշակ գործաւոր մը։ Դիմել անձնապէս Պ· ԳՈՂԵԱՆի, 21. Rue Bancs, Meudon (S. et O·).

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՍՓՒՀԱՆԴԷՍԻՆ ՔԱՆԱՄԵԱԿԸ

Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՏՕՆԷ

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

ԱՅՍՕՐ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ին Գ· ԹԱՂԱՊԵՏԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

ԲԱՐՁՐ ՀՈՎԱՆՒՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ՝ **Dr. BIDON**ի

Նախագահ Ֆրանս· Նախկին Ռազմիկներու եւ Սպայից Դաշնակցութեան

ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ՝ Պ. **KRAFFT BONNARD**ի

(Զուիցերիայէն հրաւիրուած)

ԿԸ ԽՕՍԻՆ Պ. Պ. ՄԱՐԻՈՒՍ ՄՈՒԹԷ (Երեսփոխան)

ԱՆՏՐԷ ՖԷՎՐԻԷ (Երեսփոխան), ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿ ՍԷՐԷՆԿԻԻԼԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին։— Սէնֆոնիէ օրէհտր՝ դիւանավարութեամբ Պ· Ա· Մելիքոնեանի, մեներգ՝ ՕՐ· ԾՈՎԻՆԱՐ ՏԷՐ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆի եւ ընկ· Վ· ՋԱՆՏԵԱՆի, արտասանութիւն Պ· ԼԵՒՈՆ ԱԼԷՄԵԱՆի կողմէ։

ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ

14 ԱՊՐԻԼ, ԿԻՐԱԿԻ ՕՐ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ

ԺԱՄԸ 2.30ին ՍԷՐԲԻԼԸ ԿԱԹՕԼԻԿ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ Պ. ***ՔՐԱՖԹ ՊՕՆԱՐ***

ԿԸ ԽՕՍԻՆ ***ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ ԵՒ ՍԷՐԷՆԿԻԻԼԵԱՆ***

Հրաւիրուած են տեղւոյն Քաղաքապետը, Ոստիկանական Տեսուչը, Զինուորական Կառավարիչը եւ Երեսփոխաններ։

Գեղարուեստական ճոխ յայտագիր։

Ժախքերու մասնակցութեան համար կը գանձուի *1* ֆրանք։

Կը խնդրուի կրնալ երեկոյ չորեքշ։

LOTERIE NATIONALE *4րդ շար. վիճակահանութիւնը Ապրիլ 16ին*

ԱՄԲՈՂՋ ՏՈՄՍԱԿՆԵՐԸ ԾԱԽՈՒՄ ԵՆ

ԾԱԽՈՒՆ ԵՆ.— 1/4, 1/10 եւ 1/20 *ՏՈՄՍԱԿՆԵՐ ՄԻՆՉԵՒ 16 ԱՊՐԻԼ ԻՐԻԿՈՒՆ ԺԱՄԸ 9ր։*

Courses de chevaux à Paris — Prix du Président de la Républiquc.

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՐԳԵՒ 3,000,000 *ՖՐ.։ ԱՄԲՈՂՋ ՏՈՄՍԱԿԸ* 36 *ՖՐ.* 1)2 *ա.* 20 *Ֆր.* 1)4 *ա.*10 *Ֆր.*, 1/10ա.5։

Loterie Coloniale Française Marocaine ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԱՊՐԻԼ 14ԻՆ

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՐԳԵՒ 1,000,000 *ՖՐԱՆՔ*

Loterie Monaco. *ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՐԳԵՒ* 200.000 *ՖՐԱՆՔ. ՏՈՄՍԱԿԸ* 2 *ՖՐԱՆԿ*

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՍՊՐԱՆՔՆԵՐ *ՌՈՒՄՐՈՒՄ* ՀԱՄԱՐ։

A. GODOVANNIKOFF, 30, Qnai de Passy, Paris (16). Tél. Jasmin: 01-50

Վարձու են ազատ յարկաբաժիններ **Montrouge***ի մէջ արեւոտ եւ լուսաւոր։*

Տեսնելու համար դիմել՝ **123, Rue de Bangeux, Montrouge,** *իսկ մանրամասնութեանց համար դիմել՝* **Mr. GAVOUX***ի Միեհնոյն ՓՈՂՈՑԸ թիւ* 138։

Հինգ վայրկեան Փորթ տ'Օրլէանէն, հանրակառք 80 *եւ* 128, *իջնել* **Rue Périer** *կայարանը։*

1· փոքր յարկաբաժիններ· Մուտք, խոյանոց, սենեակ, տէպարա, *W. C.*, քար, կեդր· ջեռուցիչ, ջուր, կազ ելեկտր., սկսեալ 1600 ֆրանքէն առաւել *շարժ եւ շօֆաժ։*

2· ցարկաբաժիններ· Մուտք, խոյանոց, ճաշասենեակ եւ ննջասենեակ, *բապինէ տը թուալէթ լամպոյով* (յարմարութիւն լոգարանի), *W. C.*, տէպարա քար, կեդր· ջեռ., ջուր· կազ, ելեկտր., սկսեալ 3000 ֆրանքէն առաւել *շօֆաժ եւ շարժ։*

3· Մեծ յարկաբաժին, երկրորդ յարկ, փողոցի վրայ· Մուտք, խոյանոց, ճաշասենեակ, սարն, 2 սենեակներ, *բապինէ տը թուալէթ լամպոյով* (յարմարութիւն լոգարանի), *W. C.*, տէպարա, քար, կեդր· ջեռ., ջուր, կազ, ելեկտր., կարելիէ գործատեղի բնել։ 5000 ֆրանք առաւել *շարժ եւ շօֆաժ։*

ԾԱՂԿԱՁԱՐԴԻ ԱՌԹԻԻ

Վաղը կիրակի, Ծաղկազարդի յոյնին առթիւ պիտի պատարագէ եւ քարոզէ կաթող· Նուիրակ՝ Գեր· Տէր Գաբեգին Արքեպսկ· Յովսէփեան փարիզի Ս· Յովհաննէս - Մկրտիչ եկեղեցւոյն մէջ։ *(Կնիք)*

ՀՐԱՒԻՐ ՀԱՅ ՈՐԲԵՐՈՒՆ

Այն որբերը որոնք պայմանագրու – թեամբ Ֆրանսա բերուած են եւ այժմ ինքնութեան թուղթերու փոխանման համար դժուարութիւններու հետեւ – կուած են կամ անձագիր չունին, ժողովի կը հրաւիրուին, վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, 130, Bld. St. Germain, *Փարիզ, Քաֆէ տը լա Սուբսի ներքնասրահին մէջ։ Նման պարագաներու մէջ գտնուող գաւառի որբերէն կը խնդրուի զրկել իրենց անունը, մականունը եւ իրենց հասցէն՝* H. Tashjian*ի*, 17, Rue Maître Albert, Paris (5).

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe. LYON

Ուրբաթ 12 Ապրիլէն — Ապրիլ 18

Առաւօտները ժ. 2.30ին երեկոյները 8.30ին

ԵՐԿՈՒ ՄԵԾ ՖԻԼՄԵՐ

«Simonne est comme ca» avec Hanry Garat et «Cartouche» le célèbre Bandit.

Ոչ չափահասներու արգիլուած։

Գիներ 5ես 7 Ֆր. **Location gratuite.**

Ներկայ յայտարարութիւնը բերողին կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ՝ զեղչուած գինով։

Raki "ERIVAN"

ԵՐԵՒԱՆ օղին, որ ճանչցուած է իր ա–ռաջնակարգ յատկութեամբ, օղիներու մէջ ամէնէն նախընտրելի *մեծ վաճառանիշը* կը ներկայացնէ։

ԵՐԵՒԱՆ օղին արտադրուած է *Թորու–մով*, բնական *անիսոնի* խառնուրդով, եւ խաղողի հիւթով, երաշխաւորուած է քիմիա–կան ամէն բաղադրութիւններ զերծ ըլլալը։

Պահանջեցէք, փնտռեցէք ԵՐԵՒԱՆ օղին Մեծաքանակ գնումներու համար՝

Ագենտ

S. A. GRANDES DISTILLERIES PEUREUX

48, Bld. des Vignes, Marseille

Tél. Colbert 58 - 10

եւ DISTILLERIE VIAL

18, Rue Fontaine, St. Denis (Seine)

Tél. Plaine 09 - 95

Լիոնի եւ Շրջաններու ներկայացուցիչ

D. N. BAHADOURIAN

82, Rue Séigne. Lyon (Rhône)

Նիսի եւ Շրջաններու գործակալ՝

M.M. H. Khatchadourian et Danielian

24, rue Assalit· Nice (A. M.)

ՄԱՌՇԷՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Անգուգական ներմակեղէններ, Peau d'Ange, գոպինէզոն, շապիկներ, վարտիքներ, շրմիզիէներ, շրմիզ Lacoste եւլն. եւլն.։

կը ծախենք անմրցելի գիներով։

LEMETTRE FRÈRES

վաճառանիշ «ELDAY», Մասնագէտ արտադրիչներ։

104, Rue Réaumur· Paris· Métro Sentier («Intransigeant»ի դիմաց)։

Ապսպրանքները կը դրկուին *contre remboursement*ով, եթէ կանխավճար մը տրուի։

«ԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (63)

ԽԱՉԱԳՈՂԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԸ

»»»··«««

Գրեց՝ ՐԱՖՖԻ

Բայց մտածեցի, թէ նախ պէտք է Նէնէին յանձնել ձկնորսին պահելու համար, եթէ կը գտնեմ նրան այնպիսի բարի մարդ, որպէս պատմում էր Նէնէն։ Իսկ յետոյ կ'աշխատեմ մի կերպով քաւել Պետրոսի ձեռքից դուրս բերել իմ արծաթը, որ նա ո – չինչ չհատկանայ։ Երբ այդ կատար – ուած կը լինի, այն ժամանակ կ'ատ – նեմ Նէնէին եւ կը հեռանամ մի օտար աշխարհ եւ այնտեղ նրա կեանքը ա–պահով վիճակի մէջ կը դնեմ։

Բայց ես չգիտէի, արդեօք Նէնէն կը համաձայնուի՞ր մնալ ձկնորսի տնա – կում եւ ապահով ինձ, մինչեւ ես քաւեր Պետրոսի հետ հաշիւները վերջացնէի։ Նրան փորձելու համար ասեցի։

— *Նէնէ, մենք ուրիշ տեղ պիտի գնանք, դու չես կարող միշտ մեզ մօտ մնալ։ Հիմա ես քեզ ազատ եմ թող – նում, ուր որ ուզում ես, գնա։*

— *ես քեզանից չեմ բաժանուի։*

— *Ինչո՞ւ։*

— *ես հիմա չատ եմ վախենում։*

— *Առաջ չէի՞ր վախենում։*

— *Չէի վախենում, նրա համար որ, չէի իմանում, որ մարդիկ այդքան վատ են լինում...*

Նա ակնարկում էր իրան չարչարող աւազակների վրայ։

— *կարելի է ես էլ վատ եմ։*

— *Դու լաւ մարդ ես· ես քեզանից չեմ վախենում։*

— *ես հետու երկիր պիտի գնամ։*

— *Ուր որ գնաս, կը գամ քեզ հետ։*

— *Բայց եթէ մտա՞ս այնտեղ։*

— *ես էլ կը մտնամ քեզ մօտ։*

– *Մենք տուն չունենք։*

— *Այդ անտառի մէջ մեզ համար մի խրճիթ կը չինենք, նրա մէջ կ'ապ – րենք։*

Նա դարձեալ յիշեց աւազակներին եւ խօսքը փոխեց։

— *Զէ, հետու, այստեղից չատ հե – ռու գնանք։*

Մեզ ազէկ, ի՞նչ էր, որ նրան այսպէս կապեց ինձ հետ, արդեօք սէ՞րը, արդեօք երախտագիտական զգացմո՞ւնքը, որ ես նրա կեանքը ա – պահով վիճակի մէջ դնել, մինչեւ քա – ւոր Պետրոսի հետ զործերս վերջա – ցնէի։ Ինձ հրամայուած էր ապրիլել նրան, եթէ ես այդ հրամանը չկատա – րէի, անտարակոյս կը կատարէր նա, որ հրամայեց ինձ։ Ազջիկը չէր կարող ազատուել քաւոր Պետրոսի գաղտնա – թիւնից, եթէ նա հասկանար, որ տա – կաւին կենդանի է մնացել նա։

Մենք այժմ գտնւում էինք լեռնային բարձրութեան վրայ։ Մեր առջեւ բ·ցուեցաւ անսահման մոյդ – արծաթա – փայլ տարածութիւն — ծովը։

— *Հիմա մօտենանք ձկնորսի տնա – կին, Ասաց Նէնէն։*

— *Քեզ կը տանեմ նրա խրճիթը։*

— *ես այնտեղ մենակ չեմ մնայ։*

— *ես չուտ – չուտ քեզ մօտ կը գամ։*

— *Ամէն օր, համ։*

— *Հա, ամէն օր։*

Մենք պէտք է իջնէինք լեռնային զառիվայրը, որ տանում էր դէպի ծո – վեզրը։ Անտառը այստեղ վերջանում էր, սկսւում էին մանր թուփեր մի – այն։ Այդ թփերի մէջ թագնուած էր ձկնորսի խրճիթը, ոչ այնքան հեռու ծովի ափից։ Այդ մենաւոր խրճիթի մէջ բնակւում էր այն գաղտնածածուկ մարդը, որի մասին չբնչակայքում ո – չինչ տեղեկութիւն չունէին, թէ ո՞վ է նա, ո՞րտեղից է եկել, համ ի՞նչ մարդ է։

Ես գտայ նրան իւր պատուի հետ այնպէս բարի, որպէս պատմել էր Նէ – նէն։ Նրանք խիստ սիրով ընդունեցին իմ առաջարկութիւնը, մանաւանդ երբ պատմեցի անբախտ աղջկայ ապետա – լի անցքը։

— *Որդի չունէինք, Աստուած մեզ որդի ուղարկեց, ասաց Ծերունին,— կը պահենք մեզ մօտ, կը սնուցանենք, դուցէ մի ժամանակ բախտաւոր կը լի – նի նա։*

Ես չատապում էի, գիտէի, որ քաւոր Պետրոսը որպիսի անհամբերութեամբ սպասելիս կը լինի ինձ։ Ես առաջար – կեցի ձկնորսին իմ ոսկիով լի քսակը, բայց նա հրաժարուեցաւ ընդունելուց։ Երբ պատրաստւում էի հեռանալ, Նէ – նէն հարցրեց։

— *ե՞րբ կը գաս։*

(Շար·)

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70

(ԵՐԹԵԻՆԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ ԵՒԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ
14
ԱՊՐԻԼ
DIMANCHE
14 Avril
1935

11-ե Տարի - 11e Année № 2780

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Գին 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՔԱՆ ՏԱՐԻ ԱՌԱՋ ԷՐ...

»»»··«««

Ծագկազարդ է այսօր։ Ինչ հեգնութիւն, նայելով այն մթնոլորտին ուր կը գտնուինք, եւ յիշելով այն աշխարհասասան սար-սափները, որ սկսան այդ օրերուն, քան տարի առաջ...

Հակառակ իր քրիստոնէական անգոյրին, Ծագկազարդն ալ — Վառզարգար — հայ ժողովուրդի սրտին կը խօսէր իրրեւ ազգային առանդութիւն մը։ Իրրեւ մնացորդը հեթանոսական հաւատա-լիքներու։

Այդ օրը լոյս կը ծագէր հոգիներու մէջ, եւ խնծիլ մը կը թրթռար դէմքերուն վրայ, քանի որ, իրրեւ աւետաբերը գարնան, բնութիւնն ալ կը խայտայ ծիլերով, ծաղիկներով ու տերեւներով։

Ինչպէս Վարդավառը, Ծագկազարդն ալ կարելի չէ խեղդել ժամու մը զմրէթին տակ, աւելի կամ պակաս վաւերական արարողութիւններով։

Արդ, ունի՞նք այսօր այդ Ծագկազարդը — Վառզարգար։

Ո՞ւր են հարազատ ծաղիկները, ուռիները, դաշտերը, լեռ-ները ...

Ո՞ւր են երգերը, կանչերը, պարերը, ուխտերը...

Ո՞ւր են արօրը, խոփը, լծկանը, լծվարը, առուն, ջրառքը ...

Այդ բոլորին փոխարէն, ահա պղտոտանները լուսացնցուղ, ծխնելոյզները երկնասլաց, եւ մշանջենական թաւալումը քաղա-քակրթութեան մը որ գլխու պտոյտ կը պատճառէ, որ անընդհատ կը հրմշտկէ, կը արտրէ, կը հարթէ ու կը մանրէ ...

Եւ մենք՝ տաչեղներ այս համայնակուլ թաւալման մէջ, տա-րուբեր՝ հազար ուղղութեամբ, բայց ոչ մեր կամեցողութեամբ։

Ու միաքերը բնազդարար կ'երթան կը կառչին թուականի մը, որ ոչ ամիս էր, ոչ տարի, այլ դարաշրջան։ Վախճանը՝ դարու մը եւ պատմութիւնը՝ դարերու։

Վերջ ի վերջոյ, ի՞նչ է այն որ կը կոչուի 1915ի հայկական սար-սափներ կամ Ապրիլեան Արհաւիրք։

1915ը ահաւոր պոռթկումը չէ՞ հարիւր տարի, հարիւրաւոր տարիներ առաջ սկսած պայքարի մը, որ կ'ամփոփուի մէկ բառի մէջ — Գոյամարտ։

Բոլորս մէկ չէ՞նք չհնչեր իրարու, ամէն տեղ եւ ամէնուն,— Հասա՛ծ է ժամը ...

Ժա՞մը չուտ հասաւ թէ մենք ուշ մնացինք,— այստեղ չէ որ պիտի քննենք։

Ուշ — կանուխ պիտի հասնէր ճակատագրական ժամը ճակա-տամարտի մը, որ կ'որոտար դարերու մէջէն, մերթ ստորերկրեայ եւ մերթ բացայայտ։ Մերթ կրաւորական եւ մերթ ահեղադոչ։

Եւ ժամը հասաւ ճիշդ այն պահուն, երբ աշխարհ մը բռնկած էր, ճարճատելով ու սարսելով իր հիմերուն վրայ։

Իւրաքանչիւրն իր սպասելիքն ունէր այդ համատարած եւ ա-հագնադղրդիչ ճարճատման եւ փլուզման մէջ, յաղթանակներու եւ պարտութեանց գրոհին մէջ, թնդանօթներու որոտման եւ օդանա-ւերու թաւալման մէջ։

Մէկը՝ յոյս, միւսը՝ երկիւղ։ Մէկը՝ դարաւոր տենչ, միւսը՝ գիշատիչ ախորժակներ։ Մէկը՝ տարբական կարօտ հայրենիքի եւ ազատութեան՝ միւսը՝ ծարաւ տանձակատոր աշխարհակալու-թեան եւ արիւնահեղութեան։

Եւ աշխարհասասան գրոհը պայթեցաւ մեր գլխուն, քան տա-րի առաջ, երբ գլխիվայր բռնկած էր ամբողջ աշխարհ։

Ի հարկէ բոլորովին անզօր չէինք մենք։

Բայց, քան տարի վերջը, այդ ո՞ր խմաստունն էր որ պիտի կրնար պնդել եւ ապացուցանել թէ՝ թշնամին այսքան յաղթած չպիտի ըլլար, եթէ մենք այսպէս չարժած ըլլայինք եւ ոչ թէ այնպէս։

Մեր հիմնական սխալն այն եղած է որ, հարեւանցի նայած ենք մեր չրջապատին վրայ եւ մեր սահմաններէն դուրս։ Նայն իսկ ամէ-նէն վճռական պահերուն։

Եւ այսօր ալ ,— քան տարի վերջը — կը գտնուինք նոյն հո-գեբանութեան մէջ։

Մէկ միլիոնի կորուստն անգամ, այդ աննախընթաց եւ անդէ-րազանցելի Արհաւիրքը, չզօրեց վերահաստատելու մեր պայծա-ռատեսութիւնը եւ հաւատարակչռութիւնը։

Նայեցէք ձեր չուրջը, նայեցէք աւելի հեռուն, բազդատու-թեան փորձ մը կատարեցէք նոյնիսկ արիւնկզակ եւ «լէյլէպիճի» Թուրքին հետ,— եւ եզրակացուցէք։

Քան տարի առաջ էր որ մեր մտքով մարեցին Թուրքիոյ մէջ, եւ քան տարի վերջը, օտար ափերու սանձարձակ ազատու-թեան մէջ, դեռ չունինք միութեան գիծ մը, իրրեւ քաղաքական գիտելիք։

Բանաձեւ , ծրագիր, խմաստութեան հեգարաններ՝ հազարնե-րով։ Առաջին անցորդը կը պատմէ քեզի։

Բայց, փնտռէ ամէնէն անվիճելի գեհինը եւ առաջարկէ որ համախմբուին,— իրար կը հաւատարակչռեն բացասական ու ներկան։

Մե՞ծ բան էր, եթէ հարցը փակուէր ներկայ – բացակայով։ Գոնէ բացորոշ կացութեան մը միխիթարութիւնը կ'ունենայինք։

Մենք այդ մխիթարութենէն ալ զրկուած ենք։

Նոյն իսկ մէկ միլիոնի սպահանջէսը բաժնած է եւ կը բաժնէ ճամբաները, տարիներէ ի վեր։

Ուրեմն, քան տարի վերջն ալ, այս ժողովուրդը չունի հա-ւաքական ուխտ մը, որուն առջեւ խոնարհէին բոլորը։

Կան ուխտեր, ինչպէս կան յարձակման եւ ոչ – յարձակման դաշինքներ։ Բայց կը պակսի հիմնականը,— այն որ բոլոր դրօշ-ները պիտի համախմբէր մէկ ազդանշանի վրայ, եւ որ եւ է պա-րագայի մէջ։

Արդեօք անո՞ր համար որ, հեռուոր յիշատակ մըն է Ծառզար-գարը եւ ցնորք մը՝ տարագիր հոգիներու ծաղկազարդը ...

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՆՈՐ ԱՆԱԿՆԿԱԼԸ

= o–o =

ՀԻԹԼԻՐ Կ'ԸՐ ԳՈՒՆԻ ԱՐԷՒԼԵԱՆ ԴԱՇԻՆՔԸ...

ՍԱԿԷՋ ՅԻ ԺՈՂՈՎԸ ԿԸ ՓԱԿՈՒԻ ԼՒԱՑԵՑ ՏՐՄԱԳՐՈՒԹԵԱՄԲ

Սթրէզայի ժողովը սր երեք օր տեւեց, նոր անակնկալի մը առիթ տա-լաւ երկրորդ օրը, ուրբաթ։ Կարելի է ըսել թէ խորհրդակցութեանց ամ-բողջ ընթացքը փոխուեցաւ, երբ Սըր Ճօն Սայմըն հաղորդեց թէ Գերմանիա կը յօժարի մխանալ արեւելեան ոչ – յարձակման դաշինքին, եթէ նոյն իսկ միւս առարգրողները անջատ համաձայնութիւններ կնքեն փոխադարձ ա-ջակցութեան համար։

Այս անակնկալը պաշտօնական գեկոյցով ալ հաղորդուեցաւ, իրիկուան դէմ։ Զեկոյցը կ'ըսէր թէ Գերմանիոյ արտաքին նախարարը պաշտօնապէս հաղորդած է Պերլինի անգլիական դեսպանին թէ Գերմանիա պատրաստ է մա-նակցելու արեւելեան ոչ – յարձակման դաշինքին մէջ։ Այս յայտնութիւնը ընդ-հանուր լաւատեսութիւն պատճառեց, իրրեւ հանդարտեցուցիչ իրողութիւն Արեւելեան Եւրոպայի համար։ Բոլոր պատուիրակները յայտնապէս գոհ էին։ Սըր Ճօն Սայմըն լուրը հաղորդեց կէս օրուան նիստի ընթացքին, երբ լրա-գուցիչ տեղեկութիւններ կուտար իր ճամբորդութեան մասին։

Դէպքին կարեւորութիւնն ըմբռնելու համար, կը բաւէ ըսել թէ՝ մինչեւ լուրին ծանուցումը Գերմանիան հաշուի չէին առներ արեւելեան դաշինքին մէջ։ Միւս կողմէ, այն տպաւորութիւնը կը տիրէր թէ Գերմանիա իրեն դէմ ուղղուած պիտի նկատէ անջատ համաձայնութիւնները, ինչպէս, օրինակ, Ֆրանսայի եւ Խ. Միութեան միջեւ մշակուած դաշնագիրը։ Իր անակնկալ ո-րոշումով, Գերմանիա յանձն կ'առնէ չյարձակիլ արեւելեան որ եւ է պետու-թեան վրայ որ առարգրած է դաշինքը։ Ճեւով, առարկութիւն չպիտի ընէ, եթէ, իրրեւ նոր երաշխիք մը իրենց ապահովութեան, այդ պետութիւններէն երկուքը փոխադարձ ալջակցութեան դաշինք մը կնքեն։

Տեղական թերթերը կ'ըսեն թէ Գերմանիոյ նոր քայլը չպիտի փոխէ բա-նակցութեանց ընթացքը։ Ֆրանքֆուրտուս դաշնագրին պէս դաշինք մըն ալ կը մշ-չակուի Զեխոսլովաքիոյ եւ Խ. Միութեան միջեւ։ Կ'ըսուի թէ Իտալիա եւս կ'ուզէ նմանօրինակ դաշնագիրներ կնքել Ռուսաստանի, Փոքր Համամաձայնու-թեան եւ Թերեւս Ֆրանսայի հետ։ Մեծն Բրիտանիա վերապահած է իր որո-շումը, մինչեւ որ Գերմանիա իր ամրողջ միտքը պարզէ։ Ան չուզեր խանգա-րել սկսուած կամ առաջադրուած բանակցութիւնները, բայց կը յուսայ թէ Գեր-մանիոյ ապագայ դիրքը աւելորդ պիտի դարձնէ զանոնք։

Կը կարծուի թէ Լեհաստանն ալ պիտի հետեւի Գերմանիոյ օրինակին։ Տա-կաւին անորոշ է Գերմանիոյ դիրքը՝ կեդր. Եւրոպայի դաշինքի մասին, որ կապ ունի Աւստրիոյ անկախութեան պահպանման հետ եւ որով մասնաւո-րապէս չհամաձրդուած է Իտալիա։ Գերմանիա վճռական չէ մերժած այս դաշինքը, բայց կը պահանջէ որ բացորոշապէս պարզուի անոր նպատակը։

Ի՞ՆՉ Է ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԴԱՇԻՆՔԸ

Արեւելեան դաշինքը, այնպէս ինչպէս ծրագրուած էր նախապէս, պիտի կնքուէր Խ. Միութեան, Գերմանիոյ, Լեհաստանի, Զեխոսլովաքիոյ եւ Պալ-թեան պետութեանց միջեւ։ Դաշնագիրը կը տրամադրէր փոխադարձ ա-ջակ-ցութեան յօդուած մը, որուն համաձայն եթէ այդ ազգերէն մէկին ու մէկը յարձակման ենթարկուէր որ եւ է մէկուն կողմէ, միւսները անոր օգնութեան պիտի փութային։ Ասոր համար ալ կը կոչուէր նաեւ արեւելեան Լոքառնօ։ Այս ծրագրին հաւանեցան Մեծն Բրիտանիա եւ Ֆրանսա, փետր. 3ի համաձայ-նութեամբ, Լոնտոնի մէջ։ Սըր Ճօն Սայմընի եւ Պ. Իտընի վերջին ճամբոր-դութեան առեն, թէ Գերմանիա եւ թէ Լեհաստան մերժեցին ընդունիլ զա-ւինքը, ցորչափ կը մնայ փոխադարձ օգնութեան պայմանը։ Այն առեն, Ֆը-րանսա անջատ համաձայնութիւն մը կնքեց Խ. Միութեան հետ, եւ հիմա նոյն ուղղութեամբ կը բանակցին Խ. Միութիւնը եւ Զեխոսլովաքիա։ Գերմանիա կը կարծէ թէ իրեն դէմ ուղղուած գինակցութիւններ են այս համաձայնութիւն-ները, եւ ահա նոր առաջարկ մը կը ներկայացնէ։

ՖՐԱՆՍԱ ԿՏՐՈՒԿ ՄԻՋՈՑՆԵՐ Կ'ԱՌՆՁԱՐԿԷ

Ուրբաթ առտուան նիստին մէջ, պատուիրակները տեղեկութիւն չունէին Գերմանիոյ նոր առաջարկի մասին։ Այնպէս որ, օրակարգը քննուեցաւ այնպէս ինչպէս ծրագրուած էր։ Ֆրանսական պատուիրակութիւնը բանաձեւ մը ա-ռաջարկած էր, որուն երկար առեն ընդդիմացան Անգլիացիները, յետոյ մի-ջին ճամբայ մը բռնելով։ Ծրագիրը, որ կազմուած է Պ. Ֆլանտէնի կողմէ եւ որ պիտի ներկայացուի Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդին, հետեւեալ հիմնական սրամադրութիւնները կը պարունակէ։— Ազգերու Դաշնակցութեան անդամ բոլոր պետութիւնները յանձն կ'առնեն Գերմանիոյ չորսամսեայ ոչ փոխառութիւններ ոչ ալ վարկեր, ուրեմն դրկել զայն նախանձախնդիր ճարելու հնարաւորութենէն, երբ սպառած ըլլայ իր մթերքը։

Այժմ հարց է թէ Ա.Դ. Խորհուրդը պիտի վաւերացնէ՞ այս ծրագիրը, որ ընդլայնումն է իր ուխտի 16րդ յօդուածին եւ որ գործադրելի պիտի ըլլայ բո-լոր անոնց դէմ որոնք այսպէս կամ այնպէս կը խանգարեն խաղաղութիւնը։

Այս մասին համաձայնելէ յետոյ, պատուիրակները քննեցին Աւստրիոյ ան-կախութեան եւ հողային ամբողջութեան խնդիրը։ Պ. Մուսոլինի ընդարձակ զեկոյց մը կարդաց այս մասին, պարզելով սպառնացող վտանգները։ Ի վեր-ջոյ որոշուեցաւ մօտերս խորհրդաժողով մը գումարել Դանուբեան պետու-թեանց մասնակցութեամբ, ոչ – յարձակման ճշդրիտ դաշնագիր մը կնքելու համար։

⁂ *Փարիզեան մամուլը մասնաւոր գոհունակութեամբ կ'արձանագրէ թէ Սթրէզայի ժողովը ընդունելով Ֆրանսայի բանաձեւը, բարոյապէս գատա-պարտած եղաւ Գերմանիա, մարտ 16ի որոշման առթիւ (վերահաստատում պարտաւորիչ զինուորութեան)։ Այժմ կը մնայ յաջողցնել անուեռնական եւ ա-զդանաւորական պաշարման ծրագիրը, Ա. Դ. ժողովին առջեւ։*

— . —

ՕԴԱՆԱՒ ՄԸ փոթորիկի բռնուեցաւ Էմփառի մէջ (Փիոօնա)։ Երեք նա-ւային սպաներ մեռան եւ ուրիշ երեք հոգի ծանրապէս վիրաւորուեցան, երբ կը փորձէին վար իջնել անկարգելով, որ չրջեցաւ եւ օդանաւին բեկորներուն տակ մնալով չախչախուեցաւ։

Ձախէն աջ եւ վերէն վար։— 1· Պ. ՖԼԱՆԴԷՆ, Պ. ԼԱՎԱԼ (Ֆրանսա)։— 2· ՄՈՒՍՈԼԻՆԻ եւ ՍՈՒՎԻՉ (Իտալիա)։— 3· ՄԱՔԴՕՆԱԼԴ եւ ՍԸՐ ՃՕՆ ՍԱՅՄԸՆ (Անգլիա)։

ԵՐԱԺՇՏԱԳԷՏ Ռ. ՄԵԼԻՔԵԱՆ ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ

Ցաւով կ'իմանանք թէ մարտ 31ին Թիֆլիսի մէջ յանկարծամահ եղած է ծանօթ երաժշտագէտ Ռոմանոս Մելիքեան, որ վերջերս կարուած մը ունե-ցած էր։

Հանգուցեալը Ղզլարցի էր, 50—52 տարեկան։ Ուսած է Նոր Նախիջեւանի թեմական դպրոցը, ապա Փեթերպուրկի երաժշտանոցը։ Երաժիշտ – ուսու-ցիչ եղած է Թիֆլիսի մէջ։ Խորհրդային իշխանութեան հաստատումէն յե-տոյ փոխադրուեցաւ Հայաստան։ Երեւանի երաժշտանոցի հիմնադիրներէն մէկն էր եւ դասախօս նոյն հաստատութեան։ Ունի բազմաթիւ աշխատութիւ-ներ, մասնաւորապէս «ոօմանս»ներ, որոնք շատ տարածուած են։ Խ. Հա-յաստանի ամէնէն ժողովրդական երաժիշտներէն մէկն էր։ Անկրնասկցական էր, բայց ուղեկից բոլշեւիկներուն։

Թուրքիա եւ ոչ-յարձակման դաշինքներ

Եւրոպալիոյ խնամակալ իշխանք ուրբաթ օր ունկնդրութեան ընդու-նեցաւ Թուրքիոյ արտաքին գործակալը, որ միեւնոյն առեն նախագահն է Ա. Դ. խորհուրդին։ Ցետոյ երկու անգամ տեսակցեցաւ արտաքին նախա-րարին հետ, մասնաւորապէս քննելու համար Պալթնեան Միութեան դիրքը՝ ծրագրուած ոչ – յարձակման դաշինքներու մասին։ Խորհրդակցութիւններէն յետոյ Թ. Արաս ճամբայ ելաւ դէպի Ժընեւ։ Այս առիթի Թուրքիոյ ներկայա-ցուցիչը յայտարարեց թէ Ֆրանքեւխորհրդային եւ չեխեւխորհրդային դա-շինքներու պէս պայմանագրութիւնները արդիւնաւոր ապդակներ են եւրոպա-կան խաղաղութեան ամրապնդման համար եւ պէտք է գոհունակութեամբ ող-ջունուին բոլոր խաղաղասէր պետութեանց կողմէ։ «Մենք ալ կուսակից ենք արեւելեան դաշինքին, ինչպէս եւ կեդրոնական Եւրոպայի վերաբերեալ դաշ-նագրին»։

200 միլիոն կիներու պատմիրակները
ԺՈՂՈՎ ԿԸ ԳՈՒՄԱՐԵՆ ՊՈԼՈՆԻ ՄԷՋ

Ապրիլ 18ին կը բացուի Կիներու Միջազգային Համագումարը, Պոլիս, Երլլըզի պալատին մէջ։ Վաղուընէ (երկուշաբթի) սկսեալ երեք օր անընդ-հատ նախնական աշխատանքներ պիտի կատարուին յանձնաժողովներու մէջ (խաղաղութեան, հաւատարմութեան, աշխատանքի, քուէարկութեան, հպատա-կութեան, բարոյական հաւատարմութեան, կնոջ քաղաքացիական վիճակի)։ Համագումարին պիտի մասնակցին կնոջական չարժման գլխաւոր մարիչները, — Տիկին Զէփմէն Քէփ (Ամերիկա), Օր. Էմիլի Կուտա (Զուիցերիա)։ Ներ-կայացուցիչներ դրկած են հետեւեալ երկիրները,— Աւստրալիա, Աւստրիա, Պելճիա, Պէլմուտեան կղզիներ, Պուլկարիա, Սկյլան, Տանըմարքա, Եգիպ-տոս, Սպանիա, Մ. Նահանգներ, Ֆինլանտա, Ֆրանսա, Մեծն Բրիտանիա, Ռունատան, Հունգարիա, Հնդկաստան, Իրլանտա, Իսլանտա, Իտալիա, Ճա-մայիքա, Ճափոն, Հոլանտա, Լիւքսէնպուրկ, Նոր Զելանտա, Նորվեկիա, Պա-կեստին, Իրան, Լեհաստան, Փորթուկալ, Ռումանիա, Շուէտ, Զուիցերիա, Սուրիա, Չեխոսլովաքիա, Թուրքիա, Ուկրայնա, Ուրուկուէյ, Եւկոսլա-վիա։ Այս բոլորը կը ներկայացնեն կանացի զօրաւոր կազմակերպութիւններ, որոնք ունին մօտ 200 միլիոն անդամ։

«Մաթէն» հաղորդելով այս լուրը, կ'ուզայ որ մինչ Թրքուհիները երես-փոխան ընտրուած են, Թրանսուհիները ոչ իսկ քուէարկելու իրաւունք ունին։

ԹՈՒՐՔԻԱՆ ԱԼ ՕՏԱՐ ԲԱՆՈՒՈՐ ՉԸՆԴՈՒՆԻՐ

Հունգարական Թերթերը կը գրեն թէ Թրքական կառավարութիւնը որոշած է այլ եւս թոյլ չտալ որ օտար բանուորներ աշխատին Թուրքիոյ մէջ, սկսելով յունիս 1էն։ Այս որոշման հետեւանքով, 15.000 Հունգարներ արտաքսուելու վտանգին առջեւ կը գտնուին։ Քանի մը չաբաթ ի վեր, բազմաթիւ Հունգար-ներ կը հեռանան Թուրքիայէն, լուր առած ըլլալով այս մասին։ Հունգարա-կան մամուլը կը պահանջէ որ կառավարութիւնը միջամտէ։

ՉԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՊՈՒԼՂԱՌ ՕՍՄԱՆԻ «ԱԶԳ· ԽՈՐՀՈՒՐԴ»Ը կը խնդրէ մեզմէ ծանուցանել· — Գործադիր Մարմինն իր առաջին նիստը գումարեց 9 ապրիլ 1935ին, ժամը 21ին, Պուլվառ Օսման թիւ 39, եւ իր պիւանը կազմեց հետեւեալ կերպով։—Նա-խագահ Հ. Մարմարեան, փոխ – նախագահ Տոքթ. Տէր Անդրէասեան, ընդհ· քարտուղար Ս. Քարեան, դանձապահ Գ. Մանուկեան։

Գործադիր Մարմինս որոշեց, որ ամէն օր, որոշ ժամերու, իրաւասան մը գտնուի իր կեդրոնատեղին, Պուլվառ Օսման թիւ 39, ձրիաբար խորհուրդ տա-լու եւ աշակցութիւն ընծայելու համար պէտք ունեցողներուն, որոնք կրնան դիմել երկուշաբթի, երեքշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերը ժամը 14—15, իսկ հինգշաբթի օրերը ժամը 18—19։

ԵՐԵՔ ՕՐ ԵՐԵՔ ԳԻՇԵՐ անցնդհատ, ընդամէնը 140 պատարագ պիտի մա-տուցուի ապրիլ 25—28, Լուտի Մասապիէ Բարայրին մէջ որ ամբոխին ծա-նօթ է իրրեւ հրաշագործ։ Այսպէս հրամայած է Պապը, Քրիստոսի 1900ամեա-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

ՅՈՎՍԵՓՈՍ ՎՅՈՒՇՅՈՒՊԶԻ

ԳՈՂՈՑՎՆԵՑ ՅՍՎՇՈՒՅՈ Գ. ՈՒՐՅԱՆ

ՆՈՐԸՆ ՀՈՒՅՐԱԽՈՒՍ ԱՐՈՒՆ

»»·«««

Ա

Մեր ժողովուրդն էլ ծանոթ է այդ ոգուն։ Ինչպես ամեն ազգ, նա էլ ունի իր ազգային հերոսները, որոնց անունները սրբությամբ են արտասանում ամեն տեղ։ Մեր ազգային հերոսները ոչ միայն նրանք են, որոնք ազգի համար մեծ գործեր են կատարել, այլև նրանք, որոնք ազգի համար մեծ տառապանքներ են կրել։ Ազգի համար տառապելը ամենամեծ զոհողությունն է։ Ազգի համար տառապողները ազգի ամենամեծ հերոսներն են։

Ազգի համար տառապելը նշանակում է ազգի ցավերը իր վրա վերցնել, ազգի ցավերը իր սրտով զգալ, ազգի ցավերի համար արտասուել, ազգի ցավերի համար ինքն էլ ցավել։

Ազգի համար տառապելը նշանակում է ազգի ցավերի համար ինքն էլ տանջվել, ազգի ցավերի համար ինքն էլ տառապել։

Ազգի համար տառապելը նշանակում է ազգի ցավերի համար ինքն էլ զոհվել։

Ազգի համար տառապելը նշանակում է ազգի ցավերի համար ինքն էլ զոհ գնալ։

Ազգի համար տառապելը նշանակում է ազգի ցավերի համար ինքն էլ զոհ գնալ, ազգի ցավերի համար ինքն էլ զոհվել։

Ազգի համար տառապելը նշանակում է ազգի ցավերի համար ինքն էլ զոհ գնալ, ազգի ցավերի համար ինքն էլ զոհվել, ազգի ցավերի համար ինքն էլ զոհ գնալ

«ՓՈՍՏ»,

Ֆ. Գեմրեկյանի անվան գրադարանի մասին կուզենայի մի քանի խոսք ասել։ Ես այդ գրադարանի հին ընթերցողն եմ։ Ես այնտեղ եմ սովորել կարդալ, այնտեղ եմ առաջին անգամ ձեռքս վերցրել գիրք։ Ես այդ գրադարանի հին ծանոթն եմ։ Ես այդ գրադարանի հին սիրահարն եմ։ Ես այդ գրադարանի հին երկրպագուն եմ։ Ես այդ գրադարանի հին պաշտպանն եմ։ Ես այդ գրադարանի հին հետևորդն եմ։ Ես այդ գրադարանի հին ջատագովն եմ։ Ես այդ գրադարանի հին հավատացյալն եմ։ Ես այդ գրադարանի հին աղոթողն եմ։ Ես այդ գրադարանի հին ուխտավորն եմ։ Ես այդ գրադարանի հին ուխտագնացն եմ։ Ես այդ գրադարանի հին ուխտագնաց-ուխտավորն եմ։ Ես այդ գրադարանի հին ուխտագնաց-ուխտավոր-աղոթողն եմ։ Ես այդ գրադարանի հին ուխտագնաց-ուխտավոր-աղոթող-հավատացյալն եմ։ Ես այդ գրադարանի հին ուխտագնաց-ուխտավոր-աղոթող-հավատացյալ-ջատագովն եմ։ Ես այդ գրադարանի հին ուխտագնաց-ուխտավոր-աղոթող-հավատացյալ-ջատագով-պաշտպանն եմ։ Ես այդ գրադարանի հին ուխտագնաց-ուխտավոր-աղոթող-հավատացյալ-ջատագով-պաշտպան-սիրահարն եմ։ Ես այդ գրադարանի հին ուխտագնաց-ուխտավոր-աղոթող-հավատացյալ-ջատագով-պաշտպան-սիրահար-երկրպագուն եմ։ Ես այդ գրադարանի հին ուխտագնաց-ուխտավոր-աղոթող-հավատացյալ-ջատագով-պաշտպան-սիրահար-երկրպագու-հետևորդն եմ։ Ես այդ գրադարանի հին ուխտագնաց-ուխտավոր-աղոթող-հավատացյալ-ջատագով-պաշտպան-սիրահար-երկրպագու-հետևորդ-ընթերցողն եմ։ Ես այդ գրադարանի հին ուխտագնաց-ուխտավոր-աղոթող-հավատացյալ-ջատագով-պաշտպան-սիրահար-երկրպագու-հետևորդ-ընթերցող-ընկերն եմ։ Ես այդ գրադարանի հին ուխտագնաց-ուխտավոր-աղոթող-հավատացյալ-ջատագով-պաշտպան-սիրահար-երկրպագու-հետևորդ-ընթերցող-ընկեր-բարեկամն եմ։ Ես այդ գրադարանի հին ուխտագնաց-ուխտավոր-աղոթող-հավատացյալ-ջատագով-պաշտպան-սիրահար-երկրպագու-հետևորդ-ընթերցող-ընկեր-բարեկամ-եղբայրն եմ։ Ես այդ գրադարանի հին ուխտագնաց-ուխտավոր-աղոթող-հավատացյալ-ջատագով-պաշտպան-սիրահար-երկրպագու-հետևորդ-ընթերցող-ընկեր-բարեկամ-եղբայր-քույրն եմ։ Ես այդ գրադարանի հին ուխտագնաց-ուխտավոր-աղոթող-հավատացյալ-ջատագով-պաշտպան-սիրահար-երկրպագու-հետևորդ-ընթերցող-ընկեր-բարեկամ-եղբայր-քույր-հորեղբայրն եմ։ Ես այդ գրադարանի հին ուխտագնաց-ուխտավոր-աղոթող-հավատացյալ-ջատագով-պաշտպան-սիրահար-երկրպագու-հետևորդ-ընթերցող-ընկեր-բարեկամ-եղբայր-քույր-հորեղբայր-մորեղբայրն եմ։ Ես այդ գրադարանի հին ուխտագնաց-ուխտավոր-աղոթող-հավատացյալ-ջատագով-պաշտպան-սիրահար-երկրպագու-հետևորդ-ընթերցող-ընկեր-բարեկամ-եղբայր-քույր-հորեղբայր-մորեղբայր-հորաքրոջ-մորաքրոջ-հորեղբոր-մորեղբո

"ՇԻՐԱԿ,, ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Médaille d'Or 1930

26, Rue TRÉVISE, Paris (9) ՄԷԹՐՈ **Cadet.** ՀԵՌ. **Prov.: 38-63**

Ինչպէս ամէն տարի այս տարի եւս ունինք ԶԱՏԿԱԿԱՆ ՀԱՄՈՎ ՀՈՏՈՎ ԶԷՕՐԷԿՆԵՐ
Միակ կեդրոնատեղին եւ ամենամեծ մթերանոցը Արեւելեան եւ արեւմտեան ընտիր նպարեղէններուն
Ստացած ենք պատրաստ ՍԱՏՐԻ բրինձը: **Livraison à domicile**

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ **CONSTANTINOPLE**

Վ. ԹԻԹԻՆՃԵԱՆ

37, rue Trévise. Tél: Prov. 22-96. Métro: Cadet

Մանաւոր կարագ իւղով պատրաստուած համեղ ԶԱՏԿԱԿԱՆ ԶԷՕՐԷԿՆԵՐ:
Զուտ խաղողէ պատրաստուած անարատ օղի մէկ լիթրը 18 *ֆրանք:*
Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ առաջնակարգ նպարեղէններ

LOTERIE NATIONALE *4-րդ շաբ. վիճակահանութիւնը Ապրիլ 16ին*

ԱՍԲՈՂՋ ՏՈՄՍԱԿՆԵՐԸ ԾԱԽՈՒԱԾ ԵՆ

ԾԱԽՈՒ ԵՆ.— 1/4, 1/10 եւ 1/20 ՏՈՄՍԱԿՆԵՐ ՄԻՆՉԵՒ 16 ԱՊՐԻԼ ԻՐԻԿՈՒԱՆ ԺԱՄԸ 9ր:

Courses de chevaux à Paris — Prix du Président de la République.

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՐԳԵՒ 3.000,000 ֆր.: ԱՄԲՈՂՋ ՏՈՄՍԱԿԸ 36 ֆր. 1/2 ս. 20 ֆր. 1/4 ս. 10 ֆր., 1/10 ս. 5:

Loterie Coloniale Française Marocaine ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԱՊՐԻԼ 14ԻՆ

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՐԳԵՒ 1,000,000 ՖՐԱՆՔ

Loterie Monaco. *ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՐԳԵՒ 200.000 ՖՐԱՆՔ. ՏՈՄՍԱԿԸ 2 ՖՐԱՆԲԷ*

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՍՊՐԱՆՔՆԵՐ *ՌԱՒՍԻՈՅ* ՀԱՄԱՐ:

A. GODOVANNIKOFF, 30, Qnai de Passy, Paris (16). Tél. Jasmin: 01-50

Justin de Marseille

RÉALISÉ PAR MAURICE TOURNEUR
D'APRÈS UN SCÉNARIO ORIGINAL DE CARLO RIM

կի յոբելեան տարին փակելու համար: Այդ առթիւ հարիւրաւոր կառավարմաքեր պիտի երթեւեկեն ոչ միայն Ֆրանսայէն, այլ եւ Անգլիայէն, Պելժիայէն, Զուիցերիայէն, Իտալիայէն եւ Սպանիայէն:

ՇԱՐԱՆԿԱՒԻ ԱՍՏՂԵՐԷՆ Պէքի Համիլթըն ինքզինքը վար նետեց Նիւ Եորքի մէջ, խոշոր շէնքի մը 11րդ յարկէն, սիրային վշտի մը պատճառով: Քսանըմէկ տարեկան էր: Սիրահարած էր ուրիշ աստղի մը, Ֆրէտ Լէվիի եւ գաղտնապէս նշանուած, սակայն ծնողքը մերժեցին: Երեքշաբթի օր աղջիկը թոյն խմած ըլլալով, անկողնին վրայ կը հանդար: Բարեկամները օգնութեան հասան եւ փրկեցին: Այնուհետեւ վտանգը անցած կը համարուէր, բայց հինգշաբթի առտու սպասուհիէն խուսափելով ինքզինքը վար նետեց պատուհանէն: Ջարդ ու փշուր եղած էր, բայց կրցաւ շշնչել, վերջին շունչը փչելէ առաջ.— «Ձկա՞յ մէկը որ սիրտ ունենայ սպանելու զիս»:

150.000 *ՈՒՄԱՆՈՂՆԵՐ մէկ ժամ դասերը դադրեցնելով, ցոյց մը կատարեցին Նիւ Եորքի մէջ, պատերազմի դէմ:*

ՑԱՆԴՈՒՆԳՆ ԹՈՂԵՐ վիչերանց պահուելով Նիսի դատական պալատի մէկ ձեղնայարկին մէջ, յաջողեցան ծակել դրամարկղը եւ թոցնել պարունակու– թիւնը: Կորսուած դումարը քանի մը միլիոն կը հաշուեն:

ՍՏՈՐԵՐԿՐԵԱՑ ՇՏԵՄԱՐԱՆՆԵՐ կը չինուին Անգլիոյ մէջ, զէնք եւ ռազմանիւթ պահելու համար, իբրեւ զգուշութիւն օդանաւային յարձակումներու դէմ:

ԻՆՔՆՈՒԹԵԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐՈՒ նորոգման համար, մինչեւ L. վերջացած ըլլալով, յաջորդ շաբթին ծանուցման կը սպասուի այս շարթու:

ԵԱՖԱՅԻ ԼԵՒՈՆ ԵՆՈՎՔԵԱՆ, որուն ձերբակալութիւնը ծանուցած էինք երէկ, հարցաքննիչ դատաւորին առջեւ խոստովանեցաւ իր բոլոր մեղքերը (կեղծ չէքեր քշել): «Գործը չատ լաւ կ'երթար, ըսաւ, եւ կը խորհէինք չարտնակել Մարսէյլի եւ Պարսելոնայի մէջ: Եթէ յաջողէինք, աւելի քան մէկ ու կէս միլիոն ֆրանք դանձած պիտի ըլլայինք»: Իսկ երկու հրեայ քոյրերը կը մերժեն որ եւ է պատասխանատուութիւն, ամէն մեղք ձգելով Լեւոնի վրայ: Քննութիւնները կը շարունակուին:

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Փարիզի «ՁԳՈՒՈՂՈՒԹԻՒՆ» կոմիքէն ընդհ. դասախօսական ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի բոլոր ընկերները վաղը երկուշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, Au Clair de Lune *սրճարանի վերնայարկը: Մէթրօ՝ Փլաս տ'Իթալի:*

Կը հրաւիրուին նաեւ շրջանի ընկերները:

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ _ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած ԻՍԻ-ԼԷ-ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ ՁԱՒԱՐԵԱՆ ԱԿումբին կողմէ
Ի նպաստ իր ԱՆՈՒՄԲ - ԴՐԱԴԱՐԱՆԻՆ
14 Ապրիլ կէս օրէ վերջ ժամը 3էն մինչեւ կէս գիշեր
2, Rue Alexandre Guilmant, Meudon (Մեօսոնի կայարանին դիմացը)
ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ *ՍՔԱՈՒՆԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԸ*
(4 արար եւ 1 պատկեր)
կը նուագէ «ՏՓՐՆՈԱՑԵ» Մխիթարեանց նուագախումբը:
Ձոխ պիւֆէ: Մուտք 5 ֆր.:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՅԵՐԵԿՈՅԹ

Կազմակերպուած *ՍԵՒՐԱՆԻ ՀԱՅ ԿՐԹԱՍԻՐԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ*
Այսօր կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, իր սեփական սրահին մէջ
կը բանախօսէ՝ *ՀԱՑՐ ՍԱՀԱԿ ՎԱՐԴ. ՏՐ ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ*
երգ. արտասանութիւն եւ անակնկալներ Հայ Արիներու կողմէ
կը ներկայացուի՝ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ (ողբերգութիւն)
եւ Եռանկ Օտեանի «ԶԱՎԱԼԼԸ»Ն (զաւեշտ)
Շոգեկառք՝ կար տիւ Նորէն 13.50, 14.35 եւ 14.45ին:
Յան.— Մօտ օրէն մեծ պատրաստութեամբ կը տօնուի Հայ Մշակոյթի Օրը:

ԵՐԵԿՈՅԹ _ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՏԱՐՕՆ-ՏԱՒՐՈՒԲԵՐԱՆԻ ՀԱՑԵՐԵՆԱԿՑ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՇՐՋԱՆԻ
ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ
27 ՊՐԻԼ Շաբաթ երեկոյ ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ
Պէլվիլուազի, Jean-Jaurès մեծ սրահին մէջ.
23, Rue Boyer, մէթրօ՝ Մէնիլմոնթան:
Բանախօսութիւն, երգ, նուագ, արտասանութիւն եւլյլն.:
Պատրաստուեցէ՛ք տեսնելու հայկ. պարերը տարազով:

Խմբագրատուն կը հրաւիրուի Պ. Նուպար Մ. Ջէպպաճեան:
Նոյնպէս՝ ընկեր Հ. Ակոնեանեան:

ԳԱՑԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON

ԿԸ ԳՆԵՆՔ ամէն տեսակ աւելի բարձր գինով հին առարկաներ, ոսկի, արծաթ, գիրքեղէն, մետալ, դրամներ եւ կոտրտուքներ: Կը ճախնք նաեւ Լօթըրի Նշանակնալի մէկ տասներորդ տոմսակներ: Դիմել՝ BANQUE — 58, Rue Lafayette. Paris.

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Կ'ուզուին ԱՓԻԷՍԼՕՈՆԵՐ, ԺԻԼԷԹԻԷՌՆԵՐ, ՔԻԼՕԹԻԷՆԵՐ
Տեւական գործ, կանոնաւոր վճարում:
Դիմել՝ 241 Rue de la Croix Nivert, *Մէթրօ* Porte de Versailles

Salle des Sociétés Savantes

24 rue Danton, Métro Odéon–St. Michel
ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՍԵՐԱԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՏԻԿԻՆ ԳԱՅԵԱՆԷԻ ԿՈՂՄԷ
Այսօր կիրակի երեկոյ ժամը *8.45*ին, ՍՕՍԻԼԷԹ ՍԱՎԱՆԹի սրահին մէջ
Լաւագոյն ուժերով կը ներկայացուի՝

ԵՐՇԻՆ ՄԱԼ ԱԼԱՆ

Արեւելեան յայտնի զուարթ օպէրէթը՝ 4 արար:
Կը մասնակցին՝ Տիկ. Գայեանէ, Տիկ. Խաչատուրեան, Ար. Ալնաիեան, Տիկ. Ա. Գնաւորեան: Պարեր՝ Ազնաւորեան, Սվաճեան, Գմբէթեան եւ Պանճագ:
Տոմսերու գին՝ 5, 10, 15 եւ 25 ֆր, — կը ծախուին ծանօթ տեղերը:

ՄԱՌՆԷՃԻՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Ընդհանրական ներմակեղէններ, Peau d'Ange, գոգնոցներ, շապիկներ, վարտիքներ, շրմիզիէներ, շրմիզ Lacoste եւլն. եւլն.:
կը ծախենք անմրցելի գիներով:

LEMETTRE FRÈRES

Վաճառանիւթ «ELDAY», Մասնագէտ արտադրիչներ:
104, Rue Réaumur, Paris. Métro Sentier («Intransigeant»ի դիմաց):
Ապսպրանքները կը դրկուին *contre remboursement*ով, եթէ կանխավճար մը տրուի:

Etude de Me BERNARD WAHÉ
(12 année)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales
JURISCONSULTE
Droit Français et International Privé
159, Rue Lafayette **Tél. Nord 68 - 02**

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փոդոցի արկածներ, անմամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարաններու առջեւ, կատարէ **certificats de coutumes**ներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները:

Ամէն տեսակ մասնաւոր հանգամանք ունեցող վաւերաթուղթի խմբագրութիւն, ընկերութեան կազմութիւն եւ հաշուեյարդար: Նախարարութեանց եւ հանրային վարչութեանց ուղղուելիք խնդրագիրներ եւ թղթակցութիւններու կազմութիւն: Հարկային գեղչեր: Ներկայ տնտեսական կացութեան պատճառաւ խորհրդակցութիւնները կը տրուին **10** ֆրանքի, իսկ նամակով եղած խորհրդակցութեանց համար **15** ֆրանք:

Կ'ընդունի ժամը 9—10 *եւ* 17 — 19: *Նաեւ ժամադրութեամբ*

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Կ'ուզուի վերձակի օգնական մի՛շտ գործաւոր մը: Դիմել անձնապէս Պ. ԳՈՋԵԱՆի, 21, Rue Bancs, Meudon (S. et O.).

CAFÉ EL ATLAS

30, Rue des Ecoles եւ 16, Rue des Carmes-ի անկիւնը, Paris (5).
Tél. Odéon 53-55, Մէթրօ Maubert Mutualité.
Արեւելեան *եւ* եւրոպական կերակուրներ: Prix Fixe 8 եւ 10 ֆր.:
Անարատ օղի *եւ* զանազան աղանդերներ:
Քանունի ՅԱԿՈԲ, քամանջիստ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ *եւ* ուտի ՓԱՅԼԱԿ՝
կը նուագեն Արեւելեան եղանակներ ամէն իրիկուն *ժ.ը 8 - 12:*
Միմիայն թրքական սուրճ 1 ֆր. 50:

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ՒԹԵ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԸՆ
Նախկին գլխաւոր քժիշկ եւ վիրաբոյժ իգմիրի Ազգ. հիւանդանոցին
33, Rue Poissonnière (Rex սինեմային ճիշտ քովը)
Մէթրօ՝ Bonne-Nouvelle
Ընդունելութիւնն ամէն օր ժամը 14—18 եւ ժամադրութեամբ

ՉԵՐ ԳՆՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԳԻՄԱՑԵԼՔ ՄԱՆՈՒՔ ՈՍԿԵՐԻՉ ԹԱՄԱԳՈՐԾ
ԿԱՐԱՊԵՏ ԷՍՄԷՐԵԱՆԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
Maison E. CHARLES
29, Rue Mathis **Paris (19)**
Métro: Crimée Autobus: AJ, AV, CP 52, CQ 50.

Ամէն տեսակ գրպանի, թեւի, պատի ու զարդուցիչ ժամացոյցներ, գոհարեղէններ, տնական սպասներ ՁԵՂՋՈՒԱԾ ԳԻՆԵՐՈՎ:
Նորոգութիւն ժամացոյցներու, չինուածքն եւ փոփոխութիւն գոհարեղէններու խիստ չափաւոր գիներով: Կը գնենք ոսկեղէններ ու թանկագին քարեր ամենաբարձր գիներով:

Նպարավաճառատուն ՀԱԼԱՃԵԱՆ
7, Rue de Trancy. Tél: Louvre 28 – 23
Métro: St. Denis & Réaumure Sebastopol
Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ թարմ եւ առաջնակարգ նպարեղէններ:
Կարագ իւղով պատրաստուած համեղ հայկ. ԶԷՕՐԷԿՆԵՐ:
Անխարգելք եւ անարատ օղի:
Արագ սպասարկութիւն: Livraison à Domicile

ՀԱՑ ՄԱՌՆԱՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
*TRICOT KÉBABDJIAN*Ի ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է
14, Rue de Tracy, Paris (2) Մէթրօ՝ St. Denis
Articles de Saison
ԲԱՐՁՐ ՈՐԱԿ ԵՒ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆ
ՆՄՈՅՇՆԵՐՈՒ ԱՌԱՒԱՒՈՒԹ ՁՐԱՆՔՈ
ՍԳՍԳՐԱՆՔՆԵՐՈՒ ԱՐԱԳ ՅԱՆՁՆՈՒՄ
Ձեր շաիր կը պահանջէ գնել ուղղակի գործարանէն

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԵԾ ԲԱԶՆԻՔ
Պատիւ ունինք ծանուցանելու որ այս երեքշաբթի (16 *ապրիլ*)
տեղի կ'ունենայ բացումը արեւելեան մեծ բազնիքի մը
50, Fbg. St. Martin, PARIS (Porte St. Martinի մօտ)
որ օժտուած է արդիական ամէն յարմարութիւններով: Հանգստաւէտ պայմաններ: Այցելուները պիտի դնահատեն տիրող մաքրութիւնը եւ մեծ առաւելութիւնները բազդատմամբ ուրիշ բազնիքներու: Հա–զորդակցութեան բազմաթիւ միջոցներ: Գին՝ 6 ֆրանք, 10 տոմսակ՝ 50 ֆրանք:
Բաց է՝ կանանց համար ամէն օր ժամը 8–20, բացի կիրակիէ եւ չաբաթ կէս օրէ վերջ: Այրերու համար չաբաթ կէսօրէ վերջ, կիրակի ժամը 8–23, իսկ միւս օրերը 20–23: Բազնիքը գոց է երկուշաբթի օրերը:

ԿՈՒԶԷ՞Ք ԶՈՒՏ ԽԱՂՈՂԷ ԵՒ ԱՆԻՍՕՆԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ՕՂԻ ԽՄԵԼ
ՀԱՐՑՈՒԻՆՔԻ՛Ք ՓԱՏՈՒՆՔԻ՛Ք ԵՒ ԳՆԵՑՔԻ՛Ք
ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ
ԱՐՔԱՑԱԿԱՆ ԽՄԻՉՔ
ԿԱԶԳՈՒՐԻՉ ԱՆԱՐԱՏ ԱԽՈՐԺԱՒՐԵՐ

Պոլսոյ օղին է որ ձեր ուզածին պէս կը ճերմկնայ եւ քէյֆ կուտայ:
Ֆրանսայի համար արտօնատէր՝ Ց. ՏԱԼԱՓԻԽԻԵԱՆ
8, Rue Suffren, MARSEILLE, Tél. D. 70-89
Փաքիզի ներկայացուցիչ Գ. ՃԻՏԵՃԵԱՆ,
75, Ave. Victor – Hugo, **Clamart (Seine)**
Լիոնի ներկայացուցիչ ՃԸՆՆՔԷՏՐԵԱՆ եւ ԹԻՐԱԶԻԵԱՆ
211, Rue de Créqui

Հայերու ժամադրավայրը
Նուքարեան ՃԼՕՐԻԱ
61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)
Մէթրօ՝ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն **Danton: 52-73**
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՀԱՅՐԱՏԱՊԱՐԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70
(ԵՐԹԵԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՍՐԲԱԶԱՐԹ
16
ԱՊՐԻԼ
MARDI
16 Avril
1935

ԺԱ ՏԱՐԻ - 11e Année N° 2781

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՕՐՈՒԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Քաղբենի մամուլը զոհունակութեան հառաչ մը արձակեց, իմանալով Սթրէզայի մէջ գոյացած համաձայնութիւնը:

Իրականին մէջ, եղածը աշխատանքի ծրագիր մըն է, որ պիտի կատարուի Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդին առջեւ: Երէկ իսկ բացուեցաւ խոր – հուրդին արտակարգ նիստը, զբաղելու համար ծրագրուած – մաղուած հարցերով:

Կարելի չէ ժխտել թէ՝ այս վիճակին մէջ իսկ, դրական եղաւ Սթրէզայի խորհրդակցութեանց ելքը: Յոռետեսութիւնը ընդհանուր էր, ժողովին բացուելէն առաջ, նկատի առնելով Մեծն Բրիտանիոյ երկդիմի դիրքը: Այժմ զգալի է լաւատեսութիւնը, ֆանի որ Լոնտոն եւս միացաւ Փարիզի եւ Հռոմի տե – սակէտին եւ վերահաստատուեցաւ համերաշխութիւնը:

Ի՞նչ կը հետեւի Սթրէզայի մէջ մշակուած բանաձեւէն:—

1· Բարոյական դատապարտութիւն Գերմանիոյ, Վերսայլի դաշնագիրը խախտած ըլլալուն համար եւ մտադրութիւն՝ յառաջիկային պատժելու անոնք որ դաշնագիր կը խախտեն: Պատժական միջոցները պիտի բննուին Ա· Դ· խոր – հուրդին մէջ: (Ֆրանսա կ'առաջարկէ տնտեսական պաշարում, արգիլելով ո՛ր եւ է փոխառութիւն, վարկ եւայլն):

2· Ապահովութեան լայն ցանց մը արեւելեան եւ կեդրոնական Եւրոպայի համար:

3· Համաձայնութիւն սպառազինութեանց կրճատման անհրաժեշտութեան մասին, հակառակ Գերմանիոյ բիրտ ելոյթին:

4· Ընդհանուր զինուորական, ճաւային եւ օդանաւային պայմանագիր մը:

5· Երաշխաւորութիւն Աւստրիոյ հողային ամբողջութեան եւ անկախու – թեան, եւ խորհրդաժողով մը՝ այս մասին (հաւանաբար մայիս 20ին):

6· Քննութիւն Աւստրիոյ, Հունգարիոյ եւ Պուլկարիոյ վերազինման հար – ցին, զոր առաջարկած էր նոյնիսկ Մուսոլինի:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱԹՐԷԶԱՅԻ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ՎԵՐՋԱՑԱՒ ԵՐԵՔ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՄԵՐԱՇԽՈՒԹԵԱՄԲ

Ցաւ կը յայտնուի Գեւոմանիոյ բռնած դիրքին առթիւ

ԲՈՒՆ ՀԱՐՑԸ ՊԻՏԻ ՔՆՆՈՒԻ Ա. Դ. ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ ՄԷՋ, ՈՐ ԲԱՑՈՒԵՑԱՒ ԵՐԷԿ, ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

Սթրէզայի խորհրդակցութիւնը, որ սկսած էր ապրիլ 11ին, վերջացաւ կի – րակի առաւօտ, 14 ապրիլ: Աշխատանքներու լրացումէն անմիջապէս վերջը, հրատարակուեցաւ հետեւեալ պնդագրը՝—

Իտալիոյ, Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ կառավարութեանց ներկայացուցիչները Սթրէզայի մէջ ճննեցին Եւրոպայի ընդհանուր կացութիւնը, նկատի առնելով վերջին շաբաթներու ընթացքին կատարուած խորհրդակցութեանց արդիւնքը, գերմանական կառավարութեան մարտ 16ի որոշումը, ինչպէս եւ անգլիացի նախարարներու վերջին այցելութեանց առթիւ բաղուած տեղեկութիւնները:

Ներկայացուցիչները, ճննելով այդ կացութեան հետեւանքները թէ՛ Հռոմի եւ թէ Լոնտոնի կարգադրութիւններով որոշուած բաղաբականութեան առնչութեամբ, համաձայնեցան զանազան խնդիրներու մասին:

1· Համաձայնեցան հասարակաց ուղեգծի մը մասին որուն պիտի հետեւին, երբ ճննուի այն խնդրագիրը զոր ֆրանսական կառավարութիւնը ներկայացուցած է Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդին:

2· Քաղուած տեղեկութիւնները հաստատեցին իրենց այն համոզումը թէ հարկ է շարունակել այն բանակցութիւնները որ կը ձգտին համաձայնութեան ապահովութիւնը արեւելեան Եւրոպայի մէջ:

3· Երեք կառավարութեանց ներկայացուցիչները նորէն ճննութեան են – թարկեցին Աւստրիոյ կացութիւնը: Այս առթիւ, կը հաստատեն 1934 փետր· 17ի եւ սեպտեմբեր 27ի անգլեւֆրանսական յայտարարութիւնները, ո – րոնցմով երեք կառավարութիւնները կ'ընդունին թէ Աւստրիոյ անկախու – թեան եւ հողային ամբողջութեան պահպանման անհրաժեշտութիւնը պիտի շարունակէ մղիչ ուժը ըլլալ իրենց հաւաբական բաղաբականութեան: Նկատի ունենալով 1935 յունուար 7ի ֆրանսեւիտալական պայմանագիրը եւ 1935 փետր· 3ի անգլեւֆրանսականայայտարարութիւնները, համաձայնեցան մօտերս ժողովը յանձնարարել մասնակցութեամբ Հռոմի պայմանագրին մէջ յիշուած բոլոր պետութեանց, համաձայնութիւններ կնքելու համար կեդրոնական Եւրոպայի մասին:

4· Ինչ կը վերաբերի արեւմտեան Եւրոպայի համար առաջարկուած օդա – նաւային դաշինքին, երեք պետութեանց ներկայացուցիչները կը հաստատեն ճաւային դաշինքին, երեք պետութեանց ներկայացուցիչները կը հաստատեն ճաւային դաշինքին եւ ձեւակերպութիւնները որ նախատեսուած են Լոնտոնի փե – այն սկզբունքը եւ ձեւակերպութիւնները որ նախատեսուած են Լոնտոնի փե – այն սկզբունքը եւ ձեւակերպութիւնները որ նախատեսուած են Լոնտոնի փե – տրուար 3ի զեկոյցին մէջ եւ կը համաձայնին եռանդով յառաջ տանիլ հարցին ուսումնասիրութիւնը, պատրաստելու համար դաշնագիր մը՝ նախատեսուած ռազինութեանց հարցին առթիւ ազատօրէն բանակցուած կարգադրութիւն մը յառաջ բերելու համար, ծանրապէս խախտած է հաւրային կարծիքին վստա – հութիւնը խաղաղասիրական կարգ ու սարքի մը ամրութեան մասին: Միւս կողմէ, գերմանական վերազինութեան ծրագրին լայնութիւնը, այնպէս ինչ – պէս ծանուցուած է — ծրագիր մը որուն գործադրութիւնը շատ յառաջացած է արդէն — անարժէք դարձուցած է այն ֆանականական նախատեսումները որոնց վրայ հիմնուած էին մինչեւ հիմա զինաթափութեան համար կատարուած ջանքերը, միեւնոյն ատեն խախտելով այդ ջանքերուն ներշնչած յոյսերը:

Սակայն եւ այնպէս երեք պետութեանց ներկայացուցիչները վերստին կը յայտնեն իրենց խոր բաղձանքը պահպանելու խաղաղութիւնը, ապահովու – թեան զգացում մը ստեղծելով եւ, իրենց մասին, կը յայտարարեն թէ կուսա – կից կը մնան որ եւ է գործնական ճիզի որ կը ձգտի միջազգային կարգադրու – թիւն մը յառաջ բերել սպառազինութեանց սահմանափակման համար:

6· Երեք կառավարութեանց ներկայացուցիչները իրացան բաղձանք – ները այն պետութեանց որոնց զինուորական կարգ ու սարքը սահմանուած է Սէն ժէրմէնի (Աւստրիա), Թրիանոնի (Հունգարիա) եւ Նէոյիի (Պուլկարիա) դաշնագիրներով: Այս առթիւ որոշեցին դիւանագիտական ճամբով տեղեկու – թիւն հաղորդել շահակից պետութեանց, եւ յանձնարարել որ բննեն այս խըն – դիրը, լուծելու համար համաձայն ապահովութեան շրջանային երաշխաւո – րութեանց պայմանագիրներու:

Անգլիա եւ Իտալիա նոր հաւատիքներ կուտան

Իտալիոյ եւ Մեծն Բրիտանիոյ ներկայացուցիչները հետեւեալ յայտարա – րութիւնն ըրին Լոճառնոյի դաշինքի մասին·—

« Իտալիոյ եւ Մեծն Բրիտանիոյ ներկայացուցիչները — երկու պետու – թիւններ որոնք Լոճառնոյի դաշնագրին մաս կը կազմեն միայն իրարու երաշ – խաւոր — հանդիսաւորապէս կը վերահաստատեն այն բոլոր պարտաւորու – թիւնները որ կ'իյնան իրենց պետութենց, համաձայն նոյն դաշնագրին եւ կը յայտարարեն թէ իրենց կառավարութիւնները վճռած են կատարել զանոնք հաւատարմօրէն, երբ հարկը պահանջէ: Վերոյիշեալ պարտաւորութիւնները, կնճռուած ըլլալով Լոճառնոյի դաշնագրին մասնակից միւս բոլոր պետութենց հանդէպ, այս հաւաբական յայտարարութիւնը, որ եղած է Սթրէզայի մէջ, որուն կը մասնակցի Ֆրանսա, պաշտօնապէս պիտի հաղորդուի գերմանական եւ պելժիական կառավարութենց »:

Աւելի միջոցով պիտի ընդհատնան

Երեք պետութենց ներկայացուցիչները ստորագրեցին նաեւ հետեւեալ յայտարարութիւնը·—

« Երեք պետութիւնները, որոնց բաղաբականութեան նպատակն է խաղա – դութեան հաւաբական պահպանումը Ազգերու Դաշնակցութեան շրջանակին մէջ, կը հաստատեն թէ կատարելապէս համաձայն են բոլոր միջոցներով ընդ – դիմանալու դաշնագիրներու որ եւ է միակողմանի գործման որ կրնայ վտանգել խաղաղութիւնը: Այս առթիւ անոնք պիտի գործեն սերտ եւ սեղմ գործակ – ցութեամբ »:

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՅՈՒՇԱԳԻՐԸ ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԻՆ

Կառավարութիւնը հրատարակութեան տուաւ այն յուշագիրը զոր Ֆրան – սա ուղղած էր Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդին, Գերմանիոյ պարտա – ւորիչ զինուորութեան վերահաստատման առթիւ: Տեղի անձկութեան պատ – ճառաւ, կուտանք միայն հիմնական մասերը:

Յուշագիրը յիշելով մարտ 16ի որոշումը, որով Գերմանիա կը վերահաս – տէր բնդհանուր եւ պարտաւորիչ զինուորութիւնը, ինչպէս զինուորական ծախքերու յատկացմամբ, օդանաւային տորմիղի մը հաստատումով եւ ուրիշ պարագաներ, դիտել կուտայ·— Այսպէս Վերսայլի դաշնագրին զինուորական պայմանները բացորոշապէս զրժուեցան իրենց երկու հիմնական տրամադրու – թեանց մէջ: Այս բոլորը նուիրագործումն են երկար եւ մեթոտիկ ծրագրով մը եւ գաղտնապէս հետապնդուած ճիգերու: Գերմանիա մինչեւ վերջը հերքեց իր պատրաստութիւնները: Տակաւին դեկտեմբեր 20ին Գերմանիոյ օդանաւային նախարարը կ'առարկէր թէ հարիւր քանի մը օդանաւեր ունի, այն ալ փորձի համար: Երեք ամիս չանցած, վարչապետ Հիթլէր ի վիճակի է յայտարարելու Մեծն Բրիտանիոյ արտաքին նախարարին թէ Գերմանիա արդէն հաւա – սարած է Անգլիոյ, օդանաւային ուժի տեսակէտով: Հասկնալի է թէ այդպիսի արդիւնք մը ստանալու համար, բաւական չէր քանի մը չաբթաւան, նոյնիսկ քանի մը ամսուան ճիգը··· Ուրեմն հերքումներն ու յայտարարութիւնները ատով իսկ կը ստանան իրենց ճշմարիտ արժէքը:

Ազգերու Դաշնակցութիւնը պարտաւոր է քննել զաշնագիրներու այս բռնա – բարումը: Գերմանիա զիտակցօրէն աշնչացուցած է իր զործակցութեան հի – մերէն մէկը եւ վտանգած՝ միջազգային բանակցութիւնը սպառազինութեանց սահմանափակման մասին, որուն համար Ֆրանսա այնքան զոհողութիւններ ըրած է:

*Արդ, մարտ 16ին, պետութիւնները հրաժարած չէին միջազգային համա – ձայնութեան մը հիմերը գտնելու մտադրութենէն: Փետրուար 3ին, Ֆրանսա – կան եւ անգլիական կառավարութենց նախաձեռնութեամբ, ծրագիր մը մը – տածուած էր որ համոզութեամբ ընդունուած էր բոլոր խաղաղասէր կառավարու – թեանց կողմէ: Գերմանական կառավարութիւնը ինքն ալ ընդունած էր այդ ծրագիրը: Եւ սակայն, անոր մարտ 16ի որոշումները վճռապէս խախտեցին դայն: Գերմանիա ուզած է միակողմանի լուծում մը տալ միջազգային հարցի մը: Ան բանակցութեանց մեթոտին տեղ դրած է կատարուած իրողութեան մե – թոտը: Իր որոշումները, որոնք երբեք չեն համապատասխաներ սպառազինու – թեանց կրճատման դրութեան, ամբողջ Եւրոպայի համար եւ իր բոլոր ծան – րութեամբ մէջտեղ կը դնեն ընդհանուր վերազինման հարցը: Հարկ է չատ ա – ւելի բարձր խնդիր մը դնել, որովհետեւ եթէ Եւրոպայի մէջ ընդհանրանար մի – ջազգային յանձնառութեանց միակողմանի ժխտումի մեթոտը, այլեւս ասպա – րէզը բաց պիտի մնար միայն բռնի ուժին համար: Որեւէ բանակցութիւն կարելի չէ եթէ, բանակցութենց ընթացքին, կողմերէն մէկը կրնայ կամայականօրէն առանձ ինչ որ նիւթ կը կազմէ այդ բանակցութենց: Եւեռայ, ոչ մէկ բա – նակցութիւն օգտակար է, եթէ անոր արդիւնքները, ինչ որ ալ ըլլան, կրնան ջնջուիլ կողմերէն մէկուն ազատ կամքով: Այդ կը նշանակէ ջնջել բուն իսկ պայմանագրութեան եւ պարտաւորութեան ըմբռնումը՝ միջազգային յարա – բերութեանց մէջ: Ա· Դ· Խորհուրդը չի կրնար, առանց իր կոչումէն վրիպե – լու, անտարբեր մնալ միջազգային կարգուսարքին սպառնացող այդպիսի վը – տանգի մը առջեւ: Անոր պարտականութիւնն է դիմագրաւել վտանգը, նախա – տեսելով յարմար միջոցները՝ դարմանելու համար այսօր ստեղծուած կացու – թիւնը, ինչպէս եւ խափանելու համար անոր կրկնութիւնը »:

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԻ ԶԵՌՆԱՐԿԸ ՆԵՐԳԱՂԹԻ ՀԱՄԱՐ

ՆՈՐ ԴԻՄՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐՈՒԱԾ ԵՆ

ԽՄԲ·— Բարեգործականի կեդր· վարչութիւնը, որ մէկ տարիէ ի վեր դադրեցուցած էր իր զեկոյցները «Յառաջ »ի — անշուշտ եւ միւս Դաշնակցա – կան թերթերուն — վերջերս վերսկսած է դրկել, առանց որ եւ է բացատրու – թեան: Սպասելով որ կը բարեհաճին լուսաբանել այս հանելուկը, ստորեւ կը հրատարակենք ապրիլ 13ի զեկոյցին վերջին մասը՝ ներգաղթի համար կա – տարուած նոր դիմումներու մասին·—

Նկատի առնելով տնտեսական ապագային հետեւանքով հետզհետէ չնչա – ւորող զործազրկութիւնը եւ հաղարաւոր զժբաղդ հայրենակիցներու համար ներգաղթին տարիզործականութիւնը, Հ· Բ· Ը· Միութիւնը երբեք չէ զադրած կարելի ամէն տեսակ միջոցներով հետապնդել ներգաղթի նոր ձեռնարկները: Այս մասին Միութեանս նախագահը 28 զեկտեմբերին վարչապետ Սահակ Տէր Գաբրիէլեանի յատկապէս զիմած ըլլալով, կառավարութեան կողմէ հաղոր – զուած էր որ հաւանօրէն զարնան որոշում մը պիտի տրուի: Վերջերս ալ Հա – յաստանի նորընտիր վարչապետ Ա· Գուլոյեանի զիմում մը կատարեց մեր նա – խագահը, պարզելով հայ անդորձներու ներկայ յոյժ անբաղձալի կացութիւնը, զոր օտարականներու զէմ զործադրուած նոր օրէնքներուն խստութիւնը աւե – լի եւս անհանդուրժելի զարձուցած է: Միշտ յոյսը կը տածենք թէ երեւանէն ներգաղթի աւետարեր ազդանշանը այլ եւս չուշանար:

Հ· Բ· Ը· Միութիւնը, ինչպէս ակէ առաջ ծանուցինք, Մոսկուայի մօտ եւս կատարեց պաշտօնական զիմումներ, Ժբնեւի Ազգերու Պատուիրակ – ներուն միջոցաւ: Այս վերջիններէն յայտարարած են Ազգ· Ընկերութեան ընդհ· քարտուղարութեան թէ՝ Ազգ· Միութեան կեդր· կառավարութիւնը սկզբուն – քով համամիտ է Հայերու Հայաստան ներգաղթին, բայց չի կրնար նիւթական օժանդակութիւն ընծայել: Առանց յուսահետնալու, մեր պատուիրակին մի – ջոցաւ յիշեալներուն մօտ նոր զիմում մը եւս կատարեցինք Ժբնեւ, խնդրելով որ գոնէ մաս մը զործազուրկ աշխատաւորներու ներգաղթը կարգադրուի ժամ առաջ:

Այժմ մեղի կը մնայ սպասել Հայաստանի կառավարութեան բարեացակամ որոշումին, եւ ներգաղթի լիացօր պատուիրակ քաղ· Շահվերտեանի ժամա – նումին, անմիջապէս լծուելու համար այդ փրկարար ձեռնարկին, որուն շնոր – հիւ վերջ պիտի դնուի մաս մը զժբաղդ զաղթականներու տառապանքը:

Վիեննի երեսփոխանը եւ հայ տարագիրները

Վիեննի երեսփոխան Պ· Լիւսիէն Հիւսէլ, որ անգամ մը յուզած էր հայ տա – րագիրներու անտանելի վիճակը՝ երեսփ· ժողովին մէջ, այս անգամ նոր բո – դոմագիր մը ուղղած է աշխատաւիֆի նախարարին: Ահա գլխաւոր կէտերը·—

«Հայերը հայրենիք չունին այլ եւս: Չեն կրնար խ· Միութիւն մտնել: Եւ դուք կը մերժէք աշխատաւիֆի արտօնագիր տալ, երբ անոնցմէ մէկը կ'ուզէ աշխատիլ: Միւս կողմէ, դուք կը պահանջէք նորոգել իմիճութեան թուղթը: Արդ, անոնք աշխատաւիֆ չունին, նիւթական միջոց չունին, եւ չեն կրնար վը – ճարել պահանջուած զումարները: Մէկ խօսքով, հայրենիք չունին, իմիճու – թեան թուղթ չունին, աշխատաւիֆ չունին: Կը խնդրեմ, Պ· նախարար, որ բա – րեհաճիք միանգամ ընդ միշտ ըսել ինձի թէ ի՛նչ պէտք է ընեմ այս օտա – րականներուն հանդէպ որոնց թիւը 800էն աւելի է Վիէնի բաղաքին մէջ»:

Աւեսարար ճառեր՝ ձայնարձակիչի առջեւ

Սթրէզայի համաձայնութենէն անմիջապէս վերջը, Ֆրանսայի արտաքին նախարարը ճաս մը խօսեցաւ ձայնարձակիչին առջեւ, մասնաւորապէս չնչա – ւելով·

— « Պ· Ֆրանսէն եւ ես խոր գոհունակութիւն կը զգանք, հաստատելով երեք կառավարութենց սերտ համերաշխութիւնը: Թող զօրաւոր մնայ Ֆր – րանսան, թող մեր հայրենակիցները պահեն իրենց բարոյական կորովը, թող յարատեւէ բոլոր Ֆրանսայիներու միութիւնը եւ մենք պիտի հետապնդենք պա – տերազմին ուրուականը: Մեր միջազգային քաղաքականութիւնը, նոյնիսկ այն զոր կատարեցինք մեր անգլիացի եւ իտալացի բարեկամներուն հետ, ուղղուած չէ որ եւ է երկրի դէմ: Մենք ապահովութիւն կը պահանջենք բոլորին համար, մենք կ'ուզենք որ հաշտուին բոլոր ժողովուրդները»:

Պ· Ֆրանսէն ալ խօսք առնելով հետեւեալ կարճ յայտարարութիւնն ըրաւ·

— « Ինչպէս ըսաւ բարեկամս Պ· Լավալ, մենք միայն մէկ նպատակ ունե – ցանք Սթրէզայի մէջ,— պաշտպանել խաղաղութիւնը: Հասա՞նք այդ նպատա – կին: Ապագան պիտի ըսէ: Մոտալութիւնը տեւական ստեղծագործութիւն մըն է: Մեծն Բրիտանիա, Իտալիա եւ Ֆրանսա, երբ միացած են եւ վճռական, կը կազմեն ժխտական ուժ մը որուն պաշտպանութեան տակ աշխարհ ինքզինքը ապահով կը զգայ: Անոնց բարոյական ուժն է խաղաղութեան պահանջը, ոչ թէ ծոյլ այլ չինարար խաղաղութիւնը »:

Իսկ Պ· Մաքտոնըլտ ըսաւ·

— « Մենք նշանակալից եղանակով մը ցոյց տուինք մեր համերաշխութի – նը, ոչ միայն դիւանագիտական համերաշխութիւն մը, այլ եւ միասնութիւն մեր դիտաւորութենց եւ նպատակներուն մէջ: Ներկայ կացութիւնը երկու ելք ունի,— խաղաղութիւն կամ պատերազմ: Պ· Մուսոլինի չատ լաւ հաս – կցաւ իմ եւ իմ երկրիս զգացումները: Մենք պէտք է բաց պահենք խաղաղու – թեան դուռը մինչեւ վերջին վայրկեանը եւ եթէ պիտի փակուի, թող չփակուի մեր ձեռքով: Ակէ պատ, եթէ պիտի դռցուի, պէտք չէ որ փակումը տեղի ու – նենայ նրբանցքի մը մէջ, այլ կէս օրուան ամբողջ լոյսին մէջ, որպէսզի ամէն պարկեշտ եւ բանիմաց ազգ դիտնայ թէ ո՛վ է պատասխանատուն »:

Խուր խուռը դատապարտութիւններ Սեղանիկի մէջ

Սելանիկի զինուորական երկրորդ ատեանը մշանջենական բանտարկու – թեան դատապարտեց Սէրկոի հրեաազիզ դունդին սպանդէն երկուքը: Ուրիշ չորս ամբաստանեալներ դատապարտուեցան քսան տարի բանտարկութեան, մէկը՝ տասը տարուան, մէկը՝ 9 տարուան, ուրիշ մը, վեց տարուան, երեք հո – գի՝ հինգ տարուան: Բոլորն ալ միեւնոյն ատեն դատապարտուած են աստի – ճանագրկման: Ուրիշներ ալ դատապարտուեցան 4 տարիէն մինչեւ վեց ամիս բանտարկութեան, իսկ վեց հոգի ազատ արձակուեցան:

(Աւարերու շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

«ՄԱՋԱԳՈՂԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԸ»·— Դ· էջը խեղդուած ըլլալով, վադուրնէ սկսեալ կը հրատարակուի Գ· էջ:

ՅՈՎՍԵՓՈՍ ՎՅՈՒՇՅՈՊՉԻՆ

ԳՐԱԾ Հ. ՍՈՒՓՈՒՐՆԻ ՊՈՂՈՍՅԱՆԻ

ԱՆՀԱՅՏ ԱՂՋԻԿԸ

Ա

Ֆրանսիայի Նիցցա քաղաքի հարուստ թաղերից մեկում, մի ընդարձակ տան մեջ, ապրում էր մի ծեր ամերիկացի, որի անունը Ջոն Ռոբինսոն էր։ Նա ապրում էր իր միակ աղջկա՝ Ռութ Ռոբինսոնի հետ։ Ռութը տասնվեց տարեկան էր։ Նա ծնվել էր Ամերիկայում, բայց մանուկ հասակում մայրը նրան տարել էր Ֆրանսիա։ Մայրը մահացել էր, երբ Ռութը տասը տարեկան էր։ Ռութը շատ գեղեցիկ աղջիկ էր։ Նա ուներ երկար, ոսկեգույն մազեր, կապույտ աչքեր և վարդագույն այտեր։ Նա սիրում էր հագնել սպիտակ զգեստներ։ Ռութը շատ էր սիրում իր հորը։ Նա միակ զավակն էր, որ ուներ ծեր Ռոբինսոնը։ Ռութի մայրը մահացել էր, երբ նա դեռ փոքրիկ էր։ Ռոբինսոնը շատ էր սիրում իր կնոջը, և երբ նա մահացավ, նա ամբողջ սիրտը դրեց իր աղջկա վրա։ Նա ամեն ինչ անում էր, որ Ռութը երջանիկ լինի։ Ռութը ուներ մի քանի ընկերուհիներ, որոնք հաճախ գալիս էին նրա մոտ։ Նրանք միասին խաղում էին, զբոսնում էին պարտեզում, կամ գնում էին ծովափ։

Ռոբինսոնը ուներ մի մեծ նավակ, որով նա հաճախ դուրս էր գալիս ծով։ Նա շատ էր սիրում ձկնորսությունը։ Ռութը նույնպես սիրում էր ձկնորսությունը։ Նա հաճախ էր նավակով գնում ծով հոր հետ։ Ռոբինսոնը ուներ նաև մի մեծ ավտոմոբիլ, որով նա ամեն օր գնում էր զբոսնելու։ Ռութը նույնպես սիրում էր ավտոմոբիլով զբոսնելը։ Նա հաճախ էր հորը ուղեկցում զբոսնելու։

Ռոբինսոնը ուներ նաև մի ծեր սպասավոր, որի անունը Ջեյմս էր։ Ջեյմսը ծառայում էր Ռոբինսոնի տանը տասնհինգ տարի։ Նա շատ էր սիրում Ռութին, որովհետև նա մանուկ հասակում նրան էր խնամել։ Ռութը նույնպես շատ էր սիրում Ջեյմսին։ Նա միշտ նրան «Ջեյմս» էր կանչում։ Ջեյմսը ամուսնացած էր, և նրա կինը Ռոբինսոնների տանը խոհարարուհի էր։ Նրա անունը Մարի էր։ Մարին նույնպես շատ էր սիրում Ռութին։ Ռութը հաճախ էր գնում Ջեյմսի տունը, և Մարին միշտ նրան հյուրասիրում էր։

Ռոբինսոնը ուներ նաև մի ծեր ընկեր, որի անունը Ջեյմս Ուիլսոն էր։ Ուիլսոնը ամերիկացի էր, և նա ապրում էր Նիցցայի մոտ, մի գյուղում, որ կոչվում էր Սեն-Ժան։ Ուիլսոնը ուներ մի մեծ տուն և մի մեծ պարտեզ։ Նա ուներ նաև մի մեծ նավակ, որով նա հաճախ էր գնում ձկնորսության։ Ռոբինսոնը և Ուիլսոնը հաճախ էին հանդիպում իրար հետ, և նրանք միասին ձկնորսության էին գնում։ Ռութը նույնպես շատ էր սիրում Ուիլսոնին։ Նա հաճախ էր գնում Սեն-Ժան գյուղը, որպեսզի Ուիլսոնի հետ զբոսնի։ Ուիլսոնը նույնպես շատ էր սիրում Ռութին։ Նա միշտ նրան «Ռութ» էր կանչում։ Ռութը նրան «Ուիլսոն» էր կանչում։

Ուիլսոնը ուներ նաև մի ծեր սպասավոր, որի անունը Ջոն էր։ Ջոնը ամուսնացած էր, և նրա կինը Ուիլսոնների տանը խոհարարուհի էր։ Նրա անունը Էլեն էր։ Էլենը նույնպես շատ էր սիրում Ռութին։ Ռութը հաճախ էր գնում Ջոնի տունը, և Էլենը

ԲՍՏՈՎԱՆ ՍԵՐ ՄՈՍՔՎԱ ԵՐԹԱԼ

— ՝ —

Ծիծաղ Ս. Ուշերլեան տան ար-
տասենեակին մէջ։ Ուրախ ժպիտներ, ոտքի ելլելով ողջունելու համար ներս մտնող տիկինը։ Ծանօթներ, որոնց հետ ամիսներ առաջ միասին էինք ապրած Պոլսոյ մէջ։ Ամէնքն ալ կը խօսին միանգամայն։ Ամէնքն ալ կը հարցնեն։ Ամէնքն ալ կ՚ուզեն գիտնալ։ Ամէնքն ալ կը պատմեն։

Ես կը նայիմ ու կը լսեմ։ Ինչպէ՞ս կրցաւ ան ամէն ինչ ձգել ու գալ։ Ինչպէ՞ս կրցաւ ան ամէն ինչ մոռնալ ու գալ։ Ինչպէ՞ս կրցաւ ան ամէն ինչ ուրանալ ու գալ։ Ինչպէ՞ս կրցաւ ան ամէն ինչ կորսնցնել ու գալ

Բացուած է Ա. ՓԱՆՈՍԵԱՆի ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Téléphone TRUDAINE 19 - 41 **22, RUE BAUDIN - PARIS** (50 մէթր square Montholonէն դէպի rue Maubeuge) Métro: CADET et POISSONNIÈRE

Արեւելեան ամէն տեսակ նպարեղէններ, ըմպելիներ եւ անուշեղէններ: Ասիական անարատ թարմ սուրճ: Միայն մէկ այցելութիւն կը բաւէ գաղափար կազմել ապրանքների թարմութեան եւ գների անմրցելիութեան մասին:

Livraison à Domicile

Ուրբաթ շաբթի օր Լարիսայի մէջ պիտի դատուին 60 երեսփոխաններ, ծերակուտականներ եւ լրագրողներ:

⁂ *Ա թէ Նգի գինուորական առեանը քառնական տարի բանտարկութեան դատապարտեց Վենիզէլոսի անձը՝ Փխրթոլաքիս, եւ տեղական Քանարիսը: Տանըմէկ ապստամբներ դատապարտուեցան 2էն 20 տարի բանտարկութեան, ինը հոգի անպարտ արձակուեցան: Զինուորական վարժարանին մէջ ատիճանադուրկ եղան տասը սպաներ:*

Պատերազմական նախարար եւ փոխ – վարչապետ Զօր. Քոնտիլիս յայտարարեց թէ պաշարման վիճակը պիտի վերնայ ապստամբներու դատավարութենէն անմիջապէս վերջը: Մինչ այս մինչ այն, Վենիզէլոսեան թերթերու հրատարակութիւնը պիտի արգիլուի, պայմանաւ որ գրաքննութեան են – թարկուին:

⁂ *Զօր. Վլահոս, որի բացակայութեան դատապարտուած էր եւ թաքստոց մտած, յանձնուեցաւ իտալական կղզի մը հասնիլ առագաստանաւով:*

ՉԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԵՐԵՔ ՀՈԳԻ ՄԵՌԱՒ եւ տասը հոգի վիրաւորուեցան, երբ Պիրէեմեանց ճեպընթացը ժամը 100 քիլոմեթր արագութեամբ սուրալով, գիծէն դուրս ելաւ Մարշիրիմի մէջ, (Պոստոյի մօտ): Քանի մը վակոններ ջախջախուեցան:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ ԵՒ ՎԱՐԶԱՊԵՏԸ հրամանագրով մը ջնջեց հանրապետութեան նախագահի դիրքը եւ անոր տեղ հաստատեց նոր մը, որ միայն իրեն յատուկ է: Նոր դիրքը կարմիր էառակուսի մըն է, շրջագծուած՝ սեւ, ճերմակ եւ սեւ: Ճերմակ շրջանակի մը մէջտեղը կը ներկայացնէ կեռ սեւ խաչ մը, շրջապատուած կաղնի ոսկեզօծ տերեւներով: Զորս անկիւններուն վրայ կը գտնուին չորս տարբեր արծիւներ, երկուբը՝ կեռ խաչի վրայ, միւս երկուբը՝ բանակին արծիւները, բոլորն ալ ոսկեզօծ:

ՌՈՒՄԱՆԻՈՑ Փասճանի բաղաքին ամբողջ մէկ թաղը հրոյ ճարակ եղաւ, ահ ու սարսափի մատնելով ժողովուրդը: Մոխիր դարձան 60 տուներ եւ խանութներ: Շրջակայ բաղաքներէն հրշէջներ հասան գիշերանց, բայց հրդեհը տեւեց մինչեւ առտու:

ԿԱՐԵՒՈՐ ՅՈՐՀՐԴԱԳՈՒԹԻՒՆ մը տեղի ունեցաւ Փրնեւի մէջ, նախաձեռնութեամբ Պ. Թիթուլէսքուի, որ ճաշի հրաւիրած էր Թուրքիոյ եւ Յ. Միութեան արտաքին գործակալները, Եուկոսլաւիոյ, Չեխոսլովաքիոյ ներկայացուցիչները եւն.: Խօսակցութեան գլխաւոր նիւթն էր Ֆրանսական յուշագիրը, Գերմանիոյ վերազինման մասին:

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԸ բուռն յարձակումներ կ'ուղղէ Ֆրանսայի դէմ, *Սթրէզայի խորհրդակցութեանց առթիւ*, վերազինման ամբողջ պատասխանատուութիւնը վերագրելով անոր եւ մերժելով Գերմանիոյ դէմ եղած մեղադրանքները:

1600 *ՆԱՒԱԿԻՆ ՌԱԶՄԻԿՆԵՐ* Փարիզէն ճամբայ ելան դէպի Հոմ, երբեւ հիւր իրենց իտալացի դասակիցներուն:

ՀՐԵՂԷՆ ԽԱԶԻ 20.000 անդամներ, որոնք համախմբուած էին 14 նահանգներէ, թափօր մը կազմեցին Ռէնոի մէջ:

ԲԱՄՊԱԿԻ մեծաքանակ գնումներ կը կատարուին Անգլիոյ մէջ, Գերմանիոյ կողմէ: 1935ի առաջին երկու ամիսներու ընթացքին գնուած է 522.500 անգլ. ոսկիի բամպակ, ինչ որ ուշագրաւ է, համեմատելով անցեալ տարուան հետ:

1877 *ՄԱՐՏ* 1ին նամակատուն ձգուած տոմս մը իր հասցէին հասաւ ... շաբաթ օր: Տէրը մեռած էր եւ աղջիկը ստացաւ տոմսը, որ Վիքթորիա թագուհին պահակը կը կրէ:

«ՄԱՀՈՒԱՆ ՃԱՌԱԳԱՅԹ»ի մը վարձերը կը կատարուին Պուաժի մէջ, համաձայն «Մաթէն»ի տեղեկութեանց:

Ց.

Փարիզ եւ արուարձաններ

Հ. Դ.

ՓՐՈՓԱԿԱՆՏԻ Յանձնախումբի նիստը տեղի պիտի ունենայ այս Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, 32, Ave. des Gobelinsի սրբազարանի վերնայարկը:

Կը խօսի՝ բնկ. ՍԱՀԱԿ ՏԷՐ ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ. Նիւթ՝ «Հայ բաղաքական կազմակերպութիւնները միջեւ Հ. Յ. Դաշնակցութիւն»:

Գալատ

ՌՕՄԱՆի Ազգանուէր խումբի ընկերական ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ ապրիլ 18ին, Հինգշաբթի երեկոյ, ժամը 8.45ին, ընկեր Զիլինկիրեանի բնակարանը: Կարեւոր օրակարգ: Ընկերները կը խնդրուին անդամատոմարները միասին բերել:

ՍԻՓԱՆի երեկոյթ - Պարահանդէսը

Տեղի կ'ունենայ 28 Ապրիլ Կիրակի ժամը 3էն մինչեւ կէս գիշեր

VICTOR HUGOի սրճեղ սրահներուն մէջ

46, Rue St. Didier. **Métro: Victor Hugo**

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՈՒՄ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶԻ ՍԻՕԼԷՕԶԻ ՀԱՅՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Միութեանս «Արեւելք» թատերախումբը կը ներկայացնէ

Պ. Դուրեանի «*ՍԵՒ ՀՈՂԵՐ*»Ը (*սրամ 4 արար*)

եւ «ԵՐԿՈՒ ԱՆՎԱՐՏԻՆԵՐ»Ը (գաւեշտ)

28 Ապրիլ Կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին, Սեվրի Պէշիկթաշլեան սրահին մէջ

26, Rue Troyon - Sèvres, Métro Pont de Sèvres

Տոմսերու գիները՝ — **10, 7,** եւ **5** ֆրանք

Ծանօթ՝ — *Կը խնդրուի կուսակցութիւններէ եւ ազգային կազմակերպութիւններէ նկատի ունենալ այդ թուականը:*

ԿՐԱՆ ԼԷ ՓԷՆԻ (ՄԱՐՍԷՅԼ) ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՏՕՆԷ ԱՊՐԻԼ ՏԱՄՆԸՄԻԿԸ, ԱՊՐԻԼ 28ԻՆ

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Հ. Յ. Դ. Լիոնի Զարդարեան Դպրոցարանի վարչութիւնը իր շնորհակալութիւնը կը յայտնէ քնկերուհի Ա. Յակոբեանի որ իր Լիոն այցելութեան առթիւ Դպրոցարանիս նուիրած է 9 հատոր գիրք:

ՏՕՒՔԲ. ՀԱՅԿԱԶՈՒՆ վարվարեան կը խնդրուի իր հասցէն իմացնել՝ Golipsi Arslandjian*ի*, 5, Rue Maria Louiza, Varna, Bulgarie.

Ամառնային եղանակի ձեր հագուստները կարել տալու համար դիմեցէք

ՊՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆի ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆԸ

31, Route de Choisy.

IVRY s)Seine. **Métro: Porte d'Ivry.**

Ֆրանսական {եւ Անգլիական {կերպասներու ճոխ մթերք:

Առաջնակարգ ձեւ: Արուեստագէտ աշխատանք: Զգուշաւոր գին:

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ CONSTANTINOPLE

Վ. ԹԻԹԻՆՃԵԱՆ

37, rue Trévise. Tél: Prov. 22-96. Métro: Cadet

Մասնաւոր կարագ իւղով պատրաստուած համեղ ԶԱՏԿԱԿԱՆ ՁԷՕՐԷԿՆԵՐ:

Ձուլա խաղողէ պատրաստուած անարատ օղի լիթրը 18 ֆրանք:

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ առաջնակարգ նպարեղէններ

LOTERIE NATIONALE 4րդ շար. վիճակահանութիւնը Ապրիլ 16ին

ԱՄԲՈՂՋ ՏՈՄՍԱԿՆԵՐԸ ԾԱԽՈՒԱԾ ԵՆ

ԾԱԽՈՒ ԵՆ.— 1/4, 1/10 եւ 1/20 ՏՈՄՍԱԿՆԵՐ ՄԻՆՉԵՒ 16 ԱՊՐԻԼ ԻՐԻԿՈՒԱՆ ԺԱՄԸ 9ր.

Courses de chevaux à Paris — Prix du Président de la République.

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՐԳԵՒ 3,000,000 *ՖՐ.: ԱՄԲՈՂՋ ՏՈՄՍԱԿԸ* 36 *ՖՐ.* 1/2 *ա.* 20 *Ֆր.* 1/4 *ա.* 10 *Ֆր.,* 1/10 *ա.*5:

Loterie Coloniale Française Marocaine ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԱՊՐԻԼ 14ԻՆ

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՐԳԵՒ 1,000,000 *ՖՐԱՆՔ*

Loterie Monaco. *ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՐԳԵՒ* 200.000 *ՖՐԱՆՔ: ՏՈՄՍԱԿԸ* 2 *ՖՐԱՆՔԷ*

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՈՊՐԱՆՔՆԵՐ *ՌՈՒՄԻՈՑ* ՀԱՄԱՐ:

A. GODOVANNIKOFF, 30, Quai de Passy, Paris (16). Tél. Jasmin: 01-50

ՅԱՒԱՏԱՑՈՒԹԻՒՆ

ՍԷՆԹ ՄԱՐԿՐԻՏԻ «Համազգայն» խումբի ընկերները իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն, ընկերներ՝ Յովհ. եւ Գրիգոր Գասապեանին իրենց փոքրիկին եւ հղօրօրդւոյն Շնորհիկի դառնադէմ մահուան առթիւ:

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ

Մարսէյլի Բալուի Հայր. Միութեան կողմէ

20, Ապրիլ Շաբաթ երեկոյ ժամը **8.30**ին

ՀԱՅ ՄԱՌՇԱՆՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

*TRICOT KÉBABDJIAN*Ի ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

14, Rue de Tracy, Paris (2) Մէթրօ՝ St. Denis

Articles de Saison

ԲԱՐՁՐ ՈՐԱԿ ԵՒ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆ

ՆՄՈՅՇՆԵՐՈՒ ԱՌԱՔՈՒՄ ՏՐԱՆՔՈ

ՍՊՈՍՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ ԱՐԱԳ ՅԱՆՁՆՈՒՄ

Ձեր շաքը կը պահանջէ գնել ուղղակի գործարանէն

Հայրենակիցնե՛ր, օգտուեցէք մեր նոր սակագիններէն, եթէ կ'ուզէք ճաշեցի դարձնել ձեր կազմակերպած հանդէսները, դիմեցէք *ԵՔՐԱՏ* նուագախմբին, որ իր գիները զեղչած է *100 - 150* ֆրանք, բաղդատմամբ ուրիշ նուագախմբերու: *ԵՔՐԱՏ* նուագախումբը կը ստեղծէ անզուգական եւ ճաշեցի մթնոլորտ: կը նուագէ *Հայկական, Եւրոպական* եւ *Կովկասեան* ու *Արեւելեան* ամէն տեսակ եղանակներ եւ ԹԱՆԿՈ ԱՐԺԱՆԹԻՆ նոր բէփէր Թուրքով: Դիմել՝ 8 օր առաջ՝

Պ. ՕՆՕՍՍԻԱՆի, 15, Rue Pourtour, Clamart. (Seine).

Խումբին արձանագրուիլ փափաքող երաժշտագէտները դիմեն վերոյիշեալ հասցէին:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Կ'ՈՒԶՈՒԻ ԴԵՐՁԱԿի օդնական գործաւոր մը: Դիմել Պ. Մինասեանի, 80, Rue Rochechouart, *մէթրօ՝* Anvers.

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Կ'ուզուին ԱՓԻԼԱՕՒՆԵՐ, ԺԻԼԷԹԻՆԵՐ, ՔԻԼՕԹԻՆԵՐ

Տեւական գործ, կանոնաւոր վճարում:

Դիմել՝ **241 Rue de la Croix Nivert**, *մէթրօ* **Porte de Versailles**

Raki "ERIVAN"

ԵՐԵՒԱՆ օղին, որ ճանչցուած է իր առաջնակարգ յատկութեամբ, օղիներու մէջ ամէնէն նախընտրելի *մեծ վաճառանիշը* կը ներկայացնէ:

ԵՐԵՒԱՆ օղին արտադրուած է *Թորումով*, բնական *անիսոնի* խառնուրդով, եւ խաղողի հիւթով, երաշխաւորուած է քիմիական ամէն բացատրութենէ վեր ըլլալը:

Պահանջեցէք, փնտռեցէք ԵՐԵՒԱՆ օղին Մեծաքանակ գնումներու համար դիմել՝

Ագենտ

S. A. GRANDES DISTILLERIES PEUREUX

48, Bld. des Vignes, Marseille

Tél. Colbert 58 - 10

եւս DISTILLERIE VIAL

18, Rue Fontaine, St. Denis (Seine)

Tél. Plaine 09 - 95

Լիոնի եւ շրջաններու ներկայացուցիչ

D. N. BAHADOURIAN

82, Rue Séigne. Lyon (Rhône)

Նիսի եւ շրջաններու գործակալ՝

M.M. H. Khatchadourian et Danielian

24, rue Assalit. Nice (A. M.)

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe. LYON

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, PARIS (13)

ԼԱՒ ՊԱՏԵՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ ՓՆՏՐՈՂ ՀԱՅ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉՆԵՐՈՒՆ

Տեղափոխման պատճառաւ, Արաքս լուսանկարչատունը իր աշխատանոցը կը թողու չատ յարմար գինով: Յարմար պատեհութիւն մը՝ ոչինչ գինով, փարիզի ամէնէն կեդրոն թաղին մէջ հաստատուիլ ուղղակի Հայ լուսանկարիչներուն: Ելեկտրականութիւն, ջուր, կազ, թէլէֆօն: Երեք խոշոր բաժիններ: Աթելիէն օրուան եւ ելեկտրական լոյսով: Տարեկան վարձք 3600, հազիւ պանդոկի սենեակի մը գինին չափ: Այցելել վաճառողները, ժամադրութեամբ անճամբ դիմեն Արաքսին, 9, Rue Papillon, Փարիզ, հեռաձայն Prov. 49-34.

ՁԵՐ ԳՆՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ ԴԱՆՈՑ ՈՍԿԵՐԻՉ ԺԱՄԱԴՐՈՒ

ԿԱՐԱՊԵՏ ԷՍՄԷՐԵԱՆԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Maison E. CHARLES

29, Rue Mathis **Paris (19)**

Métro: Crimée Autobus: AJ, AV, CP 52, CQ 50.

Ամէն տեսակ գրպանի, թեւի, պատի ու զարդուցիչ ժամացոյցներ, գոհարեղէններ, տնական սպասներ ՁԵՂՉՈՒԱԾ ԳԻՆԵՐՈՎ:

Նորոգութիւն ժամացոյցներու, շլմուխին եւ փոփոխութիւն գոհարեղէններու խիստ չափաւոր գիներով: կը գնենք ոսկեղէններ ու թանկագին քարեր ամենաբարձր գիներով:

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԵԾ ԲԱՂՆԻՔ

Պատիւ ունինք ծանուցանելու որ այս երեքշաբթի (16 ապրիլ) տեղի կ'ունենայ բացումը արեւելեան մեծ բաղնիքի մը

50, Fbg. St. Martin, PARIS (Porte St. Martinի մօտ)

որ օժտուած է արդիական ամէն յարմարութիւններով: Հանգստարան – ւէտ պայմաններ: Այցելուները պիտի գնահատեն տիրող մաքրութիւնը եւ մեծ առաւելութիւնները բաղդատմամբ ուրիշ բաղնիքներու: Հա – ղորդակցութեան բազմաթիւ միջոցներ: Գին՝ 6 ֆրանք, 10 տոմսակ՝ 50 ֆրանք:

Բացի էՙ կանանց համար ամէն օր ժամը 8–20, բացի կիրակի եւ շաբաթ կէս օրէ վերջ: Այրերու համար շաբաթ կէսօրէ վերջ, կիրակի ժամը 8–23, իսկ միւս օրերը 20–23: Բաղնիքը գոց է երկուշաբթի օրերը:

ՄԱՌՇԱՆԻՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Անգուգական ճերմակեղէններ, Peau d'Ange, գոտկինէզոն, շապիկներ, վարտիքներ, շրմփիկներ, շրմփիգ Lacoste եւյն. եւյն.:

կը ծախենք անմրցելի գիներով:

LEMETTRE FRÈRES

վաճառանիշ «ELDAY», Մասնագէտ արտադրիչներ:

104, Rue Réaumur, Paris. Métro Sentier («Intransigeant»ի իովը):

Ապսպրանքները կը դրկուին *contre remboursement*ով, եթէ կանխավճար մը տրուի:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70
(ԵՐԹԵԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
17
ԱՊՐԻԼ
MERCREDI
17 Avril
1935

ԱՐԴ ՏԱՐԻ - 11e Année N° 2782

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Ս Փ Ո Փ Ա Ն Ք . . .

Ամիսներով քամինելի հեռանկարի մը մղձաւանջին տակ ապրելէ յետոյ, ահաւասիկ հեռագիր մը,— ՆԻԻ ԵՈՐՔԻ ՆԱՀԱՆԳԱՊԵՏԸ ԲԵԿԱՆԵՑ ՄԱՏԹԷՈՍ ԼԷՖԼԷԿԵԱՆԻ ԵՒ ՆՇԱՆ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆԻ ՄԱՀԱՎՃԻՌԸ:

Այսքան միայն: Այն ալ՝ ճիշդ մէկ չարաթ ուշացած հեռագիր մը, որուն դաղանիքը չկրցանք պարզել:

Անշուշտ արդարութիւնը վերահաստատուած չըլլար, եւթէ – րական աթոռէն փրկելով երկու երիտասարդներ, որոնք աննման խիզախութեամբ դիմաւորեցին մահուան հեռանկարը, մինչեւ վերջը պնդելով իրենց անմեղութեան վրայ:

Տակաւին մէկ ամիս առաջ, երբ Ալպերնիի Վերաքննիչ Ատեանը կը վերահաստատէր մահավճիռը եւ ընկերները երկու մահապարտներուն կը հաղորդէին գոյժը, անհրաժեշտ փափկանկատութեամբ, անոնք, Մաթէոսն ու Նշանը, առանց կորնչցնելու իրենց պաղարիւնը, կը յայտարարէին.

— Ո՛չինչ· թող մեզ մեռնիմ, բայց կուսակցութիւնը կան – գուն մնայ:

Ոչ մէկ արտասանջ, ոչ մէկ դառնութիւն:

Իսկ իրրեւ գերագոյն խնդրանք,

— Մեր պատանիը շինեցէք եռագոյն դրօշով:

Ահա այս երկու քայլերն են որ, վերջին պահուն, կը ստանան նուազագոյն գոհացումը,— բեկում մահավճիռի:

Հեռագիրը մանրամասնութիւններ չի տար այս որոշման մասին: Տարակոյս չկայ թէ եղածը պատիժի մեղմացում է, եւ ոչ թէ նոր դատավարութիւն:

Արդէն դիմումներն ալ այդ ուղղութեամբ եղած էին,— մեղմացում պատիժի, ինչ որ կը նշանակէ պարզ բանտարկութիւն:

Որքան ալ խորապէս դառնացած ըլլան սիրտերը՝ Մաթէոսի եւ Նշանի, ինչպէս եւ միւս եօթ ընկերներու դէմ գործուած կոպիտ անարդարութիւններէն — աննախընթաց՝ Մ. Նահանգներու դատական տարեգրութեանց մէջ—անչուշտ արդար սփոփանք մը պիտի զգան, մահավճիռի բեկման առթիւ:

Մահուան մղձաւանջը վտարուելէ յետոյ, երբեք ուշ չէ, օր մը լոյս աշխարհ հանելու համար բովանդակ ճշմարտութիւնը այս անլուր ողբերգութեան:

Եւ մենք մեր խնդակցութեան ողջոյնը կ'ուղղենք այս ափե – րէն, մինչեւ բանտի այն խուցը ուր ամիսներէ ի վեր անվրդով ելեկտրական աթոռին կը սպասէին երկու կալանաւորները, Մաթէոսն ու Նշանը, իրրեւ ճակատագրի եղբայրներ:

Նոյն խնդակցութիւնը նաեւ միւս եօթ ընկերներուն, որոնք, թէեւ պարզ բանտարկութեան դատապարտուած, մտացեր էին ի – րենց տառապանքը, միւս երկուքին սպառնացող վտանգին առջեւ:

Եւ ողջոյն բոլոր անոնց որ, ընկեր թէ քաղաքացի, Դաշնակ – ցական թէ անկախ հայրենասէր, Հայ թէ Ամերիկացի, իրենց կա – րելին փորձեցին, բարոյապէս եւ նիւթապէս, նուազագոյն արդա – րութիւն մը ձեռք բերելու համար:

Կասկած չունինք թէ սիրտնքի նոյն դղացումը պիտի յորդի ու ծաւալի բոլոր գաղութներուն մէջ: Ոչ միայն մարդկային, այլ եւ հանրային տեսակէտով:

Որովհետեւ, միայն երկու երիտասարդ արեւներու փրկու – թեան խնդիրը չէ այս:

Դաշնակցութեան առաջին եւ վերջին զոհերը չպիտի ըլլային Մաթէոսն ու Նշանը, եթէ ապրիլ 11ին գործադրուած ըլլար մահավճիռը, հակառակ արդարութեան բոլոր կանոններուն:

Արդ, ո՞վ կրնար նախատեսել այդպիսի ողբերգութեան մը բարոյական հետեւանքները, այն խռովայոյզ օրերուն մէջ ուր կ'ապրինք:

Այնքան միամիտ չենք, հաւատալու համար թէ մահավճիռի բեկումը պիտի պայծառացնէ մթնոլորտը, հալեցնելով բոլոր կիրքերը ու վերահաստատելով հաւատարակչութիւնը:

Բայց, կը յուսանք թէ սիրտնքի տպաւորութիւնը, ինքնին, պի – տի օգնէ որոշ մեղմացում եւ պայծառատեսութիւն առեղծելու:

Եւ այս՝ երկու կողմին համար ալ:

Ուրախանանք լուրին առթիւ, չենք ուզեր վիճիլ ո եւ է մէկուն հետ, ուր որ ալ գտնուին:

Ձենք ալ ուզեր դիտնալ թէ՝ ինչ կը խորհին մեր հակառակորդ – ները, այս արդիւնքին առջեւ:

Մահավճռի բեկման լուրին յաւէ, սիրտարար երեւոյթ մը պիտի ըլլար, եթէ ինքնաբերաբար կնքուէր գոնէ բարոյական դի – նադադար մը, նօսրացնելու համար մթնոլորտը:

Գիտակցաբար բերան չենք առներ խոշոր բառեր,— համերաշ – խութիւն, գործակցութիւն, միացեալ ճակատ եւն.:

Գիտենք որ, այդ հրաշքին իրականացման չկրցաւ ծառայել նոյն իսկ ապրիլեան սարսափներու սպահանդէսը, որ կը զուգադի – պի այս օրերուն:

Ուրեմն, տարբականին տարբականը թեւադրելով, կ'ուզէինք հաւատալ թէ՝ գոնէ չարժուեձ մը կը փորձուի ինքնամփոփման եւ փոխադարձ հասկացողութեան համար:

Թող մեր թշնամիները պահեն իրենց տեսակէտներն ու դիր – քերը, այնքան ամուր որքան ուժ ունին:

Բայց թող չմոռնան մէկ բան,— Ոչինչ կը չահին եւ ոչինչ կը չահեցնեն այս ժողովուրդին, յամառօրէն բուի եւ ժանգահար սլաքներ արձակելով Հ. Ց. Դաշնակցութեան դէմ:

Ոչինչ կը չահին եւ ոչինչ կը չահեցնեն տգիտօրէն, վայրենօ – րէն ծաղրելով, լղճալով, քարկոծելով ժողովուրդին արդարութիւն – ներն ու խորհրդանշանները, եւ արհեստական, բռնչայական խա – չակրութիւններ առեղծելով այդ ճակատներուն վրայ: Շ.

ՆԻԻ ԵՈՐՔԻ ԿԱՌԱՎԱՐԻՉԸ ԿԸ ԲԵԿԱՆԷ
ԸՆԿԵՐՆԵՐ ՄԱՏԹԷՈՍ ԼԷՖԼԷԿԵԱՆԻ եւ ՆՇԱՆ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆԻ ՄԱՀԱՎՃԻՌԸ

ՊՈՍԹԸՆԷՆ ՍՏԱՑՈՒԱԾ Է ՀԵՏԵՒԵԱԼ ՀԵՌԱԳԻՐԸ.—

«ՆԻԻ ԵՈՐՔԻ ՆԱՀԱՆԳԱՊԵՏԸ ԲԵԿԱՆԵՑ ԸՆԿԵՐՆԵՐ ՄԱՏԹԷՈՍ ԼԷՖԼԷԿԵԱՆԻ ԵՒ ՆՇԱՆ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆԻ ՄԱՀԱՎՃԻՌԸ»

Ինչպէս կը յիշեն ընթերցողները, Ալպերնիի բարձրագոյն Ատեանը հաստա – տած էր նիւ եորքի երդուեալներուն մահավճիռը, միաձայնութեամբ եւ ա – տած էր նիւ եորքի երդուեալներուն մահավճիռը, միաձայնութեամբ եւ ա – ռանց որ եւ է պատճառաբանութեան: Կը մնար վերջին փորձ մը կատարել, դիմելով Նիւ եորքի նահանգապետին: Այս առթիւ ունկնդրութիւն նշանակ – ուած էր մարտ 27ին: Ունկնդրութեան ներկայացան պաշտպան փաստաբան Պ. Պէնքըն եւ Նիւ եորքի շրջանային դատախազութեան կողմէ Պ. Պէվէնկա:

Պաշտպան փաստաբանը ամփոփ գեկուցումով մը ներկայացուց դատին պարագաները: Նահանգապետը ուշադրութեամբ լսէլէ յետոյ, կարգ մը հարց – ումներ ուղղեց եւ ժամանակ խնդրեց խնդիրը ուսումնասիրելու: (Մահավճի – ռին գործադրութեան թուական նշանակուած էր ապրիլ 11): Այս առթիւ նա – հին գործադրութեան թուական նշանակուած էր ապրիլ 11): Այս առթիւ նա – հանգապետին ներկայացած էին նաեւ պատգամաւորութիւններ՝ բազմաթիւ հանգապետին ներկայացած էին նաեւ պատգամաւորութիւններ՝ բազմաթիւ հաստատութիւններէ: Պատիժի մեղմացման համար դիմում կատարած էին ոչ միայն ազգային եւ ամերիկեան կազմակերպութիւններ, երիտասարդական միութիւններ, մարդասիրական եւ եկեղեցական ընկերակցութիւններ, այլ եւ նախկին դատաւորներ եւ բարձր պաշտօնատարներ: Ցետոյ, մեղմացում խնդրած էին նաեւ Նիւ եորքի եղեռնադատ ատեանի 12 երդուեալներէն 8ը:

Կառավարիչը ամբողջ քդքածրարը ուսումնասիրելէ եւ այս դիմումները բննելէ յետոյ, իր վճիռը տուած է ապրիլ 7ին:

Կը սպասենք մանրամասնութեանց, միեւնոյն ատեն բնութիւն կատարե – լով այս աւետաբեր հեռագրին յապաղման առթիւ:

⁂ Աքէնճի « Նոր Օր »էն կ'իմանանք թէ մեծ խրախճանքներ կատարուած են գաղթակայաններու մէջ, այս ուրախառիթ լուրին առթիւ: Եւ անմիջապէս հանգանակութիւն մը բացուած է, «Դրօշի Փոնտ»ին համար:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ
Ա. Դ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ ՍԿՍԱՒ ՔՆՆԵԼ ՍԹՐԷԶԱՅԻ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱՆԱԶԵԻԸ

Պատժական տնօրինութիւններ կը թելադրուին

ԹՈՅԼՈՒԹԻՒՆ ՏՐՈՒԻ՝ ՈՐ ՎԵՐԱԶԻՆՈՒԻՆ ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ, ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Ինչպէս գրած էինք, Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդին արտակարգ նիստը բացուեցաւ երկուշաբթի օր, նախագահութեամբ Թուրքիոյ արտաքին գործոց նախարար Բիւշրի Արասի: Նախնական ձեւակերպութիւններէն յետոյ, բուն օրակարգին քննութիւնը յետաձգուեցաւ յաջորդ օրուան: Այս առթիւ հրատա – րակուած պաշտօնական զեկոյցը կ'ըսէ.— Ա. Դ. խորհուրդին 85րդ նստաշր – ջանը բացուեցաւ երկուշաբթի կէս օրէն յետոյ: Ընդհ. քարտուղարը յայտնեց թէ հապէշական կառավարութիւնը խնդրած է օրակարգին մէջ անցընել խոս – լոյ հետ ծագած վէճը եւ ըստ օրինի վճիռ արձակել մեծամասնութեամբ: Ի – տալական եւ հապէշական պատուիրակներուն բացատրութենէն եւ Սըր Ջօն Սայմընի ու Լավալի միջամտութենէն յետոյ, նախագահը յայտնեց թէ անհրա – ժեշտ չէ ներկայ արտակարգ նիստի օրակարգին մէջ անցընել այս խնդիրը, քանի որ արդէն արձանագրուած է մայիսի նստաշրջանի օրակարգին մէջ:

Նիստին բացումէն առաջ, երկու ուշագրաւ դէպքեր պատահեցան: Նախ – տեղով որ Գերմանիա պիտի վերադիմէ հանձնաժողովի նիստերուն, ներկայ վերջապէս հանձնաժողովի նիստերուն, ներկայ վերջապէս հանձնաժողովի նիստերուն, ներկայ վերջապէս

ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Հայկական ՍՍՀ Գիտությունների ակադեմիայի նախագահ, ակադեմիկոս Ա. Ի. Ալիխանյանի զեկուցումը Հայկական ՍՍՀ Գիտությունների ակադեմիայի նիստում, որը տեղի ունեցավ 1950 թ. հոկտեմբերի 30-ին

Ընկերներ, Հայկական ՍՍՀ Գիտությունների ակադեմիայի նիստում ես պետք է զեկուցեմ մեր հանրապետության գիտական հաստատությունների աշխատանքների մասին՝ հաշվի առնելով Կենտրոնական Կոմիտեի և Հայկական ՍՍՀ Ժողովրդական Կոմիսարների խորհրդի 1950 թ. հունվարի 28-ի որոշումը գիտական աշխատանքների բարելավման մասին։

Այդ որոշումը մեծ նշանակություն ունի մեր հանրապետության գիտական կյանքի համար։ Այն ցույց է տալիս, որ մեր գիտական հաստատությունները, ինչպես և մեր ամբողջ տնտեսությունը, ամենից առաջ ենթարկվում են մարքսիզմ-լենինիզմի ուսմունքի ազդեցությանը։ Այդ որոշումը ցույց է տալիս, որ մեր գիտական հաստատությունները ամենից առաջ պետք է ենթարկվեն մարքսիզմ-լենինիզմի ուսմունքի ազդեցությանը։ Այդ որոշումը ցույց է տալիս, որ մեր գիտական հաստատությունները ամենից առաջ պետք է ենթարկվեն մարքսիզմ-լենինիզմի ուսմունքի ազդեցությանը։

Մեր գիտական հաստատությունները պետք է ենթարկվեն մարքսիզմ-լենինիզմի ուսմունքի ազդեցությանը։ Այդ որոշումը ցույց է տալիս, որ մեր գիտական հաստատությունները ամենից առաջ պետք է ենթարկվեն մարքսիզմ-լենինիզմի ուսմունքի ազդեցությանը։

Մեր գիտական հաստատությունները ամենից առաջ

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՇԻՐԱՍԵՑՈՒ

ՎԵՊ ՊՈՒՅ

Ջ.

ՂՈՐՋԻ ՀՈՂ

Մի ամառ ես Ալեքսանդրապոլում էի, ուր ինձ հրավիրել էին մի հարսանեկան հանդեսի։ Հարսը ես չէի ճանաչում, բայց նրա հայրը՝ Ղազար Ալեքսանյանը, հին ծանոթ էր։ Ես գիտեի, որ նա ունի մի գեղեցիկ աղջիկ, որ ամուսնանում է մի երիտասարդ սիրահարի հետ, որին ես նույնպես ճանաչում էի։ Ուրեմն ինձ համար հարկավոր էր գնալ։

Ես ուզում էի գնալ Ղազարի տունը, երբ նա ինքն էր գալիս ինձ տանելու։ Ես ուրախ էի, որ նրան տեսնում եմ։ Նա ինձ ասաց, որ ինքը ուզում է ինձ հետ մի քանի խոսք անել, որ ինձ համար շատ կարևոր է։ Ես ասացի, որ ինքն էլ ուզում է ինձ հետ խոսել։

Մենք նստեցինք մի կառք և գնացինք։ Ճանապարհին Ղազարը ինձ ասաց, որ ինքը ուզում է ինձ հետ խորհրդակցել իր աղջկա ամուսնության մասին։ Ես ասացի, որ ինքն էլ ուզում է ինձ հետ խորհրդակցել իր աղջկա ամուսնության մասին։

6.

Քարիզ եւ արուարձաններ

Հ. Դ

ՓՐՈՓԱԿԱՆՏԻ Յանձնախումբի նիստը տեղի պիտի ունենայ վաղը Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, 32, Ave. des Goblinsի սրճարանի վերնայարկը:

Կը խօսի՝ ընկ. ՍԱՀԱԿ ՏԷՐ ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ. Նիւթ՝ «Հայ բաղամական կազմակերպութիւնները միջեւ Հ. Յ. Դաշնակցութիւն»:

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՑԻ «Զաւարեան» կոմիտէի ժողովը վաղը Հինգշաբթի երեկոյ, ժամը 8.30ին, Ակումբին մէջ: Կը խօսի ընկ. ԱՐՇԱԿ ՋԱՄԱԼԵԱՆ:

Գաւառ

ՌՕՄԱՆԻ Անդրանիկ խումբի ընկերական ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ ապրիլ 18ին, Հինգշաբթի երեկոյ, ժամը 8.45ին, ընկեր Զիլինկիրեանի բնակարանը: Կարեւոր օրակարգ: Ընկերներէն կը խնդրուի անդամատոմսերը միասին բերել:

ԼԻՈՆԻ վաքանդեան կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին «Զարդարեան» Գրադարանը,

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՍԳԱՀԱՆԴԷՍԻՆ ՔՍԱՆԱՄԵԱԿԸ Հ. Ռ. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՏՕՆԷ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ, ԱՅՍ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ին

Salle GAVEAUի ՄԷՋ — 45, Rue La Boëtie

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԳԼԽԱՊԵՏ ՌՈՒԲԷՆ ԹԱԴԷՈՍԵԱՆ (հայ բանակի սպաներէն)

ԿԸ ԽՕՍԻՆ ՀԱՅՐ ՍԱՀԱԿ ՏԷՐ-ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ, ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ ԵՒ ՀՐԱՆՏ ԱԿՈՆԱՑԵԱՆ

Դեղարուեստական բաժին՝

ՏԻԿԻՆ ԱՐՇԱԼՈՑՍ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ՝ արտասանութիւն: ԸՆԿ. ԵՐՈՒԱՆԴ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ՝ արտասանութիւն: ՕՐ. ՆԷԼԼԻ ԿՕԹԻՔ՝ թաւջութակ, Ա. մրցանակաւոր Փարիզի պետական երաժշտանոցէն: Փ. ՊԱՃԻՕ, haubois (թաւսրինգ), Օփերայէն: Ժ. ԺԻԼ՝ երգեհօն (orgue) Ա. մրցանակաւոր Փարիզի պետական երաժշտանոցէն: Ժ. ՄԱՐԻԿԵԱՆ՝ երգ:

Նուագախումբ մը, բաղկացած Փարիզի պետական երաժշտանոցի Ա. մրցանակաւորներէն, կը նուագէ մահերգներ եւ հայ հոգեւոր երգեր:

Սրահին դռները կը բացուին ժամը ճիշդ 8.30ին: Նախսերու մասնակցութեան համար 5 եւ 3 ֆրանք:

"ՇԻՐԱԿ,, ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

26, Rue TRÉVISE, Paris (9) ՄԷԹՐՕ **Cadet.** ՀԵՌ. **Prov.: 38-63**

Ինչպէս ամէն տարի այս տարի եւս ունինք ԶԱՏԿԱԿԱՆ ՀԱՄՈՎ ՀՈՏՈՎ ԶԷՕՐԷԿՆԵՐ
Միակ կեդրոնատեղին եւ ամենամեծ մթերանոցը Արեւելեան եւ արեւմտեան ընտիր նպարեղէններու:
Սառցած հնք պարսկական ՍԱՏՐԻ բրինձը: **Livraison à domicile**

Médaille d'Or 1930

Բացուած է Ա. ՓԱՆՈՍԵԱՆԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Téléphone TRUDAINE 19-41 **22, RUE BAUDIN-PARIS** (50 մէթր square Montholonէն դէպի rue Maubeuge) Métro: CADET et POISSONNIÈRE

Արեւելեան ամէն տեսակ նպարեղէններ, բժպելիներ եւ անուշեղէններ: Ասիական անարատ թարմ սուրճ: Միայն մէկ այցելութիւն կը բաւէ գաղափար կազմել ապրանքների թարմութեան եւ գիների անմրցելիութեան մասին:

Livraison à Domicile

Նոր հաւատքի Գեւտանիոյ մէջ?

—o—

Իրագէկ թղթակիցներ կը հաւաստեն թէ Միւնիխի համագումարին մէջ, որ վերջացաւ քանի մը օր առաջ, հիթլէրական վարիչները քններ են հետեւեալ խնդիրը.— Հանրաքուէ մը սարքել երկու երեք ամիսէն, ժողովուրդին կարծիքը իմանալու համար պարտաւորիչ զինուորութեան եւ Ազգերու Դաշնակցութեան վերադառնալու հարցերու մասին: Ժողովին մասնակցեր է նաեւ Տոքթ. Կէօպէլս, փրոփականտի նախարարը:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ «ՔԻՒՊԻՔ»

Պոլսոյ «Սօճ Փոսթա» լրագիրը կը գրէ այս խորագրին տակ.—

— *Պոլսոյ ամէն կողմը հարիւրաւոր ախտաթմաններ կը չինուին հայ եւ յոյն ճարտարապետներէ որոնք իրենց ուրոյն ճիւպիէը կուտան չէնքերուն, փոխանակ Թրքականի: Եթէ ես քաղաքապետ ըլլամ, կ'ըսէ յօդուածագիրը մը կ'արգիլեմ այս յոյն եւ հայ ճարտարապետները, որպէս զի քաղաքը փրկուի ոգեղուքենէ:*

Նոր շարժ - M. N. O.

—o—

Ինքնութեան թուղթերու նորոգման համար, պէտք է փութան դիմում կատարել այն աշխատաւորները որոնց մականունները կը սկսին M. N. O. տառերով (Ֆրանսերէն):

Կիներու միջազգային հաւագումարը Պոլսոյ մէջ

Երկուշաբթի օր բացուեցաւ կիներու միջազգային համագումարը, Պոլիս, Եըլտըզի պալատին մէջ: Թերթերը կը գրեն թէ ժողովը տեղի կ'ունենայ այն դահլիճին մէջ ուր Սուլթան Համիտ կը պահէր իր հարէմը (կանանոց), 25 դահլիճին մէջ ուր Սուլթան Համիտ կը պահէր իր հարէմը (կանանոց), 25 ազգերու պատկանող 200 կիներով: Համագումարին կը մասնակցին 38 ազգեր, ազգերու պատկանող 200 կիներով: Համագումարին կը մասնակցին 38 ազգեր, աշխարհի բոլոր մասերէն: Այս պատմական դէպքին առթիւ, Թրքական կառավարութիւնը հրապարակ հանեց նամակաղրոյ մը, որ կը ներկայացնէ դիւզացի Թրքուհի մը, իբրեւ մայրը Աթաթիւրքի: Պատկերին տակ տպուած արձանագրութիւն մը կ'ըսէ թէ Թրքուհիները, որոնք իրաւունքներու կատարեալ հաւասարութիւն կը վայելեն հիմա, իրենց աղատագրութիւնը կը պարտին Ա. Թաթիւրքի (Մ. Քէմալ) մօրը տուած դասերուն:

ՁԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԼՐՏԵՍՈՒԹԵԱՆ ԽՈՇՈՐ ՅԱՆՑ ՄԸ երեւան հանուեցաւ Չեխոսլովաքիոյ մէջ: Անցեալ շաբթու նախկին սպայ մը ձերբակալուած էր Փրակայի մէջ: Քննութիւնը հաստատեց թէ ամբաստանեալը լրտեսութիւն կը կատարէր օտար պետութեան մը հաշուոյն: Ասոր վրայ ձերբակալուեցան 16 մեղսակիցներ: Սպան կապ ունէր նաեւ չորս չեխ սպաներու հետ, որոնք նմանապէս ձերբակալուեցան:

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԳԻՏՆԱԿԱՆՆԵՐ փարիզ պիտի գան մայիսի կիսուն, կարգ մը դասախօսութիւններ կատարելու համար համալսարանին մէջ: Հրաւէրը ուղղուած է Փարիզէն:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ՄԵՐԺԵՑ ՅԱՆՁՆԵԼ լրագրող եարոպ Պէրթօլտը, որ առեւանգուած էր Զուիցերիայէն: Այս առթիւ յանձնուած ծանուցագիրը կ'ըսէ թէ քանի որ պաշտօնական անձեր չեն խառնուած եարոպի առեւանգութեան, կալանաւորը պիտի դատուի իբրեւ գիւղուորական գաղտնիքներ մատնող:

ԱԹԷՆՔԻ ՆԱԻԱՐԱՆԻ 228 ՔՄԲՈՍՏՆԵՐԸՆ 122ը գիւղուրական ատեանին առջեւ հանուեցան ապրիլ 15ին: Այս առթիւ որոշուեցաւ վենիզէլոսի, Փլաթիրասի եւ միւս վախստականներու դատը անջատել ընդդիմադիր պետերու դատէն, որ պիտի սկսի հինգշաբթի օր:

ՓԱՐԻԶԻ ԵԳԻՊՏԱՑԻ ԿՈՄԻՏԷՆ իր ընկերներէն եւ համակիրներէն կը խնդրէ նկատի ունենալ հետեւեալ թուականը՝

28 ԱՊՐԻԼ, ԿԱՐՄԻՐ ԿԻՐԱԿԻՆ

ԼԱՒ ՊԱՏԵՃԱՌՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ ՓՆՏՈՂ ՀԱՑ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉՆԵՐՈՒՆ

Տեղափոխման պատճառաւ, Արաքս լուսանկարչատունը իր աշխատանոցը կը թողու չատ յարմար գինով: Յարմար պատեհութիւն մը՝ ոչինչ գինով, փարիզի ամէնէն կեդրոն թաղին մէջ հաստատուիլ ուղղ Հայ լուսանկարիչներուն: Ելեկտրականութիւն, ջուր, կազ, թէլէֆօն: Երեք խոշոր բաժիններ: Աթըլիէն օրուան եւ ելեկտրական լոյսով: Տարեկան վարձք 3600, հարիւր պանդոկի անձնական մը գինին չափ: Այցելել փոփաքողները, ժամադրութեամբ անճամբ գիմեն Արաքսին, 9, Rue Papillon, Փարիզ, հեռաձայն Prov. 49-34.

Ամառնային եղանակի ձեր հագուստներր կարող տալու համար դիմեցէք

ՊՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆԻ ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆԸ

31, Route de Choisy.

CHOISY s)Seine. Métro: Porte d'Ivry.

Ֆրանսական եւ Անգլիական կերպասներու ճոխ մթերք:
Առաջնակարգ ձեւ: Ինամուած աշխատանք: Զափաւոր գին:

ԳԱՑԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON

ԿԸ ԴՆԵՆՔ ամէն տեսակ ածի բարձր գինով հին առարկաներ, ոսկի, արծաթ, գոհարեղէն, մետայլ, դրամներ եւ կտրտուքներ: Կը ճանչենք նաեւ Լոթըրի նշանակալի մէկ տասներորդ տոմսակներ: Դիմել՝
BANQUE — 58, Rue Lafayette. Paris.

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ **CONSTANTINOPLE**

Վ. ԹԻԹԻՆՃԵԱՆ

37, rue Trévise. Tél: Prov. 82-96. Métro: Cadet

Մատնաւոր կարագ իւղով պատրաստուած համեղ ԶԱՏԿԱԿԱՆ ԶԷՕՐԷԿՆԵՐ:
Զուտ խաղողէ պատրաստուած անարատ օղի ԼԻԹՐԸ 18 ՖՐԱՆԿ:
Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ առաջնակարգ նպարեղէններ **Livraison à domicile**

CAFÉ EL ATLAS

30, Rue des Ecoles եւ 16, Rue des Carmesի անկիւնը, Paris (5).
Tél. Odéon 53-55, Մէթրօ Maubert Mutualité.
Արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ: Prix Fixe 8 եւ 10 ֆր.:
Անարատ օղի եւ զանազան աղանդերներ:
Ֆանուէի ՅԱԿՈՒԲ, քամանջիստ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ եւ ուտի ՓԱՅԼԱԿ՝
կը նուագեն Արեւելեան եղանակներ ամէն իրիկուն ժ.ը 8-12:
Միմիայն Թրքական սուրճ 1 ֆր. 50:

ՁԵՐ ԳՆՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ ՆԱՆՕՔ ՈՍԿԵՐԻՉ ԺԱՄԱԳՈՐԾ
ԿԱՐԱՊԵՏ ԷՄՄԷՐԵԱՆԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Maison E. CHARLES

29, Rue Mathis — Paris (19)
Métro: Crimée Autobus: AJ, AV, CP 52, CQ 50.

Ամէն տեսակ գրպանի, թեւի, պատի ու զարդուցիչ ժամացոյցներ, գոհարեղէններ, տնակաձեւ սպասներ ՁԵՂԱՒՈՒԱՐ ԳԻՆԵՐՈՎ:
Նորոգութիւն ժամացոյցներու, շինութիւն եւ փոփոխութիւն գոհարեղէններու խիստ չափաւոր գիներով: կը գնենք ոսկեղէններ ու Թանկագին քարեր ամենաբարձր գիներով:

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԵԾ ԲԱՂՆԻՔ

Պատիւ ունինք ծանուցանելու որ այս երեքշաբթի (16 ապրիլ) տեղի կ'ունենայ բացումը արեւելեան մեծ բաղնիքի մը

50, Fbg. St. Martin, PARIS (Porte St. Martinի մօտ)

որ օժտուած է արդիական ամէն յարմարութիւններով: Հանգստատեսակ պայմաններ: Այցելուները պիտի գնահատեն տիրող մաքրութիւնը եւ մեծ առաւելութիւնները բաղդատմամբ ուրիշ բաղնիքներու: Հաղորդակցութեան բազմաթիւ միջոցներ: Գինն՝ 6 ֆրանք, 10 տոմսակ՝ 50 ֆրանք:

Բաց է՝ կանանց համար ամէն օր ժամը 8-20, բացի կիրակիէ եւ շաբաթ կէս օրէ վերջ: Այրերու համար շաբաթ կէսօրէ վերջ, կիրակի ժամը 8-23, իսկ միւս օրերը 20-23: Բաղնիքը գոց է երկուշաբթի օրերը:

ՄԱՈՒՇԷՃԻՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Անզուգական ներմակեղէններ, Peau d'Ange, գովպինէզոն, շապիկներ, վարտիքներ, շրմիզիէներ, շրմիզ Lacoste եւլն. եւլն.:
կը ծախենք անմրցելի գիներով:

LEMETTRE FRÈRES

Վաճառանիւթ «ELDAY», Մասնագէտ արտադրիչներ:
104, Rue Réaumur, Paris. Métro Sentier («Intransigeant»ի դիմաց):
Ապսպրանքները կը գրկուին *contre remboursement*ով,
եթէ կանխավճար մը տրուի:

ՆպարավաճառատունՀԱԼԱՃԵԱՆ

7, Rue de Tracy. Tél: Louvre 28-23
Métro: St. Denis & Réaumur Sebastopol

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ թարմ եւ առաջնակարգ նպարեղէններ:
Կարագ իւղով պատրաստուած համեղ հայկ. ԶԷՕՐԷԿՆԵՐ:
Անխարդախ եւ անարատ օղի:
Արագ սպասարկութիւն Livraison à Domicile

ԿՈՒԶԷՔ ԶՈՒՏ ԽԱՂՈՂԷ ԵՒ ԱՆԻՍՕՆԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ՕՂԻ ԽՄԵԼ

ՀԱՐՑՈՒՆՑԻՔ ՓՏՏՈՒՆՑԻՔ ԵՒ ԴՆԵՑԻՔ

ՐԱՔԻ ՏԻԿԶ

ԱՐԴԱՑԱԿԱՆ ԽՄԻԶՔ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՔ ԱՆԱՐԱՏ ԱԽՈՐԺԱԲԵՐ

Պոլսոյ օղին է որ ձեր ուզածին պէս Հկը ցերմկնայ եւ քէյֆ կուտայ:
Ֆրանսայի համար արտօնատէր՝ Ց. ՏԱԼԱՓԻԲԻԵԱՆ
8, Rue Suffren, MARSEILLE, Tél. D. 70-89
Փարիզի ներկայացուցիչ Գ. ՃԻՏՃԵԱՆ,
75, Ave. Victor – Hugo, Clamart (Seine)
Լիոնի ներկայացուցիչ ՃԸՆԿԸՏՐԵԱՆ եւ ԹՐԶԻԵԱՆ
211, Rue de Criqui

ՄԱՀՈՒԱՆԴԱԿ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ

Մարսէյլի Բալուի Հայր. Միութեան կողմէ
20, Ապրիլ Շաբաթ երեկոյ ժամը **8.30**ին

ՄԵՐ ԲՈՎ ՆԱՄԱԿ ՈՒՆԻ Գարեգին Փիլիպպոսեան, որ նախապէս կը բնակէր, 9, Rue Viscouti.

Le Gérant: H. STEPHAN
17, Rue Damesme, PARIS (13)
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԵԱԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՒԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 18 ԱՊՐԻԼ JEUDI 18 Avril 1935

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՄԱՓԵԱՆ

ԺԱ՛Դ ՏԱՐԻ - 11e Année N° 2783

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՔԱՐ ԼՈՒԹԻՒՆ

Ապրիլն ալ կը լրանայ, եւ տակաւին լուր չունինք երեւանէն, գոնէ սահմանափակ ներգաղթի մը կարգադրութեան մասին:

Վերջին լուրը կը հաղորդէր Բարեգործականի կեդր. վիւռոը, ապրիլ 13ի զեկոյցով, զոր հրատարակեցինք ապրիլ 16ին:

Ի՞նչ կ'ըսէր այդ զեկոյցը.—

1. Բարեգործականի նախագահը 1934 դեկտ. 28ին զիմած է նախորդ վարչապետ Պ. Սահակ Տէր Գաբրիէլեանի, եւ, «կառավարութեան կողմէ հաղորդուած էր որ հաւանօրէն գարնան որոշ չուք մը պիտի տրուի»:

2. Վերջերս ալ, նորէն նախագահը զիմում կատարած է նոր վարչապետ Պ. Թուլոյեանի, «պարզելով հայ անգործներու նեղ կացութիւնը»:

3. Բարեգործականը զիմում կատարած է նաեւ Մոսկուայի, Ժընեւի խորհրդային պատուիրակներուն միջոցաւ, որոնք պատասխանած են Ազգերու Դաշնակցութեան քարտուղարին թէ՝ խորհրդային կառավարութիւնը սկզբունքով համամիտ է Հայերու ներգաղթին, բայց չի կրնար նիւթական օժանդակութիւն ընել:

4. «Առանց յուսահեղուելու, մեր պատուիրակին միջոցաւ նոր զիմում մը եւս կատարեցինք Ժընեւ, խնդրելով որ գոնէ մաս մը գործազուրկ աշխատաւորներու ներգաղթը կարգադրուի ժամանակ»:

Եւ զեկոյցը կը յանձնարարէ «սպասել Հայաստանի կառավարութեան բարեացակամ որոշումին»:

Պատկերը լրացնելու համար, բանը թէ, մեր քաղած տեղեկութեանց համաձայն, Բարեգործականի Ժընեւի պատուիրակը յայտնած է որ կրնան ի հարկին հոգալ փոխադրութեան ծախքերը մինչեւ Պաթում, խորհրդային իշխանութեան խնամքին ձգելով մնացեալը: Խորհրդային ներկայացուցիչը պատասխանած է թէ այս հարցը կը վերաբերի Հայաստանի կառավարութեան, եւ պէտք է կարգադրել անոր հետ:

Ինչպէս կը տեսնէք, ամբողջ եղածը բարեացակամ որոմա – դրութեանց հաւաստիք մըն է, Մոսկուայի կողմէ, իսկ երեւան կը շարունակէ լուռիկն պահել:

Ահա քանի՛ անգամ է կը չեշտուի թէ՝ երեւանը պատ ճգուած է ներգաղթ կատարելու, առանց որ եւ է կաշկանդումի: Եւ սա – կայն, երեւանը ձայն չի հաներ:

Ձայն չի հաներ ոչ միայն ինքնաբերաբար, իրրեւ իշխանութիւն, հետեւելով տագնապին ելեւէջներուն, այլ եւ չի բարեհաճիր, ճիշդ բացորոշ պատասխան մը տալ եղած դիմումներուն:

Եթէ Հայաստանի ժողովուրդը չի կարդար արտասահմանի հայերէն թերթերը — չատո՞նց զրկուած է այդ իրաւունքէն — վերջիններս իրենք օրը օրին կը սառնան թերթերը, եւ անուշա կը կարդան կամ կարդալ կուտան:

Արդ, 1934 նոյեմբերէն ի վեր, երբ այս դադրութին մէջ ալ աստակացաւ տնտեսական տագնապը, 10 առ հարիւրի օրէնքներով եւ ուրիշ դրակոնեան տնօրինութիւններով, երեւանը որ եւ է ա – տեն յիշե՞ց թէ ինքն ալ պարտականութիւններ ունի:

Ներկայ տագնապն ալ մաս կը կազմէ դրամատիրական կարգերու դատարկի դալարումներուն, ինչպէս պիտի ըսէինք:

Եւ առավ իսկ, աշխատաւոր բազմութիւններ են որ կը տարո – ւին: Չենք ըսեր ազգակից, այլ «պրոլեթար» բազմութիւններ:

Ուրեմն, երեւանը բազմաթիւ պատեհութիւններ ունի օգտո – ւելու այս «պսիխոլոգիական» եւ «կրիտակական մոմենտից», վարկ չահելու եւ գործ արտադրելու համար:

Ինչո՞ւ չեն փութար արժեցնել իր յատկանութիւններն ու հեղինակութիւնը, նոյն իսկ առանց որ եւ է դիմումի սպասելու:

Մանաւանդ որ, «Տէրն Ամենակալ», նոյն ինքն Մոսկուա, իր հասցէն կը ցուցնէ խնդրարկուներուն:

Կարելի՞ էր իմանալ այս քար լուռթեան գաղտնիքը, այնքան շատ յարաբերութիւններէ յետոյ:

Բնակարա՞ն. տնտեսական անձկութի՞ւն. հարեւան հնարա – պատութեանց չհամոզութի՞ւն:

Բայց չէ՞ որ կը չինեն, կը չինե՞ն տարիներէ ի վեր, մինչեւ մեր պողոտաներուն վրայ արձագանգ տալով իրենց մուրճերուն:

Իսկ ամէնէն աւելի, չէ՞ որ յեղափոխական, բանուորա – դիւղացիական իշխանութիւն են: Ուրեմն ազատ՝ նախապաշա – րումներէ, եւ հետեւաբար վարժուած՝ բացառիկ, «հարուածա – յին» գործունէութեան:

Ինչո՞ւ դէմ մէկ անգամ—գոնէ այս յարաճուն տագնապին առ – թիւ— փորձ մը չեն կատարեր դաշնակցային սեղանի վրայ դնե – լու նեղպագթի հարցը, իրրեւ զուտ աշխատաւորական ծրագիր:

Վրատանը բազմածախս ծրագիրներ կ'առաջարկէ, վարկեր կը պահանջէ եւ կը յաջողի: Ադրբէջանը մէլիոններ կը կորզէ, նոյն իսկ իւրացնելով Ղարաբաղի եւ Նախիջեւանի բաժինը:

Բուռ – բուռ բաժնուած այս միլիոններուն մէջ, ի՞նչ գումար պիտի բոնէր քանի մը հազար հայ աշխատաւորներու փոխադրութեան ծախքը:

Եւ ի՞նչ պիտի կորսնցնէր համաշխարհային յեղափոխութիւնը, եթէ բացառիկ վարկ մը սահմանուէր, բանուորական բնակարաններ չինելու համար Հայաստանի մէջ:

Եթէ այս ժողովուրդը ազատ ըլլար իր ուզած տեղը հայրենիք երթալու եւ գործելու իրրեւ ազատ քաղաքացի, լերան վրայ նեռէիք, հազարաւոր տուներ կը բուսցնէր, տարին չանցած:

Դուք օզակի, կղպանքի տակ առած էք այս տարրական իրաւունքը — ազատութիւն:

Ուրեմն, դո՛ւք ճարեցէք միջոցները, այդ օզակին մէջ գոր – ծելու:

Ի վերջոյ որո՞ւն վրէժն է որ կը լուծէք, այս քար եւ ապիկար լուռթեամբ:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԵՐԵՔ ՄԵԾ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱՆԱԶԵԻՐ ՄԻՋԱԶԳ. ԴԱՇՆԱԳԻՐՆԵՐՈՒ ԲՌՆԱԲԱՐՄԱՆ ԴԷՄ

Բարոյական դատապարտութիւն Գերմանիոյ

ՊԱՏԺԱԿԱՆ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԱՊԱԳԱՅԻ ՀԱՄԱՐ

Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդի երեքշաբթի օրուան մէջ, Ֆրանսա – կէն արտաքին նախարարը անձամբ ներկայացուց իր բանաձեւը, դաշնագիրնե – րու բռնաբարման մասին: Նախապէս կը խորհուէր իրրեւ տեղեկաբեր նշանա – կել Սպանիոյ պատուիրակը, Պ. Մատարիակա, բայց նկատելով որ սպանիա – կան կառավարութիւնը չուզեր տհաճութիւն պատճառել Գերմանիոյ եւ ուրիշ յատկապէս Թէկնածու չկայ, Պ. Լավալ ինք սահմանեց զեկուցանողի պաշտօնը, յանուն երեք պետութեանց (Ֆրանսա, Անգլիա եւ Իտալիա):

Նիստը բացուեցաւ ժամը 4.30ին, եւ Պ. Լավալ հետեւեալ յայտարարու – թիւնը կարդաց.

— « Դուս բանալով այս վիճաբանութեան, Ֆրանսական կառավարու – թիւնը կը հաստատէ իր վստահութիւնը Ազգերու Դաշնակցութեան վրայ: Ան մեծարանք մը կ'ընծայէ Ժընեւի ժողովին անկողմնակալութեան եւ հեղի – նակութեան: Պէտք է դատապարտուի մարտ 16ի զերմանական նախաձեռնու – թիւնը: Պէտք է մէջտեղը նախաձեռնուին, ապագային աւելի ազդու դարձնելու համար ուխտը հաւաքական ապահովութեան կազմակերպութեան մէջ: Ազգե – րու Դաշնակցութեան Խորհուրդը պիտի սահմանէ իր պատասխանատուութիւ – նը: Սահմանած ըլլալով խաղաղութեան պահպանումը, ան այսօր չի կրնար լուռ կամ անտարբեր մնալ: Թող յիշէ իր ծագումը, թող ոգեկոչէ այն սկզբ – բունքները որոնց վրայ հիմնուած է, թող չափէ իր զիրքին հետեւանքները եւ այն առեն չպիտի վրիպի իր կոչումէն: Ժողովուրդները պիտեն թէ կնքուած ուխտին եւ յանձնառութեանց պահպանումը ոչ միայն բարոյական սկզբունք մըն է, այլեւ Ազգերու Դաշնակցութեան կենդանի հաւատքը: Ես չեմ ուզեր դառ վարել, իրողութիւնները ծանօթ են ձեզի: Ֆրանսական կառավարութեան յուշագիրը կը թուէ, կը վերլուծէ, կ'որակէ զանոնք: Դուք ալ գնահատած էք զանոնք: Չկրնայ վճռել: Ֆրանսա իր գործքով ապացուցած է թէ միայն եւ միայն խաղաղութիւն կ'ուզէ: Լռութեան մէջ, անցեալ փետրուար 3ին, Ազգ – ներու Դաշնակցութեան կենդանի հաւատքը: Ես չեմ ուզեր լիական կառավարութեան հետ ծրագրելնիք բանակցութեանց յայտագիրը մը, որ պէտք էր արագօրէն մեզ առաջնորդէր Եւրոպայի ապահովութեան ամուր կազմակերպութեան: Մեր նախաձեռնութիւնները ի դերեւ ելան Գերմանիոյ նախաձեռնութեան հետեւանքով: Ո՞վ պիտի կրնար ժխտել թէ գերմանական կառավարութիւնը իր այդ ընթացքով յուսահատութիւն եւ մտահոգութիւն պատճառեց աշխարհի մէջ: Դուք պարտաւոր էք վճիռ մը արձակել: Ես վստահ եմ թէ դուք պիտի կրնաք փարատել ձեր վարանումները, եթէ կան ձեզմէ ո – մանց մէջ, յարգել տալու համար միջազգային կեանքի կանոնները: Կատարե – լով մեր պարտականութիւնը, պիտի կրնանք դէպի ապագան նայիլ: Մենք խաղաղութիւն չենք դներ ազգերու միջեւ: Բոլոր ժողովուրդները պէտք է հա – ւատարմութիւն չենք դներ ազգերու միջեւ: Բոլոր ժողովուրդները պէտք է հա – ւատարմութեան նոյն իրաւունքը վայելեն: Մեր քաղաքականութիւնը ոչ մէկ երկրի դէմ ուղղուած է: Մենք մեր պահանջած ապահովութիւնը կ'ուզենք բո – լորին համար: Ըսել կ'ուզեմ թէ մենք հրաժարած չենք եւ չենք հրաժարիր խա – ղաղութեան մեր խոչընդոտներուն վերջը, պ. Լավալ ներկայացուց Ֆրանսայի բանաձեւը ձեր, որ պիտի քուէարկուէր երկկ.—

Այս յայտարարութենէն վերջը, պ. Լավալ ներկայացուց Ֆրանսայի բանաձեւը որուն հաւանութիւն յայտնած են Անգլիա եւ Իտալիա: Ահաւասիկ այդ բանա – ձեւը, որ պիտի քուէարկուէր երկկ.—

Բանաձեւին տրամադրութիւնները

Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդը նկատելով որ,—

1.— Դաշնագիրներով յանձն առնուած պարտաւորութեանց յարգումը հիմնական կանոն մըն է միջազգային կեանքի եւ էական պայման մը խաղաղու – թեան պահպանման:

2.— Որ միջազգային օրէնքի էական սկզբունք մըն է թէ ոչ մէկ պետու – թիւն չի կրնար հրաժարիլ դաշնագրի մը յանձնառութիւններէն, ոչ ալ փոփո – խել անոր տրամադրութիւնները՝ առանց միւս պայմանադիր կողմերու համա – ձայնութեան:

3.— Որ գերմանական կառավարութեան 1935 մարտ 16ի զինուորական օ – րէնքին հրատարակութիւնը կը հակասէ այդ սկզբունքներուն:

4.— Որ այդ միակողմանի գործողութեամբ ան չէ կրցած իրաւունք մը հաստատել իրեն համար:

5.— Որ այդ միակողմանի գործողութիւնը խոովութեան նոր տարր մը աւելցնելով միջազգային կացութեան մէջ, անպայման պէտք է սպառնալիք մը երեւայ Եւրոպայի ապահովութեան համար:

Միւս կողմէ, նկատելով որ,—

6.— Բրիտանական եւ ֆրանսական կառավարութիւնները, իտալական կառավարութեան համաձայնութեամբ, դեռ 1935 փետրուար 3ին գերմանական կառավարութեան հաղորդած էին ընդհանուր կարգադրութեան ծրագիր մը, որ պիտի կնքուէր ազատ բանակցութեամբ, կազմակերպելու համար Եւրոպայի ապահովութիւնը եւ ձեռնարկելու սպառազինութեանց ընդհանուր սահմանա – փակման, իրաւունքներու հաւասարութեան հիման վրայ, միեւնոյն ատեն ապահովելով Գերմանիոյ գործօն աշխատակցութիւնը Ազգերու Դաշնակցու – թեան:

7.— Որ Գերմանիոյ վերոյիշեալ միակողմանի գործողութիւնը ոչ միայն չի համապատասխաներ այդ ծրագրին, այլեւ տեղի ունեցաւ ճիշդ այն պահուն երբ իրապէս սկսած էր բանակցութիւնը.

1.— կը յայտարարէ թէ Գերմանիա թերացած է այն պարտականութիւն – ներուն մէջ որ կ'իյնան միջազգային հասարակութեան բոլոր անդամներուն՝ յարգելու համար իրենց կնքած յանձնառութիւնները եւ կը դատապարտէ մի – ջազգային յանձնառութեանց որ եւ է միակողմանի դրժում:

2.— կը հրաւիրէ այն կառավարութիւնները որ ստանձնած են 1935 փետր. 3ի նախաձեռնութիւնը կամ իրենց համամտութիւնը յայտնած են, շարունակել, Ազգերու Դաշնակցութեան շրջանակին մէջ, այնպիսի համաձայնութիւններ որոնք, նկատի առնելով ուխտին պարտաւորութիւնները, անհրաժեշտ կը

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՄԻԱՑԵԱԼ ՅԱՆԶՆԱԺՈՂՈՎԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ

Միացեալ Ցանձնաժողովէն սոացանք հետեւեալ զեկոյցը.—

Հայ Գաղթ. Միացեալ Ցանձնաժողովը իր 15րդ նիստը գումարեց ապրիլ 12ին Նուպարեան Մատենադարանին մէջ:

1.— ժողովը տեղեկացաւ այն պատասխանին զոր Աշխատանքի նախարար Պ. Ժաֆիէ անձամբ տուած է Ֆրանսայի Հայ Գաղութին կազմակերպուած մարմիններուն պատուիրակութեան, Միացեալ Ցանձնաժողովին վերջին յու – շագրին առթիւ: Ահաւասիկ այդ պատասխանին թարգմանութիւնը.

«1935 մարտ 12 թուակիր նամակով, հաճեր էիք ուշադրութեանս յանձնել այն դժուարութիւնները որոնց կ'ենթարկուին հայ աշխատաւորները երբ որ, օտարականներու սահմանուած ինքնութեան թուղթերու կանոնադրութիւնը փոխող 1935 փետրուար 6ի հրամանագրին տրամադրութեանց համաձայն, կը պարտաւորուին որոշ պայմանաժամով գործի պայմանագրութիւն մը ձեռք բե – րել, իրենց «աշխատաւոր»ի ինքնութեան բարին վերանորոգումը ստանալու համար:

« Պատիւ ունիմ յայտնելու ձեզ թէ այս խնդրին կարեւորութիւնը չվրիպե – ցաւ իմ ուշադրութենէս եւ թէ այս մասին իմ պաշտօնատանս ձեռք առած նոր տնօրինութիւնները պատուիրած են աշխատանքի ձեռնհաս պաշտօնատուննե – րուն որ երբ օտարական մը իր աշխատաւորի ինքնութեան թուղթին վերա – նորոգման խնդրանք կ'ուղղէ, իրմէ միմիայն պահանջուի գործ մը ունենալու վկայականը, որ պարզապէս պարտնակէ գործատիրոջ անունը, գործին տե – սակը եւ ստացուած թոշակը:

« Միւս կողմէ, պարտ կը համարեմ նշդել թէ, մասնաւորապէս գործա – գրուկ օտար աշխատաւորներուն ինքնութեան բարին վերանորոգման խնդրա – գիրներուն մասին խօսելով, այդ կարգի աշխատաւորները, բանի որ ի վիճակի չեն աշխատանքի կանոնագրական երկու վկայականները ներկայացնելու, այդ վկայականներուն տեղ պէտք է շատանալ աշխատաւորներու տեղաւորման օֆի – սին (օֆիս տը փլասմըան) կողմէ տրուած վկայութեամբ մը:

« Ի վերջոյ, պարտ կը համարեմ ձեզ հաւաստել թէ 15, 16 կամ 17 տա – րեկան հայ տղոց կողմէ ներկայացուած աշխատանքի արտօնութեան թոյլ խնդրագիրները իմ պաշտօնատուներուս կողմէ պիտի ընդունուին ամենամեծ բարեացակամութեամբ »:

ժողովը գոհունակութեամբ արձանագրեց Աշխատանքի նախարարին տը – ուած այս հաւաստիքները, եւ երկար խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ ինքնու – թեան թուղթերու վերանորոգման ծանր հարցին վերաբերմամբ: Բիչ բիչ կը թեան թուղթերու վերանորոգման ծանր հարցին վերաբերմամբ: Բիչ բիչ կը ընդունուին այն հանգամանքները որոնց պատճառու այդ թուղթերը կը վերանո – րոգուին կամ կը մերժուին: ժողովը որոշեց հրապարակաւ իմացնել այն աշ – խատաւորներուն որոնք մերժում ստացած են կամ պիտի ստանան, երբ որ ար – ձանագրուին Հայ Գաղթ. կեդր. Ցանձնաժողովին, 15 ռիւ ժան կուժոն, ուր կը կազմուի նոր ցանկ մը այդպիսի պարագաներու, հիմ կազմելու համար նոր դիմումներու եւ ձեռնարկներու:

2.— Գործ կամ պաշտօն չունեցող հայ չբաւորներուն փոխանակ 100ոցի 20ոց ինքնութեան թուղթ տալու մասին Միացեալ Ցանձնաժողովին պատ – րաստած նոր յուշագիրը յանձնուած է ներքին գործերու նախարարին, մեզի բարեկամ փքանսացի բարձր անձնաւորութեան մը ձեռքով, եւ ինքնութեան հե – տաքրքրուած է:

Ահաւասիկ այդ խնդրագրին պատճէնը.—

« Ֆրանսայի հայ գաղութին կազմակերպուած մարմինները պատիւ ունին ձեր բարձր բարեացակամութեան ներկայացնելու կացութիւնը կարգ մը հայ գաղթականներու, որոնք անելանելի դժուարութեանց կը մատնուին իրենց ինքնութեան բարերուն վերանորոգման համար:

« Հարցը կը վերաբերի մեր հայրենակիցներէն անոնց որ, իբր գործ կամ պաշտօն չունեցող ճանչցուած կամ իրենց աշխատանքի իրաւունքէն զրկուած, պարտաւոր են իրենց ինքնութեան բարերուն համար 100 ֆրանկէնոց բարձրա – գոյն սակը վճարելու: Եւ սակայն, ասոնց ամենաստուար մեծամասնութիւնը զուրկ են ո եւ է միջոցէ, բնո են իրենց ծնողներուն կամ ազգականներուն, եւ շատերն ալ մեր ադճատանեամ մարմինները արձանագրուած են իբր նպաս – տընկալ: Անոնց մէջ կան ծերեր, հիւանդներ, անկարներ, որոնց կացութիւնը հարիւր անգամ աւելի ծանր է քան թէ իրենց ինքնութեան բարերուն համար ճուազագոյն սակը վճարող աշխատաւորներունը:

« Հայ գաղթականներու այս դասակարգին համար է որ կը համարձակինք բարձր բարեացակամութեանդ օրինութիւն մը խնդրել: Անշուշտ ամէնէն գործ – նական լուծումը այն պիտի ըլլար որ քաղաքետութիւնները չխուսրութեան վկայական տային այս տարաբախտներուն, ինքնութեան բարերը տուող նա – հանգապետութեանց մօտ գործածուելու համար: Բայց քաղաքետութիւնները գրեթէ միշտ կը մերժեն այդպիսի վկայական տալ օտարականներու: Մենք կը կարծենք թէ ձեր նախարարութեան կողմէ պարզ յանձնարարութիւն մը նա – հանգապետութեանց, որպէսզի բարեացակամութեամբ վարուին վերոյիշեալ պարագաներուն մէջ եւ նուազագոյն սակը կիրարկեն անոնց, բեթեւացում մը պիտի ըլլար գործունէութեան համար որոնց մասին կը դի – մենք ձեզ »:

ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՆ ՊԱՐԳԵՒՆԵՐԸ

Երեքշաբթի օր տեղի ունեցաւ ազգ. պարգեւախաղի 4րդ վիճակահանու – թիւնը: 2,500,000 ֆրանկի մեծ պարգեւը շահեցաւ 967,531 թիւը:

Հետեւեալ հինգ թիւերէն իւրաքանչիւրը շահեցան մէկ միլիոն ֆրանկ.— 400,689, 666,353, 619,751, 828,506, 162,867:

Հետեւեալ թիւերէն իւրաքանչիւրը շահեցաւ 500,000 ֆրանկ.— 001,179, 400,348, 889,322, 015,715, 487,024:

8,480 վերջացող թիւերը շահեցան 100,000 ֆրանկ:
3,948 վերջացող թիւերը շահեցան 50,000 ֆրանկ:
1,685 վերջացող թիւերը շահեցան 25,000 ֆրանկ:
0,645 վերջացող թիւերը շահեցան 25,000 ֆրանկ:
557 վերջացող թիւերը շահեցան 10,000 ֆրանկ:
20 վերջացող թիւերը շահեցան 1000 ֆրանկ:
5ով վերջացող թիւերը շահեցան 100ական ֆրանկ:

75 ՀՈԳԻ ՄԵՌԱՆ հմշաուքով եւ կոխտաուքով, Պահրէյնի մէջ (Իրանեան ծով): Լսելով թէ հարուստ վաճառական մը ոզոմութիւն պիտի բաշխէ իր հարսնիքին առթիւ, 2000 հոգի խուժեցին դուռները խորտակելով եւ բակին մէջ խռնուելով: Ջոհերուն մեծ մասը կիներ եւ մանուկներ են:

ԻՆՉՊԵՍ ՊԵՏՔ Է ՎԱՐՎԻ ՀԱՅ ԳՐՈՂԸ

— ·—

Ինչպես գիտենք, Հայկական Սփյուռքի հարցերով զբաղվող Համազգային կազմակերպությունը Հայաստանի Հանրապետության կառավարության հետ համագործակցության ոգով, ինչպես նաև Հայաստանի Գրողների միության հետ համատեղ, որոշել է հրավիրել Սփյուռքի գրողների համագումար։ Համագումարի նպատակն է քննարկել Սփյուռքի գրողի առջև ծառացած հրատապ խնդիրները, ինչպես նաև գրողների միջև կապերի ամրապնդման հարցերը։ Ինչպես հայտնի է, համագումարը տեղի կունենա հոկտեմբերի 12-ից 15-ը։

Ահա այդ առթիվ մեր թղթակցի հետ զրուցում է Համազգային կազմակերպության նախագահ Հրանտ Մատթեոսյանը։

— Ինչպե՞ս է ծնվել գաղափարը հրավիրել Սփյուռքի գրողների համագումար։

— Համագումարի գաղափարը ծնվել է Համազգային կազմակերպության ղեկավարության մեջ, երբ մենք ուսումնասիրում էինք Սփյուռքի հայ գրողների ստեղծագործական կյանքի որոշ հարցեր։ Մեզ հետաքրքրում էր, թե ինչպես է ապրում ու գործում Սփյուռքի գրողը, ինչ հարցեր են նրան հուզում, ինչ խնդիրներ են առաջ գալիս նրա ստեղծագործական աշխատանքի ընթացքում։ Մենք ուզում էինք ավելի սերտ կապեր հաստատել Սփյուռքի գրողների հետ, ավելի լավ ծանոթանալ նրանց ստեղծագործությանը։ Ուզում էինք նաև ավելի լավ ծանոթանալ Հայաստանի գրողների ստեղծագործությանը։ Այդ նպատակներով էլ մենք դիմեցինք Հայաստանի Գրողների միությանը, որը մեր առաջարկը ընդունեց։ Ապա դիմեցինք Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանը, որը նույնպես ընդունեց մեր առաջարկը։ Այսպիսով, համագումարը կազմակերպվում է Համազգային կազմակերպության, Հայաստանի Գրողների միության և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության համատեղ ջանքերով։

— Ինչպե՞ս եք պատկերացնում համագումարի ընթացքը։

— Համագումարը կտևի 4 օր։ Մենք հրավիրել ենք 30 գրողների, որոնք ներկայացնում են Սփյուռքի տարբեր գաղութները։ Ներկայացնում են Ամերիկան, Կանադան, Ֆրանսիան, Լիբանանը, Սիրիան, Հունաստանը, Իրանը, Եգիպտոսը, Իրաքը, Կիպրոսը, Եթովպիան, Հարավսլավիան, Ռումինիան, Բուլղարիան, Ավստրալիան, Նոր Զելանդիան, Արգենտինան, Ուրուգվայը, Բրազիլիան, Մեքսիկան, Վենեսուելան, Չիլին, Կուբան, Ֆրանսիան, Անգլիան, Գերմանիան, Շվեդիան, Դանիան, Նորվեգիան, Ֆինլանդիան, Շվեյցարիան, Իտալիան, Ավստրիան, Հունգարիան, Չեխոսլովակիան, Լեհաստանը, Ռումինիան, Բուլղարիան, Ալբանիան, Հարավսլավիան, Հունաստանը, Կիպրոսը, Սիրիան, Լիբանանը, Իրանը, Իրաքը, Եգիպտոսը, Եթովպիան, Հարավսլավիան, Ռումինիան, Բուլղարիան, Ալբան

ՆԿԱՐԱԳՈՏԱՉԻ ՀՈՒՇԱՏԵՏՐԸ

ԳՐԵՑ ՎԱՀԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Ես ինձ համար ոչ մի տեղ չեմ գտնում։ Ամեն ինչ ինձ թվում է անիմաստ, ձանձրալի, ոչ հետաքրքրական։ Ամեն ինչ ինձ հիշեցնում է նրան, ում ես այլևս երբեք չեմ տեսնելու։ Ամեն ինչ ինձ հիշեցնում է նրան, ում ես այլևս երբեք չեմ տեսնելու։

Ես ինձ համար ոչ մի տեղ չեմ գտնում։ Ամեն ինչ ինձ թվում է անիմաստ, ձանձրալի, ոչ հետաքրքրական։ Ամեն ինչ ինձ հիշեցնում է նրան, ում ես այլևս երբեք չեմ տեսնելու։ Ամեն ինչ ինձ հիշեցնում է նրան, ում ես այլևս երբեք չեմ տեսնելու։

Ես ինձ համար ոչ մի տեղ չեմ գտնում։ Ամեն ինչ ինձ թվում է անիմաստ, ձանձրալի, ոչ հետաքրքրական։ Ամեն ինչ ինձ հիշեցնում է նրան, ում ես այլևս երբեք չեմ տեսնելու։ Ամեն ինչ ինձ հիշեցնում է նրան, ում ես այլևս երբեք չեմ տեսնելու։

Ես ինձ համար ոչ մի տեղ չեմ գտնում։ Ամեն ինչ ինձ թվում է անիմաստ, ձանձրալի, ոչ հետաքրքրական։ Ամեն ինչ ինձ հիշեցնում է նրան, ում ես այլևս երբեք չեմ տեսնելու։ Ամեն ինչ ինձ հիշեցնում է նրան, ում ես այլևս երբեք չեմ տեսնելու։

Ես ինձ համար ոչ մի տեղ չեմ գտնում։ Ամեն ինչ ինձ թվում է անիմաստ, ձանձրալի, ոչ հետաքրքրական։ Ամեն ինչ ինձ հիշեցնում է նրան, ում ես այլևս երբեք չեմ տեսնելու։ Ամեն ինչ ինձ հիշեցնում է նրան, ում ես այլևս երբեք չեմ տեսնելու։

8.

Փարիզ եւ արուարձանները

Հ. Դ

ՓՐՈՓԱԿԱՆՏԻ Յանձնախումբի նիստը տեղի պիտի ունենայ այսօր Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, 32, Ave. des Gobelinsի սըրճարանի վերնայարկը:

Կը խօսի՝ընդ. ՍԱՀԱԿ ՏԷՐ ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ. Նիւթ՝ «Հայ հաղաքական կազմակերպութիւնները միևչեւ Հ. Ց. Դաշնակցութիւն»:

ԻՍԻ Լէ ՄՈՒԼԻՆՈՑի «Զաւարեան» կոմիտէի ժողովը այսօր Հինգշաբթի երեկոյ, ժամը 8.30ին, Ակումբին մէջ: Կը խօսի ընդ. ԱՐՇԱԿ ՋԱՄԱԼԵԱՆ:

Գաւառ

ՌՕՄԱՆԻ Անդրանիկ խումբի ընկերական ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ այսօր Հինգշաբթի երեկոյ, ժամը 8.45ին, ընկեր Զիլինկիրեանի բնակարանը: Կարեւոր օրակարգ: Ընկերներէն կը խնդրուի անդամատուրները միասին բերել:

ԼԻՈՆԻ Վարանդեան Կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները որ երեքշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին «Զարդարեան» Գրադարանը:

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԿՑԻՔ

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐի ԱՆԿԷՆի ՄԱՆԱՁԻՒՂի ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍԻՆ

Տեղի կ'ունենայ, կիրակի, 19 Մայիս, ժամը 3.30էն մինչեւ կէս գիշեր

Անկէն, Salle des Fêtesի մէջ

Հետաքրքիր անակնկալներ — ընաիր ճաշ — ժամն պիւֆէ Մուտք 10 ֆր.:

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՍՓՒՆԱՆԴԷՍԻՆ ՔՍԱՆԱՄԵԱԿԸ Չ. Ո. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՏՕՆԷ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ, ԱՅՍ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ին

Salle GAVEAUի ՄԷՋ — 45, Rue La Boëtie

ԿԸ ՆՎԱԳԱՒԷ ԳԼԽԱՊԵՏ ՌՈՒԲԷՆ ԹԱԴԷՈՍԵԱՆ (հայ բանակի սպաներէն)

ԿԸ ԽՕՍԻՆ ՀԱՅՐ ՍԱՀԱԿ ՏԷՐ-ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ, ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ ԵՒ ՀՐԱՆՏ ԱԿՈՆԱՑԵԱՆ

Դեղարուեստական բաժին՝

ՏԻԿԻՆ ԱՐՇԱԼՈՑՍ ՍԱՐԳԻՄԵԱՆ՝ արտասանութիւն: ընկ. ԵՐՈՒԱՆԴ ԴՐԻԳՈՐԵԱՆ՝ արտասանութիւն: ՕՐ. ՆԷԼԼԻ ԿՕԹԻՔ՝ թաւջութակ, Ա. մրցանակաւոր Փարիզի պետական երաժշտանոցէն: Փ. ՊԱՖԷՕ, haubois (թաւսրինգ), Օվերայէն: Ժ. ԺԻԼ՝ երգեհօն (orgue) Ա. մրցանակաւոր Փարիզի պետական երաժշտանոցէն: Ժ. ՄԱՐԻԿԵԱՆ՝ երգ:

Կը մասնակցի նաեւ Պ. Ա Ր Ա Յ Պ Ա Ր Թ Է Ի Ե Ա Ն

Նուագախումբ մը, բաղկացած Փարիզի պետական երաժշտանոցի Ա. մրցանակաւորներէն, կը նուագէ մահերգներ եւ հայ հոգեւոր երգեր:

Սրահին դռները կը բացուին ժամը 8.30ին: Նախսերու ժամնակցութեան համար 5 եւ 3 ֆրանք:

ՄԱՐՄԱՔՑԻԻ ՄԷՋ

Այս երկուշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 2·30ին Սալօն Մազընոյի շրջեղ սրահին մէջ **88 - 90 Rue d'Aubagne**

ԿԸ ԽՕՍԻՆ Պ. ՎԱՀԱՆ ԴՈՒՇՈՒՄԱՃԵԱՆ. ՏԻԿ. Ն. ՔԻՊԱՐԻԹՃԵԱՆ եւ ՀԱՅԿ ՍԷՐՊԷՆԿԻԼԵԱՆ

Դեղարուեստական բաժինն կը մասնակցին՝ Պ. Պ. ՏԷՐ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ, ՊԱՐՍՈՒՄԵԱՆ, ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆ, ՔԷՆՏԷՐԵԱՆ, ԳԱՍՏՀՃԵԱՆ և Չ. Ո. ՄԻՈՒԹԻՒՆԻ ԹԵԱՆ ՎԱՀԱԳՆԵԱՆ նուագախումբը

Կարգապահութեան կը հսկեն Հ. Մ. Ը. Մ.ի սկաուտները

"ՇԻՐԱԿ,, ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

26, Rue TRÉVISE, Paris (9) ՄԷԹՐՕ **Cadet.** ՀԵՌ. **Prov.: 38 - 63**

Médaille d'Or 1930

Ին չափս ամէն տարի այս տարի եւս ունինք ՁԱՏԿԱԿԱՆ ՀԱՄՈՎ ՀՈՏՈՎ ՁԷՕՐԷԿՆԵՐ
Միակ կեդրոնատեղին եւ ամենամեծ մթերանոցը Արեւելեան եւ արեւմտեան ընտիր նպարեղէններու:
Ստացած հոք պարսկական ՍԱՏՐի բրինձը: **Livraison à domicile**

Բացուած է Ա. ՓԱՆՈՍԵԱՆԻ ՀԱՅԿ. ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Téléphone TRUDAINE 19 - 41 **22, RUE BAUDIN - PARIS** (50 մէթր square Montholonէն դէպի rue Maubeuge) **Métro: CADET et POISSONNIÈRE**

Արեւելեան ամէն տեսակ նպարեղէններ, բվպելիներ եւ անուշեղէններ: Ասիական անարատ Թարմ սուրճ: Միայն մէկ այցելութիւն կը բաւէ գաղափար կազմել ապրանքների Թարմութեան եւ գիների անմրցելիութեան մասին:

Livraison à Domicile

թուին, այդ ծրագրին մէջ որոշուած նպատակին հասնելու համար, յանուն խաղաղութեան ամրապնդման:

3.— Նկատելով որ միջազգային յանձնառութեանց միակողմանի դիժումը կրնայ վտանգել բուն իսկ Ազգերու Դաշնակցութեան գոյութիւնը, իբրեւ հաստատութիւն մը որ պաշտօն ունի ապահովելու խաղաղութիւնը եւ կազմակերպելու ապահովութիւնը,

Խորհուրդը կ'որոշէ.—

Թէ այդպիսի դիժում մը պիտի հարկադրէ Ազգերու Դաշնակցութեան անդամները բոլոր նպատակայարմար միջոցները ձեռք առնել, ուխտի սահմանիներուն մէջ, երբ խնդիրը կը վերաբերի այնպիսի յանձնառութեանց որոնք կապ ունին ժողովուրդներու ապահովութեան եւ խաղաղութեան պահպանման հետ, Եւրոպայի մէջ:

Պաշտօն կը յանձնէ մասնաւոր յանձնախումբի մը, այս առթիւ առաջարկել տրամադրութիւններ որոնք աւելի ազդու պիտի դարձնեն Ազգերու Դաշնակցութեան ուխտը հաւաքական ապահովութեան կազմակերպութեան համար, եւ մասնաւորապէս ճշդել այն տնտեսական եւ սեղմաւորական միջոցները որ կրնան ձեռք առնուիլ, երբ, այսուհետեւ, Ազգերու Դաշնակցութեան անդամ կամ ոչ անդամ պետութիւն մը վտանգէ խաղաղութիւնը, միակողմանի դիժելով իր միջազգային պարտաւորութիւնները:

Բանաձեւին ընթերցումէն յետոյ, հաւանութիւն յայտնեցին Անգլիոյ եւ Իտալիոյ ներկայացուցիչները: Կարգ մը վերապահումներ յայտնեց Լեհաստանի ներկայացուցիչը: Վարանոտ ընթացք մը բռնեցին Սպանիա եւ Տանմարքա: Իսկ Չեխոսլովաքիոյ ներկայացուցիչը ջերմապէս պաշտպանեց բանաձեւը: Լեհերը ի վերջոյ տեղի տուին, մանաւանդ որ Պ. Լավալ Վարչապետ պիտի երթայ երկուշաբթի օր: Այս առթիւ Լավալ հաւաստիացուցին Պ. Լիթվինովի, Ֆրանքհեուսս դաշինքին առարգրութեան համար:

Թուրքիոյ ախտաժակն ալ բացուեցաւ

Գերմանիոյ վերաիմման առթիւ, հիմա որ Հունգարիոյ, Պուլկարիոյ եւ Աւստրիոյ վերաիմման խնդիրն ալ տեղւոյն վրայ դրուած է, Թուրքիա սրած է ախտաժակը: Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ Էնկիւրի պիտի օգտուի առիթէն, պահանջելով որ Ընդունի Լոզանի դաշնագրով հաստատուած սրգելքները եւ ինք իրաւունք ունենայ վերաիմելու Տարտանէլը, ինչպէս եւ աւելցնելու Զօրուխ, Խարբերէի եւ Պալոյ պահակատրքը: Իրազեկներ կը կարծեն որ եթէ Պուլկարիոյ վերաիմումը արտօնուի, պատճառ չկայ մերժելու Թուրքիոյ պահանջը: Անգլիոյ մէջ կը կարծեն թէ՝ նկատի առնելով օդանաւային ուժի զօրացումը, Տարտանէլի ապաղինման խնդիրը մեծապէս կորսնցուցած է իր արժէքը, քանի որ կարելի է մէկ ժամէն ական տեղադրել: Կը թուի թէ Անգլիա աւելի բարեացակամ դիրք պիտի բռնէ այս անգամ, երբ խնդիրը տեղւոյն վրայ գրուի:

Միւս կողմէ, կը ձանուցուի թէ արեւելեան Միջերկրականի դաշինք մը կնքելու համար խորհրդակցութիւններ կատարուած են Իտալիոյ, Յունաստանի եւ Թուրքիոյ միջեւ: Այս ծրագրին նախաձեռնութիւնը ստանձնած կը Իտալիա, բայց Թուրքիա դոհ չէր երեւար, առարկելով թէ Ռումանիա եւ Եուկոսլաւիա դուրս ձգուած են: Այժմ կը հաւատան թէ Իտալիա հաւանած է այդ երկու պետութեանց մասնակցութեան, պայմանաւ որ Պուլկարիա եւ Ալպանիա եւս միանան:

25,000 ախտական Լենինկրատի

«Նիւ Եորք Հերըլտ»ի Թղթակիցը կը հեռագրէ Մոսկուայէն, ապրիլ 16 Թուականով.— Ան նուազն 25,000 հոգի Սիպերիա կամ ուրիշ հեռաւոր շրջաններ աքսորուած են Լենինկրատէն, անցեալ ամսուան մաքրադրծումէն ի վեր: Այս կարաւաններուն մէջ կը գտնուին աքսորականներուն բնտանիքները: Կ'բսուի թէ բուն Թիւը շատ աւելի մեծ է: Խորհրդային մամուլը մարտ 19ին կը ծանուցանէր միայն 1074 երեւելիներու աքսորը, իսկ անկէ ի վեր լուռ կը մնայ:

ՁԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ մը կատարուեցաւ ընկերվարական կուսակցութեան Սէնի շրջանի կեդրոնին վրայ: Երկու կարեւոր անձեր ձերբակալուեցան իրբեւ գող:

Ամառնային եղանակի ձեր հագուստները կարող տալու համար դիմեցէք

ՊՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆԻ ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆԸ

31, Route de Choisy.

Ivry s)Seine. **Métro: Porte de CHOISY.**

Ֆրանսական եւ Անգլիական կերպասներու ճոխ մթերք:
Առաջնակարգ ձեւ: Ինամուած աշխատանք: Զափաւոր գին:

ԾԱԽՈՒ Է

ՄԵԿՆՈՒՄԻ պատճառով ծախու է խանութ մը Վալանսի մէջ: Կը գտնուի հայկական թաղին մօտ, ներկայիս իր յաճախորդները կը բաղկանան մաս-նաւորաբար Ֆրանսացիներէ, այնպէս որ գործառնութիւնը պիտի կրնայ պատկուի անմիջապէս:

Տեղեկութեանց համար դիմել՝ Ցառաջի վարչութեան:

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ CONSTANTINOPLE

Վ. ԹԻԹԻՆՃԵԱՆ

37, rue Trévise. Tél: Prov. 82-96. Métro: Cadet

Մասնաւոր կարագ իւղով պատրաստուած համեղ ՁԱՏԿԱԿԱՆ ՁԷՕՐԷԿՆԵՐ:
Զուտ խաղողէ պատրաստուած անարատ օղի ԼԻԹՐԸ 18 ՖՐԱՆՔ:
Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ առաջնակարգ նպարեղէններ **Livraison à domicile**

ԸՆԿԵՐ-ՀԱՄԱԿՈՒԱԿԱՆ ՀԱՒԱՔՈՒԹԻՒՆ ՁԱՏԿԻ ԱՌԹԻԻ

Կազմակերպուած Վիէնի Քրիստափոր եւ Մուրատ խումբերու կողմէ

Այս Շաբաթ իրիկուն, ժամը 8էն մինչեւ 12,

Հ. Ց. Դ.ի Ռաժաւ Ակումբին մէջ

Կը հրաւիրուին մեր բոլոր ընկերները եւ համակիրները

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Մեծ – Նոր գիւղի Հայր. Միութեան Լիոնի մասնաճիւղի վարչութիւնը իր ցաւակցութիւնները կը յայտնէ Այրի Տիկին Թագուհի Գեւոիկեանի, իր աղգականներուն եւ պարագաններուն՝ (Փարիզ, Լիոն, Գուլկարիա եւն.) Մեծ Նոր գիւղացի ԿԱՐԱԳԵՏ ԳԵՏԻԿ-ԵԱՆի գառնաղէտ մահուան առթիւ, որ տեղի ունեցաւ Վերսայլի հիւանդանոցին մէջ, յետ երկարատեւ հիւանդութեան:

ՍՏԻՊՂԱԲԱՐ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

ՍՏԻՊՂԱԲԱՐ ձեռք պիտի ելլէ խանութ մը Վալանսի մէջ, աւելի յարմար՝ հայ դեղագործի մը կամ հայախօս դեղագործի մը: Տեղեկութեանց համար դիմել Ցառաջի:

ՁԵՐ ԴՆՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ ՆԱՆՕՔ ՈՍԿԵՐԻՉ ԺԱՄԱԴՈՐ

ԿԱՐԱՊԵՏ ԷՍՄԷՐԵԱՆի ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Maison E. CHARLES

29, Rue Mathis **Paris (19)**

Métro: Crimée Autobus: AJ, AV, CP 52, CQ 50.

Ամէն տեսակ գրպանի, ճեւի, պատի ու գարդուրիչ ժամացոյցներ, գոհարեղէններ, մնակաձն ապամներ ՁԵՂՉՈՒԱՄ ԴԻՆԵՐՈՎ:

Նորոգութիւն ժամացոյցներու, շինուածքի եւ փոփոխութիւն գոհարեղէններու խիստ չափաւոր գիներով: ԿՐ ԳՆԵՆՔ ոսկեղէններ ու ծանկագին քարեր ամենաբարձր գիներով:

ՀԱՅ ՄԱՌՉԱՆՆԵՐՈՒ ՈՒԺԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

TRICOT KÉBABDJIANի ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

14, Rue de Tracy, Paris (2) ՄԷԹՐՕ՝ St. Denis

Articles de Saison

ԲԱՐՁՐ ՈՐԱԿ ԵՒ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԴԻՆ
ՆՄՈՇՇՆԵՐՈՒ ԱՌԱՔԻՄ ՁՐԱՆՔՈ
ՍՊԱՍՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ ԱՐԱԳ ՅԱՆՁՆՈՒՄ

Ձեր շահը կը պահանջէ գնել ուղղակի գործարանէն

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Կ'ՈՒԶՈՒԻ ԴԵՐՁԱԿի օգնական գործաւոր մը: Դիմել Պ. Մինասեանի, 80, Rue Rochechouart, մէթրօ՝ Anvers.

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԵԾ ԲԱՂՆԻՔ

Պատիւ ունինք ծանուցանելու որ այս երեքշաբթի (16 ապրիլ) *տեղի կ'ունենայ բացումը արեւելեան մեծ բաղնիքի մը*

50, Fbg. St. Martin, PARIS (Porte St. Martinի մօտ)

որ օժտուած է արդիական ամէն յարմարութիւններով: Հանգստատեւմ պայմաններ: Այցելուները պիտի գնահատեն տիրող մաքրութիւնը եւ մեծ առաւելութիւնները բաղդատմամբ ուրիշ բաղնիքներու: Համրդակցութեան բազմաթիւ միջոցներ: Դին՝ 6 ֆրանք, 10 տոմսակ՝ 50 ֆրանք:

Բացի՝ կանանց համար ամէն օր ժամը 8–20, բացի կիրակի եւ շաբաթ կէս օրէ վերջ: Այրերու համար շաբաթ կէսօրէ վերջ, կիրակի ժամը 8–23, իսկ միւս օրերը 20–23: Բաղնիքը գոց է երկուշաբթի օրերը:

«Փոխիւչա» կ'ըսէ թէ յարձակումը սարքուած էր Հրեղէն Աչքի կազմակերպութեան կողմէ:

ՀԱՅԻՆ ԴԻՆԸ երկու սու պիտի վեղչուի Ուազի նահանգին մէջ, ապրիլ 21էն սկսեալ:

ԳԱՑԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe. LYON

Le Gérant: H. STEPHAN

17, Rue Damesme, PARIS (13)

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

ՀԱՐԱՁ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Թրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ 19 ԱՊՐԻԼ VENDREDI 19 Avril 1935

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԺԱ ՏԱՐԻ - 11e Année N° 2784

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

... ԻՍԿ Ի՞ՆՉ ԿԸ ԲԱՆԻՆՔ ՄԵՆՔ

Երէկ պարզեցինք երեւանի էար լուրիւնը, ոչ թէ «զանգուածային» ներգաղթի, այլ սահմանափակ ձեռնարկի մը մասին, իբրեւ հրատապ խնդիր:

Արդ, այս կացութեան մէջ, մենք ալ չունի՞նք մեղքեր, իբրեւ Հայկական Արտասահման:

Ուրիշ խօսքով, կրնա՞նք եակատաքաց արդարացնել բոլոր իրաւասու խմբակցութիւնները եւ կազմակերպութիւնները վարած էաղաքականութիւնը:

Սիրտ չունինք գրաղելու գոյնզգոյն «Հայաստանասէր»ներու շռայլաբանութիւններով:

Դեռ անցեալ օր, ասոնց ամէնէն բթուն, եգիպտոսի ռամկավար օրկանը, կ'ողբար խմբագրական սիւնակէն.

— «... Եթէ չորս տարիէ ասդին բոլոր խօսուածներուն եւ գրուածներուն զօրձնական արդիւնքը մէկտեղենք եւ թուանշանի վերածենք, կ'ունենանք ճիշդ քան մը, որ մեր «ազգային արժանապատուութեան» համար չատ աւելի վիրաւորական է, քան «ժը Սիւի փաթթու»ի մը մէջ հրատարակուած յօդուած մը»: (Արեւ, 26 մարտ):

Իսկ Բարեգործականը, որ պաշտօնական հովանաւորն է ամբողջ շրխկումքին, իր ապրիլ 13ի գեկոյցին մէջ, թուելով իր ընծայած ազակցութեանց գումարները, ցաւով կը խոստովանէր թէ «ներգաղթի եւ բնակարանի փօնտի հանգանակութիւնը բաղդատմամբ գործին բացառիկ կարեւորութեան ցայսօր գոհացուցիչ արդիւնք մը չէ տուած»:

Եթէ Բարեգործականի դիւանը վարժուած ըլլար սեթեւեթները մէկդի դնելու եւ աւելի բաց խօսելու, կրնար առանց վերապահութեան խոստովանիլ թէ՝ արդիւնքը եղաւ պատկերազարդ խայտառակութիւն: Կատարեալ ֆիասքօ — ոչ իսկ 200,000 ֆրանք, երկու տարուան ընթացքին:

Բայց, մեր ըսելիքը այս չէր:

Կ'ուզէինք հաստատել թէ՝ Հայկական Արտասահմանը չունի որոշ գիծ եւ կազմակերպուած դիրք՝ այս կենսական հարցին, Ներգաղթի մասին:

Եւ այս՝ իբրեւ հետեւանք իր պաշտօնական մարմիններուն կամ իրաւասու կազմակերպութեանց վարանոտ, գլխիկոր եւ անկապ գործունէութեան:

Մէկ խօսքով, չունինք տիրական կերպարանք՝ երեւանի հանդէպ:

Ինչպէս ազերագիրներ կը ներկայացնենք հիւրընկալ պետութենց վարչութիւններուն, նոյն ձեւով ալ կը մատուցանենք մեր բարեխնա՞մ կառավարութեան:

Աչքի առջեւ բերէ՛ք ամէնէն զօրաւոր Միութեան, Բարեգործականի ձեռնարկներն ու գեկոյցները, եւ պիտի համոզուի՛ք առանց վերապահութեան:

Ի հարկին կարելի է ապացուցանել թէ՝ շատ աւելի գոհացած, պահանջկոտ կ'երեւանք այս կամ այն օտար կառավարութեան, քան երեւանի հանդէպ:

Ամբողջ եղածը՝ ազերագիր մատուցանելու ձեւակերպութիւն մըն է: Ընդհանրական նկուն հոգարանութիւն մը, որ ամէն քանէ առաջ արգահատելի տպաւորութիւն կը գործէ երեւանի մէջ:

Մանաւանդ երեւանի մէջ, ուր այնքան ծագկած է «իշխանաւոր»ի մեծամտութիւնը, հակառակ «ընկեր»ի եւ ընկերվարականի ցուցադրական ձեւերուն:

Ըսել չենք ուզեր թէ կոպիտ ազգարարութիւններ կամ բռնի կանչեր պէտք է արձակուին:

Ամէն առաջարկ եւ խնդրանք իրենց պաշտօնական բառագիտութիւնն ու կանոններն ունին:

Մեր մատնանշածը այն է որ՝ ձայներն ու ձեւերը չափազանց նուաստ են ժողովրդական բառով՝ «կամացուկ»:

Անոնք ոչ շեշտ ունին, ոչ գոյն, ոչ ալ, մանաւանդ, ազդու, լայնօրէն պատեհաբանուած բովանդակութիւն:

Ցետոյ, դիմումները կը կատարուին մասնակի.— Օր մը՝ Բարեգործականի ամբողջ կերպարանքով, պարտականութեան եւ իրաւունքի պայծառ եւ հասուն գիտակցութեամբ:

Շ.

Գերմանացիներու վրդովմունքը

»»»··«««

Աւելորդ է ըսել թէ պարսաւանքի բանաձեւին միաձայն քուէարկութիւնը մեծ վրդովում պատճառեց ամբողջ Գերմանիոյ մէջ, իբրեւ իր երեսին նետուած ձեռնոց մը: Այս պայմաններուն մէջ, անկարելի կը համարուի որ եւ է բանակցութիւն՝ Ազգերու Դաշնակցութեան վերաքաննելու համար: Թէեւ պաշտօնական շրջանակներու համար անակնկալ մը չէր այս եզրը, բայց հանրային կարծիքը խորապէս ազդուեցաւ, որովհետեւ մամուլի հրատարակութիւնները կը հետեւէր թէ դռնէ քանի մը պետութիւններ պիտի ընդդիմանան կամ ձեռնահաս պիտի մնան, կատրելով բանաձեւին բարոյական արժէքը:

Այժմ ամէնէն կարեւոր հարցը այն է թէ ի՛նչ դիրք պիտի բռնէ ՀԻՏԼԵՐԻ ՇԱՏԵՐ ԿՂ ԿԱՐԾԵՆ ԹԷ « ԱՌԱՋՆՈՐԴ»Ը ԱՄԲՈՂՋՈՒԹԵԱՄԲ ՁԵՂԵԱԼ ՊԻՏԻ ՀԱՐՁԱԿԻ ՎԵՐՍԱՑԱԼԻ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ: Ուրիշներ կ'ըսեն թէ ԵՏ ՊԻՏԻ ԿԱՆՁԼ ԼՈՆՏՈՆԻ, ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ՀՌՈՄԻ ԴԵՍՊԱՆՆԵՐԸ ԵՒ ՑԵՏՈՑ ՊԻՏԻ ՑԱՑՏԱՐԱՐԻ ԹԷ ԹՈՂՆ ԶՊԻՏԻ ՏԱՑ ՈՐ ԵՒ Է ՆՈՐ ԿԱՇԿԱՆԴՈՒՄ ԻՐ ՎԵՀԱՊԵՏԱԿԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ, մէջն ըլլալով Հռենոսի չբնանին ապազինումը: Ուրիշ զրոյցի մը համաձայն, Հիթլէր նոր հանրաքուէ մը պիտի տայ, գեր-մանիոյ ժողովուրդին հաւանութեան ենթարկելու համար պարտաւորիչ վճռութիւնը եւ արտաքին քաղաքականութեան խնդիրները, մէջն ըլլալով Ազգերու Դաշնակցութեան վերադառնալու հարցը:

Արտաքին նախարարութեան օրկանը կը խոստովանի թէ Գերմանիա կը դառնայ « ծանր անձկութեանց առջեւ»: Ամբողջ մամուլը ուժգնօրէն կը քննադատէ բանաձեւը եւ անոր քուէարկութեան եղանակը: Բոլորն ալ կը չեշտեն թէ Գերմանիա չպիտի ընդունի տրուած վճիռը, քանի որ մեծ պետութիւնները իրենք ինքնակոչ դատաւորներն եղան իրենց իսկ դատին: Այս առթիւ, Թեր-Թերը սուր սլաքներ կ'արձակեն բոլոր քուէարկող պետութեանց դէմ, լուռ-Թիւն պահելով Լեհաստանի մասին: Սակարանի օրկանը երեւան հանելով « Ժընեւի որոշումներուն տուութիւնը », դիտել կուտայ թէ Ա. Դ. Խորհուրդը անգամ մը եւս ինքզինքը պահակ հոչակեց Վերսայլի դաշնագրին: « Լօքալ Անցայկըբ» կը գրէ :— « Նորէն, պատմական պահու մը, Ազգերու Դաշնակ-

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ա. Դ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ ՄԻԱՁԱՅՆՈՒԹԵԱՄԲ ՔՈՒԷԱՐԿԵՑ ԳԵՐՄԱՆԻԱՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՂ ԲԱՆԱՁԵՒԸ

Թուրքիոյ ներկայացուցիչը առիթէն կ'օգտուի Տարտանելի վերազինուելը պահանջելու համար

ԿԱՐՄԻՐ ԼԻԹՎԻՆՈՎԻ ՁԵՌՄԱԿ ՁԱՌԸ

Ջորեքշաբթի օր, Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդը միաձայնութեամբ քուէարկեց այն բանաձեւը որով կը դատապարտուի դաշնագիրներու միակողմանի դժուարը եւ պատիժներ կը նախատեսուին յանցագիկային համար (բանաձեւը ամբողջութեամբ հրատարակած էինք երէկ): Բանաձեւը քուէարկեցին 13 պետութիւններ: Ձեռնպահ մնաց միայն Տանը – կեցին 13 պետութիւնց ներկայացուցիչները: Ձեռնպահութիւնը նկատի չառնելով, քուէարկու – թիւնը կը դառնայ միաձայն:

Այս եզբը, որ մեծ յաղթանակ մը կը համարուի Ֆրանսայի եւ մասնաւորապէս պ. Լաւալի համար, բնականաբար խոր դայրոյթ պատճառեց Գերմանիոյ մէջ, ինչպէս պիտի կարդաք քիչ յետոյ:

Ամփոփենք օրուան անցուդարձը:

Բանաձեւին ընթերցումէն յետոյ, կարեւոր ճառ մը խօսեցաւ պ. Լիթվինով, նշելով, Խորհրդային Միութեան արտաքին գործակալութեան, Ազգերու Դաշնակցութեան ծոցին մէջ, կատարեալ հաւասարութեան հիման վրայ: Սպանիոյ ներկայացուցիչը բացատրեց թէ թէեւ բանաձեւը չի համապատասխաներ իր բաղձանքներուն, բայց Սպանիա չի կրնար չքուէարկել զայն, քանի որ անոր մէջ կը չեշտուի թէ օրէնքը պէտք է ուրեմն ամբողջութեամբ ուժի մէջ կը մնայ: Մեքսիկայի ներկայացուցիչը յայտնեց թէ իր կառավարութիւնը պատրաստ է դործակցելու յանձնախումբի մը որուն պաշտօնը պիտի ըլլայ զօրացնել հաւաքական ապահովութեան կազմակերպումը: Արժանթինի ներկայացուցիչը յայտարարեց թէ իր կառավարութիւնը չէ կրցած լսել էնթեան քննել բանաձեւը, եւ կարդ մը վերապահումներ ըրաւ, բայց եւ այնպէս աւելցուց թէ պիտի քուէարկէ զայն: Չիլիի ներկայացուցիչը լսաւ թէ առանց վերապահութեան պիտի քուէարկէ բանաձեւը:

Կարգը եկած էր Տանցմարքայի պատուիրակին, որ յայտարարեց թէ իր կառավարութիւնը յօժարութեամբ կ'ընդունի բանաձեւին այն բոլոր մասերը որ կապ չունին Գերմանիոյ հետ: Իր կառավարութիւնը կը վախնայ որ բանաձեւին մէջ Գերմանիոյ մասին արձակուած վճիռը կը վտանգէ ապագայ բանակցութեանց յաջողութիւնը: Ուստի կ'առաջարկէ կարգ մը բարեփոխումներ մտցնել, որպէսզի կարենայ քուէարկել, հակառակ պարագային ձեռնպահ պիտի մնայ:

...Եւ յանկարծ Տարտանելի խնդիրը

Պ. Թեվֆիք Արաս, Թուրքիոյ պատուիրակը, պահ մը քաշուելով նախագահի սեղանէն, յանկարծ մէջտեղ դրաւ Տարտանելի ապառազինման խնդիրը, դաշնագիրներու պինուորական տրամադրութեանց փոփոխման առթիւ: Այս առթիւ բողոքեց Լոզանի դաշնագրով հաստատուած խարտեան դէմ, ըսելով թէ Թուրքիա մտքէն չանցըներ այսօր իսկ ըստ էութեան դնել խնդիրը: Եւ եզրակացուց — « Նեղուցներու պինուորական տրամադրութեանց խնդիրը չի կրնար ազդել անոնց ապատութեան համար հաստատուած կանոնին վրայ »:

ցութիւնը վրխպեցաւ իր պատասխանատուութեան մէջ: Նոր Գերմանիան տրամադիր չէ ընդունելու անարդարութիւնը եւ բռնութիւնը՝ իբրեւ հիմք միջազգային բանակցութեանց»: Իսկ «Պէրլիներ Թակեպլաթ» կ'ազդարարէ,— «Գերմանիա չի կրնար թոյլ տալ որ արատաւորուի իբրեւ դատապարտուած կալանաւոր մը: Ամէն պարագայի մէջ, Գերմանիա չի կրնար այդ վիճակով բանակցութեան մտնել միւս պետութեանց հետ »:

ՆՈՐ ԴԻՄՈՒՄՆԵՐ ՆԵՐԳԱՂԹԻ ՀԱՄԱՐ

ՍՌՒՐՈՒՈՑ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ՏԵՂԱՒՈՐՄԱՆ ԳՈՐԾԸ

Բարեգործականի կեդր. Վարչութեան դիւանէն առացանք հետեւեալ զեկոյցը, տպրիլ 17 թուականով.—

Միութեանս ժընեւի պատուիրակ պ. Լ. Թաշլեանի վերջին տեղեկագիրը կը հաղորդէ թէ Նանսէնեան Միջազգային Օփիսին վարչական խորհուրդը, իր ապրիլ ·Ըի նիստին մէջ, վերստին զբաղած է շարունակել այս մասին իր դիտումները փոխադրութեան հարցով եւ որոշած է շարունակել այս մասին իր դիմումները ժընեւի խորհրդային պատուիրակութեան:

Մեր պատուիրակը այդ պատուիրակութեան յանձնած է Հ. Բ. Ը. Միութեան եւ Հայ Գաղթ. կեդր. Յանձնաժողովին կազմէ ատորագրուած խնդրագիր մը, որով կրկին ուշագիր ուշադրութիւն կը հրաւիրուի զանազան երկիրներու փոխադրութիւնը դէպի Հայաստան: Այդ ուղղութեամբ թէ՛ Ազգերու Ընկ. Ընդհ. Քարտուղարութիւնը եւ թէ՛ Նանսէնեան Միջազգային Օփիսը խոստացած են շարունակել իրենց ձեռնարկները:

Նանսէնեան Օփիսին վարչական խորհուրդը իր վերոյիշեալ նիստին մէջ սկզբունքով ընդունած է մինչեւ ներկայ տարուան վերջը շարունակել Սուրիոյ անապաստան գաղթականներուն տեղաւորման գործը, Հալէպի եւ Պէյրութի մէջ մնացած վերջին «էէմփ»երուն փակումին հետեւանքով նոր թաղամասեր կառուցանելով:

Վարչ. խորհուրդը միանգամայն որոշած է օժանդակել Թուրքիոյ մէջ մնացած այն 1600 ռուսահպատակներուն որ արտաքսման հրամանագիր ստացած էին եւ որոնց վերջերս Թուրք կառավարութիւնը արտօնութիւն շնորհած է Թուրքիա մնալու, պայմանաւ որ Թուրք հպատակութիւնը ընդունին: Ասոնցմէ իբր 200ը Հայեր են, մեծ մասամբ Թուրքիա ծնած եւ ուստիք ալ Ռուսաստանէն եկած, որոնցմէ 10ին միայն կառավարութիւնը մերժած ըլլալով այդ բոլորութիւնը, ինչպէս ուրիշ 90 ռուսահպատակներու, Օփիսը պիտի օժանդակէ այս վերջիններուն այլուր փոխադրութեան:

⁂ Փարիզի հնչակեան կուսակցութեան կողմէ թէ՛ Ազգերու Ընկերութեան եւ թէ՛ Նանսէնեան Օփիսին հեռագրով բուռն բողոք մը ուղղուած ըլլալով, ժընեւի մէջ հայ գաղթականները անդրովկէացեան երկիրներ փոխադրելու մասին տրուած կարծեցեալ որոշման մը դէմ, այդ բողոքը ցաւալի տպաւորութիւն մը յառաջ բերած է, քանի որ ժընեւ սկիզբէն ի վեր հայ գաղթականներու համար երկու ձեռնարկ միայն հետապնդած է,— Հայերու փոխադրութիւնը Հայաստան եւ Սուրիոյ հայ գաղթականներուն տեղաւորումը երկրին մէջ, եւ անոնց մասին ուրիշ ո եւ է ծրագիր գոյութիւն չէ ունեցած:

Այս անակնկալ ելոյթին վրայ, անմիջապէս խօսք առաւ Սըր Ճօն Սայմըն, Անգլիոյ արտաքին նախարարը եւ յայտարարեց թէ բոլորովին վերապահ կը մնայ Թուրքիոյ պատուիրակին յարուցած հարցին առթիւ: Իտալիոյ ներկայացուցիչը ալ նոյն տեսակէտը յայտնեց: Ֆրանսայի ներկայացուցիչը, պ. Լաւալ ալ իր կարգին վրայ, դիտել տուաւ թէ Թրքական կառավարութիւնը բացորոշապէս դրած չէ հարցը, այլ բաղձանք յայտնած է որ իր երկիրն ալ օր մը օգտուի ապահովութեան հաւաքական դրութենէն որ պիտի հաստատուի Եւրոպայի այդ մասին մէջ: Պ. Լիթվինով եւս խօսք առնելով, ըսաւ թէ ինք որ եւ է դժուարութիւն չի տեսներ իրականացնելու « իր սիրելի բարեկամին », Թուրքիոյ պատուիրակին յայտնած բաղձանքը:

Կարգը եկած էր քուէարկութեան, երբ կրկին խօսք ուղեց Տանցմարքայի ներկայացուցիչը: Դիտել տալով թէ ժողովը լուռ թիւն կը պահէ իր առաջին

ԲԱՑԱՌԻԿ ՀԱՅ ՈՒՍԱՆՈՂԻՆ

— ·· —

Ծ. Կ. – Ուսումնական տարին սկսած է, եւ դուք ալ ուսանող էք։ Ուրեմն ձեզի կը հետաքրքրէ, թէ ինչպէս պէտք է ուսանիլ։ Ուսանիլ կը նշանակէ՝ ուսումնական նիւթերը ձեր մտքին մէջ մտցնել, ձեր մտքին մէջ ամրացնել։ Ուսանիլ կը նշանակէ՝ ձեր մտքին մէջ ունենալ ուսումնական նիւթերու մի մեծ պաշար

ՅԱՂՈՒԹԱՏԱՐԱՁ ՎԻՆԱԳՈՒՄ

»»·····«««

ՎՃՌՈՒՅ ԴԱՎ

Մեզանում դեռ կան մարդիկ, որոնք կարծում են, թե գինին միայն ուրախության ժամանակ է խմվում։ Ճիշտ չէ։ Գինին ոչ միայն ուրախության, այլև տխրության ժամանակ է խմվում։ Ինչպես ասում են՝ ուրախ ժամանակ գինին ուրախությունը կրկնապատկում է, իսկ տխուր ժամանակ՝ տխրությունը մեղմացնում։

Մի ուրիշն էլ ասում է.

— Ես գինի չեմ սիրում, որովհետև գինին գլխապտույտ է առաջացնում։

Ես էլ չեմ սիրում այն մարդկանց, որոնք գինին չեն սիրում, որովհետև գինին ոչ միայն գլխապտույտ չի առաջացնում, այլև ուրախություն է պատճառում։

Ես ինքս էլ գինի եմ սիրում, որովհետև գինին ինձ ուրախություն է պատճառում։ Ես ուրախ եմ, որ գինին ինձ ուրախություն է պատճառում։ Ես ուրախ եմ, որ գինին ուրախություն է պատճառում ինձ

Հ Յ. Դ.

ԼԻՈՆԻ վարադեան կոմիտէն ընդհ· ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին «Զարդարեան» Դրադարանը։

ԸՆԿԵՐ-ՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ՀԱԽԱՔՈՑՔ ՋԱՏԿԻ ԱՌԹԻԻ

Կազմակերպուած Վիէնի Քրիստափոր եւ Մուրատ խումբերու կողմէ

Այս Շաբաթ իրիկուն, ժամը 8էն մինչեւ 12,

Հ· Յ· Դ·ի Ռաժակ Ակումբին մէջ

Կը հրաւիրուին մեր բոլոր ընկերները եւ համակիրները

ԱՑՑ ԱՆՇԱՆՕԹ ՋԻՆՈՒՈՐԻՆ

Ֆրանսայի նախկին նախկին կամաւորներու Միութեան վարչութիւնը կը խնդրէ իր բոլոր անդամներէն, որ յառաջիկայ երկուշաբթի 22 ապրիլ, առաւօտեան ժամը 9ին, անպայման ներկայ գտնուին Մէթրօ ժորժ Ե· էլիին մօտ, մասնակցելու համար Զ· Ո· Միութեան կազմակերպած յաղթական կամարի այցի երթին։

Ֆրանսահայ Նախկին Կամաւորներու Միութեան Նախագահ

Հ· ՄԱՐՄԱՐԵԱՆ

Զ· Ո· Միութեան Փարիզի մասնաճիւղի վարչութիւնը կը խնդրէ իր ընկերներէն, համակիրներէն, ինչպէս նաեւ ազգային կազմակերպութիւններէն, մասնակցելու համար Անճռնօթ Ջինուորին այցի թափօրին, ներկայ գտնուիլ յառաջիկայ երկուշաբթի առաւօտեան ժամը 9ին, Մէթրօ ժորժ Ե· էլիին մօտ։

Վարչութիւն Զ· Ո· ՄԻՈՒԹԵԱՆ Փարիզի մասնաճիւղին

Վիէնի եռգկատի եւ շրջ· Հայր· Միութեան պարգեւաբաշխութիւնը յետաձգուած է Օգոստոսին։

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՍԳԱՀԱՆԴԷՍԻՆ ՔՍԱՆԱՄԵԱԿԸ Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՏՕՆԷ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ, ԱՅՍ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ին

Salle GAVEAUի ՄԷՋ — 45, Rue La Boëtie

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ Պ. ՌՈՒԲԷՆ ԹԱԴԷՈՍԵԱՆ

ԿԸ ԽՕՍԻՆ ՀԱՅՐ ՍԱՀԱԿ ՏԷՐ-ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ, ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ ԵՒ ՀՐԱՆՏ ԱԿՈՆԱՑԵԱՆ

Դ ե ղ ա ր ու ե ս տ ա կ ա ն բ ա ժ ի ն՝

ՏԻԿԻՆ ԱՐՇԱԼՈՑՍ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ՝ արտասանութիւն։ ԸՆԿ· ԵՐՈՒԱՆԴ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ՝ արտասանութիւն։ ՕՐ· ՆԷԼԼԻ ԿՕԹԻԼ՝ թաւջութակ, Ա· մրցանակաւոր Փարիզի պետական երաժշտանոցէն։ Փ· ՊԱՖԷՕ, Hautbois (թաւսրինգ), Օվերայէն։ Ժ· ԺԻԼ՝ երգեհոն (orgue) Ա· մրցանակաւոր Փարիզի պետական երաժշտանոցէն։ Ժ· ՄԱՐԻԿԵԱՆ՝ երգ։

Կը մասնակցի նաեւ Պ· Ա Ր Ա Ք Ս Ե Խ Ե Ա Ն

Նուագախումբ մը, բաղկացած Փարիզի պետական երաժշտանոցի Ա· մրցանակաւորներէն, կը նուագէ մահերգներ եւ հայ հոգեւոր երգեր։

Սրահին դռները կը բացուին ժամը ճիշդ 8.30ին։ Տախտերու ամրակցութեան համար 5 եւ 3 Ֆրանք։

ՄԱՐՄԷՑԻ ՄԷՋ

Այս երկուշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 2·30ին Սալօն Մազընոյի շէնքէ սրահին մէջ **88 - 90 Rue d'Aubagne**

ԿԸ ԽՕՍԻՆ Պ. **ՎԱՀԱՆ ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ**, ՏԻԿ. **Ն. ՔԻՊՐԻԹՃԵԱՆ** ԵՒ **ՀԱՅԿ ՍԷՐԷՆԿԻԼԷԱՆ**

Դեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին՝ Պ· Պ· ՏԷՐ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ, ՊԱՐՍՈՒՄԵԱՆ, ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆ, ՔԷՆՏԷՐԵԱՆ, ԳԱՍՏՀՃԵԱՆ և Զ· Ո· ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՎԱՀԱԳՆԵԱՆ նուագախումբը

Կարգապահութեան կը հսկեն Հ· Մ· Ը· Մ·ի սկաուտները

"ՇԻՐԱԿ,, ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

26, Rue TRÉVISE, Paris (9) ՄԷԹՐՕ Cadet. Հեռ· Prov.: 38 - 63

Ին չալէս ամէն տարի այս տարի եւս ունինք ԶԱՏԿԱԿԱՆ ՀԱՄՈՎ ՀՈՏՈՎ ԶԷՕՐԷԿՆԵՐ
Միակ կեդրոնատեղին եւ ամենամեծ մթերանոցը Արեւելեան եւ արեւմտեան ընտիր նպարեղէններու։
Ստացած ենք պարսկական ՍԱՏՐի բրինձը։ **Livraison à domicile**

Բացուած է Ա. ՓԱՆՈՍԵԱՆԻ ՀԱՅԿ. ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Téléphone TRUDAINE 19 - 41 22, RUE BAUDIN - PARIS (50 մէթր square Montholonէն դէպի rue Maubeuge) **Métro: CADET et POISSONNIÈRE**

Արեւելեան ամէն տեսակ նպարեղէններ, բժպելիներ եւ անուշեղէններ։ Ասիական անարատ Թարմ սուրճ։ Միայն մէկ այցելութիւն կը բաւէ գադափար կազմել ապրանքներու Թարմութեան եւ գիներու անմրցելիութեան մասին։

Livraison à Domicile

Ա· Հայկ Նագգաշեան, Պ· Վարչամ Մարգարեան (Պոլիս), Օր· Ֆրանսուհի Մարգարեան (Պոլիս), Տէր եւ Տիկին Նագգաշեան (Պոլիս), Տէր եւ Տիկին Նագգաշեան (Տրամա), Տէր եւ Տիկին Գուլնազարճեան (Պոլիս), Տիկին Ա· Եաղմաճեան, Այրի Տիկին Քէհրիպարեան, Տէր եւ Տիկին Քէհրիպարեան եւ զաւակունք, Օր· Ա· Քէհրիպարեան, Տէր եւ Տիկին Հ· Պալեան, Տէր եւ Տիկին Կ· Պալեան, Տէր եւ Տիկին Գ· Եալընըզեան սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց սիրելի կնոջ, քրոջ, քրոջակցկան, եւ աղգականուհիին՝

ՏԻԿԻՆ ԷԼԻԶ ՆԱԳԳԱՇԵԱՆԻ

(Ծնեալ Մարգարեան)

դառնակսկիծ մահը որ տեղի ունեցաւ Ապրիլ 16ին, 22 տարեկան հասակին։

Յուղարկաւորութիւնը տեղի կ'ունենայ, վաղը Շաբաթ, 20 Ապրիլ կէսօրէ վերջ, ժամը 1.30ին, St. Germain - en - Layeի եկեղեցիին մէջ, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի Nouveau Cimitière.

ՄԱՆՕԹ.— Շոգեկառք Սէն Լազարէն ժամը 12·51ին։

Մահազդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այն նկատել։

ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

ՀԱՑ ԱՐԻՆԵՐՈՒ ՄԱՐՍԷյԼԻ *ՄԵԾՆ ՏԻԳՐԱՆ* ԽՈՒՄԲԻ ԿՈՂՄԷ

Լիոն, վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.45ին, Գ· թաղապետարանի սրահը Տեմէին, այս կիրակի երեկոյ ժամը 8·45ին, Շ· Ք· Դ· ՏԱՆ մէջ։

Ս· Էթիէն, 22 Ապրիլ երկուշաբթի, կէս օրէ ետք ժամը ճիշդ 2.30ին սովորական սրահին մէջ։

12 պատկերներ սկաուտական - ազգային - գեղարուեստական։

ԿՐ ներկայացուի՝ *ԵՐԿՈՒ ՀՆԱԿԱՐԿԱՏՆԵՐԸ։*

Լրուտք՝ *4 եւ 3 Ֆրանք։*

ՉԵՐ ԳՆՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ ՄԱՆՕԹ ՈՍԿԵՐԻՉ ԹԱՄԱԴՈՐԴ

ԿԱՐԱՊԵՏ ԷՍՄԷՐԵԱՆԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Maison E. CHARLES

29, Rue Mathis — Paris (19)

Métro: Crimée — Autobus AJ, AV, CP 52, CQ 50.

Ամէն տեսակ գրպանի, թեւի, պատի ու զարդուցիչ ժամացոյցներ, գոհարեղէններ, մնակաձն սպասներ ՉԵՂՉՈՒՄՆ ԴԻՆԵՐՈՎ։

Նորոգութիւն ժամացոյցներու, շլնութիւն եւ փոփոխութիւն գոհարեղէններու խիստ չափաւոր գիներով։ ԿՐ ԳՆԵՆՔ ոսկեղէններ ու Թանկագին քարեր ամենաբարձր գիներով։

CAFÉ EL ATLAS

30, Rue des Ecoles եւ 16, Rue des Carmesի անկիւնը, Paris (5).

Tél. Odéon 53 - 55, Մէթրօ Maubert Mutualité·

Արեւելեան եւ Եւրոպական կերակուրներ։ Prix Fixe 8 եւ 10 Ֆր·։

Անարատ օդի եւ գանազան աղանդերներ։

ՔԱՆՈՒՆԻ ՅԱԿՈՒԲ, քամանչիստ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ եւ ուտի ՓԱՅԼԱԿ՝ կը նուագեն Արեւելեան եղանակներ ամէն իրիկուն ժ·ը 8 - 12։

Միմիայն Թրքական սուրճ 1 Ֆր. 50։

ՄԱՌՆԷՃԻՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Անգուզական Ցերմակեղէններ, Peau d'Ange, գոմպինէզոն, շապիկներ, վարտիքներ, շրմիգիէներ, շրմիգ Lacoste եւլն. եւլն.։

կը ծախենք մեմբրցելի գիներով։

LEMETTRE FRÈRES

Վաճառանիւթ «ELDAY», Մասնագէտ արտադրիչներ։

104, Rue Réaumur, Paris. Métro Sentier («Intransigeant»ի դիմաց)։

Ապսպրանքները կը դրկուին *contre remboursement*ով, եթէ կանխավճար մը տրուի։

Ամառնային եղանակի մեր հագուստներու կարելի տարու համար դիմացիկ

ՊՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆԻ ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆԸ

31, Route de Choisy.

Ivry s)Seine. — Métro: Porte de CHOISY.

Ֆրանսական եւ Անգլիական կերպասներու ճոխ մթերք։

Առաջնակարգ ձեւ։ — Ինամուած աշխատանք։ — Չափաւոր գին։

ԹԱԽՈՒ Է

ՄԵԿՆՈՒՄԻ պատճառով ծախու է խանութ մը Վալանսի մէջ։ Կը գտնուի հայկական թաղին մօտ, ներկայիս իր յաճախորդները կը բաղկանան մաս - նաւորաբար Ֆրանսացիներէ, այնպէս որ գործառնութիւնը պիտի կրկնա - պատկուի անմիջապէս։

Տեղեկութեանց համար դիմել՝ Ցառաջի վաչչութեան։

ՍՏԻՊՈՂԱԲԱՐ ԿԸ ԹԱԽՈՒԻ

ՍՏԻՊՈՂԱԲԱՐ ձեռքէ պիտի ելլէ խանութ մը Վալանսի մէջ, աւելի յարմար՝ հայ դեղագործի մը կամ հաւախօս դեղագործի մը։ Տեղեկութեանց համար դիմել Ցառաջի։

ԿԸ ԴՆԵՆՔ ամէն տեղէ աւելի բարձր գինով հին առարկաներ, ոսկի, արծաթ, գոհարեղէն, մէտալ, դրամներ եւ կոստումներ։ Կը ծախենք նաեւ Լօթըրի Նասիոնալի մէկ տասներորդ տոմսակներ։ Դիմել՝ **BANQUE — 58, Rue Lafayette· Paris.**

ՓՆՏՈՒԵՑՔ եւ ԿԱՐԴԱՑԷՔ երգիծաթերթ՝ «Մ Ե Ղ Ո Ւ» փարիզի եւ շրջանի Ցառաջի ցրուիչ Պ· Ա Ի Ե Տ Ի Սէն։

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe· LYON

Որքան 12 Ապրիլէն — Ապրիլ 18

Ներկայացումները ժ· 2.30ին եւ երեկոյները 8.30ին

ԵՐԿՈՒ ՄԵԾ ՖԻԼՄԵՐ

L'Oncle de Pékin

avec Armant Bernard & Ademia Aviateur

avec Noël Noël & Fernandèle.

Գիները 5ե 7 Ֆր. **Location gratuite.**

Ներկայ յայտարարութիւնը բերողին կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ՝ զեղչուած գինով։

Le Gérant: H. STEPHAN

17, Rue Damesme, PARIS (13)

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ CONSTANTINOPLE

Վ. ԹԻԹԻՆՃԵԱՆ

37, rue Trévise. Tél: Prov. 82-96. Métro: Cadet

Մանաւանդ կաթագ իւղով պատրաստուած համեղ ԶԱՏԿԱԿԱՆ ԶԷՕՐԷԿՆԵՐ։

Զուտ խաղողէ պատրաստուած անարատ օղի ԼԻԹՐԸ 18 ՖՐԱՆԿ։

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ առաջնակարգ նպարեղէններ **Livraison à domicile**

Raki "ERIVAN"

ԵՐԵՒԱՆ օղին, որ ճանչուած է իր առաջնակարգ յատկութեամբ, օղիներու մէջ ամէնէն նախընտրելի *մեծ վաճառանիշը* կը նեթկայացնէ։

ԵՐԵՒԱՆ օղին արտադրուած է *թորումով*, բնական *անիսոնի* խառնուրդով, եւ խաղողի հիւթով, երաշխաւորուած է քիմիական ամէն բաղադրութենէ զերծ ըլլալը։

Պահանջեցէք, փնտռեցէք ԵՐԵՒԱՆ օղին Մեծաքանակ գնումներու համար՝

Ադրեսատէր

S. A. GRANDES DISTILLERIES PEUREUX

48, Bld. des Vignes, Marseille

Tél. Colbert 58 - 10

նաեւ DISTILLERIE VIAL

18, Rue Fontaine, St. Denis (Seine)

Tél. Plaine 09 - 95

Լիոնի եւ շրջաններու ներկայացուցիչ

D. N. BAHADOURIAN

82, Rue Séigne. Lyon (Rhône)

Նիսի եւ շրջաններու գործակալ՝

M.M. H. Khatchadourian et Danielian

24, rue Assalit· Nice (A. M.)

Նպարավաճառատուն ՀԱԼԱՃԵԱՆ

7, Rue de Tracy. Tél: Louvre 28 - 23

Métro: St. Denis & Réaumur Sebastopol

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ Թարմ եւ առաջնակարգ նպարեղէններ։

Կարագ իւղով պատրաստուած համեղ հայկ. ԶԷՕՐԷԿՆԵՐ։

Անխարդախ եւ անարատ օղի։

Արագ սպասարկութիւն։ Livraison à Domicile

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԵԾ ԲԱՂՆԻՔ

Պատիւ ունինք ծանուցանելու որ այս երեքշաբթի (16 ապրիլ) տեղի կ'ունենայ բացումը արեւելեան մեծ բաղնիքի մը

50, Fbg. St. Martin, PARIS (Porte St. Martinի մօտ)

որ օժտուած է արդիական ամէն յարմարութիւններով։ Հանգստացէք պայմաններ։ Այցելուները պիտի գնահատեն սիրող մաքրութիւնը եւ մեծ առաւելութիւնները բաղդատմամբ ուրիշ բաղնիքներու։ Հաղորդակցութեան բազմաթիւ միջոցներ։ Գինն՝ 6 Ֆրանք, 10 տոմսակ՝ 50 Ֆրանք։

Բաց է՝ կանանց համար ամէն օր ժամը 8–20, բացի կիրակիէ եւ շաբաթ կէս օրէ վերջ։ Այրերու համար շաբաթ կէսօրէ վերջ, կիրակի ժամը 8–23, իսկ միւս օրերը 20–23։ Բաղնիքը գոց է երկուշաբթի օրերը։

Հայերու ժամադրավայրը

հոչակաւոր **ՖԼՕՐԻԱ**

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ — Հեռաձայն **Danton: 52-73**

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՀԱՐԱՉ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԵԽԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ	ԵՌԱՄՍԵԱՑ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ
20
ԱՊՐԻԼ
SAMEDI
20 Avril
1935

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԺԱ ՏԱՐԻ — 11e Année No. 2785

ՎԵՐՋԻՆ ԴԻՄՈՒՄՆԵՐԸ
ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԵՒ ՆՇԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

—o—

«ԲԱՐՁՐ ԵՒ ՇԻՏԱԿ ԲՌՆԵՑ�էՔ ՁԵՐ ԳԼՈՒԽՆԵՐԸ»

ՄՄԲ.— Մասնաւոր աղբիւրէ մը առացանք հետեւեալ մանրամասնութիւնները, ընկերները Մաթէոս Լէյլէկեանի եւ Նշան Սարգիսեանի մահապատիժի մեղմացման առթիւ կատարուած դիմումներու մասին :

Ինչպէս գրած էինք, նահանգապետութեան ունկնդրութիւնը տեղի ունեցաւ մարտ 27ին :

Նիւ Եորքի նահանգապետին կողմէ նշանակուած այդ ունկնդրութիւնը տրուած են նահանգապետը եւ իր իրաւագէտ խորհրդականը : Նախապէս կարգադրուած էր, որ պաշտպան փաստաբաններէն միայն մէկը կրնայ խօսիլ : Տասնեակ կոչ հազարաւոր խնդրագրկուներու կողմէ խօսած է Պ. Պէնճըն : Նիւ Եորքի դատախազութեան կողմէ խօսած է Պ. Պէնվէնկա : երկուքն ալ խնդրին մօտեցած են Ալպերնի վերին Դատարանի ունկնդրութիւն — փաստարկութեան օրը պարզած տեսակէտներուն համաձայն, միայն շատ աւելի ամփոփ կերպով : Ունկնդրութեան ներկայ եղած են նաեւ զանազան հաստատութիւններ ներկայացնող պատգամաւորութիւններ, որոնք պաշտպան փաստաբանին կողմէ ներկայացուած են նահանգապետին :

Երկու կողմերը լսելէ յետոյ՝ նահանգապետը իր մօտ կանչած է նախ փաստաբան Պէնճընը եւ յետոյ դատախազութեան ներկայացուցիչ Պէնվէնկան, որոնց հետ խորհրդակցած է 10 րոպէի չափ : Այս միջոցին ներկայ եղած է նաեւ նահանգապետի իրաւագէտ խորհրդականը :

Այս խորհրդակցութեան ընթացքին նահանգապետը ուզած է ունենալ հետեւեալ երկու հարցումներուն պատասխանները :—

1.— ՄԵՐ ԵՐԿՈՒ ԸՆԿԵՐՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆ ՏՈՒՈՂ ՄԱՐԴԻԿ Ո՞Ր ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԿԸ ՊԱՏԿԱՆԻՆ :

2.— ԻՇԽՊԷՍ ՊԷՏՔ Է ԲԱՑԱՏՐԵԼ ԱՅՆ ՀԱՄՈԶՈՒՄԸ, ԹԷ ԲՈԼՇԵՒԻԿ – ՆԵՐԸ ՈՒԶԱԾ ԵՆ ՍՊԱՆՆԵԼ ԿՈՒՍԱԿԻՑ ԿՐՕՆԱԿԱՆ ՄԸ :

Փաստաբան Պէնճըն յայտնած է, որ այս երկու կէտերու մասին յատուկ գրութիւն մը կը ներկայացուի նահանգապետին մինչեւ յառաջիկայ երկուշաբթի, ապրիլ 1 :

Նահանգապետը եւ իրաւագէտ խորհրդականը յայտնած են, որ շատ զբաղած ըլլալով չեն կրցած դեռ լաւ մը ծանօթանալ այս գործին : Ասիկա իմիջին ենթադրել կուտար թէ՝ պատիժի գործադրութեան համար նախապէս որոշուած թուականը պիտի յետաձգուի :

Ի նպաստ մահապարտներու ընդհանուր շարժում մը ծաւալած էր ամբողջ Ամերիկայի մէջ : Դիմումներու թիւը նահանգապետի մօտ տասնեակ հազարներու կը հասնէր : Դիմումներ կը կատարուէին ոչ միայն ամբողջ ամերիկահայ գաղութի բոլոր անկիւններէն եւ ժողովրդի բոլոր խաւերէն, այլեւ բազմաթիւ ականաւոր Ամերիկացիներէ : Ամերիկացի ծանօթ իրաւաբաններ, բարձրաստիճան կղերականներ, երեսփ. ժողովի եւ Ծերակոյտի անդամներ, մինչեւ իսկ նահանգապետներ մասնաւոր նամակներ գրած էին Նիւ Եորքի նահանգապետին, խնդրելով մեղմացնել պատիժը : Նոյն իմաստով Նիւ Եորքի նահանգապետին դիմում ըրած էին Նիւ Եորքի եղեռնագատ Ատեանի 12 երդուեալներէն (ձիւրըր)ներ : Ասոնց գրութիւնները նահանգապետին յանձնած էր փաստաբան Պէնճըն :

Վերջին անգամ այցելութեան գացինք մեր յուշտ պաշտելի ընկերներուն : Մեր տխուր դէմքին ու ընկճուած տրամադրութիւնը տեսնելով՝ երկուքը միասին դարձան մեզ եւ ըսին.

— «ԲԱՐՁՐ ԵՒ ՇԻՏԱԿ ԲՌՆԵՑ�էՔ ՁԵՐ ԳԼՈՒԽՆԵՐԸ» :

— « ՄԵՆՔ ՄԵՐ ԽՂՃԻՆ ԱՌՋԵՒ ԱՐԴԱՐ ԵՆՔ : ԹԼԵՒ ԴԱՒԵՐՈՒ ՁՈՀ , ԲԱՑԱ ՍԻՐՈՎ ՊԻՏԻ ԴԻՄԱԳՐԱՒԵՆՔ ՄԱՀԸ : ՄԵԶ ՄԻ՛ ՄՏԱԾՔ : ՄԵՐ ՄԻԱԿ ԽՆԱՄՔՈՐ ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆ : ԱՄՈ՛Ր ՊԱՀԵՑՔ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ, ՈՐՈՎՀԵՏԵՒ ԱՆ Է ՄԵՐ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ ՑՈՑՍԸ : Ո՛Չ ՄԷԿ ՔԱՑԱՀ, ՈՐ ԿՐՆԱՑ ՇԱՌԵԼ ՄԵՐ ՀԱԿԱՌԱԿՈՐԴՆԵՐՈՒՆ ՍԱՏԻԱՆՔՆԵՐՈՒՆ : ԵԹԷ ՄԵՐ ՆԵՐՔԻՆ ՄԵՆՔ ՒՕՍԻՆՔ ԻՐԵՆՑ :*

ՄԵՆՔ ԵՐԱՒՏԱՊԱՏ ԵՆՔ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐՆԵՐՈՒՆ՝ ՄԵՁԻ ՀԱՒԱՏԱԼ ՅՈՑՑ ՏՐՈՒԱԾ ՁԵՐՄ ՎԵՐԱԲԵՐՈՒՄԻՆ ՀԱՄԱՐ : ՄԵԶԻ ՍԻՐՈՂ ԸՆԿԵՐՆԵՐԷՆ ԿՂ ՄՆԴՐԵՆՔ ՄՆԱԼ ԱՄՈՒՐ ԵՒ ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆԻ ՎԱՃԵԼ ԿԵՑՈՒՄՈՎ :

ԵԹԷ ԱՊՐԻԼ 11ԻՆ ՄԱՀԱՎՃԻՒԸ ԳՈՐԾԱԴՐՈՒԻ ՄԵԶԻ ԴԷՄ, ԿՂ ԽՆԴՐԵՆՔ ԹԱՂԵԼԷ ԱՒԱԶ ՎԵՐՋԻՆ ԱՆԳԱՄՆ ԸԼԼԱԼՈՎ ՄԵՐ ԴԻԱԿՆԵՐԸ ՏԱՆԻԼ ՄԵՐ ՏՈՒՆԸ՝ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԱԿՈՒՄԲԸ, ԹԱՂԵԼ ՄԵԶ ԵՐԿՈՒԻՍ ՄԻԵՒՆՈՅՆ ԳԵՐԵԶՄԱՆԻՆ ՄԷՋ ԵԻ ՄԵՐ ԴԻԱԿՆԵՐԸ ՊԱՏԱՆԵԼ ԵՒԱԳՈՑ – ՆՈՎ. » :

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՀՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅ ԳԱՂՈՒԹԻՆ ՄԷՋ

Նիւ Եորքէն հասած անհատական նամակէ մը կը քաղենք հետեւեալ տեղեկութիւնները (10 ապրիլ) :—

Ապրիլ 9ին, կէսօրէ վերջ, ժամը 1ին, Նիւ Եորքի նահանգապետը պաշտօնապէս յայտնեց թէ ընկերներ Լէյլէկեանի եւ Սարգիսեանի մահապատիժը վերածուած է ցկեանս բանտարկութեան : Տեղական մամուլը անմիջապէս հաղորդեց լուրը :

Այս կարգադրութիւնը մեծ սփոփանք եւ գոհունակութիւն պատճառեց ամբողջ գաղութին մէջ : Ամէն մարդ կը շտապէր լուրը հաղորդել բարեկամի մը, ցամաքով կամ հեռագրով : Իրիկուան դէմ ժողովուրդը կը խուժէր Դաշնակցութեան Ակումբը : երիտասարդները տուները խնկած ծանօթներ կը հաւաքէին՝ խնջոյք սարքելու համար : Մինչեւ գիշերը ուշ ատեն խրախճանքներ կատարուեցան ակումբներու եւ տուներու մէջ :

ՅԱՌԱՋԻ վաղուան թիւը

ՅԱՏԿԱՑՈՒԱԾ է ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՍԱՐՍԱՓՆԵՐՈՒ ՑԻՇԱՏԱԿԻՆ : ՔԱՆԱՄԵԱԿԻ ԱՌԹԻԻ ՄՏԱԴՐԱԾ ԵՆՔ ԱՌԱՆՁԻՆ ՀԱՏՈՐ ՄԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿԵԼ, ՈՒՍՏԻ ԱՑՍ ԹԻՒԸ ՊԻՏԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ԾԱԽԱԼՈՎ :

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱՍՈՐԻՆԵՐԸ ՍՈՒՐԻԱ ՊԻՏԻ ՏԵՂԱՒՈՐՈՒԻՆ

—o—

Ֆրանսա հաւանութիւն տուած է

ԲՈՒՐՔԻԱ ՊԱՅՄԱՆ ԿԸ ԴՆԷ ՈՐ ՍԱՀՄԱՆԷՆ 50 ՔԻԼ. ՀԵՌՈՒ ԲՆԱԿԻՆ

«Թայմս»ի թղթակիցը կը հեռագրէ Ժընեւէն, ապրիլ 17 թուականով.—

Իրաքի Ասորիներու տեղաւորման տեղեկագիրը, Պ. Մաասբիակ, այսօր հաղորդեց Ա. Դ. Ազգերուն թէ մասնաւոր յանձնախումբը անյարմար դատած է այդ գաղթականները անգլիական Միջագետքի մէջ տեղաւորելու առաջարկը : Տեղեկագիրը կ'աւելցնէ թէ Ֆրանսական կառավարութիւնը նպաստաւոր ընդունելութիւն ըրած է զանոնք Սուրիոյ մէջ տեղաւորելու թելադրութեան : Արդէն Իրաքէն մօտ մը Ասորիներ տեղաւորուած են Սուրիոյ մէջ : Տեղեկագրին համաձայն, կարելի է Սուրիոյ Ասորիներու ներկայ գաղութը 2200 անձէն բարձրացնել 6500ի : կառաւրուած քննութիւնները, որոնք պիտի տեւեն մինչեւ յունիս, անկասկած աւելի լայն պատեհութիւններ պիտի ընծայեն այն Ասորիներուն որ կ'ուզեն հեռանալ Իրաքէն : կարելի կը համարուի տեղաւորել մինչեւ 16,000 Ասորիներ : Սակայն Ֆրանսական կառավարութիւնը կ'ուզէ որ Ազգերու Դաշնակցութիւնը ապահովութիւն տայ թէ նոր բնակավայրերու Ֆրանսական կամ տեղական եմիւտացոյցին վրայ, այս տեղաւորման հետեւանքով եւ թէ գումար մը պիտի տրամադրուի : Ասոր վրայ, տեղեկագրերը արտօնեն Ազգ. Դաշնակցութեան տրամադրելի գումարէն : Այս կերպով յատկացուած գումարը պիտի հասնի 110.000 ղ. ֆրանքի :

Իրաքի ներկայացուցիչը խոստացաւ ամէն բան ընել Ասորիներու փոխադրութիւնը դիւրացնելու համար եւ չնորհակալութիւն յայտնեց Ֆրանսայի յօժարութեան համար :

Սըր Ճօն Սայմըն, Անգլիոյ արտաքին նախարարը, ցաւ յայտնեց որ արդիւնքի մը չէ յանգած Ասորիները բրիտանական կուլնա տեղաւորելու առաջարկը : Եւ որովհետեւ հարցին ոչ կարեւորութիւնը, ոչ ալ սիրողութիւնը նուազած չեն Ա. Դ. Ազգերուն ներկայացուելէ ի վեր, անչուշտ բոլորն ալ չհոգհակալ պիտի ըլլան Ֆրանսական կառավարութեան, որ, հակառակ տեղական դժուարութեանց, յօժարութիւն կը յայտնէ իր կարելին ընել, օգնելու համար Ազգերու Դաշնակցութեան :

Պ. Թէվֆիք Ռաս, Ա. Դ. Ազգերուն նախագահը, խօսք առնելով իրեւ Թուրքիոյ ներկայացուցիչը, դիտել տուաւ թէ Իրաքի եւ ըրացի երկիրներու չհոգը կը պահանջէ որ Ասորիներու Սուրիա տեղաւորումը կատարուի այդ երկիրներու սահմանագլուխներէն առ նուազն 100 քիլոմէթր հեռու եւ թէ, ամէն պարագայի մէջ, վերջնական վայրը պէտք չէ պակաս ըլլայ 50 քիլոմէթր հեռաւորութենէն :

Ֆրանսայի պատուիրակին հաւանութենէն յետոյ, Ազգերուը ընդունեցաւ յանձնախումբին տեղեկագիրը եւ այս հարցով փակուեցաւ Ա. Դ. խորհուրդին արտակարգ նստաշրջանը :

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ՈՒԺԳՆՕՐԷՆ ԲՈՂՈՔԵՑ
Անգլիոյ եւ Իտալիոյ քանած դիմումին դէմ

—o—

ԱՆՇԱՄԲԵՐ ԿԸ ՍՊԱՍՈՒԻ ԱՏՈԼՑ ՀԻՒԼԷՐԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԻՆ

Գերմանական կառավարութիւնը բողոքեց Անգլիոյ եւ Իտալիոյ բանած դիմումին դէմ՝ թէ Սթրէզայի եւ թէ Ժընեւի մէջ : Պերլինի բրիտանական դեսպանը ապրիլ 17ին Գերմանիոյ արտաքին գործերու պաշտօնատունը հրաւիրուած եւ նախարարութեան խորհրդականը, Ֆօն Պիւլով, բերանացի ուժգնօրէն բողոքեց անգլիական կառավարութեան բանած դիմումին դէմ : Անգլիական և իտալական դեսպանները արդէն ներկայացած էին նախարարութեան պաշտօնապէս հաղորդելու համար Սթրէզայի վեհաժողովի որոշումները՝ Լոքառնոյի դաշինքին արտաքին գործերու և առաջ իսկ Անգլիոյ եւ Իտալիոյ վրայ ինկած պարտաւորութեանց մասին : Գերմանական կառավարութեան ներկայացուցիչները ճշդիւ լուսաբանութիւններ պահանջեցին այդ մասին, մանաւանդ պատճառները հասկնալու համար թէ երկու կառավարութիւնները իրենք զիրենք կապուած կը նկատե՞ն Լոքառնոյի յանձնառութենէն, թէ Ֆրանսական եւ թէ գերմանական յարձակման մը պարագային : Կ'ըսուի թէ երկու դեսպանները պատասխանած են համաձայն Սթրէզայի զեկոյցին ոգիին :

Նոր տեղեկութեանց համաձայն, գերմանական բողոքը յայտնուած է զինադադարական խօսակցութեան մը սահմանին մէջ : Գերմանական կառավարութիւնը առ այժմ բացարձակ լուռութիւն կը պահէ այն բանաձեւի մասին որ քուէարկուեցաւ Ժընեւի մէջ եւ որ կը զատապարտէ Գերմանիոյ ընթացքը : Միւս կողմէ կը հաւատանն թէ անգլիական դեսպանը արտաքին պաշտօնատուն կանչուած չէ, այլ ինք ունկնդրութիւն խնդրած է, պաշտօնապէս հաղորդելու համար Սթրէզայի մէջ արուած որոշումները : Այդ ունկնդրութեան ընթացքին, Ֆօն Պիւլով դառն յուսախաբութիւն յայտնած է, Անգլիոյ եւ Իտալիոյ բանած դիրքին առթիւ : Իտալական դեսպանին ունկնդրութեան առեն ալ, Ֆօն Պիւլով դառն խորհրդածութիւններ ըրած է Գերմանիոյ կրած յուսախաբութեան մասին :

Այսպէս կամ այնպէս, տակաւին անորոշ է Գերմանիոյ պաշտօնական դիրքը, բայց ժամէ ժամ կը սպասուի Հիթլէրի որոշման : « Առաջնորդը առջի օր երկար խորհրդակցութիւններ կատարեց Միւնիխի մէջ : Կ'ըսուի թէ խորհրդակցութեանց մասնակցած է նաեւ պատերազմական նախարարը :

** Գերմանական կառավարութիւնը հրատարակեց իր որոշումները, պիւտճէտի մասին, համաձայն մարտ 16ի հրամանագրին : Բանակին մէջ մտնելու համար պայման է ըլլալ քաջառոյք եւ առողջ : Բժշկական քննութեանց համաձայն, նորագիր վնասուրները կը բաժնուին տասը դասի :

** Պատերազմական նախարարը որոշեց « Գերմանիոյ օդանաւային բանակին օրը » հռչակել ապրիլ 21ը, որ տարեդարձն է մեծ օդանաւորդ պատուն Բիխթոֆէնի մահուան : Այս օրը առաջին անգամ պիտի տօնուի Զաակի կիրակին, մեծ հանդիսութիւններով :

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԿՆՔԱՀԱՅՑ ԿՈՂ ՓՆՏՈՒՆ

—o—

Սովորութիւն էր, հայ գիւղերու մէջ, Զատկական այս տօներուն, խաչ տալու համար մանուկներուն ձեռքը թաղման թափօրին, նուիրատուու – թիւններ կ'ընէին եկեղեցիին : Մէկը հինգ չափ ցորեն կը նուիրէր, ուրիշ մը երկու չափ արդար իւղ, երրորդ մը երկու ոչխար, վերջապէս ուրիշ մըն ալ դրամ կուտար :

Այսօրուան նուէր՝ որպէսզի գիւղացին հրնուի, տեսնելով իր երախային ձեռքին մէջ փալփլուն խաչ մը կամ որ եւէ «մասունք» :

Կնքահայր կը կոչուէին այս երախաները :

×

Հիմա, Զատկական այս տօներուն, նոր կնքահայրեր կը փնտռէ նոյն գիւղացին :

Քալամաքամայի Հայ կարմիր խաչի մասնաճիւղի վարչութիւնը, վերջերս, կոչ մը ղրկած էր մեզի՝ խնդրելով որ բարեսէր ու բարեկեցիկ Հայեր, մեր գաղութէն, առնձնեն հանի մը երախաներու դպրոցական ծախքերը :

Կը ճանչնամ Քալամաքամայի Հայ կարմիր խաչի մասնաճիւղին վարչութեան անդամուհիները, — փոքրիկ դողցիներուն մէջ, ծառերու շուրջին տակ, «բար – բարիկ » կը խաղային դեռ երէկ, կամ «փռան – փուշ »ի ասաց – ուածքները կ'ընէին իրարու : Հիմա մեծցեր են անոնք, «մեծ ցաւերու տիրացեր», եւ ահա այսպէս երէկուան փոքրիկ խաղուորները խորհեր են նաեւ դպրոց շինել իրենց յաջորդներուն համար :

Հիմա փոխուեր է իրենց խաղը, — երէկ «հայրիկ – մայրիկ » կը խաղային, տուն ու ջաղացք կը շինէին՝ մանկուհական աւծնութիւրութեամբ մը : Այսօր դպրոց են բացեր, երախաներու դաստիարակութեան հոգն են ըստանձներ՝ գիտակից նուիրումով մը :

Իրենց ուժերէն վեր է անշուշտ ըստանձնել բոլոր երախաներուն նիւթական հոգերը : Քալամաքային Ռոստոմեան վարժարանը ունի սաներ եւ սանուհիներ, որոնց հայրերը անկարող են վճարել իրենց թոշակները : «Այս պատճառաւ ակամայ պիտի պարտաւորուին զրկել իրենց փոքրիկները», կը գրեն խնչուհիները : Ուստի կը խնդրեն, որ Ֆրանսայի հայ գաղութէն մեծ կամ փոքր նպաստներ կամ անձնուէր երիտասարդներ սան մը կամ սանուհի մը դրեզրեն :

Տնտեսական տագնապը, աշխատանքային հոգերը անստոյգ կացութեան մը մատնած են մեր հայրենակիցները, այստեղ, Ֆրանսայի մէջ : Եւ այս կրնչը հետեւանք չատացաւ դժբախտաբար :

Սակայն գիտենք կատաճ, որ մէկ ֆրանկը եօթը տրախմի կ'արժէ Յունաստանի մէջ : Եւ ամէն երիտասարդ կրնայ **50** ֆրանկով ապահովել երախայի մը տարեկան թոշակը : Մեծ բան մը չէ պահանջուածը : Այլ սակայն մեծ է երեւոյթը ամէն երիտասարդի համար, երբ 50 ֆրանկով սան մը կամ սանուհի մը կ'ուղեզրէ Յունաստանի մէկ անկիւնը, ուր այդ փոքրիկը ամէն օր պիտի յիշէ իր բարերարին անունը : Անոր որ Հայոց այբուբենը սորվեցուց իրեն :

Կնքահայր կը փնտռուի, եւ այս կնքահայրութիւնը աւելի փառաւոր գործ մըն է քան նուիրատուութիւնը, որ կ'ըլլար երբեմն ժամուն կոչնակը հնչեցնելու համար առաջին անգամ կամ խաչ բռնելու համար թափօրի մը մէջ :

ԱՐԱԶ

Իրաւագէտ Գ. Սթամպուլեանի եղերական վախը

Ցաւով կ'իմանանք թէ երիտասարդ եւ տաղանդաւոր իրաւագէտ մը, Գէորգ Սթամպուլեան (պատկեր Տիկին Սթամպուլեանի), դժբախտ է ընթանալ չարժի արկածի մը, Իվրի – ան – Մոնթմանեըի մէջ (Տիժոն) : Հինգշաբթի օր հեծեղ ինքնաշարժ մը սուրալ դէպի Լիոն, երբ աջ – ձախ տատանելէ յետոյ դէպ դարմանեցաւ ծառի մը : Վարիչն էր նոյնինքն Գ. Սթամպուլեան, որ մահացաւ վէրքեր տացած էր : Անմիջապէս մօտակայ հիւրանոց մը փոխադրուեցաւ, բայց կարելի չեղաւ փրկել : Իրեն կ'ընկերանար մանկամարդ կին մը, որ թէեւ թեւապէս վիրաւորուեցաւ :

Տեղական թերթերը համակրանքով կը խօսին երիտասարդ իրաւագէտի մասին, որ Ֆրանսական հպատակ էր եւ պահեստի տեղակալ՝ զօրքային հետեւակազօրքին մէջ : Վարած է չատ կարեւոր դատեր, փարիզի մէջ : Եղած է առաջին քարտուղար վճռաբեկ ատեանի եւ փաստաբաններու միութեան : Ֆրանսերէնի թարգմանած է խորհրդային միութեան քաղաքային օրէնսդրքը : Զատկին էր հանդուցեալ Յակոբ Սթամպուլեանի (Ասրուշան) :

Ֆրանսահայ բանակագրութիւններ

Քաղաքական չրջանակներու մէջ նոյնքան անհամբերութեամբ կը սպասուի Ֆրանքեւուս բանակցութեանց ելքին : Նախարարական խորհուրդը երկար ատեն քննեց մշակուած ծրագիրը, որուն գլխաւոր տրամադրութիւնները չայնորէն քննեց մշակուած ծրագիրը, որուն գլխաւոր տրամադրութիւնները դաղտնի կը պահուին : Մեծ կարեւորութիւն կը տրուի Պ. Պ. Լաւալի եւ Լիթվինովի վերջին խօսակցութեան, որ տեղի ունեցաւ Ժընեւի մէջ եւ որ տեւեց ամբողջ երեք ժամ : Գալով Մոսկուայի (եւ Վարչաւայի) ճամբորդութեան, հաւանաբար տեղի պիտի ունենայ մայիսի առաջին չաբթուն :

Միեւնոյն առեն բանակցութիւններ կը կատարուին Ռ. Միւթեան եւ Զեխոսլովաքիոյ մէջնէ : Համաձայնութիւնը պատրաստ է արդէն (փոխադարձ աջակցութեան), իսկ առարկրութիւնը տեղի պիտի ունենայ Մոսկուայի մէջ, յառաջիկայ յունիսին :

Զրոյցի մը համաձայն, Թօտերա տեսակցութիւն մը տեղի պիտի ունենայ Հռոմի մէջ, Պ. Պ. Մուսոլինիի եւ Լիթվինովի միջեւ :

Խորհրդային մամուլը դոհունակութիւն յայտնելով հանդերձ Ժընեւի մէջ քուէարկուած բանաձեւի մասին, անհրաժեշտ կը դտնէ փոխադարձ օդնութեան դաշինքներու կնքումը, այլապէս անկարելի կը տեսէ եւրոպայի խաղաղութեան ապահովումը : Թէեւ Անգլիա եւ Լեհաստան եւս քուէարկեցին Ժընեւի բանաձեւը, բայց խորհրդային մամուլը միշտ վերապահ է մասնաւորապէս Լեհաստանի հանդէպ :

Պուլկարիոյ դաւիճը հրաժարեցաւ

—o—

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԾԱՆՐ ԿԸ ՀԱՄԱՐՈՒԻ

Պուլկարական դահլիճը, որ կը դտնուի Զօֆ. Զլատեւի նախագահութեան տակ, առջի օր ձերբակալել եւ Պուլկող աքսորել տուած էր երկու նախկին վարչապետներ, Ցանկով եւ դնդ. Քիմօն կէորկիեւ : Այս առթիւ ձերբակալուեցան նաեւ Սոֆիայի տասիկանական նախորդ վերատեսուչը, Նաչեւ , դնդ. կէորկիեւի քարտուղարը եւ ուրիշ ծանօթ անձեր : Դէպքը մեծ յուզում պատճառեց, եւ բուռն ցոյցեր կատարուեցան, երբ կալանաւորները Պուլկող կը փոխադրուէին : Միեւնոյն առեն հրաժարեցան դահլիճին չորս քաղաքացի անդամները : Ասոր վրայ Զօֆ. Զլատեւ ամբողջ դահլիճին հրաժարականը ներկայացուց Թագաւորին :

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄ

ՀՀ կառավարության 1935—36թ. հարկադիր պետական վարկերի մասին

Հոդված 1-ին. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	755.875.000
բ) Գյուղատնտեսական հարկի	252.938.000
գ) Միասնական հարկի	30.375.000
դ) Ընդհանուր եկամտահարկի	22.425.000
ե) Ձկնորսական հարկի	31.750.000
զ) Ջրօգտագործման	22.375.000
է) Ավտոմոբիլային տրանսպորտի	5.000.000
ը) Ապրանքների տեղափոխության հարկի	294.920.000
թ) Ձեռնարկությունների շահույթի հարկի	391.300.000
ժ) Տարբեր տեսակի հարկերի	43.050.000
ի) Ընդհանուր եկամտահարկի	734.470.000
լ) Տեղական տուրքերի	734.470.000
խ) Ներքին պետական վարկերի	224.000.000
ծ) Պետական ապահովագրության	11.580.000
կ) Ֆուտբոլային	35.267.000
հ) Ծխախոտի	50.542.000
ձ) Գինու	20.245.000
ղ) Կոնյակի	18.196.000
մ) Ձկան	374.140.000
յ) Ոգելից խմիչքների	133.970.000
ն) Շաքարավազի	500.000
շ) Ներքին պետական տոմսերի	734.470.000

Ընդհանուր գումարը 6.885.707.000 ռուբլի, իսկ զուտը 6.036.545.000 ռուբլի, որից հանրապետական 7.922.252.000 տարեկան բյուջեի եկամուտներ՝ 1.243.493.000 ռուբլին և միութենական բյուջեի եկամուտներ՝ 1.679.000 ռուբլին:

Հոդված 2-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար տեղական տուրքեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	917.000
բ) Գյուղատնտեսական հարկի	776.000
գ) Միասնական հարկի	403.000
դ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.244.000
ե) Ձկնորսական հարկի	1.945.000
զ) Ջրօգտագործման	8.825.000
է) Ավտոմոբիլային տրանսպորտի	218.000
ը) Ապրանքների տեղափոխության հարկի	2.101.000
թ) Ձեռնարկությունների շահույթի հարկի	3.971.000
ժ) Տարբեր տեսակի հարկերի	3.600.000
ի) Տեղական տուրքերի	9.000.000

Հոդված 3-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար տեղական տուրքեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի 1932թ. մայիսի 21-ի օրենքի 4-րդ հոդվածի համաձայն՝ ամբողջ հողագործական հարկի 10 տոկոսի չափով ավելացում՝ ի նպաստ Հայաստանի Հանրապետության կոլտնտեսությունների միջև կազմակերպված ապահովագրական ֆոնդի:

Հոդված 4-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	776.000
դ) Ձկնորսական հարկի	403.000
ե) Ջրօգտագործման	1.244.000
զ) Ավտոմոբիլային տրանսպորտի	8.825.000
է) Ապրանքների տեղափոխության հարկի	1.945.000
ը) Ձեռնարկությունների շահույթի հարկի	3.971.000
թ) Տարբեր տեսակի հարկերի	218.000
ժ) Տեղական տուրքերի	2.101.000

Հոդված 5-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	3.600.000
բ) Միասնական հարկի	9.000.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	2.425.000
դ) Ձկնորսական հարկի	22.375.000
ե) Ջրօգտագործման	31.750.000
զ) Ավտոմոբիլային տրանսպորտի	30.375.000
է) Ապրանքների տեղափոխության հարկի	252.938.000
ը) Ձեռնարկությունների շահույթի հարկի	755.875.000

Հոդված 6-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	200.000
բ) Միասնական հարկի	1.479.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 7-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի 1931թ. հուլիսի 21-ի օրենքի 4-րդ հոդվածի համաձայն՝ ամբողջ հողագործական հարկի 10 տոկոսի չափով ավելացում՝ ի նպաստ Հայաստանի Հանրապետության կոլտնտեսությունների միջև կազմակերպված ապահովագրական ֆոնդի:

Հոդված 8-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 9-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 10-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 11-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 12-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 13-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 14-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 15-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 16-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 17-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 18-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 19-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 20-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 21-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 22-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 23-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 24-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 25-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 26-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 27-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 28-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 29-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 30-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 31-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 32-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 33-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 34-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 35-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 36-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 37-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 38-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 39-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 40-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 41-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 42-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 43-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 44-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 45-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 46-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 47-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 48-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 49-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 50-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 51-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 52-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 53-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 54-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 55-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 56-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 57-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 58-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 59-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 60-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 61-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 62-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 63-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 64-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 65-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 66-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 67-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 68-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 69-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 70-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 71-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 72-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 73-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 74-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 75-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 76-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 77-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 78-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 79-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 80-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 81-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 82-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 83-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 84-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ. համար հարկադիր պետական վարկեր հանել հետևյալ չափերով.

ա) Ընդհանուր հողագործական հարկի	1.479.000
բ) Միասնական հարկի	200.000
գ) Ընդհանուր եկամտահարկի	1.679.000

Հոդված 85-րդ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը լիազորվում է 1935—36թ

ՅՈՒՅԱԿՈՏՅԱՆԻ ՎՆԱՍՈՒՄԸ

»»· ···«««

ՊԱՐՈՒ ՊՈՂՈՍԸ

Մեր տեղը ինչպե՞ս ընտրենք, որ ամենաքիչ վնասվենք, ամենաքիչ ցավ տեսնենք, ամենաքիչ արցունք թափենք, ամենաքիչ ծանր հիշողություններ ձգենք մեր հետևից։ Ես չգիտեմ։ Ես միայն գիտեմ, որ ամեն ինչ ինձ համար սկսվեց այն օրից, երբ ես ինձ ընտրեցի։ Ես ինձ ընտրեցի, երբ ես ինձ ասացի, որ ես ուզում եմ ապրել։ Ես ուզում եմ ապրել, որովհետև ես ուզում եմ սիրել։ Ես ուզում եմ սիրել, որովհետև ես ուզում եմ ստեղծել։ Ես ուզում եմ ստեղծել, որովհետև ես ուզում եմ ապրել։ Ես ուզում եմ ապր

ԱՅՑ ԱՆՆՈՒՆՈՎ ՋԻՆՈՒՈՐԻՆ

Ֆրանսայի եակատի նախկին կամաւորներու Միութեան վարչութիւնը կը խնդրէ իր բոլոր անդամներէն, որ յառաջիկայ երկուշաբթի 22 ապրիլ, առա – ւօտեան ժամը 9ին, անպայման ներկայ գտնուին Մէթրօ ժորժ ե· եէֆին մօտ, մասնակցելու համար Զ· Ո· Միութեան կազմակերպած յաղթական կամարի այցի երթին:

Ֆրանսահայ Նախկին կամաւորներու Միութեան Նախագահ
Հ· ՄԱՐՄԱՐԵԱՆ

Հայ կամաւորներու եւ մարտիկներու միութեան վարչութիւնը կը հրաւիրէ իր բոլոր անդամները մասնակցելու Անծանօթ Զինուորի այցին:

Զ· Ո· Միութեան Փարիզի մասնաճիւղի վարչութիւնը կը խնդրէ իր ընկեր– ներէն, համակիրներէն, ինչպէս նաեւ ազգային կազմակերպութիւններէն, մասնակցելու համար Անծանօթ Զինուորին այցի թափօրին, ներկայ գտնուիլ յառաջիկայ երկուշաբթի առաւօտեան ժամը 9ին, Մէթրօ ժորժ ե· եէֆին մօտ:

Վարչութիւն Զ· Ո· ՄԻՈՒԹԵԱՆ Փարիզի մասնաճիւղին

ՍԿԱՈՒՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

ՀԱՑ ԱՐԻՆԵՐՈՒ ՄԱՔՍԻՄԻԼԻ *ՄԵԾՆ ՏԻԳՐԱՆ* ԽՈՒՄԲԻ ԿՈՂՄԷ

ԼԻՈՆ, այսօր շաբաթ եթեկոյ ժամը *8.45*ին, Գ· Քաղաքապետարանի սրահը ՏԵՍԻՆ, այս կիրակի երեկոյ ժամը *8.45*ին, Հ· Ք· Դ· ՏԱՆ ՄԷՋ:

Ս· ԷԹԻՆ, *22* Ապրիլ երկուշաբթի, կէս օրէ ետք ժամը ճիշդ *2.30*ին սո– վորական սրահին մէջ:

12 պատկերներէ սկաուտական – ազգային – գեղարուեստական,
կը ներկայացուի՝ *ԵՐԿՈՒ ՀՆԱԿԱՐԿԱՏՆԵՐԸ:*
Մուտք՝ *4* եւ *3* ֆրանք:

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՍՓԱՀԱՆԴԷՍԻՆ ՔՍԱՆԱՄԵԱԿԸ Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՏՕՆԷ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ, ԱՅՍ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8·30ին

Salle GAVEAUի ՄԷՋ — 45, Rue La Boëtie

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ Պ. ՌՈՒԲԷՆ ԹԱԴԷՈՍԵԱՆ

ԿԸ ԽՕՍԻՆ ՀԱՅՐ ՍԱՀԱԿ ՏԷՐ-ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ, ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ ԵՒ ՀՐԱՆՑ ԱԿՈՆԱՅԵԱՆ

Դ ե ղ ա ր ու ե ս տ ա կ ա ն բ ա ժ ի ն՝

ՏԻԿԻՆ ԱՐՇԱԼՈՑՍ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ՝ արտասանութիւն: ԸՆԿ· ԵՐՈՒԱՆԴ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ՝ արտասանութիւն: ՕՐ· ՆԷԼԼԻ ԿՕԹԻԼ՝ թաւջութակ, Ա· մրցա– նակաւոր Փարիզի պետական երաժշտանոցէն: Փ· ՊԱՖԼՕ, Hautbois (թաւսրինդ), Օփերայէն: Ժ· ԺԻԼ՝ երգեհոն (orgue) Ա· մրցանակաւոր Փարիզի պետա – կան երաժշտանոցէն: Ժ· ՄԱՐԻԿԵԱՆ՝ երգ:

Կը մասնակցին նաեւ Պ· ԱՐԱՑ ՊԱՐԹԵԼԵԱՆ եւ ՏԻԿԻՆ ԱԼԻՍ ՊԱՐԹԵԼԵԱՆ

Նուագախումբ մը, բաղկացած Փարիզի պետական երաժշտանոցի Ա· մրցանակաւորներէն, կը նուագէ մահերգներ եւ հայ հոգեւոր երգեր:

Սրահին դռները կը բացուին ժամը ճիշդ 8.30ին: Տախտերու ժամնակցութեան համար 5 եւ 3 ֆրանք:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Այս երկուշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 2·30ին Սալօն Մազընոյի շէնքի սրահին մէջ **88 - 90 Rue d'Aubagne**

ԿԸ ԽՕՍԻՆ Պ. **ՎԱՀԱՆ ԴՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ.** ՏԻԿ. **Ն. ՔԻՊԱՐԻԹՃԵԱՆ** ԵՒ **ՀԱՅԿ ՍԷՐԷՆԿԻԼԵԱՆ**

Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին՝ Պ· Պ· ՏԷՐ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ, ԹԵԱՆ ՎԱՀԱԳՆԵԱՆ նուագախումբը

ՊԱՐՍՈՒՄԵԱՆ, ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆ, ՔԷՆՏԷՐԵԱՆ, ԳԱՍՏՀՃԵԱՆ և Զ· Ո· ՄԻՈՒ– Կարգապահութեան կը հսկեն Հ· Մ· Ը· Մ·ի սկաուտները

"ՇԻՐԱԿ,, ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

26, Rue TRÉVISE, Paris (9) ՄԷԹՐՕ **Cadet.** ՀԵՌ· **Prov.: 38 - 63**

Ին չափս ամէն տարի այս տարի եւս ունինք ԶԱՏԿԱԿԱՆ ՀԱՄՈՎ ՀՈՏՈՎ ԶԷՕՐԷԿՆԵՐ
Միակ կեդրոնատեղին եւ ամենամեծ մթերանոցը Արեւելեան եւ արեւմտեան քնարի նպարեղէններու:
Տասնաճ եղք պարսկական ՍԱՏՐի բրինձը: **Livraison à domicile**

Բացուած է Ա. ՓԱՆՈՍԵԱՆԻ ՀԱՅԿ. ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Téléphone TRUDAINE 19 - 41 **22, RUE BAUDIN - PARIS** (50 մէթր square Montholonէն դէպի rue Maubeuge) **Métro: CADET et POISSONNIÈRE**

Արեւելեան ամէն տեսակ նպարեղէններ, բմպելիներ եւ, անուշեղէններ: Ասիական անարատ թարմ սուրճ: Միայն մէկ այցելութիւն կը բաւէ գաղափար կազմել ապրանքների թարմութեան եւ գիների անմրցելիութեան մասին:

Livraison à Domicile

Վերջին լուրերու համաձայն, կացութիւնը չատ ծանր է: Կը կարծուի թէ այլեւս կարելի չպիտի ըլլայ չարունակել պինուորական դիկտատուրան, եւ կամ ուելի պիտի խոտանայ: Կառավարութիւնը չարժման մէջ դրած է զօրքը, իբրեւ զգուշական մէջոց: Զրույցի մը համաձայն, նոր դահլիճը պիտի կազմէ նախկին նախարար Պ· Քազասով, Պելկրատի պուլկարական դեսպանը: Իսկ ե– թէ թագաւորը ուզէ չարունակել պինուորական դիկտատուրան, այն ատեն պի– տի կանչուի, Զօր· Ռատեւ, հրաժարեալ դահլիճին կրթական նախարարը:

Ցանկովի եւ Կէորկիեւի ձերբակալութեան պատճառը այն է որ, երկու նախկին վարչապետները բուռն պայքար կը մղէին դահլիճին քաղաքականու – թեան դէմ: Առաջինը կ'ուզէր վերահաստատել կուսակցութիւնները, որոնք օրէնքէ դուրս հռչակուած են:

Թագաւորը եւ թագուհին կը պատրաստուին արտասահման մեկնիլ:

ՉԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Պ· ՎԵՆԻԶԷԼՈՍ Փարիզ հասաւ առջի օր, եւ ընդունուեցաւ բարեկամներու կողմէ: Ոտիկանութիւնը բացառիկ միջոցներ ձեռք առած էր, իբրեւ զգու – շութիւն: Նախկին վարչապետը մերժեց որ եւ է յայտարարութիւն ընել:

ԳՈՐԾԱԶՐԿՈՒԹԻՒՆԸ ՆՈՐԷՆ ՆՈՒԱՃԱԾ է, համաձայն Աշխատանքի Նա– խարարութեան վերջին տեղեկագրին: Ապրիլ 6էն 13 չաբթուն պակաս են 8894 նպաստընկալ գործազուրկներ: Մարտ 1էն ի վեր գործ գտած են 37,000 հոգի:

ՊԱՐԳԵՒԱՒՈՐ ՁԻԱՐՇԱՒ (սուլթանքէյք) հաստատելու համար, օրի – նագիծ մը կազմած է ներքին նախարարը, որ երկկ իսկ յանձնից կառավարու – թեան:

190 ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆՆԵՐ պաշտօնանկ եղան Նիսի մէջ, գոր– ծադուլի մը հետեւանքով: Թղթատարական նախարարը նոր պաշտօնեաներ դր– կեց Փարիզէն եւ Լիոնէն: Մեծ յուզում կը տիրէ պաշտօնէութեան մէջ:

300 ԿԻՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ պաշտօնապէս բացուեցաւ հինգշաբթի օր, Պոլիս, Եըլտըզի պալատին մէջ: Պոլսոյ կուսակալը, Մուհէտտին Իւսթիւն– տաղ, այս առթիւ ճառ մը խօսելով, բարի գալուստ մաղթեց պատգամաւորնե– րուն: Ցետոյ խօսեցան Լաթիֆէ Պէգիր, Թրքուհիներու միութեան կողմէ եւ իշխանուհի Բածիվիլ: Ժողովին բացումը կատարեց Մ· Նահանգներու ներ – կայացուցիչը, Տիկին Էշպի, պարզելով կանացի չարժման ընթացքը: Ժողովը չնորհակալութեան բանաձեւ մը քուէարկեց ի պատիւ Աթաթիւրքի, որ կը հա– մարուի ապատարարը Թրքուհիներու:

ԱԶԳ· ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՆ մէկ տոմսը տասը մասերու բաժնելով ծախելէ յետոյ, բուն տոմսակն ալ ծախած ըլլալով, խուզարկութեան ենթարկուեցաւ դրամատուն մը, Լիլի մէջ:

ԱՂՋԻԿԸ ԱՂՋԿԱՆ ՆՇԱՆՈՒԱԾ:— Պոլսոյ պատժական առեանը ապրիլ 17ին լսեց չատ հետաքրքրական դատ մը: Պայան (օրիորդ) Այիչէ դատարան ներկայանալով, դանգատեցաւ թէ իր նշանածը՝ պայ Ահմետ, պարզապէս աղ– ջիկ մըն է, տղամարդու հագուստով: Ահմետ միտքը գրած էր անպատճառ ա– մուսնանալ իրեն հետ, եւ նոյնիսկ ապահովական նամակ մը ուղղած էր···

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՆԱԽԿԻՆ ՌԱԶՄԻԿՆԵՐԸ, 1500 հոգի, խանդավառ ընդունե – լութեան արժանացան Հռոմի մէջ: Այս առթիւ ընդունելութիւն մը սարքեց նաեւ Պ· Մուսոլինի եւ ֆրանսերէն ճառ մը կարդաց:

ԵՐԵԿՈՅԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած «ԵՓՐԱՏ» նուագախումբի եւ «ՍԻՐՈՑ» թատերախումբի կողմէ

ԻՐԵՆՑ ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ

21 Ապրիլ, Կիրակի երեկոյ ժամը 8.30ին միչեւ առաւօտ

2, Rue Alexandre Guilmantի սրահին մէջ, Մէօսօն, (կայարանին դիմաց)

Կը նախագահէ՝ Գ. ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ
ԿԸ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒԻ՝

ՍԻՆ ՏՕՄԻՆԻԿ ԿՂԶԻՆ ՍԵՒ·ԳԵՐԻՆԵՐԸ

ԿԷՆ ԳԻՇԵՐԷՆ ՎԵՐՋ ՀԱՑԿԱԿԱՆ, ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՈՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊԱՐԵՐ

ԹԱՆԿՈՑԻ ՄՐՑՈՒՄ ՃՈԽ ՊԻՒՖԷ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ

ՄՈՒՏՔ 5 ՖՐԱՆՔ

Հաղ· միջոց·— *Մօնփարնասէն կառախումբ առնելով իջնել Մէօսօն:*

Ամառնային եղանակի ձեր հագուստները կարել տալու համար դիմեցէք

ՊՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆԻ ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆԸ

31, Route de Choisy.

Ivry s)Seine. **Métro: Porte de CHOISY.**

Ֆրանսական եւ Անգլիական կերպասներու ճոխ մթերք:
Առաջնակարգ ձեւ: Խիստ աշխատանք: Չափաւոր գին:

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Հ· Ց Դ· Լիոնի վարանդեան կո– միտէն իր ցաւակցութիւնը կը յայտ– նէ ընկ. Ա. Սիմոնեանի եւ իր ըն– տանիքին՝ իրենց փոքրիկ զաւկին մահուան առթիւ:

Կոմիտէս փոխան ծաղկեպսակի 25 ֆր. կը նուիրէ Ֆր. Կ. Խաչի Լիոնի մասնաճիւղին:

ԳԱՑԷՔ

CIGALE CINÉMA
60 Avenuede Saxe. LYON

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ CONSTANTINOPLE

Վ. ԹԻԹԻՆՃԵԱՆ

37, rue Trévise. Tél: Prov. 82-96. Métro: Cadet

Մանաւանդ կարագ իւղով պատրաստուած համեղ ԶԱՏԿԱԿԱՆ ԶԷՕՐԷԿՆԵՐ:
Ջուտ խաղողէ պատրաստուած անարատ օղի ԼԻԹՐԸ 18 ՖՐԱՆԿ:
Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ առաջնակարգ նպարեղէններ **Livraison à domicile**

ՁԵՐ ԳՆՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ ՄԱՆՈՒԹ ՈՍԿԵՐԻՁ ԺԱՄԱԴՈՐԾ

ԿԱՐԱՊԵՏ ԷՄՄԷՐԵԱՆԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Maison E. CHARLES

29, Rue Mathis **Paris (19)**
Métro: Crimée Autobus AJ, AV, CP. 52, 50/71

Ամէն տեսակ գրպանի, թեւի, պատի ու զարդուցիչ ժամացոյց– ներ, գոհարեղէններ, անակնկալ ապասներ ԶԵՂՉՈՒԱԾ ԳԻՆԵՐՈՎ:

Նորոգութիւն ժամացոյցներու, շինութիւն եւ փոփոխութիւն գո– հարեղէններու խիստ չափաւոր գիներով: ԿԸ ԴՆՆԵՔ ոսկեղէններ ու թանկագին քարեր ամենաբարձր գիներով:

ՄԱՌՆԷՃԻՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Անզուգական ներմակեղէններ, Peau d'Ange, գովպինէզոն, չապիկներ, վարտիքներ, շրմիգիներ, շրմիզ Lacoste եւլն. եւլն.:
Կը ծախենք անմրցելի գիներով:

LEMETTRE FRÈRES

Վաճառանիւթ «ELDAY», Մասնագէտ արտադրիչներ:
104, Rue Réaumur, Paris. Métro Sentier («Intransigeant»ի մոտ):
Ապսպրանքները կը դրկուին *contre remboursement*ով, եթէ կանխավճար մը տրուի:

ՋԱՏԿԻ ԱՌԹԻԻ

Մարսէյլի Ազգ· Կեդր· Վարչութիւ– նը կը յայտարարէ թէ՝ կամաւոր· պատուիրակ՝ Գարեգին արքեպիսկ· եկեղեցական արարողութեանց պիտի նախագահէ եւ պիտի քարոզէ ըստ հե– ռեւեալ դասաւորութեան.—

19 ապրիլ Աւագ Ուրբաթ, Ցոմօճ:
20 Ապրիլ Աւագ Շաբաթ (Ձրագալոյց) Սէն Ժէրոմ:
22 Ապրիլ երկուշաբթի (Մեռելոց), Սէնթ – Անթուան:
28 Ապրիլ Նոր Կիրակ, Սէն Լու:

Եւ յաջորդաբար Պուլվար Օտտօ, Սէնթ Մարկրիթ, Քամբաճեր Ֆրէզ եւ այլ չրջակայ քաղաքներ:

Le Gérant: H. STEPHAN
17, Rue Damesme, PARIS (13)
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

ՖՈՒԹՊՈԼԻ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

21 Ապրիլ Կիրակի St. Julienի խաղավայրը: 1.— Հ· Մ· Ը· Մ·ի Մարսէյլի մանաճիւղը Հ· Մ· Ը· Մ·ի Վիէնի դէմ: 2.— Հ· Մ· Ը· Մ·ի Թուլոնի Ա· խում– բը Sporting Club Aiglonի դէմ: 3.— Հ· Մ· Ը· Մ·ի Բ· խումբը իր Junior խումբին դէմ:

Հաղորդ· միջ·— Առնել 7 — 8 թիւ հանրակառքեր եւ իջնել 8 թիւի վերջա– տրութիւնը, ուրտեղէն Հ·Մ·Ը·Մ·ի սկաուտները պիտի առաջնորդեն դաշտը:

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՀԱԼԱՃԵԱՆ

7, Rue de Tracy. Tél: Louvre 28 – 23
Métro: St. Denis & Réaumur Sebastopol

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ թարմ եւ առաջնա– կարգ նպարեղէններ:
Կարագ իւղով պատրաստուած համեղ հայկ. ԶԷՕՐԷԿՆԵՐ:
Անխարդախ եւ անարատ օղի:
Արագ սպասարկութիւն Livraison à Domicile

ԿՈՒԶԷ՞Ք ԶՈՒՏ ԽԱՂՈՂԷ ԵՒ ԱՆԻՍՕՆԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ՕՂԻ ԽՄԵԼ

ՀԱՐՑՈՒՑԻՔ ՓՏՏՈՒՑԻՔ ԵՒ ԳՆՑԻՔ

ՐԱՔԻ ՏԻԿԶ

ԱՐՔԱՑԱԿԱՆ ԽՄԻՉՔ

ԿԱԶՄՈՒԻՐԻՉ ԱՆԱՐԱՏ ԱԽՈՐԺԱԲԵՐ

Պոլսոյ օղին է որ ձեր ուզածին պէս ՚կը ճերմկնայ եւ քէյֆ կուտայ:

Ֆրանսայի համար արտօնատէր՝ Յ· ՏԱԼԱՓԻԲԻԵԱՆ
8, Rue Suffren, MARSEILLE, Tél. D. 70-89

Փարիզի ներկայացուցիչ Գ· ՃԻՏԷՃԵԱՆ,
75, Ave. Victor – Hugo, **Clamart (Seine)**

Լիոնի ներկայացուցիչ ՃՔՆԿԸՏՐԵԱՆ եւ ԹԷՐԶԻԵԱՆ
211, Rue de Criqui

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԵԱՑԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՆ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ	ՄԻԱՍԻՆ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 21 ԱՊՐԻԼ DIMANCHE 21 Avril 1935

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

11 ՏԱՐԻ — 11e Année No. 2786

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԷԿ ՍԵՐՈՒՆԴԷՆ ՄԻՒՍ

Ցածացեր է կ'երթայ աշնան արեւը,
Ա՛լ չեն առներ ապխատ մարդուն բարեւը,
Ցաւերս չեն հաշեր լեռներ, ձորերը:

(ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԵՐԳ)

... Դեռ քանի՞ տարի, այսպէս գլխիկոր, քթքթելու համար յիւրաքանչիւր այն տարեսիներուն որ կը կոչուին Ապրիլեան Արհաւիրք:

Սիրտերը կը խռովին, հոգիները կ'ընդվզին, եւ, տարուէ տարի, նոր խոց մը կը բացուի:

Իսկ այս տարի, քանդամեա՛ղ է արդէն,— լման քսան տարի այն օրէն, երբ անգերազանցելի գազանը արիւն լակեց ամբողջ իր երկրին տարածութեան վրայ, սանձակոտոր կատաղութեամբ: Անարգել, անվրդով:

Կը գրե՞ն, կը գրե՞նք, պատմել կուտանք ու կը ժողվենք մէկը միւսէն քսմոնելի դրուագները, բայց դեռ չէ սպառած չարքը: Դեռ լրիւ չէ Ցիշատակարանը, որ պիտի դառնար այս ժողովուրդին հարազատ Աստուածաշունչը:

Դէպ մը յուշերը տպուեցան այս էջերուն մէջ: Ուրիշներ կարգի կը սպասեն տարիներէ իվեր:

Պարբերաբար, մէջտեղ կ'ելլեն հասակ նետած «մնացորդներ», պատմելու կամ դրելու համար ինչ որ տեսան:

Այսօր իսկ, երիտասարդներ են որ լեցուցած են «Յառաջ»ը, առանց կանխորոշ ծրագրի, պատահաբար քով քովի եկած:

Կան ալ որ, գրքի վերածեր են իրենց յուշերը, կամ ալ ճախ ինկած, միջոցներ կը վնտռեն, հատոր մը հրատարակելու համար:

Այդ բոլորը պիտի բաւէ՞ն ամբողջացնելու Ցիշատակարանը, իրրեւ ժառանգութիւն մը սերունդէ սերունդ:

Ամէն պարագայի մէջ, անոնք պիտի ծառայեն իրրեւ հումք նիւթ, իրրեւ թանկագին առաղձ, վերակազմելու համար վաւերական պատմութիւնը թուրքիոյ հայ ժողովուրդին անձիմանի, սկսելով 1915էն:

Միայն թէ, այլ եւս ժամանակ է որ վարժուինք դէպքերու վերլուծման, փոխանակ հատաչանքներ արձակելու եւ նկուն, լալկան արամադրութիւններ մատնելու:

Սգահանդէ՞ս: Անչուշտ: Մեռելոց է եւ յիշատակի տաբեդարձը աւելի քան մէկ միլիոն զոհերու:

Բայց, մենք անոնց յիշատակը նսեմացուցած պիտի ըլլայինք, եթէ անվերջ տիրէր այն հոգեբանութիւնը թէ «խաբուեցանք եւ ջարդուեցանք»:

1915էն առաջ ալ կը ջարդէր թշնամին, ինչպէս պատրաստ է նորէն ջարդելու, իրրեւ պապենական աւանդութիւն:

Մեր ճակատը բաց եւ մէջքը ամուր մնացին, այդ ջարդերէն յետոյ, իսկ այսօր չատ աւելի զօրաւոր պէտք է ըլլայ մեր բարոյական կորովը, քանի որ սերտած եղանք — եւ չարաչար— խմաւութեան բոլոր դասերը:

Հայաջինջ ոճրապետներէն անմիջապէս վերջը, բայց մանաւանդ քսան տարի վերջը, դերագոյն մեղքը գործած պիտի ըլլայինք մենք, եթէ տակաւին տեւէր միայն եւ միայն ջարդուած ըլլալու նկուն, արդահատելի արամադրութիւնը:

Եւ դեռ ուրիշ տարբերական դիտելիք մը, որ պէտք է ճեշտուի մէկ սերունդէն միւսը:

Եթէ երէկ համոզուած չէինք, այսօր այլ եւս աննեղելի է վճիռ թէ՝ թշնամին չատոնց մշակած էր իր ծրագիրը, կազմակերպուած եւ մեթոտիկ դասաւորումով:

Ան լուռ ու մունջ կը գործէր համիտեան չէջանին, երբ արտասահմանի գործիչները եւ կազմակերպութիւնները ճակատամարտի բռնուած էին ճիշդ այսօրուան պէս:

Ան կը յաղանար ու կը ծրագիրը — միշտ լուռ ու մունջ — երբ մենք բաբելոնի մը վերածեր էինք թուրքիոյ հայկական կեանքը:

Եւ արթուն էր ան ու կ'որոճա՛ր, երբ ճակատագրական ելքի մը հասեր էինք մենք, ամբողջ աշխարհ բռնկած ըլլալով:

Ու մինչ ան իր հայաջինջ հրահանգները կը հաղորդէր մաս – նաւոր գործակալներու միջոցաւ, նոյն իսկ չվտահելով իր կու – սակալներուն եւ կառավարիչներուն, հայկական արտասահմանի գործունէութիւնը զարճած էր բոլորովին բաց գիրք մը, չնդա – լէց աւեախներով, կոչերով, չռայլարան յայտարարութիւններով եւ ... բիւզանդական վէճերով:

Այսօր ալ, ահաւոր եւ աննախընթաց փլուզումէն քսան տարի վերջը, տարբեր չէ պատկերը:

Կրնայինք ըսել թէ չատ աւելի մոայլ է եւ ըմբռնատացուցիչ:

Քանի տարի առաջ, գոնէ պատրանքն ունէինք համաձայնած ըլլալու կարգ մը հիմնական հարցերու մասին:

Այսօր այդ սփոփանքէն ալ զրկուած ենք:

Ինչ որ կը նշանակէ թէ՝ մէկ միլիոնին հետ, մեր քաղաքական գիտակցութիւնն ալ կորնչուցեր ենք:

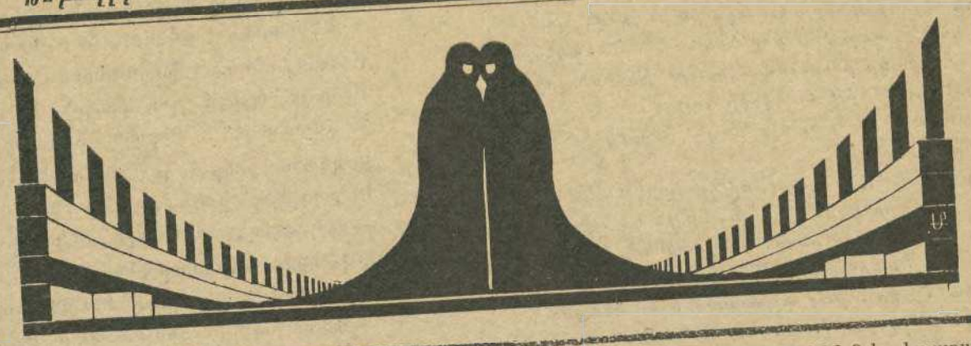
Ցածացեր է կ'երթայ աշնան արեւը,
Ա՛լ չեն առներ ապխատ մարդուն բարեւը...

Ի՞նչ չատկնութեամբ կրնայինք սպասել ուրիշի բարեւին, այս պղտոտաններուն վրայ, երբ ոչ իսկ իրարու բարեւը կ'առնենք:

Փոփոխութիւն մը, դա՛րձ մը մէկ սերունդէն միւսը, թէ՛ հոգեպէս եւ թէ՛ իրրեւ ուղեգիծ: Գոնէ մնացորդաց մնացորդին ինքնապաշտպանութեան առթիւ, որ նոյնքան խախուտ է, որքան եւ դաւ մայր զանգուածին պաշտպանութիւնը, քանի տարի առաջ, թէ բարոյապէս եւ թէ ֆիզիքապէս:

Շ.

ՔԱՆԱՄԵԱԿ ՀԱՅԱՋԻՆՋ ՍԱՐՍԱՓՆԵՐՈՒ

ՓԱՐԻԶԻ ՍԳԱՀԱՆԴԷՍԸ ԿՐ ԿԱՏԱՐՈՒԻ ՎԱՂԸ, ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ԳԻՇԵՐ (Տե՛ս Գ. ԿՂ):

Ծանօթ.— Նկարին հեղինակը Է. Պ. Մ. Քէպապճեան:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՖՐԱՆՔԵՒՌՈՒՍ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԵԼՔԻ ՄԸ ՉԵՆ ՅԱՆԳԱԾ ԴԵՌ

Կարգ մը թերթեր գրած էին թէ Փարիզ հասած է Պ. Լիթվինով, եւ թէ այս առթիւ պիտի նշանագրուի Ֆրանքեւխորհրդային համաձայնութեան նախաթախիծը: Այժմ կը հաստատուի որ ոչ միայն կանխահաս, այլեւ սխալ է այս տեղեկութիւնը: Պ. Լիթվինով ժրնեւէն ինքնաչարժ նստելով, դնաց Պադէյ, չոգեկառք նստելու եւ Մոսկուա վերադառնալու համար: Արդարեւ, տակաւին համաձայնութիւն չէ գոյացած փոխադարձ աջակցութեան դաշինքի մասին: Պ. Լաւալ ժրնեւէն վերադառնալէ յետոյ մանրամասն տեղեկութիւններ հաղորդեց Պ. Ֆլանտէնի: Ուրբաթ օր ալ նախարարական խորհուրդը գրազեցաւ զրոյցով Պ. Ֆլանտէնի: Ուրբաթ օր ալ նախարարական խորհուրդը գրազեցաւ արտաքին քաղաքականութեան վերաբերեալ զեկուցումներով եւ զոհունակութիւն յայտնեց առացուած արդիւնքներուն համար: Բայց, հաստատուեցաւ որ դեռ քննութեան եւ աշխատանքի կը կարօտի ֆրանքեւխորհրդային դաշինքը: Փարիզի խորհրդային դեսպանը ուրբաթ օր երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ արտաքին նախարարին եւ անոր իրաւագէտ խորհրդականին հետ: Գլխաւոր դժուարութիւնը հետեւեալն է.— Երկու երկիրներն ալ բաղձալի կը դանեն փոխադարձ աջակցութիւնը, բայց, մինչ Մոսկուա կ'ուզէ որ անմիջապէս, մինչեւ քննարար գործադրելի ըլլայ դաշինքը, Ֆրանսա կը նախընտրէ դիմել Ազգերու Դաշնակցութեան, համաձայն Լոքառնոյի դաշնագրին: Ֆրանսական տեսակէտով, եթէ Գերմանիա Ռուսաստանի վրայ յարձակի եւ Ֆրանսան ալ Գերմանիոյ, Լոքառնոյի դաշինքը խախտած պիտի ըլլայ, մանաւանդ որ, այն առեն Անգլիան ալ կրնայ Գերմանիոյ օգնութեան հասնիլ: Ֆրանսացիները չեն հաւատար որ Անգլիա իրապէս պատերազմ հռչակէ Ֆրանսայի դէմ, այդպիսի պարագայի մը, բայց կրնայ չէզոքութիւն պահել: Այս նկատումներով, Ֆրանսա կ'առաջարկէ որ յարձակման պարագային 48 ժամէն ժողովի հրաւիրուի Ա. Դ. Խորհուրդը: Եթէ այս վերջինը վճռէ թէ եղածը յարձակում է առանց տեղի տրուած ըլլալու, մեքենաբար գործադրելի պիտի ըլլան ուխտին 10, 15, 16 եւ 17 յօդուածները, որոնք կը սրամադրեն տնտեսական, սեղմաւորական եւ զինուորական միջոցներ ձեռք առնել նախայարձակ պետութեան դէմ:

Ռուսերը կ'առարկեն թէ ներկայ պարագաներուն մէջ պատերազմը կրնայ ծագիլ յանկարծակի, արագօրէն եւ գլխաւորաբար օդանաւային յարձակումներով եւ թէ չատ բաներ կրնան պատահիլ, երկու օրուան ընթացքին (մինչեւ որ ժողովի հրաւիրուի Ա. Դ. Խորհուրդը): Ցետոյ դիտել կուտան թէ Ազգերու Դաշնակցութեան ձեւակերպութիւնները խախուտ են եւ կարելի չէ անոնց վրայ հիմնուիլ:

Փարիզի մէջ կը կարծեն թէ Մոսկուա վերջ ի վերջոյ պիտի ըմբռնէ որ Ֆրանսա իր կարելին ըրած է, համաձայնութիւնը իրականացնելու համար: Բանակցութիւնները պիտի չարունակուին մինչեւ Մոսկուայի ճամբորդութիւնը, որուն թուականն ալ անորոշ կը մնայ, մանաւանդ որ, քաղաքական ընտրութիւններ պիտի կատարուին մայիսին, ամբողջ Ֆրանսայի մէջ:

M. N. O. չարքի ապրիլ 24ին սկսին 1

Անցեալ օր, Թիւրիմացութեան մը հետեւանքով, հաղորդած էինք թէ կարգը եկած է ինքնութեան թուղթերու նորոգման նոր չարքին, M. N. O.: Այժմ պաշտօնապէս կը հաղորդուի թէ այն օտար աշխատաւորները որոնց մակագրութիւնները կը սկսին M. N. O. տառերով, պիտի ներկայանան ապրիլ 24էն (չորեքշաբթի), փարիզի մէջ՝ 391, Rue de Vaugirard, արուարձաններէն՝ 7, Rue de Jouy· Գրասենեակները բաց են ժամը 8էն 14.45, առանց ընդհատման: A.—L. չարքին պատկանողները պիտի կատարեն իրենց առաջին այցելութիւնը տան նշանակուած թուականներուն:

M. N. եւ O. չարքին պատկանող այն օտարականները որոնք չեն ներկայացած կ'ըլլան իրենց աշխատանքի արտօնագրի վերանորոգման իրաւունքը:

Միայն Փարիզի մէջ 20-25000 օտար աշխատաւորներ պիտի գրկուին

«Փրթի – Փարիզիէն» երկար յօդուածի մը մէջ քննելով գործադրկութեան խնդիրը եւ օտարականներու դէմ ձեռք առնուած միջոցները, դիտել կուտայ, — 1932 օգոստոսէն ի վեր, երբ մտնուր օրէնք մը 10 առ հարիւր նշանակեց օտարականներու համեմատութիւնը իւրաքանչիւր ճարտարագործութեան մէջ, « խարդախութեամբ» աշխատող օտարականները գրեթէ անհետացան: Գալով անոնց որ աշխատաւորի արտօնագիր ունին տակաւին — եւ հետեւաբար իրաւունք անգործութեան նպաստի — անոնք Սէնի նահանգին հինգ միլիոն բնակչութեան մէջ կը ներկայացնեն 90,000 — 100,000 հոգի: Արդ, քննութիւն կը կատարուի այս կարգի աշխատաւորներու կացութեան մասին, ոչ թէ հաւաքարար, այլ անհատապէս: Իւրաքանչիւր պարագայ վերաքննութեան կ'ենթարկուի, գործակցութեամբ գործադրկութեան նպաստի վարչութեանց, տարեկան եւ ներքին նախարարութեան: Ո՛րքան օտարականներ կրնան դրկուիլ աշխատանքի արտօնութենէ, իրրեւ հետեւանք այս վերաքննութեան: Իրազեկներ կը հաշուեն առ առաւելն 20,000 — 25,000: Այս թիւէն անդին, կուգան անոնք որ կամ Ֆրանսա հասած են աւելի քան տասը տարի առաջ, դոր – ծառէրերու հրաւէրով, կամ Ֆրանսուհիներու հետ ամուսնացած են կամ հայրեր են որոնք Ֆրանսական հպատակութիւն խնդրած են իրենց զաւակներուն համար, եւ կամ քաղաքական վախտականներ, որոնք բացարձակապէս չեն կրնար իրենց երկիրը վերադառնալ: Ուրեմն, քանի հազարի չափ տեղ պիտի բացուի, բայց ոչ աւելի, Սէնի 200,000 գործազուրկներուն դիմաց:

Թերթը յետոյ կը խօսի հանրօգուտ չինութեանց ծրագիրներու մասին:

«ՅԱՌԱՋ»Ի ՅԱՋՈՐԴ ԹԻՒԸ կը հրատարակուի չորեքշաբթի, 24 ապրիլ, տօնական արձակուրդի առթիւ:

ԻՆՔՆՈՒԹԵԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐՈՒ ՆՈՐՈԳՈՒՄԸ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Մարսէյլի մէջ իմքնութեան թուղթերու նորոգման կարգը եկած է անոնց որոնց մականուններուն կը սկսին C· տառով: Դիմել միեւնոյն պաշտօնատունը, 21, Rue Edmond - Rostand, ապրիլ 23էն (երեքշաբթի) ապրիլ 27 (շաբաթ): Գրուած թուահամարին համաձայն, դիմումները պէտք է կատարուին հետեւեալ օրերը·— Թիւ 750էն 900, երեքշաբթի, 23 ապրիլ, Թիւ 901էն 1050՝ չորեքշաբթի, 24 ապրիլ, Թիւ 1051էն 1200՝ հինգշաբթի 25 ապրիլ: Թիւ 1201էն 1350՝ ուրբաթ, 26 ապրիլ:

Նոր վիճակախաղ եւ յաւելում Ազգ. Վիճակառանութեան պարգեւներու

Նախարարական խորհուրդը ուրբաթ օր վաւերացուց ներքին նախարարին մէկ ծրագիրը, որով պարգեւաւոր ձիարշաւ մը կը հաստատուի (սուիփթէյք) Ֆրանսայի մէջ: Մրագիրը կը սրամադրէ 300 միլիոն Ֆ.ի վիճակահանութիւն: Նկատելով որ ժամանակը կարճ է նոր ձիախաղին համար, առաջինը պիտի կազմակերպուի 100 միլիոն ֆրանքի սահմանին մէջ, յունիս 30ին: Տոմսերը չորքերորդութեան պիտի հանուին անմիջապէս, տասը 50 ֆրանքի եւ առաջին վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի յունիսի վերջին կիրակին, «Կան Փոխ» ձիարշաւին առթիւ: Վիճակախաղը կազմակերպուած է Իրլանտայի, Կալկաթայի եւ Լիւքէնպուրկի օրինակին վրայ:

Նախարարական խորհուրդը միեւնոյն առեն հետեւեալ փոփոխութիւնները կատարեց ազգ. վիճակահանութեան մէջ.— Այսուհետեւ 100 միլիոնի փոխարէն պիտի հանուի 120 մլ. Ֆրանքի տոմսակ: Երկրորդական միլիոնի մեծ պարգեւը պիտի բարձրանայ երեք միլիոնի եւ 20 առ հարիւր աւելի պարգեւ պիտի դառնայ իւրաքանչիւր չարքի մէջ: Ուրիշ խօսքով, այսուհետեւ հինգի տեղ վեց հատանականութիւն կայ չորեքշաբթի: Իւրաքանչիւր չորս պիտի ունենայ 72 միլիոն Ֆրանքի պարգեւ, այսինքն 60 առ հարիւր, ինչպէս առաջ: Այս փոփոխութիւնները դործադրելի են 7րդ չորեքշաբթի սկսեալ:

Խումբ խումբ դասապարտութիւններ Սեպաճիկի մէջ

Տրամայի դինուորական առեանը մշտնջենական բերդարգելութեան դատապարտեց երկու զինուորականներ եւ երեք հրամանատարներ: Ուրիշ 71 դատապարտեալներու երկու ամիսէն մինչեւ քսան տարի բանտարկութեան:

Սեպաճիկի դինուորական Ա. առեանն ալ դանազան պատիժներու դատապարտեց 52 ամբաստանեալներ, Տէմիր Հիսարէն: Երկու գլխաւորները դատապարտուեցան մշտնջենական բանտարկութեան: Այս խումբէն զատ, 18 ամբաստանեալներ ալ դատապարտուեցան դանազան պատիժներու: Լարիսայի առեանն առջեւ կը դատուին 60 երեսփոխաններ, ձերակուտականներ եւ լրագրողներ: Պիտի լսուին 250 վկաներ եւ 60 փաստաբաններ:

Դահլիճին մեծամասնութիւնը որոշեց պահել պաշարման վիճակը: Զօր· Մկրտչեան առթիւ: Վիճակախաղը կազմակերպուած է Իրլանտայի, Կալկաթայի եւ Լիւքէնպուրկի օրինակին վրայ:

Թայի եւ Լիւքէնպուրկի օրինակին վրայ:

Նախարարական խորհուրդը միեւնոյն առեն հետեւեալ փոփոխութիւնները կատարեց ազգ· վիճակահանութեան մէջ.— Այսուհետեւ 100 միլիոնի փոխարէն պիտի հանուի 120 մլ· Ֆրանքի տոմսակ: Երկրորդական միլիոնի մեծ պարգեւը պիտի բարձրանայ երեք միլիոնի եւ 20 առ հարիւր աւելի պարգեւ պիտի դառնայ իւրաքանչիւր չորքի մէջ: Ուրիշ խօսքով, այսուհետեւ հինգի տեղ վեց հատանականութիւն կայ չորեքշաբթի: Իւրաքանչիւր չորս պիտի ունենայ 72 միլիոն Ֆրանքի պարգեւ, այսինքն 60 առ հարիւր, ինչպէս առաջ: Այս փոփոխութիւնները դործադրելի են 7րդ չորեքշաբթի սկսեալ:

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԻԶՄԻՐ – ԱՅՏԸՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ գնուեցաւ թրքական կառավարութեան կողմէ, 1,800,000 թրք· ոսկիի: Գիծը ունի 610 քիլոմեթր երկայնութիւն: Փոխարժէքը պիտի վճարուի ներքին փոխառութեամբ, 7 առ հարիւր տոկոսով եւ վճարելի 40 տարիէն:

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻ ՑՆՑՈՒՄՆԵՐ զգացուեցան Լոնտոնէն 3000 քիլոմեթր հեռուրութեան մը վրայ: Կը կարծուի թէ կեդրոնը կը գտնուի փոքր Ասիա:

ԱՐՏԱՔՍՈՒՄԱՒ ՕՏԱՐԱԿԱՆՆԵՐԸ փրկելու պատրուակով շրեղ գրասենեակ մը բացած էր ոմն Գուգաճեֆ, 45 տարեկան, Շան գ'էլիզէի վրայ եւ խոշոր գումարներ կը շորթէր: Ապահովութեան տեսչութիւնը ինքնութիւն բանալով, ձերբակալեց խարեբան եւ հաստատեց թէ նախկին դատապարտեալ մըն է:

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ՆՈՐ ԴԱՀԼԻՃԻՆ կազմութիւնը յանձնուեցաւ նախկին դիւանագէտի մը, Թօշեւի որ դեսպան եղած է Վիէննայի եւ Պելկրատի մէջ: Նոր դահլիճն ալ կէս առ կէս պիտի բաղկանայ զինուորականներէ: Պատերազմական նախարարութիւնը պիտի յանձնուի նախորդ վարչապետ Պ. Զլատեւի:

ՊԱՏԼՈՑ ՕՏԱՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ անտանելի դարձած է, կը գրէ «Փըթի Փարիզիէն»ի բղթակիցը, իրրեւ հետեւանք մանր արհեստներու օրէնիին գործադրութեան: Արդէն իսկ հեռացած են բազմաթիւ Ֆրանսացիներ, Յոյներ, Մալթացիներ եւայլն:

ՄԵԾՈՒԹԵԱՆ ԹՈՇԱԿ հաստատեց Մ. Նահանգներու երեսփ· ժողովը, 33ի դէմ 372 ձայնով: Այն աշխատաւորները որոնք 65 տարեկան են, ամսական 30 տոլար (450 ֆրանք) թոշակ պիտի ստանան: Կառավարութիւնն ալ իր կողմէ 15 տոլար պիտի վճարէ: Անոնք որ 65էն վար են, մինչեւ 85 տոլար պիտի ստանան գործատէրերէ եւ բանուորներէ գանձուած գումարներով:

ԱԻՏՐԻՈՑ ՓՈՒԼ – ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ ուսկնդրութեան ընդունելով Պ. Մուսոլինիի կողմէ, անոր ներկայացուց 80,000 հոգինոց բանակի մը ծրագիրը, երկրին պաշտպանութեան համար:

ԿԻՆԵՐՈՒ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ կը շարունակէ իր աշխատանքները Պալոյ մէջ: Առջի օր զրաղեցաւ կիներու զինուորական ծառայութեան հարցով: Այս առթիւ բուռն վէճեր ծագեցան: Քննեցին նաեւ կիներու վաճառման խնդիրը: (Արդեօ՞ք հարցուցի՞ք թէ քանի հազար հայ աղջիկներ եւ կիներ կը գտնուին թրքական հարէմներու մէջ···):

ՅՈՒՐԱՔԱՆՉՅՈՒՐ ԱՂՋԿԱՄԱՐԻ...

ԴԱՎԻԹ ՄԱՐՏԻՆԵԱՆ

— Ես Ձեզ կը հարցնեմ, պարոն Ալեքսանդրեան, ինչպէ՞ս կրնայ ըլլալ, որ Ձեր ամուսինը, որ ամէն առաւօտ ժամը ութին կ՚ելլայ տունէն, որ ամէն օր կէսօրին ճաշի կու գայ տուն, որ ամէն երեկոյ ժամը եօթին տունն է, որ ամէն գիշեր ժամը տասնմէկին կը պառկի քնանալու, ինչպէ՞ս կրնայ ըլլալ, որ այդ մարդը ունենայ ուրիշ կին մը, որուն հետ ամէն օր ժամ մը կամ երկու ժամ կը մնայ, ինչպէ՞ս կրնայ ըլլալ, որ ես չգիտնամ այդ բանին մասին, որ ոչ ոք գիտնայ այդ բանին մասին, որ ամբողջ աշխարհ գիտնայ այդ բանին մասին, բայց ես չգիտնամ...

Ալեքսանդրեան տիկինը ոտքի ելաւ, ուզեց հեռանալ, բայց յետոյ նորէն նստեցաւ, ինչպէս որ կ՚ընեն կիները, երբ կ՚ուզեն լալ, բայց չեն ուզեր, որ ուրիշները տեսնեն, որ կու լան, եւ ըսաւ.

— Ներողութիւն, պարոն Ալեքսանդրեան, ես չեմ ուզեր, որ ուրիշները տեսնեն, որ կու լամ, ներողութիւն...

Ալեքսանդրեան ըսաւ.

— Ես ալ չեմ ուզեր, որ ուրիշները տեսնեն, որ կու լամ, ներողութիւն...

Ալեքսանդրեան տիկինը ըսաւ.

— Ես ալ

ՄԱՍՆԱԿՑԻ ՀԱՅՐԸ

ՊՈՂՈՍ — Ֆեյտոյ, հեգնական կեղտոտ մի տղա, «Ֆիւր իւ հոյ» մրճակի երգելու ոճով, ձայնը կտրելով ու ոռնալով, ինչպես ոռնում է շունը, երբ ուզում է ուրիշ շան հետ կռիվ սկսել։

ՄԱՍՆԱԿՑԻ ՀԱՅՐԸ — Ինչպե՞ս ես, Պողոս, ինչպե՞ս ես, ախպեր, ինչպե՞ս ես, ինչպե՞ս ես, ինչպե՞ս ես

ԵՐԵԿՈՅԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպած «ԵՓՐԱՏ» նուագախումբի եւ «ՄԻՐՈՑ» թատերախումբի կողմէ

ԻՐԵՒՑ ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ

Այսօր, Կիրակի երեկոյ ժամը 8.30ին մինչեւ առաւօտ

2, Rue Alexandre Guilmanի սրահին մէջ, Մէօսօճ, (կայարանին դիմացը)

կը նախագահէ՝ Գ. ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒԻ

ՍԷՆ ՏՕՄԻՆԻԿ ԿՂԶԻՆ ՍԵՒ ԳԵՐԻՆԵՐԸ

ԿԷՍ ԳԻՇԵՐԷՆ ՎԵՐՋ ՀԱՑԿԱԿԱՆ, ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՈՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊԱՐԵՐ

ԹԱՆԿՈՑԻ ՄՐՑՈՒՄ ՃՈՒ ՊԻՒՖԷ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ

ՄՈՒՏՔ 5 ՖՐԱՆՔ

Հաղ· միջոց·— *Մօնփարնասէն կառախումբ առնելով իջնել Մէօսօճ:*

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՍԳԱՀԱՆԴԷՍԻՆ ՓՍԱՆԱՄԵԱԿԸ Հ. Ռ. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՏՕՆԷ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ, ՎԱՂԸ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ԵՐԵԿՈՑ ԺԱՄԸ 8·30/ին

Salle GAVEAUի ՄԷՋ **45, Rue La Boëtie**

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ Պ. ՌՈՒԲԷՆ ԹԱԴԷՈՍԵԱՆ

ԿԸ ԽՕՍԻՆ ՀԱՅՐ ՍԱՀԱԿ ՏԷՐ-ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ, ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ ԵՒ ՀՐԱՆՏ ԱԿՈՆԱՑԵԱՆ

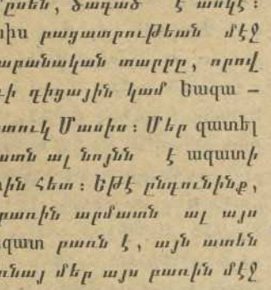
Գեղարուեստական բաժին: Սրահին դուռերը կը բացուին ժամը ճիշդ 8·30ին: Նախսերու մասնակցութեան համար 5 եւ 3 ֆրանք

ԱՑՑ ԱՆՑԱՆՕՔ ՋԻՆՈՒՈՐԻՆ·— վաղը երկուշաբթի առաւօտ ժամը 9ին: Հաւաքուիլ մէթրօ՝ ժորժ ե· եյէին մօտ:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ Այս երկուշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 2·30ին Սալօն Մագընոյի շրջեղ սրահին մէջ **88 - 90 Rue d'Aubagne**

ԿԸ ԽՕՍԻՆ Պ. **ՎԱՀԱՆ ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ**. ՏԻԿ. **Ն. ՔԻՊԱՐԻԹՃԵԱՆ** ԵՒ **ՀԱՅԿ ՍԷՐԷՆԿԻԻԼԵԱՆ**

"ՇԻՐԱԿ,, ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

26, Rue TRÉVISE, Paris (9) ՄԷԹՐՕ **Cadet.** ՀԵՌ· **Prov.: 38 - 63**

Ին չալէս ամէն տարի այս տարի եւս ուն ինք ԶԱՏԿԱԿԱՆ ՀԱՄՈՎ ՀՈՏՈՎ ԶԷՕՐԷԿՆԵՐ

Միակ կեդրոնատեղին եւ ամենամեծ մթերանոցը Արեւելեան եւ արեւմտեան ըմպելի նպարեղէններու:

Ստացած ենք պարսկական ՍԱՏՐԻ բրինձը: **Livraison à domicile**

Բացուած է Ա. ՓԱՆՈՍԵԱՆԻ ՀԱՅԿ. ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Téléphone TRUDAINE 19 - 41 22, RUE BAUDIN - PARIS (50 մէթր square Montholonէն դէպի rue Maubeuge) Métro: CADET et POISSONNIÈRE

Արեւելեան ամէն տեսակ նպարեղէններ, ըմպելիներ եւ անուշեղէններ: Ասիական անարատ Թարմ սուրճ: Միայն մէկ այցելութիւն կը բաւէ գաղափար կազմել ապրանքների Թարմութեան եւ գների անմրցելիութեան մասին:

Livraison à Domicile

կին մէջ այս անուան մօտիկ մէկ տօնի կը հանդիպինք, որուն յաճախ կ'ակնարկուի Շահնամէի մէջ, պարսկական ամանորին՝ Նաւրուզի հետ: Այդ տօնին անունն է Սաղհակ կամ Շապ Սաղհակ, որ հրաւոն մըն էր եւ կը հանդիպէր ձմեռը: Դժուար է ցոյց տալ որ եւ է կապ մեր Զատիկին հետ: Ամենք ուզած են գայն մօտեցնել պարսկական զէտէն (զարնել, զոհել) բառին: Կրնանք բաղդատել գայն նաեւ պարսկական եազատա բառին հետ, որ մասնաւոր կոչում մըն է, տրուած՝ ոգիներուն կամ հրեշտակներուն, զոր – բաղաշտական կրօնին մէջ: Մեր ազատ բառն ալ, կ'ըսեն, ծագած է սակէ: Ազատն Մասիս բացատրութեան մէջ որոշ է դիցաբանական տարրը, որով ըսել կ'ուզուի ղեկային կամ եազա – տաւներու յատուկ Մասիս: Մեր զատել բառին արմատն ալ նոյնն է ազատի արմատ զատին հետ: Եթէ ընդունինք, որ զատիկ բառին արմատն ալ այս զատ կամ ազատ բառն է, այն ատեն որոշ կը դառնայ մեր այս բառին մէջ ազատութեան դաղափարը:

Զատիկը չարժական ծօն մըն է եւ միշտ կը հանդիպի գարնան գիշերա – հաւասարի (Մարտ 21) լուսնի լրումին յաջորդող Կիրակիին: Կրնայ պատա – հիլ, որ լուսնի լրումը տեղի ունենայ գիշերահաւասարէն առաջ, այն ատեն Զատիկն ալ պէտք է կատարել Ապրիլի լուսնի լրումին յաջորդող Կիրակիին: Այսպէս ան 35 օրերու տարբերութիւն մը կ'ունենայ, մարտ 22էն մինչեւ Ապրիլ 25: Մեր բոլոր չարժական ծօներն ալ կապուած են Զատիկին:

Զատկական հանդիսութեանց մաս կը կազմէ նաեւ կարմիր հաւկիթը, ոչ միայն Հայոց, այլ եւ ուրիշ ազգերու մէջ: Այդ սովորութեան ծագումն ալ պէտք է փնտռել նախաքրիստոնէական հաւատալիքներու մէջ: Որոշ է թէ յունական, հնդկական, ճափոնական եւ այլ ժողովուրդներու աշխարհածը – նական վարդապետութենց մէջ հաւ – կիթը նկատուած է իբրեւ կեանքին սկիզբը: Ասկէ զատ եգիպտացիները, Հելլէնները, Հռոմայեցիները եւս զայն կը նկատէին արդասաւորութեան խոր – հրդանշան եւ ամէն գարնան կը նուի – րէին իրենց աստուածներուն: Հրեա – ներն ալ Պասեքին կ'ուտէին խորոված հաւկիթ:

Կարմիր հաւկիթի գործածութիւնը, ինչպէս կ'ըսէ Հ· Հայունի, Ժ· գա – րէն վերջ կիլիկեան իշխանութեան չր – ջանին Եւրոպացիէ մուտ Հայաստան, քանի որ նախագոյն մատենագիրներն – րու մէջ այդ մասին որ եւ է ակնար – կութիւն չկայ: Յովհ· Երզնկացի (Ժ· դար) խորհրդանշական մեկնութիւն մըն ալ կուտայ հաւկիթին՝ իբր օրի – նակ «բոլոր աշխարհի», եւ կարմիր գոյնին՝ որ «նշանակէ թէ բոլոր աշ – խարհս Քրիստոսի արեամբ գնեցաւ»:

Զատկի առթիւ գառ մորթել եւ մա – ղաղներ կատարել ընդհանրացած սո – վորութիւն մըն է Հայոց ու Յունաց մէջ:

ԳՈՒՇԱԿՈՒՀԻ Տիկ. ՄԱՐԻՈ ՉԻՆԻ Դիմել ամէն օր (կիրա – կին մէջը) ժամը 3 - 7, բացի երկուշաբթի: 62, rue de Rochefoucauld, բակին խորը, Բ. յարկ, աջ կողմ: Մէթրօ՝ Pigalle:

ԳԱՑԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenuede Saxe. LYON

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ CONSTANTINOPLE

Վ. ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ

37, rue Trévise. Tél: Prov. 82-96. Métro: Cadet

Մանաւանդ կարագ իւղով պատրաստուած՝ համեղ ԶԱՏԿԱԿԱՆ ՉԷՕՐԷԿՆԵՐ:

Զուտ խաղողէ պատրաստուած անարատ օղի ԼԻԹՐԸ 18 ՖՐԱՆԿ:

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ առաջնակարգ նպարեղէններ **Livraison à domicile**

ԿԱԹՈՂ. ՆՈՒԻՐԱԿԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Մարսէյլի Ազգ· Վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ կաթողիկոսական նուի – րակ Գարեգին Աբգ· Եուվսկեան պիտի դասախօսէ ԷՋՄԻԱԾՆԻ ՎԵՐԱՇԻՆՈՒ – ԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ *մասին (ցուցադրելով նկարներ), վաղը երկուշաբթի երեկոյ, ժամը 8.30ին, Պրէպան Մարսէյէի սրահին մէջ: Ներկաներու համար մուտք 2 ֆրանք:*

ԴԱՐՁԱՍԱՐԻ ԱՆԿԷՆԻ ՄԱՆԱՒԱՃԻԻՂԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍԻՆ

Տեղի կ'ունենայ, Կիրակի, 19 Մայիս, ժամը 3.30էն մինչեւ կէս գիշեր

Անկէն, **Salle des Fêtes**ի մէջ

Հետաքրքիր անակնկալներ — ընաիր Հաղ — ժամն պիւֆէ Մուտք 10 ֆր·:

ՁԵՐ ԴՆՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԹԻՄՑԼԻՔ ՇԱՆՕՔ ՈՒՂԵՐԻՉ ԺԱՄԱԴՈՐՔ

ԿԱՐԱՊԵՏ ԷՍՄԷՐԵԱՆԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Maison E. CHARLES

29, Rue Mathis **Paris (19)**

Métro: Crimée Autobus AJ, AV, CP. 52, 50/71

Ամէն տեսակ գրպանի, ճաշի, պատի ու զարդուցիկ ժամացոյցներ, գոհարեղէններ, անակնկալ ապահներ ՁԵՂՉՈՒԱԾ ԳԻՆԵՐՈՎ:

Նորոգութիւն ժամացոյցներու, շինութիւն եւ փոփոխութիւն գոհարեղէններու խիստ չափաւոր գիներով: ԿՐ ԴՆՆԻՔ ոսկեղիններ ու Թանկագին քարեր ամենաբարձր գիներով:

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ԲԱԺ· ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻՆ

Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ իզմիրի Ազգ· հիւանդանոցին

33, Rue Poissonnière (Rex սինեմային ճիշտ քովը)

Մէթրօ՝ Bonne-Nouvelle

ընդունելութիւն ամէն օր ժամը *14—18* եւ ժամադրութեամբ·

ՀԱՅ ՄԱՌՆԱՆՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

***TRICOT KÉBABDJIAN*ի ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է**

14, Rue de Tracy, Paris (2) Մէթրօ՝ St. Denis

Articles de Saison

ԲԱՐՁՐ ՈՐԱԿ ԵՒ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆ

ՆՄՈՅՇՆԵՐՈՒ ԱՌԱՔՈՒԱԾ ՓՐԱՆՔՈ

ՄԱՍՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ ԱՐԱԳ ՅԱՆՁՆՈՒԱԾ

ՁԵՐ ՇԱՀԻՐ ԿՐ ՊԱՀԱՆՋԷ ԳՆԵԼ ՈՒՂՂԱԿԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԷՆ

Վարձու են ապատ յարկաբաժիններ **Montrouge***ի մէջ արեւոտ եւ լուսաւոր:*

Տեսնելու համար գիմել՝ **123, Rue de Bangeux, Montrouge,** *իսկ մանրամասնութեանց համար դիմել՝* **Mr. GAVOUX***ի ՄԻԵՒՆՈՅՆ ՓՈՂՈՑԸ Թիւ* **138:**

Հինգ վայրկեան փոքի ո'Օրլէանէն, հանրակառք 80 եւ 128, *իջնել* **Rue Périer** *կայարանը:*

1. փոքր յարկաբաժիններ· Մուտք, խոհանոց, սենեակ, տէպարա, *W. C.*, քավ· կեդր· ջեռուցիչ, ջուր, կազ ելեկտր, սկսեալ 1600 ֆրանքէն առաջ *շարժ* եւ *չօֆաժ:*

2. ցարկաբաժիններ· Մուտք, խոհանոց, ճաշասենեակ եւ ննջասենեակ, *Քապինէ սը Թուալէթ լավապոյով* (յարմարութիւն լոգարանի), *W. C.*, տէպարտ քավ· կեդր· ջեռ, ջուր, կազ, ելեկտր·, սկսեալ 3000 ֆրանքէն առաւել *չօֆաժ* եւ *շարժ:*

3. մեծ յարկաբաժին, երկրորդ յարկ, փողոցի վրայ· Մուտք, խոհանոց, ճաշասենեակ, սալոն, 2 սենեակներ, *Քապինէ սը Թուալէթ լավապոյով* (յարմարութիւն լոգարանի), *W. C.*, տէպարա, քավ, կեդր· ջեռ·, ջուր, կազ, ելեկտր·, կարելի գործատեղի ընել: 5000 ֆրանք առաւել *շարժ* եւ *չօֆաժ:*

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

Դարձ կը փնտռէ տնական աշխա – տանքներու մէջ փորձառու հայ կին մը, որ գիտէ պատրաստել արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ եւ անուշեղէններ: Դիմել Տիկին Պէաթրիս Համամճեանի, 4, Rue de la Défense, Issy - les - Moulineaux, Seine.

FILMS RECOMMANDÉS

ՓԱԹԷ – ՆԱԹԱՆԻ ՍԻՆԵՄԱՆԵՐԸ
ՅԱՋՈՏԱԳԻՐ ԱՊՐԻԼ 19ԷՆ 25

VICTOR HUGO PATHE. Monsieur sans gêne —Vers l'Abyssinie
ROYAL PATHE. Monsieur sans gêne Vers l'Abyssinie
LUTETIA PATHE. Les trois lanciers du Bengale
DEMOURS PATHE. La chanson de l'adieu L'hôtel du libre échange
MOZART PATHE. Les trois lanciers du Bengale — Magazine No 5
SELECT PATHE. Les trois lanciers du Bengale — Magazine No 5
SAINT MARCEL PATHE. Les trois lanciers du Bengale —Sur scène: Marguerite Gilbert dans ses créations
LOUXOR PATHE. Les trois lanciers du Bengale —Magazine No 4
LYON PATHE. Les trois lanciers du Bengale —Magazine No 3
ROCHECHOUART PATHE. Les trois lanciers du Bengale Magazine No 3
EXCELSIOR PATHE. Les trois lanciers du Bengale —Magazine No 3
COLOMBE PATHE. Les billet de mille — Rigoletto
METROPOLE PATHE. Les trois lanciers du Bengale Magazine
CAPITOLE PATHE. Les trois lanciers du Bengale —Magazine
MONTPARNASSE PATHE. Les trois lanciers du Bengale — Magazine
BARBES PATHE. La dame aux camelias Le coup du parapluie
FEERIQUE PATHE. Le controleur des wagons lits — Au pays de Mireille
LECOURBE PATHE. Le controleur des wagons lits — Au pays de Mireille
PALAIS DES GLACES PATHE. Le controleur des wagons lits —Au pays de Mireille
RECAMIER PATHE. Le controleur des wagons lits —Au pays de Mireille
SAINT CHARLES PATHE. Le controleur des wagons lits — Au pays de Mireille
PATHE ORLEANS. Le controleur des wagons lits — Au pays de Mireille
BELLEVILLE PATHE. Ademai aviateur— Dernière heure
MAINE PATHE. Le controleur des wagons lits — Au pays de Mireille
MAGIQUE PATHE.. Le controleur des wagons lits — Au pays de Mireille
SEVRES PATHE. Symphonie inachevée
OLYMPIA DE CLICHY. Le controleur des wagons lits — Le coup de parapluie
CASINO DE CLICHY. Le saut dans l'abîme Tout mon coeur Veronika
PATHE CINEMA PALACE (Boulogne). Le voyage imprévu — Science et police
KURSAAL BOULOGNE. Nuit de Mai On demande un employé
AUBERVILLIERS KURSAAL. Cléopatre La demoiselle du téléphone
ALHAMBRA D'ASNIERES. Le billet de mille —Rigoletto
MARIVAUX PATHE. Justin de Marseille
IMPERIAL PATHE.
MAX LINDER PATHE. Jeunesse boulevers – sée (Vers. orig. s.t.f.)
MOULIN ROUGE PATHE. Jonny haute couture —Charles Gan à Londre
MARIGNAN PATHE - NATAN. Golgotha
EMPIRE PATHE - NATAN.
OMNIA CINE INFORMATIONS. Actualités mondiales

Raki "ERIVAN"

ԵՐԵՒԱՆ օղին, որ ճանչուած է իր առաջնակարգ յատկութեամբ, օղիներու մէջ ամէնէն նախընտրելի *մեծ վաճառանիշը* կը ներկայացնէ:

ԵՐԵՒԱՆ օղին արտադրուած է *Թորուա – մով*, բնական *անիսոնի* խառնուրդով, եւ խաղողի հիւթով, եռաշրաւորուած է ջիմիական ամէն բարդութիւններ վերծ ըլլալը:

Պահանջեցէք, փնտռեցէք ԵՐԵՒԱՆ օղին Մեծաքանակ գնումներու համար՝ Ադրեսսատէ

S. A. GRANDES DISTILLERIES PEUREUX
48, Bld. des Vignes, Marseille
Tél. Colbert 58 - 10

Եւեթ DISTILLERIE VIAL
18, Rue Fontaine, St. Denis (Seine)
Tél. Plaine 09 - 95

Լիճնի եւ Շրջաններու ներկայացուցիչ:
D. N. BAMADOURIAN
82, Rue Séigne. Lyon (Rhône)

Նիսի եւ Շրջաններու գործակալ՝
M.M. H. Khatchadourian et Danielian
24, rue Assalit· Nice (A. M.)

ԿԸ ԴՆՆԻՔ ամէն տեսէ ատլի բարձր գիներով հին առարկաներ, ոսկի, արծաթ, գոհարեղէն, մէտալ, դրամներ եւ կոտրտուքներ: Կը ճախենք նաեւ Լօնդրի Նապոլեոնի մէկ տասներորդ տոմսակներ: Դիմել՝ BANQUE — 58, Rue Lafayette. Paris·

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

Սիփանի Յարեկոյր - Պարահանդէսր

Տեղի կ'ունենայ 28 Մարտ կիրակի ժամը 3էն մինչեւ կէս գիշեր

VICTOR HUGOի տեղ սրահներուն մէջ

46, Rue St. Didier. **Métro: Victor Hugo**

Ղեկավար՝ ԱՐԱՑ ՊԱՐԹԻԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժին, խմբական երգեր եւ պարեր հայկական տա – բաղներով, եւ անակնկալներ:

Եւրոպական պարեր յայտնի PIZARRO *նուագախումբով*

Ձժան եւ խնամեալ պիւֆէ Մուտք կիներու 7·50, այրերու 10 ֆր·

ՄԱՌՆԻՃԻՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Անգուգական ցերմակեղէններ, Peau d'Ange, գոսպինէզոն, շապիկներ, վարտիքներ, շրմիզիէներ, շրմիզ Lacoste եւյն. եւյն.:

կը ծախենք անմրցելի գիներով:

LEMETTRE FRÈRES

Վաճառանիշ «ELDAY», Մասնագէտ արտադրիչներ:

104, Rue Réaumur, Paris. Métro Sentier («Intransigeant»ի մօտ):

Ապսպրանքները կը դրկուին *contre remboursement*ով, եթէ կանխավճար մը ուրուի:

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան **ՖԼՕՐԻԱ**

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Odéon եւ Սեն Միքէլ Հեռաձայն **Danton:** 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Նպարավաճառատուն ՀԱԼԱՃԵԱՆ

7, Rue de Tracy. Tél: Louvre 28 - 23

Métro: St. Denis & Réaumur Sebastopol

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ Թարմ եւ առաջնա – կարգ նպարեղէններ:

Կարագ իւղով պատրաստուած համեղ հայկ. ԶԷՕՐԷԿՆԵՐ:

Անխարդախ եւ անարատ օղիներ:

Արագ սպասարկութիւն: Livraison à Domicile

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԵՒԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
24
ԱՊՐԻԼ
MERCREDI
24 Avril
1935

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՄԲ	ԱՄԻՍԱԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՄԲ	ԹԻՒԱՄՍԵԱԿ
Յունաստան եւ Գերմանիա	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Ֆրանսա եւ գաղութներ	250 »	130 ֆրանք	—
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ			

ԳԻՆ 50 ԱՆԹԻՄ

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

11 ՏԱՐԻ — 11e Année No. 2787

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

«... ԵԻ ՅԻՇԱՏԱԿՍ ԱԼ ԹԱՒԱՄԻ»

Երկուշաբթի գիշեր, 22 ապրիլ, փարիզն ալ ոճնեց ապրիլ – հան սարսափներու քառամեակը, Սալ Կավոյի մէջ։

Լեցուն էր սրահը։ Ամէնքն ալ տեղաւորուած էին հանգիստ, թիկնաթոռներուն, օթեակներուն եւ վերնատան մէջ։ Ոչինչ՝ ար– տակարգ։ Սովորական երգահանդէս մըն ալ կրնար նոյնքան բազ– մութիւն համախմբել, նոյն սրահին մէջ։

Աչք մը՝ բազմութեան վրայ, եւ խորհրդածութիւններ, խոր – հրդածութիւննե՛ր, մէկը միւսէն կսկծալի։

Միայն «ժողովուրդ»ն էր նստած այնտեղ, առանց դէմքերը ազգին։

Երիտասարդներ, կիներ, մանուկներ։ Աչխատաւոր, արհես – տաւոր. միջին դաս։ Պոլսոյ բարբառով «էնտֆ»։

Հապա ո՞ւր էին աղաները, ազգային ջոջերն ու «հանգամանո – քաւոր» ուսումնականները։

Ադին եւ անդին, ցիր ու ցան, աչքի կը զարնէին ափ մը դէմ– քեր՝ այդ չարքէն։ Մեծ մասով՝ կովկասահայ, եւ եթէ կ'ուզէք՝ դաշնակցական։

Բաւական էր հարեւանցի ակնարկ մը նետել, եւ առուգիլ որ այդ հազարնոց բազմութեան մէջ, ներկայացուցիչներ չունէին, ոչ հաւաքարար, ոչ ալ անհատապէս.—

1. Հ.Բ.Ը.Միութիւնը։
2. Մխայեալ Յանձնաժողովը։
3. Երկու օֆիսները եւ Պուլվառ Օսմանը։
4. Եկեղեցին՝ ի դէմս իր հոգաբարձութեան կամ վարչու – թեան եւ յարակից Մարմիններու։
5. Հայ Տիկնանց Միութիւնը, իր «պետական» կ. Պաչով եւ միւս ճիւղերով։ Դալրոցասէրը։
6. Հայ Բժշկական Միութիւնը։
7. Հայ կղերը՝ իր մեծ ու պզտիկ փիլոնաւորներով։
8. Հայր. Միութիւնները (իբրեւ հաւաքական մարմին)։
9. Աղքատախնամ Ընկերութիւնը։
10. Հայ Գրողներու Ընկերակցութիւնը։
11. Հայ Ազատ Արուեստագէտներու Միութիւնը։
12. Հօկը, եւ առ հասարակ «Հայաստանի բարեկամները»,

իրենց երեւելի եւ աներեւոյթ օրկաններով։

13. Ֆրանսական բանակի նախկին հայ կամաւորները։

Մնացեալը դուք լրացուցէք, յիշելով բոլոր այն կազմակեր– պութիւնները ու Միութիւնները որոնք ժողովուրդին անունով կը խօսին տարին տասներկու ամիս։

Մինչեւ անգամ իրենց բացակայութեամբ կը վայլէին 1915ի մատաղահաս տարեկիցները, մաեըմնները, կուսակցա – կան կամ գաղափարական ընկերները եւ ուրիշ բազմաթիւ դէմքեր, որոնց անունները կ'իմանաք միշտ, հանդիսաւոր առիթներու մէջ։

Այս պատկերը մեքենաբար յիշեցուց ուրիշ մը,— այն երեւոյ– թը որ պարզուեցաւ կաթող. նուիրակին գիտական դասախօսու – թեանց առթիւ։

Ու աչքի առջեւ բերինք այն չքախումբը որ երեք իրիկուն պա– տիւ համարեց չարուիլ «Փրթի Ժուռնալ»ի բեմին վրայ — իբրեւ թէ կենդանաբանական պարտէզ մը ըլլար — եւ բեմին առջեւ, ի– րար խառնուած, աթոռ աթոռի վրայ։

Կաթող. նուիրակը էջմիածնէն կուգայ — Հայաստանէ՞ն — իբրեւ կառնակ մը, եւ բնական է որ խանդավառութիւն պիտի յա – րուցանէր։ Մանաւանդ իբրեւ գիտնական եւ հայրենասէր։

Իսկ այն մէկ միլիոն մեռելնե՞րը որ վոչխարի քան տարի առաջ, հուրով, սուրով, ջուրով, բիրով, բրիչով, կացինով, թոյնով, անօթութեամբ, համաճարակներով,— հայրենի՞ք սար – սափներով։

Ո՞ր աղէտին զոհերն էին անոնք,— Ֆորմոզայի երկրաշար – ժի՞ն, Հավայի կղզիներու թաթառի՞ն թէ Վեսուվի հրաբուխին։

Եւ ո՞ր ժողովուրդին զաւակներն էին անոնք,— Սիամներո՞ւն, Զուլուներո՞ւն թէ Քիւբաներուն։

Մեռելո՞ց էր,— եւ մէկ հատիկ հայ տէրտէր չտեսանք, բացի հոռմէական վարդապետէ մը որ ճառ խօսելու հրաւիրուած էր։

Քանամեակ էր, եւ Հայկական փարիզի երեւելիները տասը տարուան մէջ գէթ մէկ անգամ չխաղցեցան, իրենց սմարդի քէնը խզելու համար։

Ո՞ր մէկը յիշել բոլոր վերովիշ պարագաներէն, որ աչքի առջեւ կուգան իրարու եռանդ։

Կը պատմեն թէ Զ. Ո. Միութիւնը նամակ է գրեր Գարեգին արք.ի, խնդրելով առանձնել սպահանդէսին նախադահութիւնը, բայց պատասխան անգամ չէ առացեր։

Անշուշտ պատասխանը այն պիտի ըլլար թէ այդ օրը Մար – սէյլ պիտի գոռուէր։

Իսկ Մարսէյլի մէջ մասնակցեցա՞ւ սպահանդէսին, նոյն եր – կուշաբթի դիշերը։ Հրաւիրեցին եւ գնա՞ց։ Կամ եթէ չհրաւիրե – ցին, պարտականութիւն սեպե՞ց երթալ մասնակցիլ գէթ իրրեւ սպաւոր։

Կ'ըսեն թէ էջմիածնի գմբէթը կազդուրիչ չազկապ մըն է հա – ւատացեալներու համար, որ ի սիրտս աշխարհի։

Իսկ այն լեռնակուտակ բուրգերն ու գմբէթնե՞րը որ կազ – մուեցան մէկ միլիոն զոհերով ...

Մեռելներու յիշատակը չատ աւելի զօրաւոր, աւելի մարդկա – յին եւ յաւիտենական չազկապ մը չէ՞ ողջերուն համար։ Մանա – ւանդ այս արմատախիլ եւ ցիրուցան ժողովուրդին համար, որ բերնուց գիտէ թէ ի՛նչպէս անչնչացան անոնց ամէն մէկը, քսան տարի առաջ։

Հազար ափսո՛ս, Մոկաց Միրզէ ... Հազար ու հազար Միրզէ– ներ Հայոց աշխարհի։

Զեր յիշատակն իսկ հալեցաւ այս պողոտաներուն վրայ։ Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՖՐԱՆՔՖԻՒՐԻՒՄ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՑԵՏԱԶԳՈՒԵՑԱՆ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԼԵՀԱՍՏԱՆ ԳԱՂՏՆԻ ԴԱՇՆԱԳԻՐ ԿՆՔԱՄ ԵՆ

Մոսկուայի հեռագրական գործակալութիւնը հետեւեալ հեռագիրը հրա– տարակեց ապրիլ 21ին.—

Պ. Լիթվինովի եւ Պ. Լավալի միջեւ կատարուած բանակցութիւնները ընդհատուեցան առժամապէս։ Պ. Լիթվինով Մոսկուա կանչուեցաւ, պետքացում տալու համար կառավարութեան։

Ա.ժանն Հավաս հաղորդելով այս հեռագիրը, իր կողմէ կ'աւելցնէ.— Տա– րակոյս չկայ թէ բանակցութիւնները չէին կրնար շարունակուիլ այն պահուն երբ Լիթվինով Մոսկուա կ'երթար ծրնեւէն։ Պ. Պ. Լիթվինով եւ Լավալ իրենց վերջին տեսակցութեան առեն համաձայնեցան փոխադարձ ազդակցութեան դաշնագրի մը մասին եւ քննեցին բնագիրը։ Տակաւին քանի մը դժ– ուարութիւններ կային խմբագրութեան մասին, երբ Լիթվինով կը մեկնէր։ Հասկնալի է թէ Պ. Լիթվինով հարկ դատած է իր կառավարութեան հաղորդել բանակցութեանց վիճակը, ինչպէս ըրած էր Պ. Լավալ, նախարարական վեր– ջին ժողովին մէջ։

⁂ Իրազեկներ կ'ըսեն թէ Լիթվինով նախ Փարիզ պիտի գար, ինչպէս կար– դադրուած էր նախապէս, բայց յետոյ փոխեց միտքը։ Հակառակ այս իրողու– թեան, Ֆրանսա չէ կորնցուցած իր յոյսը։ Այս առթիւ կարդ մը թերթեր կը դրեն թէ Պ. Խոօ Պազէլ (Զուիցերիա) գացած է, տեսակցելու համար Պ. Լիթ– վինովի հետ, երբ այս վերջինը ինքնաշարժով հոն գնաց ժրնեւէն։

Այս բոլոր լուրերէն կը հետեւի թէ Լավալի ճամբորդութիւնն ալ պիտի յետաձգուի։ Մրգրուած դաշնագիրը, որ իրրեւ սիպար պիտի ծառայէր կարդ մը նոր դաշնագիրներու (պետութենէ պետութիւն), խստօրէն քննադատուեցաւ անգլիական մամուլին կողմէ, իբրեւ միջազգային դաշինք, ինչ որ իրաւունք պիտի տար Գերմանիոյ բողոքներուն։ Ֆրանսական կառավարութիւնը ուրբաթ իրիկուն հեռախօսով յայտնեց իր առարկութիւնները, իսկ Պ. Լիթվինով փո– խանակ Փարիզ գալու, ջնջեց չոգեկառքի տոմսակը, եւ պատասխանեց թէ ուղ– ղակի Մոսկուա կը վերադառնայ։ Մինչդեռ ազդեցիկ կը կարծուի թէ նա – խարարական խորհուրդին մէջ, Պ. Լավալ առաջարկած է կարդ մը փոփոխու – թիւններ կատարել։ Պ. Լիթվինով տեսնելով որ այդ փոփոխութիւնները չեն համապատասխաներ նախապէս գոյացած համաձայնութեան, նախընտրեց Մոսկուա վերադառնալ։

ԼԵՀԱՍՏԱՆ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱ՞Ծ ԵՒ

Մոսկուայի թերթերը խոշոր տառերով հրատարակեցին լեհ–գերմանական գաղտնի դաշնագրի մը պատճէնը, արտատպելով Ֆրանսայի նախկին նախա – բարձրէն Պ. Լիւսիէն Լամուռէօյի մէկ յօդուածէն, որ հրատարակուած է գա– ւառական թերթի մը, « Լը Պուլպոնէ Ռէպիւպլիքէն »ի մէջ։ Նախկին նախա– րարը կը յայտնէ թէ այս դաշնագիրը կնքուած է փետրուար 25ին եւ հետեւեալ տրամադրութիւնները կը պարունակէ.—

1.— Երկու երկիրները կը խոստանան համաձայնիլ ուղղակի բանակցու – թիւններով, այն բոլոր հարցերուն մէջ որ կրնան չհաղորդակ մէկ կամ միւս երկիրը միջազգային յանձնաժողովներու մէջ։

2.— Իր արտաքին քաղաքականութեան մէջ, Լեհաստան պարտաւոր է որ եւ է որոշում չառնել առանց խորհրդակցելու գերմանիոյ դէմ։ հետ։ Նաեւ կը խոստանայ, ամէն պարագայի մէջ, յարգել այդ երկրին չա – հերը։

3.— Միջազգային այն դէպքերուն մէջ որ կը սպառնան հաստատուած դա– շինակիցին, երկու երկիրները յանձն կ'առնեն խորհրդակցիլ իրարու հետ, ան– հրաժեշտ միջոցները ձեռք առնելու համար համախորհուրդ։

Մոսկուայի մէջ կը կարծեն թէ այս գաղտնի դաշնագիրով, Գերմանիա եւ Լեհաստան յանձն կ'առնեն չարժման մէջ դնել իրենց պինուորական, անտեսա– կան եւ սպառնազորական բոլոր ուժերը, եթէ մղելու համար որ եւ է անտեղի յարձակում եւ օգնելու համար միւս կողմին, եթէ յարձակում կրէ։ Լեհական կառավարութիւնը կը խոստանայ թոյլ տալ որ գերմանական զօրքը անցնի լե– հական հողէն, եթէ Գերմանիա յարձակում կրէ արեւելքէն կամ հիւսիսային – արեւելքէն։ Գերմանական կառավարութիւնն ալ յանձն կ'առնէ պաշտպանել լեհական սահմանազլուխը որ եւ է յարձակման դէմ, իր տրամադրութեան տակ ունեցած բոլոր միջոցներով։ Երկու կողմերը կը խոստանան ամէն անձ– նական միջոց ձեռք առնել իրենց պաշտպանութեան համար։ Դաշնագիրը ուժ կունենայ երկու տարուան համար, սկսելով վաւերացման թուականէն եւ մեքենա– բար պիտի նորոգուի ուրիշ երկու տարուան համար, եթէ չեղեալ հռչակուած չըլլայ պայմանաժամէն վեց ամիս առաջ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԲՈՂՈՔԸ ԺՈՂՈՎԻ ՈՐՈՇՄԱՆ ԴԷՄ

Գերմանական կառավարութիւնը հետեւեալ կարճ բողոքագիրը յանձնեց անգլիական եւ իտալական կառավարութեան, պատճէնը ղրկելով նաեւ միւս պետութեանց.—

« Գերմանական կառավարութիւնը կը յայտարարէ թէ այն կառավարու – թիւնները որոնք Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդին մէջ քուէարկեցին ապրիլ 17ի բանաձեւը, իրաւունք չունին զատաւոր կանգնելու Գերմանիոյ գըլ– խուն։ Գերմանական կառավարութիւնը այդ որոշման մէջ կը տեսնէ խորու – թեան նոր փորձ մը Գերմանիոյ հանդէպ եւ հետեւաբար կը մերժէ զայն վճռա– պէս, իրեն վերապահելով մօտերս հաղորդել իր տեսակէտը այդ բանաձեւին մէջ քննուած զանազան հարցերու մասին»։

Այս բողոքագիրը կազմուեցաւ Հինկէրի ծննդեան 46 տարեդարձին օրը, որ տօնուեցաւ մեծ հանդիսաւորութեամբ։ Այս առթիւ 41 օդանաւեր նուիրուեցան Հինկէրի, բոլորն ալ օժտուած վերջին կատարելագործութիւններով։ Ամէն դատ անհամար նուէրներ եւ ծաղկեփունջեր ղրկուեցան « Առաջնորդ »ին։ Նը– ւէրներուն մէջ ամէն տեսակ առարկաներ կը գտնուէին, բացի գինիէ եւ գլա– խերէնուն մէջ ամէն տեսակ առարկաներ կը գտնուէին, բացի գինիէ եւ գլա– նիկէ, քանի որ Հինկէր ոչ կը խմէ, ոչ ալ կը ծխէ։

ՄԱՀ Պ. ՆՇԱՆ ԳԱԼԲՄՃԵԱՆԻ

Ցաւով կ'իմանանք մահը Պ. Նշան Գալբմճեանի, որ հառաւսն տարիէ ի վեր կը ծառայէր փրանսական կառավարութեան, նախ իբրեւ թարգման Պոլ – սոյ դեսպանատան, յետոյ Փարիզ, արտաքին նախարարութեան մէջ։ Սիրուած էր բոլորէն իր բարեմոյն բնաւորութեամբ, մեծապէս օգտակար հանդիսանա– լով իր հայրենակիցներուն։ Արժանացած էր Պատուոյ Լեգէոնի։

Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի վաղը, Հինգշաբթի։

ԶԱՏԿԱԿԱՆ ՁԱՐԴ ՄԸ ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

ՀԱՅ ՄԸ, ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ, ՍՊԱՆՆԵՑ ՈՒՐՈՒ ԵՐԵՔ ՀԱՅԵՐ ԵՒ ԻՆՔՆ ԱԼ ԱՆՁԱՍՊԱՆ ԵՂԱՒ

Ահռելի դէպք մը տեղի ունեցաւ Զատկի կիրակին, Կրբնոպլի մօտ, Ռուս Ռուժի հայկական գաղութին մէջ։ Թերթերը զանազան ձեւերով կը նկարագրեն դէպքին մանրամասնութիւնները։ « Մաքէն »ի թղթակիցը կը գրէ.— Ռուս Ռուժի արուարձանին մէջ կը բնակի ամբողջ հայկական գաղութ մը, մեծ մա– սով բաղաքական փախստականներ, որոնք տեղաւորուած են համեստ բայց մաքուր տուներու մէջ։ Փլէնի թաղին մէջ, միայարկ տուն մը կը բնակէին ե– րեք ընտանիքներ,— մէկը՝ տանտէրը՝ Գէորգեան, 32 տարեկան, կինը՝ 26 տա– րեկան եւ զաւակը՝ 20 ամսու։ Մնացեալ չորս սենեակները վարձու տրուած էին երկու ընտանիքներու,— Թորոսեան, կինը՝ 25 տարեկան, զաւակը՝ 3 տարե – կան եւ Յարութիւն Պարսամեան, 32 տարեկան, կինը եւ երեք զաւակները ո– րոնց մեծը 7 տարեկան է եւ կրտսերը 20 ամսու։ Բոլորն ալ կ'աշխատէին պին– ձիւրի գործարանին մէջ։ Պ. Պարսամեան, որ երբեմն կը խմէր եւ ընկճուած էր ընտանեկան հոգերու տակ, անկանոն կը վճարէր իր վարձքերը։ Պ. Գէորգ– եան նկատի առնելով անոր հոգերը, ազնիւ կը համարձակէր յիշեցնել։ Այս պարագան տեսակ մը առելուրդիւն կը ներշնչէր վարձակալին։

Կիրակի ցերեկ ժամը 2ին, վէճ մը ծագած ըլլալով երկու կիներուն միջեւ, Տիկին Գէորգեան սպառնաց Տիկին Պարսամեանի՝ փողոց նետել ամբողջ ըն – տանիքով։ Պ. Պարսամեան վերադարձին լսելով այս սպառնալիքը, գնաց առա – ջի ատրճանակը, որուն երկու ընդունարանները լեցուած էին Ցակոն փամ – փուշտներով։ Գէորգեան եւ Թորոսեան ընտանիքները միասին նաշեր էին Զատկի առթիւ, եւ սեղանէն երթալու կը պատրաստուէին, երբ յանկարծ դուռը բացուեցաւ եւ Պարսամեան ներս խոյանալով, չորս գնդակ պարպեց Պ. Գէորգ– եանի վրայ, առանց բառ մը արտասանելու։ Գէորգեան գետին փռուեցաւ ան– կեղդան։ Տիկին Գէորգեան, որ կը փորձէր փախչիլ, նոյնպէս փռուեցաւ նըր– բանցքին մէջ։ Տէր եւ Տիկին Թորոսեան յաջողեցան հեռանալ տունէն, բայց Պարսամեան կրցաւ կնոջ ետեւէն հասնիլ սեմին վրայ եւ երկու գնդակ արձա – կելով փորին, մահացու վէրքեր բացաւ։

Մարդասպանը, որ սպառած էր 18 գնդակները, տուն վերադարձաւ, համ– բուրեց երեք զաւակները, կնոջը պատուիրեց լաւ կրթել զանոնք, եւ նորէն լե– ցնելով ատրճանակը, փողոց ելաւ եւ ինքզինքը սպաննեց, գնդակը ուղղելով սրտին։ Իր ահաբեկ հայրենակիցները տեսան այս բոլորը, բայց չհամարձա – կեցան մօտենալ։

Ոստիկանական եւ դատական պաշտօնեաները հասնելով, բնութիւն կա – տարեցին դէպքի մասին։ Աւելորդ է ըսել թէ դատական խնդիր չպիտի ծագի, մարդասպանը մեռած ըլլալով։

Երեք դիակները Կրբնոպլի բժշկական վարժարանը փոխադրուեցան, դիա– զննութեան համար, իսկ Տիկին Թորոսեան, որուն մէկ բոբը ներգնուած է գն– դակէն, Թրոնշի հիւանդանոցը փոխադրուեցաւ, ուր իր վիճակը յուսահատա – կան գտան։

Միւս թերթերն ալ հաղորդելով դէպքը, հետեւեալ մանրամասնութիւն– ները կուտան.— Ռուս Ռուժ, Սէն – Մառքէն – ս'էրէսի համայնքին մէջ, կ'ապրի հայկական շատ կարեւոր գաղութ մը։ Ցաճախ կռիւներ կը ծագին նախնական բարբեդով այս գաղութին մէջ եւ բռունցքներ կը փոխանակուին, որոնք ընդհանրապէս կը վերջանան ատրճանակի հարուածներով։ Ոստիկան – ները մեծ դժուարութիւն կը բաշնեն կարգադրելու այս վէճերը ուր բաղաբական եւ կրօնական խնդիրները շատ կարեւոր դեր կը կատարեն։ Այս տարազիր – ներէն մէկը, մասնաւորապէս ժրաջան եւ խնայող, Օհաննէս Գէորգեան, 32 տարեկան, վերջերս տուն մը գնած էր, որուն առաջին յարկը կը բնակէր կնոջը եւ անչափահաս զաւկին հետ։ Միւս սենեակները վարձու տրուած էին հայրե– նակիցներու, որոնց մէկը, Յարութիւն Պարսամեան, բանուոր էր պիսթիւրի գործարանին մէջ։ Պարսամեան, որ ամուսնացած էր եւ երեք զաւակի տէր, դժբախտաբար կը խմէր եւ չէր կրնար կանոնաւորապէս վճարել իր վարձքը։ Գէորգեան նկատի առնելով իր վարձակալին ընտանեկան հոգերը, շատ պա – հանջկոտ չէր։ Սակայն, ամէն եռամսեայի, վարձակալը սպառնագին արտա – յայտութիւններ կ'ունենար։ Զատկի առթիւ տանտէրը նաշի հրաւիրած էր Թո– րոսեան ընտանիքը։ Ամէնը մէկ եկեղեցի գացած էին առտու, եւ կէսօրին նախ սեղան մը սարքեցին, որ շատ զուարթ անցաւ։ Տանտէրը եւ հիւրերը որոշեր էին պտոյտի երթալ եւ տեսնել տօնավաճառը։ Դուրս ելլելէ առաջ, Թորոսեան սեղանին աւելցուքները ժողվեց, հաւերուն տալու համար։ Գետնայարկի ներ– քանցքին մէջ, հանդիպեցաւ Պարսամեան ամուսիններուն որոնք բուռն վիճա– բանութեան մը բռնուած էին։ Հազիւ ֆռի մը վայրկեան անցած էր, երբ ա – տրճանակի ձայներ լսուեցան։ Բազմամբոխ թաղը անմիջապէս ոտքի ելաւ եւ Գէորգեանի տունը պաշարուեցաւ հետաքրքիրներով։ Ցանկարծ Պարսամեան երեւցաւ սեմին վրայ, դէմքը այլայլած, եւ նորէն ետ դառնալով, զենքը ուղ– ղեց Տիկին Թորոսեանի կուրծքին։ Դժբախտ կինը անմիջապէս հիւանդանոց փոխադրուեցաւ։ Այդ պահուն մարդասպանը իր բնակարանը վերադարձած եւ խոհանոցը մտած էր, ուր կը գտնուէին իր երեք փոքրիկները։ Տաք տաք համ– բուրեց զանոնք, յետոյ ձեռքերէն բռնելով, փողոց հանեց, ուր նորէն ատրճա– նակը հաշելով, գնդակ մը պարպեց զիստին։ Յետոյ հոն ձգելով իր զաւակնե– րը, որոնք կուլային, նորէն տուն վերադարձաւ, ատրճանակը լեցուց եւ հար – ուած մը պարպեց սրտին։ Այդ միջոցին դրացիները լուր տուած էին փող – բաղաքապետին, եւ անմիջապէս հասան ոստիկանները, հարցաքննիչ դատաւո– րը եւ ընդհ. դատախազը։

Կատարուած քննութեան համաձայն, դէպքը տեղի ունեցած է հետեւեալ ձեւով.— Պարսամեան նախ սպանած է տանտէրը, յետոյ երբ սենեակը վարձու տրուած էին հայրե– նակիցներու, որոնց մէկը, Յարութիւն Պարսամեան, բանուոր էր պիսթիւրի գործարանին մէջ։ Պարսամեան, որ ամուսնացած էր եւ երեք զաւակի տէր, դժբախտաբար կը խմէր եւ չէր կրնար կանոնաւորապէս վճարել իր վարձքը։ Գէորգեան նկատի առնելով իր վարձակալին ընտանեկան հոգերը, շատ պա – հանջկոտ չէր։ Սակայն, ամէն եռամսեայի, վարձակալը սպառնագին արտա – յայտութիւններ կ'ունենար։ Զատկի առթիւ տանտէրը նաշի հրաւիրած էր Թո– րոսեան ընտանիքը։ Ամէնը մէկ եկեղեցի գացած էին առտու, եւ կէսօրին նախ սեղան մը սարքեցին, որ շատ զուարթ անցաւ։ Տանտէրը եւ հիւրերը որոշեր էին պտոյտի երթալ եւ տեսնել տօնավաճառը։ Դուրս ելլելէ առաջ, Թորոսեան սեղանին աւելցուքները ժողվեց, հաւերուն տալու համար։ Գետնայարկի ներ– քանցքին մէջ, հանդիպեցաւ Պարսամեան ամուսիններուն որոնք բուռն վիճա– բանութեան մը բռնուած էին։ Հազիւ ֆռի մը վայրկեան անցած էր, երբ ա – տրճանակի ձայներ լսուեցան։ Բազմամբոխ թաղը անմիջապէս ոտքի ելաւ եւ Գէորգեանի տունը պաշարուեցաւ հետաքրքիրներով։ Ցանկարծ Պարսամեան երեւցաւ սեմին վրայ, դէմքը այլայլած, եւ նորէն ետ դառնալով, զենքը ուղ– ղեց Տիկին Թորոսեանի կուրծքին։ Դժբախտ կինը անմիջապէս հիւանդանոց փոխադրուեցաւ։ Այդ պահուն մարդասպանը իր բնակարանը վերադարձած եւ խոհանոցը մտած էր, ուր կը գտնուէին իր երեք փոքրիկները։ Տաք տաք համ– բուրեց զանոնք, յետոյ ձեռքերէն բռնելով, փողոց հանեց, ուր նորէն ատրճա– նակը հաշելով, գնդակ մը պարպեց զիստին։ Յետոյ հոն ձգելով իր զաւակնե– րը, որոնք կուլային, նորէն տուն վերադարձաւ, ատրճանակը լեցուց եւ հար – ուած մը պարպեց սրտին։ Այդ միջոցին դրացիները լուր տուած էին փող – բաղաքապետին, եւ անմիջապէս հասան ոստիկանները, հարցաքննիչ դատաւո– րը եւ ընդհ. դատախազը։

Կատարուած քննութեան համաձայն, դէպքը տեղի ունեցած է հետեւեալ ձեւով.— Պարսամեան նախ սպանած է տանտէրը, յետոյ երբ սենեակը վարձու տրուած էին հայրե– նակիցներու, որոնց մէկը, Յարութիւն Պարսամեան, բանուոր էր պիսթիւրի գործարանին մէջ։ Պարսամեան, որ ամուսնացած էր եւ երեք զաւակի տէր, դժբախտաբար կը խմէր եւ չէր կրնար կանոնաւորապէս վճարել իր վարձքը։ Գէորգեան նկատի առնելով իր վարձակալին ընտանեկան հոգերը, շատ պա – հանջկոտ չէր։ Սակայն, ամէն եռամսեայի, վարձակալը սպառնագին արտա – յայտութիւններ կ'ունենար։ Զատկի առթիւ տանտէրը նաշի հրաւիրած էր Թո– րոսեան ընտանիքը։ Ամէնը մէկ եկեղեցի գացած էին առտու, եւ կէսօրին նախ սեղան մը սարքեցին, որ շատ զուարթ անցաւ։ Տանտէրը եւ հիւրերը որոշեր էին պտոյտի երթալ եւ տեսնել տօնավաճառը։ Դուրս ելլելէ առաջ, Թորոսեան սեղանին աւելցուքները ժողվեց, հաւերուն տալու համար։ Գետնայարկի ներ– քանցքին մէջ, հանդիպեցաւ Պարսամեան ամուսիններուն որոնք բուռն վիճա– բանութեան մը բռնուած էին։ Հազիւ ֆռի մը վայրկեան անցած էր, երբ ա – տրճանակի ձայներ լսուեցան։ Բազմամբոխ թաղը անմիջապէս ոտքի ելաւ եւ Գէորգեանի տունը պաշարուեցաւ հետաքրքիրներով։ Ցանկարծ Պարսամեան երեւցաւ սեմին վրայ, դէմքը այլայլած, եւ նորէն ետ դառնալով, զենքը ուղ– ղեց Տիկին Թորոսեանի կուրծքին։ Դժբախտ կինը անմիջապէս հիւանդանոց փոխադրուեցաւ։ Այդ պահուն մարդասպանը իր բնակարանը վերադարձած եւ խոհանոցը մտած էր, ուր կը գտնուէին իր երեք փոքրիկները։ Տաք տաք համ– բուրեց զանոնք, յետոյ ձեռքերէն բռնելով, փողոց հանեց, ուր նորէն ատրճա– նակը հաշելով, գնդակ մը պարպեց զիստին։ Յետոյ հոն ձգելով իր զաւակնե– րը, որոնք կուլային, նորէն տուն վերադարձաւ, ատրճանակը լեցուց եւ հար – ուած մը պարպեց սրտին։ Այդ միջոցին դրացիները լուր տուած էին փող – բաղաքապետին, եւ անմիջապէս հասան ոստիկանները, հարցաքննիչ դատաւո– րը եւ ընդհ. դատախազը։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԱՂՋԱՏԱՐԱԿ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

Ա. ԱՐՓԻԱՐԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ

13.

Ա. Պիպէ. Հեգնական ժպիտով վերցնում է նամակը, կարդում և ապա նայում Լեոնին։ — Ասում է, որ ինքը ոչ մի կապ չունի այդ գործի հետ։ Ասում է, որ ինքը ոչ մի ծանոթություն չունի Ռոզայ

Մեր տոլմի արքան

— ο —

Մուրատան (Կիևում), գ. Ի. Տալեան (Մարտ), Օր. Մուրատան (Մարտ), Տալեան (Դարբի), Ռուսաստան, Ռուսերի Մեկնելը Ամերիկա, Ամերիկայի Հայ Գաղթականութեան Մասին, Ամերիկայի Հայ Գաղթականութեան Մասին, Ամերիկայի Հայ Գաղթականութեան Մասին

Թորոսեան չկրցաւ որ եւ է լուսաբանութիւն տալ, ըսելով թէ ինք ալ ատրճանակի ձայնէն խմացաւ դէպքը: Մարդասպանին կինը հարցաքննուելով, պատասխանեց թէ ինք տունը չէր դէպքը պատահած ատեն, այլ պտոյտի ելած էր պզտիկներուն հետ: Իր յայտարարութեան համաձայն, իր ամուսինը գէշ չէր տանտէրին հետ: Տարակոյս չկայ թէ առտուն վէճ մը ծագած է տանտիրոջ եւ վարձակալին միջեւ, բայց վերջացած՝ ճաի մը բուռն խօսքերով: Կը կարծուի թէ Տիկին Պարսամեանի յայտարարութիւնները խիստ բնութեան պիտի ենթարկուին, գաղտնիքը պարզելու համար:

ՄԻՄԲ.— Վերջին պահուն ստացանք նոր մանրամասնութիւններ, որոնք պիտի հրատարակուին վաղը:

Զորս դիակ ալ Նիսի մէջ, այս անգամ օձար

Դարձեալ Զատկի կիրակին, Նիսի մէջ աշխարհիկ պարող մը, Անթուան Ռաֆալլի, իրարու հետէ սպաննեց իր սիրուհին, անոր եղբայրը, մայրը եւ հմգկնիքը: Մարդասպանը 23 տարեկան էր, սիրուհին՝ 20, անոր եղբայրը՝ 32, մայրը՝ 51 տարեկան: Կ'ըսուի թէ ընտանիքը կ'ուզէր ազջիկը բաժնել Ռաֆալլիէն եւ թէ նոյնիսկ ոստիկանութեան դիմած էր: Տղան կատղելով, ուզեց վրէժ լուծել: Առտուն կանուխ գնաց դիբք բռնեց անոց բնակարանին առջեւ: Երբ երիտասարդը, Մարսէյլ Ռօտի, դուրս կ'ելլէր, մարդասպանը խոյանալով գնդակ մը պարպեց նիշդ սրտին: Ցետոյ մայրը ոտքին տակ առնելով՝ մազերէն բաշեց, տղուն ննջարանը տարաւ, անոր ածելին առաւ եւ կտրեց կոկորդը: Ցետոյ սիրուհին բռնելով, պատռտեց հագուստները եւ ատրճանակը գլխուն ուղղած՝ կլլել տուաւ ճաի մը հատիկ «վէրոնալ»: Ինքն ալ ճաի մը հատ կլլեց, յետոյ լլկեց ազջիկը, հինգ գնդակ պարպեց անոր սրտին, եւ վերջին գընդակ մըն ալ՝ իր կուրծքին:

Թերթերը կը գրեն թէ մարդասպանը կը պատկանէր պատուաւոր ընտանիքի մը, ծոյլ էր, ցոփակեաց, եւ մասնաւորապէս օժտուած՝ աղջիկներ հրապուրելու մասնագիտութեամբ:

Երկրաշարժ Իրանի եւ Ճափոնի մէջ

ՖՈՐՄՈԶԱ ԿՂԶԻՆ ՔԱՐՈՒՔԱՆԴ

ՀԱԶԱՐԱՒՈՐ ԶՈՀԵՐ, 12,000 ՏՈՒՆ ԿՈՐԾԱՆԱՆՔ

Երկրաշարժի ուժգին ցնցումներ զգացուեցան Իրանի հիւսիսային նահանգներուն եւ մասնաւորապէս Մազանտարանի մէջ: Բազմաթիւ գոհեր կան: Հանգիստներուն եւ մասնաւորապէս Մազանտարանի մէջ: Նիւթական վնասներն ալ չատ կարեւոր են: Ցնցումները կը չարունակուին:

Իսկ երկրաշարժը կատարեալ աղէտ մը դարձաւ Ճափոնի մէջ, աւերակներու կոյտի մը վերածելով Ֆորմոզա կղզին (Հարաւակողմը): Առաջին պահներու տեղեկագիրները կը հաշուէին.— 3000 մեռեալ, 11,000 վիրաւոր, 14,000 տուներ հիմնայատակ կործանած, 13,000 տուներ վնասուած: Այս թիւերը չատ վար կը մնան բուն իրականութենէն: Ճափոն այսպիսի աղէտի հանդիպած չէր 1923էն ի վեր, երբ Թոքիօ եւ Եոքոհամա ահագին վնասներ կրեցին, իրը 100,000 մարդ կորսնցնելով:

*Թոքիոյէն կը հեռագրեն թէ Ֆորմոզայի բնակիչները աննկարագրելի թշուառութեան մատնուած են: Սարսափահար երախաներ իրենց ծնողքներու ոտքերուն փարած կուլան: Անհամար փախստականներ խուճապահար կը փախչին փողոց փողոց: Շատերը ուժասպառ ինկած են ճամբան: Մխայն Թայչուի նահանգին մէջ 2000 տուներ փլան հիմնայատակ, իսկ ուրիշ 4000 տուներ այնքան վնասներ կրեցին որ չեն կրնար կանգուն մնալ: Զոհերուն մեծ մասը ծանր վնասներ կրեցին որ չեն կրնար կանգուն մնալ: Զոհերուն մեծ մասը Զինացիներ են: Ֆորմոզայի մէջ կը գտնուին նաեւ 45,000 օտարականներ, ո՛ր

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70

ԹԱՓԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ՝—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ ԵՌԱՄՍԵԱՑ	
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 25 ԱՊՐԻԼ JEUDI 25 Avril 1935

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

11 ՏԱՐԻ — 11e Année No. 2788

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

«ՊԱՏԱՌ ՄԸ ՀԱՅ»

Իրարու կը յաջորդեն կոչերը, փարիզէն թէ գաւառէն: Բոլորը, բոլորն ալ անձկութեան կանչեր՝ օրուան տագնապին առթիւ:

Ամէնէն առաջ Հայր· Միութիւններն են որ իրենց հայրենակից-ներուն պարտաճանաչութեան կը դիմեն, պարզելով կացութիւնը բազմաթիւ թղուառներու:

Երկկ հրատարակեր էինք Բարձր Հայքի Հայր· Միութեան կոչը, ուղղուած՝ Մարսէյլէն: Վաղը պիտի կարդաք ուրիշ մը՝ Տարօն – Տուրուբերանի Փարիզի մասնաճիւղէն: Եւ ուրիշներ ալ, որ արդէն հրատարակուած են կամ պիտի հանին:

Այս չարքին մէջ, կարելի չէ առանց խանդաղատանքի յիշել Մարսէյլի Հ· Մ· Ը· Մ·ի սկաուտներու եւ Հայ Աբիներու կոչը, « Պատառ մը հաց », որ հրատարակուեցաւ չաբաթ օր, 20 ապրիլ:

Ի՜նչքան արտայայտչ կը այդ յայտարարութիւնը, թէ ոգիով եւ թէ բովանդակութեամբ:

— « Սկաուտ մը ամէն օր բարիք մը գործելու պարտաւոր է: Եւ տնտեսական տագնապին ու անգործութեան ընթացիքին, անօթի ընտանիքներու պատառ մը հաց ճարելը բարիքներու ամենամեծը կրնայ համարուիլ »:

Իրենց կոչին մէջ, այս անգ տղաքը պարզ սեպած են հրա-ւիրել բոլոր միութիւններն ու կազմակերպութիւնները, որպէսզի ձեռք ձեռքի տան, գլուխ հանելու համար այս անմիջական աշխա-տանքը: « Մենք սկաուտներս կը սպասաւորենք առանց ձայնի ի – բաւունքի »:

Ուրեմն, ամէն բանէ առաջ միութիւն եւ գործակցութիւն: « Մեր ճիգերը միացնելով է որ պիտի կրնանք գործնապէս կատարել անօթութեան դէմ »:

Երբ երիտասարդներ եւ պատանիներ են որ ձայն կուտան, անի-ներելի է որ եւ է նախապաշարում, վարանում կամ դասակար-գային:

Մանաւանդ որ, չափազանց պերճախօս է եւ բացորոշ՝ ազդա-նշանը,— « ՊԱՏԱՌ ՄԸ ՀԱՑ »:

Ո՞ր կազմակերպութիւնը, ո՞ր քաղաքացին ինքն իրեն թոյլ պիտի տար կծկուիլ իր պատասխանին մէջ, դուռը փակել եւ չլսել զարնել օրուան կանչը,— Պատառ մը հաց ...

Սկսելով 1895էն, ամբողջ բազմութիւններ պահած ենք, թուր-քիայէն մինչեւ Կովկաս, պատառ մը հացով եւ « պուտ ըմ կաթ »ով:

Եւ այդ՝ այնպիսի օրերու երբ արիւնը կը հոսէր հայրենի աշ-խարհին մէջ, եւ մարդիկ — անհամար բազմութիւններ — սահմա-նէ սահման կը փախչէին սարսափահար, իրենց եւին ձգելով տուն-տեղ, ամէն ինչ:

Չվհատեցանք, անպատուութիւն սեպեցինք որ եւ է ընկրկում կամ խուսափում՝ այդ օրերուն:

Այսօ՞ր է որ անձրկեդու մեղքը պիտի գործենք, երբ թշուա-ռութիւնը քսամնեայ գալարումներով կը սողոսկի անչուք պան-դոկներու սանդուղներէն վեր, խրճիթներու եւ խչեակներու մէջ, թիթեղի, տախտակի եւ քուրջի խառնակոյտերու վերեւ: Առանց « եաթաղան»ի մղձաւանջին, բայց նոյնքան ահաւոր եւ անդի – մադրելի,— անօթութի՛ւն:

Այս անգամ ալ մեղքը մերը չէ, եւ չպիտի ուզէինք յիշել դա-սական բացատրութիւնը,— « անէ՛ծք դուշման»ին:

Բայց, օրակարգը մեղքերու, պատասխանատուութեանց ճըշ-դում չէ, այլ — պատառ մը հաց: Հոգ մը՝ որուն ծանրութեան առջեւ ինքնին կը հալի որ եւ է պատրուակ:

Կոչը Մարսէյլէն բխի թէ Փարիզի Աղքատախնամէն, Ազգ· Վարչութենէ մը թէ Հայր· Միութենէ մը, պէտք է հաւասարա – պէս խօսի բոլորի սրտին:

Ազգային արժանապատուութիւնն իսկ այդ կը թելադրէ, ո՛ւր որ ալ գտնուինք, ինչ կացութիւն ալ ունենանք:

Շատէն – չատ, քիչէն քիչ, — բայց, ոչ մէկ բացառութիւն կամ նահանջ:

Ունեցողը պիտի օգնէ չունեցողին: Իսկ ունեցողը միայն ան չէ որ կրնայ ձեռքը դրպանը տանիլ, առաջին առթիւ, այլ եւ ան որ կը վաճառէ նոր ժամանակներու թանկագին օրհնութիւնը, — Աչխատա՛նք:

Վանդի, անունք որ պատառ մը հացի կարօտը կը քաշէն այ – սօր, մեծ մասով ունէին միայն մէկ « յանցանք»,— Գործազրկու – թիւն:

×

Կանգ առնելով մասնաւորապէս Հայր· Միութեանց կոչերուն վրայ, կ՛ուզէինք լրջութեան կոչ մը ուղղել, մեր կարգին:

Հայրենակիցներ կորուսեալ եւ աւերեալ նահանգներու, հա – ւատացէք ինչ դաւանանքի որ կ՛ուզէք, հետեւեցէք ձեր նախասի – րած ճամբուն եւ գործունէութեան:

Բայց, երբ ձեր դիմացը, ձեր բոլորտիքը, ձեր գլխուն վերեւ կը յածի դժնի ուրուականը համատարած թշուառութեան, նոյն իսկ անօթութեան,— կարճ կապեցէք անմիջ վէճերն ու բանդի – տութեան մարզանքները:

Կոչուիք Վերաշինաց թէ հարազատ Հայրենակցական, բոլո – րիդ պարտքն է զանազանել կարելին եւ ցանկալին, անմիջականն ու յետաձգելին,— եւ հա՛ց, պատառ մը հաց ճարել միաձայն եւ միասիրտ:

Բարի՛ են բոլոր բազմանքներն ու մտադրութիւնները,— ներ – գաղթ, նոր աւան, գիւղ կամ թաղ: Բայց, ամէն բան իր կարգին:

Եւ, ամէն բանէ առաջ, ՊԱՏԱՌ ՄԸ ՀԱՑ:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՆԻւ ԵՈՐՔԻ ՆԱՀԱՆԴԱՊԵՏԸ ՓՈԽԵՑ Մ. ԼԷՋԼԷԿԵԱՆԻ ԵՒ Ն. ՍԱՐԳԻՍԵԱՆԻ ՄԱՀԱՊԱՏԻԺԸ

ՆԿԱՏԻ ԱՌՆԵԼՈՎ «ՉԱՓԱԶԱՆՑ ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ՊԱՐԱԳԱՆԵՐ»

« Նիւ Եորք Թայմզ » կը գրէ (9 ապրիլ).— երկու հոգի, որոնք պիտի մա – հանային ելեկտրական աթոռին վրայ, հինգշաբթի օր (11 ապրիլ), Ղեւոնդ արբ· Դուրեանի սպանութեան համար, փրկուեցան այսօր, նահանգապետ Լեհ – մանի կողմէ, նկատի առնելով «չափազանց արտասովոր պարագաներ»: կառա-վարիչը ցկեանս բանտարկութեան փոխեց մահավճիռը:

Այդ երկուքը, Մատթէոս Էջլէկեան եւ Նշան Սարգիսեան, 72 ժամ հեռու կը գտնուէին Սինկ Սինկի մահախուցէն, երբ բանտապահ Լօրս հրաման ստա-ցաւ զանոնք հանել մահուան տունէն եւ ուրիշ խուց մը փոխադրել: Նահան-գապետ դիտել տուաւ թէ Էջլէկեանի եւ Սարգիսեանի հետ դատուած ուրիշ եօթը հոգի ամբաստանուած էին առաջին աստիճանի սպանութեան համար, բայց դատապարտուեցան միայն մարդասպանութեամբ: Յետոյ յայտարարեց թէ դատախազութեան տեսակէտով, բոլոր ամբաստանեալները մասնակցած էին կանխորոշ ծրագրի մը կամ դաւադրութեան մը, սպանելու համար արբ-եպիսկոպոսը: Եւ աւելցուց·

— « ՆԿԱՏԻ ԱՌՆԵԼՈՎ ԳՈՐԾԻՆ ՉԱՓԱԶԱՆՑ ԱՆՍՈՎՈՐ ՊԱՐԱԳԱՆԵՐԸ, ԷՋԼԷԿԵԱՆԻ ԵՒ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆԻ ՎՃԻՌՆԵՐԸ ԿՐ ՎԵՐԱԾԵՄ ՑԿԵԱՆՍ ԲԱՆ – ՏԱՐԿՈՒԹԵԱՆ»:

Թերթը յետոյ կը պատմէ սպանութեան պարագաները, յիշեցնելով թէ բո-լոր ամբաստանեալները «անդամ էին Դաշնակի, հայկական ընկերութիւն մը որ հակառակ է Հայաստանի խորհրդային իշխանութեան»:

ՖՐԱՆՔԵԻՈՒՍ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ԹԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

ՅՈՑՍ ԿԱՅ ՈՐ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԻ ՅԱՌԱՋԻԿՑ ՇԱՐԺՈՒՄ

Զանազան գործչներ չէջած ըլլալով ֆրանքեւխորհրդային բանակցութեանց մասին, հետեւեալ կէտապաշտօնական զեկոյցը հրատարակուեցաւ երէկ.—

Փարիզի եւ Մոսկուայի բանակցութիւնները ֆրանքեւխորհրդային դաշին-դան: Կը նշանակէ թէ այն բոլոր յոռետես լուրերը որ չէջցան վերջին օրերս, որ եւ է լուրջ հիմ չունին: Եթէ, ինչպէս անկեղծօրէն կը յուսան Փարիզի մէկ, բանակցութիւնները ելքի մը յանգին, դաշնագիրը կրնայ նշանադրուիլ (միաս-ֆէ) այսօրուընէ մինչեւ յառաջիկայ չաբթուան վերջը, Պ. Փիէռ Լավալ եւ խորհրդային դեսպան Պ. Փոթեմքինի կողմէ, եւ սոսրագրուիլ՝ արտաքին նա-խարարին Մոսկուա ճամբորդութեան առեն, որ տեղի պիտի ունենայ մօտերս:

Ինչպէս կը յիշուի, բանակցութեանց գլխաւոր դժուարութիւնը այն է որ՝ Մոսկուա կը պահանջէ անմիջապէս գործադրելի համարիլ դաշնագրին վո – խադարձ օգնութեան պայմանը, իսկ Փրանսա կը նախընտրէ խնդիրը նախա – պէս քննութեան ենթարկել Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդին մէջ:

ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՕՏԱՐ ԼԵԳԵՈՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Մարսէյլի Թերթերը կը գրեն.— Օտար Լեգէոնականները, որոնք բացառիկ ծառայութիւններ մատուցած են այս երկրին, թէ փրանսական նակատին վրայ եւ թէ ծովերէն անդին, մինչեւ հիմա սովորական օտարականներ կը համար – ուէին, քանակութեան եւ աշխատանքի վերաբերեալ օրէնքներով եւ հրամանա – գիրներով: Անարդարութիւն մըն էր այս, որու մասին զանազան առիթներով դիմումներ կատարած է իրերօգնութեան կեդրոններու Ընկերութիւնը: Իր – րեւ հետեւանք այդ ձեռնարկներուն, երեսփ· ժողովին պիտի ներկայացուի օ-րինագիծ մը, որ աւելի արդար կարգ ու սարք մը կը հաստատէ ի նպաստ այդ լեգէոնականներուն: Արդէն իսկ ձեռք բերուած են կարգ մը գոհացումներ: Մարտ 23 թուակիր նամակով մը, աշխատանքի նախարարը կը ծանուցանէ թէ՝ այս կարգի օտարները իրաւունք ունին — բացի մասնաւոր պատճառներէ — ի պաշտօնէ նորոգում ստանալու իրենց աշխատաւորի անձնագրին: Գալով այն գործազուրկներուն որոնց նպաստը դադրած է փոխադարձ պայմանագրի չգո-յութեան պատճառով, աշխատանքի նախարարը իր մարտ 29 թուակիր նամա-կով կը ծանուցանէ թէ Պուշ–տու–Ռօնի նահանգապետին ուշադրութիւնը հրա-վիրած է այս նախկին լեգէոնականներու կացութեան վրայ եւ խնդրած է որ Մարսէյլի բաղաքապետը նորէն բննութեան ենթարկել տայ այս խնդիրը:

Հարցը կը վերաբերի այն նախկին լեգէոնականներուն որոնք չեն կրնար ի-րենց երկիրը վերադառնալ, որովհետեւ կորսնցուցած են իրենց հպատակու – թիւնը, օտար լեգէոնի մէջ մտած կամ երկրէն հեռացած ըլլալով առանց ար – տօնութեան:

Կարմիրներու կեդր. կոմիտէին նշանախօսները

ԾՐՈՒԱՆ ՀԱՐՑԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

*Ինչպէս ամէն տարի, Գ· Միջազգայինը (Կոմինտէրն) երկար կոչ մը հրա-տարակած է, մայիս Ի առթիւ, մէջտեղ դնելով այն նշանախօսքերը որոնց պիտի հետեւին կուսակցութեան բոլոր հատուածները: Ցայտարարութիւնը ան-դամ մը եւս շեշտելով Ե· Միութեանթաղաղասիրական կամքը, կը ձգտի ֆաշ – դամ մը եւս կանխել Գերմանիոյ բանուորական դասը: Իր կանութիւնը եւ յատկապէս կ՛ողջունէ Գերմանիոյ բանուորական դասը: Իր դիմումներ կատարած է իրերօգնութեան կեդրոններու Ընկերութիւնը: Իր – ողջոյնը կ՛ուղղէ նաեւ Զինաստանի բոլոր աշխատաւորներուն: Բազդատելով 1934ի կոչին հետ, այս տարուանը այնքան յարձակողական չէ: Նշանախօսքերը 52 հատ են, որոնց ինը կը վերաբերին միջազգային քաղաքականութեան: Կը խօսուի նաեւ կարմիր բանակի, ազգային անտեսութեան, վիւղացիական հար – ցի եւ « ընդդիմադիր բեկորներուն» մասին: Ցատկապէս կը յանձնարարուի արձնութեամբ հետապնդել «ներքին թշնամին» եւ անհաշտ պայքար մղել Թրոցքիի եւ Զինովիեւի հակայեղափոխական մնացորդներուն դէմ: Ամփոփե – լով 52 նշանախօսքերը, կարելի է եզրակացնել թէ այս տարուան կոչը կը ձգտի մեղմացում յառաջ բերել միջազգային պատերազմի մէջ եւ ուժ տալ ազգային պաշտպանու – թեան:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

1,200,000

— o —

Լուր ունէի՞ք,— էջմիածնի հան – գանակութիւնը հասեր է 1,200,000 ֆրանքի:

Պոլսոյ «Ազդարար»ն է որ կ՛ուտէ, Փարիզի յանճնաժողովին կազմու – թեան առթիւ (7 ապրիլ)·

— « Արդէն իսկ 1,200,000 ֆրանք հանգանակուած է եւ յոյս կայ երկու միլիոնի բարձրացնելու հանգանակու – թիւնը»:

Կը նշանակէ թէ մենք Փարիզ ըլ – տած, ոչ իսկ մեր բաղաքի անցու – դարձէն լուր ունինք:

Զարմանալի է որ Կաթող· Եուխրա-կը վերջացած չի նկատեր իր պաշտօ-նին կէսը:

Չէ՞ որ իր ուզածն ալ 120,000 տո – լար էր:

Ահա 1,200,000 Փարիզէն, մինչեւ երկու միլիոնի բարձրանալու հատւ – ցականութեամբ: Առնուազն 100,000 ֆրանք ալ Ռումանիոյ եւ Պուլկարիոյ հանգանակութիւնը հաշուելով, էջ – միածնի վերաշինութիւնը ապահով – ուած չըլլա՞ր:

Կատակը մէկդի, ինչպէս բարձր բաղաքականութեան առեն, նոյնիսկ բանկալի հաշիւներուն մէջ, մենք բո – լորովին գաղափար չունինք թուա – նշաններու իմաստութեան մասին:

Անշուշտ յանցաւորը «Ազդարար»ը չէ, այլ տեղեկատու մը, որ «ազգային լուր» ծախեր է:

Եթէ այդ մարդը «պէխապէր» տի – բացու մը չըլլար, անշուշտ պիտի գիտնար թէ կարելի չէ 1,200,000 ֆր· հանգանակել մէկ ամսուան միջոցին, այն ալ էջմիածնի վերաշինութեան համար, երբ օրուան երեւելիները ոչ իսկ 200,000 ֆրանքի կրցան հասցնել ներգաղթի եւ բնակարանի հանգանա-կութիւնը, երկու տարուան ընթաց – քին:

Մեր գիտցածը այն է որ, չէեղա – շուխ յանճնաժողով մը կազմուած է, պաշտօնեաներն ալ բաժնուած են, եւ շարք մը երեւելիներ հազարական կամ երկու հազարական, մէկ – երկու հոգի ալ 5000 կամ 10,000նոց խոստացած են, բայց, վերջնական արդիւնքէն՝ ոչ իսկ յանճնաժողովին անդամները լուր ունին:

Այդ արդիւնքի մասին կրնաք սբան – չելի գաղափար մը կազմել, կարդա – լով հետեւեալ նառը, որ արտասան – ուած է Փարիզի Տիկնանց Միութեան ընդունելութեան առթիւ, 1935 մարտ 26ին, ի ներկայութեան Գարեգին արբ·ի: Ճառախօսն է Տիկին մը, ա – կանաւոր եւ ականակուռ·

— « Այնպէս որ, Սրբազան Հայր, եթէ կարելի չըլլայ ղրմականն ամ – բողջ գումարը հայթայթել, հայ հա – ւատացեալներու խումբեր, ձեր քա – րոզներէն ոգեւորուած, թերեւս ճա – նապարհը բանին դնալ էջմիածին, մէյմէկ քար գրկած կամ չալիկած, նման հին գարերու պատկերին, մին – չեւ լրացումը նորոգման մեր աւան – դական եւ նուիրական մայր տաճա – րին »:

Եթէ 1,200,000 ֆրանքին հառորդն իսկ ճարելու յոյս ունենայինք, Փարիզի մէջ, կը կարծէ՞ք թէ էջմիածնի հա – մար բար գրկելու կամ շալկելու բա-րոզ պիտի կարդային «Տիկնայք փափ-կասունք» Փարիզ բաղաքի:

Այդ «բար»երը իրենց գիրկը չե՞ն արդէն: ···

ՎԱՀԷ

Կաթող. Եուխրակը Մարսէյլի մէջ

ՄԱՐՍԷՅԼ, 24 ապրիլ (Ցառաջ)·— Կաթ· Եուխրակը Մարսէյլ կը գտնուի մէկ չաբաթ է վեր: Դիմաւորելու համար կայարան գացած էին Ազգ· կեդր· վարչութիւնը իր կազմով, երեսփ· ժողովը, քահանայից դասը եւն·: Նաւա – բարակը առաջնորդուեցաւ Ազգ· կեդր· վարչութեան կողմէ նախագահ վար – ժուած հիւրանոցը, Օթել Փրնեւ:

⁂ Անցեալ չաբաթ, քաղաքի չքեղ սրահներէն մէկուն մէջ, Ազգ· կեդր· վարչութիւնը սարքած էր խորհրդակցական ժողով մը, ի ներկայութեան կաթող· Եուխրակին: Կը մասնակցէին նաեւ արուարձաններու թաղական խոր-հուրդները, եւ գանազան մշակութային եւ հայրենակցական միութիւններ: Ազգ· վարչութեան կողմէ, Պ· Հիւսեան կարդաց ընդարձակ զեկուցում մը, դպրոցներու, աշակերտութեան, թաղային, կրօնական, գաւառասանական, ու-սմնական գործերու մասին: Զեկուցումէն վերջ կաթ· Եուխրակը, կարդ մը դիտողութիւններ ընելով, յայտարարեց·

— « Շատ մօտ խօսեցաք սրտիս, բարեացակամ պիտի բլլամ ձեզի հան – դէպ »:

⁂ Գաւակի կիրակին, յետ կրօնական արարողութեանց, կաթ· Եուխրակը, փրաւոյի եկեղեցիի չրջափակին մէջ, չքանչանով մը պատուեց հիմնադիրը, Պ· Վ· Յօրսասանեան:

⁂ Գարեգին արբ· երկուշաբթի օր Պրէսան Մարսէյլի սրահին մէջ, կա – տարեց իր առաջին գասախօսութիւնը, խուռներամ բազմութեան մը ներկայ – թեան:

ՏԱՍԸ ԱՌ ՀԱՐԻՒՐ ՕՐԷՆՔԸ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Մարսէյլի մեր Թղթակիցը կը գրէ.— Տեղական Թերթերը հրատարակեցին Պուշ – տու–Ռօնի նահանգապետին մէկ հրամանագիրը, որով կը հաղորդուի առ – ի գիտութիւն բոլոր գործատէրներուն թէ օրէնքի տրամադրութեանց համա – ձայն, մէկ ֆրանքէն մինչեւ հինգ ֆրանք տուգանքի պիտի դատապարտուին, եթէ անսաստեն 1932ի 10 առ հարիւրի օրէնքին տրամադրութեանց:

ՇԱՐԺԻՆ ՀԵՏԵՒԱՆՔՆԵՐԸ ԻՐԱՆԻ ՄԷՋ

Գրած էինք թէ երկրաշարժի ուժգին ցնցումներ զգացուած են հիւսիսային Իրանի եւ մասնաւորապէս Մազանտարանի մէջ: Վերջին լուրերու համաձայն 483 դիակներ գտնուած են Սարի չրջանին մէջ, ուր մասնաւորապէս ուժգին էին ցնցումները: Նիւթական կորուստներն ալ չատ ծանր են: Թէհրանի Ասոր-կան ցնցումները: Նիւթական կորուստներն ալ չատ ծանր են: Թէհրանի Ասոր-ջապահական անօրէնը աղէտեալ վայրերը գնաց: Մասնաւոր յանձնախումբեր կազմուեցան, օգնութեան հասնելու համար: Հեռագրական հաղորդակցութիւն-ները խզուած ըլլալով, դժուար է ճշդել կորուստներու բուն թիւը եւ վնաս – ներու քանակը: Շարժը զգացուած է նաեւ Լուրիստանի մէջ:

⁂ Մազանտարանի նահանգը, որուն մայրաքաղաքն է Սարի, հողի երկար չերտ մըն է Կասպից ծովուն (հիւսիս) եւ էլպրուզի բարձր լեռնաչղթային մի-ջեւ (հարաւ): Տարածութիւնն է 27,000 քառ· քիլոմէթր, իսկ 300,000 բնակ – չութեամբ: Հիւսիսէն սահմանակից է Զաղուինի:

Շարժը մասնաւորապէս աւերած է երեք քաղաքներ, ուր բազմաթիւ տու-ներ փլած են: Վիրաւորներն ու մահացածները զուարս հանուած առեն, ձիերուած պատեր փլան, աւերակներուն տակ թաղելով ապահարանները: Հետագրի մը համաձայն, արդէն իսկ 600 դիակներ հանուած են, իսկ վիրաւորներուն թիւը հազարներով կը հաշուուի:

ԱՆԳԼ· ԴԱՀԻՃԻՆ ՄԷՋ փոփոխութիւններ պիտի կատարուին, կ՛ըսեն Լոն-տոնի թերթերը: Չատանական է որ վարչապետութիւնը ստանձնէ Պոլտուին, եւ նախարարական պաշտօն մը յանձնուի Լոյտ Ճօրճի:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

ՓԱՐԻԶԻ ՄԵՋ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՐԴԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ

— ο · ο —

ՕՐՈՒՆՑ ԸՆԹԱՑՔԸ ՀՏՑ

Ֆրանսիոյ մէջ հայկական մարդկային ուժերու համակարգումը ստանձնած է Ազգային Միութեան Փարիզի Կեդրոնական Վարչութիւնը։ Ան կը հրատարակէ «Արմենիա» անունով ամսագիր մը, որ կը լուսաբանէ հայկական հարցի զարգացումը։ Ներկայիս կը լոյս տեսնէ անոր 14-րդ տարեշրջանի առաջին թիւը։

Ամսագրին մէջ կը կարդանք հետեւեալ տողերը.

«Ֆրանսայի մէջ հայկական մարդկային ուժերու համակարգումը ստանձնած է Ազգային Միութեան Փարիզի Կեդրոնական Վարչութիւնը։ Ան կը հրատարակէ «Արմենիա» անունով ամսագիր մը, որ կը լուսաբանէ հայկական հարցի զարգացումը։ Ներկայիս կը լոյս տեսնէ անոր 14-րդ տարեշրջանի առաջին թիւը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՅԱՇԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՎՐԴՈՎ, ՁԱՎ

Մեր ընթերցողները կը յիշեն, որ Ս. Պետերբուրգի Ռուսական Գրականութեան Ընկերութիւնը 1916 թուականին հրատարակեց Վրդովի ամբողջ երկերը՝ 3 հատորով։ Ընկերութեան վարչութիւնը, որ կազմուած էր Ռուսաստանի գրականութեան նշանաւոր գործիչներից, ինչպէս՝ Ա. Պիպին, Ֆ. Սոլոգուբ, Ա. Կորոլենկօ, Ա. Ռեմիզով, Ս. Վենգերով, Ա. Լիւբիմով, Ա. Ռոսսով, Ա. Ֆեդին, Ա. Ֆորշ, Ա. Ռեմիզ

ՆՈՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Կրբնոպլէն կը գրեն մեզի ապրիլ 22 թուականով.— Դառն ցաւ մը համակեց զարձեալ ամբողջ գաղութը, Զատկի առաջին օրը:

Դէպքը տեղի ունեցած է հետեւեալ պարագաներու տակ.— Պ. Յովհան – նէս Գէորգեան, յարգելի հայրենա – կից մը, Զատկի առթիւ ճաշի կը հրաւիրէ ընկեր Ղեւոնդ Թորոսեանը ընտանեքով: Առտուն ամէն պատրաստութիւններէ եւ եկեղեցիէ վերա – դարձին, սեղան կը նստին, քիչ վեր – ջը քաղաքին մէջ պտըտելու մտա – դրութեամբ: Ճաշի վերջաւորութեան Ղեւոնդ Թորոսեան սեղանին փշրանք – ները կը ժողվէ և կ'իջնէ հաւերունտա – լու: Վերադարձին կը լսէ Պարսամ – եանի տիկնոջ ազաչանքը, որպէսզի վեր չելլէ: Մէկ վայրկեան չանցած, ատրճանակի երեք հարուածները կը լսուին: Անտեղեակ որ եւ է բանէ, Ղե – ւոնդ վեր կը վազէ եւ կը տեսնէ որ տանտէրը, Ց. Գէորգեան զարնուած է, սակայն զարնողը՝ Ց. Պարսամ – եանը՝ զգեստած՝ կ'աշխատի ատրճա – նակը ձեռքէն խլել: Ցեղոյ ուժասպառ կ'իյնայ: Ղեւոնդ ժամանակ չունենար օգնութեան հասնելու: Իրարու բազու – կէն ամուր բռնած, առաջին յարկի սանդուղներէն թաւալգլոր մինչեւ վար կ'իջնեն, ուր Ղեւոնդ օգնութիւն կը պոռայ: Սակայն մէկ – երկու հոգի միայն կը տեսնեն եւ չեն համարձա – կիր մօտենալ: (Զատկի առթիւ ամէն մարդ ուշ նստած էր ճաշի, այնպէս որ շատ ժողովուրդ չկար օգնութեան հասնելու համար): Ղեւոնդն ալ ինք – զինքը ուժասպառ կը զգայ եւ չի կր – նար ատրճանակը խլել ձեռքէն եւ ձր – գելով կը փախչի: Ատրճանակը պա – րապ ըլլալով, Պարսամեան չի կրնար իր հետէն կրակել: Առիթէն օգտուե – լով, մարդասպանը կրկին կը լեցնէ ատրճանակը եւ փողոցին մէջ մահ կուգայ խելագարած: Ամբողջ արիւնի մէջ թաթխուած, աջ ու ձախ ատրճա – նակ կը պարպէ:

Գալով Տիկին Թորոսեանին, իր պզ – տիկ աղջիկը դրացիին առնելով, կը վերադառնայ տեսնելու ամուսինը (Ղեւոնդ) եւ զէմ դիմաց կուգայ մարդասպանին, որ տեղն ու տեղը եր – կու հարուած կը պարպէ եւ դէպին կը փակ խեղճ կինը, թոքը ծակելով: (Վի – ճակը յուսահատական է): Երբ ոստի – կանները եւ դատաւորները կը հաս – նին, մարդասպանը արդէն երեք հարուածով անճնասպան եղած էր փողոցին մէջ: Ամբողջ թաղը մեծ յու – զումի մատնուած էր: Ց. Գէորգեան եւ կինը՝ Շուշան փոքրիկ աղջիկ մը կը թողուն իրենց ետեւն: Տիկին Թորոս – եան հիւանդանոցն է: Ինքը Ցարու – թիւն Պարսամեան կը թողու երեք փոքրիկներ, մէկը մանչ, երկուքը աղ – ջիկ եւ իր այրին, որ անուղղակի պա – տասխանատու կը համարուի այս ա – ռելի դէպքին, իր ամուսինը չարունակ լարած ըլլալով տանտիրոջ դէմ, վարձքերու վճարման առթիւ: Իրարու հետ յարաբերութիւն չունէին:

ՏԱՐՏԱՆԵԼԻ ՎԵՐԱԶԻՆՄԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Ապրիլ 20ին «Թայմզ» խմբագրականով մը քննադատած էր Թուրքիոյ դրած պահանջը՝ Տարտանէլի եւ Բոսֆորի վերազինման մասին: «Ձիմմեռն – րիէթ» պատասխանելով այդ քննադատութեան, դիտել կուտայ թէ երբ Թուր – քիա հաւանեցաւ Լոզանի դաշնագրով հաստատուած սահմանափակումներուն, ընդհանրապէս կը կարծուէր թէ խաղաղութեան եւ վինաթափութեան չքնաղ մը պիտի բացուի Եւրոպայի մէջ: «Դժբախտաբար այդ յոյսը չիրականացաւ եւ պատերազմի ամպերը նոյնիսկ Մեծն Բրիտանիան հարկադրեցին աւելցնել – լու իր սպառազինութիւնները: Հետեւաբար, արդար է որ Թուրքիա եւս միեւ – նոյն իրաւունքը վայելէ ամրապնդելու իր ապահովութիւնը: Քանի որ հաւա – քական երաշխաւորութեամբ մը ապահովուած չէ Եւրոպայի խաղաղութիւնը, կարելի չէ սպասել որ Թուրքիա անպաշտպան ձգէ իր երկրին կենսական մէկ մասը»:

Տարտանելի արշաւամիջի խառնուածակը

*Տարտանէլ զօրք հանելու գործողութեան 20ամեակին առթիւ, Զօր. Սըր – են Համիլթըն, անգլիական արշաւագունդին հրամանատարը, խոստովե – նած անոնք որ պահանջեցին պարպել Կէլիպօլուն: Զօրավարը յայտա – րարեց «Տէյլի Թէլէկրաֆ»ի խմբագրին.— «Խաղաղարութեան տեսակէտով (թաքթիք), ամէնէն փայլուն գործողութիւնն էր որ երբեք կատարուած ըլլայ անգլիական կամ ուրիշ որ եւ է բանակի կողմէ. բայց, ռազմագիտական տե – սակէտով՝ ամէնէն ողբալի սխալն էր որ գործուած ըլլայ աշխարհի պատմութեան մէջ: Քանի մը զօրարաժին օդնական ուժ բաւական էր ամէն բան վերջացնելու: Առաջ փոխարէն, մեր ճամբան խափանեց կուրամտութիւնը որ միայն արեւմտեան ճակատը կը տեսնէին եւ ուրիշ ոչինչ: Օր մը անոնց որ միայն արեւմտեան ճակատը կը տեսնէին եւ ուրիշ ոչինչ: Օր մը պիտի բացուին պաշտօնական դիւանաթուղթերը եւ պիտի հրատարակուի գաղտնի պատմութիւնը այդ շրջանին: Այն ատեն գայրոյթի աղաղակ մը պիտի փրթի: Բայց քանի կ'ապրին կարգ մը պետական գործիչներու բնաւնիքները, կարելի չպիտի ըլլայ այդ բանը»:

Վենիզելոսի դաշը ակսաւ

Երեքշաբթի առտու Աթէնքի պատերազմական տեսանը սկսաւ դառել ընդ – դիմադիր պետերը, որոնց գլուխը կը գտնուի Վենիզելոս (այժմ Փարիզ): Ա – ռանին նախագահն է Ծովակալ Փաքէլլարիս: Առաջին անգամ լսուեցաւ Պ. Փափատոնիա, կրեպէի կուսակալութեան ընդհ. քարտուղարը: Քանիարկի փաստաբաններէն Մէյմարաքիս եւ ապահովութեան տեսուչ Զէկոս բացատ – րեցին Վենիզելոսի դերը՝ ապստամբական չարժման մէջ: Ցիշեցին չարք մը իրողութիւններ, ապացուցանելու համար թէ ապստամբութեան կազմակերպի – չն էր Վենիզելոս: Ընդհ. քարտուղարը պատմեց թէ Վենիզելոս եւ իր կու – սակիցները ինչպէս կազմակերպեցին կրեպէի դինեալ ապստամբութիւնը, ատեն հանելով գիւղացիները եւ պաշտօնանկ ընելով օրինաւոր իշխանութիւնները: Այս ատեն յիշեց թէ երբ կրեպէի կառավարիչը իմացաւ նաւատորմին ապս – տամբութիւնը, Զօր. Տէմէսի հետ գնաց Վենիզելոսի, որ ջղագրգիռ վիճակ մը ունէր եւ խնդրեց միջամտել, կեցնելու համար արիւնահեղութիւնը:

Վենիզելոս պատասխանեց թէ քանի որ կառավարութիւնը յեղափոխական քայլ մը առած է, պաշարման վիճակ հռչակելով, ինք ալ հակայեղափոխու – թիւն մը պիտի սարքէ: Յաջորդ օրը, երբ քարտուղարը հրաման ստացաւ վե – նիզելոսի հաղորդելու վարչապետին մէկ հեռագիրը եւ տեղեկացնելու թէ ա – պստամբ մարտանաւերը դէպի Կրեպէ կ'ուղղուին, Վենիզելոս պատասխանեց թէ սուտ է եւ թէ նաւերը Սելանիկի ճամբան բռնած են: Քարտուղարը պնդեց որ վերջ արուի ապստամբութեան, քանի որ չարժումը ձախողած է Աթէնքի, Սելանիկի եւ ուրիշ քաղաքներու մէջ: Վենիզելոս պատասխանեց.

— «Ես չընկրկեցայ Եորկիոս իշխանին եւ Կոստանդին թագաւորին առ – ջեւ, եւ չպիտի ընկրկիմ Յալտարիսի կառավարութեան առջեւ»:

Ապահովութեան տեսուչը չատ ծանրակչիռ յայտնութիւններ բրաւ ամ – բաստանեալներու մասին, պնդելով թէ անոնց մեծ մասը գրամ կը ճարէր ա – պստամբական չարժման համար:

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՇՈՒՆԵՐՈՒ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ ՄԸ պիտի բացուի վաղը, Ուրբաթ, Ֆրանճ – փուրթի մէջ, տեւելով մինչեւ կիրակի: Պիտի ցուցադրուին 3300 շուներ, 124 տեսակ սերունդէ եւ 15 երկիրներէ, ինչ որ աննախընթաց է: Ամէնէն բազմա – թիւ ճեմչիները կը ներկայացնեն որսի շուները, աւելի քան հազար հատ: Ցու – ցահանդէսէն առաջ, տեղի ունեցաւ շնաբոյծներու կամ շնասէրներու համա – գումար մը, մասնակցութեամբ 300 պատուիրակներու, 32 տարբեր երկիրներէ:

ԼԵՀԱՍՏԱՆԻ ՆՈՐ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ վերջնապէս վաւերացուեցաւ ապրիլ 23ին: Այս առթիւ մեծ խրախճանքներ կատարուեցան: Նոր սահմանա – դրութեամբ, հանրապետութեան նախագահը կը դառնայ իսկական վեհապետ, կիւնի սրճարանը, մէկթոռ Քաաէ: Օ – րական ծրագիրը – կանոնագրի ըն – թերցում եւ վաւերացում, վարչու – թեան ընտրութիւն:

Փարիզի եւ Փարիզեան շրջանի Վաս – պուրականցիներու Հայր. Միութեան *Առաջնակարգ ձեւ:* *Հրատարակած աշխատանք:* *Զափաւոր գին:*

Ամառնային եղանակի ձեր հագուստները կարել տալու համար դիմեցէք

ՊՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆԻ ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆԸ

31, Route de Choisy.

Ivry s)Seine. **Métro: Porte de CHOISY.**

Ֆրանսական եւ Անգլիական կերպասներու հոսք մթերք:

Այրի Տիկին Հերիքա Գալբպենեան եւ իր պարագաները սրտի խորին կսկիծով կը ծանուցանեն

ՆՇԱՆ ԳԱԼԲՊԱՃԵԱՆԻ

(Պաշտօնատար Ֆրանսայի արտաքին նախարարութեան մէջ եւ նախկին Թարգման Պոլսոյ Ֆրանս. դեսպանատան)

դառնադէտ մահը՝ որ տեղի ունեցաւ երեքշաբթի առաւօտ Փարիզի մէջ:

Յուղարկաւորութիւնը տեղի կ'ունենայ այսօր, Հինգշաբթի, ապրիլ 25ին, առաւօտեան ժամը 10ին, Փարիզի Հայոց եկեղեցիին մէջ, **15, Rue Jean Goujon.**

Ծան.— Մանաւոր մահագդ դրկուած չըլլալով, կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել:

ՑՑՑ ՕՀԱՆ ԿԱՐՕՒ ԳԵՐԵԶՄԱՆԻՆ

Օհան – կարօի մահուան երկրորդ տարեդարձի առթիւ այց պիտի կա – տարուի իր գերեզմանին, այս կիրակի:

Ժամադրավայր **Place d'Italie, Café au Clair de Lune** սրճարանի դիմաց, ա – ռաւօտեան ժամը 10ին:

ՍԳՈՒՀԱՆԴԷՍ ՇՈՒԿԻԼԻ ՄԸԶ

ԱՊՐԻԼ 11-24Ի ՔՍԱՆԱՄԵԱԿԻ ԱՌԹԻՒ

կազմակերպուած եկեղեցական ընկերութեան, Հասարակայնի եւ Ֆր. կ. խաչի կողմէ այս շաբ. երեկոյ ժամը *8.30*ին Մատուռ-Մանկապարտէզի մէջ:

կը խօսի՝ Գ. Ս. ՍԱՄՈՒՆԻ

Գեղարուեստական Ցոյց բաժին· Մուտքը՝ ազատ է:

ՀԱՅ ՈՒՄԱՆՈՂ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Փարիզի Հայ Ըսանողական Միու – թիւնը որոշած է դասախօսութիւն – ներ կազմակերպել Փարիզի եւ Շրջա – նի Հայուհիներ Համար: Այս առթիւ, վաղը, Ուրբաթ երեկոյ ժամը *20.30*ին տեղի կ'ունենայ Յաւաքոյթ մը Միու – թեան կեդրոնատեղիին մէջ 57, Պու – լըվար Ժուրտան, Փարիզ (*14*): Միու – թեան նախագահը կը խօսի հայ ու – սանողական ծրագրի ապագայ գոր – ծունէութեան եւլն. մասին: Փափա – քողները կրնան ներկայ ըլլալ:

ԿԸ ԳՆԵՆԷ ամէն տեղ ամէն բարձր գինով հին առարկաներ, ոսկի, արծաթ, գո – հարեղէն, մէտալներ, դրամներ եւ կոտրտուք – ներ: Կը ճախճէք նաեւ Լոթըրի Նախիսնալ ի մէկ տասնորդ տոմսակներ: Դիմել՝ BANQUE — 58, Rue Lafayette. Paris.

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՈՒԷ

Գործ կը փնտռէ տնական աշխա – տանքներու մէջ փորձառու հայ կին մը, որ գիտէ պատրաստել արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ եւ անու – շեղէններ: Դիմել Տիկին Պէաթրիս Համամճեանի, 4, Rue de la Défense, Issy - les - Moulineaux, Seine.

ԳԱՑԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenuede Saxe. LYON

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

Raki "ERIVAN"

ԵՐԵՒԱՆ օղին, որ ծանչուած է իր ա – ռաջնակարգ յատկութեամբ, օղիներու մէջ ամէնէն նախընտրելի *մեծ վաճառանիշը* կը ներկայացնէ:

ԵՐԵՒԱՆ օղին արտադրուած է *Թորու – մով*, բնական *անիսոնի* խառնուրդով, եւ խաղոզի ճլուձով, երաշխաւորուած է ջիմիա – կան ամէն բաղադրութիւնէ զերծ ըլլալը:

Պահանջեցէք, վստահեցէք ԵՐԵՒԱՆ օղին Մեծաքանակ գնումներու համար դիմել՝

Ագենտները
S. A. GRANDES
DISTILLERIES PEUREUX
48, Bld. des Vignes, Marseille
Tél. Colbert 58 - 10
եւ DISTILLERIE VIAL
18, Rue Fontaine, St. Denis (Seine)
Tél. Plaine 09 - 95
Լիոնի եւ Շրջաններու ներկայացուցիչ
D. N. BAMADOURIAN
82, Rue Séigne. Lyon (Rhône)
Նիսի եւ Շրջաններու գործակալ՝
M.M. H. Khatchadourian et Danielian
24, rue Assalit. Nice (A. M.)

Եղանակի ամենէն զուարթ եւ ամենէն հայկական

ՅԵՐԵԿՈՅԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած ՍԻՓԱՆ հոգեյաթուժքին կողմէ

Տեղի կ'ունենայ 23 Ապրիլ կիրակի ժամը 3էն մինչեւ կէս գիշեր

VICTOR HUGOի սեղ սրահներուն մէջ

46ter Rue St. Didier. **Métro: Victor Hugo**

Ղեկավար՝ ԱՐԱՑ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժին, խմբական երգեր եւ պարեր հայկական տա – րազներով, եւ անակնկալներ:

Եւրոպական պարեր յայտնի PIZARRO *նուագախումբով*

Աժան եւ խնամեալ պիւֆէ Մուտք կիներու 7·50, այրերու 10 ֆր·

ՁԵՐ ԴՆՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ ԹԱՆՕԹ ՈՍԿԵՐԻՉ-ԺԱՄԱԴՈՐԸ

ԿԱՐԱՊԵՏ ԷՍՄԷՐԵԱՆԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Maison E. CHARLES

29, Rue Mathis **Paris (19)**
Métro: Crimée Autobus: AJ, AV, CP. 52, 50/71

Ամէն տեսակ գրպանի, ճեւի, պատի ու զարդուցիչ ժամացոյց – ներ, գոհարեղէններ, մնայուն սպասներ ՋԵՂՉՈՒԱԾ ԳԻՆԵՐՈՎ:

Նորոգութիւն ժամացոյցներու, շինութիւն եւ փոփոխութիւն գո – հարեղէններու խիստ չափաւոր գիներով: ԿԸ ԳՆԵՆԷ ոսկեղէններ ու Թանկագին քարեր ամենաբարձր գիներով:

ՀԱՅ ՄԱՌՉԱՆՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

*TRICOT KÉBABDJIAN*Ի ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

14, Rue de Tracy, Paris (2) Մէթրօ՝ St. Denis

Articles de Saison

ԲԱՐՁՐ ՈՐԱԿ ԵՒ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆ
ՆՄՈՅՇՆԵՐՈՒՒ ԱՌԱՔՈՒՄ ՖՐԱՆՔՈ
ՍՊԱՍՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒՒ ԱՐԱԳ ՅԱՆՁՆՈՒՄ

Ձեր շահը կը պահանջէ գնել ուղղակի գործարանէն

ՄԱՌՉԼԱՅԻՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Անգուգական ճերմակեղէններ, Peau d'Ange, գուպիներգոն, շապիկներ, վարտիքներ, շրմիզիէներ, շրմիզ Lacoste եւլն. եւլն.:

Կը ծախենք ամմրցելի գիներով:

LEMETTRE FRÈRES

Վաճառանիշը «ELDAY», Մասնագէտ արտադրիչներ:

104, Rue Réaumur· Paris· Métro Sentier («Intransigeant»ի դովը):

Ապսպրանքները կը դրկուին *contre remboursement*ով, եթէ կանխավճար մը տրուի:

F. THUILLIER & Cie.

35, Avenue d'Italie, 35 Paris (13). R. C. 242.964

Հայ տնօրինութեան յանձնուած Ֆրանսական մեծ լուսանկարչատուն Առանձին, ընտանեկան եւ ֆարսանեկան խմբանկարներ եւ ակրանտիսմաններ, գունաւոր պատկերներ եւայլն

ՁԱՆԱԿԱՒՈՐ ԵՒ ՄԱՏՉՈՂԻ ԳԻՆԵՐՈՎ

Քարթ տ'իտանտիթէի նկարներ, արագ եւ մաքուր

ՁՈՒԱ ՄԹԵՐՔ KODAKS ՆԵՐՈՒՐ

Ամէն տեսակ լուսանկարչական պիտոյքներ

Travaux d'amateurs, dévelopement des pellicules tous formats

Գին՝ 1 ֆր. 75, Tirage sur velox *6×9= ֆր. 0.60, 6½×11 ֆր. 0·70, տկրանտիսմաններ՝ 9×12= 2 ֆր. 50, 13×18= 3 ֆր. 75, 18×24= 6 ֆր.*

ԵԴՈՒԱՐԴ ՓՈՆՈՍԵԱՆ 35, Avenue d'Italie

Մէթրօ՝ Place d'Italie *կամ* Tolbiac

ՀԱՐԱՉ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԻՒԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՄԵԱՅ ԵՌԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ
26
ԱՊՐԻԼ
VENDREDI
26 Avril
1935

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

11 ՏԱՐԻ — 11e Année No. 2789

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՁԱՅՆԸ ՈՐ ԼՈՒԵՑ

Տարին լրացեր է արդէն — 1934 ապրիլ 26:

Բայց, դեռ երէկ չէ՞ր որ Թադեցինք Մխքայէլ Վարանդեանը, թափօր կազմելով հազարաւոր բազմութեան հետ, Սէն Ժիւլիէնի մենաստանէն մինչեւ Մահուան Քաղաքը, Սէն Փիէռ ...

Որքա՜ն արագ եւ թաւալուն կը հալին օրերը այս պողոտաներ – րուն վրայ: Շոգեպինդ եւ սրընթաց:

Եւ որքա՜ն չատ եղան մեռելները, սա վերջին քանի մը տա – րիներու ընթացքին:

Շարաթ չանցնիր առանց մահազդի, մեր շուրջը կամ աւելի հեռուն: Ցայտնի կամ անյայտ անուններ, տարէց կամ երիտա – սարդ, որոնք չարաչուք չարժանկարի մը պէս կուգան ու կ'անց – նին, թերթ թերթ, բերնէ բերան:

Ու չատերն ալ կը մոռցուին, մէկ տեղէն միւսը:

×

Մարտիրէն հեռագիր մը կը գուժէր, 1934 ապրիլ 23ին.—

վարանդեան ուղեղային արիւնահոսութիւն ունեցաւ: Ձախ կողմը ամբողջովին անդամալուծուած է: Գիտակցութիւնը եւ խօ – սելու կարողութիւնը կը պահէ: Վիճակը անստոյգ է մինչեւ 10 օր:

Ոչ իսկ երեք օր առեց անստուգութիւնը:

Ապրիլ 26ին կ'անշնչեանար Մխքայէլը, չատոնց եւ խորապէս ծիւրած՝ տարիներու հիւանդութենէն եւ քրոնիկ տագնապներէն:

Կ'անշնչեանար պատռէչին վրայ: Չէ՞ որ, մինչեւ կաթուածա – հար իյնալը, ղլխիկոր կը աքնէր, ոչ միայն յօդուած հասցնելու, այլ եւ լրացնելու համար իր վերջին աշխատութիւնը,— «Հ. Յ. Դաշնակցութեան պատմութիւնը»:

Մխքայէլ Վարանդեան ինքն իր մէջ ներդաշնակութիւն մը կը կազմէր երեք ցայտուն արժանիքներով.— 1. Իբրեւ յեղափոխա – կան հրապարակագիր եւ հեղինակ.— 2. Իբրեւ ընկերվարական տեսաբան.— 3. Իբրեւ խանդավառ ջահակիր մը մշակոյթի:

Այդ երեք արժանիքներուն մէջ վարանդեան եղաւ ոչ միայն տիրական, այլ եւ ինքնուրոյն:

Կարդացէք որ եւ է էջ իր գրութիւններէն, հատոր կամ յօդ – ուած, եւ ձեր աչքին պիտի զարնէ այդ գիծը:

Նոյն իսկ Մեծ Պատերազմին վերիվայրումները չկրցան եղծել իր հոգեբանութիւնը, եւ իր գիտական պրպտումներն ալ անդօր ե – ղան ցամքեցնելու խանդավառութեան աղբիւրները:

Այդպէս է որ, այսօր ալ, երբ կը թղթատէք իր հրատարա – կութիւնները, կովկասեան չրջանի մարտաչուն գրքոյկներէն մինչեւ «Հ. Յ. Դաշնակցութեան Պատմութիւնը», ձեր դիմացը կը գտնէք նոյն բարախուն հոգին: Գիտուն միտք մը, որ անընդհատ կը վերլուծէ, բայց եւ կը թեւածէ, հոսուն խանդավառութեամբ:

Յեղափոխական հրապարակագրութեան մէջ, Վարանդեան խորապէս ազդուած էր 60–80ական թուականներու ոչ միայն չար – ժումներէն, այլ եւ ոգիէն, մթնոլորտէն:

Իր հատորները կը վկայեն թէ որքա՜ն անկեղծ պաշտամունք ունէր Բաֆֆիներու, Նալբանդեաններու, Արիմեաններու, Սր – ուանձեաններու, ինչպէս Իտալիոյ եւ Ռուսաստանի ազատա – գրական չարժումներու «հոթորկաձայն մարգարէ»ներուն եւ յա – ռաջապահներուն հանդէպ:

Այստեղ ալ, իր գրիչը ոչ միայն մնաց ինքնուրոյն եւ ստեղծա – գործ, այլ եւ խոր ակօս մը բացաւ իր ժամանակին համար, մա – նաւանդ Կովկասի մէջ, ուր լեզուի եւ ոճի պարզութիւնը կը չփո – թէն անխնամութեան եւ չորութեան կամ թշուառութեան հետ:

Այսօր ալ, չատ չատերուն համար կրնայ տիպար ծառայել Վարանդեանի լեզուն, թէեւ գիտական կամ արեւմտեան մշակոյթի պատուաստաներ փորձած ատեն, ինք ալ ազատ չմնաց կարգ մը նա – խապաչարումներէ եւ սովորամոլութիւններէ:

Իսկ իր ոճին թափիչքը եւ տաքութիւնը՝ հերոսապաշտում նկու – րագրութեանց տարիներուն արտած էր, այն չրջանին երբ խումբ – խումբ քաղեր լեռը կը բարձրանային, իսկ ուրիչներ՝ «քաղքցիներ» ճառ կը խօսէին:

Վարանդեան ինքն ալ քաղքցի մըն էր, եւ առաւելապէս ամ – փոփուած՝ մայրաքաղաքներու եւ դրասենեակներու մէջ:

Սակայն, իր տեսողութեան ուժը եւ յեղափոխական խառնը – ւածքը, իր դաշնակցական հոգին, թէեւ տուին իր խօսքին ու դր – չիներ, տատանելու մինչեւ այն վայրերը ուր կը գտնային հրացան – ներն ու ռումբերը:

Այդ գետնին վրայ, Վարանդեան ձգած է էջեր որոնք արձակ բանաստեղծութիւններ են, թաթաուն, թաւալուն եւ նետչնչեալ:

Այլապէս ուշադրաւ դէմք մըն էր Վարանդեան պիսնականը:

Առաջին օրէն իսկ ըմբռնանալով թխածոյ, ճուլածոյ պիտա – նութեան մը խրթնաբանութենէն դէմ, ան ջանաց մանրել, մարել թեան մը խրթնաբանութենէն դէմ, ան ջանաց մանրել, մարել ընկերվարութեան հիմնական տարրերը, եւ ժողովրդականացնել անոր սկզբունքները:

Ան զգուչացաւ ամուլ համաութեան մը ցուցադրութիւններէն, եւ եթէ վերիպումներ ալ ունեցաւ, պէտք է վերագրել ոչ թէ վար – դապետական գիտելիքի տկարութեան, այլ խառնուածքի ըմբռս – տութեան, ժողովուրդի եւ միջավայրի բնազդական ճանաչման:

Եւ Վարանդեան գիտակցօրէն, հաւատքով ծառայեց նաեւ ընդհանրական մշակոյթին, երբեւ լրացուցիչ մասը իր յեղափո – խական եւ դաշնակցական առաքելութեան:

... Յարգանքի այս արտայայտութեան մէջ, դժուար է ամ – բողջութեամբ ներկայացնել այն հզօր ձայնը որ լռեց յանկա, մէկ տարի առաջ, ճիշդ այսօր:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՖՐԱՆՔԵԻՈՒԻՍ ԴԱՇԻՆՔԻՆ ԴԺՈՒԽՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Զօրաւոր ընդդիմութիւն Փարիզի մէջ

Երէկ հրատարակած էինք կիսապաշտօնական զեկոյց մը, որ լաւատես տե – ղեկութիւններ կը հաղորդէր Ֆրանքեւուս բանակցութենանց ելքի մասին: Սպասելով Լավալի այցելութեան, Փարիզի կարգ մը չրջանակներուն մէջ բուռն ոգեւորութիւն կը տիրէր: Այս առթիւ «Թայմզ»ի թղթա – կիցը կը գրէ ապրիլ 23 թուականով.—

Մոսկուայէն Փարիզ հասած տեղեկութիւնները կ'ըսեն թէ Ֆրանքեւուս վերադարձ ակնկալութեան դաշնագրի մասին ծագած տարակարծութիւնները լուծադրութեամբ պիտի քննուին խորհրդային իշխանութեան կողմէ, Պ. Լիթ – վինովի հետ եւ թէ հաւանական չէ որ որոշում տրուի քանի մը օրէն: Մոս – կուայէն « Թան »ի ուղղուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ դժուարութիւնները դիւ – բաւ լուծելի կը համարուին եւ թէ դաշինքը վտանգուած չէ: Ցաւ կը յայտնուի թէ ձեւակերպութիւնները այնքան դանդաղ կ'ընթանան, որովհետեւ վստահու – թեամբ կը յուսացուէր թէ չուտ պիտի ստորագրուի դաշնագիրը, իրրեւ պա – տասխան ծառայելով Գերմանիոյ մարտ 16ի ձեռնարկին (պարտաւորիչ զինուո – րութիւն): Խորհրդային կառավարութիւնը ամենամեծ կարեւորութիւն կ'ըն – ծայէ ապահովելու որ փոխադարձ աջակցութեան մեքենան ինքնաբերաբար գործի դրուի, առանց սպասելու Ազգերու Դաշնակցութեան միջամտութեան, քանի որ այդ օրկանը չափազանց դանդաղ կը չարժի եւ անընդունակ է արագօրէն կաղ – մակերպելու աջակցութեան գործը, անանկնկալ յարձակման մը պարագային: Խորհրդային կառավարութիւնը այնքան մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայէ գա – չինքին որ, չուզեր անոր վերջնական չաղոդութիւնը վտանգել ոչ բանաւոր պահանջներով. « բայց կացութիւնը կը փոխուի, եթէ այն կարծիքը գոյա – նայ թէ իրաւագիտական առարկութիւնները պարզապէս պատրուակ մըն են զօրակրելու համար տեսակէտներու հիմնական տարբերութիւն մը»:

Փարիզի մէջ կը կարծեն թէ յաջորդ քայլը կ'իյնայ խորհրդային իշխա – նութեան եւ չեն ուզեր աճապարել, թէեւ կը տատուփի որ Փոքր Համաձայ – նութեան դիրքը Հռոմի խորհրդաժողովին մէջ՝ պիտի ներչնչուի բանակցու – թեանց ընթացքէն: Փարիզի մէջ կը հերքեն թէ դժուարութիւնները չատ լուրջ են եւ ընդհակառակն կը կարծեն թէ չկայ բան մը որ կարելի չըլլար կարգադ – րել, եթէ Լիթվինով Փարիզ եկած ըլլար, փոխանակ Մոսկուա վերադառնալու: Ինչ կը վերաբերի յապաղման, դիտել կը տրուի թէ ոչ – յարձակման դաշինքին բանակցութիւնները երկու տարի տեւեցին եւ թէ ցանկալի է որ այսքան կա – րեւոր դաշնագիր մը կարելի եղածին չափ ճշդրիտ ըլլայ:

ՖՐԱՆՍԱ ՇԱՀ ՈՒՆԻ՞ ԴԱՇԻՆՔԷՆ

Մինչ այս մինչ այն, յարձակումները կը չարունակուին ծրագրուած դա – չինքին դէմ: Պ. Անռի Պէռանժէ, Մերակոյտի արտաքին գործերու յանձնաժո – ղովին նախագահը, յօդուած մը հրատարակելով «Ժուռնո էքօնոմիք»ի մէջ, կը հարցնէ թէ Ֆրանսա որ եւ է պարտաւորութիւն կամ չահ ունի՞ ընտրութիւն մը կատարելու համար Գերմանիոյ եւ Ռուսիոյ միջեւ: Ու կ'եզրակացնէ.— պար – տաւորութիւն չունի, նկատի առնելով ռուսական դաշնագրութիւնը 1917ին եւ ռուսական պարտքերու գործը: Գալով չահուն, անհրաժեշտ է ապրիլ լրիւ արագ օդնութիւն հասցնել: եթէ Ռուսաստան յարձակում կրէ — ինչ որ աւելի հաւանական կը համարուի, քանի որ կ'ըսեն թէ Գերմանիա կ'ուզէ դէպի արե – ւելք տարածուիլ — Ֆրանսա պէտք է զօրքը չարժման մէջ դնէ եւ Գերմանիոյ վրայ արշաւէ, հետեւաբար կորսնցնէ Լոքառնոյի դաշինքին օգուտը, քանի որ անոր տրամադրութեամբ Մեծն Բրիտանիա եւ Իտալիա պարտաւոր պիտի ըլ – լան Գերմանիոյ օդնութեան հասնելու: Միւս կողմէ, Գերմանիա ամենայն հա – ւանականութեամբ Ֆրանսայի դէմ պիտի կեդրոնանայ իր ամբողջ ուժով եւ պիտի ձգէ որ Լեհաստան առանձին կռուի Ռուսաստանի դէմ, որ չուտով հաշ – տութիւն պիտի կնքէ:

« Լը Ժուռ », որ նմանապէս հակառակ է դաշինքին, դիտել կուտայ խմբ – բագրականի մը մէջ.

— « եթէ հանրային կարծիքը ամէն բան դիտնար, ոչ պիտի պատասխա – նէր » :

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՄԱՀԱՊԱՏԻԺՆԵՐՈՒ ԾԱՐՔԸ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

ԵՐԿՈՒ ԶՕՐԱՎԱՐՆԵՐ ԳՆԴԱԿԱՀԱՐՈՒԵՑԱՆ

Ապրիլ 24ի առաւօտ կանուխ, ժամը 5.30ին, Աթէնքի մէջ, Ղատաթի դաչտին վրայ գնդակահարուեցան զօրավարներ Փափուլաս եւ Քիմիսիս, որոնք մահ – ուան դատապարտուած էին պատերազմական տեսանին կողմէ: Մահավճիռն անմիջապէս վերջը երկու մահապարտները ազերբաջիր տուած էին հանրապե – տութեան նախագահին, որ մերժեց ներում չնորհել: Դէպի գնդակահարու – թեան դաչտը փոխադրուելէ առաջ, երկու զօրավարները քահանայ մը ուզե – ցին, հաղորդութիւն տանելու համար: Երբ իրենց վերջին կամքը հարցուցին, երկուքն ալ մերժեցին պատասխանել: Գնդակահարութենէն վերջը երկու դիակները յանձնուեցան իրենց ընտանիքներուն:

Զօր. Փափուլաս, որ հանրապետութեան պաշտպանութեան պետական լիակատար նախագահն էր, փոքր Ասիոյ յունական բանակին սպարապետն էր Լիկիւէհիրի եւ Սաքարիայի յարձակողականին ատեն, 1921ին: Երբ կռմտուն – քեմալիստներ

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԼՈՆՏՈՆԷՆ

Ն. ՎԵՀՃԱՓԱՌՈՒԹԻՒՆ ՔԱՐԻՒՂԸ

14.

ՈՒՐ ԱՍՊԱՐԷԶ ԿԻՋՆԷՐ ՎՐԱՑԻ ՄԸ.— ՄԵՆԱՇՆՈՐՀ ՄԸ ԿԸ ԾԱԽ-ՈՒԻ ԵՐԵՔ ԱՆԳԱՄ.— ՆՈՐԷՆ Գ. ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆ.— ՎՐԱՑՏԱՆԻ ԳՐԱՒՈՒՄԸ ԿԱՐՄԻՐՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ.— ԻՐԱՆ ԿԸ ԹՕԹԱՓԷ ՕՏԱՐ ԼՈՒՒԸ.— ԱՆԳԼԻԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԵՆԱՄԱՐՏ ՄԸ.— ՄԻՋԱԳԵՏՔԻ ՀՈԳԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

1916ի մարտ ամսուն Ակակի Մէֆոտիվիչ Ռօչֆորթիա անունով յախտուն ու արկածախնդիր Վրացի մը Թէհրանի կառավարութենէն կը ստանար հիւսիսային Իրանի քարիւղներուն մենաշնորհը։

Պատերազմի ամէնէն տաք օրերն էին. շահագործման մասին մտածելու անմիջական կարելիութիւն եւ անհրաժեշտութիւն չկար տակաւին։ Ռուսահպատակ էր եւ լիովին կը վայելէր փեթերպուրկի կառավարութեան պաշտպանութիւնը։ Ուրեմն կրնար սպասել մինչեւ դաշնակիցներու յաղթանակը։

Անակնկալ ղէպք մը որոշ չափով յուսահար պիտի ընէր զինքը։ Մենաշնորհին տասորագրութենէն ճիշդ տարի մը յետոյ, պայթեցաւ բոլշեւիկեան յեղափոխութիւնը։ Ոչ ցար կար հիմա Փեթերբուրկի մէջ, ոչ ալ քաղքենի – ղրամատէր կառավարութիւն՝ ռուսահպատակ Վրացիին չահերը պաշտպանելու համար օտար երկրի մը մէջ։

Ռօչֆորթիա սպասեց ամբողջ չորս տարի՝ լաւագոյն պայմաններու ակնկալութեամբ։ Բայց քաղաքական կացութիւնը հետզհետէ ծանրակշիռ համամանք կը տտանար Ռուսաստանի մէջ։ Այնպէս որ 1920ին, երբ կարմիրները ջախջախեցին Քօլչաքը, Տէնի – քինն ու Վրանկէլը, Վրացին չկրցաւ այլ եւս ընդել այդ թունաւոր մթնո – լորտին մէջ եւ Լոնտոն եկաւ մենաշնորհը փրկելու համար։ Առանց ժամավաճառ ըլլալու՝ բանակցութեան մտաւ Անգլեւպարսիկ քարիւղի ընկերութեան հետ, որուն դրամագլուխին մեծագոյն մասը կը պատկանի բրի – տանական կառավարութեան եւ հետեւաբար կը վայելէ անոր հովանաւորութիւնը, ամէն տեսակէտով։

Մենաշնորհը պաշտօնական վաւերաթուղթ մըն էր. քարիւղի ընկերութիւնը որ եւ է տարակոյս չէր կրնար ունենալ այդ մասին։ Եթէ նախկին ռուսահպատակը չէր կրնար արժեւորել զայն, անգլիական ընկերութիւնը նիւթական, քաղաքական եւ նոյն իսկ դինուորական միջոցներ ունէր իր տրամադրութեան տակ, վաւերաթուղթը հնչուն ոսկիի վերածելու եւ Իրանի կառավարութեան խօսք հասկցնելու համար։

Սակարկութիւնը երկար չտեւեց։ Ռօչֆորթիա մենաշնորհը յանձնեց ընկերութեան, զրպանը նետեց հարիւր հազար անգլիական ոսկի եւ մեկնեցաւ դէպի Աբեւելք։

Ժողտմանկ Վրացին չէր կրնար զոհանալ այդ յաջողութիւնով։ Աւելի պատկառելի զումարներու պէտք ու – նէր. ան։ Զափազանց «զործունեայ» ու վարպետորդի, հազարումէկ հնարա – մտութիւններ ի գործ դրաւ եւ երկու ամսուան ընթացքին Իրանի երեք ամիս ա – ռաջ գրաւած էին Հայաստանի Հան – րապետութեան հողերը։

Իրանի կառավարութեան դիրքը չատ որոշ էր. Ռօչֆորթիայի յանձնուած մենաշնորհը «թուղթի կտոր» մըն էր այլ եւս. Անգլեւպարսիկ ընկերութիւնը իրաւունք չունէր հիւսիսային Իրանի քարիւղներով հետաքրքրուելու։

Անել կացութիւն. տեսականօրէն այդ հոգամասին քարիւղները կը պատկանէին անգլիական ընկերութեան, որուն իրաւասութիւնը Թէհրանի կառավարութիւնը վճռապէս կը մերժէր՝ համաձայն 26ի բարեկամութեան՝ երկու ամսուան առաջ կնքուած դաշինքին, իսկ իրականին մէջ անոնց սեփականատէրն էր խորհրդային Ռուսաստանը։ Վերջին յօդուածով բացատրեցինք թէ Մոսկուա ինչ պատճառաբանութիւններ կը ներկայացնէր այդ սեփականութեան իրաւունքները պաշտպանելու համար։

Ըսինք թէ բոլշեւիկները պայման կը դնէին որ Իրանի կառավարութիւնը օտարներուն չվերաբերի նախկին ռուսահպատակներու իրանեան հարստութիւնները — մենաշնորհ, կալուած եւն.։

Սակայն եւ այնպէս Իրան չյարգեց պաշնպարին այդ տրամադրութիւնը։ Ընդհակառակն, տասորագրութենէն քանի մը չաբաթ ետքը, բանակցութիւնները կատարեց Սթէնտրթ Օյլի հետ – տատութեան հետ, որուն յիսուն տարուան մենաշնորհ մը տուաւ հիւսիսային Իրանի քարիւղներուն համար։ Մոսկուա հաղիւ թէ կրցաւ բողոքել ո – րովհետեւ 1921ին Լէնինի թմրուկը այնքան մեծ աղմուկ չէր հաներ ինչ – պէս այսօր։ Բաքինէլը հնչուն դր – րամ վճարեց Իրանցիներուն։ Մաղ մնաց որ այս «տուեալութիւնը» պատե – րամ տեղծէր Մեծն Բրիտանիոյ եւ Մ. Նահանգներու միջեւ։

— Այդ մենաշնորհը ղողցուած է, դուք զողցուած ապրանք կը գնէք, Ամերիկացի պարոններ, բսաւ Անգլ – եւպարսիկ ընկերութեան նախագահ՝ Սըր Ճօն Ճէմսըն։

— Իրանը մերն է, Ամերիկացինե – րուն չենք տար, գրեցին Լոնտոնի թերթերը։

Լոնտոնի եւ Ուաշինկթընի կառավարութիւնները իրար անցան։ Անգլիոյ դեսպանը խիստ լեզուով բողոքագիր մը յանձնեց Մ. Նահանգներու նախագահին։ Նոյնքան խիստ էր Ամերիկայի պատասխանը.

— Թեեւս մենք զողցուած քարիւղ գնեցինք Իրանէն, բայց դուք ալ մի – եւնոյն բանը չըրի՞ք.. Ազգերու Դաշնակցութիւնը ձեզի յանձնեց Իրաքի հոգատարութիւնը որպէսզի քաղաքակրթէք եւ զարգացնէք թշուառ ժողովուրդ մը ... Ի՞նչ ըրիք ... Իւրա – յուցիք Մուսուլի նահանգը.. Ձե – ռ՞ք ... մեզի բաժին չտուիք Միջագետքի քարիւղներէն ... Ֆրանսացիներուն հետ միացաք եւ ձեր հոգատարութեան տակ գտնուող հոգամասերուն հարստութիւնները գրաւեցիք ... 1920ի օգոստոս 24ին էր որ այդ մա – սին դաշնագիր մը կը տտորագրէիք Սան Ռէմոյի մէջ, ձեր ներկայացու – ցիչն էր Սըր Ճօն Ճէմսընը, իսկ Ֆր – անսայի պատուիրակն էր Ֆիլիփ Պէր – թըլօն ... Դուք այսպէ՞ս կ'ըմբռնէք բարոյականը, պարոնայք Անգլիացի – ներ ...

Բազմաթիւ ծանուցագիրներ փոխանակուեցան երկու կառավարութիւն – ներուն միջեւ։ Երկուքն ալ հաւասա – րապէս կը ճառէին բարոյականի ըս – կզբունքներէն, որովհետեւ դիւանա – գիտական սովորութիւնը կը պահան – ջէ որ պետութիւնները բարոյագիտու – թեան անունով խօսին, ամէնէն անբա – րոյական հարցերուն մէջ անգամ։ Մարզիկ դաշնագիրներու սրբութեան մասին կը խօսին, օրինակ, բայց կը մոռնան որ յետպատերազմեան դաշ – նագիրներէն գոնէ մէկը որուն տակ տատրագրութիւն դրած էին օրուան մեծերը, ոչ թէ տասնըվեց տարի, այլ տասնըվեց ամիս ալ չյարգուեցաւ։

Պատասխանատուն զարձեալ վեհա – պատ քարիւղն էր։

Ծանուցագիրներէն յետոյ սկսաւ Ա – մերիկացիներու սպառնալիքը։

— Եթէ չատ երկնցնէք՝ կը զրաւենք ձեր Թրըմպիներուն մեր երկրին մէջ ունեցած հարստութիւնները, պոռա – ցին Ամերիկայի քարիւղի ընկերու – թիւնները։

Ամերիկեան կառավարութիւնը ուժ – գնօրէն կը բողոքէր Սան Ռէմոյի դաշ – նագրին դէմ, որ, ինչպէս ըսինք, ըս – տորագրուեցաւ օգոստոս 24ին՝ Լոյտ Ճորճի եւ Միլրանի հաւանութիւնով։ Լոնտոնի ամերիկեան դեսպանը այդ դաշնագրին հրատարակութենէն երեք ամիս առաջ, Մայիս 13ին «իր» կառավարութեան հրահանգով ծանուցա – դիր մը կը յանձնէր արտաքին նախա – րար լորտ Քըրզընին՝ բացատրելու համար թէ «Միջագետքի եւ Պաղես – տինի բաժանումը Անգլիոյ եւ Ֆր – անսայի միջեւ անհամա – պատասխան» էր հոգատարութեանց սկզբունքին հետ. այդ երկու հողա – մասերը բրիտանական գաղթավայրեր չէին, այլ բրիտանական կայսրութեան խնամակալութեան յանձնուած երկիր – ներ։

Լորտ Քըրզընն իր օգոստոս 9ի պա – տասխանին մէջ կը հերքէր ամերիկ – եան կառավարութեան «ենթադրու – թիւնները» որոնք «բոլորովին անհիմն էին» եւ կը յիշէր ուրիշ կարեւոր պա – բագայ մը — Ամերիկան Ազգերու Դաշնակցութեան անդամ չէ եւ հետե – ւարար իրաւունք չունի հոգատարու – թեանց հարցին միջամտելու։

«Ձեր քարիւղի քաղաքականութի – ւնը Հայիթիի կամ Քօսթա – Րիքայի մէջ, չ՞ա կանոնաւոր է», կը հարց – նէր ազնուական լորտը։

Ուաշինկթընն «չխորհեցաւ հերքել այդ ամբաստանութիւնը», սակայն չեշ – տեց թէ Ամերիկան պատերազմի մաս – նակցած եւ զաշնակիցներու յաղթու – թեան նպաստած ըլլալով, իրաւունք ունէր օգտուելու հաշուեթեան դաշ – նագիրներու բարիքներէն։

Շարաթներ, ամիսներ տեւեց այս բանավէճը։ Անգլիան տեսաւ որ ապա – տորէն չպիտի կարենայ վարել իր կայսերական քաղաքականութիւնը Մերձաւոր Արեւելքի մէջ. իր բարե – կամները հանդիսաւ չպիտի ձգէին պին – քը։ Միջագետքն ու Պաղեստինը ան – համբեր կը սպասէին հոգատարու – թեանց վաւերացումին։ Թրքական հարցը լրջօրէն կը զբաղեցնէր Լոն – տոնի վարիչները։ Նոր բարդութիւն մը Ամերիկայի հետ աւելի վտանգա – ւոր պիտի զարձնէր քաղաքական կա – ցութիւնը Եւրոպայի եւ Արեւելքի մէջ։՝

Ի՞նչ միջոցի դիմեցին հանգոյցը լուծելու համար։

ԺԻՐԱՅՐ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Մ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ՏԱՐԵԼԻՑԻ ԱՌԹԻԻ

(ՏՊԱԽՈՐԱԽԹԻԻՆՆԵՐ)

=o·o=

Այսօր, 26 ապրիլ, լրանում է ընկ. Միքայէլ Վարանդեանի մահուան մե – ամեան։ Դեռ երէկ մեզի հետ էր, նոյն գաղափարներով ապրում։ Այսօր երբ մահը բաժանել է մեզ, ուզում եմ իր – րեւ ծաղկեպսակ իր թարմ գերեզմա – նի վրայ, գրել իմ տպաւորութիւն – ները իր մասին։

Շատ ուշ եմ բախտ ունեցել իրեն հետ ծանօթանալու, սակայն իր անու – նը յաճախ մեր, խօսակցութիւնների առարկան է եղել, գրուածքները՝ ո – գեւորութեան աղբիւր։ Դեռ պատա – նեկներ էինք, 1912—13, առաջին ան – գամ Երեւանի մէջ ծանօթացայ իրեն հետ՝ իր գրքերով։ Իր ոճը մագնիսա – ցնող ազդեցութիւն գործեց վրաս։ Գաղանի Աչակերտական Միութիւն ունէինք եւ հաւաքւում էինք մի քանի հոգի, կարդում հայերէն գրքեր, թեր – թեր, զեկուցումներ հայ դրողների, յեղափոխականների մասին։ Ռուսա – կան գիմնազիոնի աշակերտներ էինք, զպրոցական վարչութիւնը կամակա – տար կառավարական հայահալած քա – ղաքականութեան, արգիլում էր հա – յերէն խօսել։ Ռուսացման քաղաքա – կանութիւնը զօրեղ կերպով տարուում էր զպրոցից ներս եւ դուրս։ Շնոր – հիւ հանդուգնալ ընկերոջ՝ Աւետիք Շահխաթունեանի, քով – քովի էին և – կել մի խումբ աշակերտներ, նպա – տակ դրել պայքար մղել ռուսացման դէմ։ Այդ ժողովներից մէկում, մեր խումբի զեկավար Կ. Յ. խօսեց յեղա – փոխականների մասին, ի միջի այլոց ընկ. Մ. Վարանդեանի։ Յեղափոխա – կանների մասին չատ էինք լսել ժո – ղովրդի բերնից, մանաւանդ աչուղ – ներից։ Այդ օրը բախտ ունեցայ լսելու մտաւորական երիտասարդին, որ կոչ էր անում համակրանքով ուսումնասի – րել յեղափոխականները, հայ դատի պաշտպանները։ Տուեց ինձ Վարան – դեանի «Կովկասեան Վանդէան»ը, պատ – ուիրեց զգոյշի պահել հետաքրքիր աչքերից։ Մեծ ուշադրութեամբ կար – դացի, հրաշունչ ոճը համակեց հո – գիս։ Այնուհետեւ Միքայէլ Ճոլհան – եանս – Վարանդեանը զարձաւ չատ սիրելի հեղինակներից մէկը։ Կար – դացի նրա «Դաշնակցութիւնն ու իր հակառակորդները»գրուածքը եւ զար – ձաւ այդ գիրքը զանանք ինձ հա – մար։ Ապա փափաքեցայ զինքը տես – նել։ Ասել էինք որ յեղափոխականները հալածուած են, պատմել էին որ ժընևի են հաւաքուած «ընկերութեան» մար – դիկը, այնտեղ է եւ Վարանդեանը։ Պատանեկան չքջանի վառ երեւակա – յութիւնս, պատրանքներ էր ստեղ – ծում, ինձ տեսնում էի յեղափոխա – կանների, գինուած մարզկանց շրջա – նակում, նրանց հետ ապատութեան երգիչներ Ահարոնեանին եւ Վարան – դեանին։ Երազներս 1915ին իրակա – նութիւն զարձան։ Ռուս – Թրքական պատերազմն էր։ Հայ կամաւորական խումբերը երեւան էին հաւաքուել. յաճախ տեսնում էի Դրօին, Վարդա – նին, Համազասպին, Քեոհին, Նժդե – հին, այցելում կամաւորների զօրա – նոցները։ Զինուած հայ ֆէտայիներ էին զրանք, պատրաստ զոհուելու Հա – յաստանի ազատութեան եւ Թրքահայ ժողովրդի փրկութեան համար։ Երե – ւան եկաւ այդ շրջանին Թիֆլիսից եւ Մ. Վարանդեանը։ Համակ ուշադրու – թիւն եմ զարձել, խօսք եմ որոնում կամաւորների շրթներից, ե՞րբ պիտի գայ Վարանդեանը, յեղափոխական անունդ տուող մեր մեծ վարպետը։ Մի օր Աստաֆեան (այժմ Արովեան) պո – զոտայով անցնելիս, կամաւոր խմբա – պետներից մէկը, իմ համագիւղացի Թ.ն երկիւղածութեամբ բարեւում է անծանօթ մէկին, անցնում ենք —ինձ յայտնում է թէ «Միքայէլ Վարան – դեանն էր»։ Ընդոստ ետ եմ դառնում, գրեթէ վազում, տեսնելու Վարան – դեանը։ Միջահասակից բարձր, փոք – րիկ մօրուքով մէկը, նիհարակազմ, քայլում է յամրաքայլ։ Հետեւում եմ իր քայլերին, չարժումներին։ Նա էր երազներիս հերոսը, մաքերուս զե – կավարը եւ յեղափոխական յառաջա – դէմ դասախարակը։ Մտնում է Օրի – էնտ պանդոկը եւ կորչում տեսողու – թեանս սահմանից։ Կարճատեւ հան – դիպում, առանց ծանօթութեան։ Ո՞վ կարող էր մտածել ծանօթութեան մա – սին, անհասանելի էր ինձ այդ ցան – կութիւնը։

Օրը մի քանի անգամ գնում էի պանդոկի առաջ, տեսնելու Վարան – դեանը, սակայն երբեք չերեւաց։ Դը – բանից յետոյ ուշի – ուշով կարդում էի իր յօդուածները «Հորիզոն»ի մէջ։ Կլանուած ուշադրութեամբ հետեւում էի իր բանավէճին Դ. Ասանունի, Բ. Իշխանեանի հետ։ Հոգիս լեցւում էր պոռնկութեամբ, երբ կարդում էի իր թեւաւոր ոճով զրուած պարսա – ւագիր յօդուածները Իշխանեանի դէմ, մանաւանդ Իշխանեանի ուսանողական չքջանի հետ կապուած գայթակղալի դէպքի մասին։ «Հորի – զոն»ը կարծես բովանդակութիւնից դրկուում էր այն օրը, երբ Վարանդեա – նը յօդուած չունէր թերթի մէջ։ Ցի – շում եմ իր բանավէճը հայ լեզուի չուրջ Հ. Համբարձումեանի հետ։ Ապրում էի վէճի բոլոր ելեւէջները եւ մէկ օր երբ ընկ. Վարանդեան մեր – ժել էր տալ Համբարձումեանի պա – տասխան – յօդուածը, վերջինս օրէն – քի դիմելով տպել էր տուել պատաս – խանը, սուր խօսքեր ընկ. Մ. Վարան – դեանի հասցէին։ Հոգիս ալեկոծուեց։ Երբ տեսայ այդ անարգանքները թեր – թի խմբագրի հանդէպ, զայրոյթ ու – նեցայ Համբարձումեանի դէմ։ Երազ – ներուս հերոսը վիրաւորուած էր։

Ժամանակները անցան, ղէպքերը դահավիժեցին, Տաճկահայաստանի բովանդակ հայ բնակչութեան կոտո – րածի քաոտնելի տեղեկութիւնները լրե – ցին մանրամասնութեամբ հովկաս հասան։ Ցուսախարութիւնը մարմին առած սոզոսկեց մարդկանց հոգինե – րի մէջ։ Ռուսական կառավարութեան քաղաքականութիւնը փոխուեցաւ Հա – յերի հանդէպ։ Եվրոպեան կոզակու – թեան խնդիրը հրապարակ դրուե – ցաւ։ Յեղափոխականները կասկածե – լի զարձան կառավարութեան աչքին։ Հրապարակի վրայ սակաւ էր լսուում Վարանդեանի ձայնը։

Եկան ռուսական յեղափոխութիւ – նը, Հայաստանի Հանրապետութիւնը եւ յետագայ սարսուռ ազդող ղէպքե – րը։ Մտքիս տակը այնուհե – տեւ քիչ էր երեւում Վարանդեանի դէմքը։ Կանուսած էինք նոր կեան – քով, երեւոյթներով։ Հայաստանի Հանրապետութիւն, վերաշինութիւն, փրոփականտա, զաւտա ազգամիջեան պատերազմ, Թրքական ճակատ, քա – զաքացիական կռիւ, պարտութիւն, արտասահման, Պրահա։

Թերթերի մէջ նորից կարդում էի ընկ. Մ. Վարանդեանի գրուածները։ Զկար սակայն անցեալի հոգը չունէր, ոգեմական չեփորը, ծերացել էր յե – ղափոխութեան հոգը երդիչը, գրչի անզուգական վարպետը։ Կարծեմ 27 թէ 1928 թիւին տպիծ ունեցայ Պրա – գայից իրեն նամակ գրելու «Հայրե – նիք»ում լոյս տեսած իր մէկ յօդուածի առթիւ ընկերվարութեան նուիրուած։ Իմ կարծիքով, ընկ. Մ. Վարանդեանը սխալ ըմբռնած եւ բացատրած էր ըն – կերվարութիւնը։ Ո՛վ համարձակու – թիւն, յանդգնել էի իմ դիտողութիւն – ները յայտնել իրեն, բայց ի՞նչ զար – մանալի ներողամտութեամբ պատաս – խանած էր իր անյայտ հակառաճառո – դին։ Անյայտ մի ուսանող իրաւունք էր համարել նամակ գրել եւ քննա – դատել։ Ի՞նչ զորովալի նամակ եւ յարգանք կար իր տողերի մէջ, հայ – րական զուարթաբանքով գրուած նա – մակ, հեռու մեծամիտ խօսքերից։ Համոզիչ փաստերով չանգակել էր տարհամոզել ինձ։

Առաջին անգամ ընկ. Վարանդեա – նին ծանօթացայ 1932ին։ Կգած էր տարիների բեռան տակ։ Մէջքը կռել էր, ղէմքը՝ խորշոմել, փոքրիկ մօ – րուքը՝ ճերմակել։ Նիհար էր եւ չնչա – ուութիւնն էլ խանգարուած։ Կուսակ – ցական ծանօթ անկարգապահութեան օրերն էին։

Իրեն տեսայ պատուիրակութեան չէնքի մէջ։ Թաղուած բազկաթոռին մէջ, թերթ կը կարդար։ Մեզ ծանօ – թացրին, աչքերը փոքրացնելով չա – նաց ճանաչել, աւելի ճիշդ՝ յիշել դէմ – քը։ Ժողովութիւնը դարձաւ օրուան վէճի շուրջ. մենք երիտա – սարդներս նորընծայ արհեստների մո – լեռանդութեամբ յարձակւում էինք կուսակցութեան կարգապահութիւնը ոտնահարող ըմբռոստների դէմ, առա – ջարկում խիստ պատասխանատուու – թեան ենթարկել։ Չմուռ առաջնորդի համբերութեամբ լսում էր մեզ եւ մեղմ ժպտում։ Ողջմտութեան հրաւի – րեց մեզ, թելադրեց մեծահոդի լի – նել եւ երեւոյթները քննել առարկա – յօրէն ու բազմակողմանի։ Ըմբռոստա – ցաւ անսասողների դէմ, սակայն քարոզեց համբերող լինել եւ դիրք ճշդելը թողնել պատասխանատու մարմիններին։

Մարգարէական չունչով նախատե – սեց վախճանը ըմբռոստների։ Դրանից յետոյ մի քանի անգամ հանդիպեցի իրեն, մէկ անգամ էլ իր բնակարանի մէջ, պանդոկում։

Պանդոկի մէջ ունէր համեստ մի սենեակ, մահճակալ, սեղանը՝ լեցուն գրքերով, թերթերով, երկու աթոռ, մէկ պահարան. ահա ամբողջ կահա – կորութիւնը։ Նորահարսի համեստու – թեամբ ընդունեց իր սենեակը։ Հոգիս ճմլուեց. ի՞նչ ողբերգութիւն. մե – նակ, հիւանդ, առանց հոգատար ձեռ – քի համեստ այս սենեակի մէջ։ Ի՞նչ դառն ճակատագիր վաստակաւոր յե – ղափոխականի համար։ Տրտունջ չու – նէր սակայն, հաշտուել էր ճակատա – գրին հետ։

Մօսում ենք Մորդուային Հայաս – տանի եւ ընկերվարականների մա – սին։ Ի՞նչ միամտութիւն, նախապա – տարագմեան չրջանի մտածողութիւնը։ Եռանդով խօսում է Մախտոնըլտի, Վանտերվէլտի, Կաուցկու մասին, պախարակում խորհրդային ինքնակա – լութիւնը։ Հաւատում էր Մախտոնըլտ – ին։ Պատմում է իրենց հանդիպում – ների եւ ընկերվարականների ջերմ ըն – դունելութեան մասին։ Միեւնոյն ժա – մանակ հասկանում է եւ ընկերների յուզուած վիճակը։ Ընդմիջում եմ, յայտնում վերին մարմնի կարծիքը եւ առաջարկում չգնալ ժողովի եւ չխո – սել։ Իմ յեղափոխական ուսուցիչը, առաջնորդը առարկութեան, ընդդի – մութեան խօսք չունի, թէպէտեւ երի – տասարդ ընկեր է խօսողը, սակայն մարմնի ներկայացուցիչն է եւ կազ – մակերպութեան կարգապահութեան ոգին թելադրում է կուսակցական ան – քննադատելի զեկավարին ենթարկը – ւել, փոխել իր որոշումը։ Երեխայի հեզութեամբ լսում է ասածներս եւ թելադրում միւսներին ենթարկուել։ Տանջւում եմ հոգեպէս, մեղապարտ եմ զդում ընկ. Վարանդեանի հան – դէպ, սակայն կուսակցական պար – տականութիւնը թելադրում է անկող – մնակալ լինել։

Վերջին հանդիպումս էր։ Նրանից յետոյ չտեսայ ընկ. Միքայէլ Վարան – դեանին։ Մէկ քանի ամիս յետոյ մեռաւ Մարսէյլի մէջ։ Հիմա երբ մտածում եմ իր մասին, յիշում վերջին մեր հան – դիպումը, հատատով լեցւում եմ ղէպի մեր կուսակցութիւնը, հասկանում, որ մէկ հոգի ներքին ուժ կարողա – նում էր անխախտ պահել Դաշնակ – ցութիւնը, ըմբռնում թէ երբ առաջնո – րդ զեկավարն անդամ իր հոգիի մե – ծութեամբ եւ համեստ չարքայինը են – թարկուել դիտեն, այդ կազմակեր – պութիւնը չի կարող մեռնել։ Վարան – դեանների կարգապահ ոգին եւ գաղա – փարական չունչը իրրեւ ուսանողութիւն սերունդ սերունդ կ'ապրի մեր ըն – կերներու եւ գաղափարական մարդ – կանց հոգիներում։

Անթառամ ծաղիկներ չերիմիդ՝ ան – մոռանալի վարպետ։

Ա. ՈՒՐԱՐԴԵԱՆ

ՀԱՅԵՐԷՆԸ՝ ԻՐԱՆԱՀԱՅ ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

— o —

ԹԷՀՐԱՆ.— Հայ համայնքները դիմում կատարած են կրթական նա – խարարութեան, նախարարական այն հրահանգներուն առթիւ, որոնց հա – մաձայն պէտք էր հայերէն լեզուն փոխարինուէր իրանական լեզուով ապր. վարժարաններու մէջ։

Նախարարութիւնը որոշեց որ կր – ծնքի եւ Հայոց պատմութեան ուսու – ցումը տեղի ունենայ հայերէն. իրա – ներէնը բոլոր միւս ճիւղերու ուսուց – ման լեզու պիտի ըլլայ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՏԵՓԱՆԱՎԱՆԻ ՎԱՆԱՀԱՄԱՅՆՔԻ

»»»-«««

ՎՃԳՊ ՊԱՐԳ

— Ի՞նչ կայ, տղայի՛ս, ասում ես՝ ինչ կա՞... Հիանալի է ... Հիմա նայում եմ ... Ինչպես ասացի, ամեն ինչ կարգին է ... Ոչ, տեսա, նայեցի ամեն ինչ, ինչպես որ պետք է լինի, ամեն ինչ կարգին է ... Ինչպե՞ս չէ, ինչպե՞ս չէ ... Ես ինքս եմ ամեն ինչ անում, որ ամեն ինչ կարգին լինի ...

15 թրք. օդանաւեր օգնած էին Ցունաստանի

Ցունական կառավարութիւնը էնկիւրիի դեսպանին միջոցաւ շնորհակալութիւն յայտնեց Թրքական կառավարութեան, որ գործնապէս օգնած էր, զէն – պելու համար Վենիզէլոսի սարքած ապստամբութիւնը:

Առաջին անգամ է որ կ'լսուի թէ Թուրքիա օգնութեան հասած է Ցունաստանի: Կը հաստատուի թէ, յունական կառավարութեան խնդրանքին վրայ, Թրքական 15 ռազմական օդանաւեր ամրակոծեցին ապստամբներու դիրքերը: Օդանաւերը այնպէս մը քօղարկուած էին որ, անկարելի էր հասկնալ թէ ո'ր պետութեան կը պատկանին:

Հապէշիստան պատերազմի՞ կը պատրաստուի

Իտալական թերթերը դառնութեամբ կ'արտատպեն Հապէշիստանի կայսեր վերջին ճառը, որ արտասանուած է խորհրդարանին մէջ: «Արքայից արքան» եւ «Ցուդայի Առիւծը»— այսպէս կը կոչուի կայսրը — խօսելով գին – ուորական պատրաստութեան վրայ, չեշտեց երկու պահանջներ,— 1. Միութիւն ազգին մէջ.— 2. Ռազմանիւթ: Բայց, ըսաւ, ռազմանիւթը անօգուտ է, եթէ չկայ նէրքին միութիւն: Անհրաժեշտ է զինուորական կրթութիւնը զարգացնել, ընդգրկելով բոլոր դասերը, մինչեւ անգամ կիները, որպէսզի օգնեն ռազմիկներուն: Այս առթիւ յանձնարարեց որ հապէշական կանոնաւոր բանակին զինուորները, 100,000 հոգի, մոխրագոյն համազգեստ հագնին: «Այն ատեն մեր զինուորները անհետանալի պիտի ըլլան, ինչպէս որսորդ մը կը ծածկուի իր հետապնդած անասուններուն աչքէն: Անհրաժեշտ է նաեւ որ զինուորները կարդալ – գրել գիտնան, որովհետեւ զինուորական արհեստագիտութիւնը: Զին – ուորական մարզանքը պարտաւորիչ պիտի դառնայ: Կեցցէ՛ն Հապէշիստան եւ իր ռազմիկները, պահակները իր անկախութեան »:

⁂ Նոր դէպք մը ծագեցաւ Հիւսիսային Հապէշիստանի սահմանին վրայ: Հապէշ ասպետներ յարձակելով, մէկ հոգի սպաննեցին եւ երեք հոգի վիրաւորեցին: կարաւանն ալ թալանուեցաւ:

ՋԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԿՐԱՒՈՐԱԿԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ փորձ մը պիտի կատարուի Փարիզի մէջ: Դռնապաններու օրկանը կը կարծէ թէ փորձը տեղի պիտի ունենայ մայիս 15ին, մասնաւոր ազդանշանի մը վրայ, որուն համաձայն բաղաքացիները նշանակուած պատսպարանները պիտի ապաստանին, իբրեւ թէ օդանաւային յարձակում կատարուած ըլլար: Այս առթիւ մասնաւոր հրահանգներ պիտի կախուին բոլոր տուներուն մէջ: Անասատղներուն համար օրէնքը պատիժներ սահմանած է, տուգանքէն մինչեւ մէկ ամիս բանտարկութիւն...

ՄՋԿԻԹ ՄԸ ՊԻՏԻ ՇԻՆՈՒԻ Լոնտոնի մէջ, ձօրն թագաւորին գահակալութեան 25ամեակին առթիւ: Պիտի խնդրուի գետին մը յատկացնել արբունի հողերէն: Հաստատուեցաւ թէ տասը տարի առաջ Մակեդոնացիներու կողմէ սպանուած մարդոց դիակներն են:

ԱՆԳԻՏԱՆ ՄՈՏ ՄԸ, «չէֆան», որ առատօրէն կը բուսնի Սեւ ծովու եւ Ազովի ծովուն ափերը, սկսած է գործածուիլ իբրեւ հում նիւթ հիւսուածեղէնի, շնորհիւ ռուս գիտնականի մը կատարած փորձերուն:

ՇՔԵՂ ԵՒ ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՏՕՆԱԿԱՏՍՐՈՒԹԻՒՆ

1500ԱՄԵԱՑ ՅՈՒԲԵԼԵԱՆ

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉԻ ՀԱՅԵՐԷՆ ԹՈՒՐՔՄԱՆՈՒԹԵԱՆ

Այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը ճիշդ 3ին

Մարսէյլի ՍԱԼ-ՓՐԱԹԻ գեղարուեստական մեծ սրահին մէջ

Նախագահութեամբ կաթող. նուիրակ Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ ԱՐՔԵՊՍԿ.ի

Նախաձեռնութեամբ ՀԱՄԱԶԳԱՑԻՆի

Մասնակցութեամբ *Մարսէյլի ազգ.* կրօն. եւ մշակութային Միութեանց:

Մարսէյլի Հայ եւ ժաժշտական միութիւնը ցոբելեանի գեղարուեստական բաժինին կը բերէ իր երգչախումբին լայն մասնակցութիւնը, ղեկավարութեամբ պ. ՎԱՐԴԱՆ ՍԱՐԳՍԵԱՆԻ, որ այս նպատակին յատկապէս ձրաւիրուած է Պրիւսէլէն: Գեղարուեստական ճոխ բաժին:

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ:

Հ Յ. Դ.

Գագաթ

ՓՕՆ ՏՕՊՆԱՑԻ Կոբիւն ենթակոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, այս կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 2ին, Դաշնակցութեան Գրադարանին մէջ: Կը խնդրուի Սէն Փիէռի ընկերներէն, որպեսզի ժամուն նեկայ ըլլալ: Կարեւոր օրակարգ:

ԱՅՑ ՕՀԱՆ ԿԱՐՕԻ ԳԵՐԵԶՄԱՆԻՆ

Օհան – կարօի մահուան երկրորդ տարեդարձի առթիւ այց պիտի կատարուի իր գերեզմանին, այս Կիրակի:

Ժամադրավայր **Place d'Italie, Café au Clair de Lune** սրճարանի դիմաց, առաւօտեան ժամը 10ին:

ՍՊԱՀԱՆԴԷՍ ԸՆԿԻԼԻ ՄԸՋ

ԱՊՐԻԼ 11-24Ի ՔՍԱՆԱՄԵԱԿ ԱՌԹԻԻ

կազմակերպուած եկեղեցական ընկերութեան, Հաւատգայլիի եւ Ֆր. Կ. խաչի կողմէ այս շաբ. երեկոյ ժամը *8.30*ին Մատուռ-Մանկապատեզի մէջ:

կը խօսի՝ Պ. Ս. ՍԱՍՈՒՆԻ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին: Մուտքը՝ ազատ է:

Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՏՕՆԷ ԱՊՐԻԼ ՅԱՄՆԵՄԷԿԸ

ՍԷՆ ԺԻՒԼԻԷՆ (Վալանս).— Պլանշոտի սրահին մէջ

Այս կիրակի, կէսօրէ վերջ ժամը 2ին

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Ֆր. Կ. Խաչի Շրջ. վարչութեան կազմակերպած գործիչներու պատրաստութեան դասախօսութիւնը (յետաձգուած) տեղի կ'ունենայ 27Ապրիլ, վաղը Շաբաթ կէսօրէ վերջ, ժամը 4·30ին, Ֆլօրիա ճաշարանը:

Կը դասախօսէ՝ Պ. Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ

Նիւթ՝ Ի՞ՆՉ Է Կ. ԽԱՉԸ

Կը հրաւիրուին չբլոյակայ բոլոր մասնաճիւղերուն անդամուհիները:

Մուտքը ազատ է

ԵՐԵԿՈՑԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՏԱՐՕՆ–ՏՈՒՐՈՒՖԵՐԱՆԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԵՐՋԱՆԻ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

27 ԱՊՐԻԼ Շաբաթ երեկոյ ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ

Պելվիլուազի Jean-Jaurès մեծ սրահին մէջ.

23, Rue Boyer, մէթրօ՝ մէնիլմոնթան:

Կը նախագահէ՝ Փրոֆ. Ա. ՉԱՔՐԵԱՆ

Կը խօսին՝ Պ. Պ. Ս. ՍԱՍՈՒՆԻ եւ Լ. ՏՕՆԻԿԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին.— Պ. Պ. Ա. Պարթեւեան եւ Բէյ Թեմեան: Թրիոլդներ՝ կնեազեան, Ալիս Թեմիկեան եւ ուրիշներ:

Պատրաստուեցէ՛ք տեսնելու ֆայլ. պարերը ՏԱՐՕՆի տարազով:

Պ. ՄՈՎՍԷՍ Մելքոնեանի ղեկավարութեամբ երիտասարդներու խումբ մը ՏԱՐՕՆի տարազով կը պարէ հայկական հեռաւեալ պարերը.—

1. Մշոյ Քոչարի, 2. Վանայ Կովէնտ, 3. Խարբերդի Վար - Վարին, 4. Հայնիի Քոչարի, 5. Կարսի Փափուրի, 6. Մշոյ Խառ - Խառ, 7. Երեւանայ Պաթօլայ, 8. Կարնոյ Շատ Շատ, 9. Լէնինականի Եանս - Եանս, 10. Տիգրանակերտի Կովէնտ, 11. Այրարատեան Քոչարի, 12. Մշոյ Թռնոցի:

կէս գիշերէն վերջ հայկական եւ եւրոպական պարեր:

Եղանակի ամէնէն գուարթ եւ ամէնէն հայկական

ՅԵՐԵԿՈՑԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

կազմակերպուած ՍԻՓԱՆ հոգեխառնութեամբ կողմէ

Տեղի կ'ունենայ 28 Ապրիլ կիրակի ժամը 3էն մինչեւ կէս գիշեր

VICTOR HUGOի ճեղ սրահներուն մէջ

46ter Rue St. Didier. Métro: Victor Hugo

Ղեկավար՝ ԱՐԱՑ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժին, խմբական երգեր եւ պարեր հայկական տարազներով, եւ անակնկալներ:

Եւրոպական պարեր յայտնի PIZARRO *նուագախումբով*

Աժան եւ խնամեալ պիւֆէ Մուտք կիներու 7·50, այրերու 10 ֆր·

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶԻ ՍԷՕԼԷՕԶԻ ՀԱՅՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Միութեանս « Արեւելք » Թատերախումբը կը ներկայացնէ

Պ. Դուրեանի « *Սեւ Հողեր* »Ը (*տրամ 4 արար*)

եւ « ԵՐԿՈՒ ԱՆՎԱՐՏԻՆԵՐ »Ը (զաւեշտ)

28 Ապրիլ կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին, Սէվրի Պէշիկթաշլեան սրահին մէջ

26, Rue Troyon - Sèvres, Métro Pont de Sèvres

Տոմսերու գիները·— **10, 7,** եւ **5** ֆրանգ

ՀՐԱՒԷՐ ՄԱՐԶՈՒԱՆՑԻՆԵՐՈՒՆ

Մարզուանցիներու Հայրենակցական Միութեան նորակազմ վարչութիւնը կը հրաւիրէ իր բոլոր երկտես հայրենակիցները ընտանեկան հաւաքոյթի մը, որ տեղի կ'ունենայ Ապրիլ 28ին, կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 2·30ին, մեր հայրենակից Ց. Գարակէօզեանի սրահին մէջ: 42, Ռիւ տը լա Տէֆանս, Իսէյ – Մուլինօ: Արտասանութիւն, երգ եւ բանախօսութիւն:

ՀԱՅ ՈՒՍԱՆՈՂ. ՄԻՈՒԹԻՒՆԻՆ

Փարիզի Հայ Ուսանողական Միութիւնը որոշած է դասախօսութիւններ կազմակերպել Փարիզի եւ շրջանի Հայուհեան Ցամար: Այս առթիւ, վաղը, Ուրբաթ երեկոյ ժամը *20.30*ին տեղի կ'ունենայ հաւաքոյթ մը միութեան հեգերոնատեղիին մէջ 57, Պուլըվար Փուրտան. Փարիզ (*14*): Միութեան նախագահը կը խօսի հայ ուսանողական ծրագրի ապագայ գործունէութեան եւն.ի մասին: Փափաքողները կրնան ներկայ ըլլալ:

ԿԸ ԳՆԵՆՔ ամէն տեսակ ածելի բարձր գինով հին առարկաներ, ոսկի, արծաթ, գոհարեղէն, մետալ, դրամներ եւ կոտրտուքներ: Կը ճանչնք նաեւ Լաթըրի նապոլեոնի մէկ տասներորդ տոմսակները: Դիմել՝ BANQUE — 58, Rue Lafayette. Paris.

ԳԱՑԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenuede Saxe. LYON

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՕՑԻ Ֆ. Հ. Կ. Խաչի մասնաճիւղի ժողովը, վաղը Շաբաթ երեկոյ, ժամը 8.30ին, իր դպրոցին մէջ, կարեւոր օրակարգ:

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՕՑԻ Զաւարեան կոմիտէի պարգեւաբաշխութենէն չահած են հետեւեալ թիւերը.— 245, 193, 220, 212, 194, 204, 299, 217, 146, 201, 234:

Պարգեւները առնելու համար դիմել վարչութեան, 245 Ռիւ Փան Փագ Ռուսօ (Ակումբը), հինգշաբթի երեկոները ժամը 8 — 10:

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՌԷ

Գործ կը փնտռէ տնական աշխատանքներու մէջ փորձառու հայ կին մը, որ գիտէ պատրաստել արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ եւ անուշեղէններ: Դիմել Տիկին Պէթրոս Համամճեանի, 4, Rue de la Défense, Issy - les - Moulineaux, Seine.

ԲԱՐԵՓԱՍՏԻԿ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՔԱՌԹԻԷ ԼԱՔԷՆԻ ՄԷՋ

Café - Restaurant "ATLAS„

Մաբրիտանական ոճով, շքեղ եւ պերճ զարդարանքարչութեամբ պճնուած: Ընտիր յաճախորդներու հաճելի շրջանակ: Առաջնակարգ ճաշ եւ սուրճ, չափաւոր գիներով: 10 ֆր. կամ ընտրովի պնակներու սպասարկութիւն: Անոտալուզեան նուագախումբ:

Յաճախորդները պիտի գտնեն ամէնէն արդիական քոնֆորը, ֆաշակրական մենոլորտ, կատարեալ քաղաքավարութիւն եւ սպասարկութիւն: Թէյարան: Մարոքեան արտադրութիւններ:

ԵԿԷՔ ՏԵՍՆԵԼ ԱՅՑ ՓՈՔՐԻԿ ԴՐԱԽՏԸ

Սրճարանի պարկեշտ եւ վստահելի ուղղութիւնը ֆաճոյք պիտի պատճառէ բոլոր մասւորականներուն:

Ջանազան նուագարաններ կը գտնուին յաճախորդներու տրամադրութեան տակ: *Հինգ լեզու կը խօսուի:*

ՀԱՅ ՄԱՌՉԱՆՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

*TRICOT KÉBABDJIAN*Ի ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

14, Rue de Tracy, *Paris* (2) Մէթրօ՝ St. Denis

Articles de Saison

ԲԱՐՁՐ ՈՐԱԿ ԵՒ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆ

ՆՄՈՅՇՆԵՐՈՒ ԱՌԱՔՈՒՄ ՓՐԱՆԿՕ

ՍՊՈՍՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ ԱՐԱԳ ՅԱՆՁՆՈՒՄ

Ձեր շահը կը պահանջէ գնել ուղղակի գործարանէն

Հայերու ժամադրավայր

ճաշարան **ՖԼՕՐԻԱ**

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն **Danton: 52-73**

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած ներկայութիւն

ԼԱՒ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ ՓՆՏՐՈՂ ՀԱՑ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉՆԵՐՈՒՆ

Տեղափոխման պատճառաւ, Արաքս լուսանկարչատունը իր աշխատանոցը կը թողու շատ յարմար գինով: Յարմար պատեհութիւն մը՝ ոչինչ գինով, Փարիզի ամէնէն կեդրոն թաղին մէջ հաստատուիլ ուզող Հայ լուսանկարիչներուն: Ելեկտրականութիւն, ջուր, կազ, թէլէֆօն: Երեք խոշոր բաժիններ: Աքսէսուարներ եւ ելեկտրական լոյսով: Տարեկան վարձք 3600, հազիւ պանդոկի սենեակի մը գինին չափ: Այցելել փափաքողները, ժամադրութեամբ անձամբ դիմեն Արաքսին, 9, Rue Papillon, *Փարիզ, Հեռաձայն* Prov. 49-34.

ՄԱՌՉԼԻՃԻՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Անգուգական ձերմակեղէններ, Peau d'Ange, գովպինէզոն, շապիկներ, վարտիքներ, շրմփգիչներ, շրմփգ Lacoste եւն. եւն.:

Կը ծախենք անմրցելի գիներով:

LEMETTRE FRÈRES

Վաճառանիթ «ELDAY», Մասնագէտ արտադրիչներ:

104, Rue Réaumur, Paris. Métro Sentier («Intransigeant»ի դիմաց):

Ապսպրանքները կը դրկուին *contre remboursement*ով, եթէ կանխավճար մը տրուի:

F. THUILLIER & Cie.

35, Avenue d'Italie, *35* Paris (13). R. C. 242.964

Հայ ինօրինուածեան յանձնուած Ֆրանսական մեծ լուսանկարչատուն

Ամանդին, ընտանեկան եւ հարսանեկան խմբանկարներ եւ ակրանտիսմաններ, գունաւոր պատկերներ եւայլն

ձմեռնակիսիր եւ մանզելի գիններով,

Քարթ տ'իտանտիթէի նկարներ, արագ եւ մաքուր

ՃՈՒԽ ՄԹԵՐԴ KODAKS *ՆԵՐՈՒԻ*

Ամաթէօրներու յատուկ ամէն տեսակ լուսանկարչական պիտոյքներ

Travaux d'amateurs, dévelopement des pellicules tous formats

Գին՝ 1 ֆր. 75, Tirage sur velox *6×9= ֆր. 0.60, 6½×11 ֆր. 0·70, տկրանտիսմաններ՝ 9×12= 2 ֆր. 50, 13×18= 3 ֆր. 75, 18×24= 6 ֆր.*

***ԵԳՈՒԱՐԴ ՓՇՆՈՍԵԱՆ** 35, Avenue d'Italie*

Մէթրօ՝ Place d'Italie *կամ* Tolbiac

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԵԾ ԲԱՂՆԻՔ

Պատիւ ունինք ծանուցանելու որ այս երեքշաբթի (16 ապրիլ) տեղի կ'ունենայ բացումը արեւելեան մեծ բաղնիքի մը

50, Fbg. St. Martin, PARIS (Porte St. Martinի մօտ)

որ օժտուած է արդիական ամէն յարմարութիւններով: Հանգստարէտ պայմաններ: Այցելողները պիտի գնահատեն տիրող մաքրութիւնը եւ մեծ առաւելութիւնները բաղդատմամբ ուրիշ բաղնիքներու: Հագուստակցութեան բազմաթիւ միջոցներ: Գին՝ 6 ֆրանք, 10 տոմսակ՝ 50 ֆրանք:

Բայց է՝ կանանց համար ամէն օր ժամը 8–20, բացի կիրակէ եւ չաբաթ կէս օրէ վերջ: Այրերու համար չաբաթ կէսօրէ վերջ, կիրակի ժամը 8–23, իսկ միւս օրերը 20–23: Բաղնիքը դոց է երկուշաբթի օրերը:

ԿՈՒԶԷ՞Ք ԶՈՒՏ ԽԱՂՈՂԷ ԵՒ ԱՆԻՍՕՆԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ՕՂԻ ԽՄԵԼ

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ ՓՏՏՈՒԹՅՈՒՆ ԵՒ ԳՆԵՄՆԵՐ

ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ

ԱՐԿԱՑԱԿԱՆ ԽՄԻՉՔ

ԿԱԶՄՈՒԻԶ ԱՆԱՐԱՏ ԱԽՈՐԺԱԲԱՐ

Պոլսոյ օղին է որ ձեր ուզածին պէս կը ներմկնայ եւ քէյֆ կուտայ:

Ֆրանսայի համար արտօնատէր՝ Ց. ՏԱԼԱԲԻԲԵԱՆ

8, Rue Suffren, MARSEILLE, Tél. D. 70-89

Փարիզի ներկայացուցիչ Պ. ՃԻՏՃԵԱՆ,

75, Ave. Victor – Hugo, **Clamart** (Seine)

Լիոնի ներկայացուցիչ ՃԸՆԿԸՏՐԵԱՆ եւ ԹԼՐԶԻԵԱՆ

211, Rue de Criqui

ՓՆՏՌԵՑՔ ԵՒ ԿԱՐԴԱՑԵՔ

երգիծաթերթ՝ «ՄԵՂՈՒ»

Փարիզի եւ շրջանի *Ցառաջի* ցրուիչ

Գ. ԱԻԵՏԻՍԵՆ:

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70
(ԵՐԹԵԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՆԱՑ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ	
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ
27
ԱՊՐԻԼ
SAMEDI
27 Avril
1935

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

11 ՏԱՐԻ — 11e Année No. 2790

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀՈ՛Վ ՄԸ ԻՇԽԱՆԱՍԱՍՏ...

—o—

Տասը տարուան ընթացքին, թերեւս առաջին անգամ է որ «Ցառաջ»ի մէջ նոյնութեամբ լոյս կը տեսնէ Թունդ «հայ – լուսաւորչական» ուղերձ մը, «ընկալեալ սովորութեանց» բոլոր պատկերազարդ սոսորոգելիներով:

Կ'ակնարկենք Մարսէյլի Ազգ. վարչութեան կողմէ կաթող. նուիրակին ուղղուած գրութեան, որ տպուած է Բ. էջին մէջ:

Անշուշտ օրէնքներն ու պատշաճութիւնները մարդոց կամքէն անկախ են, այսպիսի պարագաներու մէջ:

Գրիչ մը քան սովորութեան գրի կ'առնէ զանոնք, եւ ոսկեզօծ, ձուլածոյ նախատաւթիւնները, ածականներն ու մակդիրները, բոլոր վսեմ ոճերն ու բառերը առուի պէս կը հոսին, կազմելով ինքնուրոյն ամբողջութիւն մը:

Եւ սակայն, չմոռնանք թէ սերունդ սերունդի յաջորդեր է 1860էն իվեր, եւ բաւականին երես մը, չէշ մը, ոզի եւ կնիք ձգեր իր եռեւէն:

Եւ յետոյ, աչքարհ մը չբլուր է — եւ դեռ կը չբլուի — իսկ մենք այսօր կը դանուինք ոչ թէ Սղերդ, Մալաթիա կամ Ֆոլի, այլ Եւրոպայի սրտին վրայ:

Թողլ տուէք ըսելու թէ՝ կը չափազանցէ՞ Մարսէյլի Ազգ. վարչութիւնը, իր հոգեբանութեամբ եւ արտայայտութեան ձեւերով, դէպի եա չբլուիլ անիւը, եւ անդամ մը եւս նուիրագործելով ժամանակավրէպ կարգ ու սարքը,— «Հօտ եւ հովիւ»:

Իսկ երեք անդամ աւելի կը չափազանցէ նոյն ինքն Գարեգին արք. Ծովսէփեան, կաթող. նուիրակը, յանկարծ մէկդի նետելով իր դիանական վարդապետի դասակը, եւ դառնալով մօրեւանդ ա – խոյեան մը կղերապետական յաւակնութեանց :

Այդ ի՞նչ հով է, վերամբարձ եւ իշխանատաստ, յանուն «վեհափառութեան» մը, որ կը կոչուի կաթողիկոսութիւն Ամե – նայն Հայոց: Ի՞նչ չէշ, ի՞նչ ոզի եւ ի՞նչ խառակրօն բծախնդ – րութիւն...

— «Առանց կաթողիկոսի հաւանութեան դուբ թեմ էֆ հուչա – ղել... Առանց եկեղեցւոյ վեհապետի համաձայնութեան դուբ յի – շատակել տուած էֆ ձեր նոր առաջնորդի անունը... Գարեգին ե – պիսկոպոս հաչատրեանը հոս չի կարող գալ, մինչեւ որ օրինակա – նութիւնները չկատարուին ...եթէ ևս (Պալաճեան եպիսկ.) ողջ լինէր, գուցէ մեզի հիմայ նոյնը կ'ասէիք իրեն եւ կը պատժէիք ... Մարսէյլի թեմը վեհափառից ընտրուած չէ եղել...»:

Կաթող. նուիրակը օրինական թերութիւնները մատնանշելով հանդերձ, քանի մը անդամ չէշասած է թէ բարեացակամ է եւ պի – տի մնայ :

Թէ մինչեւ ո՛ւր կրնայ հասնիլ այդ հաւատաւիքը,— մեր գործը չէ քննել: Նուիրակը եւ վարչութիւնը կը խորհրդակցին եւ կը կարգադրեն:

Շատ աւելի հիմնական տեսակէտներ են որ կը տիրապետեն մեզ դրի առնել այս տողերը:

Այսպէս, անդամ մը եւս կը հաստատուի յարաճուն զարգացու – մը կղերապետական յաւակնութեանց, որոնց մէկ ապզատրարը եթէ էջմիածինն է, միւս երկուքն ալ կը գտնուին Անթիլասի (Բարգէն կաթողիկոս) եւ Երուսաղէմի մէջ (Թորգոմ պատրիարք):

Երեւութապէս, այս հովուապետները եւ կաթող. նուիրակն ալ միշտ կը յիշեցնեն թէ իրենց միակ ապաւէնը եկեղեցին է: Բայց, իրականին մէջ, անոնք ամէն մէկդ կը փորձեն, իրենց վե – րայ, իրականին մէջ, անոնք ամէն մէկդ կը փորձեն, իրենց վե – րայ, իրականին մէջ, անոնք ամէն մէկդ կը փորձեն, իրենց վե – րայ, իրականին մէջ, անոնք ամէն մէկդ կը փորձեն, իրենց վե – զարին եւ փիլոնին հովանաւորութիւնը տարածելու համար հայ – կական Արտաստանի բուն ազգային – աշխարհական կեանքին, ինքնավարութեան վրայ:

Անոնք չեն հանդուրժեր մեր ներքին ինքնավարութեանց զար – գացման եւ ժողովրդապետութեան, մատնանշելով զանազան օրի – նազանցութիւններ, բայց կ'անտեսեն աւանդութեան եւ իրաւասու – թեանց հիմնական չեղումներն ու անոնց աշխարհական եւ կղեր – կան պատասխանատուները:

Ո՞ր մէկը յիշել բազմաթիւ փաստերէն:

Հայ. եկեղեցին կամ «վեհափառ»ը օրինական կը դանե՞ն կրօ – նական ընկերակցութեան վերածել ժողովուրդի եկեղեցին:

Հայ. եկեղեցին կամ ժողովուրդը կը չահի՞ն թէ կը կորսն – ցնեն, երբ եպիսկոպոս մը հայկական խորհրդանշանը վար կ'առնէ միջազգային յուղահանդէսի մը մէջ, կամ երբ յամառօրէն պա – շտօնի վրայ կը պահեն հասարակ թշուառական մը, կարապետ Մազ – լումեան:

Գարեգին արք. «դեկրէտ»ներու երկրէն կուգայ, եւ կրնար հանրածանօթ մէկ հրամանագրով արտաքսել այս վերջինը, այդ բծածան, որ իր բոլոր մեղքերուն վրայ, քրէական ոճիր մըն ալ գործեց, «ժուռնալ» մը սոսրագրելով եւ իր հովուած ժողովուրդին մէկ մասը կասկածելի դարձնելով յունական կառավարու – թեան առջեւ:

Բայց, ոչ իսկ Ցունաստան հանդիսեցաւ, եւ հիմա իր չանթե – րը կ'արձակէ Մարսէյլի մէջ, ուր, ութ տարի առաջ, մարդիկ ապ – զային կազմակերպութիւն ստեղծելու մեղքն են գործեր ...

Մենք չենք հետաքրքրուիր եկեղեցական – նուիրապետական անուանակոչութիւններով: Մարսէյլի չէշանը թո՞ւ է թէ վի – ճակ,— բան չի փոխեր կացութենէն: Ու կը զարմանանք որ Ազգ. վարչութիւնն ալ այնքան կառչեր է տառերուն եւ բառերուն, փո – խանակ ամփոփուելու ազգային – աշխարհական կազմակերպու – թեան դեռնին վրայ:

Եւ ահաւասիկ առաջին ընդհարումը, եթէ կ'ուզէք՝ առաջին փորձաքարը Գարեգին արք.ի առաքելութեան:

Շատ անախորժ է հովը որ կը փչէ Մարսէյլէն ...

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՖՐԱՆՔԵՒՌՈՒՍ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՄՈՍԿՈՒԱ ՆՈՐ ՀՐՄԱՆԳՆԵՐ Կ'ՈՒՂՂԷ ԻՐ ԴԵՍՊԱՆԻՆ

Խորհրդային Միութեան գործավարներու խորհուրդը նիստ գումարեց ապրիլ 25ին, լսելու համար Պ. Լիթվինովի դեկուցումը միջազգային կացու – թեան եւ Ֆրանքեւռուս բանակցութեանց մասին: Ժողովը տեւեց երեք ժամ: Նիստէն առաջ Մոսկուայի Ֆրանսական դեսպանը տեսակցութիւն մը ունեցած էր Պ. Լիթվինովի հետ: Իրապէս ապրիլ կը հաստատեն թէ չատ տաք վիճա – բանութիւններ տեղի ունեցած են ժողովին մէջ: Պ. Լիթվինովի դեկուցումը որոշեց արտօնել որ նոր հրահանգ – ներ ղրկուին փարիզի խորհրդային դեսպանին, հաշուի առնելու համար Ֆրանսա – կան եւ խորհրդային տեսակէտները: Մոսկուայի մէջ կը յուսան թէ խորհր – դային դեսպանին եւ Պ. Լաւալի նոր խօսակցութիւնները յաջողութեամբ պիտի պսակուին եւ այն ատեն կարելի պիտի ըլլայ որոշել Ֆրանսայի արտաքին նա – խարարին այցելութեան թուականը:

*** Լեհաստանի քաղաքական շրջանակները մեծ ուշադրութեամբ կը հե – տեւին Ֆրանքեւխորհրդային բանակցութեանց: Կառավարական թերթ մը դի – տել կուտայ թէ Ռուսաստան կը ջանայ Եւրոպայի մէջ գրաւել այն դիրքը զոր ունէր պատերազմէն առաջ, եւ սակայն կացութիւնը փոխուած է, չնորհիւ Լե – հաստանի յարութեան: Թերթին կարծիքով, Ֆրանքեւխորհրդային համաձայ – նութիւնը որ եւ է արժէք չպիտի ունենայ լեհական տեսակէտին, որովհետեւ. պատասխանէ Լեհաստանի յարմարութեանց, ամէնազօր իմաստով:

Ուրիշ թերթ մը կը գրէ թէ կարգ Գերմանացիներ անցնելով լեհական սահ – մանը, փորձած են քանդել սահմանագիծ-ձողերը: Պահակները հետապնդումի ձեռնարկած ըլլալով, դաւադիրները յաջողած են փախչիլ եւ նորէն Գերմանիա դառնալ:

«Գերմանիա կը փճացնէ խաղաղութեան ճամբան»

Պ. Մաքսոնըլտ յօդուած մը հրատարակելով Անգլիոյ ազգային աշխատա – ւորական կուսակցութեան օրկանին մէջ, խօսօրէն կը ձաղկէ Գերմանիոյ ռազմապաշտ քաղաքականութիւնը: Անգլիոյ վարչապետին կարծիքով, Գեր – մանիա կը պահանջէ դինեալ ուժ մը որ իր քմահաճոյքին պիտի ենթարկէ Եւ – րոպայի պետութեանց մեծ մասը: «Ամէն Գերմանացի որ խորհիլ եւ դատել պի – տի, պէտք է հասկնայ իր յայտնած տեսակէտիս ուժը. պէտք է ըմբռնէ թէ ան

ԲԱՐԻ ՀԱՏԿԱՑՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅՈՒՆ...

(Խորագիրս «Հանճարն» է)

«Մարդիկ ոչ միայն ծնվում են հավասար, այլև ապրում են հավասար իրենց ծննդյան օրից մինչև մահ»։

Ֆրանսիական մեծ հեղափոխության այս հռչակավոր կարգախոսը, որ ամբողջ աշխարհում ոգևորություն առաջացրեց ազատության ու հավասարության ջատագովների մեջ, ինչպես հայտնի է, ոչ միայն չիրագործվեց, այլև ամենաանամոթ ձևով ոտնահարվեց հենց հեղափոխության հայրենիքում։ Ֆրանսիական հեղափոխության ամենամեծ ներկայացուցիչներից մեկը՝ Ռոբեսպիերը, ինքն էլ գլխատվեց գիլյոտինի տակ, իսկ հեղափոխության ամենամեծ ղեկավարներից մեկը՝ Դանտոնը, ասել է թե՝ հեղափոխության ամենամեծ հակառակորդներից մեկը, ինքն էլ գլխատվեց գիլյոտինի տակ։ Ֆրանսիական հեղափոխության ամենամեծ ղեկավարներից մեկը՝ Մարատը, ինքն էլ սպանվեց հեղափոխության ամենամեծ հակառակորդներից մեկի՝ Շառլոտա Կորդեի կողմից։ Ֆրանսիական հեղափոխության ամենամեծ ղեկավարներից մեկը՝ Մարա

Գրականության և գիտության հարցեր

ՀԱՏՈՐ ԵՐԿՐՈՐԴ

Ֆրանսիայի հայագիտական կյանքից

— ○ —

Լուսնակի մեր պալատական կյանքը միշտ էլ հետաքրքրել է ֆրանսիացի հասարակությանը, և ոչ միայն այն պատճառով, որ Ֆրանսիան ունի ամենամեծ թվով աստղագետները, այլև այն պատճառով, որ Լուսնի հետ կապված են եղել ֆրանսիական գրականության ամենանշանավոր անունները։ Ֆրանսիական գրականության մեջ Լուսնի մասին առաջին հիշատակությունը գտնում ենք Ռաբլեի մոտ։ Ֆրանսուա Վիյոնի մոտ Լուսինը հանդես է գալիս որպես գողերի հովանավոր։ Ռոնսարի մոտ Լուսինը հանդես է գալիս որպես սիրո խորհրդանիշ։ Ռոնսարի ժամանակակից Դյուբարտասը Լուսնի մասին գրել է մի ամբողջ պոեմ, որտեղ Լուսինը հանդես է գալիս որպես ամենագեղեցիկ կին։ Ռոնսարի ժամանակակից Ժոդելը Լուսնի մասին գրել է մի ամբողջ ողբերգություն, որտեղ Լուսինը հանդես է գալիս որպես ամենաանհավատարիմ կին։ Ռոնսարի ժամանակակից Ժոդելը Լուսնի մասին գրել է մի ամբողջ ողբերգություն, որտեղ Լուսինը հանդես է գալիս որպես ամենաանհավատարիմ կին։

Ֆրանսիական գրականության մեջ Լուսնի մասին գրել են նաև Վոլտերը, Ռուսսոն, Վիկտոր Հյուգոն, Ալֆրեդ դը Վինին, Ալֆրեդ դը Մյուսսեն, Թեոֆիլ Գոթիեն, Շառլ Բոդլերը, Ժյուլ Լաֆորգը, Ժան Ռիշպենը, Ժան Ռոստանը, Ֆրանսիս Ժամը, Ժան Կոկտոն, Ժան Ժիրոդուն, Ժան Ժիոնոն, Անրի Բարբյուսը, Ռոմեն Ռոլանը, Անատոլ Ֆրանսը, Ալֆոնս Դոդեն, Ժյուլ Ռենարը, Ժան Ռիվիերը, Ժան Կոք

ՄԻԱՊԵՏԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Աթէնքէն կը գրեն թէ կառավարութիւնը որոշած է երեսփոխանական ընտրութիւնները կատարել մայիս 19ին: Քանի որ հանրապետական նախկին կուսակցութիւնները չպիտի կրնան մասնակցիլ, Զօր. Մկրթաքսասի խմբակցութիւնը չէ զանգուածներու վստահութիւնը, Փափանաստասիուի, Կոնդիլսի, Քաֆանտարիսի եւ ուրիշներու կողմէ: Վկան յանցապարտութեան ապացոյց կը համարի այն պարագան որ ապստամբութիւնը հաղիւ պայթած՝ ընդդիմադիրները անհետացան:

Նոյն վկայութեան համաձայն, ամբաստանեալներէն կիփարիս, որ կրեակէն Աթէնք եկած էր ապստամբութենէն քանի մը օր առաջ, յանձնարարութիւն ստացած էր ահաբեկչական խումբեր կազմելու, սպաննելու համար կառավարութեան անդամները, մասնաւորապէս Ցալոարիսն ու Քոնտիլիսը:

Հիթլէրական եւ գերմանասէր ցոյց մը Ռումանիոյ մէջ

Հիթլէրական եւ հակահրէական ցոյց մը տեղի ունեցաւ Ռումանիոյ Պլէսքաղաքին մէջ, նոր հոսանքի մը, «Ռումանիոյ գերման ժողովուրդի կուսակցութեան» համագումարին առթիւ: Կը մասնակցէին քանի մը հազար պատուիրակներ, Ռումանիոյ զանազան նահանգներու եւ մասնաւորապէս Թրանսիլվանիոյ գերման փոքրամասնութիւններէն: Ժողովականները, որոնք իրար կ'ողջունէին գերմանական եղանակով, աջ թեւը դէպի յառաջ, թափոր կազմեցին նոր կուսակցութեան խորհրդանշանով — գերմանական սեւ խաչը՝ ճերմակի վրայ, իսկ վերի անկիւնը՝ ռումանական դրօշը: Առնախօսները պատասխանեցին գերմանականութիւնը եւ թելադրեցին որ Ռումանիոյ 800,000 Գերմանները միանան նոր կուսակցութեան:

Այս առթիւ Պուքրէշի թերթերը կը գրեն թէ Գերմանիայէն գործիչներ եկած են, հիթլէրականութիւն քարոզելու համար:

Նոր օդակներ գերմանական մասուղին հատար

Գերմանիոյ մամուլի վերատեսչութիւնը հրամանագիր մը հրատարակեց, որուն համաձայն կ'արգիլուին այն բոլոր թերթերը որոնք անձնական չահերը կը ներկայացնեն կամ ազգային – ընկերվարական կուսակցութենէն տարբեր կազմակերպութեանց կը պատկանին: Ակէ զատ, կարելի չէ որ եւ է լրագիր հրատարակել անանուն ընկերութեան հիման վրայ: Յետոյ, թերթերու հրատարակիչները եւ սեփականատէրները պէտք է տասապէս գործադրեն արիական ծագումի մը ըլլալու իրենց եւ իրենց կիներուն նախահայրերը արիական են:

Հրամանագիրը երեք ամսուան ժամանակաշրջանի մը մէջ կը ջնջէ բոլոր գաւառական (կաթոլիկ եւ բողոքական) թերթերը:

ՋԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԳՈՐԾԱԶՐԿՈՒԹԵԱՆ ՆՈՒԱԶՈՒՄԸ կը շարունակուի, համաձայն աշխատանքի նախարարութեան շաբաթական տեղեկագրին: Ապրիլ 13ին լրացած շաբաթուն ընդստրկում գործազուրկներու թիւն էր 466,543 (նախընթաց շաբաթու՝ 475,437): Ուրեմն պակսած են աւելի քան 9000 հոգի: Մարտ 16ի թիւն էր 496,869:

ՏԱՐՏԱՆԵԼԻ ՁԱԿԱՏԻ ՆԱԽԿԻՆ Ռազմիկները, Սէյտ – իլ–Պահրի արշաւանքին 20ամեակին առթիւ պատուիրակութիւն մը կազմելով, գացին Յաղթանակ կամարին տակ, արձանագրելու համար Անծանօթ զինուորին դամբարանին մշտավառ բոցը: Առաջին անգամ ըլլալով ներկայ էր նաեւ Փարիզի բրիտական դեսպանը, զինուորական կցորդին հետ:

ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ Սէնի կեդրոնին մէջ կազմակերպուած գողութեան առթիւ, ձերբակալուեցաւ հինգերորդ մեղսակից մը, որ ծովային մասնագէտ է վերաբնիչ ատեանին մէջ եւ գործօն անդամ «Հրեղէն խաչ»ի կազմակերպութեան, ինչպէս միւսները: Կարգ մը թերթեր կը գրեն թէ ասոնք յարձակումը կազմակերպած էին ոչ թէ գողութիւն ընելու, այլ գաղտնի գէնքեր գտնելու համար..

ՆՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՆՈՐ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ (ներքին) որ հրապարակ պիտի հանուէր ապրիլ 15ին, Յուկէս միլիառ րուբլի ճարելու համար, յետագային զանազան պատճառներով: Ինչպէս յայտնի է, ամէն տարի այսպիսի փոխառութիւններ կը սարքուին, որոնք պարտաւորիչ են եւ կը գանձուին վար դնելով հաղաքացիներու ամսաթոշակին 10 առ հարիւրը:

ՁՈՐՍ ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՂՋԻԿ ՄԸ անհետացած է մէկ շաբաթէ ի վեր, Շօմօսիւռ – Մառնի շրջանին մէջ: Ոստիկանական եւ գիտական բոլոր միջոցները ապարդիւն անցած ըլլալով, այս անգամ 200 զինուոր եւ 60 շրջուն պահակներ շարժման մէջ դրուեցան, որոնք խուզարկութիւններ պիտի կատարեն ամառանոցներու, գետերու եւ հորերու մէջ, աջակցութեամբ զուիցերիացի գաղտնի ոստիկանի մը: Այս վերջինը ունի յատկապէս մարզուած շուներ, որոնց առաջին փորձերը անյաջող անցան: Երկու շուները, որոնց առջեւ դրուած էր աղջկան գտակը, հոտոտելով սկսան վազել որոշ ուղղութեամբ, բայց յետոյ վերադարձան առանց հետք մը ցուցնելու: Իբրեւ առեւանգիչ ձերբակալուած է Սոֆլէ անուն թափառաշրջիկ մը, որ սակայն կ'ուրանայ:

ՇՓԵՂ ԵՒ ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

1500ԱՄԵԱՑ ՅՈՒԲԵԼԵԱՆ

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉԻ ՀԱՅԵՐԷՆ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ

Վաղը կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը ճիշդ 3ին

Մարսէյլի ՍԱԼ-ՓՐԱԻԻ գեղարուեստական մեծ սրահին մէջ

Նախագահութեամբ կաթող. Տուիրակ Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ ԱՐՔԵՊՍԿ.ի

Նախաձեռնութեամբ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ

Մասնակցութեամբ *Մարսէյլի ազգ., կրօն. եւ մշակութային Միութեանց*

Մարսէյլի Հայ երաժշտական միութիւնը ցոբելեանի գեղարուեստական բաժինին կը բերէ իր երգչախումբին յայն մասնակցութիւնը, դեկավարութեամբ Պ. ՎԱՐԴԱՆ ՍԱՐԳՍԵԱՆԻ, որ այս նպատակին համար յատկապէս հրաւիրուած է Պրիւսելէն: Գեղարուեստական ճոխ բաժին:

Մուտքերու մասնակցութեան համար 2 եւ 3 ֆրանք:

ԻՐԱՒԱԳԻՏ Պ. ՊԻՐՆԱՐ ՎԱՀԷ կիրակի օր պիտի ըլլայ Մարսէյլ: Իր հասցէն՝ Hôtel Damas: Պ. Պէրնար Վահէ պիտի կատարէ ուսումնասիրութիւններ իր ֆրանսերէն ամսաթերթին համար որուն առաջին թիւը լոյս կը տեսնէ ՎԱՂԸ:

ՀՅԴ

Գաւառ

ՓՕՆ ՏՕՊՆԱՑԻ Կոբիւն ենթակամիէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, վաղը Կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 2ին, Դաշնակցութեան Գրադարանին մէջ: Կը խնդրուի Սէն Փիէռի ընկերներէն, որպէսզի ժամուն նեկայ ըլլալ: Կարեւոր օրակարգ:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷՆ ժողովի կը հրաւիրէ ազգիւր սերոբ Ենթակոմիտէի ընկերները, վաղը կիրակի երեկոյ ժամը 9ին, ներկայ կ'ըլլայ Կոմիտէի ներկայացուցիչը:

ԱՅՑ ՕՀԱՆ ԿԱՐՕՒ ԳԵՐԵԶՄԱՆԻՆ

Օհան – Կարօի մահուան երկրորդ տարեդարձի առթիւ այց պիտի կատարի իր գերեզմանին, վաղը Կիրակի:

Ժամադրավայր **Place d'Italie, Café au Clair de Lune** սրճարանի դիմաց, առաւօտեան ժամը 10ին:

ՍԳՕՀԱՆԴԷՍ ՇԱՎԻԼԻ ՄԷՋ

ԱՊՐԻԼ 11-24Ի ՔՍԱՆԱՄԵԱԿԻ ԱՌԹԻԻ

կազմակերպուած եկեղեցական ընկերութեան, Համազգայինի եւ Ֆր. Կ. Խաչի կողմէ այսօրշաբ.երեկոյ ժամը *8.30*ին Մատուռ-Մանկապատէզի մէջ:

Կը խօսի՝ Գ. Ս. ՍԱՍՈՒՆԻ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին: Մուտքը՝ ազատ է:

Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՏՕՆԷ ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԷԿԸ

Սէն Ժիւլիէն (Վալանս).— Պաւշոտի սրահին մէջ

Վաղը կիրակի, կէսօրէ վերջ ժամը 2ին

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Ֆր. Կ. Խաչի Շրջ. վարչութեան կազմակերպած գործիչներու պատրաստութեան յատուկ դասախօսութիւնը (յետաձգուած) տեղի կ'ունենայ 27Ապրիլ, այսօր Շաբաթ կէսօրէ վերջ, ժամը 4·30ին, Ֆլօրիա ճաշարանը:

Կը դասախօսէ՝ Պ. Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ

Նիւթ՝ ԻՆՉ Է Կ. ԽԱՉԸ

Կը հրաւիրուին չրջակայ բոլոր մասնաճիւղերուն անդամուհիները:

Մուտքը ազատ է

Եղանակի ամենէն գուարթ եւ ամենէն հայկական

ՅԵՐԵԿՈՅԹ_ՊԱՌԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած ՍԻՓԱՆ հարչախումբին կողմէ

Տեղի կ'ունենայ 28 Ապրիլ կիրակի ժամը 3ին մինչեւ կէս գիշեր

VICTOR HUGOի օճեղ սրահներուն մէջ

46ter Rue St. Didier. **Métro: Victor Hugo**

Ղեկավար՝ ԱՐԱՅ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժին, խմբական երգեր եւ պարեր հայկական տարազներով, եւ անակնկալներ:

Եւրոպական պարեր յայտնի PIZARRO *նուագախումբով*

Ազատ եւ խնամեալ պիւֆէ Մուտք կիներու 7·50, այրերու 10 ֆր.

ՅԵՐԵԿՈՅԹ_ՊԱՌԱՀԱՆԴԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Ֆր. Կ. ԽԱՉԻ ՓԱՐԻԶԻ Մ.-ՃԻՀՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

ՄԱՑԻՍ 12Ի ԿԻՐԱԿԻՆ ԺԱՄԸ 4ԷՆ 12

Victor - HugoԻ ՍՐԱՀՆԵՐԻՆ ՄԷՋ

46 bis, Rue Saint Didier. Paris (16)

Métro: Boissière եւ **Trocadero**

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԲԱԺԻՆ:

Երգ. պար եւ սիրուն անակնկալներ սիրուած եւ կարող արուեստագէտներու կողմէ:

Հաճելի Jazz եւ մատչելի պիւֆէ:

Մուտք.— Այրերու՝ 7.50 ֆրանք, կանանց՝ 5 ֆրանք:

ԵՐԵԿՈՅԹ_ՊԱՌԱՀԱՆԴԷՍ

ՏԱՐՕՆ-ՏԻՒՐՈՒԲԵՐԱՆԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՖԱՐԱՆՍԱՅԻ ՇՐՋԱՆԻ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Այսօր Շաբաթ երեկոյ ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ

Պէլվիլուազի Jean-Jaurès մեծ սրահին մէջ,

23, Rue Boyer, մէթրօ՝ Մէնիլմոնթան:

Կը նախագահէ՝ Քրոֆ. Ա. ՉԱՔՐԵԱՆ

Կը խօսին՝ Պ. Պ. Ս. ՍԱՍՈՒՆԻ եւ Լ. ՏՕՆԻԿԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժինն կը մասնակցի.— Պ. Պ. Ա. Պարթեւեան եւ Քէչեճեան: Օրիորդներ՝ Կնեազեան, Ալիս Թումինեան եւ ուրիշներ:

Պատրաստուեցէ՛ք տեսնելու հայկ. պարերը ՏԱՐՕՆի տարազով:

Պ. ՄՈՎՍԷՍ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆի դեկավարութեամբ երիտասարդներու խումբ մը ՏԱՐՕՆի տարազով կը պարէ հայկական հետեւեալ պարերը.—

1. Մշոյ Քոչարի, 2. Վանայ Կովէնա, 3. Խարբերդի Վար - Վարին, 4. Հայոնիի Քոչարի, 5. Կարսի Փափուրի, 6. Մշոյ Խոռ - Խոռ, 7. Երեւանայ Պաթօլայ, 8. Կարնոյ Շառ Շառ, 9. Լէռնդհականի Եանս - Եանս, 10. Տիգրանակերտի Կովէնա, 11. Այրարատեան Քոչարի, 12. Մշոյ Թռնոցի

Կէս գիշերէն վերջ հայկական եւ եւրոպական պարեր:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՈՒՄ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶԻ ՍԷՕԼԷՕԶԻ ՀԱՅՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Միութեանս «Արեւելք» թատերախումբը կը ներկայացնէ

Պ. Դուրեանի «*Սեւ ՀՈՂԵՐ*»Ը (*սրամ 4 արար*)

եւ «ԵՐԿՈՒ ԱՆՎԱՐՏԻՆԵՐ»Ը (պաւէշտ)

28 Ապրիլ կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին, Սեվրի Պէշիկթաշլեան սրահին մէջ

26, Rue Troyon - Sèvres, Métro Pont de Sèvres

Տոմսերու գիները՝— **10, 7,** եւ **5** ֆրանք

ՅԵՐԵԿՈՅԹ-ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած՝ Հ. Ճ Դ. Փրիվայի ՅԱՌԱՋ խումբին կողմէ

վաղը, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին շալամոն, Maison Veuve Bergerի Salle des Fêtesին մէջ:

Կը ներկայացուի ՔԱՌՈՒՈՒՆ ՕԽԱՆՈՑ ԳՀՆՈՒ ՓՈՐՁԱՆՔԸ

Մուտքը ազատ է:

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԻ ԱՆԿԱՒՆԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍԻՆ

Տեղի կ'ունենայ, Կիրակի, 19 Մայիս, ժամը 3.30էն մինչեւ կէս գիշեր

Անկէն, **Salle des Fêtes**ի մէջ

Հետաքրքիր անակնկալներ — ընտիր ճաշ — աժան պիւֆէ *Մուտք* 10 ֆր.:

ՄԱՌՃԵԼԻՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Անզուգական ճերմակեղէններ, Peau d'Ange, գոժոլինէզոն, շապիկներ, վարտիքներ, շրմիզիէներ, շրմիզ Lacoste եւլն. եւլն.:

Կը ծախենք ամբողջի գիներով:

LEMETTRE FRÈRES

Վաճառանիւթ «ELDAY», Մասնագէտ տեսադրիչներ:

104, Rue Réaumur, Paris. Métro Sentier («Intransigeant»ի դովը):

Ապսպրանքները կը դրկուին *contre remboursement*ով, եթէ կանխավճար մը տրուի:

F. THUILLIER & Cie.

35, Avenue d'Italie, 35 Paris (13). R. C. 242.964

Հայ տնօրինութեան յանձնուած Ֆրանսական մեծ լուսանկարչատուն

Առանձին, ընտանեկան եւ հաքսանեկան խմբանկարներ

եւ ակրանտիսմաններ, գունաւոր պատկերներ եւայլն

ՁԱՇԱԿԱՒՈՐ ԵՒ ՄԱՏՉԱԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ

Քարթ տ'իտանտիթէի նկարներ, արագ եւ մաքուր

ՃՈՒԽ ՄԹԵՐՔ KODAKS ՆԵՐՈՒՐ

Ամսթէօրներու յատուկ ամէն տեսակ լուսանկարչական պիտոյքներ

Travaux d'amateurs, dévelopement des pellicules tous formats

Գինը՝ 1 ֆր. 75, Tirage sur velox 6×9= ֆր. 0.60. 6½×11 ֆր. 0.70, տպրանտիալ մանները՝ 9×12= 2 ֆր. 50. 13×18= 3 ֆր. 75. 18×24= 6 ֆր.

ԵԴՈՒԱՐԴ ՓԱՆՈՍԵԱՆ *35, Avenue d'Italie*

Մէթրօ՝ Place d'Italie *կամ* Tolbiac

ՀՐԱՒԷՐ ՄԱՐԶՈՒԱՆՑԻՆԵՐՈՒՆ

Մարզուանցիներու Հայրենակցական Միութեան նորակազմ վարչութիւնը կը հրաւիրէ իր բոլոր երկաւ հայրենակիցները ընտանեկան հաւաքոյթի մը, որ տեղի կ'ունենայ Ապրիլ 28ին, կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 2·30ին, մեր հայրենակից Ց. Գարակէօզեանի սրահին մէջ: 42, Rue la Fontaine, Issy – Moulineaux: Արտասանութիւն, երգ եւ բանախօսութիւն:

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔ

«Համազգային» Ընկերութեան կեդր. վարչութիւնը ձեռնարկած է տարեգիրքի մը հրատարակութեան, գրական – գեղարուեստական, պատմական եւ գիտական բաժիններով: Տարեգիրքը լոյս պիտի տեսնէ յառաջիկայ նոյեմբեր ամսու վերջերը:

Այս առթիւ կազմուած է յատուկ խմբագրական մարմին մը, նիւթերու կազմութեան, դասաւորութեան եւայլ յարակից աշխատանքներու համար:

Ներկայիս կոչ կ'ընենք մեր բարեկամներուն եւ համակիրներուն՝ բերելու իրենց աշխատակցութիւնը մեր այս նոր ձեռնարկին: Նիւթերը կարելի է ղրկել մեզ մինչեւ Յուլիսի վերջերը:

Տարեգիրքի Գրական – Քննադատութիւն բաժինին մէջ պիտի գրախօսուին այն գիրքերը կամ պարբերական հրատարակութիւնները միայն, որոնք կ'ուղարկուին խմբագրութեան, մինչեւ սեպտեմբերի կէսերը: Ամէն առաքում ընել «Համազգային տարեգիրքի խմբագրութիւն» անունով: Ուրիշ անուան կատարուած ո եւ է առաքում նկատի չառնուիր եւ կը համարուի կորսուած:

Տարեգիրքը լոյս պիտի տեսնէ սահմանափակ թիւով, փափաքողները կրնան այժմէն օրինակ մը ապահովել իրենց համար, փոխարժէքը, 20 եզ. դ., ղրկելով մեզ կանխիկ:

Դրամական առաքումները կատարել հետեւեալ հասցէով.—

Dr. H. Ohandjanian, B. P. 868, Le Caire (Egypte).

Ցօդուած, գիրք եւ նամակ ուղարկել խմբագրութեան անունով. Almanach Hamazkaine, B. P. 868, Le Caire (Egypte)

«ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ»

ԸՆԿ. ԿԵԴՐ. ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԻՄի Լէ ՄՈՒԼԻՆՈՑի Ց. Հ. Կ. Խաչի մասնաճիւղի ժողովը այսօր Շաբաթ երեկոյ, ժամը 8.30ին, իր ղպրոցին մէջ, կարեւոր օրակարգ:

ՀՐԱՒԷՐ ՀԱՑ ՈՐԲԵՐՈՒՆ

Այն որբերը, որոնք Ձեր իսկ բիւրեղի ներկայացուցիչ կօրուօն Պէրրի միջոցաւ Ֆրանսա եկած են պայմանագրութեամբ, կը հրաւիրուին ժողովի այսօր, Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Քաֆէ Լա Քրիթիթ Յուրսի ներքնասրահը, 130, Պուլվար Սէն Ժերմէն, փարիզ (6), Սինեմա Օտէոնի դիմացը: Օրակարգ.— Ինքնութեան թուղթեր եւ անցագիրներ: Այն ընկերները որ գաւառ կը գտնուին կրնան իմացնել իրենց անունը, ժամկանունը, հասցէն եւ որ Թուականին Ֆրանսա բերուած ըլլալնին:

Հասցէ՝ A. Tashjian, 17 Rue Maître Albert, Paris (5):

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

Հայ Շօֆէօրներու Ընդհ. Միութիւնը 100 ֆրանք կը նուիրէ Փարիզի Ազգաւտանամէն՝ Պ. Նշան Գալըպճեանի մահուան առթիւ:

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, PARIS (13)

ԿԸ ՓՆՏՌԻՒԻ

— Կարսի Բեռնա գիւղացի Մարգարեանց Սրապ՝ 30 տարեկան, եւ Իդնաա 27 տարեկան, հօր անունը Մանուկ, մօրը՝ Շուշան, մեծ եղբօր՝ Սարգիս, մեծ հօր՝ Թադոս, մեծ մօր՝ Սաուս: 1920 – 1922ին Պէյքիկթաշլի կայանն էին, անկէ վերջ Ռուսերուն հետ եկած են Փարիզ ուսանելու, որմէ վերջ լուր չկայ: Կը խնդրուի իմացնել Պ. Սարգիս Աբրահամեանի, 97, Ave. Bobigny. Noisy-le-Sec, Seine.

Լուր տուողին երեք ամսուան ցառաջ նուէր: Կը խնդրուի արտատպել արտասահմանի հայ թերթերէն:

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe. LYON

Ուրբաթ 26 Ապրիլէն — Մայիս 2

Առաւօտները ժ. 2.30ին երեկոները 8.30ին

ԵՐԿՈՒ ՄԵԾ ՖԻԼՄԵՐ

René - Ferté dans «JUDEX»

et Lauriel et Hardy dans

«FRA - DIAVOLO»

Գիներ 5ու 7 ֆր. **Location gratuite.**

Ներկայ յայտարարութիւնը բերողին կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ՝ զեղչուած գինով:

Raki "ERIVAN"

ԵՐԵՒԱՆ օղին, որ ճանչուած է իր առաջնակարգ յատկութեամբ, օղիներու մէջ ամէնէն նախընտրելի *մեծ վարձատրանքը* կը ներկայացնէ:

ԵՐԵՒԱՆ օղին արտադրուած է *թորումով*, բնական *անհանի* խառնուրդով, եւ խտղոլի դիւթով, երաշխաւորուած է քիմիական ամէն բաղադրութիւններ զերծ ըլլալը:

Պահանջեցէք, փնտռեցէք ԵՐԵՒԱՆ օղին Մեծաքանակ գնումներու համար՝

Ագենտները

S. A. GRANDES DISTILLERIES PEUREUX

48, Bld. des Vignes, Marseille

Tél. Colbert 58 - 10

եւ DISTILLERIE VIAL

18, Rue Fontaine, St. Denis (Seine)

Tél. Plaine 09 - 95

Լիճի եւ Շրջաններու ներկայացուցիչ

D. N. BAMADOURIAN

82, Rue Séigne. Lyon (Rhône)

Նիսի եւ Շրջաններու գործակալ՝

M.M. H. Khatchadourian et Danielian

24, rue Assalit. Nice (A. M.)

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՌԻ

Գործ կը փնտռէ անկան աշխատանքներու մէջ փորձառու Հայ կին մը, որ գիտէ պատրաստել արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ եւ անուշեղէններ: Դիմել Տիկին Պէյթրիս Համամճեանի, 4, Rue de la Défense, Issy - les - Moulineaux, Seine.

ԱՐԱՐԱՏ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱՇԽԱՏԱՎՈՐ, ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ, ՀԱՅՈՒԹՅԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ARARATCH

(Fondé en 1925) :- R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70

(ԱՐԱՐԱՏ Հայ Կուսակ.) Adresse : TOLBIAC

ԱԱՀԿԱՆԸ ՎՃՑԱՍՊԱՏՈՒԱԾ ՈՒՆԻ

Մեկ տարի	140 ֆրանկ	70 ֆրանկ
Վեց ամիս	250 »	130 ֆրանկ
Երեք ամիս	200 ֆրանկ	100 ֆրանկ

Արտասահմանի համար գները կրկնապատկվում են

ԳԻՆԸ 50 ՍԱՆԹԻՄ

Հրատարակչատուն ՀԱՅԱՍՏԱՆ

11 ՏԱՐԻ — 11e Année No. 2791

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԱՌԱՎՈՏ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՑԸ ԵՒ ՀԱՅ ՀԱՐՑԱՍԷՐԸ

ՀԱՅ ՀԱՐՑԱՍԷՐԸ ԵՒ ՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՑ

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ ՊՈՒՇԿԻՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑԻ ՊԱՏՄԱԲԱՆԱԿԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏԻ

ԱՐՎԵՍՏԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

— ո —

ՎԱՀԱՆ ՏԵՐՅԱՆ

Ծնվել է 1885 թ. Ալեքսանդրապոլում (Գյումրի)։ Ավարտել է Ալեքսանդրապոլի ուսուցչական ինստիտուտը։ Ուսումնառության տարիներին ակտիվ մասնակցություն է ունեցել հեղափոխական շարժմանը։ Ինստիտուտն ավարտելուց հետո աշխատել է որպես ուսուցիչ Ալեքսանդրապոլի, Ղարաքիլիսայի, Ղազախի, Ելիզավետպոլի, Ղարաբաղի, Նախիջևանի, Երևանի, Սևանի, Ղափանի, Շուշիի, Գորիսի, Ջուլֆայի, Նոր Բայազետի, Ղամարլուի, Ղարաքոյունլուի,

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՐՏԻՐ
ՓԱՐԻԶԻ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ԵՒ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Rue Damesme, Paris.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՐՏԻՐ
ՓԱՐԻԶԻ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ԵՒ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Rue Damesme, Paris.

ԴԱՒԱՍՈՑ ՆԿ ՈՎՆԵՑԱՒ

(ՆԱ ՎԱՀԱՆ ԿԱՊՑԱՒԱՆ ԶՈՒԱՍՏՈՑ)

— o · o —

Ծ. Ֆրանսիս Ասիսի ... ամէնքը կը ճանչնան զինք, կը սիրեն զինք, կը յարգեն զինք, ամէնքը կը խոստովանին թէ ան մեծ մարդ մըն էր, մեծ հոգի մը, մեծ սիրտ մը, մեծ միտք մը, մեծ հանճար մը, մեծ սուրբ մը, մեծ քրիստոնեայ մը, մեծ ... մեծ ... մեծ ... Ամէնքը կը խոստովանին թէ ան մեծ էր ... Ամէնքը կը խոստովանին թէ ան մեծ էր ... Ամէնքը կը խոստովանին թէ ան մեծ էր

անգլեւփրանսական զեկոյցին հիման վրայ (3 փետրուար)։

ՈՉ – ՑԱՐՁԱԿՄԱՆ ԴԱՇԻՆՔ ՄԸ պիտի կեդրոն ի. Միութեան եւ Ճափոնի միջեւ, համաձայն *ՏՔՒԼի ՀԷՐԸԼՄԻ* տեղեկութեանց։ Կ'ըսուի թէ Ճափոն այսուհետեւ պիտի տարածուի դէպի Չինաստան, փոխանակ զինուորական արշաւ մը փորձելու ի. Միութեան դէմ։

ԵՐԵՔ ԱՆԳԼԻԱՑԻ ՍՊԱՆԵՐ չորս շաբաթ պիտի ծառայեն գերմանական բանակին մէջ։ Փոխադարձաբար երեք գերմանացի սպաներ ալ պիտի գործեն անգլիական բանակին մէջ։

ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼ ՄԸ ԽԵՆԹԵՆԱԼՈՎ, փորձեց մորթել իր բանտակիցները, Տրակինեանի բանտին մէջ։ Օգնութեան աղաղակներուն վրայ, բանտապահ մը հասաւ, բայց յարձակման ենթարկուելով, ատրճանակ պարպեց։ Դժբախտ կալանաւորը ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։

70 *ԵՊԻՍԿՈՊՈՍՆԵՐ* եւ արքեպիսկոպոսներ եւ հարիւրաւոր բահանաներ մասնակցեցան պապական արտակարգ նուիրակին՝ կարտինալ Փաչէլլիի ըն – դունելութեան, Լուտի մայր տաճարին մէջ։ Ցեղով թափոր մը կազմուեցաւ եւ նուիրակը առաջնորդուեցաւ պատմական բարայրը, պապական պատարագը մատուցանելու համար։ Քարայրը կը լողար ծաղիկներու մէջ։ Աշխարհի բոլոր ազգերէն 100,000 ուխտաւորներ համախմբուած էին բարայրին շուրջը, աղո – թելով,— «Ցուր աշխարհիս խաղաղութիւն եւ հիւանդաց բժշկութիւն»...

ՄԱՑԻՍ 28Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Մարիա 25ին ՓԸԹի ԺՈՒՌՆԱԼի սրահին մէջ

ՑՑՑ ՕՀԱՆ ԿԱՐՕՒ ԳԵՐԵԶՄԱՆՆԻՆ

Օհան – կարօի մահուան երկրորդ տարեդարձի առթիւ այց պիտի կա – տարի իր գերեզմանին, այսօր կիրակի։

Ժամադրավայր **Place d'Italie, Café au Clair de Lune** սրճարանի դիմաց, ա – ռաւօտեան ժամը 10ին։

Եղանակի ամենէն գեղարդ եւ ամենէն հայկական

ՑԵՐԵԿՈՅԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Կազմակերպուած ՍԻՓԱՆ երգչախումբին կողմէ

Տեղի կ'ունենայ այսօր կիրակի, ժամը 3ին մինչեւ կէս գիշեր

VICTOR HUGOի շրջ. սրահներուն մէջ

46ter Rue St. Didier. **Métro: Victor Hugo**

Ղեկավար՝ ԱՐԱՑ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժին, խմբական երգեր եւ պարեր հայկական տա – բազներով, եւ անակնկալներ։

Եւրոպական պարեր յայտնի PIZARRO *նուագախումբով*

Աժան եւ խնամեալ պիւֆէ Մուտք կիներու 7·50, այրերու 10 ֆր·

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶԻ ՍԷՕԼԷՕԶԻ ՀԱՑՐ· ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Միութեանս «Արեւելք» թատերախումբը կը ներկայացնէ

Պ· Դուրեանի «*ՍԵՒ ՀՈՂԵՐ*»Ը (*արամ 4 արար*)

եւ «ԵՐԿՈՒ ԱՆՎԱՐՏԻՆԵՐ»Ը (զաւեշտ)

Այսօր կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին, Սեվրի Պէշիկթաշլեան սրահին մէջ

26, Rue Troyon - Sèvres, Métro Pont de Sèvres

Տոմսերու գիները՝ — **10, 7, եւ 5** ֆրանք

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐի ԱՆԿԷՆի ՄԱՆՈՒԱՇԻՒղի ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍԻՆ

Տեղի կ'ունենայ, Կիրակի, 19 Մայիս, ժամը 3.30էն մինչեւ կէս գիշեր

Ասկէն, Salle des Fêtesի մէջ

Հետաքրքիր անակնկալներ — ընտիր ճաշ — աժան պիւֆէ *Մուտք 10 ֆր·։*

ՇՔԵՂ ԵՒ ԱՆՆԱԽԸՆՔԱՑ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

1500ԱՄԵԱՑ ՅՈՒԲԼԵԱՆ

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉԻ ՀԱՑԵՐԷՆ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ

Այսօր կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը ճիշդ 3ին

Մարսէյլի ՍԱԼ-ՓՐՈՒԹի գեղարուեստական մեծ սրահին մէջ

Նախագահութեամբ կաթող. նուիրակ Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ ԱՐՔԵՊՍԿ.ի

Նախաձեռնութեամբ ՀԱՄԱԶԳԱՑԻՆի

Մասնակցութեամբ *Մարսէյլի ազգ., կրօն. եւ մշակութային Միութեանց։*

Մարսէյլի Հայ եկեժշտական միութիւնը ցոբեանի գեղարուեստական բաժինին կը բերէ իր երգչախումբին յայն մասնակցութիւնը, ղեկավարու – թեամբ պ· ՎԱՐԴԱՆ ՍԱՐԳՍԵԱՆի, որ այս նպատակին յատկապէս հրաւիրուած է Պրիւսէլէն։ Գեղարուեստական ճոխ բաժին։

Մուտքերու մասնակցութեան համար 2 եւ 3 ֆրանք։

ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍ
ԻՐԻՍ ՊԻՒԼՊԻՒԼԵԱՆԻ

15 ՄԱՑԻՍ, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ ՃԻՇԴ 2 ԻՆ

Salle CHOPINի ՄԷՋ, 8, Rue Daru.

Կը վաճառակցի՝

Jacquin Nin, ԳՈՒՐԳԷՆ Մ. ԱԼԷՄՇԱՀ եւ J. Clergue

Յայտագիրը բաղկացած է·— մէնուէլի, մօցարտի, Շուպէրթի, Շումանի, Թօսինիի, ֆ· Ֆօրէյի, ֆ· Նինի, կոմիտաս վարդապետի, Պսինդիարեանի եւ Գ. ԱլԷմշահի *կտորներէն։*

Տոմսերը կիշէն, երգահանդէսին օրը։ Սրահին դռները կը գոցուին ժ. 20.30ին։

Գինը՝ 25, 20, 15, 10 եւ 5 ֆրանք։

ՀՐԱՒԷՐ ՄԱՐԶՈՒԱՆՑԻՆԵՐՈՒՆ

Մարզուանցինեաց Հայրենակցական Միութեան նորակազմ վարչութիւնը կը հրաւիրէ իր բոլոր երկաեռ հայրենակիցները ընտանեկան հաւաքոյթի մը, որ տեղի կ'ունենայ այսօր, կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 2·30ին, մեր հայրենակից Ց· Գարակէօզեանի սրահին մէջ։ 42, Rիւ տը լա Տէֆանս, *Խո – չէ – Մուլինօ։* *Արտասանութիւն, երգ եւ բանախօսութիւն։*

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԵԾ ԲԱՂՆԻՔ

Պատիւ ունինք ծանուցանելու որ այս երեքշաբթի (16 *ապրիլ*)

տեղի կ'ունենայ բացումը արեւելեան մեծ բաղնիքի մը

50, Fbg. St. Martin, PARIS (Porte St. Martinի մօտ)

որ օժտուած է արդիական ամէն յարմարութիւններով։ Հանգստա – էւ պայմաններ։ Այցելուները պիտի ղնահատեն տիրող մաքրութիւնը եւ մեծ առաւելութիւնները բաղդատմամբ ուրիշ բաղնիքներու։ Հա – ղորդակցութեան բազմաթիւ միջոցներ։ Գինը՝ 6 ֆրանք, 10 տոմսակ՝ 50 ֆրանք։

Բացէ՝ կանանց համար ամէն օր ժամը 8–20, բացի կիրակիէ եւ շաբաթ կէս օրէ վերջ։ Այրերու համար շաբաթ կէսօրէ վերջ, կիրակի ժամը 8–23, իսկ միւս օրերը 20–23։ Բաղնիքը դոց է երկուշաբթի օրերը։

ԳՕՐԾ ԿԸ ՓՆՏՌԷ

Գործ կը փնտռէ տնական աշխա – տանքներու մէջ փորձառու հայ կին մը, որ գիտէ պատրաստել արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ եւ անու – շեղէններ։ Դիմել Տիկին Պէաթրիս Համամճեանի, 4, Rue de la Défense, Issy - les - Moulineaux, Seine.

ԳԱՑԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe·LYON

ՄԱՌՇԷՃԻՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Անգուգական ճերմակեղէններ, Peau d'Ange, գոմպլինէզոն, շապիկներ, վարտիքներ, շրմիզիէներ, շրմիզ Lacoste եւյն. եւյն.։

կը ճախենք անմրցելի գիներով։

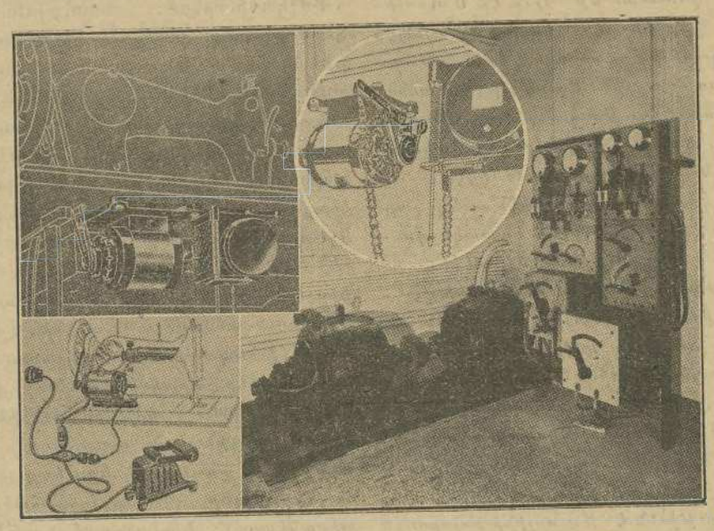
LEMETTRE FRÈRES

Վաճառանիւթ «ELDAY», Մասնագէտ արտադրիչներ։

104, Rue Réaumur, Paris. Métro Sentier («Intransigeant»ի դիմաց)։

Ապսպրանքները կը դրկուին *contre remboursement*ով, եթէ կանխավճար մը տրուի։

ԳՈՒՄ, ՎԱՃԱՌՈՒՄ, ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ Եւ ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆ ՄՕԹԷՕՐՆԵՐՈՒ, ՐԷՕՍՔԱՔԵՐՈՒ, ՔՄԻՒԹՔԱԲՐԻՍՆԵՐՈՒ

HOVHANESSIAN, Ingénieur E. M. I.

14, Rue Soleil, Paris (20)

R.C. S. 579,489 Tél. **Ménil.: 41-67** Ch. Postaux Paris 1717.38

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան ՓԼՕՐԻԱ

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Odéon եւ Սէն Միշէլ *Հեռաձայն* **Danton: 52-73**

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

F. THUILLIER & Cie.

35, Avenue d'Italie, 35 Paris (13). R. C. 242.964

Հայ տնօրինութեան յանձնուած ֆրանսական մեծ լուսանկարչատուն

Առանձին, ընտանեկան եւ հարսանեկան խմբանկարներ եւ ակլանտիսըմաններ, գունաւոր պատկերներ եւայլն

ՁԱՇԱԿԱՒՈՐ ԵՒ ՄԱՏՉԵԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ

Քարթ տ'իտանտիթէի նկարներ, արագ եւ մաքուր

ՃՈԽ ՄԹԵՐՔ KODAKS ՆԵՐՈՒ

Ամաթէօրներու յատուկ ամէն տեսակ լուսանկարչական պիտոյքներ

Travaux d'amateurs, dévelopement des pellicules tous formats

Գինը 1 ֆր. 75, Tirage sur velox 6×9= ֆր. 0.60, 6½×11 ֆր. 0.70, տպրանտիսըմաններ՝ 9×12= 2 ֆր. 50, 13×18= 3 ֆր. 75, 18×24= 6 ֆր.

ԵԳՈՒԱՐԴ ՓԱՆՈՍԵԱՆ *35, Avenue d'Italie*

Մէթրօ՝ Place d'Italie *կամ* Tolbiac

ԿՈՒԶԷՔ ԶՈՒՏ ԽԱՂԱԼԷ ԵՒ ԱՆԻՍՕՆԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ՕՂԻ ԽՄԵԼ

ՀԱՐՑՈՒՑԻՉ
ՓՏՏՈՒՑԻՉ
ԵՒ ԳՆՈՒՑԻՉ

ՐԱՔԻ ՏԻԿԶ
ԱՐՔԱՑԱԿԱՆ ԽՄԻՉՔ

ԿԱԶՈՒՈՒԻՉ
ԱՆԱՐԱՏ
ԱԼՈՐԺԱՐԵՐ

Պոլսոյ օղին է ոլորտներ ուզածին պէս Ձկը ցերմկնայ եւ բէյզի կուտայ։

Ֆրանսայի համար արտօնատէր՝ Ց· ՏԱԼԱԳԻՒԲԵԱՆ

8, Rue Suffren, MARSEILLE, Tél. D. 70-89

Փարիզի ներկայացուցիչ Գ· ՃԻՏՃԵԱՆ,

75, Ave. Victor – Hugo, **Clamart (Seine)**

Լիոնի ներկայացուցիչ ՃՈՆԿՈՏՐԵԱՆ եւ ԹԷՐԶԻԵԱՆ

211, Rue de Criqui

Ազատուելու եղանակի մեր հագուստները կարել տալու համար դիմեցէք

ՊՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆԻ ԴԵՐՁԱԿԱՑՈՒՆԸ

31, Route de Choisy.

Ivry s)Seine. **Métro: Porte de CHOISY.**

Ֆրանսական եւ Անգլիական կերպասներու ճոխ մթերք։

Առաջնակարգ ձեւ։ *Խրամուած աշխատանք։* *Զափաւոր գին։*

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ CONSTANTINOPLE

Վ. ԹԻԹԻՆՃԵԱՆ

37, rue Trévise. Tél: Prov. 82-96. Métro: Cadet

Ձուտ խաղողէ պատրաստուած անարատ օղի ԼԻԹՐԸ 18 ՖՐԱՆԲ։

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ՝ առաջնակարգ նպարեղէններ **Livraison à domicile**

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇ· ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ Իզմիրի Ազգ. հիւանդանոցին

33, Rue Poissonnière (Rex սինեմային ճիշտ քովը)

Մէթրօ՝ Bonne-Nouvelle

Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը *14—18* եւ ժամադրութեամբ։

ԲԱՐԵՊԱՍՏԻԿ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՔԱՌԹԻԷ ԼԱՔԷՆԻ ՄԷՋ

Café - Restaurant "ATLAS„

30, Rue des Ecoles եւ 16, Rue des Carmesի անկիւնը, Paris (5).

Tél. Odéon 53 - 55, Մէթրօ Maubert Mutualité.

Մաւրիտանական ոճով, շքեղ եւ պերճ զարդանկարչութեամբ պճնուած։ Ընտիր յաճախորդներու հաճելի շրջանակ։ Առաջ – նակարգ ճաշ եւ սուրճ, չափաւոր գիներով։ 10 *ֆր. կամ ընտրո – վի պնակներու սպասարկութիւն։ Անտալուզեան նուագախումբ։*

Յաճախորդները պիտի գտնեն ամէնէն արդիական *քոնֆորը*, ֆունկցիական մենոլորտ, կատարեալ քաղաքավարութիւն եւ սպա – սարկութիւն։ Թէյարան։ Մարոքեան արտադրութիւններ։

ԵԿԷՔ ՏԵՍՆԵԼ ԱՅՍ ՓՈՔՐԻԿ ԴՐԱԽՏԸ

Սրճարանի պարկեշտ եւ վստահելի ուղղութիւնը ձեզ ոյք պիտի պատճառէ բոլոր մասնաւորականներուն։

Ջանազան նուագարաններ կը գտնուին յաճախորդներու տրա – մադրութեան տակ։ *Հինգ լեզու կը խօսուի։*

ՀԱՅ ՄԱՌՇԱՆՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

*TRICOT KÉBABDJIAN*Ի ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

14, Rue de Tracy, Paris (2) Մէթրօ՝ St. Denis

Articles de Saison

ԲԱՐՁՐ ՈՐԱԿ ԵՒ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆ

ՆՄՈՅՇՆԵՐՈՒ ԱՌԱՔՈՒՄ ՃՐԱՆԲՕ

ՍՊԱՍՊԱՆԵՐՈՒՆ ԱՐԱԳ ՅԱՆՁՆՈՒՄ

ջեր շահը կը պահանջէ գնել ուղղակի գործարանէն

FILMS RECOMMANDÉS

ՓԱՔ Է– ՆԱՐԱՆԻ ՄԻՆԷՄԱՆԵՐԸ

ՅԱՋՈՏԱԴԻՐ ԱՊՐԻԼ 26ԷՆ ՄԱՑԻՍ 2

EMPIRE. Fernand le noceur (Fernandel) — Sur scène: Charlie Rivels, parodiste comique et 6 attractions

MARIVAUX. Justin de Marseille (Berval, Larquey)

MARIGNAN. Golgotha (Harry Baur, Le Vigan)

MAX LINDER. Jonny haute couture — Charlie Chan à Londres

MOULIN ROUGE. Barcarille — L'Enigme de minuit

IMPERIAL. Gay divorcée (Vers. orig. s.t. f.)

OMNIA CINE INFORMATIONS. Actualités mondiales — 40 ans de cinéma

VICTOR HUGO. Les trois lanciers du Bengale (Vers. orig. s. t. f.)

ROYAL. Les mystère de Londres — Mon chapeau

BARBES. Le scandale — L'Aigle blanc

BELLEVILLE. Romance d'amour — Vive la compagnie

CAPITOLE. Le voyage imprévu — Science et police — Sur scène: Fredo Gardoni, Jean Cyrano et leurs partenaires

DEMOURS. Monsieurs sans gêne — Vers L'Abyssinie

EXCELSIOR. Le voyage imprévu — Jean de la lune

FEERIQUE. Les trois lanciers du Bengale

LECOURBE. Les trois lanciers du Bengale

LOUXOR. Le voyage imprévu — Jean de la lune

LUTETIA. Les trois lanciers du Bengale (Vers. orig. s.t.f.)

LYON. Le voyage imprévu — Herculanum et Pompeï — Sur scène: Marguerite Gilbert dans son répertoire

MAGIQUE. Les trois lanciers du Bengale

MAINE. Les trois lanciers du Bengale

MONTPARNASSE. Le voyage imprévu — Science et police — Sur scène: le chansonnier Mauricet dans son répertoire

MOZART. Monsieur sans gêne — Vers L'Abyssinie

PALAIS DES GLACES. Les trois lanciers du Bengale

PATHE ORLEANS. Les trois lanciers du Bengale — Sur scène: Mlle Floryse accompagnée par le compositeur Jean Lenoir

RECAMIER. Les trois lanciers du Bengale

ROCHECHOUART. Le voyage imprévu — Vive la compagnie

SAINT CHARLES. Le voyage imprévu — Jean de la lune

SAINT MARCEL. Le voyage imprévu — Herculanum et Pompei — Sur scène: les clowns Rico et Alex — Les d'Angelys, joncleurs rapides

SELECT. Charles Chan à Londres (Vers. orig. s. t. f.)
Mamzelle Spahi

BANLIEUE

ALHAMBRA D'ASNIERES. Le controleur des wagons lits — Au pays de Mireille

COLOMBES. Le voyage imprévu — Science et police — Sur scène: Claire Franconay, dans son répertoire

CASINO DE CLICHY. Romance d'amour— La dactylo se marie

KURSAAL AUBERVILLIERS. Le controleur des wagons lits — Au pays de Mireille

KURSAAL BOULOGNE. Les trois lanciers du Bengale

OLYMPIA DE CLICHY. Les quatre filles du docteur March - Coup de foudre

PATHE CINEMA PALACE (Boulogne). Les trois lanciers du Bengale

Le Gérant: H. STEPHAN

17, Rue Damesme, PARIS (13) **Imprimerie A. DER (AGOPIAN)**

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԵԻՆԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՍՐԲԱԶՆՈՒԹԻՒՆ
30
ԱՊՐԻԼ
MARDI
30 Avril
1935

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

11 ՏԱՐԻ — 11e Année No. 2792

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

«ԿԱ՛Մ ՀԱՅԵՐԸ, ԿԱ՛Մ ԹՈՒՐՔԵՐԸ»

Բոլորդ ալ կարդացիք, անշուշտ, այն դասախօսութիւնը զոր կատարած էր Թուրքիոյ նախկին կրթական գործավարը եւ որուն ամփոփումը հրատարակուեցաւ կիրակի օր:

Անցեալ տարիէն ի վեր կը չարունակուին այս դասախօսութիւնները, համաձայն կանխորոշ ծրագրի մը, որ կը ձգտի պարզել Թրքական յեղափոխութեան ծագումն ու զարգացումը: Անուն ալ չատ բնորոշ է,— «Յեղափոխութեան դասընթացք»: Իսկ դասախօսները՝ Թուրքիոյ արդի վարիչներն են, գործակիցները կամ քարոզիչները ազգային չարժման:

Այս դասախօսութիւններով, օրուան իշխանութիւնը կ'ուզէ ոչ միայն պատմութիւն ուսուցանել, այլ եւ ինքնավստահութիւն ներչնչել նոր սերունդին, արծարծել անոր ազգային ոգին եւ սր – տապնդել զայն հին ու նոր յաղթանակներու փառքերով:

Երբ նպատակաւոր է ծրագիրը, անշուշտ դասախօսութեանց մէջ լայն տեղ պիտի բռնեն չոայլարանութիւնները ու ինքնագո – վութիւնները, պատմական դէպքերու խեղաթիւրումով:

Այդպիսի օրինակներ չատ երեւցան, մինչեւ հիմա հրատա – րակուած դասախօսութիւններով:

Եւ սակայն, չմոռնանք մէկ բան,— այս բոլորը, ինչպէս այն բազմաթիւ թրքական յուշերը որ կը հրատարակուին տասը տա – րիէ իվեր, արժէքաւոր նիւթեր են, մեր ժամանակակից դէպք – րու լուսաբանութեան համար: Անոնք մեծապէս պիտի օգնեն ըմ – բռնելու չատ մը զաղտնիքներ, եւ հայկական ողբերգութեան հիմնական պատճառները:

Այս տեսակէտէն դասելով, ուշագրաւ է նաեւ Թուրքիոյ նախկին կրթական գործավարին դասախօսութիւնը:

Ի՞նչ կարեւոր իրողութիւններ կը պարզէ պայ Հիքմէթ:

1. Սեւրի դաշնագրին առորագրութենէն քանի օր առաջ գումարուելով, Ազգ. ժողովը իրրեւ առաջին խնդիր կ'որոշէ յա – րաբերութիւն հաստատել Սորվրդային իշխանութեան հետ եւ պատուիրակութիւն մը կը ղրկէ Մոսկուա:

2. Պատուիրակութիւնը Մոսկուա հասնելով, կը տեսնէ որ Ռուսերը Հայերուն չատկացուցեր են Նախիջեւանը: «Մեր պատ – ուիրակները չատ լաւ ընդունելութիւն գտան Լենինի եւ Ստալինի կողմէ, բայց երբ առաջարկեցին Հայաստանի վերյիչ ճամբայ բա – նալ, Ռուսերը նոր հող մը մէջտեղ հանելէ վախցան»:

Դաշնագրի նախագիծ մը մշակուած էր Ռուսերուն եւ Թուրք պատուիրակներուն միջեւ: «Այդ միջոցին, Զիչերին մեզի առա – ջարկեց որ Հայերուն հող տանք եւ այս հողը մէջտեղէն վերցը – նենք»:

3. «Պատուիրակներէն եուսուֆ Քեմալ այս առաջարկը Անգա – րա բերաւ: Զորս կողմէն թշնամիներով պաշարուած էիմք: Միակ պետութիւնը որուն հետ կրնայիմք համաձայնիլ՝ Ռուսիան էր, իսկ ան կ'ուզէր որ Հայերուն հող տանիմք: Մ. Քեմալ ուժգնօրէն դի – մադրեց այս հոսանքին: Ռուս կառավարութիւնը պէտք է ընդու – նէր սա երկու պայմաններէն մէկը,— կա՛մ Հայերուն արժէք տալ, կամ թրքական կառավարութեան բարեկամութիւնը շահիլ: Ի վերջոյ, լրջամիտ ռուս մարդիկ հայկական շրջանակներէն հրա – ժարելով, ճանչցան մեր ազգային կառավարութիւնը: Այս կեր – պով, ԱՅՆ ԱՏԵՆՆԵՐՆ ԻՍԿ, մեր կացութիւնը փոխուեցաւ, ա – ռանց ազգային հողերէն որ եւ է զոհողութիւն ընելու»:

4. Ցետոյ կը ծագի հայ–թուրք պատերազմը: «Հայերը Օլթիի վրայ յարձակելով ջարդ կատարեցին: Մենք Հայերուն վրայ չյարձակեցանք, որովհետեւ լսած էինք թէ Անգլիացիները Կովկա – սէն պիտի քաչուին: Մէկ – երկու տմիս սպասեցինք, յետոյ Հա – յերուն հետ պատերազմի սկսանք»:

5. Պատերազմը վերջացաւ Հայերու պարտութեամբ: «Անոնց պատուիրակները եկան եւ Հաչտութեան համար հետեւեալ առա – ջարկը ներկայացուցին.— Վանը, Պիթլիսը եւ Մուշը մեզի տուէք ...: Սահպուեցանք բուռն ընդդիմութիւն ընել եւ Ապահիւ Համի – տի չջանին կորսուած տեղերն ալ մեզի մնալու պայմանով հաչ – տութիւն կնքեցինք: Այդ միջոցին համաչխարհային ուժերն ալ մասն Հայաստանի այն մասերը որ մեր ձեռքը չէին դանուեր»:

6. «Լենինի կողմէ Մ. Քեմալի ուղղուած նամակի մը վրայ, Ալի Ֆուատ փաչայի նախագահութեամբ պատուիրակութիւն մը ղրկեցինք Ռուսաստան: Այդ միջոցին պատերազմ սկսաւ կարմիր բանակին եւ վրաստանի բանակին միջեւ: Մենք պահանջեցինք Կարսը, Արտահանը, Պաթումը: Վրացի դեսպանը սկսաւ մեզ օրօ – րել: Բայց երբ Մ. Քեմալ ըսաւ թէ պատերազմով պիտի առնենք այդ վայրերը, անոնք լռեցին այդ հողերը: Միայն Պաթումը չու – զեցին թողուլ»:

7. «Դաշնագրին համաձայն, սահման ընդունուած էր 1878ի պատերազմէն առաջուան սահմանը: Միայն Պաթումը կ'անցնէր ռուս վարչութեան տակ: Պաթումի փոխարէն Իգտիրը առինք: Մէջտեղէն վերցած էին ցարական եւ օսմանեան կառավարու – թեանց միջեւ կնքուած բոլոր դաշնագիրներն ու պարտքերը»:

×

Կրնաք հետեւիլ պատմելու ձեւը: Բայց ամբողջ անցուդարձը ոչ թէ հետեւութեան, այլ ողբերգութեան ապաւորութիւն կը ձգէ:

Իր այս ամփոփ ձեւին մէջ ալ, ան կ'ապացուցանէ ճշմարտու – թիւն մը, որուն չատ քիչ կ'անդրադառնանք, պատմութիւն գրած թիւն մը, որուն չատ քիչ կ'անդրադառնանք, պատմութիւն գրած կամ վճիռներ արձակած առեն,— կարմիր Ռուսաստանը ամէնէն ճակատագրական պահուն իսկ, նախընտրեց ընդ առաջ երթալ զօ – բաւորին եւ լքել տկարը, չոյել Թուրքը եւ զոհել Հայն ու Վրա – ցին, զերազրական անպատուութեամբ դրժել իր յանձնառու – թիւնները, մինչեւ անգամ իր յեղափոխական պատգամները:

Կը խօսինք տակաւին:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՖՐԱՆՔԵՒՌՈՒՍ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԼԱՒԱՏԵՍՈՒԹԻՒՆ ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՄԷՋ

Մոսկուայի հեռագրական գործակալութիւնը լաւատես տեղեկութիւններ կը հաղորդէ Ֆրանքեւռորդային բանակցութեանց մասին: Այդ զեկոյցին համաձայն, փոխադարձ աջակցութեան խնդիրը որ եւ է տարակարծութիւն չէ պատճառած: Առաջին օրէն իսկ, երկու կողմերն ալ համաձայնեցան սա կէ – տին վրայ թէ փոխադարձ օգնութիւնը պէտք է կատարուի Ազգերու Դաշնակ – ցութեան Սորհուրդի որոշման վրայ: Այս կերպով Ֆրանքեւռորդային գա – ղութեան Սորհուրդի որոշման վրայ: Այս կերպով Ֆրանքեւռորդային գա – չինքը պիտի համապատասխանէ նաեւ Լոքառնոյի դաշնագրին տրամադրու – թիւնքը պիտի համապատասխանէ նաեւ Լոքառնոյի դաշնագրին տրամադրու – թեանց: Ձիշդ այս հիման վրայ էր որ բանակցութիւններ կատարուեցան, երբ թեանց: Ձիշդ այս հիման վրայ էր որ բանակցութիւններ կատարուեցան, երբ Մոսկուայի մէջ պատճառ չեն տեսներ որ այս ձգտումները չհամապատաս – խանեն Ֆրանսայի բազմաձգութիւններուն եւ անյաղթելի ժողովրդային խանեն Ֆրանսայի բազմաձգութիւններուն եւ անյաղթելի ժողովրդային չինութիւնը, մինչդեռ ամբողջ աշխարհի մէջ յաւելման միջին համեմատու – ջանդելու համար կատարեալ համաձայնութեան՝ դաշինքին բոլոր յօդուածնե – թիւն եղած է 18 ան հարիւր, միեւնոյն ժամանակաչրջանին մէջ: րուն խմբագրութեան մասին:

Ժամանս Հավաս եւս կը հեռագրէ Մոսկուայէն.— Ջեռնհաս չրջանակներու Ժամանս Հավաս եւս կը հեռագրէ Մոսկուայէն.— Ջեռնհաս չրջանակներու մէջ կը կարծեն թէ Մոսկուայի հեռագրական գործակալութեան դեկոյցը չատ մէջ կը կարծեն թէ Մոսկուայի հեռագրական գործակալութեան դեկոյցը չատ յստակ է եւ կ'ըսէ ինչ որ պէտք է ըսել: Նկատի առնելով որ այդ դեկոյցով յստակ է եւ կ'ըսէ ինչ որ պէտք է ըսել: Նկատի առնելով որ այդ դեկոյցով ճշդուած դիրքը կը համապատասխանէ Ֆրանսական կառավարութեան դիրքին, ճշդուած դիրքը կը համապատասխանէ Ֆրանսական կառավարութեան դիրքին, կը հետեւի թէ Փարիզի խորհրդային դեսպանը իսկապէս նոր հրահանգներ կը հետեւի թէ Փարիզի խորհրդային դեսպանը իսկապէս նոր հրահանգներ ստացած է եւ թէ չպիտի ուշանայ երկու պետութեանց կատարեալ համաձայ – նութիւնը:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԾՈՎԱՑԻՆ ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Լոնտոնի պաչտօնական չրջանակները լուր առած են թէ գերմանական կա – Լոնտոնի պաչտօնական չրջանակները լուր առած են թէ գերմանական կա – ռավարութիւնը ծանուցագիր մը կը պատրաստէ իր ծովային քաղաքականու – ռավարութիւնը ծանուցագիր մը կը պատրաստէ իր ծովային քաղաքականու – թեան մասին: Քաղուած տեղեկութեանց համաձայն, Գերմանիա այս ծանու – թեան մասին: Քաղուած տեղեկութեանց համաձայն, Գերմանիա այս ծանու – ցագրով պիտի յայտնէ թէ որոշած է անմիջապէս ձեռնարկել 12 սուզանաւերու ցագրով պիտի յայտնէ թէ որոշած է անմիջապէս ձեռնարկել 12 սուզանաւերու չինութեան, իւրաքանչիւրը 250 թոն տարողութեամբ:

Այս տեղեկութիւնը եւ ուրիշ պարագաներ լրջօրէն կը դրգռեցնեն անգլիա – Այս տեղեկութիւնը եւ ուրիշ պարագաներ լրջօրէն կը դրգռեցնեն անգլիա – կան կառավարութիւնը, որ վճռած է առաջին առթիւ ուեւէ նպաստ կան կառավարութիւնը, որ վճռած է առաջին առթիւ ուեւէ նպաստ տալու ծովային սպառազինութիւններու: Անմիջապէս պիտի ձեռնարկուի 500 տալու ծովային սպառազինութիւններու: Անմիջապէս պիտի ձեռնարկուի 500 տոնոց նաւակառոյց օ – դանաւերու չինութեան: Այս օդանաւերէն իւրաքանչիւրը պիտի կրնայ տեղալ դանաւերու չինութեան: Այս օդանաւերէն իւրաքանչիւրը պիտի կրնայ տեղալ ժամը 480 քիլոմեթր արագութեամբ եւ պիտի ունենայ երեք օդանաւորդ, վո – ժամը 480 քիլոմեթր արագութեամբ եւ պիտի ունենայ երեք օդանաւորդ, վո – խանակ երկուքի:

⁂ Ազգերու Դաշնակցութեան վերջին տեղեկագրէն կ'երեւայ թէ Գերմա – ⁂ Ազգերու Դաշնակցութեան վերջին տեղեկագրէն կ'երեւայ թէ Գերմա – նիա մեծապէս աւելցուցած է իր առեւտրական նաւատորմիղը:

Այս յաւելումը կատարուած է բացառիկ արագութեամբ: Այսպէս, վերջին Այս յաւելումը կատարուած է բացառիկ արագութեամբ: Այսպէս, վերջին հինգ եռամսեակներու ընթացքին յաւելումը եղած է հետեւեալ համեմատու – հինգ եռամսեակներու ընթացքին յաւելումը եղած է հետեւեալ համեմատու – թեամբ.— 1934 մարտի վերջը՝ 82.700 թոն, յունիսի վերջը՝ 921,000, սեպտեմ – թեամբ.— 1934 մարտի վերջը՝ 82.700 թոն, յունիսի վերջը՝ 921,000, սեպտեմ – բերի վերջը՝ 1,20 8,000, 1935 մարտի վերջը՝ 1,048,000: Ուրեմն մէկ տարուան բերի վերջը՝ 1,20 8,000, 1935 մարտի վերջը՝ 1,048,000: Ուրեմն մէկ տարուան ընթացքին Գերմանիա աւելի քան կրկնապատկած է իր առեւտրական նաւերու ընթացքին Գերմանիա աւելի քան կրկնապատկած է իր առեւտրական նաւերու չինութիւնը, մինչդեռ ամբողջ աշխարհի մէջ յաւելման միջին համեմատու – չինութիւնը, մինչդեռ ամբողջ աշխարհի մէջ յաւելման միջին համեմատու – թիւնն եղած է 18 ան հարիւր, միեւնոյն ժամանակաչրջանին մէջ: թիւնն եղած է 18 ան հարիւր, միեւնոյն ժամանակաչրջանին մէջ:

Ռումանիան ալ իր սպառազինութ

Քանի մը օր առաջ չատ կարեւոր ժողով մը գումարուեցաւ Պուքրէշի մէջ, Քանի մը օր առաջ չատ կարեւոր ժողով մը գումարուեցաւ Պուքրէշի մէջ, նախագահութեամբ կարոլ թագաւորին: Օրակարգն էր սպառազինութեանց յա – նախագահութեամբ կարոլ թագաւորին: Օրակարգն էր սպառազինութեանց յա – ւելման ծրագիրը, որուն մանրամասնութիւնները գաղտնի կը պահուին: Իրա – ւելման ծրագիրը, որուն մանրամասնութիւնները գաղտնի կը պահուին: Իրա – զեկներ կը հաւատան թէ ծրագիրը կը նախատեսէ 3 միլիառ 300 միլիոն ֆրան – զեկներ կը հաւատան թէ ծրագիրը կը նախատեսէ 3 միլիառ 300 միլիոն ֆրան – քի վարկեր տրամադրել յաջորդիկայ 12 տարիներու ընթացքին: Պատերազմա – քի վարկեր տրամադրել յաջորդիկայ 12 տարիներու ընթացքին: Պատերազմա – կան նախարարը անմիջապէս պատմանագիր մը տորագրեցՆ քսան գործա – կան նախարարը անմիջապէս պատմանագիր մը տորագրեցՆ քսան գործա – րանին հետ, 420 միլիոն ֆրանքի թնդանօթ եւ ռազմանիւթ գնելու համար: Այս րանին հետ, 420 միլիոն ֆրանքի թնդանօթ եւ ռազմանիւթ գնելու համար: Այս արտակարգ վարկերուն դրամը պիտի ճարուի տուրքերու ընդհանուր յաւե – արտակարգ վարկերուն դրամը պիտի ճարուի տուրքերու ընդհանուր յաւե – լումով:

Միջազգային խորհրդակցութիւններ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՇԱՐԵԿՈՒՄՆԵՐՈՒ ԴԷՄ

Կը յիչուի թէ՝ Ալեքսանդր թագաւորին եւ Պ. Պարթուի սպանութեան առ – Կը յիչուի թէ՝ Ալեքսանդր թագաւորին եւ Պ. Պարթուի սպանութեան առ – թիւ, Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդը երկար վիճաբանութիւն մը կա – թիւ, Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդը երկար վիճաբանութիւն մը կա – տարեց դեկեմբերը 7ին, 8ին եւ 10ին: Այս առթիւ պատասխանատուութեան տարեց դեկեմբերը 7ին, 8ին եւ 10ին: Այս առթիւ պատասխանատուութեան հրաւիրուեցաւ Հունգարական կառավարութիւնը, որ գոհացուցիչ լուսաբա – հրաւիրուեցաւ Հունգարական կառավարութիւնը, որ գոհացուցիչ լուսաբա – նութիւններ տալէ յետոյ, յանձն առաւ քննութիւն կատարել եւ տուդել թերա – նութիւններ տալէ յետոյ, յանձն առաւ քննութիւն կատարել եւ տուդել թերա – ցումները:

Նայն ժողովը չատ աւելի կարեւոր որոշում մը տուաւ: Կազմել յանձնա – Նայն ժողովը չատ աւելի կարեւոր որոշում մը տուաւ: Կազմել յանձնա – խումբ մը, բաղկացած՝ 11 պետութեանց իրաւագէտ ներկայացուցիչներէն, խումբ մը, բաղկացած՝ 11 պետութեանց իրաւագէտ ներկայացուցիչներէն, որպէսզի ուսումնասիրութիւններ կատարէ եւ ծրագիր մը պատրաստէ, միջազ – որպէսզի ուսումնասիրութիւններ կատարէ եւ ծրագիր մը պատրաստէ, միջազ – գային գործակցութեամբ կուռելու համար քաղաքական ահաբեկումներու գային գործակցութեամբ կուռելու համար քաղաքական ահաբեկումներու դէմ: Ծրագիրը պատրաստ է արդէն եւ պիտի քննուի այսօր իսկ, երեքշաբթի, դէմ: Ծրագիրը պատրաստ է արդէն եւ պիտի քննուի այսօր իսկ, երեքշաբթի, 30 ապրիլ: Իրազեկները կը խոստովանին թէ չատ բարդ խնդիր է բոլոր երկիր – 30 ապրիլ: Իրազեկները կը խոստովանին թէ չատ բարդ խնդիր է բոլոր երկիր – ներու ոստիկանութեանց մեքենական գործակցութիւնը այսպիսի հարցերու ներու ոստիկանութեանց մեքենական գործակցութիւնը այսպիսի հարցերու մէջ: Կը կարծուի թէ ընդհանուր վիճաբանութիւններէն յետոյ խմբագրական մէջ: Կը կարծուի թէ ընդհանուր վիճաբանութիւններէն յետոյ խմբագրական մանանախումբ մը պիտի կազմուի, վերջնական ծրագիրը մշակելու համար: Կը մանանախումբ մը պիտի կազմուի, վերջնական ծրագիրը մշակելու համար: Կը յուսացուի մինչեւ մայիս 20 լրացնել պայմանագիրը – նախագիծը, որ պիտի յուսացուի մինչեւ մայիս 20 լրացնել պայմանագիրը – նախագիծը, որ պիտի ներկայացուի բոլոր պետութեանց, Ազգերու Դաշնակցութեան անդամ բլլան ներկայացուի բոլոր պետութեանց, Ազգերու Դաշնակցութեան անդամ բլլան թէ ոչ, որպէսզի ատորագրեն:

Կարգ մը երկիրներու մէջ արդէն իսկ նոր միջոցներ կը խորհին, քաղա – Կարգ մը երկիրներու մէջ արդէն իսկ նոր միջոցներ կը խորհին, քաղա – քական ահաբեկումները զսպելու համար: Զուիցերիական կառավարութիւնը քական ահաբեկումները զսպելու համար: Զուիցերիական կառավարութիւնը որոշեց մասնաւոր ոստիկանութիւն մը կազմել, որ պիտի կրնայ արագօրէն տե – որոշեց մասնաւոր ոստիկանութիւն մը կազմել, որ պիտի կրնայ արագօրէն տե – ղափոխուիլ ամբողջ երկրին մէջ, քաղաքական եւն. խռովութեանց պարա – ղափոխուիլ ամբողջ երկրին մէջ, քաղաքական եւն. խռովութեանց պարա – գային:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԹԵՐԹ ԿԱՐԴԱԼՈՒ ՁԵՒԵՐ...

—o—

Երկու շարաթ ի վեր, հայերէն թերթերը անհետացած են մեզ Միշէլի այն կրպակէն որ տասը տարիէ ի վեր կը ցուցադրէր զանոնք, չորս տախ – տակ պատերէն մէկուն վրայ:

Ի՞նչ է պատճառը:

— Հայ անցորդներ կուգան, կ'տա – նեն կը տանին, առանց գինը վճարե – լու... Կրպակին մէջ փակուած, չենք տեսներ...

Կը յիշեմ որ, տարիներ առաջ ալ այս «հայկական» պատմութիւնը պար – զուեցաւ զանազան պողոտաներու վը – րայ, ուրիշ կրպակներու առջեւ, ար – դար վրդովմամբ պատճառելով:

Եւ լրագրավաճառները հարկադր – ուեցան «ներս առնել» հայերէն թեր – թերը, փոխանակ ցուցադրելու, բազ – մալեզու լրագիրներու հետ:

Ամէնէն բանուկներէն մէկը, Մեթրօ Քաստէի կրպակը, մինչեւ այսօր ալ զգուշութեամբ կրպակին մէջ կը պահէ հայերէն թերթերը — ՄԻԱՅՆ ՀԱՅԵ – ՐԵՆՆԵՐԸ — եւ մէջտեղ կը հանէ երբ յանախորդ մը ներկայանայ, դրամը ձեռքը:

Ուրեմն, «ազգային արժանապատ – ուութիւնը» այնքան ածանցեր է որ, թերթերն անգամ կը բոցնէ, լեզու դնելով տեղացի խանութպաններու բերանը.

— Ի՞նչ տեսակ ժողովուրդ են այս Հայերը... կարելի՞ է թերթը առնել երբայ, առանց գինը վճարելու:

— Հազարաւոր թերթեր կ'անցնին ձեռքէս, փրանսերէն, անգլերէն, գեր – մաներէն, լեհերէն, չեխերէն, յունա – րէն, պուլկարերէն, թուրքերէն, եր – բեք պակաս չեմ գտներ, առուծախս հաշուած ատեն: Իսկ երբ կարգը կու գայ հայերէն թերթերու... գանելիք բան է, **Mon Cher** ...

— Եթէ դրամ չունին, գոնէ երկու հոգի մէկ թերթ գնեն, կամ սուրճ մը պակաս խմեն...

— Երեւի ժառանգական սովորու – թիւն է... մինչդեռ մեր երկրին մէջ մարդիկ ապրին անգին կը նետեն ի – րենց գնած թերթերը, կարդալէ յե – տոյ, եւ յետին թշուառը չի համար – ձակիր վերցնել...

Հիմա գացէք հասկցուցէք այս խա – նութպաններուն, որոնք ընդհանրա – պէս կիներ կամ աղջիկներ են եւ հե – տեւաբար թուլբերան, թէ Հայերը Արեւմուտքի չահակիրներն են եղած Արեւելքի մէջ, կրթասէր, ուսումնա – սէր, յառաջդիմասէր, ընթերցասէր, գրասէր եւ... լրասէր:

Անշուշտ այս բոլոր սէրերը խելք չեն ձգեր շատ մը հայրենակիցներու գլուխը, մղելով զանոնք հայերէն թերթը կամ գիքրը կարդալ ո՛ր եւ է ձեւով.— երբեմն գնելով, ընդհանրա – պէս դրացիէն փոխ առնելով, իսկ եր – բեմն ալ... «էջօշկ»էն գողնալով:

Բարերախտաբար Լիւսիէն Ռըպաթ չի գիտեր այս ինքնուրոյն մանրամաս – նութիւնները: Այլապէս «պրպտում – ներ »ու երկրորդ շարք մը կը սկսէր, նոր փոքրորիկ մը յարուցանելով:

Ուրեմն, այս տողերը կարդացէք դուխ ձեզի, որպէսզի օտար ականջներ բան մը պակաս լսեն... մեր ա – ռաքինութիւններէն:

Վ.Ա.Հէ

ՄԱՅԻՍ 1Ի ՑՈՅՑԵՐԸ ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ

Ներքին նախարարութիւնը կը ծանուցանէ թէ խառնակ արգիլուած են բոլոր տոյգերը, Մայիս 1ի առթիւ, նոյնիսկ վէնհէնի անտառին մէջ, ինչպէս ծրա – գրած էին ընկերվարական եւ համաչխարհային կուսակցութիւնները:

Աչխատանքի տօնը Իտալիոյ մէջ

Կիրակի օր մեծ հանդիսութիւններ կատարուեցան ամբողջ Իտալիոյ մէջ, Հռոմի հիմնարկութեան տարեդարձին առթիւ, որ նուիրուած է աչխատանքի տօնին եւ որ այս տարի տեղի ունեցաւ ապրիլ 28ին, փոխանակ 21ի: Հռոմի տօնակատարութեան առթիւ, Մուսոլինի անձամբ բաժնեց 65 տարիի լրացու – ցած աչխատաւորներու հանդստեան թոչակի վկայականները: Ամբողջ երկրին մէջ աւելի քան 70,000 վկայականներ բաչխուեցան, որոնց գումարն է 50միլիոն լիռէք: Բաչխումէն առաջ, Մուսոլինի բացումը կատարեց կարգ մը նոր չի – նութեանց: Ցետոյ ճառ մը խօսեցաւ աչխատանքի մասին, մասնաւորապէս չեչտելով.

— « Պիտի գայ օր մը երբ մտաւոր աչխատաւորները պէտք պիտի ղգան երբեմն ձեռքերով աչխատելու, խառնուելու համար նիւթին՝ աղրիւրը հարս – տութեան եւ ուժի: Տակաւին կան ուսումնականներու մտայորներ որոնք հե – տաքրքրութեան եւ ուժի չունին քան կո – ռոյ կը մնան ազգային կեանքին, բայց անոնք աւելի արժէք չունին քան կո – չիկներու փոշին այն հսկային որ կը քալէ միւս հսկային՝ Իտալիոյ ժողովուր – դին առջեւէն: Պիտի պատահին դէպքեր երբ խիստ փորձի մը պիտի ենթար – կուին ժողովուրդին բոլոր ուժերը, իրագործելու համար այն նպատակները որոնք արդէն վճռապէս գծուած են մեր կողմէ»:

Կացութիւնը Յունաստանի մէջ

Ընդգիմադիր պետերու դատավարութեան առթիւ, որ դեռ կը չարունակ – ուի, պատերազմական տեսանը լսեց Զօր. Քոնտիլիսը: Պատերազմական նա – խարարին վկայութիւնը մեծ տպաւորութիւն գործեց: Զօր. Քոնտիլիս յայ – տարարեց թէ չէ համոզուած որ նախկին նախարարներ քաջանասարեա, Սո – փուլիս, Կոնտիաս եւ միւսները գործակցած են ապստամբական չարժման: Ո – փուլիս, Կոնտիաս եւ միւսները գործակցած են ապստամբական չարժման: « Միայն թէ անոնք մեղադրելի մանք նոյնիսկ կը խորչէին խռովարարներէն: « Միայն թէ անոնք մեղադրելի են որ անմիջապէս չդատապարտեցին չարժումը եւ իրենց աջակցութիւնը չըն – են որ անմիջապէս չդատապարտեցին չարժումը եւ իրենց աջակցութիւնը չըն – ծայեցին կառավարութեան, զսպելու համար չարժում մը որ ուղղուած էր ծայեցին կառավարութեան, զսպելու համար չարժում մը որ ուղղուած էր ամբողջ ժողովուրդին դէմ»:

Ներքին նախարար Պ. Բալլիս եւս նոյնիսկ յայտարարութիւններ ը – րաւ, վերապահութիւն ցուցնելով Զօր. Կոնտիասի համար, որ կը մասնակցէր պինուորական լկկային ժողովներուն: Զօր. Պոբեդիլիս ընդհակառակն յանցա – գործական ընթացք մը կը նկատէ անոնց ներկայութիւնը, նկատի առնելով անոնց ղեկավար դիրքը՝ ապս – տամբութենէն առաջ:

⁂ Լոնտոնի թերթերը կը դրուն թէ Աբէնքի անգլիական եւ ֆրանսական ⁂ Լոնտոնի թերթերը կը դրուն թէ Աբէնքի անգլիական եւ ֆրանսական դեսպանները հաւաքաբար դիմում կատարած էին արտաքին նախարարին, դեսպանները հաւաքաբար դիմում կատարած էին արտաքին նախարարին, խնդրելով մեղմացնել զօրավարներ Փափուլասի եւ Քիմիթոսի մահապատիժ – խնդրելով մեղմացնել զօրավարներ Փափուլասի եւ Քիմիթոսի մահապատիժ – ները, բայց ժխտական պատասխան ստացան: Զօր. Փափուլաս, որ 79 տարե – ները, բայց ժխտական պատասխան ստացան: Զօր. Փափուլաս, որ 79 տարե – կան էր, մեծ թշնամի մը կը համարուէր միապետականներուն կողմէ, որով – կան էր, մեծ թշնամի մը կը համարուէր միապետականներուն կողմէ, որով – հետեւ Փոքր Ասիոյ գործողութեանց մասին իր տուած վկայութիւնները մե – հետեւ Փոքր Ասիոյ գործողութեանց մասին իր տուած վկայութիւնները մե – ռականներուն դէմ էին եւ անոնց վրայ էր որ մահուան դատապար – ռականներուն դէմ էին եւ անոնց վրայ էր որ մահուան դատապար – տուեցան Զօր. Հաճիանէսթի, վարչապետ Կունտրիս եւ չորս նախարարներ: տուեցան Զօր. Հաճիանէսթի, վարչապետ Կունտրիս եւ չորս նախարարներ:

⁂ Զօր. Մէթաքսաս կը չարունակէ իր աչխատանքները, միապետութեան ⁂ Զօր. Մէթաքսաս կը չարունակէ իր աչխատանքները, միապետութեան վերահաստատման համար: Օրեան լուրերուն ակնարկելով, յայտարարեց թէ վերահաստատման համար: Օրեան լուրերուն ակնարկելով, յայտարարեց թէ կանխահաս են անոնք: « Ես վստահ եմ թէ երբ վերջին ապստամբութեան բա – կանխահաս են անոնք: « Ես վստահ եմ թէ երբ վերջին ապստամբութեան բա – լոր հետքերը ջնջուին, ժողովուրդը պիտի յայտնէ իր կամքը՝ փոխելու վար – լոր հետքերը ջնջուին, ժողովուրդը պիտի յայտնէ իր կամքը՝ փոխելու վար – չաձեւը, իրրեւ միակ ազդու դրամանը ներկայ կացութեան»:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

Ե. ՍԱՐԳՍՅԱՆԻ ՓՈՐՁԱՐԿԸ

15.

ՆԱԽԱԴԱՍ ԵՎ ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ԿԱՆԱՑ ՄԱՐՄՆԻ ՀԱՄԱՐ ԻՐԱՎԱՆՔ — ՀՈՐԻՆ ՄԱՀՎԱՆԻ ՏԱԼՈՒ ՊԱՏԺԱՌ «ԿԻՆ ՓՈՐՁ ՉԻ ՊԱՀԱՆՋՎԱԾ» — ՏԱՐԻ ԴԱՀԱՎԱՆ ԻՐԱՎԱԲԱՆԻ ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑԸ — ՓՈՓՈԽՎԱԾ ՄԱՐՄՆԻ ՎԱՐՔԸ ԵՎ ՆՈՐ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹՅՈՒՆ — ՊԱՏԺԱՌԻ ՄԱՀՎԱՆ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ — ՆԱԽԱԴԱՍԻ ՆԱՀԱՏԱԿ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ԴԱՏԱՎՃԻՌԸ — 275.000 ՏՈՆ ՊԵՏՔ ԻՐԱՑՎԱԾ ՔԱՂ. — ՇԱՀԱՐԻ 12 ԴԵՊՔԸ — ՀԱՅ ԿԱՆԱՑԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ

Ներկայ նկարիս մեջ տեսնում ենք Ե. Սարգսյանի փորձարկած առաջին ինքնաշարժը, որ նա կառուցել է 1924 թվին Մոսկվայում։ Մեքենան ունի 6 ձի (1921) հզորություն։ Ինքնաշարժը կարող է զարգանալ ժամում 25 վերստ (1922) հեռավորության վրա։ Ինքնաշարժի կառուցման ժամանակ Սարգսյանը ոչ մի արտասահմանյան օգնություն չի ստացել։ Ամբողջ մեքենան նա շինել է իր ձեռքով։ Ինքնաշարժի մեջ նկատելի են ամերիկյան «Ֆորդ» մեքենայի որոշ հատկանիշներ։

Ե. Սարգսյանը ինքնաշարժի մասին հետևյալ տեղեկությունները հաղորդեց մեր թղթակցին։

— Ես ինքնաշարժի գաղափարը ծագեցրի իմ մեջ 1921 թվականին։ Այդ ժամանակ ես Թիֆլիսում էի։ Ինքնաշարժի մասին ոչ մի գրականություն չունեի, ոչ էլ որևէ մեկից տեղեկություններ էի ստանում։ Ամեն ինչ ինքս պետք է հասկանայի, ինքս պետք է գտնեի։ Ես ինքնաշարժի մասին ոչ մի գաղափար չունեի։ Ինքնաշարժի մասին ես առաջին անգամ լսել էի 1917 թվականին, երբ ռուսական բանակում ծառայում էի։ Ռուսական բանակում ինքնաշարժ չկար։ Ինքնաշարժ ես առաջին անգամ տեսա 1918 թվականին Բաքվում։ Ինքնաշարժի մասին ես ոչ մի գրականություն չունեի

ԴԱՀԱՒՈՍՏ ԱԿ ՈՎՆԴ,

(ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՌԱՋԻՆ ՊԱՏՄՎԱԾՔԸ)

Ա. Ա. ՏԱՐՈՆԵՑՒ

— ՕՐԱՏՈՒՄԱՐ —

Ա. Ա. Տարոնեցի

ԴԱՀԱՒՈՍՏ ԱԿ ՈՎՆԴ,

(ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՌԱՋԻՆ ՊԱՏՄՎԱԾՔԸ)

— ՕՐԱՏՈՒՄԱՐ —

Ա. Ա. Տարոնեցի

Տպարան Ա. Ա. Տարոնեցի

Տպարան Ա. Ա. Տարոնեցի

Հրեաները խաղաթղթի չեն կրնար ըլլալ

Գերմանիոյ մէջ նոր օրէնք մը կը մշակուի, որուն համաձայն պէտք է Գերմանացի ծնած ըլլալ, քաղաքացի դառնալու համար: Քաղաքացի դառնալու իրաւունքը վարչական գործողութենէ մը չպիտի բխի, այլ պիտի ապացուցանէ թէ ան որ այդ իրաւունքը ունի, նուիրուած է գերման ժողովուրդին եւ պետութեան ծառայութեան: Համաձայն ազգային – ընկերվարական (հիթլէրական) ծրագրին հիմնական սկզբունքներուն, քաղաքացիական իրաւունքէ պիտի զրկուին ոչ – արիականները:

Այս խմաւոյով յայտարարութիւններ ըրաւ Փրուսիոյ ներքին նախարարը, Ֆրիք, մշակուած նոր օրէնսդրութեան առթիւ: Եւ հշդեց թէ՝ քաղաքացիի յատկութիւնը վերագոյն պատիւը պիտի ըլլայ, լայնօրէն բանալով հանրային եւ պետական պաշտօններու դուռները: Միայն գերման քաղաքացին իրաւունք եւ պատիւ պիտի ունենայ պաշտպանելու երկիրը եւ քուէ տալու: Քաղաքացի դարձած առեն, մարդիկ հանդիսաւոր երդում պիտի ընեն պետութեան եւ ա-նոր Առաջնորդին:

Այս առթիւ յիշենք թէ հիթլէրական հանդանակին 4րդ յօդուածը կը յայտարարէ.— « Գերման պետութեան քաղաքացի կրնայ ըլլալ միայն այն որ գերմանական արիւն կը կրէ, առանց կրօնի խտրութեան: Հետեւաբար, Հրեայ մը չի կրնար գերման քաղաքացի դառնալ »:

⁂ Պերլինէն կը հետագրեն թէ ներքին նախարարին հրամանով, այսուհետեւ Հրեաները չպիտի կրնան գերմանական դրօշ, մանաւանդ կեռ խաչի դրօշը պարզել: Արգելքը կը վերաբերի թէ մասնաւոր տուներու եւ թէ առեւտրական հաստատութեանց:

ՋԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՄԱՋԱՆՏԱՐԱՆի (Իրան) երկրաշարժին հետեւանքով, որ սկսաւ ապրիլ 12ին եւ ընդհատաբար շարունակուեցաւ երկու շաբաթ, 28 գիւղեր կործանած եւ 500 հոգի մեռած են: Վիրաւորներուն թիւը շատ աւելի մեծ է:

ԹՐՔԻՀԻՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԼՈՒՏՈՒԵՑԱՒ, նկատելով որ Թուրքիոյ կիները արդէն հասած են իրենց նպատակին, կատարեալ հաւասարութիւն կը վայելեն եւ անդամ են Հալէպի: Այս որոշումը շատոնց տրուած էր, բայց չէ – տուժգուեցաւ, որպէսզի Թրքուհիներու Միութիւնը կարենայ ընդունիլ կիներ – ու միջազգային համագումարին անդամակոհիները:

Այս վերջիններէն 30 հոգինոց պատուիրակութիւն մը Պոլսէն էնկիւրի երթալով, ունկնդրութեան ընդունուեցաւ Աթաթիւրքի կողմէ, եւ իր հիացումը յայտնեց անոր կատարած գործերուն համար:

ՄԱՆԶՈՒՐԻՈՑ ԿԱՑՍԸՐ Թոմիս այցելելով, փառաւոր ընդունելութիւն մը գտաւ ճափոնական կառավարութեան կողմէ, որ կ'ինահայրը է նոր պետու – թեան: Երկու կայսրերը սիրալիր հեռագիրներ փոխանակեցին:

ՄԱՑԻՍ 4ին խորհրդակցական ժողով մը պիտի գումարուի Վենետիկի մէջ, պատրաստելու համար դաշնութեան պետութեանց խորհրդաժողովը, որ յետաձգուած է յունիսին եւ որուն պիտի մասնակցին 9 երկիրներ:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ՔԱՐՈԶՈՒԹԵԱՆՑ ճախարարը գաղտնի հրահանգներ հա – դորդած է մամուլին, որպէսզի առեւտրական եւ նաբտարագործական ձեռ – նարկներու մասին լուրեր հրատարակած ատեն, այն տպաւորութիւնը չձգեն թէ երկրին տնտեսական կացութիւնը ծանր է եւ կամ գաղտնի սպառազինու – թիւններ կը կատարուին:

«ՍՐԲԱԶԱՆ ՏԱՐԻՆ» փակուեցաւ կիրակի օր, Պապին հանդիսաւոր օրհնութեամբ, որուն կը մասնակցէին բազմաթիւ կարտինալներ եւ եպիսկոպոսներ: Եռօրեայ արարողութիւններն ալ փակուեցան Լուուրի մէջ, ուր հառաւսուն վայրկեան բարոզ խօսեցաւ պապական նուիրակը, 250,000 ունկնդիրներու առջեւ:

ՄՈՍԿՈՒԱՑԻՆ Վ.ՕՂԿԱ, 400 մղոն երկայնութեամբ ջրանցք մը շինելու ծրագիրը կ'ուսումնասիրուի խորհրդային իշխանութեան կողմէ: Այս ջրանցքով մայրաքաղաքը պիտի կապուի Կասպից ծովուն հետ, ուր կը հոսի Վոլկան: Այդ պարագային Մոսկուան նաւահանգիստ մը պիտի դառնայ: Տասնեակ հազարաւոր դատապարտեալներ պիտի գործածուին շինութեանց համար:

16 *ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԱՐԴԱՍՊԱՆ ՄԸ*, Անտռէ Պէրթելէմի, որ կը փնտռուէր մէկ շաբաթէ ի վեր, ձերբակալուեցաւ իր ազգականներուն միջոցաւ: Տղան սպանած էր տունին սպասուհին եւ հօրը 3000 ֆրանկը գողնալով փախած դէպի Սթրազպուրկ: Հարցաքննութեան ատեն խոստովանեցաւ թէ բանի մը գաւաթ գինի խմած, յետոյ փորձած էր համբուրել սպասուհին, մէջքէն բռնելով, բայց աղջիկը, որ 36 տարեկան է, երկու ապտակ իջեցուց: Ասոր վրայ հօրը ատրճանակը առնելով, կրակած եւ սպանած է:

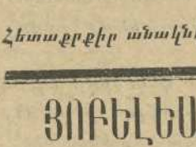
ԿԸ ՓՆՏՌԻՒ

— Կարսի Բեռնա գիւղացի Մար – գարեանց Սրապ՝ 30 տարեկան, եւ Իդնաա 27 տարեկան, հօր անունը Մա – նուկ, մօրը՝ Շուշան, մեծ եղբօր՝ Սարգիս, մեծ հօր՝ Թադոս, մեծ մօր՝ Սառա: 1920 – 1922ին Պէյրկճաշի կայանն էին, անկէ վերջ Ռուսերուն հետ եկած են Փարիզ ուսանելու, որմէ վերջ լուր չկայ: Կը խնդրուի իմացնել Պ. Սարգիս Աբրահամեանի, 97, Ave. Bobigny. Noisy-le-Sec, Seine.

Լուր տուողին երեք ամսուան ցա – ռայ նուէր: Կը խնդրուի արտասպել արտասահմանի հայ թերթերէն:

ՓՆՏՌՈՑՔԻ եւ ԿԱՐԴԱՑՔԻ երգիծաթերթ՝ «Մ ե ղ ո ւ խ» փարիզի եւ շրջանի Ցառաջի ցրուիչ Պ. Ա ի ե ց ի ՍԷՆ:

Ց.

Դ.

Փարիզ եւ արուարձանները

ՓՐՈՓԱԿԱՆՏԻ Ցանձնախումբի նիստը տեղի պիտի ունենայ վաղը Շորեքշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, 32, Ave. des Gobelins-ի սրբազարանի վերնայարկը:

ՄԱՑԻՍ 28ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ
Մայիս 25ին ՓԼԹի ԺՈՒՌՆԱԼԻ առաջին մաս

ՅԵՐԵԿՈՅԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Ֆր. Կ. ԽԱՉԻ ՓԱՐԻԶԻ Մ.-ՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ
ՄԱՑԻՍ 12Ի ԿԻՐԱԿԻՆ ԺԱՄԸ 4ԷՆ 12
Victor - HugoԻ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ
46 bis, Rue Saint Didier. Paris (16)
Métro: Boissière եւ **Trocadero**
ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԲԱԺԻՆ:
Երգ, պար եւ սիրուն անակնկալներ սիրուած եւ կարող արուեստագէտներու կողմէ:
Հաճելի Jazz եւ մաուչելի պիւֆէ:
Մուտք.— Աչքերու՝ 7.50 ֆրանք, կանանց՝ 5 ֆրանք:

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷՔ

ԴՊՐՈՑԱՍՊԵՐի ԱՆԿԵՆի ՄԱՄՆԱՃԻՒղի ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍԻՆ
Տեղի կ'ունենայ, Կիրակի, 19 Մայիս, ժամը 3.30էն մինչեւ կէս գիշեր
Անկէն, **Salle des Fêtes**ի մէջ
Հետաքրքիր անակնկալներ — ընաիր ճազ — աժան պիւֆէ Մուտք 10 ֆր.:

ՅՈՒԼԵԱՆ Պ. ԵՐ. ՏԷՐ ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆի
1 ՅՈՒՆԻՍ ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐ ՍԱԼ – ԺԷՕԿՐԱՖԻԻ ՄԷՋ
Կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը

ՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՊԱՇՏՕՆԱՏՈՒՆԸ *71, Avenue Kléber*
ՀԱՍՑԷՆ ՄԻՇՏ ՆՈՑՆ Է
Բաց է ամէն առաւօտ ժամը 10—12.30: — Դիմել ամէն կարգի վկայականներու համար:
Խորհուրդներ կը տրուին իմքնութեան թուղթերու վերաձորոգման համար:

ԼԱՒ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ ՄԸ
ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ ՓՆՏՈՒՈՂ ՀԱՅ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉՆԵՐՈՒՆ
Տեղափոխման պատճառաւ, Արաքս լուսանկարչատունը իր աշխատանոցը կը թողու շատ յարմար գինով: Յարմար պատեհութիւն մը՝ ոչինչ գինով, Փարիզի ամէնէն կեդրոն թաղին մէջ հաստատուիլ ուզող Հայ լուսանկարիչներուն: Ելեկտրականութիւն, ջուր, կազ, թէլեֆոն: Երեք խոշոր բաժիններ: Աբելիէն օրուան եւ ելեկտրական լոյսով: Տարեկան վարձք 3600, հազիւ պանդոկի սենեակի մը գինին չափ: Այցելել փափաքողները, ժամադրութեամբ անձամբ դիմեն Արաքսին, 9, Rue Papillon, Փարիզ, հեռաձայն Prov. 49-34.

ՄԱՌՆԷՃԻՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ
Անգուգական ներմակեղէններ, Peau d'Ange, գոմպինէզոն, շապիկներ, վարտիքներ, շրմիզիէներ, շրմիզ Lacoste եւյն. եւյն.:
Կը ծախենք մնմրցկալի գիներով:
LEMETTRE FRÈRES
Վաճառանիւ «ELDAY», Մասնագէտ արտադրիչներ:
104, Rue Réaumur, Paris. Métro Sentier («Intransigeant»ի իովը):
Ապսպրանքները կը դրկուին *contre remboursement*ով, եթէ կանխավճար մը տրուի:

ՀԱՅ ՄԱՌՇԱՆՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
***TRICOT KÉBABDJIAN*Ի ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է**
14, Rue de Tracy, Paris (2) Մէթրօ՝ St. Denis
Articles de Saison
ԲԱՐՁՐ ՈՐԱԿ ԵՒ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆ
ՆՄՈՑՇՆԵՐՈՒ ԱՌԱՔՈՒՄ ՏՐԱՆՔՈ
ՍՊՍՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ ԱՐԱԳ ՅԱՆՁՆՈՒՄ
Ջեր շահը կը պահանջէ գնել ուղղակի գործարանէն

ՖԱՔԻՐ ԹԱՀՐԱ ՊԷՅ
ՆԻՍԻ ՄԷՋ

Մայիս 3ի Ուրբաթի դիշերէն մինչեւ Մայիս 9ի գիշերը **Cazino - Eldorado**ի *մէջ, պիտի կատարէ Ֆաքիրական իր հետաքրքրաշարժ փորձերը, որ այնքան աղմուկ հանած եւ հիացում պատճառած են:*

Նիս բնակող Հայերուն համար առիթ մը զայն տեսնելու եւ գնահատելու համար:

Հայերու ժամադրատեղը
ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ
61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)
Մեքենայ Omnol եւ Սէնի Միկեր Հեռաձայն **Danton: 58-73**
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՆԱՄԱԿԱՏԻՒ

ՍՏԱՑԱՆՔ

ՄՕՆՄԱՐԱՆՍԻ, Թօսուն.— 35:
ԿԼՕՐԻՆՕ ՎԷՐՏԷՕՆ, Հ. Քըր.— 140:
ՄԱՐՍԷԼ, Գործ.— 941:
ՓԻՒԺ ՍԻՒՐ ԱՐԺԱՆ, Նիկ.— 35:
ՇԱՓԻՑԵՈՆ, Սքան.— 35:
ԼԸ ՊՈՒՐԺ, Էվբէն.— 70:
ԼԻՈՆ, Գործ.— 500:
ՎԱԼԱՆՍ, Գործ.— 257:
ՍԷՆ ՔԼՕՍ, Ռում.— 80:
ԿՐԸՆՈՊԼ, Սողոմ.— 140:
ՖՐԷԺԻՒՍ ՓԼԱԺ, Երամ.— 50:
ՊՕՆՏԻ, Ց. Պալ.— 50:
ԼԱ ՎԻԼՏԻՒՕ, Տօն.— 35:
ԱՆԻԼՒ, Ա. Ամբր.— 140:
ՓԱՐԻԶ (9), Ց. Հայր.— 35:
ՍԷՆ ԼՈՒ, Գործ.— 362,50:
ՆԻՍ, Ա. Գ.— 35:
ՔՈՒՐՊԸՎՈՒԱ, Օ. Պ.— 35:
ՓԱՀԼԷՎԻ, Մ. Լապ.— 200:
ՓԱՐԻԶ (20), Մ. Գասպ.— 70:
ՎՕԿԼԻԶ, Մանկ.— 35:
ԷՔՍ ԱՆ ՓՐՕՎԱՆՍ, Տիկ. Զ.— 50:
ՇԱՄ, Ս. Թոր.— 50:
ՆԻՍ, Գ. Թ.— 70:
ԱՐՔԻՒՕԶԼ, Եէմ.— 35:
ՔԱԶՈՒՊՈՆ, Ա. Պ.— 35:
ՌՕՄԱՆ, Գործ.— 120:
Լ.Ը ՔՐԻՕԶՕ, Ա. Զ.— 35:
Լ.Ը ՔՐԻԶՕ, Ց. Ա.— 35:
Լ.Ա. ՍԻՕԹԱ, Գործ.— 175:
Լ.Ա. ՄԱՄՊՐՈԼ, Մարկ.— 35:
Լ.Ա. ՊՕՔԻԱ, Գ. Կ.— 70
ՍԷՆ ՓՐԻՍԻ, Ս. Շեր.— 70:
Լ.Ը ՓՈՆԹԼ, Թ. Մաս.— 35:
ՆԻՍ, Բ. Գ.— 35:
ԼԱՆԸՄԲԵՐ, Կ. Ալ.— 35:
ՍԱՐՍԷԼ, Օբ. Մ. Օամ.— 35:
Լ.Ա. ՊՕՔԻԱ, Գրիգ.— 35:
ՄՕՆՐՈՒԺ, Ց. Զ.— 35:
ՎԻՎԻԼ, Ֆաչկ.— 35:
ՖՐԱՆՖՈՒՐԹ, Ա. Վ.— 50:
ԼԻՈՆ, Գործ.— 742.20:
ՄՈՆՓԷԼԻ, Ճօհ.— 35:
ՆԱՆԹԵՐ, Մ. Թար.— 50:
ՍԷՆ ԿՐԱՄԻՆ, Ա. Վարդ.— 120:

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ ՇՐՋ. Վարչութեան տարեկան պարգեւատրութիւնէն չահող թիւերն են.—

62, 310, 304, 44, 1506, 401, 415, 63, 567, 1088, 1067, 472, 484, 314, 585, 742, 678, 1168, 548, 1412, 1316, 1547, 451, 999, 1109, 203, 858, 726, **1246**, **1553**, 91, 589, 440, 355, 1051, 305, 1741, 541, 877, 405, 626, 374, 1564, 1432, 944, 883, 1376, 418, 1161, 315, 1368, 685, 1242, 1541, 1235, 342, 370, 279, 1574, 466, 477, 1543, 1526, 331, 1066, 261, 1497, 349, 94, 508, 1491, 1494, 320, 86, 1658, 1090, 482, 1137, 1582, 499, 1240, 1167, 1147, 873, 834, 843, 334, 859, 1085, 1212, 1188, 1082, 1008, 393, 1546, 1717, 284, 501, 397, 768, 718, 1470, 1092, 1438, 1083, 1715, 829, 1407, 1404, 394, 1662, 648, 1518, 1322, 381, 1520, 1532, 1492, 1544, 328, 307, 1556, 804, 1297, 559, 1406, 537, 272, 1306, 1239, 722, 266, 996, 1308, 87, 332, 1744, 481, 570, 891, 1315, 757, 1535, 301, 1511, 290, 1654, 1488, 267, 669, 602, 760, 443, 489, 1234, 366, 1172, 1443, 1716, 926, 1115, 656, 511, 1528, 1218, 1444, 553:

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՌԷ

Գործ կը փնտռէ տնական աշխատանքներու մէջ վարձատու հայ կին մը, որ գիտէ պատրաստել արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ եւ անուշեղէններ: Դիմել Տիկին Պէաթրիս Համամճեանի, 4, Rue de la Défense, Issy - les - Moulineaux, Seine.

ԳԱՅԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe.LYON

Raki "ERIVAN"
ԵՐԵՒԱՆ օղին, որ ճանչուած է իր աուգնակարգ յատկութեամբ, օղիներու մէջ ամէնէն նախընտրելի մեծ վաճառանիշը կը ներկայացնէ:
ԵՐԵՒԱՆ օղին արտադրուած է Թորումովի, բնական անիսոնի խառնուրդով, եւ խաղողի հիւթով, երաշխաւորուած է քիմիական ամէն բաղադրութենէ զերծ ըլլալը:
Պահանջեցէք, փնտռեցէք ԵՐԵՒԱՆ օղին
Մեծաքանակ գնումներու համար՝
Ներկայացուցիչը
S. A. GRANDES DISTILLERIES PEUREUX
48, Bld. des Vignes, Marseille
Tél. Colbert 58 - 10
եւեւ DISTILLERIE VIAL
18, Rue Fontaine, St. Denis (Seine)
Tél. Plaine 09 - 95
Լիոնի եւ շրջաններու ներկայացուցիչ
D. N. BAMADOURIAN
82, Rue Séguе. Lyon (Rhône)
Նիսի եւ շրջաններու գործակալ՝
M.M. H. Khatchadourian et Danielian
24, rue Assalit. Nice (A. M.)

«ԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (72)

ԽԱՉԱՊՈՂԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԸ

»»»··«««

Գրեց՝ ՐԱՖՖԻ

Ընթրիքը արդէն պատրաստ էր, մենք բոլորուեցինք սեղանիշուրջը. Նէնէն նստեց իմ մօտ, իսկ պառաւը նստեց Ծերունու մօտ: Իմ որսորդական սրտակի մէջ մնացել էր բաւական ապրանք, ես տուի Ծերունուն, նա խմեց: Սառած ուղեղը տաքցաւ, նա սկսեց աւելի եւ աւելի կենդանանալ: Բայց բոլորովին առասպելական մի ելեւոյթ էր ներկայացնում այդ ծած – կամխա ալեւորը: Նա իւր մասին ամենեւին չէր խօսում, եւ երբ իւր վրայ խօսք էր լինում, միշտ աշխատում էր խոյս տալ, կամ հարեւանցի անց – նել, առանց մի որոշ միտք յայտնե – լու: Բայց ես նրա երեսի խորշոմների մէջ նկատում էի մի գաղտնիք, որ ամենայն զգուշութեամբ թագցնում էր:

Ես խմացրի նրան արաղի մնացորդը եւս:

Սկզբում խօսակցութիւնը խիստ հատարակ բաների վրայ էր. Ծերունին խօսում էր ծովի վրայ, ձկների տեսակների վրայ, խօսում էր, թէ որքան իւր « պառաւը » օգնում է իրան, հոգայնում է, պատրաստում է ձկները, եւ ինքը տարէնը մի քանի անդամ կարողանում վաճառելու համար եւայլն: Բայց ո՞վ էր այդ պառաւը, արդեօք նրա կի՞նն էր, աղգականն էր,— այդ մասին ոչինչ չէր խօսում:

Նէնէն եւ պառաւը չուռով հետացան ընթրիքի սեղանից. մեր խօսակցութիւնը նրանց չէր զրաղեցնում: Պառաւը քաշուեցաւ մի անկիւնում, սկսեց ներհել, որովհետեւ չատ յոգնած էր, իսկ Նէնէն մօտեցաւ ճրագի լոյսին, սկսեց մի բան կարել: Ներան այնօր պառաւը ընծայել էր իւր լաւ հագուստներից մէկը, որ ինքը չէր գործածում, եւ Նէնէն այդ հագուստը ձեւում էր, յարմարացնում էր իւր հասակին:

Ես եւ ձկնորսը մնացինք մենակ:

— Շա՞տ ժամանակ է, որ դուք այդ ծովի ափի մօտ էք բնակում, հարցրի ես.

— Աւելի քան վեց տարի:

— Միշտ ձո՞ւկն էիք որսում:

— Այո:

— Իսկ առա՞ջ:

— Այդ մի հարցրու ...:

Մէջ մտաւ Նէնէն, իւր կարը բերելով եւ ինձ ցոյց տալով.

— Տես, Մուրատ, ինչպէս լաւ կարեցի. այտեղ չատ լայն էր, նեղցրի. այտեղ երկայն էր, կարեցի. այդ կոճակներն էլ պիտի փոխեմ. այն ժամանակ աւելի լաւ կը լինի:

Ես զովեցի նրա աշխատութիւնը, նա ուրախացաւ, եւ զարձեալ գնաց նստեց ճրագի մօտ:

Բայց Նէնէի հետ խօսելու ժամանակ, ես չէի նկատել, թէ որպիսի խրոովութեան մէջ էր գտնւում Ծերունին, երբ նա լսեց իմ անունը «Մուրատ»:

— Մուրատ ... կրկնեց նա խորհրդաւոր ձայնով եւ զարձաւ դէպի ինձ, հարցնելով.

— Դա Ռուսի անուն չէ:

— Ապա ի՞նչ ազգի անուն է:

— Այսպիսի անուն կրում են Հայերը:

— Եա՞ս ժամանակ է, որ դուք այդ ծովի ափի մօտ էք բնակում, հարցրի ես.

— Աւելի քան վեց տարի:

— Միշտ ձո՞ւկն էիք որսում:

— Այո:

— Իսկ առա՞ջ:

— Այդ մի հարցրու ...:

Մէջ մտաւ Նէնէն, իւր կարը բերելով եւ ինձ ցոյց տալով.

— Տես, Մուրատ, ինչպէս լաւ կարեցի. այտեղ չատ լայն էր, նեղցրի. այտեղ երկայն էր, կարեցի. այդ կոճակներն էլ պիտի փոխեմ. այն ժամանակ աւելի լաւ կը լինի:

Ես զովեցի նրա աշխատութիւնը, նա ուրախացաւ, եւ զարձեալ գնաց նստեց ճրագի մօտ:

Բայց Նէնէի հետ խօսելու ժամանակ, ես չէի նկատել, թէ որպիսի խրոովութեան մէջ էր գտնւում Ծերունին, երբ նա լսեց իմ անունը «Մուրատ»:

— Մուրատ ... կրկնեց նա խորհրդաւոր ձայնով եւ զարձաւ դէպի ինձ, հարցնելով.

— Դա Ռուսի անուն չէ:

— Ապա ի՞նչ ազգի անուն է:

— Այսպիսի անուն կրում են Հայերը:

— Ես էլ Հայ եմ:

— Մի՞թէ ... ասաց նա եւ խորին մտածութեան մէջ ընկաւ:

Ոչինչ հարկ չկար առաքինի Ծերունու մօտ թագցնել իմ ազգութիւնը. ես այդ անում էի միայն այն ժամանակ, երբ պէտք էր խաբել մէկին: Բայց այդ խրճիթի մէջ վերին աստիճանի անպաշտպանութիւն կը լինէր, եթէ ես անկեղծ չլինէի:

Ծերունին աւելի հետաքրքրութեամբ հարցրեց.

— Ո՞ր երկրից էք:

— Պարսկաստանից:

— Նրա հետաքրքրութիւնը աւելի եւս զրգռուեցաւ:

Ճշմարիտ էք ասում: Ո՞ր գաւառից:

— Սալմաստից:

— Ո՞ր գիւղից:

— Սաւրա գիւղից:

Այժմ տիրեց նրան մի տեսակ խռովութիւն, մի տեսակ սոսկում, որպիսին տիրում է այն մարդկանց, որոնք անզգուշութեամբ ընդունում են իրանց տանը մի անծանօթ հիւր, որին սկզբում լաւ մարդ էին համարում, իսկ յետոյ յայտնւում է, որ նա անպիտանի մէկն է: Երեւում էր, որ Ծերունին տեղեկութիւններ ունէր Պարսկաստանի կամ Սաւրայի հասարակութեան մասին: Նա հարցրեց.

— Ի՞նչպէս է ձեր հօր անունը:

— Սաֆար:

— Իսկ ձեր մո՞ր անունը:

— Նազանի:

— Ո՞ւմ աղջիկն էր ձեր մայրը:

— Նրա հայրը կոչւում էր Բարսեղ, իսկ մօր անունը Եղիսայ էր:

Ծերունին բոլորովին զունաթափ – ուեցաւ:

— Ի՞նչպէս էր կոչւում ձեր պապը:

— Ալօ, եւ մեր տոհմը նրա անունով կրում է Ալօեան ազգանունը:

— Որդիս ... գոչեց Ծերունին եւ մարեցաւ կուրծքիս վրայ:

Վերջին բառը նա արտասանեց հազիւ լսելով:

Ես բոլորովին ապշած էի, կարծում էի, թէ տեսածս երազ էր: Մի՞թէ դա իմ հայրն էր: Այդ ի՞նչ անակնկալ դէպք էր, մի այնպիսի խուլ, մոռացուած տեղում, ձկնորսի մենաւոր խրճիթի մէջ, գտնել նրան, որը վաղուց արդէն մեռած կամ կորած էր համարւում իւր ընտանիքի համար:

Իմ առաջին հոգը եղաւ նրան ուշի բերել: Ինձը ամբողջ կէս ժամ մնաց

իմ գրկում անմռունչ, լեզուն կապուածաւ, միայն աչքերը բաց էր անում, նայում էր իմ վրայ, իսկ երբեմն արձակում էր խուլ հառաչանքներ, եւ զարձեալ ուշաթափ էր լինում:

Պառաւը, որ այդ միջոցին ներհում էր խրճիթի մի անկիւնում, զարթնեց, եւ տեսնելով Ծերունուն, սարսափի ձիչ բարձրացրեց, եւ սկսեց լաց լինել: Ոչ սակաւ վախեցաւ եւ Նէնէն: Նա թողեց իւր կարը, վազեց իմ մօտ եւ անդադար հարցնում էր՝ — Տէր Աստուած, այդ ի՞նչ պատահեց, ի՞նչ եղաւ նրա հետ:

Ես նրանց հանգստացրի թէ վտանգ չկայ, թէ անվնաս ուշաթափութիւն է, չուռով կ'անցնի:

Ես դեռ գրկած ունէի հօրս ալեւոր գլուխը, եւ անթախտ որդու ուրախութեան արտասուքը թրջում էր նրա ճերմակ մազերը:

Ծանրաբեռ նա ուշի եկաւ եւ սասկալի կատաղութեամբ ինձ մի կողմ հրեց, աղաղակեց.

(Շար.)

Le Gérant: H. STEPHAN
17, Rue Damesme, PARIS (13)
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)